HET LEVEN DES GELOOFS

&
DE WANDEL DES GELOOFS

&
DE OVERWINNING DES GELOOFS

door

WILLIAM ROMAINE

In leven predikant te Londen

SAMENGESTELD DOOR:

ENGBERT VAN 'T HUL

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2019

INHOUD

LEVENSSCHETS VAN WILLIAM ROMAINE. Blz. 4

HET LEVEN DES GELOOFS. Blz. 25
Hábakuk 2:4
De rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

DE WANDEL DES GELOOFS. Blz. 90

(1) Hij die met God wandelen zal, moet vooraf de weg des vredes leren kennen.

(2) De gelovige is met God verzoend, en de vrede Gods heerst in zijn gemoed, en zij beide wandelen tezamen, omdat zij nu overeenstemmen.

(3) De gelovige kleeft God hartelijk aan en wandelt met Hem in liefde.

(4) De gelovige gaat voorspoedig voort, zolang hij wandelt door het geloof, in standvastig vertrouwen op zijn verzoende God en liefhebbende Vader.

(5) De gelovige richt zijn treden overeenkomstig het Woord, en wandelt met een verruimd hart, op de koninklijke weg der godzaligheid.

(6) Des christens wandel, in de betrachting van zijn plicht.

(7) De gelovige gaat op zijn weg voort, zich in God verblijdende.

(8) De gelovige wandelt ootmoediglijk met God, dragende zijn kruis.

(9) De gelovige, door uitwendig kruis geoefend, draagt het met geduld, en vindt het een uitnemend hulpmiddel op zijn weg naar de hemel.

(10) De gelovige, door inwendig kruis geoefend, leert meer ootmoedig te wandelen met God.

(11) De gelovige strijdt de goeden strijd des geloofs, en gaat voort overwinnende, en opdat hij overwinne.

(12) De gelovige stapt voort, strijdende de goeden strijd des geloofs, en behaalt dagelijks de overwinning op de wereld.

(13) De gelovige treedt voort, wederstaande en overwinnende de lagen en aanvallen des verzoekers.

De satan is een onvermoeid wederpartijder. Hij was wederspannig tegen de oppermachtige wil des Allerhoogsten in de hemel en werd uitgeworpen. Zodra de mens geschapen was, begon hij hem te verzoeken om tegen God op te staan; en het gelukte hem. Sinds de openbaring van het Goddelijk voornemen om zondaren te verlossen, heeft hij zich steeds daartegen aangekant, en het met onmachtige woede bestreden. Zonder ophouden legt hij er zich op toe, om zondaren te verhinderen tot Jezus te komen; en wanneer zij tot Hem gekomen zijn, poogt hij hen steeds te beletten door het geloof uit Zijn volheid te leven. Aan de zijde van de satan, zijn overheden en machten, verenigde heirlegers en samengespannen legioenen van afvallige geesten; ontzaglijk voor de mens, uit aanmerking van hun grote menigte, en nog meer vanwege hun listigheid en loosheid. Zij hebben listen en lagen, en ondoorgrondelijke diepten van bedriegerijen, waarin zij zo zeer zijn afgericht, dat zij daarmee de ganse wereld verleiden. Hun moed is wanhopig; want zij waren dolzinnig genoeg om de wapenen op te vatten tegen de Almachtigen. Geen wonder daarom, dat zij onvermoeid zijn in hun aanvallen op de mens. Zij zijn onophoudelijk wakende, gereed, wanneer de ene verzoeking mislukt, om een andere voor te werpen. Hun vermogen is zeer groot; zij worden genoemd overheden en machten, oversten en vorsten, ja de god dezer eeuw, omdat zij naar hun welgevallen werken in de kinderen der ongehoorzaamheid, die zij in de ketenen van de zonde zo vast gekluisterd houden, dat geen menselijke arm in staat is die te verbreken. En het is de enigste vreugde die zij kennen, een helse vreugde, die rampzalige gevangenen in hun boeien geklonken houden, totdat zij hen binden met eeuwige ketenen der duisternis.

Deze zijn uw vijanden, o mijn ziel! Zij hadden u in hun opstand tegen God betrokken; en zij wenden onophoudelijk hun pogingen aan, om u een deelgenoot te maken van hun plagen. Zij hebben een vrije toegang tot uw bedorven natuur. Zij weten hoe zich te bedienen van de voorwerpen in de wereld, om uw zinnen aan te doen, en boze gedachten in u te verwekken. Zij hebben altijd vurige pijlen bij de hand, om op uw geloof te werpen, en rusten nacht noch dag, om uw vrede en uw zaligheid in Jezus aan te randen.

Loof de Heere, mijn ziel, en alles wat in mij is prijst Zijn heiligen Naam, dat Hij u wilde verlossen van die vijanden. De liefde des Vaders gaf Zijn Zoon over, om het Zaad der vrouw te worden, God in het vlees, voor Zijn volk. In hun natuur, moest Hij de slang de kop vermorzelen; haar list, haar venijn en al haar vermogen, zijn in haar kop; deze dan verbrijzeld zijnde, is ze afgemaakt. De strijd welke gestreden zou worden was aan Adam voorspeld, en de overwinning welke behaald zou worden, was hem beloofd; en door het geloof in de toekomstige Verlosser, overwon hij en al de verlosten onder het Oude Testament, de satan. In de volheid des tijds werd God in het vlees geopenbaard; Hij kwam om de werken des duivels te verbreken. De zonde is het grote werk des duivels, daardoor trok hij de mens van God af, en daardoor houdt hij de mens van God gescheiden. Immánuël begon de verbreking van de werken des duivels, door het aannemen van de menselijke natuur. Zijn mensheid was volmaakt heilig; zij had geen zonde, noch kon enige zonde hebben, omdat God in Christus was. Alles wat de wet kon eisen, werd door Zijn heilig leven volbracht. Hij gehoorzaamde al haar geboden, met onafgebroken en volmaakte gelijkvormigheid. En daar Hij mede-wezig en mede-eeuwig was met de Vader, zo was Zijn gehoorzaamheid Goddelijk, volstrekt volmaakt, en oneindig genoegzaam om voor eeuwig te rechtvaardigen. Hij werd verzocht, het is waar, doch Hij overwon alle verzoekingen. Hij verijdelde al de pogingen des satans, in zoverre, dat Hij op het laatste toneel van Zijn leven gekomen zijnde, zeggen kon: ‘De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets’ (Johannes

14:30). Hij kwam, en de grote strijd werd gestreden, welke voor eeuwig beslissen moest, of het Zaad der vrouw, dan het zaad der slang, als overwinnaar zou gekroond worden. De strijd begon in de hof van Gethsémané, en eindigde op de berg Golgotha. Alle kunstgrepen van de helse sluwheid werden toen beproefd; alle aanvallen van de duivelse boosaardigheid werden te werk gesteld tegen de oversten Leidsman onzer zaligheid; doch Hij overwon die allen. Zo was het voorspeld: 'Op de fellen leeuw en de adder zult gij treden, gij zult de jongen leeuw en de draak vertreden' (Psalm 91:13). Hij trapte de slang op de kop, en vermorzelde die; doch ten zelfde tijd beet de slang Hem in de verzenen. De versen, of hiel, betekent Zijn lager deel, Zijn lichaam; dit viel in de strijd; doch hij voltooide Zijn overwinning, door het afleggen van Zijn leven. De apostel Paulus spreekt van het kruis, waaraan Hij bloedde en stierf, als het grote toneel van Zijn strijd, en waaraan hangende, Hij overwon, en voor eeuwig zegepraalde over de machten der hel. 'De overheden en machten uitgetogen', haar ganse wapenrusting waarop zij vertrouwden haar ontroofd hebbende, 'heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en door het kruis over haar getriomfeerd' (Kolossenzen 2:15); leidende haar als gevangen in ketenen, terwijl ze wel weerspannelingen bleven, maar onmachtig om de Goddelijken Verlosser in het allerminst van de eer Zijner overwinning te ontzetten. Dus overwon Hij stervende, de dood, en 'deed teniet dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel' (Hebreeën 2:14). O gezegende en almachtige Jezus, eeuwige lof en dank zij U toegebracht, voor deze heerlijke overwinning! De satan is nu een overwonnen vijand. Hij ligt onder Uw voeten, o zalig en verheerlijkt Hoofd der verlosten! Gij hebt voor hen en in hun plaats al de lagen en aanvallen van de duivel verijdeld. Hij moge hen verzoeken, maar hij kan hen niet overwinnen. Hij heeft geen recht om hen te beschuldigen, daar Gij een eeuwige gerechtigheid hebt aangebracht, Hij heeft geen macht om hen te kwellen, verder dan Gij hem zulks wilt toelaten. Hij kan hen uit Uw hand niet rukken, zij zijn U dierbaar, en Gij bewaart hen als Uw oogappel. Geloofd zij Uw Naam! Gij zult eerlang hen buiten het bereik van zijn verzoekingen stellen, en hun een eeuwige en oneindig volkomen Zaligmaker zijn.

In dit geloof, wordt gij geroepen o mijn ziel, om tegen de oude slang de wapenen op te vatten. Gij moet haar bestrijden, onder de banier van Jezus, een naam, welke de duivel en zijn engelen verschrikkelijk is. Vertrouwende op de overwinning, door Jezus voor u behaald, en op de kracht welke Jezus in u werkt, moet gij dagelijks Hem roem en eer toebrengen. Hoe veilig, hoe zalig is zulk een strijd! De wijsheid van uw God en Zaligmaker zal u de lagen van de satan doen ontdekken. Vertrouw daarop o mijn ziel. Verlaat u eenvoudig op Zijn bestuur; en hoewel de satan arglistig en loos is; hoewel hij diepten van bedrog, en talloze ontwerpen heeft, gij zult echter niet onkundig zijn van zijn aanslagen. Uw alwetende Verlosser zal al zijn ondernemingen verijdelen, en de raad van die Achitófel tot zotheid maken. En valt hij u aan als een brullende leeuw, vrees hem niet. Uw Verlosser is sterk. Hij heeft de slang de kop verpletterd; weersta haar in het geloof, en gij zult haar desgelijks de kop verpletteren. Leun op Jezus' arm; vertrouw op Zijn beloofde sterkte; volg Zijn bevelen op, en gij zult dagelijks de satan onder uw voeten vertreden.

Maar gedenk bovenal, dat gij hem alleenlijk overwinnen kunt door het geloof, door het geloof in de overwinning van Jezus en gebouwd op uw geloof in het woord van Jezus. Want aldus getuigt de Schrift, aangaande hen, die thans als overwinnaars voor de troon zijn: 'Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis' (Openbaring 12:11). Zij overwonnen hem, vertrouwende op Jezus' verzoenend bloed, en door staat te maken op hetgeen het Woord getuigt, van

Zijn algenoegzaamheid om volkomenlijk te verlossen; en zij behaalden de beloofde overwinning. Op gelijke wijze spoort de apostel Petrus de gelovigen aan, tot matigheid in het gebruik van alle aardse genietingen, en tot gedurige waakzaamheid tegen hun vijanden, opdat zij dagelijks mochten overwinnen. 'Wees nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden; denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof' (1 Petrus 5:8-9). Dit brengt de overwinning aan. De gelovige wederstaat de duivel, en verzet zich standvastig tegen hem in de kracht van Christus. Deze kracht is alvermogend; en daarom behaalt het geloof, op haar steunende, onfeilbaar de overwinning. De duivel mag zijn pijlen dicht en snel doen vliegen; het schild des geloofs is er tegen bestand. Het is krachtig door God, om die allen uit te blussen, zodat het vuur der verzoeking de ziel niet zal doen ontvlammen. Hoe dierbaar zijn die uitspraken van Gods Woord! Hoe bemoedigend voor de christen krijgsknecht! Zij beloven hem alles, wat hij nodig heeft om te strijden en te overwinnen. Waarom zou u dan twijfelen o mijn ziel, aan de beloofde zegeningen? Schep moed. Strijd onder de banier van Jezus. Houd u dicht onder Zijn veldteken. Volg stipt Zijn bevelen op; en Hij zal haast de satan onder uw voeten verpletteren, en gij zult eeuwig meer dan overwinnaar over hem zijn.

Wanneer gij uw strijd tegen de satan in dit licht beschouwt, o mijn ziel, wat is er dan in, wat uw voortgang op de weg naar de hemel zou verhinderen? Gij wordt, het is waar, geroepen om hem te bestrijden; doch het is in des Heeren kracht, en als een deelgenoot van Zijn overwinning. Hij heeft al uw vijanden voor de Zijnen verklaard. Hij heeft uw strijd gestreden. Zijn overwinning is de uwe. Gij mocht daarom, vóór het aangaan van de strijd, reeds een zegezang aanheffen. Gij strijdt niet om de vergeving van uw zonden te verkrijgen, of uzelf rechtvaardig te maken, maar om uw wederpartijder, die u tot de zonde zoekt te verleiden, en indien hij kon, u van uw gerechtigheid zou beroven, tegenstand te bieden. Hij haat u omdat Christus u bemint. Doch zijn haat is vergeefs. Uw Zaligmaker heeft hem voor u overwonnen en Hij wil hem door het geloof in u overwinnen; want gij wordt door Zijn almachtige kracht bewaard. Hierop vertrouwende, zo ga voort, sterk zijnde in de Heere. Zolang gij leeft in gemeenschap met Hem, zal uw strijd voorspoedig wezen. Indien gij acht geeft op Zijn woord en Zijn bevelen opvolgt, zal Hij uw hart bemoedigen en uw handen sterken, door deze en soortgelijke beloften: Ik heb u tot een krijgsknecht verkozen, en Ik zend u uit om al de vijanden van uw vrede te bestrijden. Doch gij gaat niet tot deze krijg, om daarin te dienen op eigen bezoldiging, noch om te strijden met een onzekere uitkomst. Ik heb alles beschikt wat u nodig is om de strijd uit te houden, en als overwinnaar weder te keren. Deze heilige krijg zal u veel voordeel aanbrengen. Hij zal een middel zijn, om bestendig gemeenschap met Mij te oefenen. Gij zult u in de noodzakelijkheid bevinden, om tot Mij te komen om moed, om bevelen, om sterkte; en door het geloof zult gij gevoelig ondervinden dat Ik u nabij en aan uw zijde ben. Alleenlijk vertrouw op Mij, en gij zult gewaar worden, dat Ik Mijn beloften van hulp en overwinning getrouwelijk vervul. Ga dan heen tot uw dagelijkse strijd, en zie de satan moedig onder de ogen. Vrees hem in het minste niet; want daardoor zou u tonen te twijfelen, dat Ik hem onder Mijn voeten heb, en hem haast onder uw voeten zal leggen. Geef hem geen plaats, zelfs niet voor één ogenblik; maar weersta hem en volhard in hem te weerstaan, standvastig zijnde in het geloof en in het gebed, vertrouwende op Mijn toezegging en op Mijn hulp. Wees nuchter en waak. Weersta dus de duivel en gij zult hem gewis overwinnen. En eenmaal overwonnen hebbende, ga voort met strijden. Houd in de strijd het oog op Mij geslagen om overwinning; en die behaald hebbende, verwacht een nieuwe aanval, en zie steeds op Mij, om overwinning.

Ga dus voort overwinnende en opdat gij overwint. Uw kroon heb Ik in bewaring; en zo zeker als Ik die op het hoofd heb, zal ze ook op uw hoofd zijn. Gij zult eerlang met Mij zitten op Mijn troon als gekroond overwinnaar tot in eeuwigheid.
'Roem en dank zij U, mijn dierbare Jezus! voor deze getrouwe beloften, waarop Gij mij hebt doen hopen! En nu, Heere, laat het goede dat Gij over Uw dienaar gesproken hebt, bevestigd worden, en doe zoals Gij gezegd hebt. Gij hebt in mijn hart gegeven, te begeren een goed krijgsknecht te zijn en Uw strijd te strijden tegen al de vijanden van Uw kroon en waardigheid. O grote Leidsman van mijn zaligheid, wapen mij tot mijn dagelijkse strijd tegen de satan. Hij is mij te listig; o mijn God, leer mij zijn listen kennen. Hij is mij te machtig; maar het Vrouwenzaad heeft hem de kop vermorzeld. Ja, almachtige Jezus! Gij hebt de duivel overwonnen en zijn werken verbroken. Ik geloof in Uw overwinning. O, laat mij delen in haar vruchten, en U dagelijks, door mijn overwinningen, roem en eer toebrengen. Maak mij sterk in de genade die in Christus Jezus is, opdat ik de satan niet vrees. Zend mij tegen hem uit, bekleed met Uw onverwinnelijke wapenrusting. Sterk mij, o mijn God, opdat ik door de langdurigheid of hevigheid van de strijd niet bezwijk, maar maak mij bekwaam om volstandig te blijven, totdat Gij mij van de strijd aflost. Dus wens ik, in gedurige afhankelijkheid van U, de goeden strijd des geloofs te strijden, gemeenschap met U oefenende in elke aanval, steeds meer mijn behoefte lerende kennen, en meer dankbaar aan U zijnde voor elke onderstand. O mijn Jezus, mijn dierbare en liefderijke Verlosser! Vermeerder mijn gemeenschap met U. Ik wens de goede strijd te strijden, en alles wat ik daartoe nodig heb, is van U. Uit Uw volheid verwacht ik het; en als ik het ontvang, wens ik het tot Uw eer te gebruiken. Hoor mij, o Heere, en verhoor mij, om Uws Naams wil! Amen, Amen.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

(14) De gelovige, door Gods kracht bewaard, volhardt in zijn heilige wandel en zegenrijke strijd.

(14) De gelovige, door Gods kracht bewaard, volhardt in zijn heilige wandel en zegenrijke strijd.

(15) De gelovige voleindigt zijn loop, en gaat in de rust in.

3. DE OVERWINNING DES GELOOFS. Blz. 260

2 Korinthe 2:14

En Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus.

INLEIDING

(1) De overwinning des geloofs.

(2) Enige Schriftuurlijke aanmoedigingen tot de overwinning des geloofs.

(3) De overwinning van de gelovigen in de Heere zijn gerechtigheid.

(4) De overwinning van de gelovigen in en door Jezus, onder het gevoel van het bederf der zonde.

(5) De overwinning van de gelovigen over de zonde in haar strafwaardigheid en schuld voor God.

(6) De overwinning van de gelovigen over de heerschappij der zonde.

(7) De overwinning van de gelovigen over zijn moeiten en wederwaardigheden.

(8) De overwinning van de gelovigen over de zwakheden van de ouderdom.

(9) De overwinning van de gelovigen over de dood.

(10) Het karakter van degenen die de meeste reden hebben, zich over de overwinning in Christus te verblijden.

(11) De eeuwige overwinning.

Levensschets van William Romaine (1714 – 1795)

De voortreffelijke schrijver van de volgende verhandelingen, zag op 25 september 1714 het levenslicht te Hartlepool, in het graafschap Durham. Volgens authentieke bescheiden blijkt het, dat zijn vader één van de rampspoedige Franse uitgewekenen was, die tijdens de regering van Lodewijk XIV, door de herroeping van het Edict van Nantes, de vlucht naar Engeland namen. Hij vestigde zich in genoemde stad als graanhandelaar, en werd aldaar lid van de stedelijke raad. Godvrezend als hij was, had hij een afkeer van al wat naar hebzucht en gierigheid zweemde, toen als nu de kanker van de menselijke samenleving, waarvan hij een merkwaardige proef gaf in het jaar 1741. Engeland was in die tijd met Spanje in een oorlog gewikkeld; en daar de oorlogstijd gewoonlijk een stijging in de prijs van de meeste levensbehoeften veroorzaakt, zo was dien ten gevolge de tarwe van zes tot vijftien shillings per schepel gestegen, een maat van die plaats, omstreeks twee van de gewone maten van Winchester bevattende.

Dit maakte het volk ontevreden; zodat men weldra in grote getale oproerige bewegingen maakte, en zich vooral te Hartlepool onstuimig aanstelde. De heer Romaine trad als bemiddelaar op; en verkocht, om aan hun klachten een einde te maken, al het graan wat hij in voorraad had, voor vijf shillings per schepel, terwijl de andere graanhandelaars van die plaats, er niet van wilden weten om hun voorraad tegen zulk een matige prijs af te staan. Op deze wijze daalden de zegeningen van de armen op hem neer, en genoot hij algemeen de achting en liefde van zijn tijd- en stadgenoten. Zijn huisgezin bestond uit twee zonen en drie dochters, die hij allen gelukkig en geëerd, tot hun bestemming mocht zien komen. Hij bereikte de gezegende ouderdom van 85 jaren, en ontsliep in de Heere in het jaar 1757. Onze schrijver was de tweede zoon, en zijn veelbelovende aanleg bewoog zijn ouders om hem reeds

vroegtijdig naar de Latijnse school te Houghton-le-Spring in het graafschap Durham te zenden, die door de beroemde leraar van dat kerspel, Barnard Gilpin, was gesticht. Hier vertoefde hij zeven jaren, waarna hij zich omstreeks 1731 naar Oxford begaf. Eerst bezocht bij het Hertford-College, maar later kwam hij aan de Christus-Kerk, waar de eerwaarde Fifield Allen zijn leermeester werd, die tot de hoogste kerkelijke waardigheden opklom, en zich door zijn geleerde werken een blijvende roem verwierf. Nadat nu onze Romaine de wijding had ontvangen, werd hij tot vikaris[1] van Loe Frenchard bij Lidford in Devonshire aangesteld, welke bediening hij slechts weinige maanden waarnam; want op 15 december 1737 ontving hij de priesterwijding[2] door de bisschop van Winchester, Dr. Benjamin Hoadley, die voor hem een aanstelling verkreeg aan de kerk van Bonstead, welke hij enige jaren bediende, tegelijk met die van Horton in Middlesex, waar hij als vikaris de dienst waarnam, van de eerwaarde Edwards, die de predikant van deze beide plaatsen was. Hier had hij het voorrecht met Sir Daniël Lambert, Alderman van de City van Londen, in kennis te geraken, die aldaar een buitenverblijf bezat, en Lord-mayor van Londen werd in 1741, wanneer hij Romaine tot zijn kapellaan benoemde; hetgeen hem de weg opende naar de hoofdkerk van St. Paul, waar hij de tweede van zijn uitgegeven leerredenen hield over Romeinen 2 vers 14 en 15.
Bij de behandeling van dit gewichtig onderwerp, deed hij zich als een grondig en rechtzinnig godgeleerde kennen, met een helder hoofd en gelovig hart. Hoewel men in deze leerrede nog niet die vruchtbare ondervinding, gebruikmaking en toepassing van de waarheid aantreft, die later zozeer zijn werken kenmerkten, zo ontdekt men er toch dezelfde waarheid in, die hem vrijgemaakt had van de dwalingen van zijn dagen, en in welke kennis en ervaring hij sinds leefde en stierf. Hij was reeds op die jeugdige leeftijd door een oprechte toewijding des harten aan de Heere, in het bezit van dat ongeveinsde geloof, hetwelk in zijn vader en zijn moeder woonde; want van kindsheid aan had hij de Schriften gekend, die wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is (2 Timótheüs 1:5; 2:15).

In die tijd hield hij zich bezig met een nieuwe uitgave, van de Hebreeuwse Concordance en Lexicon van Marius de Calasio, een arbeid die zeven jaren duurde, en waarvan het eerste deel in 1747 verscheen. Het was blijkbaar zijn voornemen om na de voltooiing van deze uitgave, naar zijn geboorteplaats weder te keren, waar hij zich naar hartenlust aan de studiën van de natuurlijke historie, de delfstoffen, planten, enz. wenste te wijden, waarvoor hij een bijzondere voorliefde bezat, met welk oogmerk reeds zijn goed gepakt was, en aan boord van het schip gebracht. Maar God had een andere weg voor hem afgebakend. Terwijl hij op weg was naar het schip, ontmoette hij geheel onvoorziens een heer, die hem staande hield. Na een korte verontschuldiging over zijn vrijpostigheid, vroeg hij hem of hij niet Romaine heette, daar hij zijn vader van nabij gekend had, en in zijn trekken een sterksprekende overeenkomst met het gelaat van zijn vader meende te bespeuren.
Op het bevestigend antwoord van onze Romaine, verhaalde hij hem dat de predikantsplaats van de verenigde kerspelen van St. George's Botolph Lane en St. Botolph Billingsgate vacant was; en daar hij veel invloed had op de aanstaande benoeming, zo beloofde hij hem, indien hij in het voorstel bewilligde, alle mogelijke moeite aan te wenden. Romaine gaf zijn toestemming en zag onmiddellijk van zijn

[1] Wat men in Nederland hulp-prediker noemt.
[2] Zie 'De overwinning des geloofs' tot toelichting van het eigenaardige van de Anglicaanse kerk, waarin Romaine het leraarsambt bekleedde.

voorgenomen reis af, na dit vooraf tot voorwaarde gesteld te hebben, dat hij zelf geen de minste invloed op de stemming wilde uitoefenen, wat naar zijn innige overtuiging een christelijk karakter onwaardig was. De uitslag was dat hij als predikant werd beroepen, in het jaar 1748.
Hoe schijnbaar toevallig, besliste deze korte gebeurtenis, over de verdere loopbaan van Romaine; waarom Dr. Haweis van deze ontmoeting sprekende, zegt: 'Het is verwonderlijk te zien, hoe, onder de leiding van de Goddelijke voorzienigheid, kleine oorzaken grote gevolgen kunnen teweeg brengen. Indien die vreemdeling Romaine niet had ontmoet, hem niet had herkend en aangesproken; als de post van St. George's niet onvervuld was geweest, in één woord, indien een menigte omstandigheden niet juist op dat ogenblik hadden samengewerkt, dan zou de arbeid van de grote prediker, naar menselijke inzichten, voor de hoofdstad verloren zijn gegaan; hij zou dat gezegende leraarsambt niet hebben uitgeoefend, waarvoor miljoenen zielen, de gehele eeuwigheid door, de Heere zullen danken. Aldus bestuurt God alle omstandigheden; terwijl Hij Zich van ons, als van werktuigen bedient, om Zijn wil te volbrengen'.

Ten einde het gewichtvolle van het ogenblik te begrijpen, waarin Romaine zijn arbeid in Londen aanvaardde, is het vooral noodzakelijk een blik op de kerkelijken toestand van Engeland te vestigen, omstreeks het begin van de achttiende eeuw. Horen wij het getuigenis van Souttey over het zedelijk verval, waarin Engeland op dat tijdstip verzonken was: 'Er was weinig ijver onder de leden van de geestelijkheid (van de Engelse Staatskerk) en verschillende oorzaken werkten mede, om die godsdienstige lusteloosheid nog betreurenswaardiger te maken. Sinds de instelling van de kerk onder koningin Elisabeth, was de bevolking verdubbeld en had men volstrekt geen maatregelen genomen, om de middelen tot zedelijk en geestelijk onderricht, die van het begin af reeds onvoldoende waren, in evenredigheid te vermeerderen. En inderdaad, hoewel de tijdelijke voordelen van het christendom zich tot alle klassen van de maatschappij uitstrekten, kende de grote meerderheid van het volk niets dan de uitwendige vormen van de godsdienst. Eertijds waren zij Rooms-Katholiek, bij de invoering van de Hervorming van staatswege werden zij Protestant; maar verreweg de meesten waren nooit christenen in waarheid geworden. De Hervorming had, toen zij de plechtigheden waaraan zij gehecht waren, afschafte, daarvoor niets anders in de plaats gesteld. Zij hadden wel de Bijbel, maar voor de meesten van hun, vooral in de werkende stand, was de Bijbel letterlijk een verzegeld Boek'.
Dit treurige getuigenis wordt bevestigd, als men de blik slaat, niet alleen in de steden onder de werklieden, maar ook in de dorpen, waar zich niets dan onwetendheid, goddeloosheid en een volslagen onverschilligheid voor de godsdienst openbaarden. En niet alleen onder de lagere volksklassen, maar in alle standen en rangen van de maatschappij, nam men dezelfde treurige verschijnselen waar; bij de middelklasse heerste een verregaande onverschilligheid omtrent de hoogste belangen; bij de adel de stoutste twijfelzucht aan en ontkenning van de Goddelijke waarheid; en zij die geroepen waren om geestelijke leidslieden van het volk te zijn, waren zonder enige ijver of ernst.
Waar de nationale kerk zo diep gezonken was, daar zou men betere dingen van de zogenaamde Dissenters, van hen die tot vrije of van de nationale kerk afgescheiden gemeenten behoorden, mogen verwachten; maar ook daar was het licht getaand. Indien er al hier en daar een vuurbaak schitterde, zo diende zij slechts om de dikke duisternis die alles bedekte, te sterker te openbaren. Burnet zegt er van: 'Wanneer ik de volstrekte nietigheid van hen die reeds het leraarsambt bekleden, hun lusteloosheid,

hun onbekendheid met de Heilige Schriften aanschouw, dan wordt mijn ziel door droefheid overstelpt en ik sta op het punt met David uit te roepen: och dat mij iemand de vleugelen ener duive gave! Ik zou heenvliegen waar ik blijven mocht. Wat zal er van worden? Hoe kunnen wij hopen de tegenpartijders te bestrijden en aan de voortgang van het rijk Gods, aan de voortplanting van het Evangelie te arbeiden, indien zij, die anderen moeten onderrichten, zelven het eerst behoefte hebben aan onderricht en om de eenvoudigste grondbeginselen van de Goddelijke openbaring te leren'.
En uit het midden van de Dissenters verheft zich een niet minder smartelijke kreet: 'De leer van de Dissenters is niet meer dezelfde. Eertijds waren zij beroemd door hun geloof, hun heilige wandel en broederlijke liefde. Ik herinner mij de tijd waarin ik zeker was, als ik één van hun bedehuizen intrad, het te verlaten met een ontgloeid hart en een ziel die waarlijk gesticht was, nu hoor ik gebeden en leerredenen, die ik goedkeur noch begrijp. De evangelische waarheid en zedeleer zijn geheel uit de mode gegaan. Van de predikstoel komen slechts verminkte leerstellingen tot ons af. De rede, de grote wetten van de rede, de eeuwige wetten van de rede, al deze schoonklinkende woorden weergalmen zo dikwijls in onze oren, dat wij gevaar lopen op onze uitnemendheid hovaardig te worden; de menselijke natuur wordt bijna vergood. O wie zal ons de oude dagen teruggeven! Wie zal ons de zuiverheid van onze leerstellingen, de wijsheid en werkzaamheid van onze leraars, de nederigheid, de godsvrucht en leerzaamheid van onze kinderen teruggeven?'
Aandoenlijke klachten voorwaar, over de toestand waarin de gemeente des Heeren verzonken was! Die klachten waar ze vermenigvuldigden, getuigden evenwel van een ontwaking en profeteerden reeds de naderende lente die de lange en hangen winter zou vervangen. En waar we de klaagtoon hoorden: Wie zal ons de oude dagen teruggeven? Daar hoorde God, en verhoorde die verzuchting, maar boven bidden en denken. Nee, niet de oude dagen terug; de Heere had meer dan dit om te geven, Zijn antwoord was: 'Zie, Ik maak alle dingen nieuw!' Dat woord eenmaal door de Ziener van het nieuwe verbond op Patmos rots vernomen, is de grondregel gebleken van al Gods leidingen met Zijn Kerk; en had ook die planting Gods haar seizoenen, elke invallende winter maakte plaats voor een nieuwe lente; oude toestanden werden door nieuwe vervangen, voor de nieuwe wijn van de opgewekte geestelijke levens gaf de Heere nieuwe zakken, nimmer zette Hij een nieuwe lap op een oud kleed. Naar Zijn rijkdom vervulde Hij steeds al de nooddruft der gemeente op heerlijke wijze, door Christus Jezus! Iedere eeuw had haar frisse getuigen, elke mensen-leeftijd zijn vernieuwde opwekkingen, waardoor het Woord des Heeren waarachtig bleek, tot de eerste vertegenwoordigers van Zijn gemeente gesproken: 'En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid!' (Johannes 14:16). En de Heilige Geest is gebleven; de zeven Geesten Gods die uitgezonden zijn in alle landen, keerden van de aarde niet weder. Want juist daarom was de Christus Gods verhoogd aan de rechterhand des Vaders, om die Geestesgaven uit te delen, opdat wederhorigen bij God zouden wonen (Psalm 68:19). Maar die zevenvoudige heerlijkheid des Geestes Gods, openbaart zich naar de behoeften van de tijds op veelvuldige wijzen. In de gezonde toestanden, liefelijk vertroostende, zoals in de eerste gemeente; in tijden van verkoeling, bestraffende, in dagen van verval als deze, oordelende en uitbrandende, maar immer vruchtbaar en nieuw leven scheppende. Kom en zie.
Als in de dagen der verdrukking van Israël in Egypte, het gekrijt over de harde dienst, opklom tot God, was het verborgen voor hun ogen, dat de Heere reeds lange in stilte de verlossing voorbereidde. In hun midden werd de toekomstige verlosser reeds

gevormd, hoewel zij hem als zodanig nog niet kenden, die hen uit het diensthuis zou uitleiden. Zo ook hier. In het jaar 1714 werd een herbergier te Gloucester een zoon geboren, die later als een andere Mozes het volk des Heeren zou weiden en de scharen, die in duisternis en schaduwen des doods gezeten waren, door de schrik des Heeren bewegen tot het geloof. Zijn naam was George Whitefield.
Op 25 jarige leeftijd in Engeland als prediker optredende, nadat hij reeds vier jaren als zendeling in Amerika had gewerkt, verdrongen zich ontelbare volksmenigten om zijn kansel, niet van hout of in een kerk staande, maar eenvoudig een heuvel, in de nabijheid van Bristol; waar wij hem tegen het einde van jaar 1739 aan een schare van ongeveer 20000 mensen het Woord des levens horen verkondigen. Met ingehouden adem luisterde men naar zijn prediking, die tot geloof in Christus en gehele verandering des gemoeds opwekte. De geestelijkheid van de Bisschoppelijke Kerk had hem de kansel geweigerd, daar het bleek dat de kerken de scharen niet konden bevatten, die hem, voor de vuist en met een donderende stem sprekende, wensten te horen, terwijl zij bijna ledig stonden, wanneer de gewone geestelijken hun dorre, onbezielde leerredenen voorlazen. Hij had dus moeten zwijgen of in de open lucht, op velden, hoogten en begraafplaatsen prediken, tot welk laatste middel de Geest des Heeren hem drong. Zijn voorbeeld werd door anderen gevolgd, en wel het eerst door de man, die het middel voor Whitefields bekering was geworden, John Wesley, wiens eerwaardig voorkomen, schrandere blik, eenvoudige kleding, welluidende stem, hartaangrijpende toon en levendige gebaren een bijna gelijke indruk maakten, als het optreden van Whitefield. Met de Bijbel in de hand, trachtte ook hij de scharen te overtuigen van de algemeenheid van de zonde, de noodzakelijkheid van het geloof in de Christus Gods en van de wedergeboorte, wat hij op een hoogst eenvoudige wijze deed, zoals hij in de voorrede van zijn in 1746 uitgegeven leerredenen schrijft: ‘De eenvoudige waarheid lerende voor eenvoudige lieden, waarom hij zich, uit beginsel, onthield van wijsgerige bespiegelingen, en zoveel mogelijk van alle pronk van geleerdheid, onverstaanbare woorden, zoals wetenschappelijke uitdrukkingen, die alleen in de boeken der geleerden voorkomen, of bij gestudeerden bekend zijn’.
Vanwaar nu de onvergelijkelijke opgang die beide predikers maakten? Wanneer men bedenkt, dat het Deïsme, in verschillende geschriften verdedigd, door Lord van Cherbury (gestorven 1648), die het christendom overtollig noemde, door Collins (gestorven 1729), die het hechten aan een bovennatuurlijke Goddelijke openbaring als een belediging van de Godheid beschouwde[3], en door Tindal (gestorven 1733), die als een bijvoegsel van priesters en kerkvergaderingen verwierp, wat niet met de natuurlijke godsdienst overeenkwam, een grote invloed op alle standen uitoefende, terwijl zelfs velen der aanzienlijken de mening van Hobbes (gestorven 1679), nog deelden, dat de godsdienst de dochter is van onwetendheid of vrees, en alleen nodig om het volk in toom te houden, en met Bolingbroke (gestorven 1751), alle geloof aan God en onsterfelijkheid als dwaasheid en bedrog veroordeelden; wanneer men daarbij bedenkt hoe de Anglicaanse Kerk door dodende vormen, door verwaarlozing van de godsdienstige opleiding van de jeugd en door weelde en overdaad van haar bisschoppen, niet aan de godsdienstige behoeften van het volk voldeed; en wanneer men tenslotte op de stijve prediktrant van die tijd let, dan is de indruk van beide predikers en van anderen, waaronder ook onze Romaine, die op gelijke wijze het Woord verkondigden, wiens getal in 1765 reeds vierennegentig, en bij de dood van

[3] Men ziet hieruit dat de zich thans noemende moderne theologen, die ook de bovennatuurlijke geopenbaarde Waarheid ontkent, niet zo nieuw of modern is, als men voorgeeft, maar een vernieuwde voortzetting in onze eeuw, van de oude bestrijding van het christendom.

Wesley ruim driehonderd bedroeg, ook op zichzelf reeds verklaarbaar. Zulk prediken door waarlijk godvruchtige leraars moest wel het middel zijn om geest en leven te wekken. En dat zij in godsvrucht uitmuntten, getuigen zelfs hun vijanden; hoewel wij die getuigenis geenszins behoeven, daar de geschiedenis ten voordeel van hun godsvrucht spreekt, al werd deze ook als Methodisme gekenmerkt, dat is: godsvrucht naar een vaste regel of methode. Deze spotnaam van Methodisten had vroeger een geneeskundige school in Engeland gedragen, welks stichter Morgan geheten, gezegd wordt ten gevolge van zijn overdreven vasten in jeugdige leeftijd gestorven te zijn. Daarop doelende, noemde één van de studenten van de hogeschool te Oxford, Karl Wesley een Methodist, toen deze, een zeer godvruchtig jongeling, zich in 1729 met enige van zijn medestudenten tot het onderzoek van de Heilige Schrift en tot een strenge zelf-verloochenende leefwijze verbonden had, en wekelijks Avondmaal vierde. Ook voegde zijn broeder John Wesley, die in hetzelfde jaar naar de hogeschool was teruggekeerd om leidsman van studenten te zijn, zich bij het genootschap dat die naam droeg. Spoedig was hij door zijn bezielende invloed en geestkracht daarvan het hoofd en bracht zijn jongste broeder, die ook de godgeleerdheid bestudeerde, in dezelfde zogenaamde Methodistische kring.
De eenstemmigheid van de drie broeders was een vrucht van de opvoeding door hen genoten, daar hun moeder, een godzalige vrouw, hen reeds vroeg met de schriften van Thomas à Kempis en de bisschop Taylor had bekend gemaakt, en hun vader, Samuël Wesley, een geleerd en eerbiedwaardig geestelijke van de Anglicaanse Kerk te Epworth, in het graafschap Lincoln, door leer en voorbeeld weldadig op zijn zonen had gewerkt. Daardoor hadden zij, de godsdienst in haar eenvoudigste betekenis leren opvatten, als een behoefte van de ziel aan en gemeenschap door Christus met God. Waar dus bij hen de behoefte van het hart op de voorgrond stond, hadden zij een krachtig tegenwicht in de aanvallen van de ongelovige wetenschap van hun dagen, die toen als nu slechts de uiterlijke omtrekken van de gedachtenkringen raken, onvermogend om het leven des harten, waar zulks aanvankelijk werd gewekt, te kunnen schaden.
Onder de Goddelijken zegen, was dit de vrome moeder gegeven, haar zonen te doen inkeren tot zichzelf; maar zou dit innerlijke leven zich vruchtbaar naar buiten openbaren en ten zegen worden voor tijdgenoot en nakomelingschap, dan behoefde het nog een krachtige stoot van buiten af, een Paulus, die deze Timótheüssen verder zou brengen, door de gaven op te wekken, die in de huiselijke kring door de zorg van de moeder waren gevoed en toebereid. Die andere Paulus werd voor onze John Wesley, de beroemde graaf van Zinzendorf. Langs welke wonderbare weg hij en door hem, zijn beide andere broeders met die held Gods in aanraking kwamen, meldt ons de geschiedenis aldus: In 1735 begaven zich de broeders Wesley naar Georgië in Noord-Amerika, om aan de kolonisten het Evangelie te verkondigen en de heidenen te bekeren. Op de zeereis hadden zij de gelegenheid de gelatenheid en de ootmoed van enige Hernhutters, die zich op hetzelfde schip bevonden, te midden van een storm te bewonderen, en de herinnering aan dit voorval leidde hen er later in 1738 toe, wanneer zij in Londen waren teruggekeerd, om de Moravische broeder Pieter Böhler, die zich toen in de hoofdstad bevond, op te zoeken en een verdere kennismaking met hem aan te gaan.
Door hem kregen zij een diep inzicht in de rechtvaardiging uit genade door het geloof, en dat niet alleen, maar hij werd zelfs het gezegende middel, waardoor onze John Wesley de verzekering des geloofs deelachtig werd, op 24 mei van hetzelfde jaar, onder het lezen van Luthers voorrede voor de brief aan de Romeinen. Geen wonder

inderdaad, dat hij behoefte gevoelde om de broedergemeente te bezoeken en Zinzendorf te ontmoeten. Daartoe reisde hij naar Duitsland en vertoefde enige dagen te Mariënbron en te Hernhut. Krachtig opgewekt om dat bezielend beginsel des geloofs alom te prediken, kwam hij nu in Engeland terug en arbeidde aanvankelijk in vereniging met de reeds genoemde Whitefield, tot zij in 1741 van elkander scheidden, door verschil over het leerstuk der verkiezing. Whitefield was in deze voor de opvatting van Calvijn; Wesley kon zich daarmee niet verenigen en verdedigde de Arminiaanse opvatting, waarbij, in vereniging met de werkzaamheid Gods, die des mensen noodzakelijk wordt gekeurd. Hoewel hun wegen nu uiteenliepen, waren ze elkaar toch niet ongenegen; in 1754 predikten ze zelfs voor elkaar en in 1770 hield Wesley een lijkrede op zijn vriend, die op 30 september in hetzelfde jaar in Amerika was gestorven.
Whitefields leven en werkzaamheden, dat we in verband met Romaine hebben beschouwd, eindigde te schoon en heerlijk, dan dat we niet in het voorbijgaan nog even zijn treffend verscheiden zouden vermelden.
Zeven malen had Whitefield de kolonie Georgië in Amerika bezocht, daarin een weeshuis gesticht en velen tot Christus gebracht. Gedurende zijn vierendertig jarige ambtsbediening had hij achttienduizend malen gepredikt, en hoewel de laatste vier jaren, die hij in Engeland doorbracht, zijn gezondheid merkelijk verminderde, koesterde hij de levendige begeerte van zijn geliefde Amerikaanse kolonie en zijn dierbaar huisgezin, zoals hij het door hem aldaar gestichte weeshuis noemde, te bezoeken. ‘Daarenboven’, zei hij, ‘past mij niets op de wereld beter dan het pelgrimsleven; in de hemel zal ik tijd genoeg hebben om uit te ruste’. Hij nam dus het besluit om te vertrekken.
Maar, naar mate het ogenblik, waarop hij zijn vaderland zou verlaten naderde, werd hij meer en meer ontroerd en plechtig gestemd. Op de dag van zijn vertrek uit Londen zelf, om zeven uur ‘s morgens, predikte hij in de Tabernakel. Zoals men denken kan, werden zijn talrijke vrienden niet weerhouden door de duisternis van een mistige morgen: zij kwamen in menigte aan.
‘Gij zijt gekomen’, sprak de grote redenaar, ‘om het laatste vaarwel van een geringe broeder te ontvangen; maar ik bid u, en hem, en zijn redevoering te vergeten. Ik wenste u ver van de Tabernakel, naar Golgótha te geleiden, om u te tonen, tot welke prijs Jezus Christus ons heeft vrijgekocht’. Toen smeekte hij, met een waarlijk apostolische ijver, zijn toehoorders, hun eeuwige belangen niet te vergeten. Vele harten werden bewogen, vele ogen met tranen bevochtigd, en vooral stegen vele zegenwensen, uit de boezem van deze talrijke vergadering op voor hem, die hun zo getrouwelijk de boodschap der liefde had verkondigd.
Een groot aantal van zijn vrienden vergezelde Whitefield tot aan Gravesend, alwaar hij aan boord ging. Dit viel voor in september 1769. Na een lange overtocht kwam hij in Amerika aan en begaf zich naar het wezengesticht te Bethesda. Sinds dertig jaren was dit huis het voorwerp van zijn vaderlijke liefde en zijn levendigste gewaarwordingen. Het was altijd een bron van zorg voor zijn stichter geweest, maar op dat tijdstip genoot het veel voorspoed.

Nauwelijks was Whitefields terugkomst in Amerika bekend, of hij kreeg van alle zijden de dringendste uitnodigingen. In de lente ging hij naar Philadelphia, waar kerken en harten zich meer dan ooit voor hem openden. Van daar vertrok hij naar New-York, voer vervolgens de Hudson en de Mohawk op, verkondigde het Evangelie

aan de Oneida's, bezocht Northampton, en kwam ziek, doch zoals altijd, blijde te Boston aan, een plan tot een reis naar het oosten vormende.
Hij had niets van zijn welsprekendheid verloren; van alom liep men toe om hem te horen; de zielen werden getroffen, de gemoederen ontroerd, en in spijt van de pogingen van zijn tegenpartijders geleek zijn reis naar een triomftocht. In weerwil van zijn vermoeienis en zijn uitputting was zijn geestkracht evenmin verzwakt, zij behield haar volle sterkte, en als hij een dag gedwongen was stil te houden, om wederom krachten te krijgen, scheen hij de andere dag als met een nieuw leven bezield. In zijn laatste brief schreef hij: 'Een wijde poort is hier voor de prediking van het Evangelie geopend. Ik was vrijdag zo ziek, dat ik niet kon prediken; hoewel duizenden mensen op mij wachtten. Het is waarschijnlijk dat de tijd van mijn vertrek nadert; maar nog kan ik werken, en ik vertrouw dat mijn Meester, tot het einde toe, mijn zwakke pogingen om Hem te dienen, zal aannemen. Moge Hij mij genadiglijk toestaan standvastig in het geloof te zijn! Ja mochten wij allen standvastig in het geloof zijn, en ons dapper gedragen'.
Op een schone septemberdag ging Whitefield te paard naar een stad, waar hij verwacht werd. Hij moest voor een talrijk gehoor in de open lucht prediken. Voor de dienst zei iemand hem, dat hij te bed beter op zijn plaats zou zijn dan op de predikstoel. 'Dat is waar, mijnheer!' antwoordde de dienaar Gods, reeds bijna stervende; vervolgens de handen vouwende, voegde hij er vol vuur bij: 'Heere Jezus! ik ben in Uw dienst wel vermoeid, maar niet Uw dienst moe geworden! Ik heb mijn loop niet voleindigd; verwaardig mij om nog eenmaal Uw woord aan dit volk te verkondigen, nog eenmaal getuigenis van de waarheid te geven en vervolgens thuis te mogen terugkomen om er in vrede te sterven'.
Dit gebed scheen inderdaad profetisch te zijn geweest. Korte tijd daarna deed werkelijk de welluidende en machtige stem van de grote prediker de bossen weergalmen, en de toehoorders hingen aan zijn lippen, even alsof zij een engel hoorden. Vervolgens kwam hij te Newburyport terug, maar de nacht overviel hem onderweg, en hij werd door dodelijke huiveringen overvallen. Des anderen daags, toen de zondag begon aan te breken, verliet Whitefield deze aarde, om de eeuwige rust daar boven te genieten.
Zijn dood was plotseling en onverwacht; men wist dat hij zeer ziek was, maar zijn onophoudelijke bedrijvigheid deed hem zijn toestand vergeten, zodat de treurige tijding met evenveel verwondering als smart werd vernomen. Zijn dood viel voor 30 september 1770.
Alle christenen waren in rouw over deze uitstekende dienaar Gods. Onderscheiden mensen verlangden het voorrecht te hebben hem in hun familiegraf te mogen bijzetten; maar volgens zijn begeerte werd zijn stoffelijk overschot voor de predikstoel in de kerk van Newburyport begraven, alwaar een gedenkteken tot zijn gedachtenis is opgericht. De begrafenis was even plechtig als treffend, een groot aantal van zijn kinderen in het geloof hadden zich verenigd om op zijn graf te wenen. Op het ogenblik dat men de kist in de grafkelder neerliet, sprak de eerwaarde Daniël Rogers een vurig gebed uit. 'O mijn vader, mijn vader!' riep hij ten laatste uit, en door de ontroering overweldigd, smolt hij in tranen, terwijl zuchten, snikken en geklag van alom door de kerk weergalmden.

De tijding van Whitefields dood kwam op 5 november te Londen aan. 'Whitefield', zegt een beoordelaar, 'is de vorst van de Engelse predikers; velen hebben hem overtroffen in de kunst om leerredenen tezamen te stellen, maar niemand kan met hem

als redenaar vergeleken worden. Velen hebben boven hem uitgemunt door de duidelijkheid van hun redeneertrant, de uitgestrektheid van hun denkbeelden, de sierlijkheid van hun zinsneden, maar hij verduistert hen allen, door het vermogen dat hij bezat om de gemoederen te treffen. Maar hoewel hij redenaar was, in de volle betekenis van het woord, wilde hij niets dan evangelist zijn. De eer van God, Diens welbehagen jegens de mensen te verkondigen, scheen zijn enigst streven te zijn. Hij stichtte geen gemeente, had voor geen huisgezin te zorgen; hij dacht er niet aan, om zijn naam beroemd te maken; naar niets trachtende dan om een getrouw Godsgezant te zijn, was hij geheel doordrongen van de barmhartige en levendmakende geest van het Evangelie, zodat hij, om zo te spreken, zelf enigermate een levend Evangelie was geworden.

'De boodschap der genade, het tedere medelijden des Heeren, deden hem altijd trillen van vreugde en liefde, en weldra ontstond een innige sympathie tussen zijn toehoorders en hem; hij scheen het geheim te kennen, om zijn eigen indrukken mede te delen aan de ziel van hen die naar hem hoorden. Voordat hij aan de arbeid ging, stelde hij zich in gemeenschap met zijn Meester; ook had hij de kracht die het verhoorde gebed geeft. De verhevenheid van zijn inzichten, de waardigheid van zijn houding, maakten de pogingen van zijn tegenpartijders krachteloos, en zijn bewonderenswaardige koelbloedigheid, zijn zelfbeheersing gaven hem een nog grootser voorkomen, als hij ten doel stond aan de bedreigingen of de woede van zijn vijanden.

'Indien het ons al onmogelijk is tot een juiste schatting te geraken van de grenslijn van zijn ambtsbediening, kunnen wij er ons echter een denkbeeld van maken, wanneer wij overwegen dat zijn stem door twintigduizend mensen tegelijkertijd werd gehoord; dat hij in alle delen van Engeland rondreizende, tot driemaal toe op een dag predikte, en dat hij in een week duizend brieven heeft ontvangen van mensen, die door zijn leerredenen waren opgewekt'.

Keren wij nu tot onze John Wesley terug, die we tot in het jaar 1770 met onze belangstelling volgden, toen hij een lijkrede op zijn overleden vriend Whitefield hield. Zijn arbeid kwam gedurig in botsing met de leraars van de Bisschoppelijke Kerk, waarom hij door hun tegenwerking zich gedrongen voelde tot het stichten van het genootschap der Methodisten, dat nog bestaat en in Engeland ruim drie maal honderdduizend en in Amerika een miljoen zielen telt. Hij was een man van doortastende beginselen en ontzaggelijke geestkracht, waardoor hij zijn gehele persoonlijkheid als afgedrukt heeft in de kerkgemeenschap, door hem in het leven geroepen. Zijn broeder Karl stond hem in alles trouw ter zijde; en vervaardigde een schone verzameling van geestelijke liederen, die veel tot bevordering van het geestelijke leven en verbetering van de openbare eredienst hebben bijgedragen. Onze John genoot een vaste gezondheid, waarvoor hij op zijn vijfentachtigste verjaardag God nog hartelijk dankte, hoewel hij haar mede toeschreef aan zijn gewoonte sinds zestig jaren, om geregeld 's morgens om 4 uur op te staan en zich vóór 10 uur ter rust te begeven. Gedurende vijftig jaren predikte hij elke morgen om 8 uur. Dagelijks deed hij het twee malen en menigmaal drie en vier malen, zodat hij in de laatste 52 jaren van zijn leven meer dan veertigduizend malen heeft gepredikt.

Hij legde gemiddeld jaarlijks 4500 Engelse mijlen af, meest te paard, daar hij veel reisde en Ierland, Schotland en zelfs twee malen Holland bezocht. Op 2 maart 1791 ging hij in in de vreugde zijns Heeren. 'God!' zei hij, 'wat betekent alle heerlijkheid van de wereld voor een stervende!' Soms zong hij nog een lied en zijn laatste woord was: 'Leeft wel!' Overeenkomstig zijn verlangen werd zijn lijk door zes arme mannen

grafwaarts gedragen, die daarvoor ieder 20 shillings verkregen. Hij had uitdrukkelijk verklaard: 'Ik verzoek voor alles geen plechtige begrafenis, geen koetsen, geen wapen, geen pronk, niets dan de tranen van hen, die mij liefhadden en mij in een betere wereld zullen volgen!'
Indien van iemand, dan mocht van hem het woord gelden, wat op Zinzendorf was toegepast: 'Hij was gesteld om vrucht te dragen, en een vrucht die blijft. Zijn arbeid was niet tevergeefs; het genootschap van de Methodisten, door hem gesticht, heeft een gezegende invloed gehad niet alleen op het volk en volksleven, maar zelfs op de Nationale Engelse Kerk. En tot op de huidige dag is het een zout en licht in de Engelse en Amerikaanse toestanden. De invloed van het Methodisme bepaalt zich allereerst op de mindere volksklasse, en overal waar het verschijnt, werkt het hervormend, krachtig aangrijpend, zelfs schokkend.
De Methodist is mannelijk van aard, zijn prediking richt zich onmiddellijk tot het hart en dringt tot bekering, daartoe werkt hij met zijn overweldigende taal zozeer op de enkelen die hem horen, of op de scharen die hij bearbeidt, dat er menigmaal zenuwschokkingen en hevige gemoedsaandoeningen plaats grijpen. Zijn streven is om de zielen tot het doorbreken in de genade te brengen, waarop de gehele prediking is aangelegd. Hij is weldadig en werkzaam niet alleen tot bekering van de zondaren, maar ook de nationale en algemene belangen, als opheffing van de slavernij, verbetering van het lot der gevangenen, verzorging van verwaarloosden en vooral de toestand van de volksklassen, trekt hij zich aan. Zijn zondagsviering is uiterst streng, geheel overeenkomstig de Mozaïsche sabbatswet; zijn kerkgezang zacht en liefelijk, waarbij mannen en vrouwen elkaar afwisselen. Zijn kerkelijke tucht is gestreng, en zijn kerkelijk bestuur berust alleen bij de predikers, die bij hun bediening ondersteund worden door oudsten, opzieners en ziekentroosters. Ook kunnen zij gekozen worden uit ongestudeerden, gelijk vooral de reizende predikers zijn, die overal in de huizen en hutten, op de velden en wegen het Woord des levens brengen. Daardoor en door het verspreiden van traktaatjes en het oprichten van zondagscholen, werken zij bij voortduring als een krachtig zuurdeeg in de protestantse kerk van Engeland en Noord-Amerika. Maar het liefelijke en uitlokkende van het Evangelie wordt bij hen overschaduwd door de strengheid der wet, wat echter zeer onder hen de reinheid der zeden bevordert en op eigenaardige wijze, de christelijke zelfverloochening op de voorgrond stelt, geheel in de geest van Johannes de Doper, die voorbereidend werkte tot de komst van de Heiland, vol van genade en waarheid!

We hebben in enige losse omtrekken van de gewichtvolle tijd geschetst, waarin onze Romaine zijn bediening in de hoofdstad van Engeland aanvaardde; waardoor vooral het treffende van het Godsbestuur aan het licht treedt, in de schijnbaar toevallige omstandigheid van de reeds gemelde ontmoeting met die Heer, op het ogenblik dat hij gereed stond de stad voor goed te verlaten. Te midden van al de reeds geschetste bewegingen op gemeentelijk gebied, trad hij nu in 1748 als leraar op; en waar reeds de onverschilligheid bij de meesten aan het wijken was, door de krachtvolle prediking van Whitefield en Wesley, daar volgde eerlang in 1750 een algemene verslagenheid en ontsteltenis, die iedereen deed vrezen dat Gods oordelen over Londen stonden los te barsten. Hier en daar had men reeds van aardbevingen, die het vaste land verwoestten, gehoord, tot opeens de geweldige schok van een aardbeving Londen deed sidderen. De buizen waggelden; de schoorstenen werden omvergeworpen; een ontelbare menigte verliet de stad, om een wijkplaats op het veld te zoeken. De omstreken van Londen waren opgevuld met mannen, vrouwen en kinderen, aan de

hevigste angst ter prooi. De bedehuizen waren stikvol. Whitefield moest zich te middernacht naar Hydepark begeven, om tot een van schrik verstijfde menigte te spreken. Romaine zocht insgelijks van de indrukwekkende omstandigheden partij te trekken, niet alleen door zijn getrouwe prediking, maar ook door de uitgave van twee leerredenen, getiteld: 'Een alarm voor een zorgeloze wereld', en 'De plicht tot waakzaamheid aangedrongen', opdat zijn invloed dáár kon doordringen, waar zijn stem niet werd gehoord. In beide leerredenen, en inzonderheid in de voorrede van de eerste, komen onwaardeerbare beschrijvingen voor van de heersende wetenschap van de dag, die alles aan tweede oorzaken toeschreef en doorgaans de eerste oorzaak, namelijk God, voorbijzag of loochende; zij trachtte de God der natuur uit de werken der natuur uit te sluiten, en weigerde Hem te erkennen als de oorzaak van de oordelen over de zonde, tegen de hoogste Majesteit begaan. Dit was volgens zijn eigen omschrijving het karakter van de filosofie in het jaar 1750.
In zulk een merkwaardige tijd en onder een dergelijke gesteldheid van godsdienst en zeden werd hij geroepen om in de beschaafde kringen van de wereld het getuigenis van het Evangelie te brengen. De bediening van licht en waarheid hem opgedragen, werd getrouw en ijverig door hem vervuld; want hij schaamde zich het Evangelie van Christus niet. Hij was krachtig in zijn prediking, en zocht zich door de openbaring der waarheid aangenaam te maken aan de gewetens van de mensen. Hij getuigde vrijuit en onbeschroomd tegen de gewoonten en zeden der aanzienlijken, en trachtte hen bekend te maken met de toestand van hun eigen hart, als de zetel en bron van alle ongerechtigheid; terwijl hij hen tevens Jezus Christus predikte als de enige oorzaak tot reiniging des harten, door het geloof in Zijn bloed. Met welk een juistheid en klaarheid hij deze waarheden tot de oren van de wijzen, de machtigen en edelen der wereld bracht, blijkt uit zijn toen en later uitgegeven leerredenen, getiteld: 'Middel tot voorkoming van het toenemen van diefstallen en moorden'; en: 'Verhandeling over het eeuwig voorbestaan van Jezus Christus', beide gehouden te St. Geörge's, Hanover Square.
Omstreeks die tijd werd Romaine tot hoogleraar in de sterrenkunde aan het Gresham-College beroepen; hij was echter met zijn hart meer godgeleerde dan beoefenaar van die wetenschap, zodat hij zijn hart voortdurend sterkte met de beloften Gods, waar zijn verstand zich van tijd tot tijd met de filosofie moest onledig houden.
Zijn arbeid in de gemeente, was rijk gezegend; de kerk waarin hij predikte kon de scharen niet bevatten, zodat de rector van het kerspel, die dit met lede ogen aanzag, zijn ontslag bewerkte. Romaine werd dus plotseling van zijn post ontslagen. Van St. George weggezonden, en het betreurende dat hij verschillende van zijn gemeenteleden aan henzelf moest overlaten, beproefde hij, om ze in het huis van één van hun te verenigen. Deze poging werd als onwettig aangemerkt; de leraar werd met een vervolging voor de kerkelijke rechtbank bedreigd. Op deze tijding nodigde lady Huntingdon, een aanzienlijke vrome vrouw, die door haar veelvermogende invloed de goede zaak krachtig bevorderde en steunde, hem uit, om in haar huiskapel te komen prediken, en benoemde hem tot haar kapelaan. Ondersteund door zulk een vermogende beschermster, zette Romaine van dat ogenblik af, zijn werkzaamheden met meer geestkracht dan immer, voort. Hier was hij als in het brandpunt der geestelijke beweging, waarin hij zelf krachtig de hand had. De reeds genoemde Wesley, Whitefield, alsmede Doddridge, Watts, Gardiner, Hervey en anderen, hadden in de woning van lady Huntingdon als een tijdelijke wijkplaats gedurende de vele en velerlei kwellingen en tegenstand van de zijde der geestelijken, die de godsdienstige opwekking tegenstonden; en vonden tevens in haar persoon een verenigingspunt, daar

zij met allen een gedurige briefwisseling onderhield, wanneer hun arbeid hen soms ver van elkaar verwijderde[4].
Onder haar bescherming arbeidde onze Romaine met zegen; zijn vaste inkomen bedroeg toen niet meer dan 18£ en hoewel hij van elders nog gelden bekwam, was hij evenwel genoodzaakt met de uiterste spaarzaamheid te leven. Hij was in 1755 gehuwd en kreeg verschillende kinderen, zodat zijn zorgen vele waren; maar juist dit bleek hem, als immer de gelovigen, een krachtig middel in de hand Gods, om nuchter en wakker te zijn en te blijven in de dienst van God.
Na het verlaten van zijn standplaats te St. George's Hanover-Square, werd hij predikant te St. Olave's, Southwark, in het begin van 1756, alwaar hij tot 1759 arbeidde. Hij bewoonde echter niet lang de pastorie van het kerspel, maar verkoos liever een aangenaam gelegen woning in Walnut-Tree-Walk, Lambeth, waarbij een aardige tuin was, die hij eigenhandig bewerkte. Tevens nam hij de morgenprediking, gedurende zeven jaren waar, te St. Bartholomew's the Great, bij West-Smithfield, en later aan de Westminster-kapel, waar hij dezelfde prediking waarnam, doch reeds met de zes maanden moest eindigen, omdat de Bisschopsraad hem wegens zijn grote populariteit, langer zijn bescherming weigerde en hem in de bediening aldaar schorste. Hij hield nu niets over dan het kapelaanschap van St. Dunstan's in the West, tot hij in 1764 tot rector of leraar van Blackfriars door een grote meerderheid van stemmen werd gekozen, hetwelk echter nog twee volle jaren duurde eer hij deze roeping kon opvolgen, daar twee kandidaten hem de benoeming betwistten om een gebrek in de vorm van het uitgebrachte beroep, hetwelk echter door de Kanselarij eindelijk tot zijn voordeel werd beslist. Hij was echter niet ledig zolang deze zaak aanhangig was, maar vervulde vele liefdebeurten in en buiten Londen; vooral te Lewes trachtte hij het zaad des Woords uit te strooien, waar lady Huntingdon voor hem vergunning had verkregen om te prediken. Zijn dringende roepstem tot bekering, maakte echter de andere leraars zo ontevreden, dat zij hem hun kansels ontzeiden. Een grote kamer werd gehuurd en Romaine hield er godsdienstoefening; maar, aangezien dit lokaal spoedig te klein werd om de menigte te bevatten, die zich verdrong om hem te horen, nam hij het besluit om in de open lucht te prediken.
'Iedereen', schreef lady Huntingdon, 'luisterde aandachtig en ingetogen toe, terwijl Romaine de woorden: Zie het Lam Gods Dat de zonden der wereld wegneemt, verklaarde. Ik heb niemand gezien, die niet oplettend was, en ik heb alle reden om te geloven, dat vele arme zondaars tot zaligheid getroffen zijn geworden'.
In de loop van datzelfde jaar werden er toebereidselen gemaakt tot de bouw van een kapel te Bath, dat de verzamelplaats was, zowel van de beschaafde stand, als van de zieken. Men herinnert zich dat Whitefield er eertijds de goede boodschap der zaligheid had verkondigd. Reeds in 1752, had hij gedurende drie weken voor een talrijke kring, die zich bij lady Huntingdon verenigde, gepredikt; drie jaren daarna stelde lady Geertruida Hotham haar huis ter beschikking van de grote prediker. De mindere klassen waren ook, hoewel op een minder zichtbare wijze, gezegend geworden, door de arbeid van getrouwe dienaars des Heeren, zodat het ogenblik gunstig scheen om een nieuwe plaats aan de uitoefening der godsdienst toe te wijden, en ook om voor vrome leraars een uitgebreider kring om nut te stichten te openen.

---

[4] De lezer die door deze levensschets is opgewekt om dit belangrijke tijdvak in de geschiedenis van de Engelse Kerk en de personen, die er handelend in optreden, nader te leren kennen, zie het boeiend geschreven werkje, door de Vereniging ter Bevordering van Christelijke Lectuur uitgegeven, waarvan de titel luidt: Het Godsdienstig ontwaken, in Engeland in de achttiende eeuw, of lady Huntingdon en haar vrienden.

Terwijl lady Huntingdon zich met de bouw bezig hield, bood lord Chesterfield haar aan, zijn kapel van Bretly-Hall ter beschikking van haar kapelanen te stellen. Met vreugde nam zij dat aanbod aan; en weldra weergalmde het aloude heerschappelijke domein, de getuige van zovele luidruchtige feesten, van de blijde klanken des Evangelies. Romaine en Whitefield predikten beurtelings, de eerste van de predikstoel, de andere in het park. Romaine drukte zich, toen hij later op dat tijdperk van zijn leven zinspeelde, aldus uit: 'Vijftien predikstoelen stonden toen voor mij open, en een overvloedige dauw van zegeningen maakte mijn prediking vruchtbaar'.
Een van de genodigden van lady Huntingdon wandelde eens op de prachtige heuvels van het graafschap Derby, toen hij een vrouw ontmoette, met welke hij in gesprek trad; het duurde ook niet lang of hij ontdekte dat zij in waarheid de Heere vreesde, waarop hij haar vroeg, of er vele ware christenen in de omstreken waren, en het Evangelie er dikwijls gepredikt werd.
'Helaas neen', antwoordde zij, 'niemand waarmee ik in betrekking ben, kent de genade Gods in Jezus Christus'.
'Zou u mij kunnen zeggen hoe gij zelf haar hebt leren kennen?' vroeg de vreemdeling verder.
'Voor enige tijd', hernam de vrouw, 'predikte een beroemd man, Romaine genaamd, op enige mijlen afstand van hier, en vele van mijn buren gingen om hem te horen. Ik ging er ook heen; zijn rede scheen geheel tot mij gericht; hij leidde de verdorvenheid van mijn hart, voor mijn ogen bloot, overtuigde mijn geweten van zonde, en toonde mij aan, dat ik de dood had verdiend. Ik gevoelde de gehele waarheid van alles wat hij zeide. Hij sprak ook over de barmhartigheid en de heerlijkheid van Jezus, beschreef Zijn lijden en Zijn offerdood, leidde de rijkdommen Zijner genade jegens arme zondaren bloot, en nodigde hen allen uit, om door het geloof die genade aan te nemen, om voor altijd gelukkig te zijn. Gij kunt u de wonderbare uitwerking, welke die woorden op mij teweeg brachten, niet verbeelden; ik gevoelde de diepte van mijn ellende, ik ontving vergeving, werd gerechtvaardigd en keerde vol vreugde naar huis terug'.
Dus verhaalde de boerin aan de onbekende. Van dit ogenblik af waren zij elkander niet meer vreemd; zij behoorden tot dezelfde schaapskooi.
De kapel van Bath werd in de maand oktober voltooid. Whitefield deed de inwijdingsrede. Hij schreef hieromtrent: 'Ondanks de regen, was het gebouw tot stikkens toe vol, en voorzeker heeft de Herder en Opperziener der zielen het geheiligd door Zijn aanbiddelijke tegenwoordigheid'. Romaine predikte er ook bij herhaling. Hoewel hij de indrukwekkende welsprekendheid van Whitefield niet bezat, roerde zijn duidelijke en juiste verklaring van de waarheid, gevoegd bij een grote kennis van Gods Woord, sterk de gemoederen van zijn toehoorders.
Zo ijverig werkzaam gedurende de tweejarige kerkelijke procedures over zijn beroeping te Blackfriars, kreeg hij een uitnodiging om zich aan de St. Paulus-kerk te Philadelphia (Amerika) te verbinden, tegen een jaarlijks inkomen van 600£ per jaar; welk verzoek krachtig werd ondersteund door zijn vriend Whitefield, die hem aanraadde om, waar men hem in Londen bemoeilijkte en enigszins vervolgde, nu ook het Woord des Heeren in dezen toe te passen en naar een andere stad te gaan; maar tevergeefs. Noch het ruime jaargeld, noch de drang van zijn vriend of de pijnlijke houding waarin hij zich voortdurend in de gevestigde kerk bevond, kon hem doen besluiten haar te verlaten. Hij had land en kerk te lief en bleef tot zijn dood in haar midden werkzaam met een zegen, die tot aan het ongelofelijke grensde. En niet alleen door de prediking in woord of geschrift, ook door alle pogingen die hem ten dienste

stonden, zocht hij leven te brengen in de hier en daar stervende of reeds dode toestanden van de kerk. Zo gaf hij in 1757 ‘een ernstige uitnodiging aan de vrienden van de gevestigde kerk van Engeland’, in het licht, ‘om zich met verschillende broeders, geestelijken en leken in Londen, te verenigen, ten einde wekelijks een uur af te zonderen tot gebeden en smekingen gedurende deze veelbewogen tijden’. Na de beweegredenen tot deze handelwijze te hebben aangetoond, gaat hij voort met te zeggen: ‘bid om de vrede van onze gevestigde kerk en voor de bedieningen van haar leraren, dat God hen Zijn genade en hemelse zegeningen verlene, opdat beide: hun leven en hun leer strekke tot vermeerdering van Gods eer en heerlijkheid, en tot bevordering van de behoudenis van alle mensen. En opdat er tot dat einde nimmer zulke personen in de kerk ontbreken mogen, zo laat ons bidden voor alle inrichtingen van christelijke opvoeding en in het bijzonder voor de twee hogescholen, enz.’ Daarbij bleef zijn hart echter niet beperkt, tot de aloude kerk van Engeland, die hij ook in haar verval zozeer liefhad; maar ten bewijze dat hij al de kerken van de Protestanten op het hart droeg, dringt hij ook aan tot het gebed: ‘Voor al de Protestantse Dissentersverenigingen, die de Heere Jezus in waarheid liefhebben!’ Dit traktaat gaf hij andermaal uit in 1779 en voor de derde maal in 1795, weinige maanden voor zijn dood.
Zoals wij reeds opmerkten, werd hij in februari 1766 door de kanselier, als predikant van St. Anna Blackfriars benoemd, tot grote vreugde van allen die hem kenden, en belang stelden in de vooruitgang van de waarheid.
Hij antwoordde op de gelukwensingen van zijn vrienden met deze eenvoudige woorden: ‘Het is de wil van mijn Meester; ik neem die aan’. Aan lady Huntingdon schreef hij het volgende:
‘Ik had mij aan het einde van mijn loopbaan een weinig rust toegezegd, maar nu zijn al mijn plannen omvergeworpen. Ik ben geroepen om moeilijke betrekkingen te vervullen; ik zie, zolang ik leef, niets voor mij, dan worstelingen met verdorven mensen en een vertoornde geestelijkheid. Bovendien zal ik, even als tevoren, een wrede en listige vijand te bestrijden hebben, die ‘voortdurend mij zoekt te verslinden’. Ook wanneer ik met het vlees raadpleeg, dan bezwijkt mijn hart; maar als ik God in het gebed nader, o, dan schijnt mijn taak mij schoon toe, en ik zie in mijn almachtige Meester een beproefde Vriend, die mijn moed verlevendigt. Het is waar, van mijzelf heb ik de nodige bekwaamheid niet, om de mij toevertrouwde arbeid te vervullen, en evenwel, de Heere roept er mij toe; ik steun op Hem, overtuigd dat Hij mij zal versterken, en dat Hij mijn zwakke pogingen met een goede uitslag zal bekronen. Ik wanhoop er aan om iets uit mijzelf te vervullen, en hoe meer ik zal moeten handelen, hoe meer ik genoodzaakt zal zijn, door het geloof in Hem te leven. Dus zal Jezus mij voortdurend onontbeerlijker worden, ik zal voortdurend meer tot Hem naderen. En, daar ik meer dan ooit van Zijn genade afhang, bemoedigt Hij mij van nu af, door mij sterker bewijzen van Zijn liefde te geven. Het schijnt mij toe, dat ik Zijn zoete stem hoor, die mij ophoudelijk toeroept: nader, nader Mij, Ik zal alle gebeurtenissen van uw leven zo besturen, dat gij geen ogenblik Mijn hulp kunt missen’.

Romaine, toen vijftig jaren oud, begon een arbeid, dien hij nog dertig jaren moest vervolgen.
Hij betoonde zich in zijn arbeid de weldoener van zijn gemeenteleden, vooral als voorstander van liefdadige instellingen. Ieder aanzoek om hulp, hetzij van algemeen of bijzonder belang, vond bij hem de warmste belangstelling, en de gevraagde sommen stegen naarmate de zaak van meer algemene of dringende aard was. De

jaarlijkse collecten voor de armen en scholen van het kerspel, en die welke wekelijks in de kerk werden gedaan, bedroegen ongeveer 300£ of *f*3600 per jaar. Toen hij in het kerspel beroepen werd, had de kerk maar twee bankbewaarders; bij zijn dood waren er acht, die van hun inkomen door de kerkenraad verstrekt behoorlijk konden leven, zonder enige ondersteuning te behoeven; een bewijs hoezeer niet alleen het geestelijke, maar ook het kerkelijke leven door zijn dienst tot bloei was gekomen. Toen in 1793 in Blackfriars een verschrikkelijke brand woedde, die verschillende huizen in de as legde, waar op elke verdieping een schamel huisgezin woonde, was hij er ‘s morgens om half vier uur al bij, en droeg het één van zijn gemeenteleden op, om ogenblikkelijk in de nodigste behoeften te voorzien. Hijzelf deed van de predikstoel een dringend beroep, op het hart van zijn gemeenteleden; zodat er een som van 300£ bijeenkwam, waaronder een gift van 50£ van de Hertog van York. Zo ijverde hij ook ten behoeve van de Franse uitgewekenen die in Londen woonachtig waren, toen de geestelijkheid een collecte had aanbevolen, om in al de kerspelen der stad te houden; waardoor hij zich van kwaadgezinde personen, het verwijt op de hals haalde, dat hij, door die verarmde Rooms-Katholieken te steunen, in de grond van de zaak de dwalingen van het pausdom bevorderde. Hij stoorde zich echter geenszins aan dergelijke dwaze opmerkingen, te minder daar men ze in een naamloos vlugschrift uitsprak; zijn stelregel was, dat men de misslagen nimmer met de ellenden van iemand mocht verwarren, de eersten moest men bestrijden, de laatsten trachten te lenigen.
Ook op algemeen filantropisch gebied ontging niets zijn belangstelling. De Royal Human-Society, een maatschappij opgericht met het doel om het volksleven en de volkstoestanden te verbeteren, vond in hem een warm voorstander. Overtuigd van de noodzakelijkheid van een dergelijke vereniging, predikte hij in 1777 te Blackfriars eens opzettelijk, om haar arbeid aan te bevelen. Hij merkte op dat zulk een werkzaamheid, die zich in de eerste plaats tot het lichamelijke leven bepaalde, in de regel gezegend op het ziele-leven had gewerkt. De mensen waren daardoor tot orde en huislijkheid gekomen; zij bezochten de kerk en onder de prediking van ‘s Heeren Woord, was menigeen tot het leven des geloofs gekomen. Romaine hield vanaf nu jaarlijks met dat doel een leerrede, en wel zeventien jaren achtereen; terwijl iedere leerrede gewoonlijk een 30£ ten voordeel van deze maatschappij opbracht, behalve een vermeerdering van twee of drie jaarlijkse inschrijvingen.
Ook het Bijbelgenootschap verloor met zijn dood een krachtig bevorderaar van zijn belangen; waar hij kon, en vooral bij zijn zomer-uitstapjes, bevorderde hij de belangen van deze gezegende instelling, en predikte hij meermalen opzettelijk met het doel om het werk van de Bijbelverspreiding, als een arbeid en roeping van de gemeente in het licht te stellen.
Zodanig was het leven en de arbeid van de man, wiens enigst streven was de Heere Christus te dienen, en het heil der zielen te bevorderen. Het had niets gemeen met de staatkundige bewegingen, of de zeden en gebruiken van deze voorbijgaande wereld. Zijn tijd was zeer juist door hem verdeeld, en geen ogenblik ging ongebruikt voorbij. Hij ontbeet ‘s morgens om zes uur, gebruikte zijn middagmaal om half twee en zijn avondeten om zeven uur. Om negen uur ‘s morgens hield hij met zijn gezin de huislijke godsdienstoefening en ‘s avonds op hetzelfde uur. Zijn bijzondere vrienden werden nu en dan er bij toegelaten en waardeerden deze morgen-godsdienstoefeningen op het hoogste, daar zijn overdenkingen in de vroege morgen zich reeds bepaalden bij ‘s Heeren Woord, en zijn Hebreeuws psalmboek altijd op zijn ontbijttafel lag, zodat hij weleens plag te zeggen: dat zijn eerste maaltijd om zes uur, geheiligd werd door Gods Woord en het gebed. Vandaar dat hij zich steeds in de

rechte stemming bevond, om het Woord des Heeren voor zijn gezin te verklaren, want zijn geestelijk gemoedsbestaan was de sleutel waardoor het heiligdom der Schrift zich kon ontsluiten. Van tien tot één uur bezocht hij verder zijn zieken en vrienden; na het middagmaal studeerde hij steeds met de meest mogelijke ijver, terwijl hij gewoonlijk met een wandeling besloot, die hij echter in de warme zomerdagen, tot na het avondeten uitstelde. Na de avondgodsdienst in zijn huisgezin wijdde hij nog enige ogenblikken aan zijn studiën en begaf hij zich vervolgens om tien uur naar bed. Van deze gewoonten week hij niet af; tenzij dat hij bij één van zijn vrienden logeerde; wanneer hij zich dan aan de huisregels onderwierp. Hij was eens bij één van de grootwaardigheidsbekleders van de kerk ten eten genodigd, en wel tegen vijf uur in de namiddag; dat was hem wat al te veel gevergd, waarom hij beleefdheidshalve zelf een bezoek bij die persoon bracht, en zich verontschuldigde om aan de uitnodiging geen gehoor te kunnen geven, wegens zijn jarenlange gewoonte om vroeger te eten, en hij liefst niet van zijn eenvoudige leefwijze afweek. Hij was een waar en oprecht mens, bescheiden en eer gevende, wien eer toekwam; maar tevens zelf hoogst eenvoudig in al zijn doen. In alles toonde hij niet meer naar het vlees te leven, maar door het geloof des Zoons van God.

Het grootste deel van het jaar bracht hij in zijn gemeente in Londen door, behalve in de zomervakantie, wanneer hij, zolang zijn moeder nog leefde, in het noorden van Engeland vertoefde, en later na haar dood, in het westelijk gedeelte, waar hij vele vrienden had, die dan door zijn omgang verfrist en versterkt werden, terwijl hij in de omliggende kerken immer het Evangelie der zaligheid predikte. Zelden bracht hij een zondag in stilte door, daar zijn hart tot in hoge ouderdom, van begeerte brandde om de Naam van zijn Zender in alle plaatsen te verheerlijken. Zijn Bijbel was zijn reisgezel en huisvriend, en werd jaarlijks geheel doorgelezen. Hij leefde meer in dagelijkse omgang met God, dan wel met de mensen; en wil men zijn eigenlijke, dat is zijn inwendige levensgeschiedenis leren kennen, dan leze men zijn leven, wandel en overwinning des geloofs, waarin hij zijn eigen en diepste ervaringen heeft neergelegd.

Wat zijn natuurlijke geaardheid of zijn karakter betreft, zulks was in de aanvang van zijn loopbaan aan een ruwe diamant gelijk, die veel scherps bezat; maar de wrijving van het leven, en vooral de invloed der Goddelijke genade, brachten een verborgen glans aan het licht, die, naar mate hij in jaren vorderde, te zachter en helderder schitterde. Een oorspronkelijke persoonlijkheid en krachtvolle geest als Romaine, had dit met alle grote mannen gemeen, dat zij eerst uit kracht van hun persoonlijkheid tegenover allen staan, om later, als de genade zich uitbreidt over hun gehele zijn, te kunnen ingaan in de behoeften van allen, en ze alzo te dragen en met zich op te voeren, tot de hoogte waarop zijzelven reeds stonden. Dat is de roeping van de enkele sterken in betrekking tot de vele zwakken, zo stond Mozes eens op veertigjarige leeftijd in de zelfbewustheid van de mannelijke kracht, en kon hij later door geduld en lijdzaamheid geoefend, zich met dezelfde kracht buigen om een gans balsturig Israël te dragen. De genade verandert geenszins onze natuurlijke vermogens, maar heiligt ze om ze dienstbaar te stellen aan Gods raad en plan. Dat was het voorrecht van onze Romaine geworden; de opbruisende krachtvolle jongeling, die met vurigheid van geest de Heere Christus diende en pal stond in de branding van die stormachtige tijden, had ook te strijden met de heftigheid van zijn gemoed, zijn ongeduld of overhaastende bewegingen; maar op de rijpere mannelijke leeftijd, kwam er evenredigheid in al zijn denken en doen; het beginsel van het nieuwe leven was door worsteling van binnen en strijd van buiten, doorgedrongen tot al de vezelen van zijn bestaan; er werd bij hem iets gezien van de kalmte en diepe vrede van de gelovige

Abraham. Dat hij zich in gans bijzondere zin tot deze vader der gelovigen voelde aangetrokken, bewijst zijn liefelijke beschrijving van het karakter van deze geloofsheld[5], waar hij in die voege over Abraham spreekt: 'Hij was inderdaad een blijmoedige en aangename oude man. De vrede van zijn gemoed had een liefelijke invloed op zijn karakter en leefwijze. Zij bewaarde hem voor gemelijkheid en ontevredenheid in zijn huisgezin. Hij was bemind door zijn kinderen en vriendelijk voor zijn dienstknechten en maagden, wat God Zelf van hem getuigt. Hij was ook in zijn laatste levensjaren gelukkig, daar hij ze in het geloof doorbracht, en toen zij ten einde spoedden, stierf hij in vrede'. En kon het wel anders, daar het gelijke elkander aantrekt, en hij zelf meer en meer het beeld van de patriarch ging vertonen. Ook hij was een blijmoedige en aangename oude man.

Hij behield zijn vrede ongestoord, zelfs in de zijn gemoed meest schokkende omstandigheden. In juni 1782 ontving hij uit Oost-Indië het bericht dat zijn tweede zoon, als kapitein bij de Oost-Indische compagnie in dienst, was overleden. Hoezeer hem dit bericht ontroerde, beklom hij nochtans diezelfde avond de predikstoel, in weerwil van de beden van zijn echtgenoot, wiens verzoek hij afwees, met de betuiging, dat hij 's Heeren zaken om de zijne niet mocht laten achterstaan.
Het ware te wensen, in het belang van het nageslacht, dat een man wiens hart zo volkomen met de Heere zijn God was en wiens ganse ziel in het werk van Christus leefde, een dagboek had gehouden of meer van zijn gedachten en beschouwingen aan het papier had toevertrouwd. Onder al zijn nagelaten papieren, heeft men er slechts één van deze soort gevonden, getiteld: Een oud man, wat hij geschreven heeft op zijn zeventigste verjaardag. Nimmer beleefde hij een gelukkiger dag hier beneden. Zie hier de beschrijving er van in zijn eigen woorden:
'Door Gods genadige beschikking mocht ik heden de eigenlijk gezegde oude dag bereiken; ik heb mij daarom afgezonderd tot overdenking, gebed en lofzegging. Moge de Heilige Geest mij bekwamen, om de kleinen tijd die mij nog overblijft, met meer geloof en voortdurende dankbaarheid door te brengen. Zie ik op de afgelegde weg terug, dan ben ik geheel aanbidding. Als een schepsel breng ik de Schepper ere toe. Eens was ik niet, en Hij riep mij in het aanzijn. O welk een onderscheidende gunst om mij de rang van een redelijk schepsel te geven. En daar ik een gevallen mens was, een schuldige, hulpeloze, ellendige zondaar, heeft Hij mij, uit vrijmachtige genade, tot een nieuw mens gemaakt. Wie is in staat, (helaas ik niet!) om de liefde te schatten, die een Redder en Behouder voor zulk een opstandeling bezielde? Welk een eindeloos geduld om mij door de kindsheid, jongelingsjaren en mannelijke leeftijd heen, te sparen, terwijl elke doorleefde dag en iedere gebeurtenis van de dag, luidkeels om wraak riepen? Ware ik reeds jaren geleden ter helle verwezen, het zou rechtvaardig zijn; en zie, heden nog, aanbid ik de lankmoedigheid Gods, die mij daarvoor behoedde. Hij had gedachten des vredes over mij, die Hij op Zijn eigen tijd, en in Zijn met mij gehouden weg bekend maakte. Zijn vrijmachtige liefde leerde mij mijzelf en Jezus kennen. Zijn eigen Heilige Geest begon het goede werk in mij en zette het voort. Hij opende mijn ogen opdat ik de Schriften zou verstaan. Hij gaf het mij, om haar waarheid te geloven en haar kracht te gevoelen en te ondervinden; zodat ik nu mijn zegel kan hechten aan ieder woord dat er in voorkomt, want ik heb God waarachtig en getrouw bevonden: waarachtig in de belofte, getrouw in haar vervulling. In het kort: Christus werd de mijne; ik werd één met Hem, en alles wat Hij mij op aarde te doen

[5] Zie 'De overwinning des geloofs'.

geeft, verricht ik door Zijn genade, zo goed als ik het vermag te doen, tot Hij mij eens in staat zal stellen het op volmaakte wijze te doen in de hemel'.
'In deze gelovige beschouwing van de dingen, wordt het mij duidelijk dat ik in een gezegenden tijd heb geleefd. Alles wat waarlijk een mensenhart kan verblijden, is mij vrijgunstig geschonken. Door de levendmakende genade des Heiligen Geestes met Jezus verenigd, en deelgenoot van 's Vaders liefde in Hem, is thans alles het mijne. Ere zij de Vader, en de Zoon, en de Heiligen Geest in de hoogste hemelen, de Drie-Enige God des verbonds is de mijne! Op een dag als deze, langs mijn afgelegde weg terugziende, opent het geloof dit uitzicht en verheugt daardoor mijn gemoed; terwijl mijn tegenwoordige toestand reeds een onderwerp van lof en dank wordt. Mijn leeftijd spoedt ras ten einde; en hoe kort wellicht ook, zal het meeste nog moeite en verdriet zijn. Zo zegt het Woord Gods, en ik voel het ook. De zwakheden en gebreken van de ouderdom, het verval van de vermogens van de geest zowel als van het lichaam, die op hun plaats zo noodzakelijk en nuttig zijn: dat dagelijkse sterven, welk een aanhoudende waarschuwing is zulks niet, dat het huis met handen gemaakt, gesloopt wordt. Het wordt moeilijk om het nog overeind te houden. De ene steun na de andere ontvalt, en herhaalt de waarschuwing: 'Gij zult weldra dit bouwvallige huis verlaten; zie naar de woonstede uit, welke niet met handen is gemaakt, maar eeuwig in de hemelen'. Geloofd zij God, Die ons het onderpand Zijns Geestes gegeven heeft, waardoor wij bekwaam zijn gemaakt, om met blijde hoop uit te zien naar die tijd, wanneer het sterfelijke door het leven verslonden zal worden.
'Door ditzelfde geloof heeft God mijn hart bevredigd met Zijn voorzienig bestuur. Hij is mijn Vader, Jezus is mijn deel, en mijn Loon zeer groot, mijn God en mijn Bewaarder! Het is mijn voorrecht dat Hij alles voor mij bestuurt en regelt. Hij weet wat goed voor mij is, daarom kan ik het Hem veilig overgeven. Het zou niet bevorderlijk zijn voor mijn wezenlijk geluk, indien ik rijker was, of wel meer eer of aanzien genoot. Ik heb genoeg van 's werelds goed. Ik ben tevreden met mijn plaats en stand, en verlang niets, dan meer dankbaarheid voor hetgeen ik heb. O welk een vrede des gemoeds verschaft mij dit! Mijn afgelegde weg vertoont mij alom de bewijzen Zijner genadige handelingen met mij, in al de voorvallen van mijn leven. Hij heeft mij in de rechte stand geplaatst, waarin ik eigenlijk behoorde. Wat heeft God al niet gedaan om mijn wensen te bevredigen. Ja waarlijk, ik heb alle reden, die ooit een mens had, om Hem voor Zijn voorzienig bestuur te aanbidden, en Hem te prijzen voor al Zijn beschikkingen met de kinderen der mensen!
'Zodanig zijn heden mijn beschouwingen van Zijn goedheid, mij in de verleden tijd bewezen, beide in tijdelijke en geestelijke zegeningen. Alles is wel; en geprezen zij de Naam des Heeren, mijn verwachting voor de toekomst is, ondanks de gebreken en zwakheden van de ouderdom, zeer opbeurend en vertroostend. De beloften in het Woord bevorderen de oefening des geloofs en leren ons steeds in afhankelijkheid verkeren, ja, niet alleen de algemene, maar ook de meer bijzondere beloften, passen nauwkeurig op mijn tegenwoordige omstandigheden. Onze God heeft genadig het oog gehad op de behoeften van de ouderdom, en heeft mij bekwaam gemaakt om door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, thans hoop te hebben (Romeinen 15:4). Hij heeft mij een vaste grondslag voor mijn zekerheid voor de toekomst gegeven. Ik heb mij aan Zijn hoede en bewaring toevertrouwd, want Hij heeft verklaard: 'Ik zal u niet begeven noch verlaten!' Dit is een voortdurende hartsterking en omvat tevens de meer bijzondere belofte, zoals bij Jesaja 46 vers 3 en 4: 'Hoort naar Mij, o huis Jakobs, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls! die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af; en tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja,

tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen en Ik zal dragen en redden!' Dit is gesproken tot het ganse Israël Gods, die niet alleen het lichamelijke leven van Hem hebben ontvangen, maar voornamelijk het leven der ziel. Hij schiep hen opnieuw door de Geest des levens in Christus Jezus. Hij is het Begin en de Bewaarder van dat nieuwe leven, en brengt het eenmaal tot volkomenheid. Het wordt van ogenblik tot ogenblik door Zijn alvermogen gesteund en gedragen, en gezegend met Zijn Vaderlijke toegenegenheid. De ouderdom moge komen, de grijze haren zich vertonen, de kracht der vermogens vergaan, Zijn liefde is en blijft dezelfde. Hij heeft dat in Zijn Woord geopenbaard en vervuld. De oude man gevoelt het diep en wendt zich daarom in het gebed des geloofs tot God: 'O mijn Vader, ik neem mijn toevlucht tot U; Gij hebt mij ondersteund en geleid van mijn geboorte aan tot op dit ogenblik; en ik twijfel er niet aan, of Gij zult mij in mijn ouderdom en nu de grijsheid daar is, nog willen leiden en dragen, tot Gij mij eindelijk zal verlossen. Amen, ik geloof, Heere, mij geschiede naar Uw Woord!'

De laatste elf jaren van zijn leven, hij bereikte de ouderdom van 81 jaren, waren meer dan de vorige kalm en stil voorbijgaande, terwijl zij zich door geen bijzondere voorvallen kenmerkten. Als een goed krijgsknecht van Jezus Christus bleef hij op zijn post tot de Heere Zelf hem afloste. Hoewel hoog bejaard was hij steeds volijverig in het werk des Heeren en vervulde hij nog met bijna jeugdige ijver al de werkzaamheden aan zijn ambt verbonden. Op 6 juni 1795 werd hij ongesteld en liet het zich al spoedig aanzien dat deze krankheid ten dood zou zijn. Zelf gevoelde hij het van het eerste ogenblik af, dat dit zijn laatste ziekbed zou zijn; en hoewel er zich van tijd tot tijd nog gunstige verschijnselen voordeden, zo verwachtte hij niet meer zijn bediening ooit weer te zullen waarnemen. Hij was niet in staat veel te kunnen spreken, maar enkele uitdrukkingen die men heeft opgetekend, getuigen van zijn innige geloofsvereniging met de Heere Jezus en van het heerlijke uitzicht over dood en graf, wat zijn trouwe Verbondsgod hem verleende. Geen klacht werd van zijn lippen vernomen en gelaten verdroeg hij al de smarten aan zijn ziekbed verbonden. Toch had hij nog ogenblikken en zelfs dagen dat hij zo redelijk was, dat de doctoren hem de raad gaven om de stad te verlaten, wat hij op 26 juni ook deed, wanneer hij zich voor enige dagen naar het buitenverblijf van één van zijn vrienden te Tottenham liet vervoeren, hetgeen hem zozeer verkwikte, dat hij nu en dan in de tuin kon wandelen. Hij verlangde echter spoedig naar zijn huis in de stad terug te keren. Bij zijn thuiskomst door zijn vikaris, of hulpprediker, die de dienst voor hem waarnam, bezocht wordende, zei hij onder andere ook deze merkwaardige woorden: 'Ik heb de waarheid en kracht ervaren gedurende mijn leven, van al wat ik heb gesproken en geschreven, en daarvoor dank ik mijn God!' En tot één van zijn vrienden zei hij: 'Ik heb de vrede Gods in mijn geweten, en de liefde Gods in mijn hart; en dat weet gij, is gezonde bevinding', en daar benevens, 'ik kende voorheen de waarheid der leer die ik predikte, maar nu ervaar ik er de zaligheid van'. Een andere vriend voor zijn bezoek dankende, zei hij: dat hij een behouden zondaar was komen zien en meermalen betuigde hij, dat het zijn laatste bede zou zijn: 'God zij mij arme zondaar genadig!'
Na nog enige dagen in Londen doorgebracht te hebben, vertrok hij op 13 juli naar één van zijn vrienden te Balaam-Hill, waar hij het eerst de sporen van zijn ongesteldheid had waargenomen. Zijn krachten begonnen toen merkbaar af te nemen. Hij leed veel aan kramp in de borst en benauwde ademhaling, vergezeld van zenuwachtige aandoeningen of beroerten; maar zijn geloof en zijn lijdzaamheid bezweken niet. Steeds was het zijn betuiging: 'O hoe goed is God! Welke ondersteuningen en

vertroostingen verleent Hij mij in het uitzicht van heerlijkheid en onsterfelijkheid! Hij is mijn God in het leven, in de dood, ja tot in alle eeuwigheid!' Op 23 juli zei hij: 'Het is nu zestig jaren geleden dat God mijn mond opende, om de oneindige algenoegzaamheid en eeuwige heerlijkheid van de verlossing die in Christus Jezus is de volken te prediken; en nu behaagt het Hem mijn mond te sluiten, opdat mijn hart nu mag gevoelen en ondervinden wat mijn mond zo dikwijls heeft betuigd'. Op 24 juli, 's morgens naar beneden geholpen zijnde, in een ander vertrek, zei hij: 'O hoe goed is God! met welk een nacht heeft Hij mij bevoorrecht!' verzoekende tevens, wat hij al meermalen had gedaan, dat er aanhoudend voor hem gebeden mocht worden, opdat zijn geloof en lijdzaamheid hem niet zouden begeven. Hij dankte zijn beminde wederhelft met de tederste liefde, voor al haar zorg en trouw hem betoond, terwijl hij er bijvoegde: 'Kom hier mijn lieve, opdat ik u zegene: de Heere zij u een God des verbonds om u te zegenen en te zaligen!'
Met dezelfde tederheid wendde hij zich tot zijn zoon, met wie hij in zijn ziekte veel had gesproken, en gaf hem zijn hoop te kennen, dat hij in hem niet alleen een zoon naar het vlees, maar ook in het geloof bezat. De dame in wiens huis hij zich bevond, en die er zeer mee ingenomen was, zulk een stervende gast onder haar dak te hebben, ziende dat hij zijn vrouw zegende, vraagde hem: 'Hebt u voor mij ook niet een zegen?' waarop hij antwoordde: 'Ja, zeker; ik bid de Heere u te zegenen!' hetgeen hij iedereen toewenste die hem bezocht.
Zaterdag 25 juli, kon hij niet meer beneden komen, maar bleef hij de ganse dag te bed liggen; hij verminderde bij het ogenblik, maar bleef sterk in het geloof, gevende steeds Gode de eer. De kracht van Christus was hem nabij, en hield hem voortdurend biddend werkzaam. Dit was de laatste dag die hij op aarde beleefde, en tegen het vallen van de avond meende men hem te horen zeggen: 'Ja, al ga ik ook door het dal der schaduwen des doods, ik zal niet vrezen, want Gij zijt met mij'. Omstreeks een uur voor hij stierf, kwam zijn vriend en gastheer bij hem en zei: 'Ik hoop mijn waarde heer, dat gij nu mocht ondervinden, hoe dierbaar, kostbaar en onwaardeerbaar de zaligheid en behoudenis door Jezus Christus, ook voor u is!' Zijn antwoord was: 'Ook thans is Hij mij een dierbare Zaligmaker!' Dit waren zijn laatste woorden tot mensen gesproken. Eén uur na middennacht, dus op de dag des Heeren, ontsliep hij met deze woorden: 'Heilig, heilig, heilig, gezegende Jezus, U zij lof tot in eeuwigheid!' Zo was hij dan tot de eeuwige rust der heiligen, op de rustdag ingegaan.

Op maandag 3 augustus 1795 werd zijn stoffelijk overschot van Balaam-Hill uit het huis van zijn vriend vervoerd naar Blackfriars, om in de grafkelder van de kerk bijgezet te worden. De lijkstoet stelde zich om elf uur in de voormiddag in beweging, en bestond uit een vijftiental koetsen, waarin de treurende volgelingen zaten, van de zozeer geliefden voorganger en leraar. Een grote menigte volgde te voet en omringde de lijkkoets, terwijl vele tranen werden gestort. Bij de obelisk in St. George's Fields, was een onafzienbare mensenmassa verzameld, maar overal heerste de diepste stilte en verslagenheid. Bij de Blackfriars-brug werd de lijkstaatsie opgewacht door de kinderen van de armenschool; terwijl de stedelijke autoriteiten in hun plechtgewaden aan de ingang van de kerk geschaard stonden, en wel op last van de Lord-mayor van Londen, als een bewijs van zijn bijzondere waardering van een man als Romaine, die in de stad algemeen geacht was, vanwege zijn uitnemend karakter. De kerk was geheel met zwart behangen, en de lijkdienst werd gehouden door de eerwaarde heer Goode, voor een aanzienlijke en ontelbare menigte, die tranen stortte over het gemis van de man, die met zulk een ijver en trouw voor hun zielen had gewaakt. Op de

eerstvolgende rustdag waren onderscheidene kerken van de hoofdstad in het zwart getooid, overeenkomstig het gebruik der kerk, waarmee de algemene rouw over zijn verlies krachtig werd uitgesproken.
In de kerk waar hij het Evangelie der genade predikte, en waarin zijn stof de morgen der opstanding verbeidt, is een monument tot zijn gedachtenis opgericht. Het vermeldt geen daden van een oorlogsheld of staatsman, maar de hemelse deugden van een man, wien God 'uit de duisternis heeft geroepen, tot Zijn wonderbaar licht'; dien Hij voor een tijd in Zijn Kerk op aarde deed schijnen als een helder licht, en nu verzameld heeft tot Zijn volk in de hemel, waar 'de leraars zullen blinken als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwig' (Daniël 12:3).

Het leven des geloofs

Hábakuk 2:4. D***e rechtvaardige zal door zijn geloof leven.***

VOORREDE

Het doel dat ik mij met deze verhandeling over het 'Leven des geloofs' voorstelde, was, om de heerlijkheid en algenoegzaamheid van de Heere Jezus Christus, in het rechte licht te stellen, ten einde de zwakgelovigen aan te moedigen, om Hem meer te verheerlijken, door zich volkomen aan Hem toe te vertrouwen, en meer gebruik te maken van Zijn algenoegzaamheid. Welke genade, hoe groot die ook zijn moge, die Hij in Zijn Woord heeft beloofd, wil Hij naar Zijn trouw schenken, en door Zijn almacht werken, terwijl wij die vrijmoedig door de hand des geloofs mogen aanvaarden. Dit is der gelovigen voorrecht en roeping, om, nadat zij Christus eerst hebben aangenomen, dagelijks uit Zijn volheid met die hand of dat instrument des geloofs alles te ontvangen, wat zij voor het leven en de godzaligheid behoeven. De apostel noemt dit: leven door het geloof, een leven dat ontvangen en voortgezet wordt door het geloof in de Zoon van God, met al de kracht, vertroostingen, en zegeningen, daar aan verbonden; terwijl hij tevens spreekt van het werk des geloofs, namelijk de uitwerking van het geloof in het hart en leven van de gelovigen, door de kracht van Christus in hen tot stand gebracht, en dat groeien of wassen en toenemen des geloofs, waardoor zij voortgaan van geloof tot geloof, door de kracht van Hem Die hen heeft liefgehad. Om dit te bevorderen heb ik deze verhandeling geschreven; men houdt echter in het oog dat zij alleen voor de zodanigen is bestemd, die het ware geloof zijn deelachtig geworden, als Gods gave, en in hun harten gewerkt door Zijn Woord en Geest. Zulke personen hebben dagelijks te kampen met vele moeilijkheden die hun geloof bestrijden en op de proef stellen, en hen beletten voortdurend van de Heere Christus gebruik te maken, voor alles wat zij voor het leven en de godzaligheid behoeven. Op wat wijze en door welke middelen deze bezwaren overwonnen worden, is uitvoerig in de Schriften onderwezen, duidelijk en klaar beloofd, en wordt alleen, maar ook zeker verkregen door het geloof, hetwelk dagelijks de overwinning behaalt, indien het in staat gesteld wordt, om Hem getrouw te achten, Die het beloofd heeft. De kracht daarvan viel mij al lang in het oog, waarom ik met het oog op God, het rechte middel wenste aan te wenden, om, als het ware, de zwakgelovigen bij de hand te leiden en de hindernissen uit de weg te ruimen, totdat het God behaagt hen geheel en al te gronden en te bevestigen in het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

Ik moet echter de lezer doen opmerken, dat ik dit niet alléén verwacht van hetgeen ik hier heb te boek gesteld. Dat werk is te groot en te hoog voor een bloot menselijk vermogen. Het geloof is de gave Gods. En alleen Hij Die het geeft, kan het bevestigen en er wasdom aan verlenen. Hij Die het Begin des geloofs is, is er ook de Voleinder van; en wij wenden de middelen niet aan om de Heere van alle middelen terzijde te stellen. Nee, integendeel; wij gebruiken de middelen om Hem, Die ze gaf en leerde gebruiken, er in te vinden. Hij heeft er Zich genadig aan willen verbinden, zodat Zijn aanwezigheid in de middelen, om het zo eens uit te drukken, ze doeltreffend doen werken. Daardoor, en daardoor alleen kan de lezer, wie hij ook zij, door dit geringe werk bevestigd en versterkt worden in het geloof. Hier van verzekerd zijnde, zo heb ik daarom mijn hart tot de Heere opgeheven, terwijl ik schreef; en zal het u, waarde lezer, nu ook ten goede komen, welnu zie dan ook in de gebeden tot Hem op, om een zegen van Hem te begeren. Smeek Hem om Zijn genade, om deze zwakke poging bevorderlijk te maken voor Zijn eer en de geestelijke welstand van Zijn volk. Vraag

Hem ootmoedig om uw lezen alzo te zegenen, dat het een krachtig middel in Zijn hand wordt voor de groei en wasdom van uw geloof, en dat Hij er genadig de kracht van Zijn Heiligen Geest bij verleent, voor iedere gelovige, in wiens handen het zal komen. En vergeet dan niet in uw gebeden te gedenken hem, die u het goede wenst en uw dienaar is, om Jezus' wil.

W. Romaine

De rechtvaardige zal door zijn geloof leven.

Hábakuk 2:4

Wij vooronderstellen dat de lezers van deze overdenkingen met de volgende waarheden bij ervaring bekend zijn*: dat zij overtuigd zijn van zonde en gerechtigheid. Gods Woord is door de invloed van de Heilige Geest dienstbaar geweest om hen de natuur van de Goddelijke wet te leren kennen: en hun hart en leven daarmee vergelijkende, bleek het dat zij strafschuldig zijn*. Zij bevonden dat ze gevallen schepselen waren en zij gevoelden de droevige gevolgen van de val; namelijk: een volstrekte onbekendheid met God en Zijn wegen, een openlijke opstand in de wil, een volstrekte vijandschap des harten tegen Hem, en een leven in de dienst van de wereld, het vlees en de duivel doorgebracht, daarom om dit alles, schuldig voor God en van nature kinderen des toorns. Als zij dan met hun verstand van deze waarheden overtuigd zijn geworden, en hun ontwaakt geweten naar rust en verlossing zocht, bevonden zij zich hulpeloos en zonder kracht te zijn. Zij konden geen schrede gaan, noch iets verrichten, dat hen van hun zonden kon bevrijden. Welke middelen zij ook beproefden, bij de uitkomst faalden die en hun geweten bleef ongeruster dan tevoren. Als zij voornamen zich te beteren en berouw te tonen, dan ondervonden zij, dat een Gode welbehaaglijk berouw een genadegift van Christus was. Hij was verhoogd om een Vorst en Zaligmaker te zijn, ten einde berouw te verwekken. Onderstellen wij, dat zij hun levenswandel trachten te verbeteren, hoe zouden dan hun oude zonden weder goedgemaakt worden? Zal de nu betoonde gehoorzaamheid, al kon die ook volmaakt beoefend worden, de vorige ongehoorzaamheid teniet doen? Zal de overtreden wet, gedeeltelijke plichtsbetrachting voor volmaakt houden?

Nee. Er staat geschreven, dat een iegelijk die de gehele wet onderhouden heeft, doch slechts in één ding tekort komt, aan alle geboden schuldig is. En voorondersteld dat hij ten allen tijde zo nauwgezet is met te doen wat de wet eist, of te vermijden hetgeen de wet verbiedt, dat hij vast en bid en aalmoezen geeft, dat hij ter kerk gaat en in de Bijbel leest, dat hij vroeg en laat waakzaam zij, dan nog kan het ontwaakte geweten hiermee niet bevredigd worden; omdat hij de reeds door hem bedreven zonde daardoor niet als ongepleegd kan maken, en ook dat hij zelfs in het volbrengen van deze verplichtingen nog zo veel gebrekkigs daaraan bespeuren zal, dat zulks zijn tekortkomingen nog vermeerderen en zijn schuld vergroten moet. Welke weg zal hij dan inslaan? Hoe meer hij zich poogt te verbeteren, zo veel te slechter zal hij zich beschouwen. Hij beschouwt de smet der zonde des te groter. Hij ontdekt haar schuld des te meer. Hij bevindt zichzelf onbekwaam tot enig goeds en geneigd tot alle kwaad. Hij wordt nu overtuigd dat de wet heilig, rechtvaardig en goed is; doch dat indien hij die houden wilde, het kwade hem bijligt. Dit overtuigt hem innig van de zondige hulpeloze toestand waarin hij zich bevindt, en toont hem aan dat hij uit de werken der wet niet kan worden gerechtvaardigd. Gelijk een fontein brengt zijn hart gestadig boze gedachten voort, ja zelfs, het gedichtsel en de overdenkingen daarvan zijn allen zondig, en de woorden en werken delen in de natuur der verdorven fontein waaruit zij voortvloeien, zodat hij ondanks al zijn pogingen zijn geweten niet kan geruststellen, noch er toe kan geraken vrede te hebben met God. De wet haar roeping als tuchtmeester vervuld hebbende, door hem van deze waarheden te overtuigen, legt hem het zwijgen op, zodat hij geen enkel woord tot zijn verdediging kan uiten. En zo verlaat zij hem met schuld beladen en zonder hulp. Zij kan niets meer voor hem doen,

dan hem aantonen dat hij een kind des toorns is, en dat hij verdient dat de toorn Gods voor eeuwig op hem blijft.

In deze toestand vindt het Evangelie hem, gelijk de barmhartige Samaritaan de gewonde reiziger, en brengt hem de blijde boodschap. Het ontdekt hem de weg van behoud, in het verbond der genade aangewezen en verzekert hem hetgeen de eeuwig gezegende Drie-Eenheid daarin heeft besloten, en wat in de volheid des tijds is vervuld geworden. Opdat alle volmaaktheden der Godheid tot in eeuwigheid verheerlijkt zouden worden, besloot de Vader, ter vermeerdering van de eer en waarheid van Zijn wet en gerechtigheid, Zijn getrouwheid en heiligheid, er op aan te dringen dat de mens volmaakt gerechtvaardigd door de wet voor Zijn rechterstoel zou verschijnen. Doch hoe kan de mens dan behouden worden daar hij zulk een gerechtigheid niet uit zichzelf heeft, daar allen gezondigd hebben, en er niet een enkele rechtvaardige is? De Heere Jezus Christus, een Goddelijk Persoon, gelijk aan en eeuwig met de Vader, nam het op Zich om zijn Verlosser te worden. Hij besloot om als het hoofd en de beschermer van Zijn volk in hun natuur te verschijnen, en in hun plaats gehoorzaam te zijn, opdat door Zijn eeuwig geldende gehoorzaamheid velen gerechtvaardigd zouden worden; en voor hen te lijden, opdat zij door Zijn eeuwig verdienstelijke wonden genezen mochten worden. Dien overeenkomstig kwam Hij in de volheid der tijden in de wereld en werd vlees, en zo werd God en Mens even waarachtig verenigd in één persoon, als de redelijke ziel en het vlees één mens is. Die aanbiddelijke Persoon leefde, leed en stierf, als de plaatsbekleder van Zijn volk. De gerechtigheid van Zijn leven moest hun recht en hun aanspraak ten leven zijn, en de gerechtigheid van Zijn lijden en sterven moest hen bevrijden van alle lijden, dat zij door hun zonden verdiend hadden. Door hun vergeving te schenken, zou alzo de wet en de rechtvaardigheid des Vaders verheerlijkt worden, en Zijn trouw en heiligheid dienstbaar gemaakt worden om hen te verlossen. Hij moest geheel rechtvaardig zijn en daarenboven de rechtvaardigmaker van al degenen die in Jezus geloofden.

In dit verbond nam de Heilige Geest, een Goddelijk Persoon, machtig en eeuwig gelijk de Vader en de Zoon, de heerlijke taak op Zich om zondaren op te wekken en hun geweten van de grootheid van hun zonden te overtuigen, en tevens hoezeer zij behoefte aan een Zaligmaker hadden; alsook om hen te doen zien hoe Hij in staat is om allen te behouden die door Hem tot God komen, en hun harten vatbaar te maken om Hem aan te nemen en in Hem te geloven ter rechtvaardigmaking, en om in hun handel en wandel op Zijn genade en kracht te steunen. Zijn roeping wordt door onze gezegende Heere aldus omschreven bij Johannes 16:13-14: ‘Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijn nemen, en zal het u verkondigen’. Dat is, als Hij komt om zondaren te overtuigen van zonde, van gerechtigheid en van oordeel, neemt Hij de dingen van Christus en verheerlijkt Hem door aan te tonen de volheid die in Hem is om zalig te maken. Hij leidt hen in alle nodige waarheid, verlicht hun oordeel, zowel aangaande hun eigen zondeschuld en hulpeloosheid alsook betrekkelijk de macht van de God-mens, en zijn wettig gezag om daarvan tot hun behoudenis gebruik te maken. Hij schenkt hun wijsheid om het genadeverbond en de werkingen van de eeuwige Drie-Eenheid in dit verbond te begrijpen, inzonderheid des zondaars zekerheid, de Heere Jezus Christus; Hij overtuigt hen dat de gerechtigheid en kracht, vrede en vreugde, genade voor genade, heiligheid en heerlijkheid, ja, eindeloze schatten, eeuwigdurende rijkdommen in Christus zijn; en hierdoor verwekt hij hun belangstelling in Christus,

en maakt hun hart geschikt om in Hem te geloven tot rechtvaardigmaking. Als de Heilige Geest hen alzo tot de gelukkige kennis van hun éénheid met Christus geleid heeft, verheerlijkt hij Hem in hun wandel en in hun daden, door hen te leren hoe zij in Zijn volheid door het geloof leven moeten en gestadig genade voor genade ontvangen, naar hun aanhoudende behoefte. De verdorvenheid van onze natuur door de val, en onze herstelling door Jezus Christus, zijn de twee hoofdwaarheden van de christelijke godsdienst, en ik vooronderstel dat zij voor wie dit kleine opstel vervaardigd is, daarmede niet alleen bekend, maar daarvan ook dermate overtuigd zijn, dat zij die van harte geloven en er bij ondervinding van doordrongen zijn.

De noodzakelijkheid van hun grondige overtuiging daarvan is zeer duidelijk; want een zondaar zal nimmer Christus zoeken of begerig naar Hem zijn, zonder gevoel van zijn schuld en ellende; ook zal hij Christus niet door het geloof aannemen, zolang alle middelen om zichzelf te redden niet ongenoegzaam gebleken zijn, noch zal hij zich aan Christus overgeven, zolang hij geen blijvende behoefte aan Hem gevoelt te hebben.

Wat zegt gij van deze waarheden, mijn lezer? Heeft Gods wet u in uw geweten aangeklaagd; zijt gij daar schuldig bevonden; heeft de Geest van God u innerlijk door de wet overtuigd van zonde, en van ongeloof en van hulpeloosheid, zodat zij u geen bedrieglijke rust overlaat? Heeft zij alle toevlucht tot zelfbedrog bij u vernietigd en u er toe gebracht om te onderzoeken, wat gij doen moet om zalig te worden? Als dit het geval niet is, bid ik dat God de Heilige Geest u overtuigen moge en te Zijner tijd u tot kennis van uzelf, en tot de heiligmakende kennis van, en geloof in Jezus Christus moge leiden, zonder welke dit boek u tot geen nut zal kunnen zijn. Maar indien gij overtuigd zijt geworden en de Heere uw verstand verlicht en met de kennis van de weg des heils bestraald heeft, dan mag gij het vrij lezen. Moge de Heere hetgeen gij lezen zult dienstbaar maken aan uw bevestiging in het geloof in Jezus Christus!

Twee dingen van het geloof zijn in de heilige Schrift behandeld, welke de aandacht van de ware gelovige ten hoogste waardig zijn. Het eerste is de staat van veiligheid, waarin hij voor tijd en eeuwigheid door Christus geplaatst en bevrijd is van alle leed en gevaar, waaraan hij door de zonde blootgesteld was; en het tweede is zijn gelukkige toestand, bestaande in een overvloedige bedeling van geestelijke zegeningen, hem in Christus uit vrije genade naar zijn behoefte geschonken, en door hem uit de volheid van Christus door de hand des geloofs ontvangen. Door deze middelen heeft een iegelijk die dit heerlijk geloof deelachtig is een gerust geweten en vrede met God, en heeft generlei kwaad te duchten, hoeveel hij ook mag verdiend hebben; en daarbij mag hij ten allen tijde vrijmoedig naderen tot de troon der genade, om datgene deelachtig te worden, wat hij behoeft om gerust hemelwaarts te streven. Elke genade, iedere zegen welke de Heilige Schrift belooft; is de zijne; en hij kan die genieten en geniet die werkelijk in zoverre als hij leeft door het geloof in de Zone Gods; zo lang hij een behoorlijk leven leidt en dien overeenkomstig handelt, zijn wandel oprecht is, zijn geestelijke vijanden overwonnen zijn, de oude mens met zijn lusten en begeerlijkheden gedood is en de nieuwe mens dagelijks vernieuwd wordt naar Gods beeld, in gerechtigheid en heiligheid. En door wat hij reeds door het geloof geniet, en door de hoop op een spoedig en volmaakt genot, verheugt hij zich in de Heere met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

Het is zeer te betreuren, dat weinigen leven naar deze beide voorrechten des geloofs. Vele mensen welke ernstig over het behoud van hun zielen bekommerd zijn, leven jaren lang vol twijfelingen en vrezen, en zijn niet bevestigd in het geloof in Jezus Christus; en velen die een grote mate van verzekerdheid bezitten, hebben het geluk

nog niet een effen pad te bewandelen, noch ondervinden de aanhoudende zegen, om door het geloof een vervulling van alle behoeften uit de volheid van de Zaligmaker te verkrijgen. Ik heb zulks lang opgemerkt, en wat ik daarvan uit de Schrift geleerd heb en door de goede hand Gods over mij, zulks heb ik bijeen verzameld, en als een kleinood in de schatkist weggelegd. Ik houd mij verzekerd dat het nimmer nodiger was dan thans. Moge de goede God dit kleine offer aannemen, en het aan de harten van Zijn dierbaar volk zegenen, ter verheerlijking van de roem Zijner eigen genade!

Om hetgeen wij over het leven des geloofs spreken zullen, wel te verstaan, zal het nodig zijn eerstelijk te onderzoeken wat geloof is; want de mens moet het geloof bezitten, alvorens het hem van dienst kan zijn. Hij moet in Christus wezen, voordat hij door Christus leven kan.
Nu, het woord geloof betekent: Gods woord te geloven. Het heeft betrekking op een woord dat gesproken is, of enige belofte door Hem gedaan; en dit is de eigenschap des geloofs, dat degene die het woord hoort, het voor waar houdt. Hij steunt er op, vertrouwt het, en handelt dienovereenkomstig. Dit is geloof. Het gehele woord van God hetwelk de grondslag des geloofs is, kan tot twee zaken bepaald worden; te weten tot hetgeen de wet openbaart betrekkelijk de rechtvaardiging van een rechtvaardig mens, en tot hetgeen het Evangelie openbaart betrekkelijk het behoud van een zondaar. Een kort onderzoek van deze zaken, zal ons vele mensen doen kennen, die Gods woord in het geheel niet geloven.

Ten eerste. Geen mens heeft in zijn natuurlijke toestand geloof, voordat hij de genade van Christus, door de invloed des Heiligen Geestes is deelachtig geworden. De Heilige Schrift verklaart dat God allen buitensluit die in het ongeloof zijn, en als de Heilige Geest iemand doet ontwaken, dan overtuigt hij hem van zonde, en vooral van ongeloof. Christus zegt: ‘Als de Trooster gekomen is, zal Hij de wereld van zonde overtuigen, omdat men niet in Mij gelooft’.

Ten tweede. De mens die zorgeloos in de zonde blijft voortleven heeft geen geloof. Hij gelooft geen enkel woord dat God in Zijn wet zegt. Laat het hem voor zijn strafschuldigheid waarschuwen en hem zijn groot gevaar voor ogen stellen, hij stoort zich aan Gods bedreigingen niet. Hij doet of er geen oordeelsdag, noch verdoemenis bestond. Vreze Gods kent hij niet. Hoe kan hij, die in zijn daden toont een godverloochenaar te zijn, enig geloof hebben?

Ten derde. Hij die zich alleen aan de godsdienstige vormen houdt, heeft geen waar geloof. Hij stelt zich met de uiterlijke tekenen van godsdienstigheid tevreden, en verloochent hun kracht. Het deksel van ongeloof ligt op zijn hart, en hoogmoed is zijn enig goed. Goede werken en uiterlijkheden heeft hij steeds zo voor ogen, dat hij geen behoefte gevoelen kan aan de verlossing door Jezus, en hij is afkerig van de genade des Evangelies. Zijn hoop is alleen gegrond op zichzelf en op al wat hij voor zichzelf doen kan. Hij gelooft noch wat God in Zijn wet zegt, noch hetgeen Hij in het Evangelie openbaart. Als hij Zijn woord in de wet geloofde, zou het hem van zonde overtuigen, en hem beletten een rechtvaardiging uit zichzelf te zoeken, omdat geen vlees door de werken der wet gerechtvaardigd wordt; maar dat gelooft hij niet. Indien hij Gods woord in het Evangelie geloofde, zou dat hem van gerechtigheid overtuigen, van een oneindig volmaakte gerechtigheid door de God-Mens Jezus Christus, en aan de zondaar geschonken zonder enig werk van hemzelf; want aan hem die niet werkt maar in Hem gelooft, Die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof als

gerechtigheid toegerekend. Daarop durft hij zich niet voor zijn aanneming bij God volkomen te verlaten; daarom heeft hij het ware geloof niet.

Ten vierde. Iemand kan in zoverre verlicht zijn dat hij de weg der behoudenis kent, en nog het ware geloof niet bezitten. Dit is mogelijk. De apostel zegt het (1 Korinthe 13:2): 'Al ware het dat ik al de verborgenheden wist en al de wetenschap had, zo ware ik niets'. En dit is een gevaarlijke toestand, gelijk gezegd wordt (Hebreeën 10:26): 'Want zo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zo blijft er geen slachtoffer meer over voor de zonden'. Hier wordt bedoeld zulk een kennis der waarheid, welke de mens verloren doet gaan zonder dat het voorrecht van Christus offerande hem nuttig zij; daarom ontbrak hem dat geloof, waardoor ieder behouden wordt die het bezit.

Hoe velen verkeren in deze dwalingen!
Zijt gij lezer, ook onder hun getal? Onderzoek dit met nauwgezetheid, want het is gewichtig voor de eeuwigheid. Beproef uzelf of gij al dan niet in het geloof zijt. Vraagt gij, hoe gij dit weten kunt, omdat daaromtrent zoveel dwalingen bestaan; hoor dan wat Gods Woord zegt: al wie waarlijk gelooft, is het eerst van ongeloof overtuigd geworden. Dit leert onze Heere (Johannes 16:8-9): 'Als de Trooster gekomen zal zijn, zal Hij de wereld van zonde overtuigen, omdat zij niet in Mij gelooft'. Hij overtuigt van zonde, door verlichting van het verstand, om de grote mate van zondigheid te kennen; en door het geweten te doen ontwaken, om de strafschuldigheid daarvan te gevoelen. Hij toont dreigende de ellende aan en laat de zondaren geen schuilplaats over om daarheen te vlieden. Hij zal hen niet doen berusten in en tevreden zijn met enig berouw of een weinig uitwendige verbetering, of enige voorgewende rechtvaardigheid, maar doet hen gevoelen, dat wat zij ook kunnen of willen doen, hun schuld echter bestaan blijft. Zo spoort hij hen aan om naar redding te zoeken, en wijst hun die aan door het Evangelie. Hij maakt hun verstand vatbaar, om te weten wat zij horen of lezen betrekkelijk het verbond der eeuwige Drie-Eenheid en aangaande hetgeen de God-Mens verricht heeft ter vervulling van het verbond. De Heilige Geest leert hen de natuur van de aanbiddelijke Persoon van Christus, God geopenbaard in het vlees, kennen, en de oneindige voortreffelijkheid en eeuwig verdienstelijke rechtvaardigheid, welke Hij verworven heeft door de gehoorzaamheid van zijn leven en sterven; Hij overtuigt hen dat Zijn rechtvaardigheid voor hun zaligheid voldoende is, en dat er niets dan geloof wordt gevorderd, opdat die hun toegerekend wordt, en verwekt in hen het gevoel van hulpbehoevend te zijn en zonder kracht om op Zijn gerechtigheid zich te verlaten, en door het geloof daarin vrede met God te hebben. Hij doet hen zien, dat zij uit zichzelf niet de minste kracht hebben om er op te vertrouwen, daar al hun kracht uit God is. Dezelfde arm des Heeren die onze rechtvaardiging bewerkte, wordt vereist, om hun hart bekwaam te maken om dat te geloven. Zij worden hiervan duidelijk overtuigd door het Woord en de Geest Gods, en door hun eigen dagelijkse ondervinding; daardoor worden zij bekwaam gemaakt om hun gehele verlossing uit vrije genade van God te ontvangen en Hem daarvoor alle eer te geven. Dezen zijn de verlosten des Heeren, aan wie het gegeven is om te geloven. Zij worden opgewekt uit een dood van zonde en overtredingen, hun geweten is ontwaakt, hun verstand wordt verlicht met kennis van Christus, hun wil wordt bekwaam gemaakt om Hem te kiezen, hun harten om Hem lief te hebben en zich over Zijn verlossing te verblijden. Dit is geheel het werk des Heiligen Geestes, want het geloof is een gave van Hem (Éfeze 2:8). De apostel zegt (Filippenzen 1:29): 'Want u is uit genade gegeven in Hem te geloven', niemand kan dit schenken dan de Geest Gods; omdat dit

het geloof is van Gods werking, en dit dezelfde almachtige kracht vereist om van harte te geloven, als die het lichaam van Christus uit het graf deed verrijzen (Éfeze 1:20).
En deze kracht brengt Hij voort door de prediking van Gods Woord, en maakt het de kracht Gods tot zaligheid. In 2 Korinthe 3:8 wordt het Woord genoemd de bediening des Geestes, omdat de Geest Zijn genade en kracht er door uitoefent; zo ook Galaten 3:2: 'Hebt u de Geest ontvangen uit de werken der wet, of uit de prediking des geloofs?' Door de prediking des geloofs te horen ontvingen zij de Heiligen Geest; want het geloof komt uit het gehoor, en het gehoor uit het Woord van God, hetwelk daarom het Woord des geloofs genoemd wordt. Daarom is het Woord het middel in de hand des Geestes, om de harten van hen die het horen daarvoor vatbaar te maken, om het aan te nemen en Christus aan te kleven; waardoor zij de rechtvaardigheid des geloofs deelachtig worden, gelijk geschreven staat (Romeinen 10:10): 'Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid!'
Bij het geloof is het hart de hoofdzaak; want daardoor wordt Christus aangenomen, en daarin woont Hij door het geloof. De levende vereniging van Christus en de gelovige is blijkbaar in het hart; zij wordt daarin kenbaar gemaakt, en woont er in en is daarin bevestigd. Met vreugde kan de gelovige zeggen: 'Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne', wel mij, wij zijn één in het oog der wet, en onze belangen zijn dezelfde. Welke gelukkige toestand! Christus geeft Zichzelf vrijwillig aan de gelovige, die zich door het geloof aan Christus overgeeft. Als borg van de gelovige heeft Christus zijn zonden op Zich genomen, en de gelovige neemt de gerechtigheid van Christus aan; want Christus draagt al wat Hij heeft aan de gelovige over, die door het geloof daarop ziet, en daarvan gebruik maakt als van zijn eigendom, overeenkomstig de uitdrukkelijke verzekering in 1 Korinthe 3:22-23: 'Alles is het uwe, omdat gij van Christus zijt'. Deze levende vereniging tussen Christus en de gelovige wordt in de Heilige Schrift uitvoerig betoogd. Christus zegt daarvan in Zijn gebed voor Zijn volk (Johannes 17): 'Ik bid voor degenen die in Mij zullen geloven door hun woord, opdat zij allen één mogen zijn, gelijk gij Vader in Mij zijt en Ik in U ben, opdat zij één zijn in Ons gelijk Wij. Ik in hen, en Gij in Mij, opdat zij volmaakt één worden'. En in Johannes 6:56 zegt Hij: 'Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem'. En dit verenigd zijn is door het geloof, zoals in Éfeze 3:17 staat: 'Opdat Christus door het geloof in uw harten wone'. En dit is het werk van de Heiligen Geest, om deze vereniging in hun harten te bevestigen, volgens Johannes 14:20: 'In dien dag zult gij bekennen, dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u'.
Behalve deze en andere duidelijke plaatsen, wordt ook deze vereniging met vele treffende beelden voorgesteld, zoals die van de man met zijn vrouw, welke voor de wet slechts één persoon zijn, daar de man verantwoordelijk is voor de schulden van zijn vrouw, en de vrouw in de eer en de welvaart van haar man deelt. Zij wordt tevens vergeleken bij de vereniging van een gebouw dat op zijn fundamenten vaststaat; bij een boom met zijn takken, die leven omdat zij aan de boom zijn, en groeien door de sappen die zij daaruit trekken; tussen het hoofd en de leden, die aan het hoofd verbonden zijnde leven en groeien, door toevloed van voedsel dat zich tot alle delen uitstrekt. Onder deze schone beelden stelt de Heilige Schrift de waarheid en de zegenrijke vruchten van deze vereniging voor.
De Heilige Geest maakt het de gelovige kenbaar door hem bekwaam te maken om op Gods Woord, als onfeilbaar getrouw, te doen staat maken, en de Persoon van Christus als de almachtige Zaligmaker aan te nemen. Hij versterkt zulks door de gelovige te bekwamen, om van de volheid van Christus gebruik te maken, en door het geloof in

Hem zoals Hij in al Zijn ambten werkzaam is, te leven, om deel te nemen in alle beloofde genade en zegeningen. Dat geloof, hetwelk een werk Gods is, brengt altoos de kennis en de vruchten van deze gezegende vereniging voort, en stelt de ziel in staat, zichzelf aan Christus over te geven, opdat zij één moge zijn met Hem, niet in een figuurlijke, verbloemde zin, maar even wezenlijk en waar als het gebouw met zijn fundamenten één is, evenzeer als man en vrouw één belang hebben; één invloed als de wortel en de takken, het hoofd en de leden. Het is daarom geen enkele kennis aan Christus of een duidelijke wetenschap aangaande Hem, of blote goedkeuring van de weg der zaligheid; maar het is Hem werkelijk met het hart aan te nemen tot heiligmaking en rechtvaardiging, opdat Hij daarin blijft en heerst tot heiligmaking. Het is Hem te ontvangen als een volmaakte Verlosser en door Zijn volheid te leven; op Hem wachtende om dagelijks onderwezen te worden, geheel vertrouwende op de aanneming in Zijn bloed en gerechtigheid, berustende, verbeidende, steunende op Zijn beloofde kracht, volhoudende ten einde toe; en hopende op het eeuwige leven als een vrije gave Gods door Jezus Christus onzen Heere. Het zaligmakend geloof ontvangt aldus Christus, en leeft aldus in Christus.

Welnu waarde lezer, onderzoek en beproef uzelf of gij het geloof hebt. Gelooft gij van harte de rechtvaardigmaking? Gij kunt niet in Christus leven, tenzij gij eerst in Christus zijt. Gij moet eerst van uw deelgenootschap aan Christus overtuigd zijn, alvorens gij daarvan nut kunt hebben; en daarom moet de kennis van uw vereniging klaar en duidelijk zijn, voordat gij een vrije en openlijke gemeenschap met Hem kunt hebben. Er moet geloof zijn, voordat er vruchten des geloofs zijn kunnen, en een vast geloof, voordat er vele en rijpe vruchten kunnen zijn. Een zwak of klein geloof, zal slechts weinig van Christus ontvangen. De kleingelovige is vol twijfelingen en vrezen; en als hij troost of kracht, of iets anders behoeft dat Christus beloofd heeft aan Zijn volk te geven, vraagt hij of hij enig recht heeft om zulks te verwachten, en daarom ontvangt hij het niet; omdat hij de vrijmoedigheid niet heeft, om door het geloof in Jezus Christus met vertrouwen tot God te gaan. Hieruit blijkt de noodzakelijkheid om vast in het geloof te zijn. De gelovige moet een heldere overtuiging van zijn aandeel in Christus hebben, voordat hij gerust en gelukkig in Christus kan leven: daarom moet hij wel toezien op de grondslag, en zien of er geen twijfelingen overig zijn wegens zijn vertrouwen daarop. Daar Christus de zekere grondslag is, hoe kan hij dan daarop veilig zijn zaligheid bouwen, tenzij hij eerst verzekerd zij dat hij in Christus is? De vrede met God in zijn geweten, iedere werking van het geestelijke leven, en de gehele wandel en omgang hangen van het vaststellen van dit punt af. Dit behoort stellig bepaald te wezen en tot deze uitkomst gebracht te worden: ‘Christus is de mijne, zulks weet ik uit Gods Woord. Ik weet dit door de Geest Gods, en Christus staat mij onwaardige toe, mij op Hem te verlaten, en mij verzekerd te houden dat Hij uit Zijn volheid voorzien zal in alles wat mij ontbreekt; daarbij weet ik uit de dagelijkse ondervinding, dat ik in Hem ben, omdat ik in Hem leef’. Naarmate dat dit vaststaat, naar die mate zal het leven des geloofs zijn. Indien de gelovige hier geheel en al van overtuigd is, zonder enige twijfel of vrees, dan kan en zal hij met vertrouwen het bewustzijn van zijn aandeel in Christus bevorderen; maar indien hij blijft twijfelen, kan zijn geloof slechts gering zijn, en zal hij daarom slechts weinig troost en kracht in Christus verkrijgen.

Zijt gij, lezer, één van de kleingelovigen? Gevoelt gij zulks? Treurt gij daarover? En weet gij waardoor uw geloof versterkt kan worden? Wie kan het versterken, dan alleen

Hij door Wien het geschonken wordt? O bid dan God dat Hij u de Geest der wijsheid en der openbaring geve, dat de ogen van uw verstand verlicht mogen worden, om de oneindige algenoegzaamheid van de Persoon van Christus, als God-Mens, en de altoosdurende verdienste van Zijn leven en sterven, ter verlossing van Zijn volk, van hun zonden, te aanschouwen. En wat u ook mocht beletten om de volheid van Christus' verlossing te zien, en daarop te vertrouwen door het geloof, bid ernstig de Heere dat Hij die beletselen opheft. Indien het een zonde is, bid God dat Hij u gewilliger maakt om die na te laten. Is het schuldbesef, bid Hem dat Hij uw geweten vrede schenkt, door het bloed der besprenging. Is het meer uw verdorvenheid, die kan niet ten ondergebracht worden, of er moet eerst vergeving zijn. Indien gij u naar de geest gebonden gevoelt, zie dan tot Christus naar die vrijheid op, waarmede Hij Zijn volk verlost heeft. Wat het ook zijn moge, zodra gij het ontdekt, bedien u van het gebed, in het geloof aan de getrouwheid van Gods Woord: dat gij ontvangen zult waarom gij bidt, en dat Hij u ondersteunen zal, opdat gij komen mocht van geloof tot geloof. Mocht dit uw gelukkig deel zijn! Amen.

Indien gij dan, waarde lezer, een ontwaakt mens zijt, door Gods woord en Geest van zonde overtuigd, zullen alleen uw vijanden u trachten af te trekken van de ware kennis van uw vereniging met Christus. De reden hiervoor is klaar, opdat gij alsdan niet in staat zult zijn om op de door Christus beloofde kracht te bouwen en daarvan door het geloof gebruik te maken, die alleen machtig genoeg is om hen alle te overwinnen. Geef daarom generlei gehoor aan ingevingen, noch vrees voor enige tegenstand welke u beletten zouden om te trachten geheel van uw aandeel in Christus overtuigd te worden en een rank van deze ware Wijnstok te zijn. De satan zal al zijn listen en vurige pijlen gebruiken en alle mondbelijders zullen zich bij hem aansluiten en hem ter zijde staan en zullen hun bondgenoten vinden in uw eigen boezem, in uw ongeloof, in uw slaafse geest, in uw lusten en verdorvenheden. Bedenk waarom deze vijanden er zo hevig tegen strijden, dat gij door het geloof in Christus, veilig en gerust kunt zijn? Is het niet omdat gij hen dan door de kracht van Jezus te machtig zoudt zijn? Zolang gij hiervan niet verzekerd zijt, zult gij beschroomd zijn om uw toevlucht tot Hem te nemen en gebruik te maken van Zijn kracht; en zolang gij daarvan geen gebruik maakt, zullen al uw vijanden u overwinnen. O, smeek God dat Hij uw geloof vermeerdert, dat gij van uw vereniging met Christus ten volle verzekerd mocht zijn, en in Hem behouden en gelukkig mocht leven. Hoort en leest Zijn Woord en bid daarbij om de werking van God de Heiligen Geest; daardoor zal het geloof door het gehoor in u ontstaan en zo toenemen, tot gij, zonder twijfeling of wankeling, geheel verzekerd zijt, dat Christus de uwe is en gij de Zijne zijt.
Als de gelovige alzo gegrond en bevestigd is in de bewustheid van zijn vereniging met Christus, behoort hij te onderzoeken welk voorrecht God hem, ten gevolge van deze vereniging geschonken heeft; en de Heilige Schrift zal hem zeggen, dat het in het genadeverbond de Vader heeft behaagd, dat al de volheid van genade in Zijn Zoon als het Hoofd zou zijn, ten dienste van Zijn leden. Hij bezit die om al hun nooddruft te vervullen. Het is onmogelijk dat zij aan iets gebrek kunnen hebben, want het is voor hen opgelegd in Zijn oneindige volheid; daardoor zullen zij hebben genade voor genade, ieder ogenblik als zij zulks voor hun omstandigheden behoeven; en zij verkrijgen het langs geen andere weg, en uit geen andere hand dan door die van het geloof, vertrouwende op het woord van belofte, en zich verlatende op de algenoegzaamheid en macht van Christus om het te vervullen, gelijk geschreven is (Habákuk 2:4): 'De rechtvaardige zal door zijn geloof leven'. De rechtvaardigmaking

ten leven, door het geloof in de gerechtigheid van Christus ontvangen hebbende, blijft hij van Christus, afhankelijk om hem bij dat leven te behouden, en maakt hij van de volheid van Christus gebruik, voor al de behoeften van dat geestelijke leven, hetwelk Hij hem geschonken heeft. Hij vertrouwt op Hem voor alles en leeft in Hem door het geloof, dat hij voortdurend alles ontvangen zal; en overeenkomstig zijn geloof wordt het ook aan hem geschonken.

Men moet wel overwegen en opmerken, dat de gerechtvaardigde mens alleen in waarheid leeft en iedere daad van geestelijk leven slechts door het geloof ten uitvoer brengen kan. Dit is een zeer gewichtige lering, en daarom wordt zulks in de Heilige Schrift zo duidelijk geleerd, als het maar met woorden uit te drukken is. Alle dingen worden beloofd aan, en verkregen door het geloof. Zo staat er geschreven: ***'Gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus'.*** En indien gij kinderen zijt, zijt gij volgens de belofte: erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, Wien God voor ons gemaakt heeft tot wijsheid, rechtvaardigheid en heiligmaking; dat is: tot hun nut gemaakt, tot wijsheid om hen te onderwijzen, tot rechtvaardigheid om hen te rechtvaardigen, en tot heiligheid om hen te heiligen. Ja, in Zijn volheid heeft Hij alle dingen tot hun nut, gelijk de vrije vergunning luidt (1 Korinthe 3:21 enz.): 'Alles is uwe, hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Céfas, hetzij de wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomende dingen, zij zijn alle uwe; doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods'. Merk het op gelovige welk een groot privilege dit is. Uw aanspraak er op is deugdelijk, en door het geloof komt gij daarvan in het bezit. Zie dan toe dat gij van uw erfenis gebruik maakt en leef er van. Zeg niet als gij ergens behoefte aan hebt: ik weet niet waar ik mij begeven moet; want alle wijsheid, gerechtigheid, heiligheid, macht en heerlijkheid die de God-Mens heeft, bezit Hij als het Hoofd van het lichaam voor u als één van Zijn leden, tot uw nut en gebruik, en dit heeft Hij u in Zijn Woord beloofd. Wees dan vertrouwelijk met Hem. Ga onbeschroomd naar Hem toe. Gij kunt Hem niet meer eren, dan door aan te nemen, wat Hij te geven heeft. Dat is Hem in waarheid verheerlijken. Zo zet gij Hem de kroon op het hoofd en gij belijdt Hem als de algenoegzame Christus, indien het u namelijk behaagt, gelijk het Zijns Vaders welbehagen was, dat in Hem de volheid zou wonen, en gij u tevreden stelt om uw leven buiten uzelf in Zijn volheid te zoeken, tot voorziening in al uw noden voor tijd en eeuwigheid. Zo in Hem te leven is Hem tot eer en het is uw voorrecht, uw wezenlijk belang en uw zaligheid.
In alle omstandigheden, hetzij geestelijke of lichamelijke waarin gij u bij mogelijkheid kunt bevinden, wordt gij bevolen op Christus te zien, opdat gij uit Zijn volheid alles mocht verkrijgen, door Hem van alle kwaad wordt verlost en voorzien van alle goed. Stel uw vertrouwen op Christus, en hoop van Hem de vervulling Zijner beloften op uw weg ten hemel, en in alles wat gij daarop ontmoet. Tot dat einde bezit Hij alle macht in hemel en op aarde. Nog eens: verlaat u op Hem, en werp uw bekommernissen op Hem, wanneer gij aangevochten wordt, of oude gebreken weer de overhand trachten te verkrijgen; als de wereld en de duivel u aanvallen en gij u zwak en machteloos gevoelt tegenover uw roeping; wanneer duisternis en verlating, vervolging en onrust, smart en armoede, krankheid of dood u bedreigen. Dit is het ware leven des geloofs. Gij wilt waarlijk leven zoals een christen betaamt, als gij in één van deze omstandigheden verkeert; welnu geloof dan dat Christus zulks kan bewerken, omdat Hij almachtig is, en gewillig omdat Hij beloofd heeft in uw noden te voorzien; verlaat er u dus volkomen op, dat Hij er ook in voorzien zal. Vertrouw er op en gij zult het verkrijgen, en u zal geschieden naar Zijn woord.

Indien de gelovige nu met Christus verenigd is, en door Hem gerechte aanspraak heeft op al de rijkdom der genade, zodat hij door het geloof daarvan gebruik kan maken als van zijn eigendom, wat is dan toch de oorzaak dat hij deze les zo moeilijk leert? In het hemelse gezin opgenomen en een erfgenaam van de hemelse erfenis zijnde, waarom leeft hij dan niet terstond overeenkomstig zijn voorrechten en zijn stand? Zijn aanspraak is rechtmatig. De erfenis is zeker. Alles is het zijne geworden: want alle volheid is in Christus; en uit kracht van zijn vereniging met Christus is deze volheid de zijne en kan hij door het geloof daaruit alle genade en zegeningen verkrijgen, welke Christus beloofd heeft. Waarom bereikt hij dan niet terstond dit gelukkige leven des geloofs? De treurige ondervinding bewijst dat jeugdige gelovigen zulks niet doen. Zij ontmoeten zo vele zwarigheden, dat zij over het algemeen genomen slechts langzaam in Christus wassen. Zij bereiken geenszins in een enkele dag de vaste grond des geloofs. Van binnen en van buiten zijn er vijanden die hun vorderingen in de weg staan; zo zeer zelfs dat zij dikwijls lange tijd kinderkens blijven. Zij hebben hetzelfde recht op Christus, dezelfde voorrechten, en dezelfde beloofde genade, welke de jongelingen en vaders in Christus hebben; maar zij hebben nog niet bij ervaring geleerd, op welke wijze, hun aandeel in Hem, bevorderlijk te maken aan hun wasdom en daarvan het meeste voordeel te trekken.

De moeilijkheden en aanvechtingen die hen in het vasthouden van Christus doen verslappen en hun wasdom in Hem verhinderen zijn vele; enige van de voornaamste zijn deze:

1. Zij blijven kinderkens en zwak in het geloof, omdat ze niet dadelijk een grondige kennis van de Persoon van Christus verkrijgen en dat zij niet innerlijk overtuigd zijn van Zijn vermogen en algenoegzaamheid in alles wat Hij ondernam, en hoe volmaakt Hij ieder deel van Zijn werk heeft volbracht.

2. Dit maakt dat zij onbekend blijven met vele dingen waarin de heerlijkheid van Zijn verlossing bestaat; daarom hebben zij geen klaar geloofsinzicht in Zijn algenoegzaamheid en gewilligheid.

3. Daardoor zijn zij bezwaard door vele twijfelingen omtrent de wijze waarop zij hun zaligheid verkrijgen zullen. Een wettische geest, gepaard met hun ongeloof, maakt dat zij er gedurig bedenkingen tegen inbrengen, om uit vrije genade door het geloof, gezaligd te worden.

4. Deze wettische ongelovige redeneringen verkrijgen veel kracht uit hun onervarenheid in hun strijd tussen natuur en genade, de oude en nieuwe mens, het vlees en de Geest.

5. Al deze moeilijkheden worden zeer versterkt door hun gehoorgeving aan het gevoel, en door zich meer op de bevindingen daarvan te verlaten, dan op Gods Woord. Als de gelovigen zich onder deze moeilijkheden bevinden, ontmoet hun geloof vele beletselen in zijn wasdom; en zolang zij niet in staat zijn om die te boven te komen, blijven zij kinderkens in Christus. Hun zwak geloof ontvangt slechts weinig van Christus, en het blijft zwak; omdat zij slechts weinig vertrouwen stellen op de werking der sterkte van Christus' macht. De onbepaalde grootheid van Zijn macht is in staat om hen te versterken, en dit heeft Hij beloofd; maar zij durven zich niet op Hem te verlaten.

Overweeg daarom, waarde lezer, indien gij één van deze zuigelingen zijt, waarom gij niet vaster in Christus opwast.

De eerste oorzaak die u belemmert, is de onwetendheid van uw verstand aangaande Zijn Persoon en het vooroordeel tegen Hem, dat in uw zinnelijk hart is.
Deze zijn van nature bij alle mensen; en daarop zal de satan werken om de wasdom van uw geloof te beletten. Hij zal al zijn listen en krachten aanwenden, om u terug te houden van die kennis van Christus, welke het eeuwige leven is. Hij zal godslasterlijke gedachten tegen Zijn Godheid in uw hart werpen en als gij in de Heilige Schrift leest of hoort prediken dat Hij is: God geopenbaard in het vlees, zal hij trachten uw verbeelding te verwarren en te verbijsteren door de gedachte: Hoe kunnen deze dingen zijn? Hij zal de vereniging van de beide naturen in Christus voorstellen als een onbegrijpelijke zaak; en even alsof zij die haar met de klaarste overtuiging door Gods Woord en Geest geloven, slechts een flauw begrip daarvan hadden. Hij heeft een oude wrok tegen Christus, en zal niet schromen allerlei leugens van Hem te zeggen. Hij was een leugenaar van de beginne en is in de waarheid niet staande gebleven. Geef hem geen gehoor. Neem ter harte wat het Woord der waarheid zegt, en bid dat gij het mocht verstaan; want hoe meer gij van de Heere Christus, die gezegende God-Mens weet, zoveel te meer zult gij in Hem zijn en bevestigd worden. Er staat van Hem geschreven, ten eerste: dat Hij God is, wezenlijk en waarachtig God; in de heilige, gezegende en heerlijke Drievuldigheid één Persoon, gelijk aan en eeuwig met de Vader en de Heiligen Geest (Jesaja 9:5): ‘Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst’. Ten tweede. Dat Hij Jehovah is, hetwelk betekent: het door Zichzelf bestaande Wezen (Jesaja 43:11): ‘Ik, Ik ben de HEERE, en er is geen Heiland behalve Ik’, waaruit het duidelijk blijkt dat de Zaligmaker is: Jehovah, en dat Hij op een wijze bestaat, die onafhankelijk en afgescheiden is van alle andere wezens en dingen. Judas verklaart de ontkenning van deze grondwaarheid de strafbare zonde van zekere ketters, die ontkenden dat Jezus Christus de enige Heerser, God is, en onze Heere (Judas:4). In het genadeverbond nam deze Goddelijke Persoon op Zich om mens te worden. Hij die wezenlijk en waarachtig God was, werd even wezenlijk en waarachtig mens, Hij had een redelijke ziel en een menselijk lichaam, en werd in alles de mensen gelijk, uitgenomen de zonde. En evenals een redelijke ziel en een lichaam één mens is, evenzo is God en mens één in Christus. Deze is de heerlijke Persoon, die in het genadeverbond op Zich nam om de Borg van de mens te worden. De apostel Paulus noemt Hem de Borg van het nieuwe verbond. En wat zou Hem ontbreken voor deze grote taak? In alle opzichten is Hij geschikt om Borg voor de mens te zijn, die Zelf wezenlijk en waarachtig mens is; die evenzeer God als mens is, en daarom al de eigenschappen van Jehovah bezit, om wat Hij leed als des mensen Borg oneindig en eeuwig verdienstelijk te maken.
Dit is het gezegende Voorwerp des geloofs: God en mens in Christus verenigd. Overweeg dan lezer, hetgeen de Heilige Schrift zegt van Zijn verwonderingswaardige Persoon, opdat uw geloof in Hem bevestigd wordt. Die waarachtige door Zichzelf bestaande God, Die sprak en alles werd geschapen, Die beval en alles bleef in stand tot op dezen stond, die God werd in het vlees geopenbaard. Hij kwam om de Borg van Zijn volk te zijn, om in hun plaats te gehoorzamen en te lijden. Wat kon Zijn almachtige kracht niet uitwerken? Is er iets te zwaar voor God de Heere? Welke gehoorzaamheid kan de wet des Vaders eisen, welke Hij niet in staat is om in al haar uitgestrektheid te vervullen? Welk lijden kan des Vaders rechtvaardigheid voldoen, dat Hij niet ten volle in staat is te ondergaan? Want Hij heeft alle volmaaktheden en

hoedanigheden met de Vader gemeenschappelijk. Op deze waarheid moet gij vertrouwen, en is dit niet een zekere grond?
Aangaande de zekerheid hiervan, moet gij dagelijks zoeken grondiger overtuigd te worden; omdat naarmate gij toeneemt in de kennis van Zijn Goddelijke Persoon, naar die mate zult gij meer overtuigd worden van Zijn oneindige algenoegzaamheid om zalig te maken; en hiervan ten volle overtuigd, zult gij in staat zijn om uit de Heilige Schrift, uw eigen ongelovige gedachten te beantwoorden en tot zwijgen te brengen, en om de godslasterlijke ingevingen van de satan tegen de Heere Christus te verwerpen. Bedenk steeds dat Hij God en Jehovah is. Lees en overdenk wat de Heilige Schrift van Zijn Godheid zegt, en bid dat gij door God verlicht mocht worden om het te verstaan; want niemand kan zeggen dat Jezus Christus de HEERE is, tenzij door de Heiligen Geest. Het is Zijn ambt om Jezus te verheerlijken, door u bekwaam te maken om te geloven dat Hij de Heere en God is, en Hem uw Heere en uw God te noemen; en om te bewijzen dat Hij zulks is, door uw nederige afhankelijkheid van Hem voor elke zegening, beide in tijd en eeuwigheid.
Het is zeer te bejammeren dat de gelovigen in het algemeen zich zo weinig moeite getroosten, om een opgeklaarde kennis van de leer der eeuwig gezegende Drievuldigheid te verkrijgen; want door gemis daarvan is hun geloof niet grondig en zijn zij vatbaar voor allerlei dwalingen, zowel in hun bevatting als in de praktijk. Daarom moet ik alle zwakgelovigen ten ernstigste aanbevelen, om naarstig te zijn in het horen en lezen wat in de Heilige Schrift betreffende de Drieheid in de Eenheid is geopenbaard, altijd onder opzien tot de innerlijke onderwijzing van de Heiligen Geest; en verwijs ik hen naar een rechtzinnig formulier in het Algemene-gebeden-boek[6]) voor de Zondag van de Heilige Drievuldigheid; hetwelk de kortste en beste verklaring over dit onderwerp bevat, die ik immer zag: ‘Het is zeer betamelijk, rechtmatig en onze dure plicht, dat wij ten allen tijde en overal waar wij ons bevinden, U danken, o Heere! Almachtig, eeuwig God; Gij zijt één God, één Heere, niet één enige persoon, maar drie Personen in één Wezen; want hetgeen wij van de heerlijkheid des Vaders geloven, geloven wij ook van de Zoon en van de Heiligen Geest, zonder enig onderscheid of voorrang’. Dit zijn kostbare woorden. Overdenk die lezer, en bid de Heiligen Geest: dat Hij uw verstand verlichte, met Zijn zaligmakende wetenschap; opdat gij bevestigd wordt in de leer der eeuwig gezegende Drievuldigheid, en der Godheid van de Heere Christus, en zodoende in staat mocht zijn, om de zwarigheden die zich voordoen, te boven te komen.

Ten tweede. Aangezien gij met de aard van Christus’ verlossing niet genoegzaam bekend zijt, waar omtrent jeugdige gelovigen lichtelijk vele twijfelingen kunnen voeden. Zinnelijke redeneringen hebben bij hen nog de overhand. De wettische geest biedt met vele en krachtige beweegredenen tegenstand; het ongeloof verzamelt al zijn krachten, en er ontstaat een hevige en langdurige strijd, over het vrijmachtig en geheel uit genade zalig worden door Jezus Christus. Maar de bewijsgronden welke God in Zijn Woord heeft geschonken, zullen, toegepast door Zijn Geest, overwinnen en de overhand behouden.

Denk daarover na, om uw zwak geloof te versterken. Beschouw eerst het genadeverbond. Het zalig worden is geen zaak van toeval, noch aan de wil of de macht van de mensen overgelaten, maar overeenkomstig het besluit door de gezegende Drie-Eenheid in het verbond der genade genomen, en alles wat daarop

[6] The Common prayer-book, bij de Anglicaanse kerk in gebruik

betrekking had, was volmaakt vastgesteld. Het wordt een eeuwigdurend verbond genoemd, dat in alles welgeordineerd en bewaard is (2 Samuël 23:5). 'O gij kleingelovigen waarom twijfelt gij? Hoe twijfelt gij aan Gods liefde? Hier is een verbond dat enkel uit Gods liefde is ontstaan, en zulks van eeuwigheid af aan. Twijfelt gij of het verbond goed is beraamd? Oneindige wijsheid regelde zulks in alle opzichten. Kan er twijfel bestaan of het goed ten uitvoer gebracht wordt? Zulks is in alle opzichten gewaarborgd, zo zeker als Gods almacht en waarheid dit doen kunnen. Hoeveel gronden zijn hier om uw geloof te versterken! Moge de Heere u hun invloed doen ondervinden.

Vestig ten tweede uw aandacht op het borgtochtelijke werk van de Heere Christus, de Borg van dit verbond. Uit dit verbond was niets overgeslagen; alles wat de verlossing aangaat was daarin bepaald, en Christus nam de vervulling daarvan op Zich, in betrekking tot Zijn Vader opdat Zijn wet verheerlijkt en Zijn gerechtigheid geëerd en verhoogd werd; en ten opzichte van de zondaar dat hij van alle kwaad verlost en bekwaam gemaakt zou worden tot alle goed. En omdat Hij God en mens is, in enigheid des Persoons, zo was Hij een voldoende Borg om God met de mensen en de mens met God te verzoenen. Mocht gij deze dingen ernstig ter harte nemen: dat uw Borg op Zich heeft genomen uw volkomen verlossing, in één woord: alles voor u, in u, en door u te doen. Wat kunt gij meer verlangen tot bevestiging van uw geloof?

Ten derde. Gij zult misschien zeggen: Hij heeft veel op Zich genomen, maar heeft Hij alles volbracht? Ja, en zo volkomen dat Hij in staat is de ellendigste te verlossen. Hij werd Jezus genoemd, omdat Hij gekomen was om Zijn volk zalig te maken van hun zonden; als hun Borg moest Hij, door Zijn gehoorzaamheid en door de door hen verdiende smarten te lijden, en de dood voor hen te ondergaan, aan de wet voldoen. Dien overeenkomstig werd Hij in de volheid des tijds in het vlees geopenbaard, en kwam Hij om de wil Zijns Vaders te doen; waarom Hij over Zijn gehoorzaamheid aan dezen betoond, aldus spreekt: 'Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt om te doen'. Van Zijn onderwerping aan die wil, zegt Hij, met Zijn laatste ademtocht: 'Het is volbracht!' Merk wel op: alles wat Hij op Zich nam, om in Zijn leven en sterven te doen, was volbracht, en het werd door Zijn opstanding uit de doden bewezen, dat Hij ter verlossing van de mensen alles gedaan en geleden had, wat in het genadeverbond bepaald was; want daardoor verklaarde de Vader dat Hij krachtig bewezen was, te zijn: de Zoon van God. Is u dit alles nog niet voldoende, o gij kleingelovige? Hier wordt meer dan één oorzaak tot twijfel uit de weg geruimd; gij kunt niet ontkennen dat Christus voleindigd heeft, al wat Hij op Zich nam; en daarom alle macht in hemel en op aarde heeft, om een volkomen en voleindigde verlossing teweeg te brengen. Wat kunt gij nu hiertegen aanvoeren?

Ten vierde. Er komt in uw hart deze gedachte op: Het is volbracht, maar wordt het nu ook zo onbedongen gegeven, dat zulk een onwaardig schepsel als ik ben, daarin delen mag? Ja, het komt tot u in de weg van vrije genade. Hoe groot, onschatbaar en onvergankelijk het zij, het is nochtans voor u verkrijgbaar. Niet hij die werkt, maar hij die gelooft wordt van alles gerechtvaardigd. Alleen door het geloof worden de gelovigen gerechtvaardigd en geheiligd, gesterkt en ondersteund op hun weg; door het geloof bestrijden zij al hun vijanden, en door het geloof overwinnen zij, en verkrijgen zij het eeuwige leven. Daarom is het alles uit het geloof, opdat het naar genade zij. De verlossing bewerkstelligd en voleindigd door uw Borg, is u uit vrije gunst geschonken,

en wordt als een gift van vrije genade, met al haar zegeningen in tijd en eeuwigheid, tot roem Zijner heerlijkheid, in u voltooid. Waarom zijt gij dan moedeloos? Hebt u niets om te kunnen kopen? Gehoorzaam dan aan het bevel des Heeren: kom en koop de vrije genade, zonder geld en zonder prijs. Hoezeer moest deze beweegreden u nog in uw geloof bevestigen! Want hier ontdekt gij, dat wat u ontbreekt, het uwe is, door geloof. Gij kunt het uit vrije genade verkrijgen. Het is voor u weggelegd in de volheid van uw dierbare Verlosser, en gij kunt Hem nooit meer vereren, dan door daarvan een vrij gebruik te maken. Wat kunt gij hier tegen zeggen? Hebt u er iets op aan te merken? Kunt gij enig gebrek in het genadeverbond ontdekken, of in het werk van de God-mens? Nee, zeker niet; het verbond was in alle opzichten welgeordineerd en vast, en wat de Borg van het verbond op Zich nam, heeft Hij volkomen vervuld. De verlossing is van Zijnentwege volbracht, Hij heeft de wet verheerlijkt door Zijn eindeloos volmaakte gehoorzaamheid, Hij heeft de Goddelijke rechtvaardigheid door Zijn lijden en sterven, eerbiedwaardig gemaakt; Hij heeft een eeuwige gerechtigheid voor Zijn volk aangebracht, en zal het tot eeuwige heerlijkheid leiden; want Hij heeft daarvan reeds bezit genomen ten hun behoeve, als Hoofd des lichaams, namelijk Zijn Kerk, en Hij heeft alle macht in hemel en op aarde om hen dagelijks te verlossen, totdat Hij hen deelgenoten maakt van Zijn eeuwige zaligheid. Wat kan uw hart meer wensen dan zulk een Zaligmaker, en zulk een verlossing? O, wees dan niet ongelovig maar gelovig; en zijn er bij u enige twijfelingen overgebleven, tracht daarvan door lezen en bidden opheldering te verkrijgen, totdat uw geloof in de Godheid van God uw Zaligmaker en de eindeloze algenoegzaamheid Zijner verlossing volkomen bevestigd is. Deze twee hoofdzaken maken de enig ware grondslag van de christelijke godsdienst uit. Zij worden voorondersteld in al haar grondbeginselen, en in al haar werkzaamheden wordt daarop gebouwd; daarom, van algemene toepassing zijnde, mits grondig vastgesteld, zal uw geloof standvastig en uw leven goed ingericht en aangenaam zijn. Onderzoek dan, en beproef uzelf hierin voordat gij verder leest. Gelooft gij dat Christus wezenlijk en waarachtig God is, in alle volmaaktheid en iedere eigenschap gelijk met de Vader? En is Zijn verlossing een volkomen en vrijgunstige? Al de volgende onderwijzingen hangen daarvan af en kunnen u alleen nuttig zijn, in zoverre gij deze twee hoofdwaarheden gelooft. Zie dan wel toe dat gij daarvan vast overtuigd zijt. Indien uw overtuiging vast is, zal het geloofsleven standvastig en vooruitgaande zijn; doch is zij zwak, dan zult gij blootstaan om aanhoudend met dwalingen te kampen, en door verzoekingen overvallen te worden; vooral door dezulke waaraan de wettische geest u zal blootstellen, hetwelk ik voorgenomen heb u voor te stellen in de:

Derde hoofdafdeling, waarin wij zullen overwegen: ***hoe de kinderkens in Christus, bij gebreke van een bevestigd geloof in Zijn Godheid, en in Zijn volledige en vrijmachtige verlossing, aan vele twijfelingen bloot staan.***

Een wettische geestgesteldheid maakt, dat zij door hun ongeloof er aanhoudend redeneringen tegen aanvoeren, om door het geloof uit vrije genade gezaligd te worden. Hij heeft een wettische geestgesteldheid, die nog onder de wet is, en zichzelf gebonden acht om haar als voorwaarde ten leven te moeten houden, daar zij van hem eist: ‘Doe dat en gij zult leven’. Naar zijn vooronderstelling ziet hij deze, en geen andere weg ten leven; in zijn wil is hij daartoe voortdurend geneigd en in zijn hart kleeft hij zulks aan; daarom beeldt hij zich in, dat het in zijn eigen macht is, om langs

deze weg het leven te verkrijgen en hij zulks door zijn eigen werken kan verdienen, wat natuurlijk zijn eigenliefde machtig streelt, en zijn hoogmoed aanwakkert. Deze wettische geest beheerst alle mensen in hun natuurlijke toestand, doch zijn heerschappij wordt niet openbaar totdat hem weerstand wordt geboden; maar zodra de ziel uit een doodstaat van misdaden en zonden opgewekt wordt, begint hij de strijd en tracht hij de arme zondaar in banden te houden; door zijn wettische werkingen en strevingen hem aansporende, om nog enige goede hoedanigheden en eigenschappen in zichzelf te zoeken, waardoor hij Gode welbehaaglijk zou kunnen zijn. Zo zoekt de ontwaakte ziel, onder de geest der dienstbaarheid steeds bevrijding door de werken der wet, die niets meer kan doen, dan hem tot de kennis van zonde te brengen, hem de grootheid van de zonde en de ontzettende straf welke zij verdient ontdekkende, waardoor zij steeds de twijfelingen en de vreze van het ongeloof voedsel geeft. En nadat de Heere hem die, door een duidelijke ontdekking van de verlossing zoals die in Jezus Christus is en door de gave des geloofs, enigszins heeft weggenomen, tracht de wettische geest nochtans de ziel weer in dienstbaarheid en vrees terug te brengen, en dit gelukt hem maar al te vaak. Voor jonge gelovigen is dit de grootste vijand die zij te bestrijden hebben. Hij is een slimme, listige tegenstander, die hen vriendschap schijnt te betonen, terwijl hij altoos aan de zijde van de duivel en het ongeloof is. Het zou hun toeschijnen, uit een ijver voor God te ontstaan; maar het is om de heerlijkheid van de Heere Jezus Christus te verduisteren om de algenoegzaamheid Zijner verlossing weg te nemen, en om hen van de grote vreugde en vrede des geloofs te beroven.
Mocht iemand vragen: *hoe het komt, dat die wettische geest zulk een grote macht over de mensen uitoefent?*
De Heilige Schrift onderricht ons:

Ten eerste. Dat alle mensen, Gods schepselen zijnde, voor Hem onder de wet zijn, verplicht om die te onderhouden; of indien zij die overtreden, genoodzaakt de daarvoor bedreigde straffen te ondergaan. In deze toestand werd de mens geschapen, en daarin bevinden zich alle mensen van nature; daarvan komt het dat in ons allen een voortdurend vasthouden aan de wet is, en een begeerte om de rechtvaardigheid door de werken der wet te verkrijgen. Wij zijn allen er aan gehecht om langs deze weg Gods gunst te verkrijgen. De apostel zegt: daar is een huwelijksvereniging tussen ons en de wet, en deze voert gelijk een echtgenoot heerschappij over ons, zolang hij leeft; zodat wij niet met Christus verenigd kunnen worden voor dat diegene gestorven is, waaraan wij verbonden waren. Gij kunt dit aan de Joden zien. Hoeveel moeite geeft Mozes zich niet om hen van het denkbeeld van hun eigen gerechtigheid af te brengen? En een groter dan Mozes, heeft hetzelfde gedaan in zijn redenen tegen de schriftgeleerden en farizeeën. Ja zelfs de apostelen van onzen Heere waren genoodzaakt tegen dit vasthouden aan de wet te prediken en te schrijven; het veroorzaakte zulk een belemmering aan de ware discipelen van Christus. En niettegenstaande de Heilige Schrift hiertegen bewijsgronden aan voert, zijn er zeer velen onder ons, die de rechtvaardiging door de werken der wet zoeken. En zij worden hierin versterkt:

Ten tweede. Door hun onbekendheid met de wet. Zij zijn met haar natuur onbekend; want de wet eist hetgeen zij niet betalen kunnen. Zij vordert een geestelijke, volmaakte en onafgebroken gehoorzaamheid; om de geringste misstap al ware die slechts in gedachten, komt zij met deze vreselijke uitspraak: ‘Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen’. Deze

uitspraak geldt allen die niet gebleven zijn in alles, en niemand deed dit ooit; en al leefde iemand duizend jaren, hij zou niets kunnen doen om haar te doen herroepen. De wet zal voor hem altijd de bediening der verdoemenis en de bediening des doods blijven; en dat is al wat zij voor hem kan zijn. Zij doet hem geen hulpmiddel aan de hand, en geeft hem geen hoop, maar laat hem onder het oordeel van de eerste en tweede dood; en toch is de zondaar zo verblind dat hij zich steeds aan de wet blijft vasthouden, en bevreesd is om zich geheel en al op de gerechtigheid van Christus te verlaten; de oorzaak hiervan is:

Ten derde. Zijn onbekendheid met de gerechtigheid van Christus, die eindeloos volmaakt is; en waarbij geen werken der wet behoeven gevoegd te worden, om een zondaar te verlossen; omdat zij de gerechtigheid Gods is, door de God-mens voor Zijn volk uitgewerkt; en dit is de rechtvaardigheid des geloofs. Zij ontvangen haar door het geloof, zonder de werken, zodat dit geheel tegenovergesteld is, aan de rechtvaardigheid die uit de wet is, vandaar dat er velen onder ons zijn, voorname leraars zelfs, die onbekend zijn met de gerechtigheid Gods; zij zijn niet gans en al van de wettische grond afgebracht en daarom spreken zij van gerechtvaardigd te worden, zonder een rechtvaardigmakende gerechtigheid; zodat God alzo doende, blijken zou onrechtvaardig te zijn; en daar Hij heeft verzekerd dit niet te willen, zo laat hun gewaande rechtvaardigmaking hen in hun zonden blijven. Zij durven hun vertrouwen niet onbepaald te stellen in de gerechtigheid van Christus, die door het geloof de zondaar wordt toegerekend. Zij hebben vele bedenkingen tegen toegerekende gerechtigheid, hoewel de apostel Paulus niet schroomt om die elf maal te noemen in één hoofdstuk, namelijk Romeinen 4; en deze vrees maakt dat zij de Bijbel met zulk een vooroordeel lezen, dat zij beweren in de gehele Bijbel, de woorden geloof in de gerechtigheid van Christus niet te kunnen vinden. De zin dezer uitdrukking kunnen zij vinden bij Mozes en al de profeten, en de letterlijke woorden (2 Petrus 1:1): ‘Simon Petrus, een dienstknecht en apostel van JEZUS CHRISTUS, aan degenen die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, in de gerechtigheid[7] van onzen God en Zaligmaker Jezus Christus’. Hier wordt het geloof in de gerechtigheid van Christus met onderscheiden heerlijke namen genoemd, om het aan te bevelen, te weten: het is de gerechtigheid Gods, van God onzen Zaligmaker, van Jezus Christus. Waaruit kan ‘s mensen afkeer van deze weg van rechtvaardiging haar oorsprong ontlenen, anders dan door gebrek aan overtuiging door de Geest Gods van de noodzakelijkheid van de gerechtigheid van Jezus Christus? Het is inzonderheid Zijn ambt om ons van die waarheid te overtuigen. Geen onderricht, slechts Hij alleen vermag dit. O mocht Hij dit doen in de harten van hen, die met een ijver voor God, maar zonder verstand de heerlijkheid des Heeren verdonkeren, en bedrukte gemoederen van hun troost beroven, door hun afkeer van toegerekende gerechtigheid. Het is een gerechtigheid van zulk een hoge en hemelse natuur, door een ander en wel zulk een wondervolle Persoon aangebracht, die als vrije genadegift aan de grootste der zondaren geschonken wordt; waardoor zij alleen vergeving van hun zonden verkrijgen, en deelgenoten van het Koninkrijk der hemelen gemaakt worden; en dit ontvangen zij alleen door het geloof, zonder de werken; welke werken een wettische geestgesteldheid er echter altoos tracht bij te voegen, hoewel niemand zulks ooit geloven kan, tenzij het hem van boven gegeven wordt. Mocht het aan die belijders die zich nog niet aan de

[7] Volgens de Griekse tekst

gerechtigheid van Christus kunnen onderwerpen, gegeven worden om hun behoefte daaraan in te zien, en met het hart er in te geloven tot zaligheid!

Hebt u niet bevonden, waarde lezer, welk een vijand die wettische geest voor uw vrede en uw blijdschap is, en hoe die u steeds doet overhellen tot enigerlei eigengerechtigheid, veroorzaakt door uw onkunde aangaande de rechtvaardigheid die uit de wet en de rechtvaardigheid die door het geloof is. En zou u daarvan graag verlost willen worden? Weet dan dat zulks door niets overwonnen kan worden, dan door in uw gemoed een betere hoop te wekken, naar een betere rechtvaardigheid dan die uit de wet is; en wanneer gij in staat zijt het dáár tegen de aanvallen van de zonde en de satan te verdedigen, dan zult gij staan in de vrijheid, waarmede Christus u vrijgemaakt heeft. Zijn gerechtigheid is beter; zij is oneindig volmaakt en eeuwig, gelijk de gerechtigheid Gods; door het geloof in deze gerechtigheid zult gij verlost worden van de wet, en vergeving van zonde ontvangen; daardoor zal de Vader u aannemen, en u de Geest Zijns Zoons schenken, om u te leiden, te troosten en te heiligen; Hij zal u liefhebben en zegenen als Zijn geliefd kind, en maken dat onder Zijn bestuur u alle dingen ten goede medewerken, en u door Zijn almachtige kracht leiden, door het geloof tot de zaligheid; zodat gij in en om deze gerechtigheid van alle smetten der zonden verlost zult worden, en alle geestelijke zegeningen op aarde en in de hemel zult ontvangen. En dit alles zult gij om niet deelachtig worden, zonder enige verdienste noch werken der wet; want deze gerechtigheid komt alleen voort uit genade en is voor u als zondaar bestemd; zij bevrijdt u van het oordeel der wet, verandert haar vloek in zegeningen, en haar bedreigde straffen in weldadigheden. En dat kan zij voor u volmaakt en voor eeuwig doen; zodat er voor u, in deze gerechtigheid gefundeerd zijnde, geen genade is, beloofd in de tijd, of heerlijkheid in de eeuwigheid, die niet de uwe zal zijn. De Heere God belooft die aan u, Hij belooft u die op de volledigste en onbekrompenste wijze, zonder enige uitzondering of beperking, en wel als zondaar en goddeloze; hoewel één van de slechtste en schuldigste wordt juist aan u als zodanig, het woord dezer zaligheid gezonden. En dit alles zal het uwe zijn in het verkwikkendst genot er van, door geloven. Gij behoeft niets mede te brengen om u aan te bevelen, dan alleen het gevoel dat gij een zondaar zijt; en uw recht en uw aanspraak op een volbrachte verlossing is onweersprekelijk, overeenkomstig de verzekering van Gods Woord, indien gij met uw hart in de gerechtigheid van Christus gelooft. Het Goddelijk bevel luidt: ‘geloof in de Heere Jezus Christus’; de belofte is: ‘een iegelijk die in Hem gelooft zal niet verderven; zal vergeving van zonden ontvangen, zal van alles gerechtvaardigd worden; zal het eeuwige leven hebben!’ Waarom steunt gij dan op de werken, daar toch de zaligheid alleen is door het geloof? Waarom zou u u verontrusten om de gerechtigheid die uit de wet is te verkrijgen en daardoor dulden dat de wet uw gewetensrust zou verstoren; sinds gij een veel betere gerechtigheid bezit, die in u heersen moet, de gerechtigheid des geloofs zelf. Want gij zijt een gelovige, en hoewel uw geloof zwak is, Hebt u evengoed aanspraak op Christus en Zijn gerechtigheid, als de sterkste gelovige ter wereld; omdat uw recht voortspruit uit de vrij gunstige belofte van het Woord der genade en wordt aangenomen door dat geloof, waardoor alle dingen de uwe zijn geworden. Gij zijt daarvan een erfgenaam door het geloof in Jezus Christus.

O gij kleingelovige! waarom twijfelt gij dan? Bedenk hoezeer gij de oneindige liefde en de vrijwillige verlossing van Jezus onteert, en hoezeer gij uw eigen ziel van haar vrede en wasdom in de genade, door uw zwak en klein geloof, berooft. Bepeins deze

dingen, en smeek de Beginner en Voleinder des geloofs dat Hij zulks aan uw ziel bevestigt. Maar, misschien zult gij zeggen: hoe kan ik zo door Christus leven met mijn zwak geloof, opdat het krachtiger ontwikkelt, en ik des te beter van mijn wettische geest verlost zou kunnen worden? Hier is het geneesmiddel; mocht het bij u een goede uitwerking hebben. Gij moet op Christus, de God-mens, als uw Borg zien, Die voor u een volbrachte verlossing heeft uitgewerkt; en wat Hij in Zijn Woord aangaande deze verlossing beloofd heeft, moet gij vertrouwen dat Hij het ook volbrengen zal, en u op Zijn trouw en macht verlaten, dat Hij het voleindigen zal voor u. Al wat Hij daarom gedaan en geleden heeft om u van de vloek der wet en van de geest der dienstbaarheid te verlossen, en om u vrij te maken met de vrijheid van Gods kinderen, zo mocht gij al deze zegeningen, in gemeenschap met Hem verwachten, en ze door het geloof altoos in de rijkste mate ruimschoots van Hem ontvangen, gelijk Hij u die beloofd heeft. Zie dan niet op uzelf of gij er enige vereiste hoedanigheid voor bezit, maar zie op Jezus, opdat gij meer van die vrijheid ondervinden mocht, waarmee Hij u heeft vrijgemaakt; en niet langer gelijk mocht zijn aan een kindeken, onervaren in het Woord der gerechtigheid. Hoor wat Hij zegt: 'Indien de Zoon u vrijgemaakt zal hebben, zult gij waarlijk vrij zijn; vrij van de wet der zonde en des doods, vrij van het oordeel voor Gods rechterstoel, en vrijgemaakt zijnde van de dienstbaarheid der verderfenis, zult gij gebracht worden tot de vrijheid der heerlijkheid van de kinderen Gods; zult gij erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus zijn'. Deze is de vrijheid die God u belooft; zij is veelomvattend, heeft een menigte van heerlijke voorrechten, en ontelbare zegeningen. Door het geloof is alles het uwe. Zie hoe de volkomen gelovigen alles ontvangen hebben, en mocht uw geloof gelijk zijn aan het hunne! (Romeinen 8:15-17): '*Want gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze; maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn. En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus'.*

Merk op wat hier van de gelovige Romeinen gezegd wordt, en door het geloof zult gij hetzelfde ondervinden, even volkomen als zij.
1. Zij waren bevrijd van de Geest der dienstbaarheid waaronder zij tevoren gebukt gingen.
2. Zij waren zo geheel bevrijd, dat zij er niet meer onder gebukt gingen en er ook niets meer van te vrezen hadden, gelijk weleer; want:
3. Zij hadden ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, en Die gaf hun getuigenis van hun kindschap, waardoor:
4. Zij geloofden dat God hun verzoenden Vader was, en dat zij vrijmoedigheid en toegang tot Hem hadden met vertrouwen.
5. En daarom leefden zij in het licht en wandelden in de liefde, gelijk Zijn kinderen en erfgenamen, welke voor eeuwig in Zijn huis blijven.

Zie ook welke grote vrijheid de Galaten hadden (Galaten 4:4-7): *'God heeft Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet; opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden. En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader. Zo dan, gij zijt niet meer een dienstknecht, maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam Gods door*

Christus'. O hoeveel schatten van genade en troost, strekkende om uw wettische geest te bestrijden, bevat deze plaats uit de Heilige Schrift!

Laat ons er enige van overwegen.
1. Daar alle mensen de wet overtreden hebben en zij allen onder haar vloek zijn, werd Christus onder de wet gesteld, opdat de wet Hem zou treffen als de Borg voor Zijn volk.
2. Dien ten gevolge verloste Hij Zijn volk, dat onder de wet was, door Zijn gehoorzaamheid aan de eisen der wet, en door de straffen der wet te ondergaan; zodat:
3. Zij niet langer onder de dienstbaarheid der wet waren, maar vrijgemaakt zijnde, de aanneming tot kinderen deelachtig werden.
4. Zij hebben de Geest der vrijheid, die in hun harten is uitgezonden, om hen te betuigen dat Christus voor hen de wet heeft volbracht, en:
5. Dat de Vader hen liefheeft als Zijn geliefde kinderen, en dat zij Hem liefhebben en dienen zonder vreze, tot Hem roepende: Abba, Vader!
6. Waardoor zij niet langer dienstknechten ter gehoorzaamheid van iemand anders zijn, maar waarlijk vrijgemaakt zijnde, nu kinderen Gods zijn, door het geloof in Jezus Christus; en:
7. Indien kinderen, dan ook erfgenamen Gods en gerechtigd om alles te beërven wat Hij aan Zijn kinderen op aarde en in de hemel heeft beloofd te geven.

Deze en meer andere bewijsvoeringen, welke dienen om de wettische geestgesteldheid te bestrijden en om u meer getroost te doen leven door het geloof in Christus, Die als uw Borg, de wet in Zijn leven en dood volmaakt onderhouden heeft, zijn in deze Schriftuurplaats vervat. Gij moet zelf nu niet meer beschouwen als onder de wet, maar onder de genade, en daarom volkomen bevrijd van de veroordelende kracht der wet. 'Christus heeft voor mij de wet vervuld', dit moet gij handhaven tegenover al de vleselijke redeneringen van uw wettische geest. Gij moet Hem verheerlijken voor uw verlossing van de dienstbaarheid der wet, dan zult gij in uw eigen geweten liefelijke vrede smaken; omdat gij aan deze aller-gezegendste en eeuwig heerlijke waarheid vasthoudt. Moge al uw lezen en bidden en het bezigen van alle middelen u dienstbaar zijn ter vermeerdering van uw kennis en ondervinding in deze.

Bij kleingelovigen is een zeer sterke overhelling tot een steunen op een wettische geestgesteldheid, zodat het hun nodig is dat zij zulke beloften lezen, die ik herhaaldelijk vermeld heb, opdat God hen daarbij mocht aanmoedigen om de vrijheid te handhaven, die Hij hen in Christus Jezus geschonken heeft, en daarin vast te staan tegen de vernieuwde aanvallen van de duivels en het ongeloof. Zij behoren steeds wantrouwende omtrent zichzelf en waakzaam tegenover hun vijanden te zijn; omdat, nadat zij in een zuiver evangelische weg door genade hun wettische geest hebben overwonnen, die echter met meer geweld dan ooit weer boven zal komen, om hen alsdan in de staat der dienstbaarheid tot vreze terug te voeren, indien zij hem niet in de zelf de weg ten onder trachten te houden. En dit kan gebeuren, ja ik weet dat dit vaak is gelukt, nadat zij grote overwinningen op hem hadden behaald; want bevindende dat hij gedurende enigen tijd geen aanvallen deed, zo vleiden zij zich dat zij niet veel last meer van hem zouden hebben.
Zo werden zij van hun wachtpost verdreven, hetwelk aan hun wettische geest gelegenheid verschafte, om zich weer met kracht te doen gelden. Dit verrast de kleingelovigen, en maakt dat ze aan het redeneren en twijfelen raken, of zij tevoren

wel op de rechte weg geweest zijn; en in plaats van ter rechter tijd het schild des geloofs te hebben aangenomen en daarvan gebruik te maken, vroegen zij zich af, of zij er wel één bezaten; hetwelk hen in het midden van hun vijanden ongewapend deed zijn en aan iedere verzoeking lichtelijk ter prooi. Maar een onzichtbare macht beveiligde hen, hoewel zij in zichzelf troosteloos waren.

Ter bemoediging van hen, die zich in dit geval bevinden, moeten wij, opdat zij zich aanstonds uit de strik van de duivel losmaken, opmerken:

Ten eerste: Hetgeen de Heilige Schrift van de wettische geest zegt, die hem voorstelt als één van de leden van hun verdorven natuur, één van de vleselijke neigingen, die nooit geheel gedood worden, zolang er een ademtocht in hun lichaam is. Het is een vijand die altijd tegen de Heiligen Geest zal strijden, want deze beide staan altijd vijandig tegen elkaar over; en daarom moeten de gelovigen nimmer van zulk een overwinning dromen, welke een einde aan de strijd zou maken; maar zij moeten zich voorstellen steeds een hevige strijd met de wettische geest te zullen voeren, zolang zij leven.

Ten tweede. Zij moeten van dezelfde wapenen weer gebruik maken, waarmee zij tevoren de overwinning hebben behaald. Zo vaak als de wettische geest hen aanvalt, moet Christus' macht daartegenover gesteld worden, en Zijn kracht moet door het geloof in Zijn gerechtigheid, in de ziel worden uitgewerkt, gelijk geschreven staat (Jesaja 45:24): 'Zekerlijk zal men zeggen: In de HEERE heb ik gerechtigheid en sterkte'[8]). Gerechtigheid komt het eerst in het geweten en wordt daarin bevestigd, opdat dit verdedigd en ondersteund moge worden tegen alle aanvallen en beschuldigingen van de wet. En zo vaak zich deze opnieuw verheffen, moeten zij door deze tegenwerping beantwoord en tot zwijgen gebracht worden: 'In de Heere Christus heb ik gerechtigheid, Hij is mijn vervuller van de wet, en ik verlaat mij op Zijn beloofde kracht om mij standvastig in die vrijheid te maken, waarmee Hij mij vrijgemaakt heeft'. De ziel moet zich echter niet alleen thans door het geloof in de gerechtigheid en kracht van Christus geruststellen en standvastig zijn, om over de tegenwoordige verzoeking te zegepralen, maar moet ook:

Ten derde, zulks zonder ophouden doen, omdat er in onze natuur een gedurige strijd tegen is; de bewustheid hiervan is de veiligheid der gelovigen. Het voortdurend besef van zijn natuurlijke geneigdheid om zich op wettelijke voorschriften te verlaten, en de daaruit voortvloeiende behoefte aan Christus ter ieder uur, om door Zijn gerechtigheid gerechtvaardigd, en door Zijn kracht staande gehouden te worden, zal de zekerste weg zijn om te verhoeden, dat hij in de staat der dienstbaarheid terugvalt; want dit zal hem te meer wantrouwend omtrent zichzelf maken, en hem de noodzakelijkheid doen kennen, om buiten zichzelf, zijn leven in de gerechtigheid en sterkte van Christus te zoeken; en daar hij tot dat einde door het geloof in Hem zijn leven zoekt, zal hij door generlei vijand worden overwonnen.
De heerlijkheid van God geopenbaard in het vlees, en Zijn eindeloze al genoegzaamheid om zalig te maken, hebben geen groter vijand dan een wettische geest; en daarom heb ik over dit punt breedvoerig gehandeld, opdat de gelovigen uit Gods Woord overtuigd zouden worden, dat zij van de veroordeling der wet zijn

[8] Engelse overzetting

verlost. Zij kunnen nimmer getroost leven, zolang zij niet zien dat de wet gedood en teniet gedaan is, en zij zichzelf gewillig overgeven om met Christus verbonden te worden, Die hen waarlijk vrij zal maken. En als zij van Hem geleerd hebben om hun christelijke vrijheid te genieten en daarin te wandelen, zullen zij beter bekend worden met de strijd tussen de natuur en de genade, tussen de oude mens en de nieuwe mens, het vlees en de geest; welke strijd.

De vierde voorname hinderpaal is, die de wasdom in het geloof verhindert bij de kleingelovigen. Zij zijn daarin onervaren, spoedig er door afgemat en worden vaak terstond verslagen. Zij beginnen de strijd niet in de mogendheden des Heeten en in de sterkte Zijner macht, zij zijn ook niet verzekerd, dat, indien zij in die strijd vallen, zij door een eeuwige verlossing behouden zullen worden. Dit zijn sterke ontmoedigingen; en zolang deze niet opgeheven zijn, kunnen zij de goeden strijd des geloofs niet strijden, gelijk goede krijgsknechten van Jezus Christus betaamt.
Het geval is aldus: in iedere gelovige is een oude mens en een nieuwe mens, natuur en genade, vlees en geest; en deze strijden tegen elkaar in hun beginselen en werkingen; zij begeren altijd tegenstrijdige dingen, en hebben verschillende oogmerken, wat een onafgebroken strijd tussen hen veroorzaakt. Het vlees begeert altijd tegen de Geest, en heeft vele en machtige bondgenoten aan zijn zijde, ganse legerbenden van lusten, de ziels- en lichaamskrachten om zonden te kweken, heirscharen van boze geesten, en de gehele wereld die in het boze ligt. Doch de nieuwe mens, vernieuwd in de geest zijns gemoeds, heeft een verzoend God aan zijn zijde, en behoeft daarom niet te vrezen, wat ook enige vijand tegen hem onderneemt; maar hij kan de vermetelste van hen, ja zelfs de dood moedig het hoofd bieden, zich verlatende op dat zekere woord der belofte: ‘Ik zal u niet begeven, noch verlaten’. Hierin ligt de aanmoediging voor de gelovige tot de strijd: zijn God zal hem nooit begeven. Daardoor behaalt hij elke dag de overwinning: zijn God verlaat hem nooit; en als hij de goeden strijd des geloofs gestreden heeft, zal God hem meer dan overwinnaar maken: dan zendt Hij hem de dood om de zonde te doden. Dan zal de gelovige geen aanvechting daarvan, noch moeilijkheden daardoor meer ondervinden. Doch totdat dit gelukkig tijdstip gekomen zal zijn, moet hij strijden tegen zijn verdorven natuur en al haar bondgenoten. Daarmee kan geen vrede gemaakt nog wapenstilstand gesloten worden. Van hen kan hij generlei gunst verwachten, omdat zij onverzoenlijke vijanden van God zijn; en dus moet hij tegen de wereld strijden, zolang hij in de wereld is; zolang hij een lichaam der zonde met zich omdraagt, heeft hij met zijn lusten en begeerlijkheden te kampen, omdat die strijd voeren tegen de ziel; en zolang hij onder het bereik van de verzoekingen is, moet hij de verzoeker tegenstand bieden, standvastig in het geloof zijn, en nimmer de wapens neerleggen, totdat de Heere hem aflost.

De innerlijke vrede en uiterlijke overwinning van de gelovige, staan in het nauwste verband met het duidelijke inzicht van deze toestand, en alhoewel ik het uit Gods Woord en in overeenstemming met de zin, waarin Gods kerk het altijd heeft verklaard, bewezen heb, zal ik, ter meerdere bevestiging daarvan, nog enige bewijzen hiertoe betrekkelijk, aanvoeren;

- ten eerste dat de gelovige een oude en een nieuwe mens in zich heeft;
- ten tweede, dat deze beide met elkaar strijd voeren;
- en ten derde, dat zij met elkaar strijden tot aan de dood toe.

Ten eerste. De apostel zegt tot de gelovigen te Éfeze (Éfeze 4:22 enz.): 'Te weten dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandel, de ouden mens, en de nieuwen mens aandoen'. Neem dit ter harte; dezelfde personen hebben beide in zich: een oude mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, welke zij dagelijks moeten afleggen; en een nieuwe mens, welke zij moeten aandoen, en die van dag tot dag in de geest van hun gemoed vernieuwd wordt. De oude mens wordt beschreven een lichaam der zonde te hebben, met al zijn leden, bewegingen en begeerlijkheden; deze moet hij niet gehoorzamen, maar doden (Romeinen 6:12-13): 'Dat dan de zonde niet heerse in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams. En stelt uw leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid'. De heiligen te Rome hadden zonde in zich, en die wilde weer heerschappij voeren, gelijk zij tevoren gedaan had in de lusten daarvan; maar:

Ten tweede; zij wilden haar niet gehoorzamen. Er was een nieuwe mens in hen, die tegen deze vleselijke begeerlijkheden, die strijd voeren tegen de ziel, kampen moest (Galaten 5:17): 'Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, alzo dat gij niet doet hetgeen gij wildet'. Hier is een strijd tussen twee: het vlees, de gehele natuur van de oude mens, en de geest van de nieuwe mens, uit de Heiligen Geest wedergeboren; de oorzaak daarvan is: de één wil hetgeen de ander haat; ieder tracht zijn eigen wil ten uitvoer te brengen; en daar deze vijandig tegenover elkaar staan, strijden zij om het meesterschap; in deze strijd wordt het vlees, de oude mens, ten onder gebracht en overwint de Geest in de nieuwe mens, en dat begeren en dit strijdvoeren vindt plaats in één en dezelfde persoon, in hem, van wien het heet dat hij niet meer onder de wet is, dat hij door de Geest geleid wordt en in de Geest leeft en wandelt. In Romeinen 8:7 noemt de apostel het vlees: bedenken des vleses en zegt: 'Het is vijandschap tegen God; want het onderwerpt zich der wet Gods niet; want het kan ook niet!' Omdat het in zichzelf vijandschap is, kan het niet verzoend worden; het wil, het kan God niet gehoorzamen, maar is immer begerende en in opstand tegen Zijn wet.

De aard van deze strijd is in het brede beschreven in **Romeinen 7.**
Dit hoofdstuk bevat drie delen; ten eerste: vrijheid van de wet voor de gelovige, tot vers 6; ten tweede: beantwoordt hij enige tegenwerpingen die er tegen de wet aangaande haar natuur en hoedanigheden worden gemaakt; en zulks in zijn eigen persoon, omdat zij het middel geweest is, om hem tot de rechte kennis van zonde te brengen (vers 7); en de zonde door de wet gekend zijnde, woedde en woelde in hem des te meer, door de verdorvenheid der natuur (vers 8); en daar de wet hem Gods toorn over de zonde had doen kennen, gevoelde hij dat hij door haar de dood en de hel verdiend had (vers 9-14); en van daar af tot aan het einde van het hoofdstuk, beschrijft hij de strijd tussen de oude en nieuwe mens, de één de wet toestemmende en de ander haar weerstaande. In deze strijd vonden drie hevige aanvallen plaats; in de eerste vond hij in zichzelf twee tegenstrijdige grondbeginselen, die elkaar steeds bestreden; de oude de nieuwe mens bestrijdende, van vers 14-18;
ten tweede, hoewel de wil van de nieuwe mens goed was, miste hij door de tegenstand van de ouden mens toch de begeerde uitwerking (vers 19-20),
en ten derde bevond hij, twee tegen elkaar strijdende wetten in zich, die beide gehoorzaamheid eisten: de wet in zijn leden, strijdende en in opstand tegen de wet van God geschreven in het vernieuwde gemoed; want zodra zijn geweten door de Heiligen Geest geleid, iets wilde volbrengen dat Gods wet gebood, bevond hij dat de wet zijner

leden sterke weerstand bood. Hij zuchtte daaronder als onder een zware last, en werd daardoor vernederd voor God, van Hem hiervoor vergeving hopende en elke dag de overwinning en de volkomen verlossing verbeidende.

Over dit hoofdstuk kan ik hier niet verder uitweiden. Neem het ter hand en lees het over volgens de schets die ik er hier van gegeven heb, steeds in het oog houdende, dat Paulus van zichzelf spreekt. Tienmaal herhaalt hij, dat hij zichzelf bedoelt van vers 7-14; waarin hij aantoont welke uitwerking de wet op hem had, toen hij eerst van zonde overtuigd was; en vervolgens tot aan het einde noemt hij zichzelf acht en dertigmaal. Ik, de apostel Paulus, ik zelf, ik in eigen persoon en niemand anders; ik zelf ben, nu, in dit ogenblik, ten zelfden tijde als ik dit schrijf; ik zelf, wien de wet van de Geest des levens in Christus Jezus heeft vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods; ik zelf, voor wie nu geen verdoemenis meer is nu ik in Christus Jezus ben en naar de Geest wandel, nog in strijd met de zonde die in mij woont, met de oude mens, met het vlees, met de wet der leden, met het lichaam der zonde. Hoewel ik een nieuwe natuur verkregen heb, en God aan mijn zijde is, is de strijd nog hevig en zwaar. Ik ondervind dit. Het langdurige van de strijd maakt die nog moeilijker, en dringt mij tot de kreet: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Paulus was geenszins uit de gunst van God verbannen of vervloekt, maar gelijk het woord 'ellendig' uitdrukt, hij was moe en afgesloofd door deze aanhoudende strijd; ver-ontrust door de onreine bewegingen der zonde, die in hem woelden en streden en hem generlei rust lieten; dit was zulk een harde strijd, dat hij steeds naar hulp uitziende was en biddende: 'Wie zal mij verlossen?' Hij bedoelt: 'Mij geheel, volkomen verlossen van dit bederf'. Hij zuchtte hierover, niet omdat hij aan een volkomen verlossing twijfelde, maar juist omdat hij een stellige en zekere hoop daarop had; niet omdat hij niet wist wie zijn Verlosser was, maar omdat hij een onwankelbaar geloof in Hem bezat. 'Ik dank God door Jezus Christus, mijn Heere!' Dit versterkte hem en gaf hem kracht om moedig te strijden. Hij wist, dat hij zou overwinnen door Christus, niet door zijn eigen deugden of werken; maar door het geloof in het leven en de dood, het bloed en de gerechtigheid van Christus, zou hij ten laatste meer dan overwinnaar zijn.
Nu dit het geval met de apostel was, hoe kan dan iemand vóór de dood een einde van de strijd verwachten?
'Wat?' zegt iemand, 'is het mogelijk dat dit zo lang zou duren?'
Ja, de Heilige Schrift is op dit punt zeer klaar en duidelijk, zoals ik ten derde zal aantonen.
De zetel van het bederf van de oude mens of het vlees, is niet alleen in onze natuur, maar die is inderdaad onze natuur zelf. Wat uit vlees geboren is, is vlees, geheel en al vleselijk en bedorven. Het is een onreine bron, die steeds troebele stromen water opwelt; en daarom, zolang de gelovige in het lichaam is, moet hij of strijden tegen het vlees, of er anders op zijn beurt door gevangen genomen worden. Paulus zegt: 'Wij die in dezen tabernakel des vleses zijn, zuchten, omdat wij met zonden en moeiten bezwaard zijn'. En wanneer kon hij het einde verwachten van zijn zuchten en om van zijn lasten uit te rusten? Niet vóórdat de tabernakel zou ontbonden worden door de dood. 'Wij zelven', zegt hij, 'die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelven, zuchten in onszelven, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing van ons lichaam'. Het lichaam zal uit het graf worden opgewekt, en verrijzen gelijk aan het heerlijke lichaam van Jezus Christus; dit is beloofd, en hierop verlaten wij ons; en totdat de dood ons van dit sterfelijk en verderfelijk lichaam verlossen zal, zullen wij onder de last daarvan zuchten. Dit was het geval met Paulus.

Lang had hij gezucht om van zijn strijd verlost te worden, en evenals een oud en afgemat krijgsman, wenste hij dat die hachelijke veldtocht mocht eindigen, opdat hij kon ingaan in de rust; maar hoor met hoeveel blijdschap hij ten laatste uitroept: 'Ik heb de goeden strijd gestreden'. Heb ik die gestreden? Hoe, is de strijd geëindigd? Ja, voorwaar zij is geëindigd. 'Ik ben nu bereid om geofferd te worden, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande. Ik heb mijn loop geëindigd!' Mijn strijd en mijn leven zijn tegelijk geëindigd, en zo is het ook met u mijn lezer. Gij moet nog tegenstand bieden ten bloede toe, strijdende tegen de zonde; want gij zijt geroepen om de goeden strijd des geloofs te strijden, tot gij in het bezit zijt van het eeuwige leven. Nu gij een gelovige zijt hoewel nog zwak er in, en zowel een nieuwe mens in u hebt als een oude, zullen die elkaar bestrijden, tot gij uw loop zult geëindigd hebben. En zo u dit ontmoedigen mocht, bedenk wat God aangaande deze strijd gezegd heeft; en welke grote en heerlijke beloften Hij aan hen heeft gedaan, die daaraan deelnemen. Hij heeft beloofd deze verdorvenheden van de oude mens te vergeven, die ten onder te brengen, en er u geheel van te verlossen; kunt gij meer verlangen?

Overweeg goed wat Hij u toezegt, en wees niet ongelovig, maar gelovig.
Ten eerste. Hoewel de gelovige een oude mens in zich heeft, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding en altijd de nieuwe mens bestrijdende, zo heeft de Heere God een volkomen en vrije vergeving beloofd, omdat Hij de zonde, al uw zonden Zijn geliefden Zoon heeft toegerekend, Die ze in Zijn eigen lichaam gedragen heeft op het hout. Nadat de apostel in Romeinen 7 de strijd tussen die beide beschreven had, voegt hij er dit bij: 'Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn'. Voor hen die in Christus zijn, door het geloof als leden met Hem hun Hoofd verbonden, en daarom deelgenoten van Zijn gerechtigheid; zo is er dan nu, terwijl zij strijden tegen de verdorvenheid, voor hen geen verdoemenis; want zegt hij: 'De wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods' (Romeinen 8:2). Deze woorden bewijzen dat Paulus in het zevende hoofdstuk van zichzelf sprak. Hoewel de natuurlijke verdorvenheid nog in hem was en hij daartegen streed, was hij reeds, zijnde door het geloof in Christus, van de schuld en de daarop bedreigde straf vrijgemaakt; daarom had hij, en ieder gelovige met hem, volkomen vergeving. Dien ten gevolge zal hij:

Ten tweede, de verdorvenheid van de oude mens ten onder brengen. Dit is beloofd, en het zal vervuld worden. De Heere moedigt de gelovigen aan, om de heerschappij der zonde in hun sterfelijk lichaam tegen te staan, en niet te gehoorzamen aan zijn begeerlijkheden, door deze belofte (Romeinen 6:14): 'Want de zonde zal over u niet heersen'. Gij zijt onder de genade, en de genade is almachtig om de zonde te overwinnen, omdat er voor voldaan is. Insgelijks zegt hij tot de Galaten (Galaten 5:16): 'Wandelt door de Geest, en volbrengt de begeerlijkheden des vleses niet'. Gij moet daaraan noch door woorden, noch door daden voldoen. De vleselijke begeerlijkheden zullen in u zijn, maar geen daarvan vermag over u te heersen, de Geest van Jezus Christus zal u leren om weerstand te bieden, en u bekwaam maken om hen ten onder te brengen; ja zelfs, om hen dagelijks te kruisigen en te niet te doen. En bovendien heeft de Heere beloofd:

Ten derde: Verlossing van het bestaan van uw verdorvenheden zelf. De tijd zal komen, dat zij in de gelovige niet meer aanwezig zullen zijn, noch enig vermogen zullen hebben om hem te verzoeken. Hij zal heilig en rein worden, zonder vlek of

rimpel van zonde of iets dergelijks. In deze volmaakte toestand ziet hem de Vader nu reeds, en neemt hem aan in de Geliefde; terwijl de ziel na de dood in Zijn tegenwoordigheid wordt toegelaten, gereinigd door het bloed, bekleed met de gerechtigheid en versierd met de genade van Zijn dierbare Zoon; en lichaam, ziel en geest zullen zich in die volmaakte staat bevinden in de dag van de toekomst onzes Heeren Jezus Christus; dan zullen zij vlekkeloos in heiligheid verschijnen voor God, onzen Vader, bij de komst van onzen Heere Jezus Christus met al Zijn heiligen. Het is nog niet geopenbaard welk een volmaakte heiligheid dit zijn zal; doch wij weten dat als Hij komt, wij Hem gelijk zullen zijn; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is.
Zodanig zijn de Goddelijke beloften. En ziet gij hieruit niet, waarde lezer, welke grote dingen gij te wachten hebt uit uw tegenwoordige strijd? Indien gij zegt: 'Hoe zal ik al dat beloofde verkrijgen?' Weet dan, dat gij het verkrijgen zult door het geloof. Christus met alles wat Hij heeft, is door het geloof de uwe, en inzonderheid een volledige kwijtschelding van inwonende zonden, zowel als voor ieder ander. Beschouw Hem als uw God-menselijke Borg, dragende uw zonden en smarten om u daarvan te bevrijden. Door Zijn leven en sterven heeft Hij volkomen verlossing aangebracht, die Hij u zonder enige voorwaarde schenkt; en gij hebt die ontvangen. Dit kunt gij niet ontkennen, want gij zijt een gelovige, en er staat geschreven: 'Een iegelijk die gelooft wordt gerechtvaardigd van alles', van de verdorvenheid van zijn natuur zowel, als van de verdorvenheden die zijn levenswandel aankleven. Weet dan, dat er voor u geen verdoemenis meer is. De Rechter Zelf zegt dit; en als Hij kwijtscheldt, wie zal u dan nog iets ten laste leggen? Hieraan moet gij u door de kracht des Heeren vasthouden, indien uw geestelijke strijd met een goede uitslag bekroond zal worden. Berust in de uitspraak van God, en van de vreze der veroordeling uit uw geweten. Zijt steeds gereed om u tegen alle aanklachten te verdedigen, van welke zijde die ook mogen komen, met de betuiging: 'Christus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods'.
Hier moet ik u verwijzen naar hetgeen reeds door mij aangaande Christus, en Zijne volbrachte verlossing is gezegd. Gij ziet nu hoe noodzakelijk het is, dat gij wel bevestigd zijt in het geloof aan Zijn Godheid en de oneindige algenoegzaamheid Zijner verlossing; zodat Hij beide machtig en gewillig is, om u van al uw zonden en al de daardoor verdiende ellende te verlossen; om u de eeuwige zaligheid te schenken, en u door Zijn almachtige kracht ontwijfelbaar tot het genot daarvan te leiden. Dit alles wil Hij u geven, niet door de werken, maar door het geloof. Daarom raad ik u dringend aan, nog eens te lezen en te herlezen, wat hier tevoren door mij over deze onderwerpen is gezegd; en de goede God geve het u op uw tegenwoordige omstandigheid toe te passen, opdat gij ten volle verzekerd mocht zijn, dat gij in Christus zijt, en dat er voor u geen verdoemenis meer is!
Maar wellicht zijt gij gereed om te zeggen: 'Ik geloof dit alles vast, maar ik ontwaar geenszins zulk een overwinning over mijn verdorvenheden, als ik zou wensen, nee, somtijds komt het mij voor, alsof zij meer dan immer woeden.'
Hier vergeet gij dat de Heere uw Sterkte is. Gij maakt geen gebruik van Hem, en daarom bezwijkt gij. De vrouw met de bloedvloeiing werd erger en erger, tot zij naar Christus ging: zo zal het met u zijn. Waarom is het u gegeven dat gij Christus geestelijk hebt leren kennen, anders, dan opdat gij u dagelijks tot Hem zou wenden, en op Zijn belofte pleiten: 'Heere, Gij hebt verklaard dat de zonde over Uw volk niet zal heersen. Ik geloof dat dit Uw woord niet verbroken kan worden; en daarom, verlaat ik mij op Uw trouw om mij te verlossen van deze of gene zonde (welke u dan juist

verzoekt), want van mijzelf ben ik hulpeloos. O Heere Christus, toon Uw macht, en verheerlijk Uzelf door mijn vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden te doden!'
Vertrouw dan op Hem, dat Hij Zijn woord zal houden, en wacht de uitkomst af. Eerder zullen hemel en aarde voorbijgaan, dan dat de zonde, elke nog overgebleven zonde, niet door Christus ten onder gebracht zou worden, of over u zou heersen.
Als gij zegt: 'Ik denk dat ik de overwinning over de zonde, langs geen andere weg zoek, en echter behaal ik die niet zo volkomen als ik wens, dan kunt u er op aan, dat gij in een misvatting verkeert; want Christus is almachtig om iedere belofte in de ruimste zin des woords te vervullen, en nooit heeft een gelovige zich met recht kunnen beklagen, dat Hij Zijn Woord gebroken heeft. Misschien gelooft gij, dat de kracht om de zonde te overwinnen van Christus komt, en verwacht gij die ook van Hem; maar Hebt u niet enig wettisch vertrouwen, enige dunk van uzelf om met Hem mee te moeten werken? Onderzoek en zie toe. Laat gij alles aan de Heere over, Die alles en in allen volbrengen moet? Is de gehele strijd aan Hem overgelaten; wijsheid en moed, wapenrusting en kracht, lijdzaamheid en overwinning, zijn deze alle van de Heere? Zo gij zulks niet eenvoudig doet, verlaat gij u niet op Christus door het geloof, maar strijdt gij in uw eigen kracht en steunt gij op inklevende genade, of kennis, of ondervinding. Wanneer deze trotse zelfzuchtige beweegredenen u aansporen, om Zijn hulp te vragen, dan zal Hij u die niet geven, omdat gij u daarvoor niet geheel op Hem verlaat.
Wellicht staat Christus u niet ter zijde, omdat gij u een verkeerd doel voorstelt. Gij zijt werkzaam en strijdende tegen de zonde, om u een eigengerechtigheid te verschaffen, welke een deel uit zal maken van uw aanneming bij God; en gij hebt getracht, om uw verdorvenheden door eigen kracht geheel te overwinnen; maar zij waren u te sterk, en nu zijt gij blijde u van de hulp van Christus te kunnen bedienen. En als Hij dan het werk voor u wilde doen, dan wilde gij in het vlees vertrouwen, en deze uw vermeende heiligheid zou de grond worden van uw blijdschap in God. Is het zo niet? Indien dit zo zij, zult gij nimmer in uw voornemen slagen. Christus wil Zijn eer niet aan een ander geven, noch de kroon van Zijn evangelische genade op het hoofd zetten van uw wettisch vertrouwen.
Misschien verwacht gij van Christus hetgeen Hij niet heeft beloofd, namelijk zulk een overwinning over uw verdorvenheden, dat die u niet te eniger tijd weer zullen bestrijden, of dat zij volkomen gedood en begraven zouden worden. Dat zullen zij wel zijn op de door de Heere bepaalde tijd, maar nu roept Hij u op om daartegen te strijden; tot dat einde voorziet Hij u van wapenen, zelfs van de gehele wapenrusting Gods; en Hij eist van u, dat gij ten bloede toe tegenstand zult bieden, strijdende tegen de zonde, u dagelijkse overwinning belovende. Zodanig is uw tegenwoordige toestand in de strijd. Hiertoe zijt gij thans geroepen, en van deze kampstrijd kunt gij niet ontslagen worden. O, wacht u dan als gij uw ziel lief hebt, voor een valse vrede! Gij zult droevig teleurgesteld worden, indien gij ooit vooronderstelt dat de strijd volbracht is, voordat uw loop is geëindigd. De goede strijd des geloofs moet aanhouden tot aan de dood; zolang er dus verdorvenheid in u woont, moet gij daartegen kampen, vertrouwende op God, Die de overwinning daarvan beloofd heeft. Hij kan u van haar aanwezen verlossen, zowel nu, als in de hemel; doch dit is Zijn wil en welbehagen niet. Het is Zijn wil dat gij hier door het geloof zult leven, hetwelk daarin bestaat dat gij u altoos van Christus afhankelijk moet gevoelen, of gij zult vallen. Dit is om Zijn genade te verhogen, en uw zelfzuchtige, wettische Geest ten onder te brengen; uw hoogmoed te vernederen, u te doen waken en bidden, de zonde in uw schatting hatelijker en de hemel begeerlijker te maken; en de eer van elke overwinning aan Hem

te verzekeren, Wiens kracht in uw zwakheid volbracht wordt. Dit zijn enige van Zijn genadige middelen om u voortdurend afhankelijk te houden van Zijn kracht; en als Hij u bekwaam gemaakt heeft om te strijden en te overwinnen, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade, dan zult gij de vervulling ervaren van die gezegende belofte: 'De zonde zal niet over u heersen'. En het zal niet lang meer duren of er zal geen zonde meer in u zijn.

Indien u, waarde lezer, in deze of gene dwaling vervallen zijt, aangaande het ten onderbrengen van uw verdorvenheden; bedenk dan wat geschreven staat en beloofd is. Als gij eerst, door het geloof in het bloed van Christus, vergeving van uw zonde verkregen hebt, dan moet gij, als één van Zijn dappere krijgsknechten, gedurende uw gehele leven tegen de zonde strijden. Hij, u ter zijde staande, belooft de zonde voor u ten onder te brengen. Zonder Hem kunt gij in deze strijd niets doen, en daarom moet uw geloof, op Zijn beloften steunende, de vervulling daarvan blijven verwachten. Hij wil daartoe Zijn almachtige kracht dienstbaar maken; hierop heeft hij u Zijn Woord gegeven. Op dat Woord moet gij staren, in het geloof dat Christus u de overwinning zal doen behalen; voortdurend, indien uw geloof niet wankelt; bij toeneming, naarmate uw geloof in wasdom toeneemt; volkomen, als de goede strijd des geloofs is voleindigd en gij van uw arbeid zult uitrusten. Hij heeft er Zich toe verbonden om dit alles te doen; Zijn kracht is in staat om Zijn verbintenissen na te komen, en uw geloof zal u de zalige ondervinding van Zijn macht doen smaken. Als de verdorvenheden vermeerderen, de aanvechtingen sterker worden, de vijanden talrijker, de gevaren aan alle kanten, dat is de tijd om Christus te verheerlijken, door van Zijn beloofde kracht gebruik te maken. Stel dan uw vertrouwen op de oversten Leidsman uwer zaligheid en vrees niet. Zie op Jezus, en op Hem alleen. De strijd is de Zijne. Hij zal voor u strijden, en gij zult stil zijn. Laat het vrij aan Hem over om alles te besturen, alles te doen en alles te voleindigen wat daarop betrekking heeft; en als Hij dus alle eer verkrijgt, zult gij zien, welke zaligheid Hij u schenken zal. O mocht uw geloof de grootheid Zijner beloften bereiken! Hoe voorspoedig zou uw geestelijke strijd zijn; welke overwinningen over uw vijanden; de verdorvenheden ten ondergebracht; de wereld gekruisigd; de satan verslagen, zoals gij u thans nauwelijks kunt voorstellen. De Heere vermeerdere uw geloof! Zie daarom tot Hem op: want als uw geloof vermeerdert, al wordt de strijd ook heter en heter, zult gij des te veiliger zijn, en zoveel te meer reden hebben om God te danken, door Jezus Christus uw Heere!

Door de reeds overwogen gewichtige waarheden niet ter harte te nemen, noch die volstandig te gebruiken en te beoefenen, zijn jeugdige gelovigen blootgesteld aan een andere grote misvatting welke hun geloof zwak doet blijven en zijn wasdom belet, te weten: een gehoorgeven aan het gevoel en op Zijn inspraken te vertrouwen/
Dit is het **vijfde algemene hoofdpunt** hetwelk ik mij ter behandeling voorstel.

Zij staan naar verzekerdheid, en zij menen dat zij niet behoeven te twijfelen of zij ware gelovigen zijn, indien hun gevoel dit slechts getuigt, en zij aangename gewaarwordingen hebben, om hun zulks te verzekeren. Gewoon zijnde op deze wijze in andere gevallen te oordelen (want het is ons krachtigste waarnemingsvermogen in natuurlijke dingen), zijn zij geneigd dezelfde uitwerking in het geestelijke te verwachten, waartoe zij te meer geneigd zijn, omdat in de Heilige Schrift gevoelige vertroostingen beloofd worden, die daarbij zeer begeerlijk en voor de natuur zo aangenaam zijn, en daardoor hen te meer er naar doen verlangen; en door geen acht te

geven op hetgeen de Heilige Schrift daarvan zegt, zijn zij genegen die langs een verkeerde weg, en tot een verkeerd einde te zoeken. Het gevoel oordeelt naar hetgeen zichtbaar is, en maakt zijn gevolgtrekkingen, naar de indruk die het daarvan bekomt; zodat het ten opzichte van het geweten, of de staat van de gelovige, of zijn wasdom des geloofs, niet berust in onveranderlijke dingen die het geweten tot rust kunnen brengen, maar in onbestendige dingen die aanleiding geven tot aanhoudende twijfel. Het gevoel ziet daarom meer op de vruchten, dan op het Voorwerp des geloofs: en indien de gelovige misleid werd en geleerd om deze beide met elkaar te verwarren, zal hij in grote onzekerheid aangaande zijn toestand verkeren, want in plaats van Gods Woord, zal hij de vertroostingen er van ten grondslag zijns geloofs leggen; en naarmate deze meer of minder zijn, naar diezelfde mate zal zijn geloof wezen. Heeft hij aangename gewaarwordingen, dan meent hij een gelovige te zijn, heeft hij die niet, dan waant hij een ongelovige te wezen; zo wijzigt zich zijn oordeel omtrent zichzelf, gelijk de wind, naarmate zijn gevoel verandert, en veranderen zijn gewaarwordingen als het weer. Dit is een gewoon geval. Daarvan heb ik bij velen van mijn bekenden de nadelige uitwerkselen in hun leven gezien, die geleerd zijnde, zichzelven alzo te beoordelen, vele jaren lang heen en weer geslingerd werden, nu eens gerust, dan weer twijfelende; terwijl zij geen duurzame vrede konden verkrijgen, totdat Gods Geest hen overtuigde, dat het gevoel de grondslag van hun geloof niet kon zijn, noch het voorwerp waarop zij moesten zien. Het gevoel oordeelt naar gewaarwordingen en geeft de indruk weer van wat het ziet.

Het gevoel zegt: ‘Nu ben ik in Gods gunst, want ik gevoel het; nu is Hij mijn God, want ik heb er bevinding van, ik ben opgebeurd. Nu toont Hij het mij; want ik gevoel Zijn nabijheid in het gebed en Zijn liefelijke beantwoording in mijn gemoed. Nu ben ik verzekerd dat mijn dienst en verering Hem aangenaam zijn: want ik leef er geheel in, en verkeer er onder met warm gevoel. Thans kan ik niet twijfelen; want ik gevoel de verzekering van Zijn liefde tot mij!’

Maar heeft het gevoel deze aangename gewaarwordingen verloren, dan verwekt het daarentegen onverschilligheid. ‘Nu deel ik niet in de gunst Gods; want ik gevoel het niet. Hij is mijn God niet: want ik heb er geen bevinding van; ik ben niet gerust’. Wat moet hier het gevolg van zijn, anders dan gedurige twijfeling en schudding? Want onze aandoeningen zijn, nu eens meer, dan weer minder, gelijk ieder gelovige dit ondervindt. In welk een onzekere toestand moet hij zich dan niet bevinden, die geen andere maatstaf heeft om zichzelf naar te beoordelen, dan deze wisselende dingen; welk een wijde deur zet hij voor aanhoudende twijfelingen open; welk een onrust en ellende veroorzaakt hij daardoor zichzelf, terwijl hij de onveranderlijkheid van God onteert, in Zijn natuur en beloften!

Indien de arme kleingelovige zeggen mocht: ik ben daarvan overtuigd, en zou mij verblijden als mijn geloof zo bevestigd was, dat ik van twijfeling en vrees bevrijd bleef; welnu laat het dan rusten op Gods Woord, hetwelk de enige grond des geloofs is, en daarom het Woord des geloofs genoemd wordt, waarop het geloof is gegrond, en waardoor het gevoed en vermeerderd wordt. De gelovige moet aannemen en zich verlaten op hetgeen God gezegd heeft, en omdat Hij het gezegd heeft; want Zijn Woord verandert niet. Het blijft in eeuwigheid hetzelfde: wat het daarom waarlijk zegt, staat op een onwrikbare rots. De zinnen en het gevoel kunnen de zaken anders voorstellen, maar de gelovige kan die tot zwijgen brengen, met te zeggen: God heeft het gezegd; want zijn geloof heeft het bewijs der zaken die men niet ziet, en oordeelt niet naar de dingen die men ziet, maar naar de dingen die men niet ziet. In het algemeen gesproken: het geloof oordeelt gans anders dan het gevoel, en kan niet

aannemen op het getuigenis der zinnen. Abraham geloofde op hoop tegen hoop; zo doen al Zijn kinderen. Zij geloven de vergeving der zonde, de overwinning over de zonde en de vernietiging der zonde; de wederopstanding des vleses, hoewel het lichaam vergaat tot stof en as, de tweede komst van Christus en de eeuwige toestand van zaligheid of rampzaligheid. Het geloof aanmerkt het Woord van die God, Die de dingen roept die niet zijn alsof zij waren, en is gemeenlijk genoodzaakt, de waarneming der zinnen te bestrijden. Onze zinnelijkheid oordeelt naar hetgeen ze ziet; het geloof naar wat God zegt. De zinnelijkheid wordt bestuurd door het reeds zichtbare, het geloof door hetgeen God zegt dat geschieden zal. Het zinnelijk gevoel blikt binnenwaarts. Het geloof ziet opwaarts. Het geloof kan de schijnbare tegenstrijdigheden ontraadselen, welke de zinnelijkheid inbrengt tegen het Woord Gods dat niet kan gebroken worden. En als de zinnelijkheid der wanhoop ter prooi is, en al haar schone gestalten en aandoeningen verdwijnen; dan nog heeft de gelovige het zalige voorrecht op de Heere te vertrouwen en een goede hoop te hebben door het Woord Zijner genade.

Misschien zult gij mij wel toevoegen: daar staat geschreven, *dat er grote blijdschap en vrede in het geloven is.*
O ja, een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde! Waarlijk, dit zijn de uitwerkselen des geloofs, doch dit is geenszins het geloof zelf. Dit zijn de vruchten des geloofs, die het in de grootste overvloed voortbrengt, uit de onuitputbare volheid van Jezus. Naarmate de gelovige eenvoudiger is, naar die zelfde mate beschouwt hij Christus als het Voorwerp des geloofs, en het Woord als de grondslag van zijn geloof; en zoveel klaarder en bestemder zal de uitwerking van zijn geloof zijn, en zal het dienvolgens groter vrede in het gemoed en meer blijdschap in de ziel veroorzaken. Nochtans zijn deze vruchten geenszins het geloof, evenmin als in de natuur de vruchten de boom zelf zijn. De vruchten komen niet vóór het geloof, maar volgen het en groeien er uit. Dit is de ordening Gods. Hij schenkt ons Zijn Woord, ten grondslag van ons geloof; en door het geloof is alles het onze, wat door dat Woord beloofd is; dan gaan wij getroost voort en zijn wij gelukzalig; maar als het gevoel in de plaats van het Woord gesteld wordt, dan volgt daaruit, dat de kleingelovigen een veranderlijke maatstaf hebben, om zichzelf naar te beoordelen; hetwelk hen verhindert om in het geloof bevestigd te worden en alzo de beloofde vrede en vreugde te verkrijgen. Misschien zal iemand ons tegenwerpen: Hoe! zijt gij tegen elke opgewekte gemoedsstemming en levendige aandoeningen? Nee, daarvoor beware mij God. Ik wenste alleen dat zij uit de rechte bron voortkwamen, en meer zuiver en gegrond waren dan ze gemeenlijk zijn. Gods Woord en beloften zijn een onveranderlijke grond om op te kunnen rusten, ook dan, wanneer de aandoeningen van het gevoel geweken zijn; omdat Christus, in het Woord geopenbaard en in de beloften vervat, nimmer verandert. Zie daarom toe, mijn lezer, om uws zelfs wil, en om de eer van God, waarop gij uw geloof bouwt. Zorg dat niets wat het gevoel betreft, de grondslag daarvan zij, maar vestig het op datgene, hetwelk altijddurend is. Gods Woord is een zekere grond. Het zal u nooit bedriegen. Gij kunt er u veilig op verlaten, omdat het niet verbroken kan worden; en vertrouw standvastig op Christus om Zijn beloften aan u te vervullen. Dat zij uw doelwit. Zie op Hem. En daar Hij de uwe is, uw Zaligmaker en uw God, maak van Hem dan ook als zodanig gebruik, en vertrouw lichaam en ziel en alles wat daarbij behoort, in Zijn handen en stel u voor het overige gerust.
Wees verzekerd, dat Hij het u alles, naar dat het Hem goeddunkt, schenken zal. Zet uw hart evenwel niet op de gaven; volg Hem niet na, gelijk de schare deed, om het

brood en de vissen en de spijzen die Hij hen gaf; daar zij, toen deze ophielden, hun liefderijke weldoener spoedig verlieten. Gij moet door het geloof al uw heil in Hem zoeken, en in Hem alleen; en daar Hij Zelf de uwe is, laat Hem voor het overige aan u geven of ontnemen wat Hem behaagt; gij hebt aan Hem genoeg. Hoe! is het geen voorrecht genoeg, dat gij de parel van grote waarde, ontvangen hebt; de oneindig rijke, onwaardeerbaar heerlijke Jezus, Die de wijsheid Gods bezit, om juist datgene te beramen wat het best voor u is; Wien oneindige liefde beweegt, en almachtige kracht in staat stelt om het u te kunnen schenken; en dit heeft Hij beloofd; kunt gij meer verlangen? Wandel dan met Hem door geloof, en niet door aanschouwen.

Als Gods Woord de grondslag is van uw geloof, hetwelk daarop steunt en een gevestigde overtuiging is geworden, dan zult gij in staat zijn om getroost voort te gaan, hoe uw gemoedsgesteldheid en uw gevoel ook zijn mag; ja als deze tot het laagste peil gedaald zijn, dan zult gij daardoor nog niet ontmoedigd worden. Vooronderstel dat gij in duisternis wandelt, toch kunt gij door het geloof voortgaan; omdat gij een belofte hebt (Jesaja 50:10): ‘Wie is er onder ulieden, die in duisternissen wandelt en geen licht heeft? Dat hij betrouwe op de Naam des HEEREN en steune op zijn God’. Laat hem nochtans vertrouwen en geloven. Waarom?

Omdat God nog zijn God is. Bedenk dat Hij zijn God nog is; deze zalige betrekking blijft nog steeds voortduren, en het geloof kan daaruit, zelfs in het donkerste ogenblik troost putten. Vooronderstel, gij zijt bedroefd door menigerlei verzoekingen, dan zegt het Woord tot u: ‘Des avonds vernacht het geween, maar des morgens is er gejuich’ (Psalm 30:6). Waarmee gij uw treurig hart gerust mag stellen, en met vertrouwen verbeiden, dat de Heere u uit uw verzoekingen zal verlossen. Vooronderstel dat God Zijn aangezicht voor u verbergt; van hetzelfde geval vindt gij een voorbeeld (Jesaja 8:17b): ‘Ik zal de HEERE verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt voor het huis Jakobs, en ik zal Hem verwachten’. Wacht op en zie uit naar Hem in het geloof en gij zult het licht Zijns aanschijns aanschouwen. Vooronderstel dat alle andere vertroostingen falen. Één hebt u nog, die meer dan alles waardig is (Psalm 48:15): ‘Want deze God is onze God, eeuwig en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe’. Dit is het voorrecht van de ware gelovige; hij wordt bekwaam gemaakt om in zijn vertrouwen te volharden als de aandoeningen van het gevoel verdwenen zijn. En hoe dit voorrecht verkregen en behouden wordt, Hebt u gezien waarde lezer! Door te vertrouwen op hetgeen onveranderlijk is: het Woord van God, de Zoon van God en Zijn beloften, die in Hem ja en amen zijn, en in en door Hem vervuld worden. Moge de Heere u Zijn hulp verlenen om eenvoudig op Zijn Woord te vertrouwen, en u op Christus te verlaten voor de vervulling er van; dan zult gij inderdaad verkrijgen, wat gij nu tevergeefs zoekt: een gerust gemoed; en gij zult bekwaam gemaakt worden om staande te blijven ondanks al de ontmoedigingen van het gevoel.

Onderzoek te dien einde de Schriften, die u wijs kunnen maken tot zaligheid; en laat het uw dagelijkse smeking tot de Heere zijn, dat Hij u sterke in het geloof; opdat gij niet door ongeloof aan Zijn beloften mocht twijfelen, maar geloven mocht op hoop tegen hoop. Smeek Hem, als uw gevoel in tegenspraak is met het Woord, dat Hij u bekwaamt om het nochtans te geloven, en niet te twijfelen aan de getrouwheid van Christus om het te vervullen; en vraag naar Zijn sterkte om ten allen tijde door geloof te wandelen en niet door aanschouwen. Zo zal de Heere u op zekere en aangename wijze van geloof tot geloof leiden, totdat gij het einde uws geloofs, de zaligheid van uw ziele, verkrijgen zult. Moge dat zo zijn! Amen!

De apostel Paulus heeft mij tot hiertoe tot een gids verstrekt. Hij zegt in Hebreeën 5:13 dat een zuigeling in Christus iemand is, die onervaren is in het woord der

gerechtigheid. Op deze uitspraak van hem, heb ik gedurig het oog gehad, en dienvolgens getracht de hinderpalen voor eerstbeginnenden uit de weg te ruimen, welke voornamelijk ontstaan uit hun onervarenheid in het woord der gerechtigheid. Gerechtigheid betekent strikte rechtvaardigheid. Ten opzichte van God, is het aan de eisen van Zijn heilige wet volmaakt te voldoen; in die zin is niemand van ons rechtvaardig, ook niet één. De God-mens Jezus Christus, de Borg van Zijn volk, kwam om zulk een gerechtigheid voor hen uit te werken; zulks openbaart hen het Woord, en dit stelt Hem aan hen voor in Zijn eindeloze vrijwilligheid en oneindige algenoegzaamheid, om hen van alles te rechtvaardigen. Het Woord is daarom in de hand des Geestes het middel, om hun hart te neigen om te geloven ter rechtvaardigheid; en daarom wordt de Heilige Schrift het Woord der gerechtigheid genoemd. Daarin nu onervaren te zijn, betekent: gebrek aan ondervinding om het op gepaste wijze aan te wenden; onbedrevenheid in de kennis van de Persoon van de Heere, onze Gerechtigheid, Die wezenlijk en waarachtig God is, zowel als wezenlijk en waarachtig mens, onbekendheid met de natuur van Zijn gerechtigheid, die volstrekt volmaakt en eeuwig geldend is, zodat iedere zondaar, door haar aan te nemen, niet alleen van de zonde en al de daaruit voortvloeiende ellende bevrijd zal worden, maar tevens aanspraak verkrijgt tot het leven en de heerlijkheid; onkennis omtrent de gave der rechtvaardigheid, hoe vrijwillig God die schenkt, daar er niets voor gevorderd wordt om zulks de zondaar te doen geworden, dan dat hij haar aanneemt, waarom het de gerechtigheid des geloofs wordt genoemd; omdat hij zich daarop verlaat, door het geloof, tot verkrijging der zaligheid, en al haar zegeningen op aarde zowel als in de hemel, en hij die als de vruchten der gerechtigheid verwacht; gebrek aan ondervinding, op welke wijze deze gerechtigheid tegen de beschuldigingen der wet en van het geweten, en tegen de aanklager der broederen te verdedigen, en daarom geneigd om in een wettische geest te vervallen, en in de strijd tussen de oude en nieuwe mens verlegen te staan, en meer vertrouwen te stellen in gemoeds-aandoeningen, dan op de zekere getuigenis van God in Zijn Woord.

Dit zijn enige der voornaamste zwarigheden, die jonge gelovigen ontmoeten, welke alle ontspruiten uit hun onervarenheid in het woord der gerechtigheid; waarom ik enige grondwaarheden uit de Schrift bijzonder overwogen heb, om die uit de weg te nemen.

Daar gij deze grondbeginselen rijpelijk overwogen hebt, zijn ze nu ook dienstbaar geweest om uw verstand te verlichten, uw geweten te bevredigen en uw geloof te versterken? Ziet gij meer van de genade en macht van Christus, om u, zondaar te behouden, dan gij tevoren deed, en kunt gij daarom beter op Hem vertrouwen, en in tijd van nood meer van Zijn beloofde genade gebruik maken? Als dit het geval is, geef Hem daarvan de eer, en mag Hij u van kracht tot kracht geleiden! Maar als gij tot dusverre gelezen hebbende, geen vooruitgang hebt bespeurd, wat is daarvan de reden? Misschien wordt gij door enige hierboven vermelde verzoekingen aangevochten. Onderzoek en zie toe. En wat het ook zij, dat of in de leer, of in bevinding hinderlijk voor uw wasdom in het geloof is, de Heere moge het u ontdekken en u bekwaam maken om het te overwinnen, opdat gij niet langer een onwetend kind in het woord der gerechtigheid mocht blijven, maar opgroeien tot een jongeling, sterk in de Heere, en in de mogendheden Zijner kracht!

De apostel Paulus heeft mij aangewezen hoe ik met de kinderkens in Christus moet spreken; een ander apostel wijst de weg waarin en langs welke zij tot jongelingen opgroeien, en daarbij geeft hij mij de stof voor het tweede gedeelte van deze verhandeling over het leven des geloofs, aan de hand van 1 Johannes 2:14: ‘Ik heb u

geschreven, jongelingen', zegt hij, 'want gij zijt sterk, en het Woord Gods blijft in u, en gij hebt de boze overwonnen!'
Deze jongelingen kenden de grondbeginselen van de christelijke leer; zij waren bevestigd in het geloof aan Zijn Godheid; aan de oneindige genoegzaamheid Zijner verlossing; aan de vrije gift van al Zijn genadegaven en zegeningen aan hen beloofd, die ze niet door de werken trachtten te verkrijgen, maar ze door het geloof aannamen; welke genade en zegeningen opgelegd zijn tot gebruik van de gelovige in de volheid van Christus Jezus, wien hij niets tot aanbeveling medebrengt, dan de belofte van genade, die hij alsdan nodig heeft, en een vertrouwen op Christus om in die behoefte te voorzien.
Deze jongelingen hadden een aanmerkelijke trap van kennis aan en ondervinding van deze waarheden bereikt. Zij werden zich van hun vereniging met Christus klaar en duidelijk bewust en begonnen daarvan gebruik te maken door hun gemeenschap met Hem in al Zijn ambten.
Maar niettegenstaande hun vaste overtuiging van deze waarheden hadden zij vele verzoekingen en grote zwarigheden; zij kenden nog slechts ten dele, zij hadden nog een vleselijke verdorven natuur, waarover zij waken en waartegen zij strijden moesten; die hen altijd geneigd deed zijn, om zich te verlaten op de wet, op hun gevoel of op iets anders, dan op Christus, en hen altijd deed overhellen om zich naar de ingevingen van de duivel en de verstrooiingen van de wereld te voegen. Deze strijd werd in plaats van te verminderen al heter en heter; maar zij werden sterker. Het is de jongelingen in Christus inzonderheid eigen, dat zij sterk zijn. Zij hebben geleerd waar hun kracht te zoeken, en daarvan maken zij gebruik. Als zij zich ten strijde begeven, verlaten zij zich niet op hun eigen kracht of vermogen, maar zijn zij sterk in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Hij is hun Sterkte. Wanneer de vijand als een waterstroom aankomt, zien zij tot Jezus op om redding en overwinning: 'O onze God, in ons is geen kracht tegen deze grote menigte die tegen ons komt; en wij weten niet wat wij doen zullen, maar onze ogen zijn op U!' (2 Kronieken 20:12). Het inwendig gevoel van hun eigen zwakheid maakt dat zij van Hem afhankelijk blijven, zodat zij naarmate zij hun hulpbehoevendheid gevoelen, zij te sterker worden; omdat zij meer door de kracht van Christus leven, hetwelk de schijnbare wonderspreuk van de apostel opheldert: 'Als ik zwak ben, ben ik machtig'. Als ik mijn eigen zwakheid het meest gevoel, dan ben ik het sterkste in de Heere, dan wordt Zijn kracht in mij volbracht. En Zijn kracht wordt door het geloof in dadelijke werking gebracht. Hij is hun niet ten eigendom; en kan zulks ook niet zijn, daar zij zonder Christus niets vermogen; maar zij wordt in hen gewerkt door het geloof; toch verkrijgt het geloof haar niet om er zich bij neder te leggen, of om haar te bewaren tot men haar nodig zal hebben; maar als men haar behoeft, overweegt het geloof de belofte, ziet op naar Christus om die te vervullen, en verkrijgt alzo sterkte uit Zijn volheid. Daarom wordt het de kracht der genade genoemd, omdat die vrij gunstig beloofd is en gegeven wordt. Paulus zegt tot Timótheüs: 'Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is' (2 Timótheüs 2:1). Een sterk geloof verkrijgt grote genade van Christus, gelijk geschreven is: 'Alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft' (Markus 9:23), want overeenkomstig zijn geloof zal het hem geworden. Indien zijn geloof de gehele omvang der beloften bereikt, zal hij bevinden dat alle dingen, die God beloofd heeft; mogelijk zijn. Ja, hij zal in staat zijn om alle dingen te kunnen volbrengen door Christus, Die hem kracht geeft.
Zodanig is het leven van deze jongelingen in Christus. Zij zijn in Hem, op Zijn beloofde kracht vertrouwende, welke zij door het geloof deelachtig worden. Zij

steunen niet op iets in zichzelf; en in welke toestand zij zich ook bevinden en welke beloften zij ook hebben om op te vertrouwen, zij verwachten het alleen van de macht van God hun Zaligmaker. Zij beschouwen zichzelf als arme, hulpbehoevende schepselen, voortdurend nooddruftig, en onbekwaam om uit zichzelf daar in te voorzien. Dit gevoelen ontledigt hen van alle eigenwaarde en zelfgenoegzaamheid, en de bijblijvende bewustheid er van houdt hen ootmoedig en van Christus afhankelijk. Zodoende leert de Heere hen, hun leven buiten zichzelf te zoeken, en steeds uit de volheid van de Verlosser genade voor genade te ontvangen. Zij bezitten Zijn oneindige schatkamer, die voorzien is van alles, waaraan zij bij mogelijkheid gebrek kunnen hebben, waarheen zij hun toevlucht kunnen nemen. Gelukkig voor hen, heeft hun God beloofd, in al hun nooddruft te zullen voorzien, naar de rijkdom Zijner genade in Christus Jezus, en door het geloof hebben zij een overvloedige vervulling tot prijs en heerlijkheid van die God, Die Zijn beloften houdt tot in eeuwigheid.
In Hem leven zij; Hij is de Heere en Mededeler van het geestelijke leven, gelijk Paulus zegt: 'Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij' (Galaten 2:20). In en door Hem worden zij krachtig. 'De HEERE is mijns levens Kracht', zegt de psalmist (Psalm 27:1). Dat leven hetwelk ik leef door het geloof des Zoons van God, heeft al zijn kracht van Hem.
Het wordt onderhouden door Zijn macht. 'En die zijn ziel bij het leven niet kan houden' (Psalm 22:30). 'Het is God Die onze zielen in het leven stelt' (Psalm 66:9).
Het wordt bewaard door het geloof. 'Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof' (1 Petrus 1:5). Welke kracht de gelovige ook nodig mocht hebben, om hem in staat te stellen, om moeilijkheden te verduren, om het kruis te verdragen, zijn geestelijke vijanden te bestrijden en hen dagelijks te overwinnen, hij verwacht die van God, en door het geloof ontvangt hij haar en wordt behouden; ja zo behouden:
Dat hij bekrachtigd wordt tot het einde toe. Hij Die de gelovigen voor struikelen kan bewaren, zal hen behoeden tot zij het einde huns geloofs bereikt hebben; namelijk de zaligheid hunner zielen. Het leven dat Christus door Zijn genade begint, houdt Hij alzo door Zijn kracht in stand, en elke daad van dit geestelijke leven is uit Hem. De wil, de kracht, zijn de Zijne, want Hij volbrengt alles, en in allen. Deze jongelingen waren hier zo zeer van overtuigd, dat zij van Christus alleen hun kracht verwachtten, en zij verkregen die; zij werden sterk in Hem. Hun geloof aanschouwde Hem in de staat Zijner verhoging, met alle macht bekleed in hemel en op aarde, en als hun Verbondshoofd gehouden die macht ten hun behoeve aan te wenden; en hen voor God in het leven te behouden. Op deze macht verlieten zij zich. En welke beloften zij ook hadden, om ten hunnen behoeve aan te wenden, en die zij voor de troon der genade brachten, en aan Christus de vervulling daarvan toevertrouwden, nimmer werden zij door Hem teleurgesteld. Zij werden krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht, Zijn arm trok Hij nimmer terug, daarom hielden zij niet op, al hun hoop en hun vertrouwen op Hem te stellen.
Als de vijand hen dus sterk ziet in de Heere door het geloof, alsdan vermeerdert zijn duivelse kwaadaardigheid en doet hem van razende woede branden. Hij laat geen verzoekingen onbeproefd om hen van Christus te verwijderen. Hij is zeer geoefend in geslepen listen en sluwe uitvindingen welke daartoe dienstig zijn. Hij begint niet met hen tot openbare zonden te verleiden, zulks zou zijn schandelijk voornemen verraden; maar hij tracht het fundament listig te ondermijnen en hun geloof te verzwakken. Indien hij hen van hun vertrouwen op Christus beroven kan, bereikt hij zijn oogmerk, en helaas, slaagt hij daarin maar al te vaak.

Ach lezer wees voor alle dingen hierin op uw hoede; mistrouw het, al schijnt het uiterlijke nog zo schoon en goed, van hetgeen er toe leiden kan om ten laatste uw vasthouden aan Christus te verzwakken. Hang Hem met uw ganse hart aan zo lang als gij leeft; want het gehele doel van de vijand is om u van Hem af te scheiden. Vroeger trachtte hij zulks te doen door u over uw zonden te verontrusten: hoe die vergeven konden worden; hoewel het bloed van Christus u daarvan volkomen kon reinigen, hoe groot en menigvuldig ze ook zijn mochten; nu gij vergeving van zonden ontvangen hebt door het geloof, zal hij hetzelfde trachten te doen, door u over uw verplichtingen te verontrusten. Somtijds zal hij u door uw geweten zoeken te beschuldigen, door u de menigvuldige tekortkomingen en het gebrekkige van uw plichtsbetrachting te doen gevoelen; door uw verbeelding te bederven; door u bij het gebed te verstrooien: door dofheid bij het horen prediken en lezen van het Goddelijke Woord, door het weinige leven en de geringe invloed die gij bij de waarneming van uw godsdienstige verrichtingen ondervindt, en door de lauwheid van uw liefde tot God en uw naaste. Indien hij maken kon dat gij aan deze dingen zo veel waarde hecht, dat gij er Christus door uit het oog verliest, dan heeft hij de weg voor deze bedenking gebaand: Hoe kon dit bij u plaats vinden, indien gij een innig gelovige zijt? En als hij u kan bewegen, om daarover na te denken, dan heeft hij u gevat, gij zijt in zijn strikken gevangen.
Maar als de Heere u de listige aanslagen van de satan heeft doen kennen, zult gij zodra de twijfel bij u ontstaat of gij wel in Christus zijt, uithoofde van deze onvolkomenheden, terstond ontdekken waardoor die veroorzaakt wordt, en gij zult die ogenblikkelijk weerstand bieden. Zodoende zal de aanvechting u te standvastiger maken; het zal u uitdrijven om u met Christus te inniger te verbinden; het zal u te vaster doen vertrouwen op Zijn bloed en gerechtigheid, en dit uitwerken dat gij van Hem als Middelaar en Voorspraak bij de Vader, meer gebruik zult maken, om door het geloof uw leven meer buiten uzelf en in Hem alleen te zoeken. Zo wordt Christus u dierbaarder; en gij meer ootmoedig. De strik is gebroken, en gij zijt vrij.
Als de vijand zulks ziet, zal zijn onverzoenlijke haat u opnieuw verzoeken. Tegen uw plichtsbetrachting heeft hij een andere diep verborgen krijgslist, en wel deze, om haar te doen mislukken. Gij hebt zekere zaak nauw ter harte genomen, en hebt die aan God in den gebede voorgesteld; gij hebt lang gewacht, doch geen antwoord gekregen. Dit geeft de satan aanleiding om u in te fluisteren: Nu ziet gij dat God u niet geeft hetgeen gij vraagt; hoewel Hij beloofd heeft: bid en u zal gegeven worden; de schuld kan aan Hem niet liggen; daarom is het duidelijk, dat gij niet in Zijn gunst zijt; Zijn beloften komen u niet toe. Als hij dus een weinig op uw ongeduld kan werken, zal hij u weldra tot twijfel en ongeloof brengen.
Hieruit kunt gij zien, hoe de satan met al zijn listen en aanslagen, slechts één doel heeft, namelijk om u van Christus te verwijderen; en hoe noodzakelijk het dan is, dat gij ontwijfelbaar zijt aangaande uw vereniging met Christus. Als deze bewustheid in uw geweten blijft standhouden, dan worden de listen des satans verijdeld; want is Christus de uwe, dan zal Hij u ook schenken wat Hij beloofd heeft; en hoewel gij het juist niet ontvangt, op het ogenblik dat gij hebt bepaald, toch weet Hij dit het beste: gij zult het ongetwijfeld verkrijgen, als Zijn oneindige wijsheid zulks heilzaam voor u keurt, en oordeelt Hij het niet goed, dan zal Zijn liefde u iets beters schenken. Uw geloof moet Gods tijd afwachten. Een sterk geloof kan lang verbeiden. Zulk een belofte hebbende om u op te verlaten als deze: ‘En gij zult weten dat Ik de HEERE ben, dat zij niet beschaamd zullen worden die Mij verwachten’ (Jesaja 49:23), kunt gij met vertrouwen wachten, en een navolger zijn van degenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven; dat is, die de beloften door het geloof

aannamen en met lijdzaamheid haar eindelijke vervulling verwachtten; en hoewel zij lang moesten wachten, toch bereikten zij ten laatste hun doel en werden alle genadegaven en zegeningen deelachtig, waarop zij gelovig en lijdzaam hadden gewacht. Gaat henen en doet desgelijks.

Baten deze verzoekingen niet, dan heeft de vijand een andere gereed. Als hij door twijfelingen noch ongeloof u van uw zekerheid kan beroven, zal hij uw geloof van een andere zijde aantasten. Hij zal als een engel des lichts komen en zich als een vriend van Christus en van u voordoen. Hij zal u toestemmen dat gij een kind Gods, en sterk in het geloof zijt. Hoe klaarder gij van uw vereniging met Christus overtuigd zijt, des te meer zal hij trachten deze uw verzekerdheid tot zijn eigen slechte doeleinden aan te wenden, indien gij namelijk niet op uw hoede zijt. Hij zal u op uw grote genade en vele gaven opmerkzaam maken; hij zal u daarover uitermate prijzen, en u verleiden om die met een heimelijk welgevallen te beschouwen, u nu en dan doen gevoelen welk een goed christen gij zijt; hoe weinig er zijn die u gelijken; welk een verheven standpunt gij bereikt hebt; hoe vele verzoekingen gij hebt wederstaan; welke overwinningen gij op de satan behaald hebt, en hoe veilig gij nu zijt, vast als een rots! Als hij nu bevindt dat dit liefelijk lokaas niet terstond met een: ‘Ga achter mij satan!’ verworpen wordt, dan zal hij op uw eigenliefde beginnen te werken, en u vele schoonschijnende redenen tot zelfvoldoening geven, zodat gij eerst met welgevallen, daarna met dwaze ingenomenheid ziet op uw bewonderingswaardige vorderingen en er eindelijk op Godonterende wijze op verzot wordt. Dus zal Hij u door hoogmoed verheffen, en in zijn eigen misdaden en zijn eigen straf trachten mee te slepen. Welk een gevaarlijke verzoeking is dit! Hoe velen heb ik daarin zien vervallen! Zegt gij nu: hoe zal ik die ontkomen?
Let wel op haar eerste aanval; want zij begint bij u te ontstaan, zodra gij u beter begint te achten dan gij moest. In uzelf zijt gij een arm, ellendig, hulpeloos zondaar, en zonder Christus vermocht gij tot op dit ogenblik niets. Gij kunt niets goeds verrichten, noch de zwakste vijand overwinnen, noch een enkele schrede op de weg ten hemel doen, zonder Christus. Zelfs kunt gij niet één goede gedachte hebben. Wat Hebt u dan om er u op te verhovaardigen en uw zelfbewustheid op te wekken? Niets dan zonde. Het voortdurend verootmoedigende gevoel hiervan, strekt tot uw beveiliging; want, indien deze gedachte altoos levende in u is: ‘In mij, dat is in mijn vlees, woont geen goed’, zal u dit aansporen om door het geloof in Christus in alle goede werken te leven. Daar alles het Zijne is en van Hem als een vrije genadegift aangenomen moet worden, zult gij Hem, in en boven alles eren en verheffen; wetende dat Hij de hovaardige wederstaat, maar de nederige genade schenkt. De Heere houde u nederig en ootmoedig, dan zult gij de genade ontvangen om aan deze listige aanslagen des duivels te ontkomen.

Indien u mocht zeggen: helaas! ik ben er toe vervallen, hoe zal ik weder opstaan? Denk aan de toestand van hem die in zijn voorspoed zei: ‘Ik zal niet wankelen in eeuwigheid, want de HEERE had mijn berg vastgezet’ (Psalm 30:7-8). Hij vertrouwde te veel op zichzelf en wankelde. Hoe kwam hij weer tot zijn vorige staat? ‘Tot U, HEERE, riep ik; en ik smeekte tot de HEERE. Hoor, HEERE, en zijt mij genadig; HEERE, wees mij een Helper!’ Zijn gebed werd verhoord; hij vond genadige vergeving voor zijn overtreding, en hulp om weer op te staan, en ‘zijn weeklage’, zegt hij, ‘veranderde in een rei’. Zie, zoals hij, op de Heere Christus. Pleit op Zijn beloofde genade om vergeving en smeek Hem dat Hij u bekwame om meer in ootmoed met

God te wandelen. Dan zal de ondervinding van de psalmist de uwe worden, en gij zult het gevaar ontkomen dat uw dierbaar leven dreigde.
Als deze jongelingen de aanslagen die de satan tegen hen gesmeed had om hun geloof te verzwakken, aldus overwonnen hebben, moeten zij een nieuwe aanval van hem verwachten. Hij zal trachten hen aan de grondslag van hun geloof te doen twijfelen. Hij ziet dat zij sterk zijn omdat het Woord Gods in hen blijft; daarom zal hij al zijn listen en krachten aanwenden om hun vertrouwen op het Woord en de beloften van God te verzwakken. Door het onvergankelijke zaad van het Woord, is het geloof ontstaan en door hetzelfde Woord wordt het gevoed en versterkt, voorspoedig opwassende van geloof tot geloof. Het Woord dat de enige grondslag van het geloof is, openbaart het verbond dat door de eeuwige Drievuldigheid tot zaligheid van zondaren is gemaakt en doet vele vrijgunstige beloften van elke verbondsweldaad aan dengene die gelooft. Op deze beloften mag men met zekerheid bouwen, uit kracht van de onveranderlijke natuur van die God, Die ze gedaan heeft. Al Zijn volkomenheden zijn waarborgen voor de vervulling van Zijn Woord, zodat wat Hij heeft gesproken, een werkelijk bestaan heeft; Hij spreekt, en het is geschied; zeggen en doen zijn bij Hem hetzelfde. Al verloopt er nog zulk een grote tijdruimte tussen het gesproken Woord en de volvoerde daad, toch is het even wezenlijk als hetgeen nu reeds aanwezig is; omdat het bestaat in het voornemen en de wil van God, in Zijn Woord geopenbaard is, en door Zijn trouw en almacht volbracht zal worden op de door Hem bestemde tijd. Hoe is het dan mogelijk dat Zijn Woord verbroken zou worden? Er bestaat inderdaad niets dat meer ontwijfelbaar zeker is, niets voor het toekomende, zelfs niet dat de zon morgen verrijzen zal, zo zeker als de vervulling van Gods beloften voor dengene die in Hem gelooft.
Deze jongelingen in Christus waren het stelligste van deze waarheid verzekerd. Zij wisten, dat eer hemel en aarde zouden voorbijgaan, eer er een tittel of jota van de beloften Gods zou falen. Zij beschouwden die allen als in Christus gedaan; in Hem ja en in Hem amen; gedaan in Hem en vervuld door Hem, als het Hoofd van het lichaam der Kerk, en in Hem vervuld in al Zijn leden. Zo zeker als elke belofte in Hem als het Hoofd vervuld is, zo zullen zij het ook zijn in Zijn leden. Juist daartoe heeft Hij alle macht in hemel en op aarde ontvangen. Al wie door het geloof met Hem verbonden is, heeft daardoor recht en aanspraak op alle beloften, en mag in tijd van nood daarom met vrijmoedigheid vragen; en dan is dit het ambt en de eer van Christus om de belofte te vervullen. Al staan er bergen van zwarigheden in de weg, zo behoeft de gelovige nog niet te vrezen of te twijfelen. Christus is op de troon gezeten. Wat vermogen zwarigheden tegen Zijn almachtige kracht?
Behalve dit, heeft Christus hem een deugdelijke zekerheid gegeven, Hij heeft hem de onderpanden en verzekeringen van de beloofde erfenis in handen gesteld en hoe zou het mogelijk zijn dat Hij falen zou in de vervulling Zijner beloften en hem ter bestemder tijde daarvan in het bezit te stellen? Zie hier wat de apostel over dit onderwerp zegt (Hebreeën 6:11-20): ‘Maar wij begeren dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hoop, tot het einde toe. Opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven. Want als God aan Abraham de belofte deed, dewijl Hij bij niemand die meerder was, had te zweren, zo zwoer Hij bij Zichzelf, zeggende: Waarlijk, zegenende zal Ik u zegenen en vermenigvuldigende zal Ik u vermenigvuldigen. En alzo lankmoedig verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen. Want de mensen zweren wel bij de Meerdere dan zij zijn, en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreking. Waarin God, willende de

erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daar is tussengekomen; opdat wij, door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hoop vast te houden. Welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste des voorhangsels; waar de Voorloper voor ons is ingegaan, namelijk Jezus, naar de ordening van Melchizédek, een Hogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid'. Gij zult hierin de volgende bijzonderheden opmerken:

1. De erfgenamen der belofte staan aan vele twijfelingen bloot, en ondervinden in hun gemoed vaak zware strijd omtrent het recht en de aanspraak op al de genadegaven en zegeningen der verlossing.
2. God was in Zijn oneindige genade gezind, om hun recht en hun aanspraak daarop onbetwistbaar vast te stellen, en een einde aan alle strijd te maken.
3. Daarom verbond Hij Zich door beloften om hen al die genadegaven en zegeningen te schenken.
4. Om Zijn onveranderlijke raad hierin te openbaren, bevestigde Hij de belofte met een eed.
5. Het is onmogelijk dat God in Zijn belofte liegen of Zijn eed verbreken zou.
6. Daarom zijn hier twee onveranderlijke dingen om het geloof en de hoop van de erfgenamen der belofte te versterken.
7. Daar hun geloof op deze onbeweeglijke dingen rust, zal het hun ten allen tijde een sterke vertroosting geven.
8. Als vijanden, gevaren en verzoekingen hen aanvallen, zijn ze veilig door toevlucht te nemen tot de voorgestelde hoop die hun in Gods onveranderlijke beloften geschonken is.
9. Deze hoop zal hun in zulke omstandigheden evenzeer te stade komen als het anker voor een schip. Daardoor zullen zij alle stormen des levens doorstaan, totdat Jezus hun Voorloper, hen binnen het voorhangsel brengt, waar hun anker nu uitgeworpen wordt, en zij in het eeuwige bezit van al de beloften komen.

Met welke rijke en overvloedige onderwerpen is deze Schriftuurplaats vervuld, om de volstrekte veiligheid van het vertrouwen op Gods beloften aan te tonen! Hoe krachtig zijn de bewijsgronden, om de erfgenamen der belofte te overreden om geheel hun vertrouwen en al hun hoop op de getrouwheid van hun God te vestigen, Die voor hen een oneindig heerlijke en eeuwige erfenis weggelegd hebbende, voornemens was hen daarvan op de meest zekere wijze in het bezit te stellen; waarom Hij hun de belofte en de eed van God gaf, waarin het onmogelijk is dat Hij liegt; opdat hun geloof nooit twijfelen of wankelen mocht en hun hoop ten allen tijde zeker en standvastig zou zijn. Intussen heeft Hij, eer Hij hen van de erfenis zelf in het bezit stelt, vele liefelijke en gezegende beloften gegeven, omtrent alles wat voor hun tijdelijk en geestelijk welzijn nodig is; waardoor zij niet alleen voor het tegenwoordige getroost kunnen leven, maar die ook als een deel der erfenis ontvangen, hen verleend opdat zij kunnen volharden, totdat zij mondig zijn en in het bezit van het geheel geraken zullen. En wat God in Zijn belofte en eed bedoelt, heeft zijn uitwerking in een grote mate bij hen die het Woord van God hebben in zich blijvende. Zij werpen hun anker uit waar Hij het hun beveelt, en zijn niet alleen veilig, maar hebben zelfs sterke vertroostingen in tijden van de grootste wederwaardigheden en verzoekingen. Als de vijanden aankomen, de verdorven neigingen weer de bovenhand zoeken te verkrijgen, en zich zwarigheden op

de weg voordoen, hebben zij een belofte, en een Zijn beloften-vervullende God om zich op te verlaten. In welke benauwdheid zij zich ook mogen bevinden, geeft het Woord in hen blijvende, hun enige belofte van hulp en verlossing; de belofte toont hen aan wat God beloofd heeft te doen, en het geloof ontvangt de vervulling Zijner beloften. Wanneer zij tot God naderen in de weg Zijner geboden en inzettingen, weten zij wat Hij beloofd heeft aan degenen die Hem verwachten, en zij achten Hem getrouw Die beloofd heeft, en voorwaar Hij is hen nabij. Om kort te gaan, terwijl zij leven, zoals zij toch inderdaad zijn, namelijk als 'erfgenamen der belofte', zijn zij voor alle leed beveiligd en hebben geen gebrek aan enig goed. Dit is hun gelukkige toestand, driewerf gelukkig, omdat alles wat aangewend wordt, om hen van hun geluk te beroven, door God bestuurd wordt om het te bevestigen.
De vijand woedt tegen hen, doch te vergeefs. Hij was een leugenaar van de beginne. Het Woord is de waarheid, maar hij is in de waarheid niet staande gebleven; daarom haat hij het, en met te groter haat, omdat de Heere het dienstbaar gemaakt heeft, om deze gelovigen te versterken. Hij weet dat al zijn aanvechtingen vruchteloos zullen zijn, omdat het Woord in hen blijft. Er is geen wapen dat tegen hem gericht wordt, dat hij zo zeer vreest, als het zwaard des Geestes, hij heeft Zijn scherpte en kracht gevoeld; daarmee heeft de overste Leidsman onzer zaligheid Rahab verbrijzeld, en de draak vertreden; en hiermee wederstaan al Zijn goede krijgsknechten de duivel, en doen hem van zich vlieden. Daarom heeft hij een grote verscheidenheid van verzoekingen, om het vertrouwen in het Woord en het steunen op Gods beloften bij de gelovige te verzwakken.
Somtijds valt hij hen aan in een zaak, waarin zijn hoop om wel te slagen op hun onwetendheid berust. Hij is zo listig, om de bijzondere weg langs welke zij geleid zijn op te sporen, en bemerkt al snel hun neiging om een grond te maken van de beloften, aan dien weg verbonden. Hij besluit daarom tot een nieuwe verzoeking, welke zij nog nooit ondervonden hebben; en hij wacht de gunstige gelegenheid af, om hen daarmee met alle geweld te overvallen. Als hij dit doet, geraakt de ziel in grote verwarring, omdat zij geen belofte bij de hand heeft, waarvan zij in haar tegenwoordige toestand gebruik kan maken; bij gebrek daarvan wordt het verstand verrast, het geloof wankelt, de twijfel komt op, en de satan bereikt zijn doel. Hieruit ziet men de noodzakelijkheid om de Schriften te onderzoeken, en die nacht en dag te overpeinzen. Daarin heeft God genadiglijk alle soorten van beloften bewaard. Er is geen mogelijk geval waarin de gelovige zich bevinden kan, hetzij van geestelijke of tijdelijke aard, of de Schrift bevat een belofte, die daarvoor geschikt is, welke hij in de ure der verzoeking dient voorhanden te hebben. Indien hij die niet bezit, veronachtzaamt hij de vriendelijke voorzorg des Heeren tot zijn behoefte, en stelt zichzelf bloot aan de aanval van de vijand.

Lezer, indien gij niet onbekend wilt zijn met de listen des satans, volg dan de raad van Christus: onderzoek de Schriften. Bedenk dat zij u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof in Christus Jezus: daarom zamel Zijn beloften op. Bid Hem dat Hij uw geheugen heilige om ze in gedachtenis te houden, en u bekwaam make om die in iedere tijd van nood te gebruiken.
Indien deze verzoeking mislukt, zal de vijand spoedig een andere gereed hebben. Ik weet dat hij menigmaal beproeft en er ook vaak in slaagt, om de gedachten van de duidelijkste plaatsen der Heilige Schrift af te trekken, en die te bepalen op zulke gedeelten die zwaar zijn om te verstaan. Bij deze blijft de gelovige te veel stilstaan en wordt er mee verlegen; zijn hoofd wordt verward; hij raadpleegt uitlegkundige

geschriften, en die brengen hem nog meer van de rechte weg af. Als hij daardoor nu niet vervalt in het betwijfelen van de waarheid der Heilige Schrift, zo is het toch zeker, dat hij het rechte gebruik daarvan veronachtzaamt, door te vergeten dat zij het middel is om zichzelf op zijn allerheiligst geloof op te bouwen. Lezer, wanneer gij u over moeilijke Bijbelplaatsen ongerust maakt, zie dan op tot het vleesgeworden Woord, en bid Hem dat Hij door Zijn Geest uw verstand moge openen, opdat gij verstaan mocht wat gij leest; en als u dan de ware mening nog niet duidelijk wordt, laat er u dan voor dat ogenblik niet verder mee in. Verontrust u daarover niet en raak er niet door vervaard. Als gij die andermaal aantreft, zullen ze u wellicht niet meer zo duister voorkomen, en Christus zal u licht geven om te zien, en ze te verstaan.
Zegt u: *ik zie tot Hem op, om mij te onderrichten, maar desniettegenstaande vind ik vele teksten, die zwaar en moeilijk te verstaan zijn.*
Bedenk dan dat gij slechts ten dele weet, en dat gij daarom dagelijks onderwijs nodig hebt. Deze Bijbelplaatsen zijn nuttig, indien ze u nederig maken, en u meer op de onderwijzing van de Goddelijke Leraar doen verlaten. Hoe nederiger gij zijt, zoveel te vatbaarder zult gij voor de onderwijzing zijn. Naarmate gij lager aan Zijn voeten zit om Zijn woorden te horen, zoveel te meer zult gij leren. De Meester Zelf heeft verklaard: ‘Die zich vernedert als een kindeke zal groot zijn in het Koninkrijk der hemelen’. Indien deze moeilijke Bijbelplaatsen u zo ootmoedig maken, en u meer op het inwendig onderwijs van Christus doen vertrouwen, zullen zij het middel zijn dat gij in zaligmakende kennis toeneemt. Het getrouw horen en lezen van het Goddelijke Woord in voortdurende afhankelijkheid van Hem, zal u voor de gevaarlijke dwalingen en ketterijen van deze tijd behoeden. Velen van deze ontstaan door ongeleerde en woelzieke mensen, vol trotsheid en eigenwaan; God wederstaat de zodanigen, maar de nederigen schenkt hij genade.
Indien Hij u genade gegeven heeft om het voorbeeld der gezonde woorden te houden, welke gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, zal de vijand zijn aanval veranderen, en u met nieuwe verzoekingen vervolgen. Afgunstig van uw geluk, zal hij u vaak overvallen en trachten u uit uw vastigheid te verdrijven. Hij zal van tijd tot tijd allerhande leugens verzinnen, die hij tegen Gods Woord kan aanvoeren; hij zal met geen redenering of grondige tegenspraak beginnen, maar langs de weg van verrassing, met onvoorziene inwerpingen, die twijfelingen in het gemoed achter laten, gelijk deze: ‘Hoe weet ik dat de Heilige Schrift door de Geest Gods is ingegeven? Welk bewijs heb ik daarvoor?’ En indien deze niet terstond verworpen worden, laat hij er bliksemsnel andere op volgen: ‘Hoe kan hetgeen vol tegenstrijdigheden en onbegrijpelijke leerstellingen is, door de Heiligen Geest zijn ingegeven? Wie kan de daarin verhandelde daadzaken verdedigen? De taal is laag en gemeen, Gode onwaardig; de Schrift is vals, misschien is er God noch duivel’.
Deze godslasterlijke gedachten brengen de gelovige somtijds in angst en verwarring, en maken hem door haar verrassing en hevigheid, grotelijks verlegen. De apostel noemt deze aanvallen, ‘de vurige pijlen van de boze’; pijlen, omdat hij die met al zijn macht in de ziel werpt, en vurig omdat hij wilde dat zij doel zouden treffen, en hun verdorvenheden en lusten doen ontbranden. En dit doen zij, indien het schild des geloofs niet gereed is, om hun kracht te stuiten en hun vuur uit te blussen. Dat schild is een gedeelte van de wapenrusting Gods, vervaardigd ter beveiliging van de gelovige op zulke ogenblikken; en het rechte gebruik dat hij er van maken moet, is dit: De Heere heeft beloofd dat Hij een Schild is, voor allen die op Hem vertrouwen; en dat Hij met Zijn gunst als met een schild beveiligen zal, de gelovige die zijn toevlucht tot Hem neemt, als deze vurige pijlen in menigte op hem afgeschoten worden, en zegt: ‘O

Heere God der heirscharen, Die beloofd hebt dat Uw trouw en waarheid mij ten schild en beukelaar zou zijn, bevestig nu Uw Woord aan Uw knecht! Op U, mijn God, vestig ik mijn vertrouwen, red mij uit deze ure van verzoeking'. Dan wordt de strijd een strijd des Heeren. Hij is gehouden om Zijn macht aan te wenden, ten einde u tegen de vijand te beschermen. Zo zult gij overwinnen, en de zalige ervaring hebben van hetgeen geschreven staat: 'Wederstaat de duivel, en hij zal van u vlieden'.
Voor een tijd zal hij wegvluchten, maar spoedig terugkomen. Hij heeft andere verzoekingen en hij zal ze allen aanwenden om Gods Woord in minachting te brengen en het vertrouwen er op bij de gelovige te verzwakken. Somtijds zal hij u de gedachte inboezemen: 'Hoe kunnen deze dingen geschieden? Op welke wijze kan zulk een belofte vervuld worden?' Indien gij op dit punt begint te redeneren, zal hij u uit uw sterkte verdrijven en u overwinnen. Neem u voor zijn leugens in acht, en heb uw antwoord altoos gereed: 'Daar staat geschreven'. Vertrouw op hetgeen God gezegd heeft, al spreekt de gehele wereld het ook tegen; want Hij Die beloofd heeft is getrouw en alle dingen zijn mogelijk met Hem.
Indien deze verzoeking mislukt en hij u aan de waarheid der beloften niet kan doen twijfelen, zo zal hij u aan het wankelen brengen omtrent uw recht daarop. Als gij in duisternis zijt, of bezwaard uw weg bewandelt, hetzij in krankheid of enige andere kommer en gij om uitkomst gebeden hebt, maar Christus u niet terstond antwoordt, dan heeft hij een gunstige aanleiding u aldus aan te zetten: 'Nu ziet gij dat de beloften u niet toekomen; Christus wil u niet verhoren; en daarom Hebt u uzelf met een ijdele waan van geloof bedrogen'.
Dit is een gewone verzoeking, tegen welke gij weer inbrengen moet: 'Daar staat geschreven'. Uw geval, het zij dan, wat het zij, heeft een belofte van hulp of redding. Indien gij nog niet verlost zijt, maar Christus u ondersteuning geeft, zodat uw geloof en geduld niet wankelen, bewijst zulks Zijn oneindige goedheid ten aanzien van u, niet evenzeer? Hij verlangt dat uw geloof beproefd wordt; daarom wil Hij het in het vuur brengen, niet om het te verteren, maar opdat het, als het goud uit de smeltkroes, te zuiverder en glansrijker tevoorschijn zal komen. En hoe nu, als gij lang in het vuur gelaten wordt? Dan zult gij te meer de tederheid Zijner genade ervaren door u er in te laten, en daardoor leren om in eenvoudigheid afhankelijker van Hem te leven. Verwerp daarom uw vertrouwen in het geschreven Woord niet. De beloften daarin vervat zijn vaster dan de sterkste rotsen. Als alle machten der aarde en der hel verenigd zouden zijn, dan nog zouden zij er geen enkele tittel van teniet kunnen doen. Als de aarde en de werken die daarin zijn, zullen verbranden, en haar plaats niet meer zal gevonden worden, dan nog zullen de beloften vaststaan als de troon van God, en tot in alle eeuwigheid hun volkomen vervulling verkrijgen.

Dit zijn enige der verzoekingen van de satan tegen de jongelingen in Christus die sterk zijn, omdat het Woord Gods in hen blijft. Zijn toeleg is om hun vertrouwen op de daarin vervatte beloften te verzwakken. Zolang hij daarin niet slaagt wanhoopt hij aan het welgelukken van zijn doel; en daarom beproeft hij elk middel dat zijn boosaardige geslepenheid en woede maar kan uitdenken. Zijn woelige, werkzame geest smeedt dag en nacht ontwerpen tegen Gods Woord. In de gelijkenis van de zaaier vindt men een levendig tafereel van zijn woedende haat. Als het goede zaad gezaaid wordt, is de duivel onvermoeid bezig om het weg te nemen; hij wendt al zijn listen aan, om het uit de harten van de hoorders te weren en het gelukt hem bij de meesten dat zij het verwerpen. Van hen die het schijnbaar ontvangen bedriegt hij drie van de vier, zodat het Woord geen wortel schiet noch volledige vruchten voortbrengt. Is het nu niet

volstrekt noodzakelijk mijn lezer, dat gij met de listen van de satan bekend zijt, daar hij zo vaak zijn oogmerken bereikt? Als het Woord, het geschreven Woord in u blijft, zal het u daarmee zowel bekend als sterk maken om hem te weerstaan; want dan zult gij door de wijsheid van Christus onderwezen worden en Zijn almachtige kracht zal u sterkte verlenen. Indien gij meer en meer behoefte zult gevoelen, om in nauwere vereniging met en afhankelijk van Hem te leven, zult gij meer van Zijn Woord verstaan en van Zijn kracht ondervinden. Daardoor zullen de aanvallen van de vijand u meer tot Christus uitdrijven om de vervulling Zijner beloften en dit zal u voortdurend beveiligen. Laat de brullende leeuw woeden; wat Hebt u daarvan te vrezen? Laat hem omgaan zoekende wien hij verslinden zal, de HEERE is uw Schild en uw Sterkte, in Hem is uw heil. Gij hebt Zijn belofte, dat Hij u voor alle kwaad zal behoeden, en dat Hij alle dingen, zelfs des satans spijt en woede tegen u, u ten goede zal doen medewerken. Hoe dierbaar en kostelijk moet het Woord van God u dan zijn! Als gij zwak zijt zal het voor u het middel zijn waardoor gij zult opwassen en gesterkt worden, en zult gij sterk zijn omdat het in u blijft. Moge het u tot peinzing en verlustiging zijn, en dat ieder lering er van, u beter bekend make met en u meer afhankelijk doe zijn van de aanbiddelijke Jezus!

En als u dus met de Heilige Schrift winst wilt doen, zou ik u aanraden, mijn lezer, om twee dingen in het oog te houden, die aan de ere van Christus en uw eigen stichting bevorderlijk zullen zijn.

Ten eerste, let vooral bij uw herhaald en zorgvuldig onderzoek van de Bijbel, en geloof mij gij kunt die niet te veel lezen, op die beloften, welke voor uw leeftijd, toestand en levensomstandigheid het meest geschikt zijn; omdat God die genadiglijk tot uw behoefte gedaan heeft; en dat de vijand u daarover het meest zal verontrusten. Deze moet gij in uw geheugen bewaren, en ze in tijd van nood gereed hebben; ziende:

Ten tweede, op Christus om haar vervulling. Al de beloften zijn in Hem gedaan, en worden door Hem vervuld. Gij moet daarom ootmoedig staat maken op Zijn trouw en macht, dat Hij in al uw noden zal voorzien, zoals Hij beloofd heeft. Vertrouw op Hem, en Hij zal u niet beschamen. Twijfel aan geen Zijner beloften, of zij wel vervuld zullen worden, hoe onmogelijk zulks moge schijnen; maar verlaat u op Zijn almachtige kracht, en gij zult ondervinden dat Hij een God is Die Zijn beloften getrouw vervult, Wiens Woord standhoudt van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Zo zult gij niet alleen veilig zijn, maar ook daardoor de boze overwinnen; dit noemt de apostel Johannes *de laatste karaktertrek van hen, die sterk zijn in de Heere.* Zij overwinnen hem door de kracht huns geloofs. Zij stellen al hun vertrouwen in die kracht, welke de Heere beloofd heeft, en Hij strijdt voor hen. Diezelfde machtige arm die de slang de kop heeft verpletterd, schenkt hen de overwinning, gelijk geschreven staat van dat eerbiedwaardig heirleger (Openbaring 12:11): ‘En zij hebben hem, de aanklager der broederen, overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis’. Door het geloof in Zijn bloed, kregen zij uit vrije genade vergeving en werden ze gerechtvaardigd, zij wisten dat ze gerechtigheid en sterkte hadden in Hem; daardoor hadden zij vrede met God, en de aanklager der broederen kon hen niets ten laste leggen. Alzo waren zij aan zijn macht onttrokken en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde, en hiervan gaven zij blijken door de aanneming van het Woord der waarheid. Zij geloofden dat wat ook Christus daarin beloofd had, Hij zulks aan hen zou volbrengen, en zij staafden hun getuigenis aangaande hun veilige toestand, door in de hachelijkste omstandigheden op Zijn Woord te

vertrouwen. Zij gaven het niet op, wat zij ook mochten verliezen door zich daarop te verlaten; ja zelfs hielden zij zich vast aan Zijn waarheid, al kostte het hun leven dat zij hun getuigenis handhaafden; want het wordt van hen gezegd: 'En zij hebben hun leven niet liefgehad tot de dood toe', dat wil zeggen: zij hadden de waarheid meer lief dan het leven; zij vreesden niet er openlijk voor uit te komen, dat hun hoop en hun vertrouwen op het bloed des Lams gevestigd was; en zij geloofden dat zij door aan het woord hunner getuigenis tot de dood toe vast te houden, eindeloos en eeuwig overwinnaars zouden zijn. En de Heere was met hen, en sterkte hen krachtdadig, zo zelfs dat zij met blijdschap hun getuigenis met hun bloed wilden bezegelen, al stierven zij ook in de vlammen en onder de uitgezochtste folteringen. Zo werd de satan door hen overwonnen.
Een eerbiedwaardige schare van deze overwinnaars staat nu rondom de troon des Lams en smaakt thans de uitnemend grote en heerlijke vervulling der beloften. Hij heeft hen met eer gekroond; Hij heeft hen bekleed met lange witte klederen, gewassen en wit gemaakt in Zijn eigen bloed; Hij heeft alle tranen van hun ogen afgewist, en hun hart van alle kommer bevrijd. Hij heeft palmtakken in hun handen gegeven, ten blijke dat zij eeuwig overwinnaars zijn, en dat zij van eeuwigheid tot eeuwigheid deze zaligheden zullen smaken.

Mogen gij en ik lezer eerlang met hen verenigd worden; en onderwijl die gelukkige tijd nadert, ons geloof dagelijks meer in het bloed en de gerechtigheid van het Lam Gods bevestigd worden; dat wij mogen toenemen in liefde tot en vertrouwen op Hem, totdat Hij ons geven zal Hem te zien, gelijk Hij is.

Deze jongelingen sterk en machtig in de Schriften, groeiden door veel oefening en strijd op, ***om vaders in Christus te worden;*** de apostel Johannes stelt hun karakter aldus voor (1 Johannes 2:14): *'Ik heb u geschreven, vaders, want gij hebt Hem gekend Die van de beginne is'*. Namelijk Jezus Christus Wiens wezen en eigenschap het is, van de beginne te zijn zoals Hij Zelf zegt (Spreuken 8:22-23): 'De HEERE bezat Mij in het beginsel Zijns wegs, vóór Zijn werken, van toen aan. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van de aanvang, van de oudheden der aarde aan'. Hij was een Persoon in het Goddelijke Wezen, machtig en eeuwig gelijk de Vader, maar in het karakter van Zijn bediening gezalfd van eeuwigheid af, in het begin van Gods wegen, vóór Zijn werken, van toen aan (Spreuken 8:22-23). Dien ten gevolge moest Hij leven en lijden in de menselijke natuur, overeenkomstig het genadig besluit van de eeuwig gezegende Drie-Eenheid; Hij was de Schepper en werd de Redder van het heelal: want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemel en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, en alle dingen bestaan tezamen door Hem; en Hij is het begin, de eerste oorzaak van alle dingen in de natuur en ook in de genade, het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente. In die voege spreekt de Heere van Zichzelf (Openbaring 1:8): 'Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde, zegt de Heere, Die is, en Die was, en Die komen zal, de Almachtige'. Hij is in en van de beginne, zijnde de eerste oorzaak van al de Goddelijke werken in de schepping, in de voorzienigheid en in de verlossing, het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste in alles; hetwelk blijkt uit de beschrijving van de grote eigenschappen door Zijn naam. De apostel handelt hier over de hoogste stand van een gelovige, en zegt, dat die bestaat in de erkentenis dat Jezus Christus alles in allen is. Al het goede dat er is in het rijk der natuur, heeft van Hem zijn oorsprong en wordt door Hem onderhouden: al het goede dat er is in het rijk der genade daarvan is Hij de Schepper; door Zijn macht

wordt het voortgezet, en als de Voleinder voltooit Hij het. Hij is het begin, Hij is het einde van alle raadsbesluiten en alle werken Gods. Deze vaders hadden geleerd de Heere Jezus in dit licht te beschouwen; zij wisten dat Hij alles voor en in en door hen doen zou; dit wisten zij niet alleen door bespiegeling, maar hadden bij bevinding daar kennis van gekregen. 'Gij hebt Hem gekend Die van de beginne is', Hem gekend, beproefd en bevonden te zijn wat Zijn naam betekent. En dit is de rechte kennis van Christus; niet zulk een als de duivel heeft; hij kon zeggen: 'Ik ken U wie Gij zijt, namelijk de Heilige Gods' (Markus 1:24); niet zoals vele naamchristenen die hebben, die belijden dat zij God kennen, maar door hun werken verloochenen zij Hem; niet zoals vele belijders, wien het beter ware dat zij de weg der gerechtigheid nimmer gekend hadden, dan dat zij die gekend hebbende, er weer van afwijken. Deze vaderen kenden Christus door de innerlijke onderwijzing van Zijn Woord en Zijn Geest, waardoor Hij Zichzelf aan hen bekend maakte, zoals Hij niet aan anderen deed. Want aan hen vervulde Hij de grote belofte van het nieuwe verbond (Jeremía 24:7): 'En Ik zal hun een hart geven om Mij te kennen, dat Ik de HEERE ben; en zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn'. Het verbond is in alles welgeordineerd en vast, inzonderheid met betrekking tot de opwekking van de ziel, uit een dood van misdaden en zonden; en ten opzichte van de vernieuwing van haar vermogens, opdat zij in staat zijn God te kennen; en tot haar verlichting, opdat het licht van het heerlijk Evangelie van Christus haar bestralen moge, en doordringen tot in het hart, het met heilige en hemelse genegenheid voor de Persoon, de ambten en de heerlijkheid van de gezegende Immánuël vervullende. Aldus kan de gelovige, door God Zelf onderwezen om Hem recht te kennen, nu gerust op Hem vertrouwen, op Hem hopen en Hem liefhebben; welke genadegaven versterkt worden door het bewustzijn dat God met Hem, als zijn Verbondsgod in betrekking staat, en dat hij behoort tot het verloste volk van God, uit kracht van welke betrekking met God en Zijn volk hij recht heeft op, en door het geloof in staat is om iedere verbonds-weldaad in de tijd te genieten, en daarvan in alle eeuwigheid een deelgenoot zijn.

Dit is de kennis waarover in de Heilige Schrift zo veel gesproken, en waarvan zo vele uitnemende dingen gezegd worden, en die de apostel Johannes zegt, *dat de vaders ontvangen hadden*. Door de Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Christus Die het eeuwige Leven is, hadden zij haar verkregen, en dezelfde Geest maakte hen bekwaam om voortdurend te wassen en toe te nemen in de kennis van Christus. Naarmate Hij hun harten meer verlicht, ontdekt Hij hun te meer hun noden en behoeften. Hij maakt hen beter met zichzelf bekend, en doet hen meer de werkingen van hun verdorven natuur, en hun eigen gehele hulpeloosheid gevoelen. Zo zien zij door Zijn licht te dieper in de verborgenheid der ongerechtigheid die in hen is, en zij nemen steeds toe in het gevoel en de ondervinding daarvan, gedurende geheel hun leven. Daar zij dagelijks in velen struikelen en tekort komen, in verzoeking geraken en in zwakheden vervallen, maakt zulks dat zij zichzelf kleiner en nederiger beschouwen; en brengt dit hen tot nieuwe ontdekkingen van hun gevallen en hulpeloze toestand. Omdat zij zo acht geven op hetgeen er in hun eigen boezem omgaat, zal ieder ogenblik hun iets van Christus-wege te zeggen hebben: 'Zonder Mij kunt gij niets doen!' Dit bijblijvend gevoel van hun behoeften en het geloof in Zijn beloften om die te vervullen, doet hen aanhoudend op Jezus zien. De veelheid hunner behoeften ontmoedigt hen niet, want Zijn beloften zijn even talrijk als hun noden, ook kunnen hun nooddruftigheden niet te groot zijn, want Hij heeft hun onbegrijpelijk grote beloften gedaan; noch kunnen die te aanhoudend wezen, want Hij heeft hun Zijn genade ten allen tijde beloofd. Als zij in zelfkennis toenemen zien zij meer de

noodzakelijkheid in, om in gemeenschap met Christus te leven in de verschillende ambten die Hij bekleedt. De dagelijkse ondervinding welke zij van hun eigen onwetendheid, zondigheid en hulpeloosheid hebben, doet hen hun Goddelijke Profeet, Priester en Koning liefhebben. Het aanhoudend gevoel van hun behoefte aan Hem, doet hen hun blijdschap vinden om in een kalme verzekerde afhankelijkheid uit Zijn volheid te leven, en daaruit altoos te ontvangen. Zij zouden niet anders willen leven, al konden ze ook. Zij weten dat hun dierbare Verlosser, beter voor hen zorgen zal, dan zij zulks zelf zouden kunnen doen. Hij heeft hun tijdelijke en geestelijke belangen in handen genomen, en Hij kan in de behartiging daarvan niet mistasten. Zijn oneindige liefde wordt door onfeilbare wijsheid bestuurd, en Zijn zegeningen worden uitgedeeld overeenkomstig Zijn alvermogen. Heil hun, zij en de hunnen zijn aan de zorg van de beste vriend toebetrouwd. Zij weten dit, en zijn gevoelig voor hun geluk. De dagelijkse ondervinding geeft hen nieuwe blijken van de liefde en macht van Jezus; dit maakt dat zij naar meer, steeds meer geloof haken, opdat zij hun dierbare Verlosser, door meer op Hem te vertrouwen, nog meer mogen verheerlijken. Hierin echter nemen zij toe, door van dag tot dag hun kennis der zaligheid te vermeerderen, en een inniger gemeenschap en deel met de Persoon van God hun Zaligmaker te verkrijgen, tot zij er toe komen om Hem te zien gelijk Hij is.

Dit is het karakter van degenen die bevestigd zijn in het geloof, en vaders geworden zijnde, nu ook bekwaam zijn om anderen te leren. Zij hebben die kennis van Christus bekomen Die het eeuwige Leven is, en nemen van dag tot dag daarin toe. Wat zij reeds van Hem weten, vermeerdert hun verlangen naar meerdere kennis. En door gedurige omgang met Hem (want zonder Hem kunnen zij niets doen), hebben zij voortdurende aanleiding om nieuwe ontdekkingen te doen. In Hem zijn schatten voorhanden van al wat groot en goed is. Zijn rijkdommen zijn onuitputtelijk, oneindig en eeuwig; daaraan is geen einde. De gelovigen zijn daarvan overtuigd, en daarom trachten zij in deze goudmijn dieper te delven. Het is alles het hunne. Hoe verder zij komen, zoveel te meer wordt hun geloof versterkt, en des te dierbaarder wordt Christus voor hen; want zij vinden in de kennis van Jezus Christus hun Heere, zoveel uitnemends, dat hun zielen hongeren en dorsten om meer van Hem te kennen. Naarmate zij meer verkrijgen, in diezelfde mate vermeerdert hun honger; en niets kan hen volkomen bevredigen, dan het volle genot van Christus in heerlijkheid, wanneer zij zullen kennen, gelijk zij gekend zijn. Totdat die gezegende tijd zal gekomen zijn, zullen zij toenemen in genade, en in de kennis van God hun Zaligmaker.

Dit is het onderscheidend kenmerk van deze vaders: zij gaan vooruit; zij hebben de volkomen kennis van Christus nog niet bereikt, maar zij jagen naar de volmaaktheid, en zij maken gezegende vorderingen. God komt hen tegemoet en zegent de middelen, die Hij voor hun dagelijkse wasdom beschikt heeft. In die weg wil Hij dat zij zich op Hem verlaten en Hem verbeiden; schenkt Hij hun klaarder ontdekkingen aangaande de aanbiddelijke Persoon en de genadewerkingen van de Heere Jezus Christus; en daardoor stelt Hij hen in staat om meer door het geloof in Zijn gemeenschap te leven wat hun tijdelijke, geestelijke en eeuwige belangen betreft.
Deze bijzonderheden bevatten de voornaamste uitwerkselen van het leven des geloofs, en terwijl wij die kortelijk beschouwen, hopen wij lezer, dat iedere bladzijde een middel mag zijn, om uw geloof in de Heere Jezus te vermeerderen en te versterken!

Ten eerste, zij nemen toe in de kennis van Zijn Persoon die ten enenmale wonderlijk is; zodat zij nooit de diepte Zijner volmaaktheden kunnen peilen, noch Zijn roem in eeuwigheid naar waarde vermelden; want Hij is God en mens in één Christus; Jehovah, in het vlees, Immánuël: God met ons! Dit is de verborgenheid, die groot is: God geopenbaard in het vlees, waarin Hij tot ons kwam, opdat Hij de Tweede Adam kon zijn; de Heere uit de hemel; die gelijk de eerste Adam, allen die uit hem naar het vlees geboren zijn, heeft verdorven, als de Tweede Adam evenzo allen verlossen zou die uit Hem naar de Geest geboren worden. En tot dat einde is Hem alle macht in hemel en op aarde gegeven; Hij heeft al de volheid, ja de volheid der Godheid in Zich, opdat Hij het Hoofd des lichaams, namelijk der Kerk zijn zou; en Zijn leden genade in de tijd en heerlijkheid in de eeuwigheid uit Zijn volheid zouden verkrijgen. Van het begin der wereld aan hebben al de profeten van deze Goddelijke Persoon geprofeteerd; en wat zij in vele woorden hebben betuigd, trekt de apostel Paulus samen in Kolossenzen 1:15 enz.; waar hij over deze Persoon in het Goddelijke Wezen spreekt, Wien het behaagde om in de wereld te komen om zondaren zalig te maken. ‘Dewelke is het Beeld des onzienlijken Gods, de Eerstgeborene aller creatuur. Want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan tezamen door Hem. En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, Hij Die het Begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn. Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou’.

In deze woorden worden van Jezus drie uitnemende waarheden gezegd;
ten eerste dat Hij alle dingen, zichtbare en onzichtbare schiep;
ten tweede dat Hij die draagt door het Woord Zijner kracht;
ten derde, dat Hij Zich een uitverkoren volk verkregen heeft door Zijn eigen bloed, hetwelk is Zijn gemeente.
Hij is voor hen, wat het hoofd is voor het lichaam: het heerschappijvoerend Hoofd, de eerste in rang en waardigheid; en het alles bezielend Hoofd waardoor leven, beweging en gevoel aan al Zijn leden worden medegedeeld: want in Hem leven zij, bewegen zij zich en zijn zij. In alle dingen is Hij de eerste of heeft Hij de voorrang; Hij is Jehovah de Schepper en Onderhouder aller dingen, Jehovah in het vlees geopenbaard, het Hoofd Zijner gemeente en de behouder des lichaams. Dit is het heilige Voorwerp des geloofs; en wat kan er schoon, nuttig of gelukkig geacht worden of verheven en volmaakt, wat in deze aanbiddelijke God-mens niet in de hoogste trap aanwezig is? Wat kan een gelovige behoeven, of zijn hart begeren, dat hier niet tot zijn behoefte voorhanden is? Hier is een Borg, volkomen bevoegd om als mens te handelen of voor de mens te lijden; als God, om wat Hij deed en leed van oneindige en eeuwige kracht en waarde te doen zijn; zodat Hij nu als God-mens al de volheid van wijsheid, gerechtigheid, heiligheid en sterkte bezit, en alles wat voor het geluk van Zijn volk nodig is. Tot wie zouden zij zich wenden, dan tot Hem, om alle genadegaven en zegeningen te verkrijgen? Daarom nemen zij hun toevlucht tot Hem overeenkomstig het bevel: ‘Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde!’ (Jesaja 45:22). De belofte aan hen die op Hem zien is zeer veel omvattend. ‘Mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddruft, in heerlijkheid door Christus Jezus’ (Filippenzen 4:19). Door Hem verwachten zij een voortdurende vervulling van al hun tijdelijke en geestelijke behoeften, en daarom moesten zij hun ogen altijd op Hem

gevestigd houden: ziende op Jezus. Zolang hun ogen in het geloof op Hem gevestigd blijven, zullen zij nieuwe ontdekkingen doen omtrent deze wonderlijke God-mens, en iets uit Zijn volheid ontvangen om hun hoop te versterken en hun genegenheden te ontvlammen. Hij zal in hun schatting liefelijker worden; nieuwe schoonheden zullen zich aan hen voordoen, nieuwe werelden van genot zullen ontstaan: want al de heerlijkheden van hemel en aarde weerkaatsen in hun vollen luister in Zijn Persoon. De gelovige ziet die reeds als aanwezig: want door het geloof, kan hij Hem Die onzichtbaar is, zien; en hoewel hij niet zulk een volmaakt gezicht heeft, als zij hebben die rondom Zijn troon staande Hem van aangezicht tot aangezicht aanschouwen, toch hoopt hij dit spoedig te zullen verkrijgen. Hij heeft echter nu dit eigenaardige genot in het zien van de heerlijkheden van zijn God en Zaligmaker dat Hij met waarheid van Hem zeggen kan: 'deze is mijn Liefste en mijn Vriend', op Hem bouw ik en in Hem berust ik. Ik behoef niet hier of elders naar iets goeds om te zien, sinds ik alles in één Voorwerp verenigd vind; want het heeft de Vader en de eeuwigen Geest behaagd, dat al de volheid in de Zoon van God wonen zou; en Hij is mijn lieve Heiland en mijn dierbaarste Vriend: Hij draagt de banier boven tienduizend mijner genegenheden, ja al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Naarmate ik meer door het geloof in gemeenschap met Hem leef, hoe meer ik Hem bemin; want ik ondervind zulk een teder mededogen in Zijn hart, en zulk een liefderijke belangstelling voor mij en mijn geluk, dat de liefde van Christus mij dringt om Hem wederkerig lief te hebben. Door aanhoudende gunstbewijzen maakt Hij Zijn Persoon mij dierbaar. Ik heb Hem lief, maar niet zoals Hij het verdient. Ik moest meer en meer toenemen en overvloedig zijn in liefde tot Hem, zoals Zijn weldaden vermeerderen en overvloediger worden; maar een dankbaar gevoel voor Hem, en liefde tot Hem voor al die zegeningen, zijn Zijne eigen gaven; waarvoor, zowel als voor Zijn genadegiften ik mij tevreden moet stellen, met tot in alle eeuwigheid Zijn schuldenaar te blijven. Heere! stort meer van Uw kostelijke liefde in mijn hart uit; verwijd het in ware genegenheid tot U, en doe al wat in mij is Uw heiligen Naam loven!

Rust hier een weinig mijn lezer, en denk eens na. Zijt gij één van deze gelovigen? Is uw hart brandende voor de Persoon van Christus? Ziet gij in Hem en wel in de hoogste mate alles wat beminnelijk is; en is uw liefde tot Hem overvloedig, en steeds toenemende? Zo dit thans uw gelukkige toestand is, zult gij in de 42e en 45e Psalm menige krachtige beweegreden vinden uitgedrukt om dat gevoel te vermeerderen. Lees die, en zie dat gij gelovig instemt met wat Asaf van de in het vlees geopenbaarde God betuigt: 'Wien heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde'. Indien uw hart zo vol van Zijn liefde is, dan Hebt u de sleutel tot het Hooglied gevonden, want dan zijt gij de bruid van Christus. Mocht gij ervaren wat daarin van de heerlijkheid van uw hemelse Bruidegom gezegd wordt. En mocht gij toenemen in liefde voor Zijn aanbiddelijke Persoon, door voortdurend de kenmerken waar te nemen van Zijn liefde tot uw ziel in de onderscheidene ambten welke Hij bekleedt om Zijn genaden uit te delen. In deze ambten maakt Hij Zich steeds dierbaar voor Zijn volk.

En dit is het **tweede middel** *waardoor de vaders in Christus toenemen in de kennis van Hem.*
Er bestaat voor de gelovigen geen nood of behoefte waarin de zonde ons heeft gebracht, of er is een ambt van Christus om daarin te voorzien; en de bewustheid en het gevoel van die behoefte, zal hen er toe leiden om op Hem te vertrouwen, in het

vervullen van Zijn Woord en belofte, daar Hij hen zeker in tijd van nood hulp zal schenken. Zijn ambten zijn vele; maar die allen kunnen gevoegelijk in deze vijf gezegd worden, begrepen te zijn: Hij is Zaligmaker, Profeet, Priester, Koning en Voorspraak van Zijn volk.
Zaligmaker, Jezus, een dierbare Naam, die Zijn oneindige genade uitdrukt en volkomen geschikt is voor de behoeften van de zondaar. Hoezeer ook door de zonde verontreinigd, welke ellende en straf hij ook in tijd en eeuwigheid verdiend heeft te ondergaan, Jezus is Jehovah, almachtig om hem te verlossen; want hij werd Jezus genoemd, omdat Hij Zijn volk zalig zou maken van hun zonden. Wat zij ook nodig hebben om gelukkig te worden, hetzij wijsheid, gerechtigheid, heiligheid, vertroosting of sterkte, dit alles wordt uit de volheid van Jezus vrijgunstig beloofd, en door het geloof ontvangen; gelijk geschreven is: 'Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof', en wel voor eeuwig gezaligd, want Jezus is de oorzaak van die eeuwige zaligheid. De geesten der volmaakt rechtvaardigen worden gezegd in de hemelse heerlijkheid, met luider stem uit te roepen: 'De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam, van eeuwigheid tot eeuwigheid' (Openbaring 7:10). Zodat de Naam Jezus dierbaar en kostelijk is voor de heiligen in de hemel; zij achten zich gelukkig daarin bezig te zijn, om de eer hunner eeuwige behoudenis aan het Lam Gods toe te schrijven. En de gelovige heeft voor het tegenwoordige reeds deel aan hun geluk; want Jezus is de Zaligmaker. Hij kan op Hem vertrouwen en door het geloof op Hem staat maken, dat hij alle beloofde zegeningen Zijner verlossing verkrijgen zal. Daar men elk ogenblik aan enige daar van behoefte heeft, wordt de liefde des Verlossers, door ze te schenken, des te meer ondervonden; het geloof in Hem wordt daardoor versterkt en de liefde tot Hem aangevuurd. En deze genaden zullen gedurig vermeerderen, naarmate de gelovige de staat van schuld en ellende waarvan Jezus hem verlost heeft, de toestand der veiligheid waarin Hij hem heeft overgebracht, en de zegeningen welke Hij hem in leven en sterven, en tot in eeuwigheid beloofd heeft, aanschouwt. Moet niet zulk een Zaligmaker ons dierbaarder worden, wegens het volharden Zijnerzijds in het dagelijkse schenken van zulke vrije en onverdiende zegeningen? En wie kan ze, van zijn onwaardigheid overtuigd, ontvangen, zonder zich in zulk een zaligheid te verblijden, en de goedertierenheid des Zaligmakers te bewonderen en te aanbidden? 'O allergezegendste Jezus, vermeerder het geloof Uws volks, opdat het U des te meer moge verheerlijken, door al de beloofde zegeningen Uwer zaligmakende genade van U te verwachten. Leer hen hoe zij dit doen moeten, als de grote Profeet van het huis Gods!'

Dit is een ander Zijner heerlijke ambten, ten behoeve van de onwetendheid van Zijn volk; want toen de zonde hen van God verwijderde verlieten zij het licht des levens, en hielden van zichzelf geen middelen over om God en Goddelijke dingen te ontdekken. Hoor wat twee onfeilbare getuigen over deze aangelegenheid zeggen: 'Er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt!' (Psalm 14:2; Romeinen 3:11)'. Merk op: hier is geen uitzondering; de Profeet kent er niet één, ook de apostel kende ze niet. 'Alle volkeren waren verduisterd in het verstand, vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen was, door de verharding huns harten' (Éfeze 4:18). Wat kon voor de mens in deze staat van onwetendheid zo gepast zijn als een Profeet? En welken Profeet is Hem gelijk, die God zijnde een oneindige wijsheid bezit, en als God-mens die oneindige wijsheid aanwendt ten nutte van Zijn volk? Hij is hun tot wijsheid geworden, opdat Hij door Zijn Goddelijk onderwijs hun verstand verlichten zou, en door hen in alle waarheid te leiden, hen wijs zou maken tot

zaligheid. Hij vangt Zijn onderwijs aan, met hen hun onwetendheid te ontdekken; welke les moeilijk is om te leren, maar aan Zijn gezag paart Hij zoveel toegevendheid en welwillendheid, dat Hij gaandeweg hun hoogmoed vernedert en hen gewillig maakt om aan Zijn voeten te zitten, ten einde Zijn woorden te horen. Dit is de nederige houding van al Zijn ware discipelen.
Door het geloof nemen zij Hem als hun Leermeester aan, overtuigd dat zij zonder Hem niets, dat tot hun vrede dient, kunnen leren; en hebben zij Zijn onderwijs een tijd lang genoten, dan gevoelen zij daar aan steeds meer hun behoefte. Hij ontdekt hen hun onwetendheid meer en meer, en maakt dat zij zich daardoor afhankelijker van Hem gevoelen om de ware wijsheid te verkrijgen. En langs deze weg maken zij in Zijn school vorderingen. Die de nederigste en leergierigste is, is de grootste in het Koninkrijk der hemelen. Het steeds bijblijvend gevoel, dat hij de Goddelijke Profeet ieder ogenblik nodig heeft, maakt dat hij de hoogste leerling wordt. En de Heere houdt hem in deze staat van afhankelijkheid; hij verwacht aanhoudend onderwijs van de Heere, door het Woord te horen en te lezen, en om de verlichting des Geestes te bidden, opdat die het Woord vruchtbaar moge maken. De grote Profeet kon zonder deze hulpmiddelen onderwijzen, doch Hij beval ons in het gebruik maken daarvan Hem te verwachten; want in het bezigen er van heeft Hij beloofd Zijn volk nabij te zullen zijn, en hen te zegenen, en op de vervulling van deze beloften wachten zij. Bij het gebruik maken van alle middelen zien zij steeds uit naar de nabijheid van Christus, en zij ondervinden haar. Hij doet hen zien, hoe lichtelijk zij kunnen dwalen, hoe weinig zij weten, hoe spoedig zij het geleerde vergeten; en alzo nemen zij gedurig toe in afhankelijkheid van, en in liefde voor hun Goddelijke Leraar. En daar al de schatten van wijsheid en kennis in Hem zijn, en zij voor het tegenwoordige slechts ten dele kennen, zullen zij al meer en meer kennis van Hem blijven verwachten. Hij beantwoordt aan Zijn roeping; Hij leert hun wijsheid; Hij toont hun de gevaren aan, ontdekt hun de listen des satans, doet hen op hun hoede zijn tegen de dwalingen en ketterijen van de tijd, toont hun de strikken die de wereld spant, en vervult voor hen in alle opzichten het ambt van een onfeilbare Profeet. Hij belet dat zij op enigen valse grond bouwen, en stelt hen in staat om al hun hoop op de aanneming tot kinderen bij God, alleen te bouwen op het zoenoffer van de Hogepriester onzer belijdenis Christus Jezus.

Dit is Zijn voornaamste ambt. Hij is onze Profeet, om ons onze schuldigen, hulpeloze toestand te doen kennen, en om er ons toe te brengen dat wij ons op Hem verlaten om daaruit verlost te worden ***door ons tot Priester te zijn.*** Wij hebben allen gezondigd en ons daardoor het leed en de straffen, op de zonde bedreigd, op de hals gehaald. Wij zijn allen rechtvaardig onderworpen aan het lijden en de dood, aan de vloek en de verwijdering van God, in Zijn wet de overtreders bedreigd, en wij hebben geen middelen om in eigen kracht daaraan te ontkomen. Hoe vol van genade en liefde was dus het hart van onze gezegende Immanuel, dat het Hem genadiglijk behaagde om Priester te zijn en gaven en offeranden voor de zonde te offeren! Zijn gaven waren van oneindige waarde: Hij gaf Zichzelf voor ons, de gave Zijner eeuwige Godheid, de gave Zijner vlekkeloze mensheid, lichaam en ziel, waarin Hij volmaakt gehoorzaamde en zó de wet verheerlijkte, dat zij eeuwig in ere bleef, door hun, die gezondigd hebben, de toegang tot de hemel te verlenen; de gave Zijner voorbidding voor allen die in Hem zullen geloven tot de voleinding der wereld; en de gave van Zijn lichaam en ziel om eenmaal voor de zonde geofferd te worden, voor en in de plaats van de zondaren, gelijk geschreven staat (1 Petrus 3:18): ‘Christus heeft ééns voor de zonden

geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen'. (1 Korinthe 15:3): 'Dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften'. (Galaten 3:13): 'Hij is een vloek geworden voor ons, opdat Hij ons van de vloek der wet zou verlossen'. (Éfeze 2:13,18): 'En wij die eertijds verre waren, nabij zouden worden door Zijn bloed en door Hem toegang hebben, door één Geest tot de Vader'.

In deze kostbaarste gaven, in deze eeuwig geldende offerande is het ambt gegrond van onze Goddelijken Priester; en op Hem verlaat zich de gelovige, op deze grondslag vermag hij zijn gehele hoop van aanneming tot kind te bouwen. De grote verzoening door Jezus' gehoorzaamheid tot in de dood, volbracht, is zijn volkomen zaligheid en de grond zijn enigste verwachting; zijn volkomen zaligheid: want hij ziet op niets anders dan op Jezus en Dien gekruist; hij verlaat zich op niets of niemand anders om hem van lijden en dood, van de vloek der wet en de eeuwige verwijdering van God te bevrijden. En dit is al zijn verlangen, om een vollediger kennis van, en inniger gemeenschap met de gekruiste Jezus te verkrijgen. Dit is zijn enigst streven en lust: 'Ik heb niet voorgenomen iets te weten', betuigt hij, 'dan Jezus Christus, en Dien gekruist, door Wien ik nu de verzoening verkregen heb'. God beware mij dat ik roemen zou anders dan in het kruis van mijn Heere Jezus Christus; ik wil alle dingen schade en drek achten, vergeleken bij de uitnemendheid der kennis van die éne offerande waardoor Hij in eeuwigheid volmaakt heeft allen die geheiligd worden. In dit Zijn Priesterlijk ambt, bloedende en stervende voor mij, is Hij boven alle beschrijving, boven elk begrip, vol van genade en waarheid, en wordt Hij dagelijks beminnenswaardiger in mijn ogen. Naarmate ik aan de alles te boven gaande zondigheid van mijn hart en leven meer ontdekt word, te dierbaarder wordt mij mijn verdienende Priester; ik rust meer volkomen op Zijn verzoenend sterven, overtuigd van Zijn oneindige algenoegzaamheid om mij tot God te brengen. En naarmate ik mijn geloof en hoop hierin bevestigd vind, en daardoor een vrije toegang tot de Vader verkreeg, wordt Jezus het geslachte Lam Gods, dagelijks dierbaarder voor mijn hart. Zijn bloed en gerechtigheid maken aanhoudend de blijdschap van mijn ziel uit. O hoe gelukkig ben ik in deze mijn Koninklijke Priester; want nu reeds heb ik de verlossing in Zijn bloed, namelijk: de vergeving der zonden. Door het bloed der besprenging ben ik beveiligd tegen de engel des verderfs, en heb daarom vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus. Dagelijks ondervind ik meer de rijkdommen Zijner genade, daar ik door het geloof in Zijn dierbaar bloed, vertroost, versterkt en geheiligd word. Door dit bloed heeft Hij mij van de hel verlost, daardoor heeft Hij mij de hemel geschonken, en daarvoor zal ik Hem in alle eeuwigheid lofzingend prijzen. Hem Die mij heeft liefgehad, en mij van mijn zonden gewassen in Zijn eigen bloed; en Die, o onuitsprekelijke genade, mij de grootste der zondaren, tot koning en priester heeft gemaakt Gode en Zijn Vader, Hem zij heerlijkheid en macht, van eeuwigheid tot eeuwigheid, amen.

Dit zijn de ontboezemingen van de gelovige ziel, thans volkomen steunende op de verzoening, en zich verlatende op het Priesterlijke ambt van de Heere Jezus Christus, opdat vrede en vreugde haar deel zij; verwachtende door Zijn macht voortdurend daarin bevestigd te zullen worden, waardoor een ander van Zijn ambten vereist wordt; want de één of andere verdorvenheid, of vijand, verzoeking of kwelling, zullen steeds pogingen aanwenden om het oog des geloofs van Jezus, de Hogepriester onzer belijdenis, af te trekken; en zo groot is de hulpeloosheid van de gelovige, dat hij geen enkel ogenblik veilig zou kunnen zijn, indien Jezus niet een Priester was op Zijn

troon, machtig om al Zijn vijanden tot een voetbank Zijner voeten te maken, en in en over Zijn volk te regeren als hun Koning.

In deze betrekking wordt Hij voor hen allerbeminnelijkst; want in zichzelf zijn zij zwak en hulpeloos. Zij zijn krachteloos om de geringste verzoeking te weerstaan of de zwakste vijand te overwinnen; uit of van zichzelf kunnen zij niet één verdorvenheid ten onder brengen, noch één enkele lust overwinnen. Evenmin kunnen zij enige daad van geestelijk leven volbrengen. Zij kunnen zichzelf voor God niet levend maken of hun ziel bij het leven behouden door enige eigen kracht; want zonder Christus kunnen zij niets doen. Zijn Koninklijk ambt is alzo genadig berekend naar hun zwakheid. Hij is als God, de grote Koning over de gehele aarde; maar Hij heeft een bijzondere heerschappij over de gelovigen als God-mens, het Hoofd van het lichaam der Kerk; waarmede Hij in een even nauwe betrekking staat, als de leden van het lichaam met het hoofd zijn verbonden. Hij is als het Hoofd de eerste in waardigheid, en Hij heeft in alles de voorrang; wat nu het natuurlijke hoofd is voor zijn leden, hetzelfde is Hij voor de leden van Zijn geestelijk lichaam; want Hij is het Hoofd, waaruit het gehele lichaam door de leden en samenvoegselen heen wordt gevoed en aan elkaar verbonden is, en opgroeit met de Goddelijke wasdom. En voor de toebrenging van Zijn eigen levensbeginsel en invloed op Zijn leden, heeft Hij alle macht in de hemel en op de aarde in Zijn handen. Hij is de Heere, de almachtige God, Wiens Koninkrijk heerst over allen. Het is geen uitwendige iets, zoals de koninkrijken van deze wereld zijn; maar Hij zegt: het Koninkrijk Gods is binnen in ulieden. Hij vestigt het in het hart van Zijn volk, waar Hij de scepter Zijner genade zwaait; ten onderbrengende alle inwendige kwaad, en overwinnende door Zijn almachtige arm alle vijanden van buiten. Hij neemt hen en de hunnen onder Zijn Koninklijke bescherming, en bestuurt al hun belangen tot hun nut, totdat Hij hen door Zijn macht tot de eeuwige zaligheid leidt. Zijne is de kracht, maar door het geloof wordt die de hunne. Als zij zichzelf hulpeloos en zonder kracht gevoelen, zien zij tot Hem op om zich te sterken in de Heere, en door het geloof verlaten zij zich op Zijn beloofde kracht, en daardoor verkrijgen zij alles in zulke mate als zij alsdan behoeven. Aldus leven zij door het geloof in hun almachtige Koning, en zij verheerlijken Hem door op Zijn kracht te vertrouwen. Door dagelijkse ondervinding worden zij meer gevoelig van hun zwakheid overtuigd en zij leren meer van zichzelf uit, in en door Hem te leven. Daarin vinden zij hun veiligheid en hun vertroosting. Zij zien dat het voor hen veel beter is om van Christus afhankelijk te zijn, opdat Zijn kracht in hen volbracht wordt, dan sterk te zijn in zichzelf; en daarom verblijden zij zich, ja hebben een vermaak in hun eigen zwakheid, omdat die de kracht van Christus openbaart en verheerlijkt, die alles in en voor hen doet.
Hoor hoe één van deze gelukkige gelovigen zijn toestand aldus beschrijft: ‘Ik was’, zegt hij, ‘opgetrokken in de derden hemel, in het paradijs, en ik hoorde daar onuitsprekelijke woorden, die een mens niet geoorloofd zijn te spreken; en opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen; hierover heb ik de Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wijken. En Hij heeft tot mij gezegd: ‘Mijn genade is u genoeg, Mijn genade is voldoende om dit kruis te heiligen en u te ondersteunen; het is noodzakelijk voor Mijn eer en uw welzijn dat het voortduurt; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht."

Hoe zwakker gij zijt, te meer zal Mijn kracht verheerlijkt worden in het ondersteunen en dragen van u, opdat uw geloof en uw lijdzaamheid een volmaakt werk hebben'. Dit Goddelijk antwoord van mijn Heere en Koning was mij voldoende, en ik heb veertien jaren lang de waarheid daarvan ondervonden. Ik ben een getuige van de algenoegzaamheid der genade van Jezus; doch nimmer ondervond ik die zo zeer, als toen ik het meest hulpbehoevende in mijzelf was; zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone, dat Zijn kracht zonder ophouden verheerlijkt worde, door mijn onafgebroken vertrouwen daarop te stellen; en opdat ik opnieuw de werking der kracht van Christus in mij moge ervaren. Sinds de Heere dus mijn sterkte geworden is, heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden om Christus' wil, en wat ik voor hem en Zijn zaak moet lijden; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig; zwak in mijzelf, sterk in de Heere, krachtiger in Hem naarmate ik meer mijn eigen zwakheid gevoel, en dan juist het sterkste, als ik bevindende dat ik niets vermag, leef door het geloof in Hem, dat Hij alles voor mij volbrengen zal. In deze toestand roem ik, ik heb er een welbehagen in; omdat zij het Koninklijke ambt verheerlijkt van Christus mijn Heere en het mij en anderen duidelijk bewijst, dat Hij mij ten allen tijde door Zijn almachtige kracht bewaart; want daar ik niets vermag, blijkt het mij duidelijk, dat de uitnemendheid Zijner kracht die alles in en door mij werkt, uit God en niet uit de mens is'.

Is dit geen gelukkige toestand lezer? Is die man niet gezegend wiens sterkte in de Heere is, en die door het geloof zeggen kan: Zekerlijk in de Heere HEERE heb ik volkomen sterkte! En wat belet u, om even sterk te zijn in de Heere als Paulus was? Gij hebt dezelfde beloften, dezelfde God en Zaligmaker om die te vervullen; en tot grote aanmoediging voor u, om door het geloof in Hem te leven, ten einde de volkomen vervulling van al de beloften persoonlijk te verkrijgen, heeft Hij een ander ambt waarin Hij Zich verwaardigt om uw Advocaat, dat is, uw Voorspraak te zijn, om Zich met uw zaak vrijwillig te belasten en die voor de rechtbank des hemels te brengen.
In deze hoedanigheid stelt Hij Zich voor, als Zich verbonden hebbende om alle beschuldigingen tegen u, van waar die ook komen mogen, te verdedigen, en alle in Zijn Woord beloofde zegeningen voor u te verkrijgen; tot welker verkrijging gij door het geloof tot Hem in tijd van nood de toevlucht neemt. In dit beminnelijk licht wil Hij dat gij Hem als uw bemiddelaar zult beschouwen, Wien gij als uw Zaligmaker en Vriend uw zaak gerust kunt aanbevelen; als de Middelaar tussen God en de mens, Die al uw belangen voor u bij de Vader behartigen wil; en als uw Voorspraak, Die verschijnt voor het aangezicht van God voor u, opdat alle zegeningen Zijner verlossing de uwe zijn mogen. Onder deze namen beschrijft de Heilige Schrift het Advocaatschap of pleitbezorgersambt van de Heere Christus; welk ambt Hij om uwentwille bekleedt, ten einde u aan te moedigen om met vrijmoedigheid toe te gaan tot Zijn genadetroon. Daar Hebt u een Vriend, Die Zich zowel door Zijn Woord als door Zijn ambt verbonden heeft, zorg te dragen, dat het u aan niets goeds ontbreekt, en hoewel alles u tegen schijnt te zijn, en gij geen menselijke middelen kunt vinden, om het u beloofde goed, dat u ontbreekt, te verkrijgen, zie dan op tot de Heere Jezus. Gij zult Hem op zodanige tijd verheerlijken, als gij op Zijn tussenkomst kunt vertrouwen, en de uitwerkselen uws geloofs als de navolgende zijn:
'Hoewel ik geringer ben dan de minste van Gods goedertieren heden, een ellendig zondaar, en tot op dit ogenblik een onnutte dienstknecht, die zelfs voor mijn beste

werken en plichtsbetrachtingen, waardig ben tot straf te lijden het eeuwige verderf van het aangezicht des Heeren; heb ik echter, dank Zijner oneindige genade, een Advocaat, dat is: een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige en Hij is de Verzoening voor mijn zonden. Om al de zegeningen, die Hij aan Zijn dierbaar volk, als hun Zaligmaker, Profeet, Priester en Koning belooft te schenken, ook voor mij bij de Vader te verkrijgen, daartoe is Hij mijn Voorspraak, rechtvaardige Voorspraak, Die niets eist dan dat waar Hij recht op heeft, die nimmer iets tevergeefs vraagt. Het heeft de Vader behaagd dat al de volheid zou wonen in het Hoofd des lichaams, dat is: de Kerk; en het behaagde Hem, dat de leden uit de volheid van hun Hoofd, overvloedig alle nodige invloed zouden ontvangen; want de Vader Zelf had hen lief, en uit oneindige liefde schonk Hij hun Zijn Zoon, om hen ten Hoofd te zijn, opdat Hij alles in allen zou vervullen. Wat mag ik dan van zulk een Voorspraak bij zulk een Vader niet verwachten? Reeds heb ik zoveel verkregen, nu ik weet dat Jezus voor mij voor het aangezicht van God verschijnt. Mijn belangen kan ik aan Zijn handen toevertrouwen. Hij heeft mij geleerd om al mijn noden aan Zijn bestelling over te laten, en ik verlang ze meer kinderlijk en eenvoudig aan Hem op te dragen. Ik ondervind dat alles goed gaat wat aan Zijn bestuur is overgelaten, en niets mislukt dan hetgeen ik zonder Hem onderneem. Ach! mocht ik meer geloof hebben! De Heere vermeerdere het, opdat mijn dierbare Voorspraak meer verheerlijkt worde door mijn meerder vertrouwen op Hem, en dat Hij voor het bestuur van mijn tijdelijke en geestelijke belangen in de hemel en op de aarde, in tijd en eeuwigheid alle eer ontvange. Heere Jezus! zo zij het!'

Nadat nu de gelovige geleerd heeft, alzo op de Heere Christus te vertrouwen; en die genade te verwachten, welke Hij Zich in Zijn onderscheiden ambten verbonden heeft te zullen schenken, zal zijn bestaan voortaan goed geregeld zijn; en indien hij dagelijks in geloof en vertrouwen op Christus toeneemt, zal hij meer in de vertroosting des Heiligen Geestes zijn weg bewandelen; zijn uitwendige zowel als zijn inwendige belangen zullen onder de invloed der genade komen, en onder het bestuur geraken van de Heere Jezus, hetwelk een andere uitnemende eigenschap is van het leven des geloofs; dit maakt het oneindig verkieselijk boven elk andere wijze van te leven.
De staat der zaak is aldus: Christus heeft alle macht in de hemel en op de aarde. Als God-mens heeft Hij een Middelaarsheerschappij, die zich over alle geschapen wezens en zaken uitstrekt: want zij bestaan door het Woord Zijner kracht, en worden door Zijn voorzienigheid onderhouden; zodat Hij almachtig is om Zijn volk alles te schenken wat Hij in Zijn oneindige liefde en wijsheid voor hen het beste oordeelt. Zij kunnen aan geen hun beloofd goed behoefte hebben, noch door uitwendige gevaren bedreigd worden, of Hij is machtig om hen het één te schenken en van het andere te bevrijden. Hun behoeften zijn vele en hun lijden is zwaar. De zonde heeft in de gehele schepping wanorde teweeggebracht. De uitwendige toestand van de mens in de wereld is vervuld met ellende, die hem niet alleen omgeeft, maar zich ook in hem en in zijn eigen lichaamsgesteldheid en gestalte openbaart; smart, ziekte, sterfelijkheid in zijn lichaam, onvoldaanheid in zijn genietingen, teleurstellingen, verliezen, aardse zorgen, het één of ander in zijn lichaam kwelt hem immer; 'want de mens is tot moeite geboren' (Job 5:7). Welk een liefdeblijk is het dus, dat God onze Zaligmaker deze dingen onder Zijn bestuur wilde nemen, en ze tot heil van Zijn volk wilde aanwenden, opdat het in Hem gelukkig zou zijn, zowel in deze wereld als in de toekomende! Voor het tegenwoordige leven heeft Hij hen vele, grote en dierbare beloften gedaan, en Hij, Die beloofd heeft om in hun aardse behoeften te voorzien, is getrouw om hun lijden te

heiligen, en te maken dat alle dingen hun medewerken ten goede. Hij heeft genadig zowel hun tijdelijke als hun geestelijke belangen op Zich genomen, want uit het genadeverbond bleef niets uitgesloten. Het was in alles welgeordineerd. De uitwendige toestand en ervaringen der gelovigen, hun armoede of rijkdom, gezondheid of krankheid, wederwaardigheden van allerlei aard, hoe groot die ook zouden zijn, hoe lang ze ook mochten duren, zijn allen bepaald en onveranderlijk vastgesteld: daarin is niets aan het toeval overgelaten. Toen de Heere God besloot door Christus Jezus vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, waren de middelen om dat doel met hen te bereiken, zowel als het doel zelf in Zijn voornemen bepaald; daarom waren alle dingen welgeordineerd en beraamd, tot zelfs de haren huns hoofd; want die zijn alle geteld. Welk een aanhoudende bron van troost is dit voor de gelovigen! In het genadeverbond is zowel voorziening gemaakt omtrent hun tegenwoordig geluk als voor hun eeuwig welzijn. God is hun God geworden; Hij heeft Zichzelf in deze verbondsbetrekking aan hen bekend gemaakt en heeft Zich daarenboven verbonden, hen te geven hetgeen Hij weet dat hun het nuttigste zal zijn. Daar Hij Zijn maaksel kent en weet hoe zwak van moed zij onder zware en langdurige beproevingen zijn, heeft Hij hun vele liefelijke, tijdelijke beloften tot hun bemoediging gegeven; en opdat zij niet zouden verflauwen en bezwijken in hun zielen, heeft Hij Zich verbonden hen van alle kwaad te verlossen. ‘Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de HEERE’ (Psalm 34:20). Hij redt langs twee onderscheidene wegen: of door de droefenis geheel weg te nemen, of de aard van het leed te veranderen; want Hij neemt de vloek daaruit weg en verandert het in wezenlijke zegen, Hij maakt het dienstbaar tot versterking van hun geloof en lijdzaamheid verzachtende het door het gevoel zijner nabijheid, en overtuigende hen dat het uit liefde voortkomt, door de liefde tot Hem in het hart van de gelovige uit te storten. Dit is de beste verlossing, gelijk één van de grootste lijders voor de zaak van Christus, toen men van zijn lijden gewaagde, getuigde: ‘Uit die alle redt mij de Heere, door mij te verlossen van het kwade dat daarin was, en het te doen gedijen tot een vreedzame vrucht der gerechtigheid’.

De Heere heeft Zich ook verbonden om aan de gelovigen alle goeds te schenken: ‘Die de HEERE vrezen, hebben geen gebrek aan enig goed’ (Psalm 34:10). Hun liefdevolle Herder draagt zorg dat hun niets ontbreekt, het goede zal Hij hun niet onthouden. Tot dat zelfde einde zijn de beloften van het Nieuwe Testament (Mattheüs 6:33): ‘Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen, voedsel, kleding en al uw nooddruft zullen u toegeworpen worden’. Ik uw God en Zaligmaker, geef u Mijn woord daarop: verlaat u op Mij, en u zal niets ontbreken. Met volkomen vertrouwen geloofde hij dit, die aan de Filippenzen zei (Filippenzen 4:19): ‘Doch mijn God zal naar Zijn rijkdom vervullen al uw nooddruft, in heerlijkheid door Christus Jezus’. Welk een machtige drijfveer is hierin gelegen om ons geloof te versterken, dat God Zich verbonden heeft in al onze noden te voorzien, hoe vele en hoe groot die ook mogen zijn. Wij mogen dan vrijmoedig al onze bekommernissen op Hem werpen, daar Hij voor ons zorgt; en kunnen ons verzekerd houden dat Hij onze ganse uitwendige toestand en belangen, oneindig beter zal behartigen, dan wij zulks zelf konden doen; van hoeveel onrust en last zullen wij daardoor ontheven zijn! Hoeveel gemoedsrust zullen wij smaken, als wij al onze tijdelijke belangen in des Heeren hand kunnen geven, en door het geloof zullen zien, dat alles door Zijn oneindige wijsheid en almachtige liefde tot ons welzijn bestuurd wordt. Waarlijk gezegend is de mens die al zijn vertrouwen stelt op de Heere, zijn God. Van de angstige zorgen om goederen te verkrijgen, en van de vrees om het verkregene te verliezen, is hij bevrijd; hij is gerust

voor het tegenwoordige, de toekomst laat hij aan de Heere over. Zijn wandel is zonder geldgierigheid en hij is vergenoegd met het tegenwoordige, daardoor ontgaat hij duizenden van de gewone bezwaren des levens. Hij bezit zijn ziel in lijdzaamheid omdat de Heere tot hem gezegd heeft: 'Ik zal u niet begeven, noch verlaten; in welke omstandigheid, in welke nood, in welk gevaar gij u ook mocht bevinden; Ik zal altoos met u zijn, om alle dingen hoe bedroevend zij ook schijnen, in ware zegeningen te doen verkeren'. Op dit woord dat niet kan gebroken worden, vertrouwende, kan hij veilig zeggen: 'De Heere is mijn Helper, ik zal niet vrezen, wat mij een mens zal doen. Laat de wereld mij vervolgen, mijn handel teniet gaan, de armoede mij drukken, krankheden mij pijnigen, mijn vrienden mij verlaten, en alle uiterlijke steunsels mij ontvallen, desniettegenstaande ben ik een gelukkig mens. De Heere Christus is mijn deel, nog is Hij mijn algenoegzaam deel; en daar Hij dit alles toelaat is het voor mij het beste. Ik ervaar dit alzo, Hem zij de ere! Hij maakt ze tot middelen om mij van de wereld te spenen, de oude mens der zonde te doden, om mij met Hem in een nauwere betrekking te brengen, en Zijn goedheid zoveel te meer aan mijn ziel te doen ondervinden; waardoor Hij mij bekwaam maakt om alle dingen voor tijd en eeuwigheid in Zijn handen te stellen, Die tot mij heeft gezegd, en getrouw is in het vervullen van hetgeen Hij beloofd heeft: 'Ik zal u niet begeven noch verlaten'.

Wellicht zal deze of gene vragen: 'Zijn er werkelijk mensen die zich aldus boven de wereld verheffen, bevrijd van haar zorgen en vrezen en wederwaardigheden?'
Ja Gode zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave. Hij heeft beloofd, te maken dat alle dingen zullen medewerken ten goede voor hen, die Hem liefhebben; en door alle eeuwen heen heeft Hij bewijzen gegeven van Zijn getrouwheid in het vervullen Zijner beloften. Lees dat kleine martelaarsboekje (Hebreeën 11), en gij zult zien hoe gelukkig zij waren in God, niet alleen in voorspoed, maar ook als de gehele wereld hen tegen was. Groot waren de overwinningen van hun geloof; zij verkozen liever kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genietingen der zonde te hebben; zij achtten de versmaadheid van Christus meerder rijkdom dan schatten en waardigheden. En wij hebben in het Nieuwe Testament een grote wolk van getuigen, die zich verblijdden waardig geacht te zijn om voor de naam van Christus smaadheid te lijden, die zegenden degenen die hen vloekten, en baden voor die hen vervolgden en de beroving hunner goederen met blijdschap aannamen. Hoor hoe één hunner aller gevoelen uitdrukt: 'Ik acht ook alle dingen schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijn Heere: om Wiens wil ik ook alle dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen' (Filippenzen 3:8). Nog zijn er onder ons van Paulus' gevoelen. De Heere heeft Zich ook nu niet onbetuigd gelaten. Ook wij hebben enige weinige namen, de Heere doe er dagelijks aan toe, die al hun tijdelijke belangen in de handen van Christus toevertrouwen, en die zich gelukkig achten dat Hij die bestuurt. Hij doet alles ten goede medewerken; en wat zou hen ongelukkig maken als Hij er voor zorgt? 'Werp uw zorg op de HEERE', zegt hij, 'en Hij zal u onderhouden' (Psalm 55:23), en Hij verlicht haar zwaarte, en bevrijdt hen daarbij van angstige zorg en schenkt hun een liefelijke tevredenheid. Al hebben zij nog zo weinig tijdelijke goederen, zij hebben genoeg, omdat ze de Parel van grote waarde hebben verkregen. Christus is de hunne, en de Geest van Christus maakt hen bekwaam om al hun heil in Hem te zoeken, en niet in de dingen die door het gebruikmaken vergaan. Christus, met water en brood, is meer waard dan tienduizend werelden. Christus, onder smarte, is beter dan de grootste genietingen der zonde. Christus onder alle uitwendige lijden is de bron en oorzaak van tegenwoordige en

eeuwige blijdschap; waarlijk alleen deze mensen leven gelukkig. Zijt gij niet één van hen, lezer? Deelt gij in hun geluk? Indien gij een gelovige zijt, bezit gij dat voorrecht, gij hebt er rechtmatige aanspraak op, en door het geloof zult gij in het bezit er van gesteld worden; en is het zo zwak, dat gij niet zo gelukkig zijt als zij zijn, dan moet gij u schamen, dat gij God uw Zaligmaker onteert, door Hem voor het aangezicht der mensen Zijn eer te ontroven, en uw eigen ziel schade te doen lijden, door al uw uitwendige belangen niet aan Zijn leiding toe te betrouwen. Wat kon Hij meer doen, dan Hij gedaan heeft, om u aan te moedigen, die aan Hem over te laten, opdat Hij ze voor u zou besturen?

Bewijsgronden bij bewijsgronden, beloften in overvloed, verbonden die niet verbroken kunnen worden, onveranderlijke dingen in welke het onmogelijk is dat God kon liegen, heeft Hij u gegeven, om u te overtuigen dat gij u veilig op Hem verlaten kunt voor alle tijdelijke belangen, die Hij weet dat u nuttig zijn. O, bid dan om meer geloof! Smeek de Heere dat Hij u bekwaam make om meer te wandelen door het geloof en minder door het zinnelijke gevoel, opdat gij uw weg geheel aan Hem mocht overgeven, en Hij al uw paden moge besturen. Hoe meer gij op Hem vertrouwt, des te gelukkiger zal Hij u maken. Smeek Hem daarom dagelijks om u van de angstige bezorgdheid voor uw leven, wat gij eten of wat gij drinken zult, of voor uw lichaam waarmede gij u kleden zult, te verlossen. Daar Hij weet dat gij al deze dingen behoeft, verwijst Hij u naar de vogelen des hemels en het gras des velds, om u te tonen welke rijke voorraad Hij daarvoor bereidt; gaat gij die niet veel meer te boven?

O, bid steeds om vermeerdering des geloofs, opdat al uw aardse belangen onderworpen worden aan en overgegeven in de hand des Heeren uws Gods; opdat gij van vele lasten en bezwaren ontheven mocht worden, en gij met meer lijdzaamheid en vreugde de loopbaan mocht lopen, die u is voorgesteld. Gelijk deze vaders in Christus door dagelijkse ondervinding zich meer op Hem leren verlaten, voor de spijze die vergaat, zo doen zij ook in betrekking tot de spijze die blijft tot in het eeuwige leven. Zij verkrijgen daardoor een vast en beslist vertrouwen op Christus, dat Hij alles wat zij tot hun genadestaat, hun troostvolle wandel daarin, en het gelukkig voleindigen van hun loop behoeven, zal besturen.

Zij nemen toe in de kennis van deze gezegende waarheden; worden er meer in geworteld en bevestigd, en die, in het geloof aangenomen en gebruikt, bewijzen haar voortreffelijkheid boven iedere andere staat, behalve die der heerlijkheid.

Ten eerste, zij hebben vergeving van zonden en zijn aangenomen in de Geliefde. In Hem zijn zij deelgenoten van iedere verbondsgenade, want Hij was hen van God geworden tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing. Zijn gehele verlossing is de hunne; en dit is de staat van genade, waarin Hij hen heeft overgebracht, waaruit zij door het geloof hun tegenwoordige blijdschap genieten. Hoewel dit hier boven reeds uitvoerig is betoogd, kan daarop niet te veel worden aangedrongen, omdat daardoor een toeneming in de kennis van het genadeverbond en een dagelijks klaarder wordend inzicht van der gelovigen aandeel in dat verbond verkregen wordt, als ook, omdat de liefde, wijsheid en genade in het beramen, de macht tot uitvoering, de genade in het toepassen van de zegeningen des verbonds alle oneindig zijn. De hoogte en diepte, de lengte en breedte van deze Goddelijke volmaaktheden kunnen nooit ten volle begrepen worden. Zij gaan de kennis te boven, zodat indien een gelovige zeer veel van de weg der zaligheid weet, er nog altijd veel, zeer veel te kennen overblijft. Hij moet blijven leren zolang hij leeft, de Goddelijke Leraar verbeidende om hem innerlijk te onderwijzen; en hij zal zich te meer

afhankelijk van Hem gevoelen, naarmate hij meer leert; want hoe wijzer hij wordt, des te duidelijker zal hij bemerken, dat hij nog slechts weinig kennis bezit, en dit zal hem aansporen om voort te streven. Hij gelooft, dat al de schatten van wijsheid en kennis in Christus verborgen zijn, en hij verlangt naar dieper inzicht in Zijn genadige borgstelling, naar meer kennis van Zijn aanbiddelijke Persoon en van Zijn volkomen verlossing uit vrije genade. Hij vervolgt om de Heere te kennen (Hoséa 6:3). Hij gaat voort van trap tot trap, van geloof tot geloof, en is met geen ontdekking voldaan, totdat hetgeen ten dele is zal teniet gedaan zijn, en hij kennen zal gelijk hij gekend is.
De gelovige nu overtuigd zijnde, dat hij in een veilige toestand is, ziet op de Heere, dat Die hem behoede en hem bekwaam make om daarin getroost te wandelen; dit is een andere voortreffelijke eigenschap van het leven des geloofs. Alle dingen zijn in het verbond welgeordineerd, tot zelfs iedere stap die door hem gedaan mocht worden, alles wordt in de volheid van Christus bewaard, en door het geloof daaruit verkregen. Op de weg naar de hemel heeft de gelovige vele vijanden die hem bestrijden; maar in Christus heeft hij voldoende sterkte, om die tegen te staan, en hij overwint ze. De zonde die in hem woont is zijn ergste vijand, die hem het meest beangstigt; deze rust nooit; maar gelijk de onstuimige zee, werpt ze voortdurend sommige van haar onreine bewegingen en verdorvenheden op; als hij bidt, tracht zij hem af te leiden, en zijn gemoed met allerhande ijdele gedachten te vervullen, om zijn geloof door vleselijke redeneringen en twijfelingen te verzwakken; of als hij enige heilige verrichtingen waarneemt, vergezelt zij hem overal, om hem te beletten dat hij die zo volkomen vervult, als hij wenst. Deze vijand kan alleen door het geloof overwonnen worden. De oude mens der zonde trotseert alle kracht, behalve die almachtig is, en daarom heeft de Heere die beloofd, en van Zijn getrouwheid hadden deze gelovigen welker ongerechtigheden Hij vergeven had, ondervinding; zij bevestigen (Micha 7:19): ‘Hij zal onze ongerechtigheden dempen’.
Hij zal dit doen: Hij heeft Zich daartoe zowel door belofte als door Zijn ambt verbonden; Hij stelt er Zijn eer in om Zijn volk van de heerschappij der zonde te verlossen. Van Hem verwachten zij daarom voortdurend de overwinning en die gewordt hen overeenkomstig hun geloof. Als zij in de mogendheden van hun almachtige Koning tegen de zonde strijden, overwinnen zij altoos; Zijn kracht beteugelt de hevigste lusten; doch zo zij zonder Hem, de zwakste aanvallen, worden zij op hun beurt ontwijfelbaar overwonnen. En dit is deze vaders die Hem kennen die van de beginne is, zo vaak gelukt, dat zij nimmer ten strijde trekken, dan met het oog op de Heere. Om dagelijks de oude mens der zonde te kruisigen heeft Hij hen geleerd zich geheel en al op Hem te verlaten; en in de sterkte Zijner macht vlieden heirlegers van zondige lusten voor hen. De overste Leidsman hunner zaligheid moedigt hen aan om te strijden, niet alleen door de zonde in hen ten onder te brengen; maar ook door hen ernstig er naar te doen staan om der zonde geheel af te sterven. Dit zien zij door het geloof, en Zijn overwinnende genade zal hen nimmer begeven, totdat zij in het volle bezit daarvan zijn. Gode zij dank door Jezus Christus hun Heere, eerlang zullen zij over het gehele lichaam der zonde en haar bestaan een volmaakte en eeuwige overwinning behaald hebben.
Is nu de oude mens aldus gekruisigd, zo wordt de nieuwe mens door de kracht van Jezus, door het geloof ontvangen, opgewekt; gelijk geschreven staat: ‘De rechtvaardige zal door het geloof leven’. De gerechtvaardigde mens is door zijn vereniging met Christus een deelgenoot der genade des levens, en krachtens deze vereniging leeft hij in en door Christus, gelijk een lid in en door het lichaam; daarbij heeft hij gemeenschap met de Vader, door de band des Heiligen Geestes. Dit

geestelijke leven is begonnen en wordt onderhouden door het geloof; het is een leven des geloofs, niet alsof het geloof een dode zondaar levend maakt; want Christus alleen is ons leven; maar het bewustzijn, de troost en de kracht van dat leven, hetwelk Christus geeft, worden door het geloof verkregen en deze zijn, naarmate het geloof is. Is het geloof zwak, zij zijn het ook; neemt het in kracht toe, evenzo is het met hen. Dit maakt ons bekend met een andere wondervolle eigenschap van het leven des geloofs, omdat wij daardoor deelgenoten worden van een geestelijk en eeuwig leven. 'Want een iegelijk die gelooft, heeft het eeuwige leven', heeft dat nu; is reeds overgegaan van de dood in het leven, en zie op tot de Heere en Gever daarvan, om alles wat hij nodig heeft, en verwacht dat uit de volheid Zijner genade. Hoor hoe één dezer gelukkige gelovigen zijn toestand voorstelt: 'Ik ben der wet gestorven', zegt hij, 'opdat ik Gode leven zou; ik ben met Christus gekruist, en heb deel aan de verdiensten en kracht Zijns kruises, en door het geloof heb ik in Hem een volledige kruisiging der zonde; en omdat de oude mens aldus gekruisigd is, leeft nu de nieuwe mens, thans leef ik eerst; doch niet meer ik; ik leef een geestelijk leven, evenwel niet ik zoals een natuurlijk mens, ik heb mijzelf niet levend gemaakt, ik kan evenmin mijzelf in het leven behouden; Christus leeft in mij, Hij is de oorzaak mijns levens, en van Hem hang ik af ook ten opzichte van de voortduring daarvan, in tijd en eeuwigheid; want het leven dat ik nu in het vlees leef, zolang ik in dit lichaam der zonde en des doods ben, leef ik door het geloof des Zoons van God. Hij is de Oorzaak, Hij is het Voorwerp van dat geloof, waardoor ik het leven van Hem heb ontvangen; door een daad van vrije genade heeft Hij mij levend gemaakt uit de dood van zonden en misdaden, en mij als een levend lid met Zijn verborgen geestelijk lichaam verenigd, en door Zijn leven, de invloed en de werking van Zijn Geest in mij, word ik in het leven behouden. Hij maakt woning in mijn hart door het geloof, en hoe duidelijker ik dit ontwaar, des te meer bemin en verheug ik mij in de Vorst des levens, mijn dierbare, alle begrip te boven gaande, oneindig, eeuwig dierbare Jezus, Die mij lief had en Zichzelf voor mij overgaf, opdat ik door Zijn dood, der zonde mocht afsterven, en door Zijn opstanding voor en met God zou leven, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Dank en ere zij U dierbaar Lam Gods eeuwig toegebracht voor Uw liefde, de voornaamste der zondaren bewezen! En al Uw volk zegge: Amen!'

Dit is de gelukstaat van die gelovigen, welke evenals de gezegende Paulus, sterk zijn in de Heere Christus. Door Zijn dood, zijn zij der zonde afgestorven, en omdat Hij leeft, leven zij Gode, want zij die met de Heere verenigd zijn, zijn ééns Geestes deelachtig. Naarmate hun geloof wast, hebben zij meer geestelijk deel met Christus in Zijn dood en opstanding; niet alleen in de verdienste maar ook in de dadelijke uitwerking van beide; zij nemen meer en meer toe in afhankelijkheid van de kracht des Heeren, en Hij doet dagelijks de oude mens der zonde in hen sterven; en naar mate die zwakker wordt, hebben hun andere vijanden te minder macht over hen. De satan verzoekt hen door hun lusten, doch naarmate die gedood worden, zoveel te zwakker zullen zijn aanvechtingen zijn. De wereld verlokt hen door zijn begeerlijkheden, door de begeerlijkheden des vleses, de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens; als deze ten onder gebracht zijn, zullen zij der wereld meer gekruisigd worden. Als Christus in hen leeft, woont en heerst door het geloof, zal de kracht der zonde, des satans en der wereld dagelijks zwakker worden; en Hij zal door de kracht van Zijn dood en opstanding, hen meer gelijkvormig aan Zijn beeld en gelijkenis doen worden. Door het geloof zal Hij hen in alle dingen, in Hem doen opwassen zolang als zij leven;

zij zullen voortgaan van kracht tot kracht, totdat zonde en dood verslonden zijn tot overwinning!
Totdat dit gelukkige tijdstip komt, heeft Hij zekere middelen bestemd, door welker gebruik zij voortdurend de genade van Hem mogen verwachten, om de oude mens te doden en de nieuwe mens te doen wassen en toenemen. En deze genade verkrijgen zij, niet omdat zij van die middelen gebruik maken, maar omdat zij daarvan gebruik maken in het geloof, verwachtende Zijn nabijheid in, en Zijn zegen over de aanwending er van. De gelovigen stellen de Heere gedurig voor zich, en zien door de middelen op Hem; want zonder Hem zijn deze nutteloos, maar overeenkomstig Zijn bedoeling en wil aangewend wordende, als blijken van vertrouwen op Zijn beloften en een zich verlaten op Zijn getrouwheid, beantwoorden zij aan het doel waarmee ze zijn daargesteld, en worden alzo middelen van geestelijke gemeenschap met Hem. En zo worden wettelijke bepalingen christelijke voorrechten. Eén van deze middelen is het waarnemen van de openbare eredienst, waarvoor de reden en grond ligt in de belofte van Christus: 'Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in hun midden'. Twee of drie gelovigen maken een gemeente uit, als zij in de Naam van de Goddelijke Christus vergaderd zijn. Door het geloof verwachten zij de vervulling Zijner belofte, en Zijn tegenwoordigheid in hun midden; en alzo zijn zij de waarlijk geestelijke aanbidders, als zij inderdaad op Jezus zien en met Hem gemeenschap hebben. Wat zijn hun gebeden anders dan blijken van geloof en vertrouwen? 'Al wat gij gelovende in Mijn Naam bidt, dat zal u geworden', zegt Christus.
Deze woorden bewijzen ons, dat het gebed niets waardig is, tenzij het opgedragen wordt in de Naam van Christus en in het geloof aan Christus' belofte, om te horen en te verhoren. Het Voorwerp van het gebed is de Godheid in drie Personen. De aanspraak aan Ieder in het bijzonder is gelegen in hun verbondsbetrekkingen, en de smekingen tot elk Hunner moeten gedaan worden, overeenkomstig de ambten die Zij ten behoeve der zondaren vervullen. De gemeenschapsoefening met de drie Goddelijke Personen, wordt aldus voorgesteld: 'In Christus Jezus hebben wij door één Geest toegang tot de Vader'; en wat wij alzo vragen, gelovende, zullen wij ontvangen. Wat is voor de gelovige de verkondiging des Woords? Is het niet een voortdurend toevlucht nemen tot hun Goddelijke Leermeester, om Zijn Woord voor hun zielen te maken tot Geest en leven? Zij verbeiden Zijn tegenwoordigheid, om hen te leren geloof te mengen met hetgeen zij horen, en zodoende wassen zij daarin op. Wat is voor hen het vieren van de dag des Heeren? Is zulks niet een openbaring van hun geloof aan Zijn opstanding, dat Hij in Zijn rust is ingegaan? En evenzeer van hun rust door het geloof in Hem? Daarom verbeiden zij Christus, in het onderhouden Zijner geboden, totdat Hij hen in Zijn eeuwige Sabbat, tot de rust die daar overblijft voor het volk van God, doet ingaan. Wat is hun vieren van het Avondmaal des Heeren? Is dat niet de gemeenschap aan het lichaam en bloed van Christus, een werkelijk deel hebben door het geloof aan Zijn verbroken lichaam, aan Zijn dierbaar bloedvergieten en aan al de weldaden uit Zijn lijden voortspruitende?
In deze en al de andere door God verordende middelen verwachten zij Christus nabijheid, en daarom schikken zij er zich toe, met blijdschap des harten, om Hem er in te ontmoeten. Hij is het dierbaar Voorwerp van hun liefde en wordt hen, door dagelijkse ervaring dierbaarder. Zij zien en tasten weer hoe vol genade Hij is, en daardoor wordt het hun hoe langer zo begeerlijker, om in de gebeden met Hem te spreken en in de inzettingen Zijn nabijheid te genieten. O hoeveel zielverkwikkende ogenblikken brengen zij daarin door! Bij deze blijdschap vergeleken, is al wat in de wereld groot, rijk en aangenaam genoemd kan worden, minder dan niets en ijdelheid.

Gemeenschap met Christus, is de poort des hemels, en deze genieten zij door het geloof, alleen de zonde kan hun die ontroven; dit maakt hen bedachtzaam in handel en wandel, om hun genadige Heere welbehaaglijk te zijn. Zij verlaten zich op Hem, om Zijn wil te leren kennen, en hun kracht te schenken dien te gehoorzamen, opdat zij voor Hem mogen wandelen in alle behaaglijkheid. Zij vrezen alles wat tegen Zijn wil strijdt, omdat zulks hen van de grootste zegen zou beroven, namelijk van de gemeenschap met hun beste boezemvriend. In dit licht beschouwd is de zonde zwarter en afzichtelijker dan alle duivels in de hel. De liefde van Christus, doet de zonde in haar gehele afschuwelijkheid aanschouwen, en het geloof in Christus, door de liefde werkende, behaalt daarover dagelijks de overwinning. Die de liefde tot Christus in zijn hart heeft, zal door liefde gedrongen worden om tegen de zonde te strijden, en kracht verkrijgen om haar te overwinnen; daarom kan zij hem van zijn geliefde Zaligmaker niet scheiden; nee het zal hem in nauwere verbintenis met Hem doen leven. De bewegingen der zonde van binnen, en de verzoekingen van buiten, waaraan hij voortdurend is blootgesteld, zal hem de noodzakelijkheid doen inzien, om zich geheel te verlaten op de genade en kracht van de oversten Leidsman zijner zaligheid, die hem, overwinnende en opdat hij overwinne, ten laatste meer dan overwinnaar zal maken.
Hetzelfde geloof door de liefde werkende, heeft de harten en genegenheden der gelovigen gaande gemaakt om de heiligmaking na te jagen; zodat hun de geboden Gods niet langer zwaar zijn. Liefde tot Christus die volmaakt is in gerechtigheid en heiligheid, is onbestaanbaar met afkeer van één dezer beide hoedanigheden; nee zij zijn vernieuwd naar Zijn beeld, in beide eigenschappen uitgedrukt, vernieuwd tot kennis, opdat zij Zijn heerlijk beeld zouden kennen, en wedergeboren van hart, opdat zij het lief zouden hebben; herschapen alzo in Christus Jezus, zullen zij zich ontwijfelbaar, naar de inwendige mens, in ware gerechtigheid en heiligheid verheugen. Hij heeft Zijn liefde ruimschoots in hun harten uitgestort; Hij heeft hen voor Zich gewonnen, en voortaan is hen niets dierbaarder dan die eeuwige gerechtigheid, waardoor Hij hen gerechtvaardigd heeft, en die ware heiligheid waarvan zij in Hem deelgenoten zijn geworden, hetwelk zij tonen door een heilige wandel, en in welke Hij hen heilig, onberispelijk en onstraffelijk zal voorstellen aan de Vader. Alzo heeft Hij het uitnemend gewicht der heiligheid en de eer van de alleen heiligen God bevestigd; want zij zijn Zijn maaksel, geschapen tot goede werken om die lief te hebben, die te doen en daarin te wandelen als de weg naar het Koninkrijk, zij verkrijgen door het geloof in de kracht van Christus, beide de wil en het vermogen om die te volbrengen; terwijl door Zijn voorspraak hun werken genadig worden aangenomen, daar zij ze neerleggen op het gouden altaar die hun gaven heiligt. Al hun vertrouwen is dus op Christus. Hij is het één en alles ook van hun christelijke wandel. Tot Hem zien zij op, om alles te verkrijgen wat nodig is om God in hun leven te verheerlijken, en om de deugden te verkondigen van Hem Die hen geroepen heeft; op Zijn genade steunen zij, opdat hun gedrag overeenkomstig het Evangelie van Christus zijn moge, en opdat zij in alles de leer van God hun Zaligmaker mogen versieren. Zij vinden in Hem een volheid van genade; ja kunnen alles doen, en alles verdragen door Christus Die hen kracht geeft. Welke moeilijkheden zij ook in de weg van plicht en roeping ontmoeten, leunende op hun Liefste, voert Hij hen door alles heen. Welke de verzoekingen ook zijn mogen, Hij zegt: ‘Ik zal met u zijn; zie op Mij in de ure der verzoeking en gij zult behouden worden’. Welke vijanden u ook tegen zijn, Hij zegt: ‘Vreest hen niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid’ (Jesaja 41:10). Welke zorgen u ook drukken, Hij zegt: ‘uw droefheid zal tot blijdschap

worden, en niemand zal uw blijdschap van u nemen' (Johannes 16:22). Met welke krankheid gij ook bezocht mocht worden, Hij zegt: 'Ik zal u ondersteunen op uw ziekbed; in uw krankheid verander Ik uw ganse leger' (Psalm 41:4). Hoe arm gij ook mocht zijn: 'Ik zal de arme tot Sterkte zijn, een Sterkte de nooddruftige, als hem bange is' (Jesaja 25:4). Aan welke vervolgingen gij ook blootgesteld mocht zijn, Hij zegt: 'Zalig zijn die vervolgd worden om der gerechtigheid wil' (Mattheüs 5:10); 'Ik zal u die ten zegen doen strekken'. Alzo is Christus met hen, en geen gevaren of ellenden van het leven kan hen van Hem scheiden. Hij beschermt hen, en geleidt hen door alle gevaren door Zijn almachtige kracht, en op Hem vertrouwende, bevinden zij dat Hij hen alle dingen doet medewerken ten goede. Wat is zulk een leven zegenrijk! Daarbij kan voorzeker niets vergeleken worden; want het leven des geloofs is de aanvang der eeuwige heerlijkheid. De voorrechten en het geluk daarvan zijn groter dan men kan beschrijven. De krachtigste gelovigen nemen hier beneden dagelijks toe in kennis, en genieten meer en meer de vertroostingen van hun wandelen door het geloof; en omdat zij daarin meer bevestigd worden, zullen zij meer macht over de zonde verkrijgen, en hun wandel met God zal inniger zijn. Slechts één doel voor ogen hebbende, waarnaar zij geheel hun leven inrichten, zullen zij daarin volkomen bevestigd worden. Wat kan hen beter vrijwaren van aanhoudend heen en weer geslingerd te worden, dan dat al de volheid in Christus voorhanden, hen ten dienste staat en zij door een vast vertrouwen op Zijn algenoegzaamheid, zich daarop in alles wat het leven en de godzaligheid betreft, verlaten? Hierdoor zal een liefelijke gemoedsrust inwendig hun deel zijn, en zich naar buiten door een geregelde wandel openbaren.
De gehele mens zal ondervinden hetgeen de Heere aan Zijn verloste volk beloofd heeft. 'Ik zal hen leiden aan de waterbeken, in een rechten weg, waarin zij zich niet zullen stoten' (Jeremía 31:9). Hij leidt hen door Zijn Geest; en voert hen aan de waterbeken, waar de bronnen van genade onophoudelijk vloeien, en Hij leidt hen in een rechten weg, waarin zij niet zullen struikelen of dwalen; dat is: zij zullen het einde van hun loopbaan gelukkig bereiken, en in de eeuwige vreugde ingaan.

Ten tweede. En dit is een ander onwaardeerbaar voorrecht der gelovigen. Christus heeft Zich verbonden om hen ten einde toe te bewaren; en een goed werk in hen begonnen hebbende, heeft Hij beloofd dit niet te laten varen, maar het te voleindigen. Welk een sterkte is dit voor hun geloof, en hoeveel glans verspreidt het over het gehele leven des geloofs, daar het een onvergankelijk leven blijkt te zijn. De gelovigen hebben het onvergankelijke zaad des eeuwigen levens in zich. Dit zet de kroon op alles; want hoe zal hen dit onder het kruis opbeuren, hen in wederwaardigheden ondersteunen, hen aanvuren in hun strijd tegen het vlees, de duivel en de wereld, ja hen alle gevaren zelfs de dood doen trotseren, daar zij door de mond van God hun Zaligmaker de verzekering hebben, dat niemand hen uit Zijn handen zal rukken. Zij steunen niet op zichzelf, noch vertrouwen op enige ontvangene genade; maar zij verlaten zich op de getrouwheid en macht van Jezus, die hen overvloedige bewijzen heeft gegeven, dat Hij hen ten allen tijde met Zijn genade verkwikken zal, hen door Zijn kracht wil ondersteunen, opdat zij alzo veilig zijn. Hoe overtuigd waren de gelovigen onder het oude verbond hiervan! Eén van hun die deze zekerheid des geloofs had verkregen, zegt: 'Immers zullen mij het goede en de weldadigheid volgen al de dagen mijns levens' (Psalm 23:6). En hij, die met vele anderen hetzelfde dierbare geloof had verkregen, verklaart: 'Want deze God is onze God, eeuwig en altoos; Hij zal ons geleiden tot de dood toe' (Psalm 48:15). Zij waren

verzekerd dat Hij hun God zou zijn, hen met Zijn genade vergezellen, hen geleiden en het goede schenken in leven en sterven. Met hetzelfde doel heeft onze Heere aan de gelovigen toegezegd: 'Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij, en Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken' (Johannes 10:27-28). Met welk een vertrouwen verliet hij zich op Christus, aangaande de vervulling Zijner beloften, die zeggen kon: 'Want ik ben verzekerd dat noch dood noch leven, noch engelen noch overheden noch machten, noch tegenwoordige noch toekomende dingen, noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onzen Heere' (Romeinen 8:38-39).
O liefelijke woorden van troost! Hoe gelukkig was Paulus in deze verzekerdheid des geloofs! Gelovige, dit is zowel uw voorrecht als het zijne! Gij hebt dezelfde beloften die hij had, dezelfde God om die te vervullen; en uw geloof moet zo wassen en toenemen tot ook gij verzekerd zijt, dat geen schepsel, noch enige aardse macht, noch de poorten der hel, u van Christus kunnen scheiden; zij kunnen even goed ten hemel opklimmen, Christus' rechterhand afhouwen, wat onmogelijk is, als één van de leden van Christus' geestelijk lichaam afscheiden. Indien gij zoudt zeggen: ik zie duidelijk genoeg hoe ik mijn dierbare Heere verheerlijken kan, en hoe gelukkig ik zijn zou als mijn geloof alleen maar in dit opzicht dat van Paulus evenaarde; maar ik ben zo zwak en geneigd om te vallen, en mijn vijanden zijn zo talrijk en machtig, dat ik somtijds vrees, nimmer in staat te zijn om het ten einde toe vol te houden. Omdat gij zó zijt, heeft de Heere u Zijn beloften gegeven, dat Hij u zou ondersteunen, en dan zult gij veilig zijn. En deze belofte is een deel van het verbond dat in alle opzichten wel geordineerd en vast is. Vestig uw oog daarop en zie niet op uzelf. Beschouw de Middelaar des verbonds in Wien alles welgeordineerd is, en door Wien het vast is. Als uw ontrouw u verontrust, denk dan aan Zijn getrouwheid. Laat u uw zwakheid Zijn kracht indachtig maken. Waarlijk indien Hij u slechts een enkel ogenblik aan uzelf overlaat, zult gij vallen; maar Hij heeft beloofd: 'Ik zal u nooit begeven of verlaten'. Indien het aantal en de macht van uw vijanden u doet vrezen, dat gij nog te eniger tijd door de hand van Saul zult omkomen, dan zegt Hij tot u: 'Gij wordt in de kracht Gods bewaard door het geloof tot de zaligheid' (1 Petrus 1:5). Maar als gij tot twijfel verzocht wordt, bevindende dat uw wederspannig hart geneigd is om van de Heere af te wijken, zegt Hij: 'Ik zal Mijn vreze in uw hart geven, opdat gij niet van Mij afwijkt' (Jeremía 32:40). Merk wel op, dat het Zijn trouw en macht zijn, en geenszins de uwe, welke u behouden moet, en dat Hij Zich verbonden heeft dit te doen. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde, en u belofte op belofte gedaan, om uw geloof te bevestigen, opdat gij verzekerd kunt zijn dat Hij u lief zal hebben en bewaren ten einde toe. En als Hij u tot de verzekerdheid daarvan gebracht heeft, zal uw vrede volkomen zijn. Christus zal in u verheerlijkt worden, nu Hij u tot één van die vaderen in het geloof gemaakt heeft, die Hem gekend hebben Die van de beginne is. Hij heeft u geleerd zowel om Hem te kennen, als in alles en ten allen tijde op Hem te vertrouwen. Dit is Zijn roem en kroon. Hij heeft Zich als uw volkomen Zaligmaker op de troon van uw hart geplaatst; Zijn Koninkrijk is in u, alsook de gerechtigheid en vrede en de blijdschap in de Heiligen Geest. Uw roeping en verkiezing zijn nu vast gemaakt. Gij weet, dat Hij Die beloofd heeft u te behoeden, getrouw is en het ook doen zal. Hebbende nu deze verzekering des geloofs, gepaard met de blijdschap der hope en door de Heiligen Geest verzegeld zijnde tot de dag der verlossing, waarlijk dan zijt gij een gelukkig mens, driemaal gelukkig, wien de Heere aldus begenadigd heeft. Hoe oneindig veel zijt gij aan Zijn genade verplicht!

O welk een dank en aanbidding zijt gij niet verschuldigd, voor al wat Hij reeds voor u gedaan heeft, meer dan dat gij daaraan ooit zou kunnen beantwoorden! En nochtans is dit slechts de morgenschemering van de volle dag. Zijn tegenwoordige weldaden zijn slechts bewijzen en onderpanden voor hetgeen Hij u hiernamaals zal schenken. Stel daarom steeds uw vertrouwen op Hem, en Hij zal u door Zijn Woord en Geest meerder licht schenken; Hij zal u meer en meer opwekken, versterken en bevestigen. Uw geloof zal dagelijks met meer zekerheid op Hem rusten; de blijdschap van uw hoop zal vermeerderen, uw liefde nog overvloediger worden. 'Hij zal u leiden door Zijn raad in een effen weg en daarna in Zijn heerlijkheid opnemen' (Psalm 73:24).
Zo heb ik dan naar mijn vermogen, de zekerheid en het geluk van een leven door het geloof in de Zoon van God geschetst, en tevens de gewone hinderpalen aangetoond die zijn wasdom beletten, als ook de overwinning er van, die de Heere aan Zijn volk schenkt. Ik moest in de behandeling daarvan de beknoptheid in acht nemen, en kon slechts enige wenken betreffende dit uitgebreide onderwerp geven. Moge de goede God, het gebrekkige daarin verschonen, en wat ik overeenkomstig Zijn wil en bedoeling schreef met Zijn overvloedige zegen bekronen. Indien gij mijn waarde lezer, bevindelijk gevolgd zijt, en inderdaad een gelukkig gelovige zijt, levende door de gezegenden Jezus voor Zijn beloofde hemel en voor alles wat Hij u op de weg derwaarts beloofd heeft, bedenk dan hoeveel gij Hem verschuldigd zijt! Hoe dierbaar Hij aan uw hart moet zijn! Hij heeft u van alle kwaad verlost; en zal u zegenen met alles goeds. En zo zeker als gij het onderpand daarvan bezit, zult gij ook in het bezit daarvan gesteld worden. O welk een Zaligmaker is Hij! Reeds heeft Hij u de onmetelijke rijkdommen Zijner genade geschonken, maar hoe groot zullen de schatten der heerlijkheid zijn, welke Hij u schenken zal! Gij zult Hem eerlang zien gelijk Hij is, en dan zult gij Hem gelijk zijn. Geen tong kan vermelden hoe groot die heerlijkheid wezen zal, zelfs niet alle tongen in de hemel, wanneer het getal der uitverkorenen volkomen zal zijn, ook niet nadat zij miljoenen jaren het genot daarvan zullen hebben gesmaakt; nee nooit zullen zij in staat zijn, al Zijn lof te verkondigen, omdat Hij hen aan Zichzelf gelijk heeft gemaakt. Terwijl gij dan Zijn heerlijkheid verwacht die geopenbaard zal worden, zult gij intussen voortgaan van geloof tot geloof, opdat uw geliefde Zaligmaker u dierbaarder wordt, en gij tot een nauwere en inniger vereniging met Hem mocht geraken. De ondervinding van elke dag, zal u Zijn verschijning meer en meer doen liefhebben. Gesmaakt hebbende hoe goed Hij is, zult gij met brandend verlangen uitzien naar het Avondmaal van de bruiloft des Lams.
En als gij nu een vader in Christus en sterk in het geloof geworden zijt, zult gij dikwijls uw ogen tot Hem opheffen, zeggende:
'Kom haastelijk, mijn Liefste, en neem mij tot U. Doe mij U aanschouwen, van aangezicht tot aangezicht en laat mij Uw tegenwoordigheid genieten, o dierbare Jezus, Wien mijn ziel achteraan kleeft. Hierbeneden door het geloof met U verbonden te zijn, is goed; maar met U daarboven te leven is verreweg het beste. Eén dag in Uw voorhoven in liefelijke omgang met U, is beter dan duizend elders; maar dit heeft slechts mijn begeerte gaande gemaakt; hoe meer gemeenschap ik met U heb, zoveel te meer honger en dorst ik naar U. Mijn ziel hijgt naar nauwer, steeds nauwer gemeenschap met U. Wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen? O Gij Licht mijns levens, blijdschap mijner ziel; Gij ziet hoe ik haak naar het einde mijns geloofs, wanneer ik niet langer zien zal door een duister glas; maar met ongedekte aangezicht de heerlijkheid mijns Heeren zal aanschouwen. Gij zijt mij zo dierbaar geworden, verheerlijkte Immanuël, door tienduizend maal duizenden liefdeblijken, dat

ik niet volkomen bevredigd ben, voor ik het gehele gezicht en het volle genot van U heb. De dag van onze ondertrouw is mij altijd in het vooruitzicht een zalige tijd geweest. O, dat huwelijk des Lams, wanneer ik als een reine maagd mijn hemelse Bruidegom zal worden voorgesteld! Hoe lang zal ik nog naar het volle genot van Uw eeuwige liefde smachten! Kom, Heere Jezus! laat mij U zien gelijk Gij zijt. Kom en maak mij U gelijk! Ik heb U lief; ik ben thans wel gelukkig in Uw liefde, maar niet zoals ik nog hoop te worden. Hier word ik vaak afgetrokken, en bemin U nimmer zoals ik dit wens, maar de geesten der volmaakt rechtvaardigen die thans reeds Uw troon omringen, zijn volmaakt in de liefde. O, mocht ik eens verwaardigd worden de heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus te aanschouwen, zoals zij! Is dat niet de stem mijns Liefsten, Die ik hoor antwoorden: 'Ja, Ik kom haastelijk!' Amen, zeg ik daarop, 'ja, kom Heere Jezus! Kom haastelijk mijn Liefste, en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten, op de bergen der specerijen' (Hooglied 8:14).

Lezer, zijn dit niet de verzuchtingen van uw ziel? Mochten die dagelijks hartelijker en sterker worden; want de tijd is voorts kort! Gij behoeft maar een tijdje te wachten, tot gij de Koning in Zijn schoonheid zult zien, en gij een gezegend deelgenoot van Zijn eeuwige heerlijkheid zult zijn. En indien Hij door deze weinige regelen u thans reeds meer van Zijn schoonheid doet zien, u meer door Zijn volheid doet leven en in Hem gelukkiger doet zijn, wens ik dat gij en ik, Hem door Zijn genade spoedig mogen ontmoeten, en Hem in eeuwigheid voor deze en alle andere genaden verheerlijken. De Heere, in Wien gij geloofd hebt, beveel ik u aan. Moge Hij uw geloof dagelijks versterken en bevestigen, opdat het voorspoedig wasse en toeneme, totdat Hij het bij u voleindige, en u inleide in die grote schare die niemand tellen kan; die lof en ere, en heerlijkheid en sterkte Hem toebrengen, Die geslacht is, en hen Gode kocht met Zijn bloed! Hem zij met de Vader en de eeuwigen Geest, drie Personen in één Jehovah, gelijke en eeuwige ere toegebracht.

AMEN

2. De wandel des geloofs

HOOFDSTUK

(1) Hij die met God wandelen zal, moet vooraf de weg des vredes leren kennen.

(2) De gelovige is met God verzoend, en de vrede Gods heerst in zijn gemoed, en zij beide wandelen tezamen, omdat zij nu overeenstemmen.

(3) De gelovige kleeft God hartelijk aan en wandelt met Hem in liefde.

(4) De gelovige gaat voorspoedig voort, zolang hij wandelt door het geloof, in standvastig vertrouwen op zijn verzoende God en liefhebbende Vader.

(5) De gelovige richt zijn treden overeenkomstig het Woord, en wandelt met een verruimd hart, op de koninklijke weg der godzaligheid.

(6) Des christens wandel, in de betrachting van zijn plicht.

(7) De gelovige gaat op zijn weg voort, zich in God verblijdende.

(8) De gelovige wandelt ootmoediglijk met God, dragende zijn kruis.

(9) De gelovige, door uitwendig kruis geoefend, draagt het met geduld, en vindt het een uitnemend hulpmiddel op zijn weg naar de hemel.

(10) De gelovige, door inwendig kruis geoefend, leert meer ootmoedig te wandelen met God.

(11) De gelovige strijdt de goeden strijd des geloofs, en gaat voort overwinnende, en opdat hij overwinne.

(12) De gelovige stapt voort, strijdende de goeden strijd des geloofs, en behaalt dagelijks de overwinning op de wereld.

(13) De gelovige treedt voort, wederstaande en overwinnende de lagen en aanvallen des verzoekers.

De satan is een onvermoeid wederpartijder. Hij was wederspannig tegen de oppermachtige wil des Allerhoogsten in de hemel en werd uitgeworpen. Zodra de mens geschapen was, begon hij hem te verzoeken om tegen God op te staan; en het gelukte hem. Sinds de openbaring van het Goddelijk voornemen om zondaren te verlossen, heeft hij zich steeds daartegen aangekant, en het met onmachtige woede bestreden. Zonder ophouden legt hij er zich op toe, om zondaren te verhinderen tot Jezus te komen; en wanneer zij tot Hem gekomen zijn, poogt hij hen steeds te beletten door het geloof uit Zijn volheid te leven. Aan de zijde van de satan, zijn overheden en machten, verenigde heirlegers en samengespannen legioenen van afvallige geesten; ontzaglijk voor de mens, uit aanmerking van hun grote menigte, en nog meer vanwege

hun listigheid en loosheid. Zij hebben listen en lagen, en ondoorgrondelijke diepten van bedriegerijen, waarin zij zo zeer zijn afgericht, dat zij daarmee de ganse wereld verleiden. Hun moed is wanhopig; want zij waren dolzinnig genoeg om de wapenen op te vatten tegen de Almachtigen. Geen wonder daarom, dat zij onvermoeid zijn in hun aanvallen op de mens. Zij zijn onophoudelijk wakende, gereed, wanneer de ene verzoeking mislukt, om een andere voor te werpen. Hun vermogen is zeer groot; zij worden genoemd overheden en machten, oversten en vorsten, ja de god dezer eeuw, omdat zij naar hun welgevallen werken in de kinderen der ongehoorzaamheid, die zij in de ketenen van de zonde zo vast gekluisterd houden, dat geen menselijke arm in staat is die te verbreken. En het is de enigste vreugde die zij kennen, een helse vreugde, die rampzalige gevangenen in hun boeien geklonken houden, totdat zij hen binden met eeuwige ketenen der duisternis.

Deze zijn uw vijanden, o mijn ziel! Zij hadden u in hun opstand tegen God betrokken; en zij wenden onophoudelijk hun pogingen aan, om u een deelgenoot te maken van hun plagen. Zij hebben een vrije toegang tot uw bedorven natuur. Zij weten hoe zich te bedienen van de voorwerpen in de wereld, om uw zinnen aan te doen, en boze gedachten in u te verwekken. Zij hebben altijd vurige pijlen bij de hand, om op uw geloof te werpen, en rusten nacht noch dag, om uw vrede en uw zaligheid in Jezus aan te randen.

Loof de Heere, mijn ziel, en alles wat in mij is prijst Zijn heiligen Naam, dat Hij u wilde verlossen van die vijanden. De liefde des Vaders gaf Zijn Zoon over, om het Zaad der vrouw te worden, God in het vlees, voor Zijn volk. In hun natuur, moest Hij de slang de kop vermorzelen; haar list, haar venijn en al haar vermogen, zijn in haar kop; deze dan verbrijzeld zijnde, is ze afgemaakt. De strijd welke gestreden zou worden was aan Adam voorspeld, en de overwinning welke behaald zou worden, was hem beloofd; en door het geloof in de toekomstige Verlosser, overwon hij en al de verlosten onder het Oude Testament, de satan. In de volheid des tijds werd God in het vlees geopenbaard; Hij kwam om de werken des duivels te verbreken. De zonde is het grote werk des duivels, daardoor trok hij de mens van God af, en daardoor houdt hij de mens van God gescheiden. Immánuël begon de verbreking van de werken des duivels, door het aannemen van de menselijke natuur. Zijn mensheid was volmaakt heilig; zij had geen zonde, noch kon enige zonde hebben, omdat God in Christus was. Alles wat de wet kon eisen, werd door Zijn heilig leven volbracht. Hij gehoorzaamde al haar geboden, met onafgebroken en volmaakte gelijkvormigheid. En daar Hij mede-wezig en mede-eeuwig was met de Vader, zo was Zijn gehoorzaamheid Goddelijk, volstrekt volmaakt, en oneindig genoegzaam om voor eeuwig te rechtvaardigen. Hij werd verzocht, het is waar, doch Hij overwon alle verzoekingen. Hij verijdelde al de pogingen des satans, in zoverre, dat Hij op het laatste toneel van Zijn leven gekomen zijnde, zeggen kon: ‘De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets’ (Johannes 14:30). Hij kwam, en de grote strijd werd gestreden, welke voor eeuwig beslissen moest, of het Zaad der vrouw, dan het zaad der slang, als overwinnaar zou gekroond worden. De strijd begon in de hof van Gethsémané, en eindigde op de berg Golgotha. Alle kunstgrepen van de helse sluwheid werden toen beproefd; alle aanvallen van de duivelse boosaardigheid werden te werk gesteld tegen de oversten Leidsman onzer zaligheid; doch Hij overwon die allen. Zo was het voorspeld: ‘Op de fellen leeuw en de adder zult gij treden, gij zult de jongen leeuw en de draak vertreden’ (Psalm 91:13). Hij trapte de slang op de kop, en vermorzelde die; doch ten zelfde tijd beet de slang Hem in de verzenen. De versen, of hiel, betekent Zijn lager deel, Zijn lichaam; dit viel in de strijd; doch hij voltooide Zijn overwinning, door het afleggen van Zijn leven. De

apostel Paulus spreekt van het kruis, waaraan Hij bloedde en stierf, als het grote toneel van Zijn strijd, en waaraan hangende, Hij overwon, en voor eeuwig zegepraalde over de machten der hel. 'De overheden en machten uitgetogen', haar ganse wapenrusting waarop zij vertrouwden haar ontroofd hebbende, 'heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en door het kruis over haar getriomfeerd' (Kolossenzen 2:15); leidende haar als gevangen in ketenen, terwijl ze wel weerspannelingen bleven, maar onmachtig om de Goddelijken Verlosser in het allerminst van de eer Zijner overwinning te ontzetten. Dus overwon Hij stervende, de dood, en 'deed teniet dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel' (Hebreeën 2:14). O gezegende en almachtige Jezus, eeuwige lof en dank zij U toegebracht, voor deze heerlijke overwinning! De satan is nu een overwonnen vijand. Hij ligt onder Uw voeten, o zalig en verheerlijkt Hoofd der verlosten! Gij hebt voor hen en in hun plaats al de lagen en aanvallen van de duivel verijdeld. Hij moge hen verzoeken, maar hij kan hen niet overwinnen. Hij heeft geen recht om hen te beschuldigen, daar Gij een eeuwige gerechtigheid hebt aangebracht, Hij heeft geen macht om hen te kwellen, verder dan Gij hem zulks wilt toelaten. Hij kan hen uit Uw hand niet rukken, zij zijn U dierbaar, en Gij bewaart hen als Uw oogappel. Geloofd zij Uw Naam! Gij zult eerlang hen buiten het bereik van zijn verzoekingen stellen, en hun een eeuwige en oneindig volkomen Zaligmaker zijn.

In dit geloof, wordt gij geroepen o mijn ziel, om tegen de oude slang de wapenen op te vatten. Gij moet haar bestrijden, onder de banier van Jezus, een naam, welke de duivel en zijn engelen verschrikkelijk is. Vertrouwende op de overwinning, door Jezus voor u behaald, en op de kracht welke Jezus in u werkt, moet gij dagelijks Hem roem en eer toebrengen. Hoe veilig, hoe zalig is zulk een strijd! De wijsheid van uw God en Zaligmaker zal u de lagen van de satan doen ontdekken. Vertrouw daarop o mijn ziel. Verlaat u eenvoudig op Zijn bestuur; en hoewel de satan arglistig en loos is; hoewel hij diepten van bedrog, en talloze ontwerpen heeft, gij zult echter niet onkundig zijn van zijn aanslagen. Uw alwetende Verlosser zal al zijn ondernemingen verijdelen, en de raad van die Achitófel tot zotheid maken. En valt hij u aan als een brullende leeuw, vrees hem niet. Uw Verlosser is sterk. Hij heeft de slang de kop verpletterd; weersta haar in het geloof, en gij zult haar desgelijks de kop verpletteren. Leun op Jezus' arm; vertrouw op Zijn beloofde sterkte; volg Zijn bevelen op, en gij zult dagelijks de satan onder uw voeten vertreden.

Maar gedenk bovenal, dat gij hem alleenlijk overwinnen kunt door het geloof, door het geloof in de overwinning van Jezus en gebouwd op uw geloof in het woord van Jezus. Want aldus getuigt de Schrift, aangaande hen, die thans als overwinnaars voor de troon zijn: 'Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis' (Openbaring 12:11). Zij overwonnen hem, vertrouwende op Jezus' verzoenend bloed, en door staat te maken op hetgeen het Woord getuigt, van Zijn algenoegzaamheid om volkomenlijk te verlossen; en zij behaalden de beloofde overwinning. Op gelijke wijze spoort de apostel Petrus de gelovigen aan, tot matigheid in het gebruik van alle aardse genietingen, en tot gedurige waakzaamheid tegen hun vijanden, opdat zij dagelijks mochten overwinnen. 'Wees nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden; denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof' (1 Petrus 5:8-9). Dit brengt de overwinning aan. De gelovige wederstaat de duivel, en verzet zich standvastig tegen hem in de kracht van Christus. Deze kracht is alvermogend; en daarom behaalt het geloof, op haar steunende, onfeilbaar de overwinning. De duivel mag zijn pijlen dicht en snel doen vliegen; het schild des geloofs is er tegen bestand.

Het is krachtig door God, om die allen uit te blussen, zodat het vuur der verzoeking de ziel niet zal doen ontvlammen. Hoe dierbaar zijn die uitspraken van Gods Woord! Hoe bemoedigend voor de christen krijgsknecht! Zij beloven hem alles, wat hij nodig heeft om te strijden en te overwinnen. Waarom zou u dan twijfelen o mijn ziel, aan de beloofde zegeningen? Schep moed. Strijd onder de banier van Jezus. Houd u dicht onder Zijn veldteken. Volg stipt Zijn bevelen op; en Hij zal haast de satan onder uw voeten verpletteren, en gij zult eeuwig meer dan overwinnaar over hem zijn.
Wanneer gij uw strijd tegen de satan in dit licht beschouwt, o mijn ziel, wat is er dan in, wat uw voortgang op de weg naar de hemel zou verhinderen? Gij wordt, het is waar, geroepen om hem te bestrijden; doch het is in des Heeren kracht, en als een deelgenoot van Zijn overwinning. Hij heeft al uw vijanden voor de Zijnen verklaard. Hij heeft uw strijd gestreden. Zijn overwinning is de uwe. Gij mocht daarom, vóór het aangaan van de strijd, reeds een zegezang aanheffen. Gij strijdt niet om de vergeving van uw zonden te verkrijgen, of uzelf rechtvaardig te maken, maar om uw wederpartijder, die u tot de zonde zoekt te verleiden, en indien hij kon, u van uw gerechtigheid zou beroven, tegenstand te bieden. Hij haat u omdat Christus u bemint. Doch zijn haat is vergeefs. Uw Zaligmaker heeft hem voor u overwonnen en Hij wil hem door het geloof in u overwinnen; want gij wordt door Zijn almachtige kracht bewaard. Hierop vertrouwende, zo ga voort, sterk zijnde in de Heere. Zolang gij leeft in gemeenschap met Hem, zal uw strijd voorspoedig wezen. Indien gij acht geeft op Zijn woord en Zijn bevelen opvolgt, zal Hij uw hart bemoedigen en uw handen sterken, door deze en soortgelijke beloften: Ik heb u tot een krijgsknecht verkozen, en Ik zend u uit om al de vijanden van uw vrede te bestrijden. Doch gij gaat niet tot deze krijg, om daarin te dienen op eigen bezoldiging, noch om te strijden met een onzekere uitkomst. Ik heb alles beschikt wat u nodig is om de strijd uit te houden, en als overwinnaar weder te keren. Deze heilige krijg zal u veel voordeel aanbrengen. Hij zal een middel zijn, om bestendig gemeenschap met Mij te oefenen. Gij zult u in de noodzakelijkheid bevinden, om tot Mij te komen om moed, om bevelen, om sterkte; en door het geloof zult gij gevoelig ondervinden dat Ik u nabij en aan uw zijde ben. Alleenlijk vertrouw op Mij, en gij zult gewaar worden, dat Ik Mijn beloften van hulp en overwinning getrouwelijk vervul. Ga dan heen tot uw dagelijkse strijd, en zie de satan moedig onder de ogen. Vrees hem in het minste niet; want daardoor zou u tonen te twijfelen, dat Ik hem onder Mijn voeten heb, en hem haast onder uw voeten zal leggen. Geef hem geen plaats, zelfs niet voor één ogenblik; maar weersta hem en volhard in hem te weerstaan, standvastig zijnde in het geloof en in het gebed, vertrouwende op Mijn toezegging en op Mijn hulp. Wees nuchter en waak. Weersta dus de duivel en gij zult hem gewis overwinnen. En eenmaal overwonnen hebbende, ga voort met strijden. Houd in de strijd het oog op Mij geslagen om overwinning; en die behaald hebbende, verwacht een nieuwe aanval, en zie steeds op Mij, om overwinning. Ga dus voort overwinnende en opdat gij overwint. Uw kroon heb Ik in bewaring; en zo zeker als Ik die op het hoofd heb, zal ze ook op uw hoofd zijn. Gij zult eerlang met Mij zitten op Mijn troon als gekroond overwinnaar tot in eeuwigheid.
‘Roem en dank zij U, mijn dierbare Jezus! voor deze getrouwe beloften, waarop Gij mij hebt doen hopen! En nu, Heere, laat het goede dat Gij over Uw dienaar gesproken hebt, bevestigd worden, en doe zoals Gij gezegd hebt. Gij hebt in mijn hart gegeven, te begeren een goed krijgsknecht te zijn en Uw strijd te strijden tegen al de vijanden van Uw kroon en waardigheid. O grote Leidsman van mijn zaligheid, wapen mij tot mijn dagelijkse strijd tegen de satan. Hij is mij te listig; o mijn God, leer mij zijn listen kennen. Hij is mij te machtig; maar het Vrouwenzaad heeft hem de kop vermorzeld.

Ja, almachtige Jezus! Gij hebt de duivel overwonnen en zijn werken verbroken. Ik geloof in Uw overwinning. O, laat mij delen in haar vruchten, en U dagelijks, door mijn overwinningen, roem en eer toebrengen. Maak mij sterk in de genade die in Christus Jezus is, opdat ik de satan niet vrees. Zend mij tegen hem uit, bekleed met Uw onverwinnelijke wapenrusting. Sterk mij, o mijn God, opdat ik door de langdurigheid of hevigheid van de strijd niet bezwijk, maar maak mij bekwaam om volstandig te blijven, totdat Gij mij van de strijd aflost. Dus wens ik, in gedurige afhankelijkheid van U, de goeden strijd des geloofs te strijden, gemeenschap met U oefenende in elke aanval, steeds meer mijn behoefte lerende kennen, en meer dankbaar aan U zijnde voor elke onderstand. O mijn Jezus, mijn dierbare en liefderijke Verlosser! Vermeerder mijn gemeenschap met U. Ik wens de goede strijd te strijden, en alles wat ik daartoe nodig heb, is van U. Uit Uw volheid verwacht ik het; en als ik het ontvang, wens ik het tot Uw eer te gebruiken. Hoor mij, o Heere, en verhoor mij, om Uws Naams wil! Amen, Amen.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

(14) De gelovige, door Gods kracht bewaard, volhardt in zijn heilige wandel en zegenrijke strijd.

(14) De gelovige, door Gods kracht bewaard, volhardt in zijn heilige wandel en zegenrijke strijd.

(15) De gelovige voleindigt zijn loop, en gaat in de rust in.

Niets is meer algemeen in de Heilige Schrift, dan geestelijke zaken voor te stellen onder het zinnebeeld van stoffelijke dingen, en van de vermogens en werkingen van de ziel te spreken met bewoordingen, ontleend aan de vermogens en werkingen van het lichaam. Wandelen is een lichamelijk bedrijf, en bestaat in zich te bewegen en te gaan van de ene plaats naar een andere; hierom wordt het op de geestelijke wandel toegepast. De ziel, met God verzoend en bevredigd, heeft een zekere weg aan haar voorgesteld, te bewandelen, ten einde de genade te genieten, welke hun, die in Christus Jezus zijn, beloofd is. Deze wordt genoten door het geloof; en daarom wordt de wandel van een gelovige met God en zijn voortgang van kracht tot kracht, in de heilige bladeren de wandel des geloofs genoemd; 'wij wandelen', zegt de apostel, 'door geloof en niet door aanschouwen' (2 Korinthe 5:7).

Toen de mens van God afviel, geraakte hij het spoor bijster, en had de wil noch het vermogen, om weder te keren. De Kerk van het Oude Testament doet deze belijdenis: 'Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg' (Jesaja 53:6). De apostel Petrus herinnert dit de gelovigen daar hij schrijft: 'Gij waart als dwalende schapen, maar gij zijt nu bekeerd tot de Herder en Opziener uwer zielen' (1 Petrus 2:5). En hiermee stemmen overeen de woorden van zijn ambtgenoot Paulus: 'Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken' (Romeinen 3:10-12). Geheel het menselijk geslacht, dit leert ons de rol der eeuwige waarheid, is afgedwaald, allen hebben zij hun weg bedorven; zij hebben de wegen Gods verlaten en zich gekeerd, elk naar zijn eigen weg; zij zijn onbekwaam, gelijk een ongelukkig verdoold schaap, het kwetsbaarste van alle schepselen, om weder te keren. En zij zijn er ook onwillig toe; want zij wandelen niet naar de Geest, maar naar het vlees, zij zijn vleselijk gezind, en in hun vleselijke gezindheid zijn ze zelfs vijandig tegen God en Zijn wegen.

Het heeft Gode behaagd naar de oneindige rijkdom Zijner barmhartigheid, aan deze afgedwaalden de weg der zaligheid bekend te maken. Hij maakte hun die bekend terstond na de val. En de gelovigen in die eerste eeuwen en vervolgens, zagen die duidelijk, en bewandelden hem met blijdschap. Henoch, Noach, Abraham en anderen worden gezegd met God gewandeld te hebben op dezelfde weg, die naderhand door het beschreven Woord is afgetekend, hetwelk ten richtsnoer diende voor de Joden en hun aanwees, hoe zij wandelen moesten in de voetstappen des geloofs van hun vader Abraham. Van eeuw tot eeuw verwekte God de profeten, om Zijn volk te brengen op de koninklijke weg, en hen op te wekken tot bidden, om er op gehouden te worden. Door de mond van Zijn dienaar David gaf Hij hun deze belofte: 'De HEERE is goed en recht; daarom zal Hij de zondaars onderwijzen in de weg. Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal de zachtmoedigen Zijn weg leren' (Psalm 25:8-9). Aangemoedigd door deze gunstige uitspraak van Gods Woord, vinden zondaars die hun nood gevoelen, zich opgewekt, om te bidden: 'HEERE, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden. Leid mij in Uw waarheid en leer mij' (Psalm 25:4-5). Er is geschreven in de Profeten: 'En zij zullen allen van God geleerd zijn' (Johannes 6:45); 'zij zullen Mij allen kennen, van de kleine onder hen tot de grote onder hen', zegt de Heere (Hebreeën 8:11). Indien aan iemand van Zijn kinderen wijsheid ontbreekt en hij die van God begeert, Hij geeft hun allen mildelijk en verwijt niet. Hij brengt hen door Zijn Woord en door Zijn Geest tot kennis van zichzelf, en tot de kennis van de ware God.

Goddelijk onderwijs is nodig, om de mens zichzelf te leren kennen. Hij kent zijn toestand niet, noch vreest zijn gevaar, totdat de Heilige Geest volgens Zijn ambt, van

de Vader en de Zoon uitgaat; dan overtuigt Hij hem van zonde, van haar onbegrijpelijke snoodheid, van de schuld welke zij over hem brengt, en van de straf die hij verdiend heeft. Hij verlicht het verstand, om die waarheden onderscheidenlijk in te zien, en bindt de overtuiging er van op het geweten. Dan vindt de mens dat hij tot hiertoe blind was en onkundig, wederspannig in zijn wil tegen God, en met zijn hart afkerig van Hem. De Geest doet hem het bederf van zijn natuur bemerken alsmede het verkeerde en gevaarlijke van zijn wegen, op welke voort wandelende, hij onvermijdelijk had moeten omkomen; want hij was onwillig en ook onmachtig, om tot God weder te keren. Toen hij dit recht gewaar werd, besloot hij weder te keren, doch verkoos niet tot God te komen, langs de weg des geloofs. Hij vond dat hij niet kon geloven, tenzij het hem van boven gegeven werd. Het geloof is Gods gave; en het kan niet verkregen worden, dan door de werking van Gods kracht. Hij moet Zijn Goddelijk alvermogen in het werk stellen, of anders zal de overtuigde zondaar, ten uiterste hulp- en hopeloos, in ongeloof blijven volharden. Dus onderwijst de Heere al Zijn kinderen. Hij leert hen hun gevallen staat kennen, en maakt hen gevoelig voor hun zondenschuld en gevaar. Hij brengt hen tot rechte kennis van het bederf hetwelk al de vermogens van ziel en lichaam doordrongen heeft, en waardoor zij, ten allen tijde, geneigd zijn tot het kwade en onbekwaam om enig waar goed te doen. Een kwade boom kan geen andere dan kwade vrucht voortbrengen. Het verstand wordt verlicht om dit in te zien; het geweten wordt wakker gemaakt om dit te gevoelen; en hierdoor wordt de overtuigde zondaar bereidwillig, om aangaande de weg der behoudenis onderricht te ontvangen. De Heilige Geest vervult Zijn ambt, door hem de kennis van God mede te delen.

Onze gezegende Verlosser verklaart: ‘Niemand kent de Zoon dan de Vader, noch iemand kent de Vader dan de Zoon en dien het de Zoon wil openbaren’ (Mattheüs 11:27). En dit doet Hij door de Heiligen Geest der wijsheid en der openbaring, die tot dit einde aan Gods kinderen geschonken wordt, opdat zij Hem kennen en in Hem geloven zouden, als hun verzoenden Vader in Christus Jezus. Deze zaligmakende kennis is voor de wijzen en verstandigen dezer wereld verborgen, maar wordt geopenbaard aan kinderkens, die de Heilige Geest een eenvoudig en leerzaam gemoed gegeven heeft. Derzulken openbaart Hij de dingen Gods. Hij leert hun kennen:
De natuur der Godheid, die één is. Er is één Jehovah, en behalve Hem is er geen God. Als ook: de Persoonlijkheden in de Godheid: Vader, Zoon en Geest. Deze Drie bestaan in het éne Goddelijke Wezen. Zij dragen deze namen, niet alleenlijk om hun bestaan uit te drukken, maar ook hun wijze van werking, en de betrekking waarin zij tot ons staan in de huishouding der verlossing. De drie Personen der aanbiddelijke Godheid traden in verdrag vóór de grondlegging der wereld, en kwamen overeen om zekere verbondsbetrekkingen op Zich te nemen. De eerste Persoon, de Vader, gaf een ontelbare schare van zondaren aan de Zoon, op voorwaarde dat Hij als Borg voor hen zou instaan, geopenbaard zou worden in het vlees, en door gehoorzaamheid en lijden een eeuwige gerechtigheid zou aanbrengen. De eeuwige Zoon nam deze voorwaarde aan, en bewilligde om in de volheid des tijds mens te worden, te leven en te sterven voor al degenen die Hij ter heerlijkheid leiden zou. De derde Persoon, de Heilige Geest, verbond Zich om degenen die de Vader aan de Zoon gegeven had, op Zijn tijd te wederbaren, te heiligen, te leiden, te vertroosten en te maken tot kinderen en erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus. Het is de Heilige Geest, Die de uitverkoren zondaar het verbond bekend maakt, volgens de belofte: ‘De verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen; en Zijn verbond, om

hun die bekend te maken' (Psalm 25:14); Hij zal hun de aard en de zekerheid van al de goederen des verbonds openleggen, tot hun bevestiging en opbouwing in het geloof. 'Het verbond is in alles welgeordineerd en bewaard' (2 Samuël 23:5); het is beraamd in de raad en het voornemen der eeuwige Godheid aangaande de erfgenamen der beloften, wiens zaligheid onwankelbaar verzekerd is door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liegen zou, te weten, Zijn raad en Zijn eed; Zijn raad, het uitwerksel van oneindige wijsheid, bevestigd door een heiligen eed die niet gebroken kan worden (Hebreeën 6:18). Alle Gods volmaaktheden zijn verbonden om dit vrijmachtig besluit, zo plechtig gestaafd, ten uitvoer te brengen; want het welgeordineerde verbond is wel bewaard en zeker; zeker en onwrikbaar als Jehovah's troon, onveranderlijk als Zijn natuur, duurzaam en bestendig gelijk Hijzelven. Eens mensen verbond zelfs, wanneer het wettig getekend en verzegeld is, wordt niet teniet gedaan, noch iemand voegt er iets aan toe. Wie zou dan Gods verbond teniet maken? Hijzelf zal dit ook nimmer doen; want alzo spreekt Hij: 'Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen dat uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen' (Psalm 89:35); Ik zal er niets aan toedoen, noch er iets afdoen, want het is in alles welgeordineerd; Ik heb er niets, zelfs tot de minste omstandigheid van, uit gelaten; Ik heb het ganse plan bepaald door Mijn onfeilbare wijsheid, en zal al de bijzonderheden er van uitvoeren door Mijn oneindige macht, de loop der natuur en der genade wordt naar Mijn wil onfeilbaar bestuurd, zelfs tot de geringste gebeurtenissen en omstandigheden; elk haartje is geteld en geen musje valt op de aarde, zonder Mijn Goddelijk beleid.

Hoe veilig mogen dan de erfgenamen der zaligheid op een Verbondsgod steunen! En wanneer zij tot Jezus de toevlucht nemen, welk een sterke vertroosting mogen zij dan hieruit afleiden, dat hun zaligheid verzekerd is door de onveranderlijke raad en de onschendbare eed van een aanbiddelijk Drie-Enig God!
Dezelfde Goddelijke Leraar die de gelovige christen deze waarheden, tot verdere bevestiging in zijn geloof leerde omhelzen, doet hem ook opmerken het vrijgunstige van al de weldaden des verbonds. Zij worden beloofd als vrije geschenken; zij worden medegedeeld tot prijs der heerlijkheid van vrije genade. Zij worden niet geschonken aan zulken, die ze waardig zijn of verdiend hebben; maar aan vijanden, aan goddelozen, aan zondaars als zodanig. Geen voorwaarden worden er geëist, geen hoedanigheden vooraf gevorderd. De redenen, die God bewegen om aan zondaren genade te bewijzen, zijn niet ontleend aan enig goed dat in hen is, of in hen was voorgezien. Niet om de werken der rechtvaardigheid die zij gedaan hebben of konden doen, maar naar Zijn barmhartigheid, maakt Hij hen zalig. Hij doet alles tot grootmaking van de roem Zijner genade. Zijn verbond is in die voege beraamd, door het leven en de dood van Christus ten uitvoer gebracht, en door de Heiligen Geest toegepast, dat, gelijk geschreven is, die roemt, roeme in de Heere. Geen vlees kan roemen voor Hem. De roem is voor altoos uitgesloten, omdat het alles is uit genade. Wijsheid, om de zondaar de zaligende kennis mede te delen; gerechtigheid, om hem te rechtvaardigen; sterkte, om hem staande te houden en te bewaren; vertroostingen, om hem te verkwikken; de hemel, om hem te ontvangen; dit zijn de vrijgunstige geschenken van het genadeverbond. Want uit genade wordt hij zalig, door het geloof; en dit is niet uit hem, maar Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme. Dus wilde de Heere van de mens de hovaardij verbergen, en hem door ervaring en beoefening de zin leren verstaan van deze en soortgelijke Bijbelplaatsen: 'Zo zegt de

Heere HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, het zij u bekend, maar om Mijn heiligen Naam' (Ezechiël 36:22,32).

Met de zo-even gemelde waarheid staat in nauw verband, de volheid der Verbondsgoederen. Alles wat tot zaligheid van de zondaar nodig is, is volkomen zowel als vrijgunstig door de uitnemende rijkdom der genade beschikt, en door 's Vaders liefde, als een schat weggelegd en bewaard, in de volheid van de Zoon. Hiervan getuigt de Geest in het Woord der waarheid, en verzegelt Zijn getuigenis aan het gemoed van de gelovigen. Het was des Vaders welbehagen, dat in het vleesgeworden Woord alle volheid wonen zou, en dat Zijn volk uit Zijn volheid ontvangen zou genade voor genade. Deze volheid is de oneindige oceaan. Er is geen stroom, geen druppel genade te verkrijgen, dan uit die volheid Jezus Christus, als de Godmens, heeft het alles in Zich, en tot hetzelfde einde, als het hoofd de zintuigen in zich heeft. Hij bezit het alles om aan Zijn leden mede te delen, een volheid van licht en leven, van gevoel en verstand, van liefde en blijdschap, ja van alle geestelijke zegeningen. Uit Hem, als het Hoofd des lichaams, namelijk der Gemeente, moet elk gelovig lid al Zijn levenskracht ontlenen. Op Hem moeten zij steunen ten allen tijde; en tot Hem moeten zij gaan, om vervulling van al hun behoeften. Zoekt de christen vergeving en vrede des gemoeds, gerechtigheid, heiligheid, kracht in de geestelijke strijd, troost onder zijn rampen; verwacht hij het leven uit de dood, en het eeuwig zalig leven; alles moet hij uit de volheid van Jezus ontvangen, in Wien al de volheid der Godheid lichamelijk woont. Zij woont in Hem, als in een overvloeiende bron. Des Vaders liefde tot Zijn aangenomen kinderen, en de ondervinding daarvan, door de genade van de Heiligen Geest zijn geheel in en door de genoegdoening van de Heere Jezus Christus. Uit Zijn volheid komen alle verbondsgoederen in ruime en bestendige overvloed tot de gelovigen. Het genot daarvan, mag aan hun zijde niet altijd even gevoelig en troostrijk zijn; maar het is altoos even zeker aan de zijde Gods; niets kan de vloed van die heilfontein verstoppen; niets kan haar loop afleiden. Ter plaatse, vanwaar de rivieren komen, derwaarts keren zij weder. De rivier van het water des levens, ontspringt van de troon Gods en des Lams, en zij zal steeds vloeien, totdat zij in haar eigen oceaan weder terugkeert. 'Het water dat Ik hem geven zal', zei Jezus, sprekende van degenen die in Hem geloven zouden, 'zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven', en met zich brengende de verzadiging van vreugde, en liefelijkheden, eeuwig.
Niemand zal ooit reden vinden, om de weg die naar de hemel leidt te verkiezen, zolang hem deze waarheden niet bekend geworden zijn. Zijn verstand moet verlicht worden, om die te kennen. Nooit zal hij denken aan het veranderen van weg, zolang hij onkundig is van zijn zondige en hulpeloze staat. Maar wanneer hij daarvan in zijn gemoed levendig overtuigd is, en hij niets in zichzelf meer vindt om op te steunen, dan zal hij zich gedrongen gevoelen om buiten zich naar hulp om te zien. De Heilige Geest zal hem onderwijzen van de leerstukken der genade, de natuur der Godheid, de Personen in het Goddelijke Wezen, het verdrag der Goddelijke Personen, waardoor alle genade en heil vrijgunstig en volkomen beschikt en van de Vader aan de Zoon gegeven is, in Wiens volheid dat alles opgelegd is, ten nutte van Zijn lichaam, de Gemeente, en medegedeeld wordt aan elk harer leden, door de invloeden van de Heiligen Geest. Dus leert hij zien, dat het alles uit genade is, van het eerste tot het laatste. Alle goed dat een zondaar op aarde ontvangt, of in de hemel geniet, wordt in die voege geschonken, dat alle roem uitgesloten, en alle waan van eigen gerechtigheid

of waardigheid in het stof vernederd wordt, opdat de genade alleen de kroon draagt en al de roem ontvangt.

Ziehier dan mijn ziel een stof van nauwkeurig onderzoek.
Kent gij uzelf, uw staat en toestand, en zijt gij gevloden van de toekomenden toorn? Heeft het licht van Gods Woord uw donker verstand bestraald, en Hebt u bij dat licht gezien, dat gij waarlijk de voet gezet hebt op de weg ten hemel? Hoe werd zulks aan u ontdekt? Heeft de Heilige Geest u ooit overtuigd van zonde en u doen bemerken, dat gij Gods beeld verloren en Zijn gunst verbeurd had? Beschouwde gij ooit uzelf als in Adam gevallen en in hem een kind des toorns, een bedorven en ellendig zondaar? Hebt u uw volstrekte onmacht om voor uw zonden te boeten en uzelf heilig te maken, leren beseffen, en werd gij daartoe gebracht na vele wettische pogingen en ten laatste gedwongen, om alle hoop in uzelf op te geven, en te zien op de Heere Die hemel en aarde gemaakt heeft, van Wien alleen uw hulp komen moest?
Is u de rechte kennis medegedeeld aangaande de Eénheid der Godheid en de Personen in haar: Vader, Zoon en Geest, het verdrag der eeuwig gezegende Drie-Eenheid, en de volstrekte zekerheid van al de verbondsgoederen door de Vader beloofd, en aan de Zoon als het Hoofd der Kerk overgegeven, Die nu als Godmens, ze dadelijk in bezit heeft, en door Zijn Geest vrijgunstig en volkomen mededeelt aan al Zijn leden; want zij zullen nooit ophouden, uit Zijn volheid genade voor genade te ontvangen, totdat zij uit dezelfde volheid ontvangen, heerlijkheid voor heerlijkheid?
Onderzoek uzelf o mijn ziel! Onderzoek u nauwkeurig, en beproef u aan de toetssteen van Gods Woord. Onderzoek en let hoedanig de overtuiging van uw verloren toestand geweest is. Blijft het steeds bij u waarheid dat er geen hulp of hoop is in uzelf? Hebt u de toevlucht genomen om de hoop, in de Heere Jezus voorgesteld, vast te houden? Is uw kennis van de Godheid blote bespiegeling, of wordt ze in beoefening gebracht? Geniet gij des Vaders liefde door het geloof in de volbrachte verlossing des Zoons, door de invloed van de Heiligen Geest? Dit is de zaligmakende kennis van de Godheid. En is uw kennis zodanig? Eert gij de Goddelijke Personen, door de erkentenis van hun onveranderlijke raad en onschendbare eed, ten waarborg gesteld voor de erfgenamen der belofte, opdat zij zouden vertrouwen en niet vrezen? Ziet gij met enige klaarheid in, hoe volstrekt veilig men zich op de Goddelijke beloften mag verlaten, en hoopt gij daaruit troost voor uw geweten en blijdschap voor uw hart af te leiden?
Indien gij waarlijk de voet op de hemelweg gezet hebt, dan moet ik verder vragen: Zijt gij bevestigd in de kennis van uw bedorven staat? Hebt u u onbekwaam gevonden om iets anders te doen, dan uw verderf te verhaasten? En zijt gij, door het besef hiervan gedreven, om al uw heil buiten uzelf in Jezus te zoeken, langs de weg van het zalig genadeverbond, in hetwelk alles wat gij nodig hebt voor tijd en eeuwigheid, opgelegd en verzekerd is? Deze waarheden zijn de grondslag van een troostelijke wandel met God. Zie toe, dat gij er wel gevestigd in mocht zijn. De kennis van uzelf moet u tot God drijven; en de kennis van God moet u opleiden, om met Hem te wandelen. De eerste moet u leren, alle vertrouwen op uzelf te verzaken; de andere moet u overreden, dat gij veilig het vertrouwen van uw hart mocht vestigen op uw verzoenden Vader, uw Zaligmaker, uw Leidsman. Zie dan tot Hem op mijn ziel en bid dikwijls tot Hem, zeggende:
‘O Heere God! hetgeen ik niet inzie, leer Gij mij dat. Doe mij steeds een ootmoedig leerling zijn in de school van Christus. Laat mij dagelijks daar leren wat ik in mijzelf ben, een gevallen zondig schepsel, billijk waardig het eeuwig verderf van Uw

aangezicht. O! laat mij nooit uit het oog verliezen, hoezeer ik een Zaligmaker nodig heb, noch vergeten dat Hij gezegd heeft: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'. Leer Gij mij dit, o eeuwige Geest. Open Gij mijn verstand om de Schriften te verstaan. Hetgeen Gij er in geopenbaard hebt aangaande de Godheid, en aangaande de raad en het werk der eeuwig gezegende Drie-Eenheid, openbaar dat aan mijn ziel. Gij hebt gezegd: 'dat niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heiligen Geest. O! schijn dan in mijn duister gemoed, en leid mij in, tot de zaligende kennis van de Heere Jezus. Maak mij bekend met Zijn Middelaars ondernemingen, en hoe Hij die volmaakt vervuld heeft; opdat ik, steunende op Zijn volbrachte verlossing, des Vaders liefde mag ondervinden; in de Zoon, Zijn Vader mag bevinden mijn Vader te zijn, en door Uw gezegende invloed daartoe gebracht worde, dat ik gemeenschap hebbe met de Vader en de Zoon. O! leid mij in alle waarheid, Geest der wijsheid en der openbaring, opdat ik mag kennen de dingen die tot mijn vrede dienen, en door U wijs gemaakt mag worden tot zaligheid. Amen'.

TWEEDE HOOFDSTUK

(2) De gelovige is met God verzoend, en de vrede Gods heerst in zijn gemoed, en zij beide wandelen tezamen, omdat zij nu overeenstemmen.

Er is geschreven in de Profeten: 'Zij zullen allen van God geleerd zijn'. Een ieder van Gods kinderen zal gebracht worden tot de kennis der waarheid; en hetgeen hun aan het verstand geleerd is, zal krachtdadig gemaakt worden, opdat het zijn eigenaardige uitwerking hebbe op het geweten. Hieraan wordt beantwoord, wanneer het geweten zich laat besturen door het Woord van God, en volgens die onfeilbare regel, de mens getrouw beschuldigt of veroordeelt.

Het geweten veronderstelt de kennis van een zekeren regel; en zijn werking bestaat, in het vergelijken van 's mensen stand of daden met die regel, ten einde te ontdekken of zij daarmee overeenkomen, al dan niet.

Die regel is de Heilige Schrift, de ganse geopenbaarde wil van God, die de onfeilbare en enige toetssteen is van goed en kwaad. Want 'al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is; opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust' (2 Timótheüs 3:16-17). De gevallen mens heeft generlei middelen om Gods wil te ontdekken, dan voor zoverre die aan hem geopenbaard wordt. Hij bezit geen aangeboren kennis. Hij heeft geen ingeschapen grondbeginselen. Hij is, van nature, zo onkundig van God en van Goddelijke zaken, als het veulen van een woudezel. 'Zijn verstand is verduisterd; hij is vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hem is, door de verharding des harten' (Éfeze 4:18). En het is geheel boven zijn vermogen, tot enige rechte kennis van God te geraken; 'want hij kan de onderzoeking Gods niet vinden' (Job 11:7). De wereld kon nooit door haar wijsheid, God leren kennen. De Hottentotten zijn niet meer vervreemd van de ware kennisse Gods, dan de oude Grieken en Romeinen. 'De natuurlijke mens', toch, hoe wijs hij ook zij, 'begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden' (1 Korinthe 2:14).

De Schrift daarom, is de enige regel en toetssteen van waarheid en valsheid, recht en onrecht. Het geweten kan geen andere regel volgen. Zedekunde, over-natuurkunde, gewaand licht der donkere natuur, wetteloze wet der wederspannige natuur, noch menselijke kennis, hetzij gewaande of ingeplante, of door het redegebruik te verkrijgen, hebben enig recht, om zich tot leidsvrouwen van het geweten te stellen. Deze allen zijn blinde leidslieden der blinden. Zij ondernemen hetgeen waartoe zij niet alleen onbekwaam, maar ook onbevoegd zijn. Een deel booswichten in de gevangenis opgesloten, mogen van hun staat denken wat zij willen; zij mogen ondernemen, om bij wijze van kluchtspel, een gewaande vierschaar te spannen en elkaars zaak rechterlijk te onderzoeken; zij mogen elkaar vrijpleiten of veroordelen naar hun welgevallen, doch de rechter zal op hun dwaze handelingen en uitspraken geen acht slaan. Er is een Woord, waarnaar wij eenmaal ten jongsten dage zullen geoordeeld worden; en naar datzelfde Woord moeten wij thans onszelven beoordelen. Het is tot dit einde geopenbaard. En wanneer de geopenbaarde waarheid duidelijk verstaan wordt, dan handelt het geweten recht, als het van Godswege naar waarheid uitspraak doet, hetzij tot beschuldiging of tot ontschuldiging, volgens het voorschrift van Zijn onfeilbaar Woord.

En dit is het werk van de Heiligen Geest. Hij verlicht het verstand door de kennis der waarheid, ten einde haar tot beoefening te brengen; welke Hij uitwerkt, door het geweten te neigen tot onderwerping aan Gods oppergezag in de wet, en tot onderwerping aan Gods rechtvaardigheid in het Evangelie. Hierin betoont Hij de alvermogende kracht Zijner genade, volgens de belofte van de Zaligmaker: De Trooster, de Heilige Geest, ‘zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel’ (Johannes 16:8). Hij werkt met onwederstaanbare kracht, doch op een redelijke wijze, een innige overtuiging van schuld, en een ware overtuiging van gerechtigheid, in het geweten. Door de eerste, doet Hij de zondaar zijn zonde en ellendigheid recht levendig gevoelen, zodat hij uit volle overreding van zijn hart, zichzelf schuldig erkent en waardig in tijd en eeuwigheid al de straffen op de overtreding der wet bedreigd, te ondergaan. Door de laatste ontsluit Hij hem een deur der hoop, tonende hem de volmaakte gerechtigheid door de Godmens aangebracht, voor zulke doemwaardige schepselen als hij is. Hij leert hem, op die gerechtigheid te pleiten bij de Troon, en op haar al zijn hoop en vertrouwen te gronden. Langs deze weg verkrijgt hij rust in zijn geweten en troost in zijn ziel. Gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, heeft hij vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus.

Hetgeen de Heilige Geest leert, heeft leven zowel als licht, in zich. Hij vergezelt Zijn onderwijs met Goddelijke kracht. Hetgeen Hij geopenbaard heeft aangaande de staat van het mensdom onder de val, drukt Hij met kracht en overtuiging in het geweten. Onder Zijn invloed leest de zondaar deze en soortgelijke Bijbelplaatsen, en gevoelt haar waarheid: ‘Gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzo de dood tot alle mensen doorgegaan is, in welken allen gezondigd hebben. Door één misdaad is de schuld gekomen over alle mensen tot verdoemenis’ (Romeinen 5:12,18). Er is geschreven: ‘Er is niemand rechtvaardig, ook niet één; er is niemand die verstandig is; er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe. Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij’ (Romeinen 3:10-12,19). Zijn mond is gestopt. Hij vindt niets tot zijn verdediging in te brengen. Geen verschoning blijft hem overig. Wat de wet zegt, dat onderschrijft hij. De wet klaagt hem bij God aan als schuldig, en zijn geweten stemt

haar aanklacht volkomen toe. Hij keurt de wet heilig, rechtvaardig en goed, en haar bedreigingen zelfs, erkent hij verdiend te hebben. Tevoren beproefde en wendde hij veel moeite aan, om zich van de bedreigde straffen vrij te pleiten; maar thans ziet hij van alle werkheilige pogingen af. Hij vond dat hij tevergeefs arbeidde, om voor zijn zonden te boeten, of zichzelf heilig te maken. Hij zucht, bezwaard zijnde, onder de treurige gevolgen van de val. Zijn onkunde, wederspannigheid, afval, het bederf hetwelk al de vermogens van zijn ziel en zijn lichaam doordrongen heeft, maakt hem onbekwaam, om een enkele stap tot God weder te keren. Hij erkent en belijdt met zijn ganse hart, dat hij zonder Christus niets doen kan.

Overweeg o mijn ziel, of God u deze zelfkennis geschonken heeft. Zij is volstrekt nodig, om u met Hem en met Zijn wegen, te verenigen. Nooit zult gij hartelijk gezind zijn, om door het geloof met God te wandelen, zolang gij nog iets van uzelf overig houdt om op te steunen, of om troost uit af te leiden. Onderzoek dan: Hebt u gevoel van uw val, en wordt gij haar droevige uitwerkselen met innige smart gewaar? Weet gij wat het is, vervreemd te zijn van het leven Gods? Ja gevoelt gij, tot op deze dag, de tegenstand van uw zondige natuur tegen Gods heilige wet, en de begeerte van het vlees tegen de geest? Heeft God u dus overtuigd van zonde? Zo ja, dan zult gij ook, in uw geweten u onderwerpen, aan hetgeen de wet aangaande uw stand getuigt; dan zal uw mond gestopt zijn, en gij zult u voor God verdoemelijk erkennen; dan zult gij niets tot uw verontschuldiging weten in te brengen. Dit is een verlicht geweten; in zoverre spreekt het voor God, en wordt bestuurd door Zijn onfeilbaar Woord. O! bid tot God de Heiligen Geest, en smeek Hem dat Hij u in alle waarheid leidt, uw geweten tot onderwerping brengt aan de gerechtigheid van Jezus, en het een getrouw getuige doet zijn voor Hem.

Dit is Zijn eigen werk in de ziel; dit is het werk, dat Hij in het eeuwig verdrag op Zich heeft genomen. ‘Wanneer Hij zal gekomen zijn’, zegt Christus, ‘zal Hij de wereld overtuigen van gerechtigheid’. Hij zal van Mij getuigen, dat ik van God geworden ben: rechtvaardigheid, dengenen die geloven; en Hij zal Mij verheerlijken, als de Jehovah, hun gerechtigheid. Dus zal Hij hun Mijn gerechtigheid, waarin de Vader een welgevallen heeft, bekend maken, en zal haar, door het geloof, krachtdadig aan hun geweten toepassen; en zij zullen desgelijks een welgevallen daarin hebben. Gerechtvaardigd zijnde door het geloof, zullen zij vrede hebben bij God, door hun Heere Jezus Christus.

Rechtvaardigheid is een volmaakte gelijkvormigheid aan de wet. Wordt ze gewogen in de weegschaal des heiligdoms, zij heeft haar vol gewicht, wordt ze beproefd aan de regelen van het heiligst recht, zij wordt volmaakt bevonden, wordt het gericht gesteld naar het richtsnoer, en de gerechtigheid naar het paslood, zij blijkt geheel volkomen te zijn; geen gebrek hoegenaamd, is in haar. Dit is de rechtvaardigheid der wet, zij moet volmaakt en standvastig zijn, niet feilende in enig ding; want de onrechtvaardige zal het Koninkrijk Gods niet beërven. En het is een uitgemaakte zaak, dat niemand rechtvaardig is, ook niet één. Er is geschreven: ‘Zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods; daarom zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem’ (Romeinen 3:20,22).

Wanneer de Heilige Geest een zondaar overtuigd heeft, dat hij in die onrechtvaardigen staat is, dan wordt het een gewichtige vraag: Hoe kan de Rechter der ganse aarde ooit een zondaar beschouwen en behandelen, alsof hij een rechtvaardig mens ware? Hierop antwoordt het Evangelie uitdrukkelijk: ‘God heeft Christus, Die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in

Hem' (2 Korinthe 5:21). Hierover stemden de drie Personen der aanbiddelijke Godheid in het eeuwige vredeverdrag samen. De Vader nam op Zich, de eer en waardigheid Zijner wet en gerechtigheid te handhaven. De eeuwige Zoon nam op Zich, voor de Zijnen de menselijke natuur aan te nemen en als Borg in hun plaats te staan; voor hen te doen en te lijden. Als hun Plaatsbekleder stelde Hij Zich verantwoordelijk voor hun schuld van gehoorzaamheid en voor hun schuld om te lijden. Wanneer dienvolgens de grote Wetvervuller in de wereld kwam, sprak Hij: 'Zie Ik kom om Uw wil te doen, o God!' Hij deed zulks door Zijn vlekkeloos heilig leven, waardoor Hij de geboden van de wet groot maakte en ze eindeloos verheerlijkte. Hij deed zulks door Zijn volmaakt heilig lijden, dragende de zonden en smarten van Zijn volk, de vloek en de toorn die zij verdiend hadden, in Zijn lichaam op het hout, totdat de onberekenbare schuld betaald was, en Hij in triomf, als een overwinnende hoewel stervende Verlosser, uitriep: Het is volbracht! Want door de dood heeft Hij de dood, en hem die het geweld des doods had, dat is de duivel, overwonnen. Hij heeft 'de overtreding gesloten, de zonden verzegeld, de ongerechtigheid verzoend, en een eeuwige gerechtigheid aangebracht' (Daniël 9:24).
Dit is een voorname grondwaarheid van het Evangelie, van het hoogste aanbelang voor de vrede des gemoeds. Hier wordt een beledigd en billijk vertoornd God, geopenbaard als een verzoend Vader. Hij gaf Zijn Zoon tot een verbond des volks, Die op Zich genomen had al de eisen van het verdrag te voldoen; en Hij heeft die allen vervuld. Het doel van Zijn leven en sterven is bereikt. Hij heeft de ongerechtigheid verzoend en vrede gemaakt door het bloed Zijns kruises, Hij heeft een eeuwige gerechtigheid aangebracht door Zijn Goddelijke gehoorzaamheid, en de Heere heeft een welgevallen in Hem om Zijn gerechtigheid wil, ja Hij heeft ook een welgevallen in al degenen die in Hem geloven. God de Vader beschouwt al de leden van het geestelijk lichaam, gelijk Hij het Hoofd beschouwt. Hij neemt hen gunstig aan in de Geliefde. Hij ziet op hen met heilig welgevallen, in Christus, en draagt hun de tederste liefde toe. Hij is Zijn Vader en hun Vader. Hij staat tot allen die met Jezus verenigd zijn, hetzij ze in de hemel zijn of op aarde, in de tedere betrekking van een Vader; Hij doet hun Zijn vaderliefde ondervinden en stort die uit in hun harten door de Heiligen Geest. Het is Zijn wil dat al Zijn kinderen Hem aanspreken met deze dierbare naam: Onze Vader, Die in de hemelen zijt, en dat zij van Zijn Vaderlijke goedgunstigheid alle geestelijke zegeningen in Christus Jezus vertrouwend wachten.

Wanneer deze troostrijke leer in het gemoed ingang vindt en door het geloof omhelsd wordt, doet zij de aanklachten van het geweten zwijgen en baart vrede met God. Het Evangelie komt met vol gezag om die leer in het geweten te vestigen; want zij wordt daarin geopenbaard en aan ons geloof voorgesteld, als een Goddelijk getuigenis, opgemaakt en bekrachtigd in het hemelhof. De Getuigen zijn de drie Personen in de eeuwige Godheid. Hun getuigenis is, bij wijze van een verdrag, gestaafd door Hun onderlinge raad en bevestigd door Hun eed, de twee onveranderlijke dingen, waarin het onmogelijk is dat God liegt. Het heeft Hem genadiglijk behaagd, de erfgenamen der belofte deze volkomen zekerheid aangaande hun zaligheid te schenken, opdat er, nadat zij de toevlucht tot Jezus genomen hadden, een einde aan alle strijd in hun geweten zou zijn en zij een sterke vertroosting hebben zouden. Overeenkomstig hiermee, lezen we: 'Drie zijn er in de hemel Die getuigen: de Vader, het Woord en de Heilige Geest; en deze Drie zijn één' (1 Johannes 5:7). Een getuigenis, uitspraak, of gewijsde van een hoogste gerechtshof onder de mensen, overeenkomstig 's lands wetten gesteld en behoorlijk bekrachtigd, verdient billijk alle geloof. Maar 'indien wij

de getuigenis der mensen aannemen, de getuigenis Gods is gewis veel meerder; want dit is de getuigenis Gods, welke Hij van Zijn Zoon getuigd heeft, namelijk: Dat ons God het eeuwige leven gegeven heeft; en ditzelve leven is in Zijn Zoon' (1 Johannes 5:9,12). Hieraan geeft de Geest getuigenis; want de Geest is de waarheid. Hij heeft het verdrag van leven en vrede, hetwelk tussen de Vader en de Zoon plaats had, geopenbaard; Hij heeft daarvan getuigd en op Zijn getuigenis mag men veilig staat maken. Als een krachtige voorspraak pleit Hij in de vierschaar van het geweten op de volmaakte vervulling van alle gerechtigheid, door het leven en de dood van de Godmens, en hoe de Vader in alles wat de Zoon verricht en geleden heeft, als een voldoende losprijs voor Zijn volk, een volmaakt welgevallen heeft. De ontwaakte zondaar wordt overtuigd dat Jezus door Zijn doen en lijden, een oneindig genoegzame gerechtigheid heeft aangebracht en een volkomen zaligheid verworven, en dat het Goddelijk getuigenis een ontwijfelbare grond oplevert om zulks te geloven. Diensvolgens geeft hij er geloof aan en beantwoordt daarmede alle beschuldigende en angstverwekkende bedenkingen. Dus vindt hij vrede met God. Vertrouwende op het bloed der besprenging tot vergeving, en op de gerechtigheid van Jezus ter aanneming bij God, beschouwt hij God als met hem verzoend; dit baart in hem vrijmoedigheid tot God en hij roept door de Geest der aanneming tot kinderen: *Abba, Vader!*

Maar wellicht zal iemand zeggen: Ik geloof dit, doch vindt echter geen vrede in mijn geweten. Doch ik antwoord: Gij gelooft dit voorzeker niet. Indien gij het geloofde, zou u gewis aanstonds vrede des gemoeds vinden. Want schuldbesef ontstaat uit de overtuiging, dat wij Gods wet geschonden en haar bedreigde straffen verdiend hebben; maar de wet is door de gerechtigheid van Jezus in haar waardigheid hersteld en oneindig verheerlijkt, hoe kunt gij dit geloven, en echter uzelf onder schuld beschouwen? De straf is op Jezus gelegd en Hij heeft, als het verzoenend offer voor de Zijnen, alles geleden wat zij verdiend hadden; hoe kunt gij dit geloven en nochtans vrezen dat de rechtvaardigheid u straffen zal? Een schuldenaar zou immers niet vrezen in de gevangenis geworpen te worden, wanneer zijn borg de schuld voor hem betaald en hem een volledige kwijtbrief ter hand gesteld had? Een misdadiger die een koninklijke gunstbrief bij zich had, zou immers zijn vorst oneer aandoen, indien hij nog in gedurige angst en vrees leefde van om zijn misdaad te zullen sterven? Onderzoek nauwkeurig uw staat en bid om licht om die recht te mogen kennen; en gij zult, wees daarvan verzekerd, bevinden, dat gij, of de zaak, of het getuigenis aangaande haar, niet recht gelooft.
De zaak die te geloven is, is het middel door God verordend, ter geruststelling van een schuldig geweten: een volheid van uitnemend rijke genade en altoosdurende kracht. De Vader gaf de Zoon over tot Borg voor de Zijnen, om te leven en te sterven in hun plaats. De Zoon heeft het werk volbracht dat de Vader Hem gegeven had om te doen, en is de oorzaak van hun eeuwige zaligheid geworden.
Het getuigenis aangaande deze zaak is vervat in de heilige Schriften. Vader, Zoon en Geest, de drie Getuigen in de hemel, hebben door hun raad en eed getuigd, dat voor elk die in Jezus gelooft, het leven te verkrijgen is. 'Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe' (Johannes 3:16).
Overweeg nu waaraan gij twijfelt? Heeft Jezus volkomen genoeg gedaan voor de zonde en een eeuwige gerechtigheid aangebracht? Heeft de Vader tot verscheidene reizen, Zijn volmaakt welgevallen in Zijn Persoon en in Zijn oneindige genoegdoening, doen blijken? Gewis dit kunt gij niet ontkennen, indien gij de Bijbel

voor een Goddelijke openbaring houdt. Twijfelt gij dan aan Gods vrijgunstige belofte, of aan Zijn getrouwheid om haar te vervullen? Hoe kan Zijn Woord gebroken worden? Kan Zijn belofte feilen? Zijn Woord en belofte, gestaafd in het onveranderlijk vredeverdrag, en verzegeld door de eed van een Drie-Enig God? Dit is de waarborg voor uw geloof. En twijfelt gij aan de zekerheid er van? 'Hij die God niet gelooft, heeft Hem - wie ijst niet op die gedachte! - tot een leugenaar gemaakt' (1 Johannes 5:10). De Vader zegt: Wie wil die kome. De Zoon zegt: Die tot mij komt zal behouden worden. De Geest zegt: Die wil neme het water des levens om niet. Zijn dit niet getrouwe woorden en aller aanneming waardig? Vooral daar ze gesproken worden met Goddelijk gezag, onder het grote zegel des hemels. Blijven er echter nog twijfelingen en bedenkingen overig; bid daar tegen, overweeg haar onredelijkheid en onbetamelijkheid, en houd aan met het Woord te horen en te lezen, want het geloof is uit het gehoor, niet alleen ten opzichte van zijn begin, maar ook van zijn wasdom, opdat gij in staat mocht geraken om Gode eer te geven door te steunen op Zijn Woord en Hem getrouw te achten in het volbrengen van Zijn beloften.

Misschien gelooft gij het getuigenis hetwelk God van Zijn Zoon gegeven heeft, doch kunt zulks niet standvastig doen; soms kunt gij met stil vertrouwen berusten in de God van uw heil, maar kunt op de duur uw vertrouwen niet vasthouden; ja gij verliest het niet zelden, wanneer gij het 't meest nodig hebt. Hoe zal een christen in zulk een geval de vrede Gods duurzaam in zijn gemoed bewaren?
De vrede des gemoeds wordt op dezelfde wijze onderhouden, als die eerst verkregen is. Uit het geloof werd hij het allereerst geboren, en door het geloof wordt hij gedurig aangekweekt en versterkt. Door het uitstorten van het bloed van Jezus Christus is de vrede tussen God en de mens gemaakt en door de besprenging van dat bloed aan het geweten wordt de vrede gemaakt tussen de mens en God. Wanneer dit bloed door de Heiligen Geest aan de ziel wordt toegepast en door het geloof aangenomen, dan is er een gedurig behoedmiddel tegen zondeschuld. Want 'het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonde' (1 Johannes 1:7). Zie daar het getuigenis van God en dat is altijd hetzelfde. Wanneer dit geloofd wordt, zal het altoos dezelfde reinigende kracht met zich brengen en het geweten zuiver houden van dode werken. Wordt het geweten te eniger tijd bevlekt door schuld, dan is het ongeloof ingekomen en heeft ontkend, of, dat het bloed van Christus reinigt van alle zonde, of, dat het Goddelijk getuigenis, aangaande hetzelve, geloof verdient. Er kan niet lichtelijk schuld op het geweten komen, dan langs één van deze twee wegen. Onderzoek en zie, hoe het hieromtrent met u gesteld is. Twijfelt gij aan de kracht van Christus' bloed, of aan de waarheid van Gods getuigenis dienaangaande?
Gij antwoordt: ik durf geen van beide in twijfel trekken, en echter kan ik niet met bestendige troost de vrede Gods in mijn gemoed bewaren. Doch het is uw voorrecht die te bewaren, en dit voorrecht is u verleend bij de koninklijke handvest der genade, en daarin gestaafd door vele uitdrukkelijke beloften. Jezus heeft vrede gemaakt door het bloed Zijns kruises, en zo gij gelooft hetgeen de God des vredes zegt, dan moet de vrede te allen tijde in uw hart heersen, want alle dingen zijn in het eeuwig verbond voor u welgeordineerd en bewaard. Aan de zijde Gods is alles onveranderlijk bepaald en vastgesteld. Wat is het dan dat u doet wankelen? Is het iets dat gij in uzelf vindt? Komt het van de inwonende zonde, de overgebleven verdorvenheid, een lichaam der zonde en des doods, of van de zwakheid van uw geloof en uw andere genadegaven? Hoe! Hebt u vergeten dat het bloed van Jezus Christus van dit alles reinigt? Is het uit achterdocht dat uw vrede misschien niet recht is, omdat hij ebt en vloedt?

Dit moet u wel verootmoedigen, maar u de moed niet benemen, omdat er genadige voorziening gemaakt is om uw bekommering te verdrijven. God heeft de zorg, beide voor u en voor uw vrede, op Zich genomen; Hij bewaart beide door Zijn almachtige kracht, gelijk geschreven is: 'De vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal als een veilige wacht, uw harten en uw zinnen bewaren in Christus Jezus' (Filippenzen 4:7). Gij zijt in Gods hand even veilig bij de laagste eb, als bij de hoogste springvloed van uw gevoelige vertroostingen, omdat uw Bewaarder almachtig is en Hij altijd zorgt voor uw vrede, hetzij gij die gevoelt, of niet. Uw gevoel er van kan veranderen, maar Hij verandert nooit. Er is bij Hem geen verandering, noch schaduw van omkering. Hoe behoorde het geloof hiervan uw gemoed vast te stellen op uw God, en uw geweten vrij te bewaren van schuld, zelfs dan wanneer gij in duisternis wandelt en geen licht ziet!
O mijn ziel, bepeins deze dierbare waarheden; geef er uzelf geheel aan over; bedenk hoe innerlijk zij met uw vrede verbonden zijn. Tenzij gij ze verstaat, kunt gij de weg des vredes niet kennen; en tenzij gij ze door het geloof aanneemt, kan uw geweten niet gereinigd worden van schuld en ongeloof. En zolang schuld en ongeloof uw geweten bevlekken, kunt gij God niet beschouwen als verzoend, noch u vermaken in Hem, of in Zijn wegen. Kunnen twee tezamen wandelen, tenzij ze overeengekomen zijn? Maar als zij overeen zijn gekomen en met elkaar samenstemmen, dan wordt het wandelen met God liefelijk, dan worden al Zijn paden vrede.

Onderzoek dan en beproef uzelf o mijn ziel, en dat niet op een onachtzame wijze en als terloops, of gelijk zulken die voor God veinzen, maar nauwkeurig, door en door, bij het licht van Gods Woord en onder de lering van de Goddelijke Geest. Verstaat gij wat aangaande de weg des vredes geopenbaard is; wat door een Drie-Enig God in de eeuwigen vrederaad is beraamd en wat, ingevolge daarvan, geschied is? Jezus Christus is de grote Vredemaker. Hij heeft vrede gemaakt door het bloed van Zijn kruis. De Vader heeft Hem gezonden, Hem gegeven tot een verbond des volks, om voor hen alle gerechtigheid te vervullen en hun verzoenend Offer te zijn. De Vader heeft het werk gezien dat Hij Hem gegeven had om te doen en heeft het met welgevallen aangenomen; Hij is er ten hoogste mede voldaan en heeft daarom een oneindig genoegen in Hem en in al de Zijnen. Hij wil nu bekend zijn onder de verheven titel en erenaam, van de God des vredes. Grimmigheid is bij Hem niet, omtrent degenen die Hij in de Geliefde beschouwt. Hij is een Vader volkomen en voor eeuwig verzoend met al Zijn kinderen, in Christus Jezus. Hij bemint hen gelijk Hij Hem bemint, met de innerlijkste gevoelens van een teerhartige vader; en Hij zal elk van hen daartoe brengen, dat zij met hun verheerlijkt Hoofd in al de zegeningen Zijner eeuwige liefde delen.
Indien uw verstand verlicht is om God aldus te kennen, heeft dan ook die kennis een krachtige invloed op uw geweten? Kunt gij er met vrijmoedigheid op pleiten? Dit is de voorname zaak. Hebt u een goed geweten, vrij van schuld en veroordeling, door te geloven het getuigenis dat God van Zijn Zoon gegeven heeft? 'De Heere heeft lust aan Hem, om Zijner gerechtigheid wil' (Jesaja 42:21); Zijn ziel heeft een heilig welgevallen in de zoete geur van het offer van Zijn Zoon. Omdat Hij Zichzelf vernederde en gehoorzaam geworden is tot de dood, ja de dood des kruises, daarom heeft de Vader Hem uitermate verhoogd. Dit is Gods getuigenis. Onderwerpt gij u daaraan en geeft gij het volkomen geloof? Kunt gij verzegelen dat God waarachtig is, en dat hetgeen Hem voldeed ook u geheel voldoet; ja heerst daarom de vrede Gods in uw geweten, altijd en op allerlei wijze?

Gedenk dat dit uw voorrecht is. Gij zijt geroepen om het te genieten. Dit is klaarblijkelijk zo, als tot afdoening van alle tegenbedenkingen in uw gemoed kan begeerd worden. De grootste eer die gij aan de Goddelijke Getuigen bewijzen kunt is, die zo onbepaald te geloven, dat gij geen bedenkingen tegen hun uitspraak dulden kunt. Uw geweten moet zijn volle toestemming en goedkeuring geven. Het moet hetzelfde zeggen wat God zegt. Het moet u, achtervolgens de Goddelijke uitspraak, volkomen vrij verklaren van schuld en het ongeloof de mond stoppen, door deze woorden met gouden letteren in de koninklijken giftbrief der genade geschreven: 'Er is geen verdoemenis, voor degenen die in Christus Jezus zijn; al hun misdaden zijn hun genadiglijk vergeven; zij zijn gerechtvaardigd van alles; Ik zal, zegt de HEERE, hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken!' (Romeinen 8:1; Kolossenzen 2:13; Handelingen 13:39; Jeremía 31:34). Dit zijn de onveranderlijke woorden der waarheid; zij kunnen niet verbroken worden. O mijn ziel, eerbiedig ze! Geloof ze zonder twijfelen of wankelen. Waarom schroomt gij er op aan te gaan? Vertrouw toch en vrees niet. Gij mag gerustelijk alles geloven wat de Heere gesproken heeft, Hij zal het zekerlijk vervullen. En hoe meer gij Zijn woord gelooft, zoveel te meer zal Hij het waar maken. Een grotere trap van geloof zal u een meerder genot van vrede aanbrengen. De Heere vermeerdere uw geloof! Mocht het zoveel kracht oefenen op uw geweten, dat het volkomen met God instemde; niet in twijfel trok de oneindige waarde der gerechtigheid en genoegdoening van Immánuël, noch de zekerheid der belofte, welke u grond en recht geeft om u die toe te eigenen! Al wie wil, mag ze vrijelijk aannemen.

Hoezeer uw geloof ook moge bevestigd zijn, gij zult nochtans dagelijks iets ontmoeten, waardoor het beproefd wordt. Maar bedenk dat de grondslag waarop gij staat, niet kan wankelen, en dat niemand, noch iets, u daarvan zal kunnen afrukken. De Heere heeft u daartoe gebracht om op deze grondslag te bouwen. Hij heeft het goede werk begonnen en Hij zal Zijn werk niet onafgedaan laten. De hoofdsteen zal gewis voortgebracht worden met toeroepingen: *Genade, genade zij denzelven! (*Zacharía 4:7), want Zijn liefde is, gelijk Hij Zelf, onveranderlijk. Zijn voornemens, Zijn woord, Zijn werk kunnen niet veranderd worden. Gevoelt gij vele dingen in u die verkeerd zijn; zijt gij somtijds dof en traag; ondervindt gij, tot uw smart, de werking der verdorvenheden; kunt gij in de oefening van uw godsdienstplichten uzelf niet voldoen; zijn uw genadegaven zwak, uw liefde niet zoals het behoorde, uw beste verrichtingen gebrekkig: dit alles, echter wel begrepen en door het onderwijs van de Heiligen Geest u ten nutte gemaakt, zal een middel zijn om uw geweten in de vrede Gods te bevestigen. Het zal u opleiden om steeds meer onbepaald te vertrouwen op vrijmachtige genade; want het zal u niets overlaten om op te steunen, dan de gerechtigheid en genoegdoening van Immánuël; niets om uw hoop voor het toekomende op te vestigen, dan Zijn getrouwheid, Zijn gegeven woord en volbrachte werk en niets, waarvan gij enig heil zoudt kunnen wachten dan Zijn vrije gunst en verbondsliefde. Dus zal u dit alles medewerken ten goede. De beproevingen zullen dienen om u te bevestigen in de genade. De aanvallen van de vijanden zullen bij de uitkomst, de vrede uws gemoeds bevorderen. De rampspoeden zullen u nader tot God brengen. En onder alle wederwaardigheden zult gij uw ziel mogen opbeuren door deze belofte: Ik zal u nooit begeven, nooit verlaten. Gods gunst is vast bepaald; zij is het uitwerksel van Zijn eigen voornemen en liefde, en daarom was en is zij in Hem onveranderlijk dezelfde. Die Hij liefheeft, heeft Hij lief ten einde toe.

Hebt u dan, mijn ziel, uzelf onderzocht? Hoe is het met u gelegen? Kent gij de weg des vredes? Hebt gij, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, vrede met God? Kunt gij u beroepen op die vrede, en die bewaren in uw geweten? Hebt u een goed geweten dat naar waarheid voor God spreekt? Is het een zuiver geweten, gereinigd van schuld en veroordeling? Is het overreed dat de Vader volkomen verzoend is door het leven en de dood Zijns Zoons? En is het voldaan met het Goddelijk getuigenis, waarbij u de voorrechten van Zijn leven en dood vrijgunstig geschonken worden, en gij in het bezit er van geraakt door het geloof? Zijt gij het in dezen met de Vader volkomen eens en nu met Hem bevredigd, gezind om in Zijn wegen te wandelen? Indien u waarlijk deze genade geschied is, loof dan de Heere o mijn ziel, en alles wat in mij is prijze Hem voor de uitnemenden rijkdom Zijner genade! Welk een grote weldaad dat God u op de weg des vredes gebracht heeft! O, ga voort, vrees niet! Begeef u dagelijks met een heilige en ootmoedige vrijmoedigheid, om met uw God te wandelen. En ten einde uw voet op die weg wel te besturen, en dat uw treden er niet afwijken, zo wees naarstig in het horen en lezen van Gods Woord; onderzoek het oplettend en al biddende; gedenk welke aanmoediging het u geeft: 'Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, welken Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, en dewijl wij hebben een groten Priester over het huis Gods, zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het lichaam gewassen zijnde met rein water' (Hebreeën 10:19-22). Welk een volkomen vrede wordt hier Gods kinderen toegeroepen! De zonde had hen van God gescheiden, doch er is toegang door Jezus. Hij is de weg tot de Vader. Hij is een verse of nieuwe weg, in tegenstelling van de oude weg van het werkverbond, die na de val voor eeuwig gesloten is. Hij is een levende weg; allen die Gode levende zijn, leven door het geloof des Zoons Gods. Hij is een ingewijde weg; alles wat nodig is voor Gods kinderen om heilig te wandelen, is in Hem beschikt. En zij worden vermaand om langs die weg vrijmoedig in te gaan; vertrouwende op het bloed van Jezus en steunende op de voorbidding van de groten Hogepriester over Gods huis, hebben zij toegang met vertrouwen in het heiligdom. Het is hun onbetwistbaar voorrecht toe te gaan met een waarachtig hart; niet gelijk een dubbelhartig man, vlottende en wankelende, maar met volle verzekerdheid des geloofs, ten volle bewust, dat God in Christus, jegens hen enkel liefde is. Daarom moeten zij in Hem geloven en Hem dienen zonder vrees, hun harten gereinigd zijnde van het kwaad geweten, de vrede met God behoudende door de gedurige toepassing van Jezus' bloed, en hun lichamen gewassen zijnde met rein water; ziel en lichaam gezuiverd zijnde van de schuld en onreinheid der zonde, door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing van de Heiligen Geest.

Dit zij mijn gelukkige ervaring, dat ik altijd genade moge hebben, om tot mijn verzoenende Vader te gaan met een goed geweten! 'Ja Heere, dit is de begeerte van mijn hart: ik wens steeds met U te wandelen in volmaakte vrede. O, weiger mij de bede mijner lippen niet. Geloofd zij uw vrije liefde, dat het mij vergund is door Jezus Christus in Uw tegenwoordigheid te naderen, en dat mij zelfs geboden wordt, met vrijmoedigheid in te gaan in het heiligdom. Zie, ik kom voor Uw aanschijn heilige Vader! om te pleiten op de bloedstorting en gerechtigheid van Uw lieven Zoon; en ik hoop dat mijn pleit zal gelden door de voorbidding van de Hogepriester over Gods huis. Aanschouw, o God des vredes, het aangezicht van Uw Geliefde; zie mij aan in Hem; ik wens in Hem gevonden te worden. Laat om Zijn wil, de getrouwe Getuige

Uwer liefde in Jezus bij mij blijven, opdat Hij onder het horen en lezen van Uw Woord, onder het bidden en overdenken, mijn geloof in U en mijn liefde tot U, doe aanwassen'.
'O God Heilige Geest, ik smeek U inwendig mij te doen ondervinden, hetgeen Gij in de Schrift aangaande des Vaders liefde geopenbaard hebt. Bevrijd mij van schuld en veroordeling door de besprenging van Jezus' bloed. Pas het krachtig, pas het gedurig aan mij toe. Kom mij te hulp om tot meer troost van mijn gemoed, en meer standvastigheid in mijn wandel, te geloven dat Zijn bloed reinigt van alle zonde. O gezegende Geest! volvoer Uw werk in mijn ziel. Leid mij van geloof tot geloof, opdat ik ten allen tijde vrijmoedigheid moge hebben, om in te gaan binnen het voorhangsel tot een verzoend God en Vader, en in staat gesteld worden om de vrede met Hem te bewaren, in weerwil van twijfelingen en bekommernissen, in weerwil van verdorvenheden en vijanden. O! leer mij tot Hem te gaan met een waarachtig hart, vastelijk overtuigd van Zijn liefde en in volle verzekerdheid des geloofs. Dit is Uw genaderijk werk. O! volbreng het in mij, opdat mijn hart gereinigd zij van de kwade consciëntie en mijn lichaam gewassen met rein water. Doe mij alle nodige genade ontvangen om Jezus' wil, Wien met U o Vader en de eeuwigen Geest, drie Personen in één Jehovah, alle roem en eer zij toegebracht tot in alle eeuwigheid! Amen'.

DERDE HOOFDSTUK

(3) De gelovige kleeft God hartelijk aan en wandelt met Hem in liefde.

Dit hangt ganselijk af van een goed geweten. Er kan geen liefde tot God plaats hebben, tenzij er eerst vrede met God gekomen zij. Een overtuigd zondaar kan God niet liefhebben, voor en al eer hij gelooft dat God verzoend is. Zolang de schuld in het geweten blijft, zal de vijandschap in het hart plaats houden; want zolang hij zijn zonden beschouwd als niet vergeven, en God als de rechtvaardige wreker er van, moet hij Hem aanmerken als een ijverig God en een verterend Vuur. In dit opzicht is alles geschikt om zijn schuldige angsten te vermeerderen; en omdat deze het geweten bevlekken, zou hij, in plaats van met God te wandelen, van Hem wegvlieden, en gelijk de eerste overtreders dwaselijk pogen zich voor Gods oog te verbergen.
Maar wanneer de Heilige Geest de weg des vredes ontdekt heeft en de zondaar in staat heeft gesteld om vrede te vinden, hebbende vergeving van zonden ontvangen en zijnde gerechtvaardigd door het geloof in Christus Jezus; dan beschouwt hij God in een ander licht. Hij kan Hem dan beschouwen zoals Hij Zijn Naam heeft uitgeroepen: 'HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft' (Éxodus 34:6). Onder dit beminnelijk karakter wordt de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus in de Heilige Schrift geopenbaard. Dus wil Hij beschouwd worden in het verbond der genade, staande in de nauwste en tederste betrekking tot al Zijn kinderen. Hij is hun Vader, de Vader der barmhartigheden, Die vrijgunstig hen bemint, vrijgunstig hun zonden vergeeft, vrijgunstig hen aanneemt in de Geliefde. De Heilige Geest overtuigt hen hiervan en stort des Vaders liefde jegens hen uit in hun harten, welk gevoel hen liefelijk neigt, om Hem weder lief te hebben. Liefde baart liefde. God heeft de tedere ingewanden van een eeuwiglievend Vader aangenomen en hun geeft Hij de innerlijke

liefde van rechtgeaarde kinderen jegens Hem. Zij hebben Hem lief omdat Hij hen eerst liefgehad heeft. Dan is het de vreugde van hun ziel van hun kant die liefde aan te kweken en zich ten nutte te maken, en het wordt hun hemel op aarde met hun God te wandelen in die wegen, waarin Hij voorgenomen heeft hen te ontmoeten, te beminnen en te zegenen.

Het voorname stuk daarom in de christelijke wandel is, te weten, hoe de vrede in het gemoed te bewaren; want dit is de krachtige drangreden welke de gelovigen eerst op de weg brengt, en het is de grote springveer die hem gaande houdt. Zolang zijn geweten zuiver en onbevlekt blijft, en de vrede Gods er in heerst, is alles wel. Hij staat niet stil, hij houdt zich niet op, op de weg. Maar wanneer de schuld inkomt volgt het ongeloof zeer zeker en spoedig, en dan ontstaat er een nieuw geschil in het geweten. Vele twijfelingen doen zich op en verschaffen stof tot twist en tegenspraak. Het gevoel van de vrede wordt niet slechts verstoord, maar zelfs voor een tijd geheel weggenomen door deze of soortgelijke bedenkingen: 'Heb ik genadige vergeving ontvangen? Is God volmaakt met mij verzoend? Is Hij nog mijn liefhebbende Vader? Ik vrees, neen. Ik heb dus en zo gehandeld! Hij is gewis op mij vergramd, en daarom durf ik niet, gelijk weleer, met liefde en vertrouwen tot Hem naderen'. Dit is een kwade consciëntie; zij is niet gereinigd van dode werken, omdat ze nog met schuld bezwaard is, en deze de ziel op een afstand van God houdt. Zij baart een verkoeling en schuwheid omtrent God; en daar zij het troostrijk gevoel van Zijn liefde uitsluit, opent zij de weg tot vreze voor Zijn toorn. De beweegredenen om met God te wandelen verliezen dan haar invloed, en een boos ongelovig hart noopt de mens om af te wijken van de levenden God.

Geef dan wel acht mijn ziel op deze voorname hoofdwaarheid, die zulk een algemene invloed heeft op de wandel van een christen. Let op de vrede van uw geweten. Zie toe dat het een ware vrede zij, en zorg dat zij wel gevestigd zij. Leer haar bewaren op evangelische gronden. Het hart volgt de uitspraken van het geweten en hangt de Heere aan of wijkt van Hem af, naar dat het geweten ontschuldigt of beschuldigt. Het is daarom volstrekt nodig tot onze vrede, dat wij weten hoe God volmaakt verzoend is in Christus Jezus. Hetgeen in dit opzicht in de Heilige Schriften geopenbaard is, moet men onderzoeken en bepeinzen. Allen wien het gegeven is tot God te roepen: Abba, Vader! moeten bidden om de bijstand van de Heiligen Geest tot vermeerdering van het geloof, en gebruik maken van alle verordende middelen, om te wassen in de kennis der liefde van hun hemelse Vader. Dit stuk behandelt de apostel in Romeinen 5, een hoofdstuk dat overvloeit van krachtige drangredenen, om de vrede Gods in het geweten te bevestigen, ten einde de liefde Gods in het hart heerst. Hij geeft ons, aangaande de voorrechten van een gerechtvaardigd mens, dit verslag. Hij heeft vrede met God, door Jezus Christus, door Wien hij toeleiding heeft tot God; hij is in een staat van genade; hij staat er in door de kracht Gods; hij heeft stof om zich, er kome wat wil, te verblijden in de hoop der heerlijkheid die geopenbaard zal worden; en wat hem ook op de weg tot de heerlijkheid moge overkomen, het moet alles de blijdschap van zijn hoop vermeerderen, en zijn hart bevestigen in de liefde Gods tot hem. Zie, op welk een Goddelijke trant de apostel spreekt: 'Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus; door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. En niet alleenlijk dit, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heiligen Geest, Die ons is gegeven'.

Welke voorrechten, hoe menigvuldig, hoe vrijgunstig, hoe zalig, worden hier opgegeven als het deel van de gerechtvaardigde mens, en voor hem te genieten in de gemeenschap van een verzoenden God! Elk daarvan strekt om de vrede in zijn geweten en de liefde in zijn hart te bevestigen, opdat hij zich vermake in God en in Zijn wegen. De eerste en voornaamste zegen welke hij ondervindt, en die al de overigen met zich brengt, is de Geest.

De Heilige Geest wordt hem gegeven, om een Getuige te zijn van Jezus, en om des Vaders liefde door Hem in het hart uit te storten. Hij komt als de Geest des levens, om de ziel welke dood was in misdaden en zonden, levend te maken, en haar te brengen tot de kennis der zaligheid, hetwelk Hij, in de tweede plaats doet, door haar mede te delen de gave des geloofs.
Gerechtvaardigd zijnde uit het geloof. De Geest leert de zondaar te geloven in het volbrachte werk van de Godmens, en staat te maken op de vrijgunstige aanbieding er van in Gods Woord; waardoor hij zich beschouwt als volkomen gerechtvaardigd, door de Zoenofferande van Jezus van schuld bevrijd, en door de gerechtigheid van Jezus, gerechtigd tot het leven en de heerlijkheid. En daarom heeft hij, ten derde: Vrede met God, door zijn Heere Jezus Christus. Hij beschouwt God als met hem bevredigd, volmaakt en voor altoos verzoend. De vrede door het bloed des eeuwigen verbonds gemaakt, is eeuwigdurend. Het geloof hiervan, stelt het geweten van de zondaar gerust en geeft het voldoening; terwijl het, gereinigd door het bloed, en gerechtvaardigd door de gerechtigheid van Jezus Christus zijn Heere, tevreden is, bevrijd van schuldige vrezen, en verzoend met God, ja met Gods rechtvaardigheid zelf, die nu rechtvaardig kan zijn, hoewel Hij de goddelozen rechtvaardigd. Tot welk een hoge eer wordt hij dan geroepen! Hij wordt toegelaten tot de vriendschap met God, en heeft ten vierde: Toeleiding door het geloof, tot deze genade in welke hij staat; toeleiding tot de genadetroon, tot welke hij genodigd wordt vrijmoediglijk te komen, als een geliefd kind tot een liefhebbende vader. Vrijmoedigheid en toegang met vertrouwen, worden geëist en geboden: ‘Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade. Dewijl wij dan vrijmoedigheid hebben, om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus’ (Hebreeën 4:16; Hebreeën 10:9); zo laat ons door het geloof veel gebruik maken van dien versen en levenden weg, welke Hij ons geopend heeft. O, welk een groot voorrecht, dus toeleiding te hebben tot een genaderijke Vader! En hoezeer wordt dit voorrecht nog vergroot, hierdoor, dat God Zijn kinderen daar in bevestigd! Wij staan er in, zegt de apostel, hetwelk zoveel te kennen geeft als: Wij zijn bevestigd in een staat van volmaakte gunst bij God, ons bewezen uit vrijmachtige genade; wij zijn in die staat gebracht door Gods onveranderlijke liefde, en worden er in bewaard, door Zijn oneindige macht en onwrikbare trouw. Hoezeer strekt dit tot versterking van het geloof, en tot aanmoediging van de hoop! Want, ten vijfde: Wij roemen in de hoop der heerlijkheid Gods. Het geloof steunt op de waarheid van hetgeen God beloofd heeft; en de hoop verwacht het genot van het goed, in de belofte begrepen, doch meer bijzonder de heerlijkheid die geopenbaard zal worden. Deze hoop der heerlijkheid geeft stof tot blijden roem, omdat alles wat de hoop tegemoet ziet en waaruit zij haar blijdschap afleidt, rust op de waarheid en getrouwheid van de God des verbonds. Er kan aan Zijn zijde niets falen, en daarom kan er aan de zijde van de gelovige geen teleurstelling vallen. Op deze grond werpt de hoop haar anker dat zeker en vast is, en vindt alles veilig te midden van de zwaarste stormen van dit leven; ja zij geniet menig zoete voorsmaak van de beloofde heerlijkheid, waartoe die stormen zelf aanleiding geven. Want, ten zesde: *Wij roemen ook in de verdrukkingen!*

Wel verre dat deze de gerechtvaardigde mens zijn blijdschap ontroven zouden, strekken zij grotelijks om die te vermeerderen, en ze meer heilig zowel als meer zaligende te maken. De verdrukkingen brengen een overvloedige oogst van zegeningen voort. Zij werken lijdzaamheid, gelegenheid verschaffende tot oefening van de genadegaven des Geestes, om haar waarheid en kracht te ondervinden, en werkende daardoor gelatenheid onder het kruis en onderwerping aan Gods wil. 'Het is mij goed', zegt David, 'dat ik verdrukt ben geweest'; zijn tegenspoeden brachten hem tot God. 'Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik' (Psalm 119:67,71). Zijn rampen hielden hem nabij God, steunende op de Goddelijke hulp om die lijdzaam te kunnen dragen, en wachtende van Hem een gelukkige uitkomst. Hierdoor leert men ondervinding; welke op lijden en lijdzaamheid volgt. De verdrukkingen leren ons wat wij zijn, als zondaars aangemerkt, en wie God is voor Zijn verzoende kinderen. Zij doen ons onze zwakheid gevoelen, en gewaarworden dat wij alleenlijk sterk zijn in de Heere, zij leren ons onze ellende en des Heeren vertroostingen ondervinden; zij tonen ons, wat wij verdienden en waar ons de Heere van verlost heeft; zij leren ons ons leven te zoeken buiten onszelven in de gewisse weldadigheden van de God des verbonds, waardoor onze hoop op Hem beproefd, en door beproeving bevestigd zijnde, wij Zijn liefde jegens ons in het lijden ontdekken, en door dagelijkse ondervinding volkomen overreed worden, dat onze hoop is een genadegift van de Heiligen Geest; want zij beantwoordt aan de beschrijving die Gods Woord er van geeft; zij verblijdt zich in de verdrukking. En zij heeft er goede reden toe, zij ondervindt Gods getrouwheid. En daar alles wat beloofd was, op Zijn tijd aan ons vervuld wordt, wassen wij daardoor op tot de volle verzekerdheid der hoop, dat wij niet missen zullen de beloofde heerlijkheid te verkrijgen.

En deze hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door de Heiligen Geest, die ons is gegeven. Hij is gegeven om onze harten te overtuigen van Gods liefde jegens ons, en ons op te leiden om de aard en de hoedanigheden van die liefde te bepeinzen. 'Ziet hoe grote liefde', welk een vrije, volkomen, oppermachtige en eeuwige liefde 'ons de Vader gegeven heeft!' (1 Johannes 3:1). Zij wordt daadwerkelijk gegeven en genoten door de kracht van de Heiligen Geest. Hij toont ons, hoe de Vader ons lief had, zelfs toen wij nog krachteloos waren. Ja hierin bewijst God Zijn liefde jegens ons, dat Hij, toen wij zondaars en vijanden waren, Zijn Zoon gegeven heeft om voor ons te leven en te sterven; veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd, zullen wij door Hem behouden worden van de toorn en ter heerlijkheid gebracht worden. Hoe luisterrijk blinkt hier Gods liefde! Ze is de eerste oorzaak van al de genadegaven hier vermeld, en zij deelt die mede aan de onwaardigsten. Geloof, rechtvaardiging uit het geloof, toeleiding tot God, te staan in een gerechtvaardigde stand, zich te mogen verblijden in de hoop der heerlijkheid, en zich te verblijden in de weg daartoe leidende, zelfs onder verdrukkingen, omdat zij de lijdzaamheid oefenen en verbeteren, en onze genadegaven op zulke proeven zetten, waardoor wij overtuigd worden, dat ze waarlijk gewrochten zijn van de Heiligen Geest, en dat wij, in onze hoop op God, nooit zullen beschaamd worden. In deze gouden keten der ondervinding is de liefde de hoogste schakel. Zij was de eerste, en brengt al de overigen met zich. De vrije liefde des Vaders gaf Zijn Zoon voor ons over, en met Hem schonk Hij ons alle dingen. Diezelfde liefde heeft ons nu Zijn Geest gegeven, en Hij heeft ons doen weten en geloven, dat wij gerechtvaardigd zijn, toeleiding hebben tot een verzoende God, in Zijn gunst staan enz., en dat Hij onze liefhebbende God en Vader is, in Jezus Christus. Het gevoel hiervan ontvonkt het hart, en maakt liefelijk en krachtig de

genegenheden gaande, om zich te verlustigen in, en in liefde te wandelen met zulk een uitnemend genaderijke en barmhartige God.
In dit aangenaam gedeelte van de Heilige Schrift leert ons de Geest, hoe Hij zondaren daartoe brengt, om te weten dat God hen liefheeft. Het is door te geloven in de gerechtigheid en genoegdoening van Gods Zoon. Hieruit ontstaat vrede en liefde, vrede met God in het geweten, en liefde tot God in het hart. Er is een onafscheidbaar verband tussen deze twee genadegaven. De één kan niet bestaan zonder de andere. Al wie de God des vredes kent, zal bevinden dat God liefde is; want gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, zal hij daardoor zien dat God met hem bevredigd is, en hij in een staat van vrije gunst bij God, waarin hij staat en veilig bewaard zal worden, totdat hij de beloofde heerlijkheid verkrijgt. De hoop op deze heerlijkheid zal in zijn gemoed bevestigd worden, door de dagelijkse ondervinding van Gods getrouwheid, waardoor Hij alle dingen, zelfs verdrukkingen, hem ten goede doet medewerken op de weg tot die heerlijkheid; aldus zal de Heilige Geest hem overreden van Gods liefde jegens hem. De bewustheid van Zijn liefde baart wederliefde in de ziel; zij verzacht het harde hart; zij verwarmt het koude hart; zij werkt liefelijk op al de genegenheden, en daar zij alle mogelijke goed in de gemeenschap van een verzoende God te genieten, aan de ziel voorstelt, neigt zij haar daardoor krachtig om haar hoogste geluk te zoeken in ootmoedig en nauwgezet met God te wandelen.
Geeft dan acht mijn ziel, op deze Schriftuurplaats. Bepeins de ondervinding welke zij behandelt. Bid er om; bid om er meer van te mogen hebben. En vooral, merk op de grote waarheid, welke u hier door de Heiligen Geest geleerd wordt, namelijk, dat gij geen ware liefde tot God kunt hebben, dan die ontstaat uit de bewustheid, dat Hij met u bevredigd is in Christus Jezus. O! wacht u voor valse leraars; er is grote reden toe. Vele spreken sterk van hun liefde tot God, om Zijn beminnenswaardigheid in Zichzelf. Een gewichtige gronddwaling! Mystieken, Kwakers, Naturalisten, waanwijze Overnatuurkundigen en de ganse verdoolde menigte van Zedepredikers en Deïsten, wanen een volstrekte God te beminnen, zonder Hem te beschouwen in het verbond der genade, of zoals Hij Zich geopenbaard heeft in de menswording van Zijn Zoon. In geen menselijk hart op aarde heeft ooit zodanig een liefde plaats gehad, sinds bijna zesduizend jaar. Adam in het paradijs mocht God op die wijze liefhebben; maar wanneer hij om de zonde uit het paradijs verdreven was, kon hij Hem aldus niet meer beminnen. Het beloofde Vrouwenzaad, het Woord dat vlees zou worden, werd toen het voorwerp van zijn geloof en de enige grond van zijn liefde. De Schrift heeft dit duidelijk bepaald. ‘Wij hebben Hem lief’, dus lezen wij, ‘omdat Hij ons eerst liefgehad heeft’ (1 Johannes 4:19). En: ‘Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door Hem’ (1 Johannes 4:9).
Wanneer de Heilige Geest deze liefde Gods aan zondaren bekend gemaakt en door het geloof aan hun harten geopenbaard heeft, dan beminnen zij God uit christelijke grondbeginselen, en geen zondaar kan Hem uit enig ander grondbeginsel liefhebben. Zij beminnen Hem om die oneindige barmhartigheid, welke Hem bewoog Zijn eniggeboren Zoon in de wereld te zenden om de zaligheid van Zijn volk teweeg te brengen. Zij beminnen Hem, omdat Hij Zijn Heiligen Geest gezonden heeft, om hun de oneindige genoegzaamheid der voldoening van Gods Zoon te leren kennen, en het Goddelijk getuigenis aangaande hem te doen geloven, waardoor zij ondervinden mochten hoezeer de Vader hen liefhad. Dit is een begin van de hemel hier op aarde. Des Vaders liefde in het hart uitgestort door de Heiligen Geest, is een voorsmaak der heerlijkheid. Hij die haar geniet heeft een goed gevonden, begeerlijker dan goud, ja

dan veel fijn goud, en zoeter dan honig en honigzeem. O, het is waarlijk de hemel op aarde! Dit goed te bewaren en zich ten nutte te maken is de hoofdzorg van de gelovigen. De vurige begeerte van zijn ziel strekt zich uit, om meer van deze liefde te mogen smaken. Zijn gelovig gebed is: 'O Gij eeuwige Geest! kom mij te hulp, om zo te wandelen met mijn oneindig liefderijke Vader, dat ik vrede met Hem mag bewaren in mijn geweten en steeds toenemende liefde in mijn hart; totdat Gij mij brengen zult tot het genot van eeuwigdurende vrede en liefde'.

Het gebed des rechtvaardigen met klem en aandrang uitgestort zijnde, vermag veel; door de liefde van de Geest wordt het beantwoord. Hij bewaart niet slechts, maar vermeerdert Zijn eigen genadegaven. Hij leidt de gelovigen tot nieuwe ontdekkingen van 's Vaders liefde en stelt hem in bezit van haar uitnemend rijke schatten. Hij komt hem ter hulp, om zeer sterke bewijsredenen tot vertroosting van zijn hart af te leiden, uit de volmaakte vrijheid der Goddelijke liefde. Aldus overweegt hij:
'Hoewel omringd van verzoekingen en aangevallen door verdorvenheden, en in een wereld vol moeite en verdriet, behoef ik echter niet te vrezen of God zal mij door alles veilig heen helpen; want ik weet dat Hij mij liefheeft. Dat dit zo is, is klaar. Nooit had ik Hem kunnen beminnen, indien Hij mij niet eerst vrijwillig had liefgehad. Mijn liefde tot Hem is enkel het uitwerksel van Zijn liefde tot mij. Ik ben overtuigd geworden van zonde, doch het was niet uit mijzelf, de overtuiging was van God. Ik ben overtuigd geworden van gerechtigheid, en heb mijn vertrouwen geheel en alleen mogen vestigen op de gerechtigheid van Jezus. Hij is de enige grond van mijn hoop. Ik betrouw mijn ziel op de zekere grondslag die Hij gelegd heeft; en dit geloof is niet uit mijzelf; het is Gods gave. Ik schrijf het aan Zijn vrijmachtige genade toe, dat ik de Vader mocht leren beschouwen als met mij verzoend, mij al mijn misdaden, om de zoenofferande Zijns Zoons, genadiglijk vergevende, mij rechtvaardigende om de gehoorzaamheid van Zijn Zoon, en mij in Hem gunstig aannemende, beminnende en zegenende. Hoe kon ik dit alles ervaren, dan door de kracht van de Heiligen Geest? En waarmee had ik verdiend, dit alles te ervaren? De oorzaak is alleen te zoeken in Zijn vrije genade. Voorzag de Vader iets goeds in mij, waarom Hij mij in Zijn Zoon zou uitverkoren hebben? Was het om enige waardigheid in mij, dat de Zoon Zich nederboog, om het vlees aan te nemen, en voor mij te leven en te sterven? Was het om enige voorgeziene werken, getrouwheid of vlijt in het waarnemen der middelen, dat de Heilige Geest mij riep om des Vaders liefde in de genoegdoening van de Zoon, te kennen, te geloven, te genieten?
Ach neen, dat zij verre! Niets durf ik mij, als het mijne, toe-eigenen, dan zonde en schaamte. 'Niet mij, Heere! niet mij, maar U zij al de roem! Het was enkel het welbehagen van Uw wil, dat mij verkoos, vóór de grondlegging der wereld, en mij begenadigde in de Geliefde; en nu weet ik, dat Uw raadslagen getrouwheid en waarheid zijn, van oudsher. Ik ondervind de zalige vruchten en uitwerkselen er van. Het is mij gegeven, in U te geloven en mijn God en Vader te beminnen, hetwelk ik voorzeker niet zou hebben kunnen doen, indien Uw vrije liefde niet eerst had voorgenomen mij te zaligen, en thans Uw voornemens ten uitvoer bracht. Tot prijs der heerlijkheid Uwer onderscheidende genade, ben ik in bezit van de dingen die met de zaligheid gevoegd zijn. O! geef mij meer genade, om dagelijks een beter gebruik er van te maken, en U meer de lof toe te brengen, voor de vrije geschenken van Uw vrije genade'.
Het is niet alleen een vrije, maar ook een verbondsliefde; dit is een andere van haar Goddelijke eigenschappen. God bewees Zijn liefde jegens de erfgenamen der belofte,

door hun volle verzekering te geven van haar onveranderlijkheid. En dit gezicht opent de Heilige Geest aan hen, ter ondersteuning van hun geloof, in tijden van beproeving. Wanneer zij in duisternis wandelen, en geen licht hebben, wanneer zij van alle kanten benauwd zijn, wanneer er van buiten strijd is en van binnen vreze, wanneer zij in groot bezwaar zijn, door besef van het gebrekkige van hun plichtbetrachtingen, door opkomende verdorvenheden, of door menigerlei verzoekingen: dan ontdekt Hij aan hen de schatten der verbondsliefde, en leert hun, uit die hemelse voorraadkamer overvloedige vertroostingen halen. Een erfgenaam der belofte onder Zijn leiding en lering, wordt vaak opgebeurd op deze wijze: 'Het is waar, ik ben in bekommernis, doch niet verlaten. Hoe? Hoewel alles wat ik heb, en alles wat in mij is, mij tegen ware, God nochtans is voor mij, Hij is mijn Verbondsgod. Want ik geloof en ben verzekerd, dat de drie Personen der eeuwige Godheid, vóór de grondlegging der wereld in onderling verdrag traden en met oneindige wijsheid alles, betreffende de erfgenamen der belofte, beschikten. Om hun wil en om een einde aan alle tegenbedenkingen aangaande hun zaligheid in hun geweten te maken, behaagde het de gezegende Drie-Eenheid een verbond aan te gaan en dat te staven door een eed; gevende dus ten grondslag van vertrouwen, twee onveranderlijke dingen waarin het onmogelijk is dat God liege'. O! hoe versterkend voor het geloof, is dit gezicht van de onveranderlijkheid van de verbondsliefde! Eens mensen verbond zelfs, behoorlijk getekend en gezegeld zijnde, wordt niet teniet gedaan, noch iemand doet er iets toe; wie zou dan het verdrag der eeuwige Drie-Eenheid te niet maken? Het schepsel kan zulks niet. God Zelf zal dit nimmer doen. Zijn voornemen, om vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, is onveranderlijk bepaald in Zichzelf; en ten einde dit tot een vaste grond voor hun geloof te doen strekken, zo staafde Hij Zijn onveranderlijk verbond door Zijn onveranderlijke eed. 'Op deze waarborg is mijn ziel gerust. Een Verbondsgod heeft mij bekwaam gemaakt, om mij te verlaten op Zijn verbondstrouw. Hierom beschouw ik alles, wat tot mijn zaligheid betrekking heeft, als volstrekt beveiligd en verzekerd, in de raad en het verbond van God; en mijn geloof merk ik aan, als één van de uitwerkselen van mijn deelgenootschap aan het verbond. En het geloof, als een verbondsgave, is een onberouwelijke gave. Hoe zalig, dat de genade-giften en de roeping Gods onberouwelijk zijn! Het is mij gegeven, in de zaak van Christus, in Hem te geloven. En is dit niet een vrucht van verbondsliefde? Wat zou mij anders daartoe gebracht hebben, dat ik mij geheel op de verbondstrouw verliet?
Daarom heb ik, gelovende, onveranderlijke gronden, waarop ik voor de zekerheid van mijn zaligheid mag vertrouwen. Op die gronden wil ik steunen, en er mijn hart op zetten. O! mocht ik mijn Verbondsgod meerder ere geven, door mij op Hem met onwankelbaar vertrouwen te verlaten! Zijn liefde tot mij, eist dit van mijn hand; Zijn liefde beraamde het plan der verlossing; liefde beschikte alles wat nodig was om het uit te voeren. De blijkbaarheid welke Hij hiervan gegeven heeft, kwam voort uit overmaat van liefde. Het woord Zijner belofte, bekrachtigd door een verbond, gestaafd door een eed, de eed van de heilige, gezegende en heerlijke Drie-Eenheid, gegeven om de erfgenamen der belofte te overtuigen van de onveranderlijkheid van Gods welbehagen omtrent hen. O, welke wonderen van liefde! En dit alles, om hen te verzekeren, dat het hart van Jehovah onveranderlijk ten goede voor hen is! Ja Heere, dit is de grote liefde waarmede Gij mij liefgehad hebt. En dit is het blijk van Uw liefde: Gij hebt mij bewrocht, om haar te geloven, en aan haar enigermate ere te geven. Ik wens in Uw verbondsbeloften en toezeggingen zonder wankelen te berusten. Bevestig en versterk mijn geloof; vermeerder het van dag tot dag, opdat ik mag opwassen in de kennis en ondervinding van die liefde, welke de kennis te boven gaat'.

Want, gelijk het een vrijmachtige en een verbondsliefde is, zo is het ook een eeuwige liefde. Dit is een andere van haar allerheerlijkste eigenschappen. Zijn liefde kent begin noch einde. Zij is zonder verandering, of schaduw van omkering. Gods hart is altijd hetzelfde jegens Zijn uitverkoren volk, want Hij heeft hen vrijwillig lief. De beweegredenen daartoe waren alle in en van Hem. Het verbond was onderscheidende liefde, verzekerd aan de erfgenamen der belofte, door de aller-plechtigste verbintenissen. En dit bekroont alles: Zijn liefde is zo oud als het verbond, niet slechts vóór de grondlegging der wereld, maar van alle eeuwigheid. Daarom wordt het in de Schriften doorgaans genoemd een eeuwig verbond, en de verbondsliefde wordt gezegd te zijn naar het eeuwig voornemen, hetwelk Hij voorgenomen heeft in Christus Jezus onzen Heere, waardoor Hij, eer de grondslagen der wereld gelegd werden, standvastig besloten heeft in Zijn raad, die voor ons verborgen is, om van vloek en verdoemenis te verlossen degenen, die Hij in Christus uit het menselijk geslacht verkoren heeft, en hen als vaten der barmhartigheid, door Christus ter eeuwige zaligheid te brengen. Hier is een nimmer feilende bron van troost voor een gelovig hart. ‘Bepeins dit, o mijn ziel! Overweeg wat God aan u gedaan heeft, en geef Hem de eer van Zijn gadeloze liefde. Heeft Hij u niet geroepen door Zijn Geest, werkende in u te bekwamer tijd? Hebt u die roeping niet gehoorzaamd? Vertrouwt gij niet op het volbrachte werk van God uw Zaligmaker? Zijt gij niet genadiglijk gerechtvaardigd, door het geloof in Hem? Zoekt gij niet dagelijks de werken des vleses te doden, en te kruisigen de leden die op aarde zijn, en uw gemoed te bepalen tot geestelijke en hemelse dingen? Voorzeker, dit zijn goede bewijzen van de oogmerken van ‘s Vaders liefde jegens u, omdat dit de gelukkige uitwerksels zijn van Zijn oogmerken, thans plaatsgrijpende in uw ziel.
O! hoezeer moest deze overweging uw geloof aangaande de eeuwige zaligheid, die gij in Christus genieten zult, versterken en bevestigen en daardoor uw liefde jegens God ontvonken! Hij heeft u door het liefelijke vermogen van Zijn Geest tot Zich getrokken, en u de reden, welke Hem daartoe bewoog, verklaard, zeggende: ‘Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid’ (Jeremía 31:3). Zijn liefde in de tijd aan u bewezen, is de vrucht van Zijn liefde voor het begin des tijds; want de ene is het uitwerksel van de andere. Indien Hij u niet van eeuwigheid in liefde had aangezien, uw hart ware nooit in liefde tot Hem getrokken. Maar Hij heeft uw hart getrokken, en het is uw wens, dat het steeds nader tot Hem getrokken wordt. Is niet uw dagelijkse verzuchting: ‘O, mocht ik mijn genaderijke Vader vuriger beminnen! Welk een liefde heeft Hij mij betoond, welk een vrije, standvastige, eeuwige liefde! en echter, helaas! hoe gebrekkig beantwoord ik er aan. Heilige Geest der liefde, ontvonk en verhef mijn genegenheden, en laat de overweging van de wonderbare liefde van mijn hemelse Vaders jegens mij, mijn liefde jegens Hem vermeerderen, ja laat mijn liefde nog meer en meer overvloedig worden, in erkentenis en alle gevoelen’.

De Heilige Geest, die de grote Leraar en ontdekker van ‘s Vaders liefde is, heeft deze haar eigenschappen in de Schrift geopenbaard ter bevestiging van het geloof van Gods kinderen. Hij wil, dat zij met verzekerdheid geloven dat God hun Vader is, in naam niet alleen, maar in de daad en in waarheid; dat Hij hun de tederste genegenheid van een ontfermend vader toedraagt, en hen vrijwillig, volmaakt en eeuwig bemint in Zijn geliefden Zoon. Gelijk Hij Zijn Zoon liefheeft, zo heeft Hij hen lief. Hij omhelst het Hoofd en de leden met dezelfde toegenegenheid. En omdat zij dit in tijden van beproeving en wederwaardigheden zeer moeilijk kunnen geloven, zo wil de Heilige

Geest hun harten daarvan overtuigen, door hun te tonen de onveranderlijkheid van de liefde huns Vaders, zoals die geopenbaard is in het Goddelijk verbond en gestaafd door de Goddelijke eed; in welke beide, het getuigenis des Vaders aan Zijn kinderen in deze voege gegeven wordt: Ik heb u vrijwillig liefgehad; Ik heb Mij verbonden om u lief te hebben, en Ik zal eeuwig aan Mijn verbondsbelofte gedenken. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, Ik zal u liefhebben ten einde toe; ja Ik zal u zegenen met alle geestelijke en eeuwige zegeningen in Christus Jezus; tot die heerlijkheid, welke Hij, uw oudste Broeder, thans geniet, zal Mijn liefde u ook verheffen; 'bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer' (Jesaja 54:10).
Dit zijn getrouwe woorden en aller aanneming waardig. O boos, ongelovig hart, wat voorwendsel hebt gij, om tegen hen te redeneren? Kleingelovige, waarom aarzelt gij, het goede dat er in vervat is, u toe te eigenen? Uw Vader is geen man dat Hij liegen zou, noch een mensenkind dat Hij Zijn voornemen zou veranderen. Heeft Hij het gezegd en zou Hij het niet doen? Of heeft Hij gesproken en zou Hij het niet bestendig maken? Ja gewis! het voornemen van Zijn hart door Zijn mond geuit, zal door Zijn arm volbracht worden. Al Zijn volmaaktheden zijn verbonden om Zijn getrouw woord gestand te doen, en daarom is het een veilige grond waarop men zich gerust mag verlaten. Daarop steunende, mag de gelovige vrijmoedig de beloofde zegeningen van zijns Vaders liefde vragen, en met een hoop die hem nimmer beschamen zal, mag Hij een toenemend genot van de vrijgunstig geschonken en eeuwigdurende goederen verwachten.
Welnu mijn ziel, gij hebt de zaak overwogen. Wat zijn uw gevoelens van des Vaders liefde? Zijn die zodanig, als de Bijbel leert? Zie toe, dat gij niet dwaalt. Een kleine misslag hier, zou geduchte uitwerkselen hebben op uw wandel. Gelooft gij, dat gij, tot de Vader komende door het geloof in het leven en sterven van Zijn eeuwigen Zoon, vergeving van zonden ontvangen hebt, en gerechtvaardigd zijt voor Hem, en dat dit uw komen tot de Vader door de Zoon, een gewrocht is van de genade van de Heiligen Geest? Tot dit einde geven de Drie die getuigen in de hemel, getuigenis, dat gij een voorwerp der verbondsliefde zijt. Bewaart dit getuigenis de rust in uw geweten en de blijdschap in uw hart? Kunt gij er op pleiten tegen schuld en vrees, en de invloed er van bewaren in tijden van donkerheid en beproeving? De liefde van uw hemelse Vader is onveranderlijk; bevindt gij haar zodanig te zijn? Zij is eeuwigdurende; kunt gij op haar, als zodanig, vertrouwen? Zij heeft in Jezus alle zegeningen voor u beschikt; ontvangt gij uit Zijn volheid genade voor genade? Zij wordt in Johannes 17 en Éfeze 3 voorgesteld als een nimmer ontbrekende springbron van troost. Lees en onderzoek of gij bij ondervinding kent, hetgeen daar geschreven staat. Onderzoek de aard van 's Vaders liefde; en wees verzekerd, dat alles wat daarmee niet overeenstemt, niet door de Heiligen Geest geleerd is. Zijn ambt is, in uw ziel, getuigenis te geven aan hetgeen Hij in de Heilige Schrift geopenbaard heeft, het te openen aan uw verstand, het te maken tot de grond van uw geloof, en er u het genot van te geven in uw hart. Verstaat, gelooft, en geniet gij dan 's Vaders liefde, overeenkomstig hetgeen de Heilige Geest er van getuigd heeft?

Misschien zijn uw begrippen klaar genoeg, maar door de zwakheid van uw geloof, Hebt u maar weinig genot van Gods liefde. Hoe komt het, dat uw geloof zwak is? Onderzoek naar de oorzaak; gewis God is de oorzaak niet, en die gevonden hebbende, zie dan om naar het geneesmiddel. Er is in het verbond voorziening gemaakt, voor al

de zwakheden van uw geloof; want het is in alles welgeordineerd en bewaard, en uw geloof was desgelijks welgeordineerd en bewaard; onfeilbare waarborgen zijn er in het verbond beschikt om het te verzekeren. Dat gij het geloof zoudt verkrijgen, dat gij het zoudt bewaren, en dat gij het behouden zoudt ten einde toe, daartoe heeft zich het Drietal der Personen in de aanbiddelijke Godheid, door hun onveranderlijke raad en onschendbare eed, verbonden. Daarom wordt gij nu in de kracht Gods bewaard, door het geloof, tot de zaligheid. De kracht Gods, door welke gij bewaard wordt, heeft u het geloof geschonken, en diezelfde kracht bewaart uw geloof, dat het niet ophoude. Gij zelf, en uw geloof, zijt dus wel bewaard; de God des verbonds zorgt voor beide. Almachtige liefde waakt over u, en onderschraagt u met eeuwige armen; zolang deze niet bezwijken, zal uw geloof niet ophouden. Welke krachtige drangredenen, om u te nopen, om te geloven zonder wankelen! Overweeg ze met aandacht. En mocht de Heere hen als middelen dienstbaar maken, om uw geloof te versterken, en u daardoor in staat stellen, om meer uw hemelse Vader in liefde aan te kleven!
Wellicht is de oorzaak, die u verhindert standvastig door het geloof te leven: dat gij zo weinig liefde hebt jegens God. Hem behoort gij uw ganse hart en ziel en gemoed en krachten te wijden, en het smart u, als gij gewaar wordt, hoe gering een deel Hij er van heeft. Dit gezicht is altijd vernederend. Onze liefde, wanneer zij allerbest gesteld is, is nog verre van hetgeen zij behoorde te zijn; zij is niet bestendig; zij ebt en vloedt, zij is niet volmaakt; het vlees begeert altijd tegen de Geest. Zij is niet zodanig, als enigszins beantwoorden zou aan de liefde welke God ons betoond heeft; wie kan de waardij Zijner liefde omtrent verloste zondaren schatten? Hier op aarde gaat ze de kennis te boven. In de hemel is zij boven alle lof en prijs. De hoogste trap van liefde in de verheerlijkte heiligen, is enkel een erkentenis, geen evenredige vergelding. Zij zijn volmaakt ootmoedig en daarom gewillig, om Gode al de roem van hun behoudenis te geven. Hem schrijven zij die toe. Hetzelfde gevoelen in u, zou uw liefde meer zuiver maken, en haar enigszins naar de hunne doen gelijken. Wanneer gij uw liefde jegens God beschouwt, en op dat gezicht beschaamd wordt, zie dan op de liefde van God jegens u. Zie inzonderheid op Zijn liefde, wanneer gij in uw hart weinig liefde voelt. Een gelovig gezicht van Zijn liefde, zal de uwe vermeerderen. Uw liefde kan nergens anders door opgewekt of gevoed worden. Gij wordt niet geroepen om uzelf te verwarmen bij de vonken van uw liefde tot God, maar bij de zuivere bestendige gloed van Zijn liefde tot u. Zijn liefde moet de uwe levend houden. De Zijne is de eerste oorzaak, en de uwe is slechts het uitwerksel. De ondervinding van Zijn liefde zal al het gebrekkige van de uwe genezen. Wanneer uw liefde klein, onstandvastig, koel en flauw is, bepeins dan de Goddelijke eigenschappen van Zijn liefde; deze, behoorlijk ingezien zijnde, zullen uw liefde vermeerderen, bestendig maken, ontvonken en aanwakkeren. Door een gelovige overdenking zult gij bevinden, dat er vergeving beschikt is voor het gebrekkige van uw liefde; het gevoel hiervan zal uw geweten troost geven. Uw hart zal in uw binnenste ontbranden; al peinzende zal het vuur van uw liefde ontvlammen tot een volle gloed; uw tong zal sprekende worden, tot lof en dank van uw liefderijke God en Vader.

Gij zijt dan gewillig en bereid mijn ziel, u te begeven om uw God te volgen. Onder de invloed van de Heiligen Geest Hebt u Hem verkozen tot uw deel, en in standvastige afhanging van Zijn genade, Hebt u de voet op Zijn wegen gezet; om dagelijks daarop te wandelen. Hoe groot is de liefde, waarmede Hij u liefgehad heeft! Overzie haar! Meet, zo gij kunt, haar uitgestrektheid in uw bijzonder geval. Hoe meer gij haar leert kennen, zoveel te gereder zult gij zijn om er Hem al de eer van te geven, en de

volgende of soortgelijke betuigingen te doen: ‘Ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet, mijn consciëntie mij mede getuigenis gevende door de Heiligen Geest, dat ik, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, vrede en toeleiding tot een verzoende God gevonden heb. Wij stemmen samen, en nu is mijn begeerte om met Hem te wandelen. Hij is mijn Vader in Jezus, en ik weet dat Hij mij met de tederste liefde beschouwt. Ik moet zulks niet ontkennen, het zou onbetamelijk zijn, naardien Hij Zijn liefde in mijn hart uitgestort heeft door de Heiligen Geest, die mij één hart, één zin, en één gevoelen met Hem heeft gegeven. Zijn weg is de mijn geworden; want Hij heeft mijn gemoed er mee verenigd, door mij te doen zien, dat Hij mij vrijgunstig voorbeschikt heeft, als een voorwerp Zijner onderscheidende liefde; dat Hij Zijn Zoon gegeven heeft, om het werk der zaligheid voor mij uit te voeren, en dat Hij mij nu Zijn Geest gegeven heeft, Die mij geroepen, en mij oren om te horen gegeven heeft; Die mij geloof en hoop heeft geschonken, en mij geleerd heeft deze te beschouwen als vruchten van ‘s Vaders verbondsgenade en eeuwige gunst.
O, welke uitnemende rijkdommen van liefde zijn dit! Zou ik ze verklaren of uitspreken? Zij zijn ontelbaar en onuitsprekelijk. Wie ben ik, dat ik begenadigd zou worden in de Geliefde? Zijn Vader is mijn Vader! Hij ziet mij aan, bemint, ja zegent mij in Hem. Ik heb aanspraak op alle geestelijke zegeningen; want daar God mijn God is in Jezus, zijn alle dingen mijne. Hij zal alles mij ten goede doen medewerken. Hij Die Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Dien voor mij overgegeven heeft, hoe zal Hij mij niet, met Hem, alle dingen gunstiglijk schenken? Daar Hij mij in het woord der belofte alle goeds heeft toegezegd, heb ik, steunende op Zijn trouw, mij begeven om met mijn Goddelijke Vriend en Vader te wandelen, in hope van op de weg ten hemel Zijn gunstrijke tegenwoordigheid steeds te genieten.
Ik verlang niet enig nieuw recht tot Zijn liefde te verkrijgen, maar alleenlijk een gedurig vernieuwd genot er van. Dagelijks tracht ik naar meerder kennis en ruimer ondervinding, van Zijn uitnemende liefde tot mij in Zijn geliefden Zoon. En tot dat einde wens ik, met Hem te wandelen in Zijn eigen weg; niet Zijn liefde te kopen, zij is onwaardeerbaar; niet haar te verdienen, genade en verdienste kunnen niet samen bestaan; niet om mij haar door mijn wandelen waardig te maken, maar ze om niet te ontvangen, in mijn wandelen; niet, dat Hij ze mij schenken moge om mijn wandelen met Hem, maar dat ik, in het wandelen met Hem, moge genieten hetgeen Hij mij reeds geschonken heeft. Zijn liefde is een vrij geschenk. Ik wens haar in de tijd te genieten door het geloof, zoals ik die door aanschouwen hoop te genieten in de eeuwigheid. Alle zegeningen, alle sterkte, overwinning of troost die ik nodig heb, zoek ik uit de volheid die Hij in Jezus opgelegd heeft en daaruit ontvang ik die. Ik lees mijn aanspraak er op en neem er bezit van, niet om iets dat in of door mij, nu of ten enigen tijde verricht is, maar eniglijk in en om de vrije gunst van Zijn en mijn Vader. Zolang ik dus door eenvoudig geloof leef, bevind ik dat het mij wel gaat. Het gevoel van Zijn vrije, eeuwige verbondsliefde, stelt mijn hart gerust, en doet mij in het wandelen met Hem mijn vermaak en mijn zaligheid vinden.
O! dat Hij mij bekwaam make om voorwaarts te streven en dat ik mijn vertrouwen en de blijdschap van mijn hoop moge vasthouden tot het einde toe! En waarom zou ik daaraan twijfelen? Hij is het Die mij bewaart. Zijn liefde heeft zich door verbondsbeloften aan mij verpand; en dit is mij een genoegzame waarborg voor Zijn verklaring: *Ik zal u niet begeven, Ik zal u niet verlaten.*

Deze begeerten, ik weet het, zijn van U, o Vader der barmhartigheden. Nooit zou ik mijn zaligheid in Uw liefde gezocht hebben, indien Gij mij niet eerst had liefgehad. O,

geef mij dan de begeerte van mijn hart! Hetgeen uw goede Geest mij heeft leren zoeken, laat mij dat door Uw genade gedurig vinden. Hij heeft mij geopenbaard Uw volkomen verzoening met Uw volk, door het leven en de dood van Jezus. Het is mij gegeven dit te geloven. Ik heb daarom U voor mijn God en mijn Deel aangenomen, en ik wens zó met U te wandelen, dat ik Uw liefde steeds meer en meer moge kennen en ondervinden. Om deze oorzaak buig ik mijn knieën voor U, heilige Vader. O, hoor en beantwoord het gebed des geloofs! Geef mij genade, om al de weg met U ter heerlijkheid te bewandelen. Ik vraag het in de Naam van Jezus; want Gij zijt de Vader van onzen Heere Jezus Christus, uit Wien het ganse geslacht in de hemel en op de aarde genoemd wordt. Eén Vader, één geslacht, één liefde. Gij neemt al Uw kinderen, in hemel of op aarde, in dezelfde nauwe betrekking, en omhelst hen met dezelfde tedere genegenheid, in Uw geliefde Zoon. O, welk een weldaad is dit! Geloofd, eeuwig geloofd zij Uw Vaderlijke liefde, die mij verkoos, om een lid van Uw huisgezin te wezen, en mij bewrocht heeft, om te weten dat ik een kind van God ben, door het geloof in Christus Jezus. Ik dank U, dat Gij in mij de begeerte gelegd hebt, om als zodanig één te leven en te wandelen, waardiglijk mijn hoge roeping. O! geef mij dan, naar de rijkdom Uwer heerlijkheid, uit de oneindige schat Uwer genade, en tot roem der heerlijkheid Uwer genade, met kracht versterkt te worden door Uw Geest in de inwendige mens. Hij is de belofte des Vaders. Al Uw kinderen hebben hun nieuwe geboorte, en al de vermogens van de nieuwe mens alleen van Hem; en door de werking van Zijn almachtige kracht worden zij bewaard, zowel als vernieuwd, van dag tot dag; want zonder Hem kunnen zij niets doen. Hiervan heeft Hij mij innerlijk overtuigd. Ik weet, ik kan U geen Vader noemen, noch in U geloven, noch U beminnen, dan door Uw Geest. O mijn God, versterk mij met kracht, door Zijn genade, in de inwendige mens, tot al de einden van het geestelijke leven. Alles wat Hij op Zich genomen heeft in Uw kinderen te doen, laat Hem dat in mij doen, opdat, door Zijn tegenwoordigheid en macht, Christus door het geloof in mijn hart moge wonen.

O! laat Hem gedurig mijn aandeel aan Christus mij doen zien, en mij de uitnemende rijkdom Uwer liefde in Hem ontdekken. Heilige Vader, laat Uw goede Geest bij mij blijven, opdat ik weet en verzekerd zij, dat Christus één met mij is, en ik één ben met Hem, en daardoor in staat gesteld word, om bestendig gemeenschap met Hem te oefenen, Hij in mij blijvende en ik in Hem. O! dat ik dus gedurig moge leven door het geloof des Zoons Gods, altijd mijn hoop en vrijmoedigheid tot U grondende op Zijn gerechtigheid en verzoening, en dus de zalige vruchten ondervinden van Zijn bede tot U: ‘Rechtvaardige Vader, Ik heb Mijn discipelen Uw Naam bekendgemaakt, en zal hem bekendmaken; opdat de liefde waarmede Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen’ (Johannes 17:26). Ontelbare malen Hebt u de bede van Uw geliefden Zoon gehoord en verhoord. Heere God, beantwoord haar aan mij. Laat ik mij verblijden in Uw liefde, en bevinden, dat ze omtrent mij dezelfde is, als omtrent Hem. Laat mij door Uw goede Geest geworteld en gegrond worden in de kennis van Uw liefde tot mij in Jezus. O! geef, dat ik in de ondervinding er van diep geworteld zij, opdat mijn geloof, door de liefde werkende, veel vrucht moge voortbrengen tot Uw heerlijkheid, en ik in de liefde zo gegrond moge worden, dat ik onwankelbaar sta gelijk een huis op een steenrots gebouwd tegen alle aanvallen die op mijn liefde tot U mochten gedaan worden. O mijn God en Vader, mijn hart is naakt en geopend voor U; Gij kent zijn geheimen. Gij ziet hoe vuriglijk ik bid om de bestendige tegenwoordigheid van de Heiligen Geest. Mijn gebed komt voort uit een levendig gevoel dat ik Hem volstrekt nodig heb, en uit een gelovig vertrouwen op Uw belofte: van de Geest te geven, dengenen die er U om bidden. Heere! ik bid er om. Geef, dat ik door Hem versterkt

moge worden, met alle nodige gave en genade, in de inwendige mens. Zend Hem, om mijn vereniging met Jezus steeds klaarder te openbaren, ten einde ik gemeenschap met Hem hebbe, opdat Hij door het geloof in mijn hart wonende, ik in de ondervinding van Uw liefde tot mij, in Hem, zo bevestigd worde, dat ik moge bekennen met al de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte van Uw liefde zij. Al de heiligen begrijpen dit; doch de heiligen hier beneden minder, dan die daar boven, en sommigen van die hier beneden, meer dan anderen. Ik ken maar weinig. O mijn God, vermeerder mijn kennis van U in Jezus. Daar ik toe gekomen ben, bevestig mij daarin en doe mij steeds jagen naar klaardere ontdekkingen er van. Geef dat ik ze, zoverre het geloof zulks toelaat, moge overzien in haar heerlijke uitgebreidheid, en U prijzen voor de ondervinding van haar uitnemende weldaden. Heilige Vader onderwijs mij steeds meer door Uw Geest, van de onbepaalde vrijheid, en de eindeloze volheid van Uw liefde; doe mij kennen Uw liefde in Christus, die de kennis te boven gaat. Hoewel ik ze niet kennen kan gelijk zij is, alzo mijn beperkt verstand onbekwaam is om de oneindigheid Uwer liefde af te meten; laat mij echter, even hierom dagelijks trachten, om er meer van te kennen; opwassende in de kennis van Christus Jezus door het geloof; overvloedig zijnde in de hoop door de kracht van de Heiligen Geest, en steeds toenemende in de liefde Gods. Heilige, gezegende en heerlijke Drie-Eenheid, laat mij dus delen in de volheid der genade hier beneden, en genade voor genade ontvangen, totdat ik delen zal in de volheid der heerlijkheid daar boven; dat ik vervuld moge worden met al de volheid Gods, waarmede Gij beloofd hebt Uw kinderen te vervullen, op aarde en in de hemel. O! verheerlijk Uw liefde jegens mij naar haar grootheid, en niet naar mijn verdienste of naar mijn gebeden. Ik weet dat Gij machtig zijt meer dan overvloediglijk te doen, boven alles wat ik bidden of denken kan naar de kracht die in mij werkt. Uw kracht die voor mij werkt, is de steun van mijn geloof en mijn aanmoediging in het gebed. Het is een oneindige en almachtige kracht, welke het goede werk in mijn ziel genadig begonnen, en tot dusverre gelukkig voortgezet heeft. Haar zijn alle dingen mogelijk. Het zij verre Heere, dat ik zou twijfelen aan Uw goedgunstigheid om mij de beden te schenken, die ik U in de Naam uws Zoons heb opgedragen. Hetgeen Gij beloofd hebt, zijt Gij machtig ook te doen. O mijn God en Vader, stel Uw kracht meer blijkbaar in mij te werk. Laat de Geest der kracht mijn begrippen van Uw dierbare liefde meer uitbreiden, en mijn geloof in haar versterken. Doe mij dagelijks ondervinden, hoeveel meer Gij machtig zijt te doen, dan ik tot hiertoe verkregen heb; te geven, dan ik gevraagd heb, te vermeerderen, dan ik begrijpen kan. En welke vermeerdering Gij ook mocht geven, laat die altijd mijn genegenheden meer en meer ontvonken in grotere liefde tot U en tot Uw wegen, en alzo een middel zijn om U meerder ere toe te brengen. Om Uw liefde in Jezus, wordt U van het ganse geslacht in de hemel en op aarde, de roem en eer gegeven. Ontvang, heilige Vader, mijn dankzeggingen met de hunne. U zij de heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle geslachten, tot in alle eeuwigheid! Amen’.

VIERDE HOOFDSTUK

(4) De gelovige gaat voorspoedig voort, zolang hij wandelt door het geloof, in standvastig vertrouwen op zijn verzoende God en liefhebbende Vader.

Het heersend grondbeginsel waaruit de gelovige christen werkzaam wordt, is dit: ‘God is mijn God en Vader; Hij is volmaakt met mij verzoend en mijn geweten is met Hem bevredigd, door het geloof in Zijn geliefden Zoon’. Hij bemint mij in Hem. Hij heeft Zijn liefde kennelijk aan mij geopenbaard; en nu zal mijn hart Hem, als mijn liefderijke Vader, aankleven. Ik wens te branden in liefde jegens Hem, gelijk Hij Zijn uitnemende liefde aan mij betoond heeft. Het is eniglijk door de genade van de eeuwigen Geest, dat ik in staat gesteld ben, om dus in het volbrachte werk van Jezus te geloven en des Vaders liefde in Hem te ondervinden. Hierdoor ben ik overreed geworden, van de liefde van de eeuwig gezegende Godheid tot mij. Vader, Zoon en Geest zijn tezamen overeengekomen, om mij een erfgenaam van God, en mede-erfgenaam van Christus te maken; uit het geloof en de ondervinding van deze waarheden, heb ik God verkozen tot mijn Deel. Zijn wil is mijn wil geworden. Zijn verordende weg is mijn keuze. En nu wens ik alzo met Hem te wandelen, dat ik in mijn geweten de vrede Gods, en in mijn hart de liefde Gods mag bewaren. Ik verwacht geen nieuwe gronden van aanspraak tot die onwaardeerbare zegeningen. Mijn recht er op is goed en deugdelijk, onder Christus. Ik wens het niet te verkleinen door te denken, dat mijn teder wandelen voor God, iets moest toebrengen tot verzoening van mijn zonden; of enig deel, hoe gering ook, van mijn rechtvaardigende gerechtigheid zou uitmaken. Deze bezit ik reeds, en zulks volmaakt, in Jezus. Het genot daarvan, is het enige dat ik behoef. Ik tracht steeds meer te ondervinden van die vrede met, en van die liefde jegens de Vader, waarop ik recht heb, in Zijn Zoon. Zijn volheid, de volheid Desgenen Die alles in allen vervult, is mijne. De vrije gift daarvan, is mij in de raad des hemels toegewezen, aan mij geopenbaard in de rol der waarheid, en door het geloof heb ik die giftbrief aangenomen. Ik ben in het bezit van de voorrechten, en geniet de zegeningen, daarin vervat. Uit de volheid van Jezus leef ik deze dag. Uit haar hoop ik steeds alle genade te ontvangen, welke ik, om veilig en gelukkig met Zijn en mijn Vader te wandelen, nodig heb. Loof de Heere mijn ziel, voor hetgeen gij van die uitnemende genade kent en ondervonden hebt; waardoor gij in staat gesteld zijt, om aldus voor te nemen, met uw verzoende God en liefhebbende Vader te wandelen. Heden wordt gij geroepen, om vrede met Hem in uw geweten, en liefde tot Hem in uw hart, te bewaren; vrede, gelijk de Zijne, voortvloeiende uit het gevoel van volmaakt met u verzoend te zijn; liefde, gelijk de Zijne, het zalige uitwerksel van Zijn onveranderlijke liefde tot u. Alles wat u, in uw werk of uw strijd bejegent, moet die genadegaven niet verminderen, maar oefenen en verbeteren. Vergeet nooit, dat Hij uw God, de God des vredes is. Hij is aan u verknocht, door de tederste en onlosmakelijkste banden der liefde. Hij is uw Vader in Christus. Bewaar het gevoel hiervan altijd levendig in uw gemoed, en uw treden zullen wel gevestigd worden. Niets zal in staat zijn om uw voortgang op de hemelweg te stuiten, of u er van af te leiden; maar alles zal medewerken, om er u voorspoedig op te doen voortgaan. Zolang gij vrede en liefde mag bewaren, zult gij gelukkig voortstreven, in weerwil van schuld en eigengerechtigheid, in spijt van de lagen en aanvallen van uw geestelijke vijanden, trots de wereld die in het boze ligt, en ondanks alle inwendige en uitwendige beproevingen. Daar de Heere met u is, zal dat alles onder zijn bestuur, u ten goede medewerken, en het zullen middelen zijn, om u veilig te doen voortwandelen, en u gelukkig aan het einde van uw weg te brengen.

De apostel geeft ons het gehele plan in weinig woorden: Wij wandelen, zegt hij, door geloof, en niet door aanschouwen (2 Korinthe 5:7). Wij richten onze christelijke wandel door geloven en niet door zien. Het geloof is ons een bewijs van de onzichtbare dingen, en de grond van onze hoop op hun genot. Wij geloven, op het gezag van Gods Woord, dat ze zodanig zijn als Hij die beschrijft, want het geloof, als een genadegift van de Heiligen Geest, bestaat in voor waar te houden hetgeen God zegt. Is het een waarheid die aan het verstand wordt voorgesteld; het geloof steunt op het onfeilbaar Woord. Is het een belofte, het geloof rust op Gods alvermogen, waardoor Hij in staat is haar te vervullen. En wat God ook beloofd heeft, het geloof, wanneer het gesteld is zoals het behoorde te zijn, wankelt niet door zwarigheden, maar staat pal, volkomen verzekerd, dat hetgeen God beloofd heeft, Hij ook machtig is te doen. Het geloof ziet op het gesproken woord, en ziet alle schijnbare onmogelijkheden voorbij. Zo zegt de HEERE, dit is genoeg voor het geloof, dit is een alles afdoend bewijs; want het weet, dat iets te zeggen en het te volbrengen, bij een onveranderlijk God hetzelfde is.

Hoeveel dwalingen in begrippen en daaruit volgende misslagen in de praktijk, bespeurt men nu overal, ontstaande voornamelijk daaruit, dat men het geloof verwart met zijn vruchten, en geen onderscheid maakt in: het Woord van God te geloven, en hetgeen op het recht geloven er van volgt. Dus willen sommigen, dat de verzekerdheid behoort tot het wezen van het geloof; anderen doen het bestaan in toe-eigening: en velen denken dat het gelegen is in een indruksel op de geest, dat Christus mij liefhad, en Zichzelf voor mij overgegeven heeft. Dit zijn vruchten; dit is hetgeen uit het geloof voortkomt, maar het is het geloof zelf niet. Het zijn uitwerkselen van een werkzaam geloof, en geenszins bepalingen van het wezen des geloofs. Een gelovige moet vermaand worden, zijn roeping en verkiezing vast te maken; want dit is zijn voorrecht. Hij moet alle naarstigheid toebrengen om tot de verzekerdheid te geraken, Christus met al Zijn heil zich toe te eigenen, en volkomen overtuigd te zijn, dat Christus hem liefhad, en Zichzelf voor hem overgaf; dit zijn gezegende vruchten van de oefening des geloofs. Mocht de Heere Zijn volk er meer van geven! Maar de boom moet eerder zijn dan de vrucht; en de vruchten groeien op de boom. Het geloof is eerder, en het geloof ontleent zijn aanwezen daaruit, dat men Gods Woord voor waarheid houdt, en al zijn vruchten zijn aanhoudende daden des geloofs. Wanneer gij hoort melden van geloven, denkt gij dan niet altijd aan iets dat gesproken is? Gij kunt immers deze twee zaken in uw geest niet van elkaar scheiden? Er moet iets aan u gezegd of voorgesteld worden, eer men u kan vergen te geloven. Als er niets gezegd is, kan er geen geloof geoefend worden. Het geloof daarom en Gods Woord, staan in betrekking tot elkaar, als het gewrocht tot de oorzaak; omdat het geloof uit het gehoor is, en het gehoor door het Woord Gods. Hetgeen God in Zijn Woord gesproken heeft, eist geloof van allen die het horen. Wanneer het geloof uit het horen er van geboren wordt, dan geven wij toestemming aan de waarheid van hetgeen God gesproken heeft; en wij berusten in Zijn getrouwheid, dat Hij zal vervullen hetgeen Hij beloofd heeft. De verzekerdheid, is dit geloof, tot zijn volle wasdom gekomen; maar wij worden niet in een staat van volwassenheid geboren. De toe-eigening is een zeer troostelijke daad des geloofs, wanneer een mens overtuigd is van zijn aandeel aan de goederen des verbonds, en hij, uit hetgeen hij dan gevoelt, kan zeggen: Christus heeft mij liefgehad en Zichzelf voor mij overgegeven. Doch hij ondervindt die troost niet in tijden van bekommernis. Hij kan in donkerheid wandelen en geen licht hebben, ja onder verberging van Gods aangezicht leven, en echter dan nog eenvoudig vertrouwen op hetgeen God gesproken heeft; dit is waar geloof, en zelfs een meer verheven trap des geloofs, dan hetwelk zijn

bewijzen afleidt uit zijn toe-eigenende daden en tegenwoordige ondervinding. Hoe meer een mens op gevoel vertrouwt zoveel te minder leeft hij door het geloof; want gevoelige ondervindingen zijn geen geloof. Indruksels zijn geen geloof. Ik zie de zon; ik hoor een geluid; ik voel een voorwerp; in al deze gevallen komt geen geloof te pas. Het wezen van het geloof is: te geloven en te steunen op hetgeen God gesproken heeft. Wanneer Gods Woord geloofd wordt, en door dit geloven het geweten vrede en het hart blijdschap vindt, dan is dit blijdschap en vrede in het geloven. Zij komen uit het geloven voort; zij zijn er uitwerkselen van; en ze behoren zo weinig tot het wezen des geloofs, als aangename gewaarwordingen tot het wezen van een mens behoren. Hij is niet minder een waar mens, wanneer hij ellendig, dan wanneer hij gelukkig; wanneer hij droevig, dan wanneer hij blijde is.

Tegen deze misvattingen moet men zorgvuldig waken, omdat ze vooral zeer schadelijk zijn voor Gods kinderen, die daardoor teruggehouden worden, van op te wassen in volle verzekerdheid, in toe-eigening en in de gevoelige bevinding van Gods liefde jegens hen in Christus Jezus. Zij worden verlegen gemaakt, zij worden misleid wanneer men hun zegt dat zij geen geloof bezitten, indien zij geen verzekerdheid hebben, enz. Zij onderzoeken zichzelf, maar kunnen zulk een geloof niet in zich vinden; dit maakt hen mismoedig. Zij hellen over om te denken dat zij geen geloof hebben, omdat zij niet bezitten datgeen, waarvan sommige mensen spreken. Maar indien zij zich stipt aan Gods Woord hielden, en daaruit hun denkbeelden ontleenden, dan zouden zij zien hoe eenvoudig en klaar het geloof is, en spoedig overtuigd worden dat zij ware gelovigen zijn; welke overtuiging vele gezegende uitwerkselen zou hebben, bijzonder deze: het zou hen aanzetten om te trachten naar vermeerdering van het geloof, en hen de eigenaardige vruchten des geloofs doen verwachten. Hetgeen strekt om het geloof te voeden, dient ook, om die vruchten haar rijpheid te doen verkrijgen; want deze kunnen niet voortgebracht worden, zolang een mens twijfelt, of hij het geloof bezit, al dan niet. Zij zouden zien, hoe begeerlijk het is te geloven zonder twijfeling; welk een eer daardoor aan Gods Woord, en welk een troost aan hun gemoed wordt toegebracht. En zij zouden gedurig onder het gebruik van de verordende middelen, trachten naar genade om hun geloof te behouden; naar genade, om het te vermeerderen, ten einde voort te gaan van geloof tot geloof. Dit hun toeleg en poging zijnde, zou hun geloof steeds werkzaam en in oefening, steeds onderhouden en vermeerderd, dagelijks meer en meer blijken opleveren, dat zij waarlijk het geloof van Gods uitverkorenen deelachtig waren. Dus door het geloof levende en door het geloof wandelende, zou zulks voor hen een even onwraakbaar bewijs van geestelijk leven zijn, als de uitwendige daden en werkzaamheden tot bewijzen strekken van het natuurlijke leven.

Hier is ten uiterste nodig, mijn ziel, de heilige Schriften te onderzoeken en te bidden om de Geest der wijsheid. Lees en bid veel, opdat gij niet dwaalt aangaande het geloof. Elke misvatting dienaangaande, zou een struikelblok voor u zijn op de weg des geloofs, en u het wandelen moede maken, of u van de weg afleiden. Laat het één van uw dagelijkse beden zijn. ‘Heere! bevrijd mij van alle wanbegrippen aangaande het geloof’. En laat het Woord van God, waardoor het geloof in het hart verwekt wordt en groeit, uw dagelijks onderzoek zijn. Dit is uw tegenwoordig werk. Ga dan voort, vertrouwende op hetgeen God gesproken en u verlatende op hetgeen Hij beloofd heeft. Ga te werk uit dit grondbeginsel, zoals het door de apostel is terneder gesteld:

‘Gelijk gij dan Christus Jezus, de Heere, hebt aangenomen, wandelt alzo in Hem’ (Kolossenzen 2:6).
De apostel is bezig de gelovigen, aan welke hij schrijft, zijn blijdschap uit te drukken, ziende hun ordening en de vastigheid van hun geloof in Christus; en Hij wil hun leren, hoe zij hun geloof, door het ganse christelijke leven heen, bewaren zouden. Hoe Hebt u Christus het eerst aangenomen? Was het niet, door in Hem te geloven? Christus aannemen en in Hem geloven worden in Gods Woord ondersteld hetzelfde te betekenen (Johannes 1:12). En de Zaligmaker zegt, dat zij, die door het Woord in Hem geloven, één zijn met Hem (Johannes 17:20-21). Christus dan wordt aangenomen door het geloof; en door hetzelfde geloof, door hetzelfde Woord van God te geloven, wandelen wij in Hem zodanig, dat wij in Hem geworteld en opgebouwd worden, en bevestigd in het geloof. Onze wandel is in Hem; niet iets buiten Hem, of van Hem onderscheiden, maar het is de uitwerking van vereniging met Hem. Door Hem leven wij, in Hem wandelen wij; in Hem geworteld, wassen wij op, als de rank in de wijnstok; op Hem gegrondvest, staan wij vast, als een gebouw op een onwrikbare grondslag, en worden daardoor bevestigd en versterkt in het geloof. Elke stap die wij doen is door het geloof, door hetzelfde geloof, waardoor wij Christus hebben aangenomen. Hij moet gedurig aangenomen worden, zoals Hij eenmaal aangenomen werd. Er is geen verandering van voorwerp, en er moet ook geen verandering van geloof wezen, maar steeds hetzelfde vertrouwen op Zijn Woord, en hetzelfde steunen op Zijn beloofde invloeden. Wij begeven ons nooit om met een verzoende God te wandelen, voordat wij door het geloof één met Christus geworden, en van onze vereniging met Hem bewust zijn; en ons wandelen is daarvan het gevolg.
Al onze voortgang geschiedt eniglijk door gemeenschap met Hem. Uit Zijn volheid alleen, kunnen wij genade voor genade ontvangen, om gewillig en bekwaam te zijn om voort te spoeden. Onze gemeenschap met Hem heeft plaats in elk gedeelte en in elk ogenblik van onze wandel; en dit is even zo noodwendig, als onze gemeenschap met de lucht en hoofdstoffen van deze wereld is, tot alles wat betrekking heeft op onze natuurlijke bedrijven. Onze wijsheid om onze treden te richten, onze vordering op de weg, onze moed en sterkte, onze strijd en overwinning, elke genadegift en elke weldaad wordt verkregen door het geloof, en is een uitwerksel van onze gemeenschap met de Goddelijke Jezus. Wij verlaten ons op Zijn woord, wij steunen op Zijn almacht, wij maken staat op Zijn trouw, en zo gaan wij voort op onze weg; want Hij volbrengt hetgeen Hij beloofd heeft ons in onze wandel te schenken, waardoor de vrede met God bestendig gemaakt, de liefde Gods in onze harten bevestigd, ons geloof vermeerderd, en dus onze dagelijkse wandel meer tot onze troost en tot Zijn verheerlijking gericht wordt.
Maar bestaat het geloof in een aannemen van, en vertrouwen op het Woord van God, dan zou men mogen vragen: ‘Hoe zal men een waar en vals, een levend en een dood geloof, onderkennen?’ Het ware en levende geloof wordt gekend aan zijn oorzaak. De vrucht des Geestes, is het geloof. De Geest brengt het geloof voort; het is Zijn gave, medegedeeld door Zijn werking, bewaard door Zijn kracht, vermeerderd door Zijn invloeden, en ten einde toe voortgezet door Hem, Die nooit laat varen de werken Zijner handen. Hij maakt het bekend als Zijn werk. Hij geeft ogen om het te zien, en harten om het te erkennen. Daarom zegt de apostel van hen die de Heiligen Geest Gods ontvangen hebben, dat zij weten de dingen die hun van God geschonken zijn; door het geloof kennen zij de wezenlijkheid en proeven zij de zoetheid van die vrije geschenken der genade.

Het wordt gekend door zijn uitwerkselen; een dood geloof brengt niets voort; een levend geloof is vruchtbaar. Het brengt teweeg: een hartelijk berusten in de waarheid van hetgeen God gesproken heeft, en een stil vertrouwen op de onwankelbare zekerheid van hetgeen God belooft heeft. Het gelooft God aangaande de volbrachte verlossing van Zijn Zoon en eerbiedigt het getuigenis hetwelk Hij daarvan gegeven heeft; waardoor de vrede in het geweten en de liefde in het hart geboren worden. Hieruit volgt een standvastig vertrouwen op die verzoende God en liefderijke Vader, dat Hij al Zijn gedane beloften vervullen zal; en dit wordt vermeerderd door de dagelijkse ondervinding. Hij die op de Heere vertrouwt wordt nooit beschaamd; God is getrouw; Zijn beloften kunnen niet feilen. Zalig is de man, die op Hem vertrouwt. De Heere God zal hem een Zon en een Schild zijn; de Heere zal hem genade en ere geven.

Wat de geveinsden betreft, met deze is het aldus niet gesteld. De Heilige Geest was de werkmeester niet van hun geloof. Het was een louter opgevatte waan, in hun hersenen gesmeed, zonder enige grond uit Gods Woord; er was geen leven in, noch uitwerkselen er van; een gedaante was er en niets meer. Zij maakten enige vertoning, door belijdenis als anderszins; maar nooit hadden zij enig waar genot. Zij hadden geen levende vereniging en konden dus geen ware gemeenschap hebben met Christus. Zij konden niet, gelijk de apostel het uitdrukt, in Hem wandelen, en daarom vielen zij, in een ure der verzoeking af, en verdwenen. Hoed u dan, o mijn ziel, tegen misvattingen. Onderzoek nauwkeurig van wat aard uw geloof is. Breng het aan de toetssteen van Gods Woord, en zie wat het geloof vooraf ging, zie of gij thans met uw hart gelooft hetgeen God gesproken heeft; let op de uitwerking. Verlaat gij u zo op Zijn Woord, dat gij Hem verkiest voor uw God en uw Deel? Wandelt gij met Hem? Vertrouwt gij op Hem, dat Hij u, in uw wandel al de beloofde genade en zegeningen schenken zal? Is dit uw ondervinding, dan zijt gij op de rechte weg; ga dan voort. Gedenk waar gij alles wat op uw wandel betrekking heeft, kunt verkrijgen. Des Vaders liefde heeft het alles opgelegd in de volheid des Zoons, en het is het ambt van de Heiligen Geest u te leren, hoe gij uit die volheid genade voor genade mocht ontvangen. Hij leert door Zijn Woord. Met dit Woord in uw handen en Zijn licht in uw verstand, lees en onderzoek wat Hij u beloofd heeft, om veilig, gelukkig en heilig te wandelen. Doe geen stap buiten het bestuur van Zijn Woord, en verwacht bij elke stap, dat Hij aan u vervullen zal hetgeen Hij u beloofd heeft. Gij zult weldra al ondervinden hoe nodig het is, dus van Hem af te hangen, want nauwelijks zult gij uw wandel beginnen, of gij zult geroepen worden, om uw geloof te beproeven en ter toets te brengen. Veel zult gij in uzelf ontmoeten, dat van die heilige wandel afkerig is, en nog veel meer dat u er in zal belemmeren. Het lichaam der zonde, de oude mens, het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden, blijven u steeds bij. Het is hun aard, gedurig te begeren, en altijd de één of andere boze lust op te wekken, om u te vervoeren om naar het vlees te wandelen en niet naar de Geest. De verzoeker spant, uit al zijn macht, met hen tezamen. Hij weet er zijn gebruik van te maken tot zijn belangen. En zo hetgeen in u omgaat, een gezicht en gevoel van zonde in u verwekt, dan zal hij, indien hij u bewegen kan om zulks in zijn licht te beschouwen, op uw wettische en werkheilige grondbeginselen werken, en uw gemoed vervullen met deze of dergelijke honende gedachten tegen de Heere en Zijn Gezalfde: ‘Hoe komt het, dat ik nog steeds met zonde onderhevig blijf? Ik vind ze nog in mij. Zij kleeft mij aan als het vlees aan mijn gebeente, en mengt zich zozeer in mijn plichtbetrachtingen, dat ik die niet kan verrichten zonder haar. Ik vrees soms dat ik nog niet anders ben dan zonde. Wanneer

ik met God wil wandelen, dan rijst er vaak, eer ik voortga, iets in mij op, en houdt mij tegen. Eén of andere hoogmoedige ongelovige gedachte, of zinnelijke neiging, of werelds inzicht, of vleselijke verdorvenheid, doet zich op om mijn loop te hinderen. Wat moet ik dan van mijzelf denken? Ik weet nauwelijks wat. Ik zie, de zaken worden niet beter. Lang heb ik daarop gehoopt, maar ik vind, dat er tot nog geen goed in mij woont; zodat ik bijna zou overhellen om mijn genadestaat te verdenken, en het is niet dan met veel moeite dat ik vrede in mijn geweten bewaren kan'.
Wanneer de gelovige op deze wijze wordt aangevallen, en wie is er, wie dit niet somtijds gebeurt? Hoe zal hij zich dan verdedigen? Zal zijn bedrevenheid in het woord der gerechtigheid, en zijn geloof aangaande het woord der verzoening, hem veilig bewaren in het uur der verzoeking?
Ja. Door de genade van de Heilige Geest zullen de lessen, tevoren geleerd, kracht ontvangen en ter beoefening gebracht worden. Dit is de tijd, om het geloof in de verzoening en gerechtigheid van de Godmens, te bewaren. Nu moet het in het vuur beproefd worden, en het wordt op de toets gebracht, opdat het goud beproefd uitkome en gezuiverd worde van zijn schuim, beter in alle opzichten, dan eer het door het vuur gelouterd was. De beproeving des geloofs is veel kostelijker dan van het goud, hetwelk vergaat; het wordt daarom in de smeltkroes geworpen, opdat de gelovige de echtheid er van zou leren kennen en de heilrijke vruchten er van genieten. Het geloof, in tweestrijd met het ongeloof, is een goede strijd; soms scherp, maar altijd heilzaam. Het vlees moge zwak zijn en gereed te bezwijken; het geloof moge vinnig aangetast worden, maar de overwinning is zeker. In de strijd is de krijgsheld bekleed met de ganse wapenrusting Gods, onverwinnelijk. Hij neemt tot zich het schild des geloofs en doet er de vurige pijlen des satans op afstuiten. Hij grijpt het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord, en overwint daarmee de satan. Hij brengt zich te binnen en overpeinst een Schriftuurplaats, gepast naar zijn tegenwoordig geval, en deze, door de Heiligen Geest op zijn gemoed toegepast, maakt een einde aan de strijd en herstelt en bevestigt de zoete vrede in zijn geweten. Hoe vaak maakte de Geest tot dat einde, gebruik van dit goede woord, hetwelk de Heere aangaande de ware Israëlieten sprak: 'Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn. En Ik zal hun enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen, hun ten goede, mitsgaders hun kinderen na hen. En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat Ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken. En Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hun weldoe' (Jeremía 32:38-41).

Welk een sterke vertroosting ligt er in deze plaats! Elke spreuk bevat een bewijs in zich, strekkende om de vrede met God te bevestigen, en die te bewaren in het midden van de strijd. Hoe geruststellende en voldoende voor een ontroerd geweten, is deze Verbondsbelofte: Zij zullen Mij tot een volk zijn, en Ik zal hen tot een God zijn! Zij zullen, omdat Ik het wil. Mijn wil zal hen gewillig maken; en in de dag Mijner heirkracht, wanneer Mijn voornemen tot uitvoering zal gebracht worden, zal Ik hun enerlei hart geven, tot Mij gekeerd, en enerlei weg, om door het geloof met Mij te wandelen, als gehoorzame kinderen met hun liefhebbende Vader. Dit zal Ik hun doen, opdat zij Mij vrezen al de dagen; opdat de vrees van Mij te mishagen, altijd en op allerlei wijzen in hun harten moge heersen.
O, welke beloften zijn dit! Wat kan het zwak geloof meer begeren, om een einde te maken aan al zijn twijfelingen? Hoe groot is Gods goedheid omtrent Zijn kinderen, dat Hij, hun gestel kennende, en wetende wat maaksel zij zijn, hun ten goede en hun

kinderen na hen, zulk een grondslag voor hun geloof gelegd heeft, waarop zij kunnen bouwen zonder te vrezen, ja, waarop zij gevestigd zijnde, de goeden strijd des geloofs kunnen strijden, verzekerd van de overwinning!
Ik zal, zegt hun God, een eeuwig verbond met hen maken, een verbond in alles welgeordend en bewaard, en verzekerd door de raad en de eed van een Drie-Enig God: de twee onveranderlijke dingen, in welken het onmogelijk is dat God liege. 'Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van hen niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, hun Ontfermer' (Jesaja 54:10). Mijn verbond was reeds van eeuwigheid voor hen bepaald, en het zal aan hen bevestigd worden. Zo waarachtig als ik leef, spreekt de HEERE, ik zal van achter hen niet afkeren, opdat ik hen weldoe. Ik zal nooit Mijn voornemen veranderen, noch het woord dat uit Mijn lippen gegaan is, verbreken; niets dan het goede heb Ik met hen voor. Mijn hart is op hen gezet; en Ik zal de uitkomst niet aan hen overlaten. Zij zullen het bestuur niet hebben over Mijn oogmerken, noch in staat zijn die te verijdelen. Mijn wil, om hen wel te doen, zal niet afhangen van hun wil, noch van hun getrouwheid, noch van iets in hen. Ik heb al hun belangen in Mijn eigen handen genomen, en Ik zal die allen besturen, tot prijs der heerlijkheid van Mijn genade. Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat ze niet van Mij afwijken: zij zullen niet van Mij afwijken. Zij zijn geen oorzaak dat zij niet van Mij afwijken, maar Ik ben het. Ik heb dit op Mij genomen, Ik zal hun genade geven, om met Mij te wandelen, en Mij te vrezen ten allen dage. Ik heb in het verbond voor alles gezorgd, voor de middelen zowel als voor het einde; en Ik zal hen door Mijn almachtige kracht bewaren, totdat zij verkrijgen het einde huns geloof: de zaligheid der zielen. Ja, Ik zal Mij over hen verblijden, dat Ik hen wel doe. Dit bekroont al het overige.
Gods voornemen om hen wel te doen, de uitvoering, de aanhoudende uitvoering van dat voornemen, door Hemzelven, de vermeerdering daarvan in tijd en eeuwigheid, is een stof van blijdschap voor de hogen God, Hij verheugt er Zich in. Het was, en zal altoos wezen de blijdschap van Zijn hart, Zijn kroon en heerlijkheid. Hij zal, Hij kan niet beroofd worden van Zijn blijdschap.
Overweeg dit, treurige, neergebogen ziel, die bedroefd zijt door menigerlei verzoekingen, en wegens de zwakheid van uw geloof gereed zijt te bezwijken. Schep moed; uw zaligheid is zeker. Uw Vader Die in de hemelen is, verblijdt er Zich in; Hij zal u zaligen. Hij zal Zich over u verheugen met blijdschap; Hij zal zwijgen in Zijn liefde, en zal over u vrolijk zingen. En Zijn blijdschap zal de uwe zijn. Zo zeker als God in Sion is, zult gij wederkeren, en te Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op uw hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zult gij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen voor eeuwig wegvlieden.
O! welk een ontdekking is hier van het eeuwiglievend hart van onze hemelse Vader! Wat kon Hij meer beloven, om een einde te maken aan alle tegenbedenkingen, in de gewetens van Zijn bedrukte kinderen? Hij heeft Zich door een vredeverdrag verbonden om hen goed, niets dan goed, te doen. Hij heeft het ganse verbond voor Zijn rekening genomen; hetgeen in hen, zowel als hetgeen voor hen, te doen was: hun zaligheid uit te werken, toe te passen en te verzekeren. Het is Zijn onveranderlijk voornemen, niet van hen af te wijken en niet toe te laten dat zij van Hem afwijken; maar Hij wil Zich over hen verblijden dat Hij hen weldoet.
Deze Bijbelplaats wel ingezien, en door de Heiligen Geest aan het gemoed toegepast, wordt als een volledig bewijs van Gods onveranderlijke liefde tot Zijn kinderen omhelsd, en hierdoor worden hun ontroerde gemoederen gerustgesteld. Zij kunnen geloven dat God steeds, in een onveranderlijk verbond, hun God blijft, en worden

overtuigd dat Hij hen tot Zijn volk gemaakt heeft, en hen eeuwig Zijn volk zal doen blijven. Wanneer zij dus geloof kunnen mengen met de belofte, dan wordt hij het middel, om hen op Gods getrouwe arm in het uur der verzoeking te doen steunen, en dan bevinden zij Hem steeds een God des vredes; hierdoor wordt de vrede bevestigd in hun geweten en vermeerderd in hun hart. Zij leren meer hun vertrouwen op Hem te stellen, als hun volmaakt verzoende Vader, en tot Hem te gaan met een meer heilig kinderlijk vertrouwen. De beproeving van hun geloof, hoe scherp ook, heeft hun veel goeds gedaan. Zij heeft hun vrede bewezen, en meer bevestigd. Zij weten nu zeker dat het de vrede Gods is en zij hebben geleerd hoe die te onderhouden. De oorlog maakt goede krijgsknechten. De beproeving van hun genadegaven strekt tot verbetering van hun genadegaven. Hun vrede is daarom geschud geworden gelijk een nieuw geplante boom, opdat hij dieper en vaster wortel zou schieten.

Dus versterkt zijnde in het geloof, en de vrede Gods in hun harten heersende, kunnen zij die Schriftuurplaats bepeinzen, en haar maken tot een stof van gebed en lof: ‘O, genaderijke God en Vader! vergeef mijn verkeerde gedachten van Uw liefde tot mij in Jezus. Ik werd verzocht en was gereed om het ongeloof plaats te geven; maar de genadige voorziening in Uw Woord gemaakt, was het middel, waardoor ik in de ure der verzoeking werd staande gehouden. O mijn God! maak het Woord, waarop Gij mij hebt doen vertrouwen, meer dierbaar aan mijn ziel. Open Zijn volheid gedurig meer en meer voor mij, en stel mij in zaliger genot van Zijn beloofde zegeningen. Ik loof U, ik aanbid U, dat Gij deze belofte door Uw Geest hebt geopenbaard, en haar door Zijn genade, tot mijn troost, aan mijn hart hebt toegepast. Nu verzegel ik dat ze waarachtig is. Het is een getrouw woord en aller aanneming waardig. U zij de roem, dat ik het mocht aannemen, en het goed genieten hetwelk er in beloofd is. O Vader der barmhartigheden! wie ben ik, dat ik tot Uw volk mag behoren, en U tot mijn God hebben? Deze liefde gaat de kennis te boven! O, kom mij te hulp om van Uw verbondsliefde meer te kennen, meer te ondervinden. Maak mijn hart één met U. Leid mij in Uw enigen weg, opdat ik U vreze ten allen dage. En wanneer de verzoekingen mij aankomen, zodanig als ik ondervonden heb, geef dan, dat ze mij nader tot U brengen, en tot middelen strekken, om mij meer gebruik te leren maken van hetgeen Gij in de volheid Uws Zoons voor mij beschikt hebt. O, laat Uw goede Geest bij mij blijven, om mijn geloof in Uw eeuwig verbond te sterken, dat ik mag geloven, dat Gij nooit van achter mij zult afwijken om mij wel te doen. Genaderijk God! verleen mij die genade, zo vaak ik die nodig heb. Gij hebt mij Uw Woord daartoe gegeven, en Gij hebt mij geleerd, mij daar op te verlaten. Op Uw onfeilbare belofte vertrouw ik, en niet op iets in mijzelf. Gij hebt mij iets doen kennen van mijn hart, en ik gevoel dat het weerspannig is, en steeds gereed om tegen U op te staan; maar Gij hebt op U genomen, Uw vreze er in te leggen, dat het niet van U afwijke. Daarom beveel ik het in Uw getrouwe handen. Bewaar mij, mijn God, door Uw almachtige kracht, door het geloof tot de zaligheid. Amen! Amen!’

Gelukkige, zalige beproevingen, welke zulk een goede uitkomst hebben, en zulke vreedzame vruchten voortbrengen! Mijn broeders, acht het voor grote blijdschap, wanneer gij in velerlei verzoekingen valt, indien zij aanleiding geven tot oefening der genade, en u aanzetten tot vurig en krachtig bidden. De gelovige, dus beproefd, leert door ondervinding, hoe nodig het is, met God bevredigd te zijn, en de vrede te bewaren, om met God te wandelen. Hij wordt er door opgewekt, om de aard van die vrede te onderzoeken. Hij leest en bepeinst hetgeen dien aangaande geschreven is. Hij

ziet, het is een volmaakte, onveranderlijke vrede, aan hem verzekerd door het eeuwig verdrag van een aanbiddelijk Drie-Enig God, Die Zich verbonden heeft, om hem van al zijn zonden en ellenden te zaligen, en nooit van hem af te wijken opdat Hij hem weldoe. Hierop verlaat hij zich. Hij beveelt zich aan de zorg van die Verbondsgod, en hij vindt de belofte waarheid. In verzoeking, gelooft hij, en wordt verlost. In zijn strijd, ontvangt hij uit zwakheid krachten. Hij strijdt de goeden strijd des geloofs en overwint al zijn vijanden. Hij leert uit de beproevingen met meerder gerustheid op God te vertrouwen. Hij onderhoudt niet slechts vrede met God, maar vermeerdert en kweekt die aan. Hij maakt staat op hetgeen God aan hen die met Hem wandelen beloofd heeft, en de belofte wordt vervuld; en hij leert meer gemoedigd en welgetroost te leven, en wandelt dagelijks nauwgezetter met zijn hemelse Vader.
De vijand let op hem met boosheid; hij benijdt zijn staat. Hij zelf kende weleer de zaligheden van Gods gemeenschap; maar hij werd door hoogmoed opgeblazen en viel. Het maakt de helse driften in hem gaande, te zien, dat de gelovige, tevoren rampzalig gelijk hij, gelukkig hersteld is in een zaligheid, welke hij nimmer mag hopen. Hierom houdt hij nooit op, of als een listige slang, of als een brullende leeuw, hem te verzoeken. Zodra hem de ene list mislukt, heeft hij een andere vaardig. Nacht en dag arbeidt hij, in het smeden van aanslagen en ontwerpen, slechts wachtende op gelegenheid, om met voordeel een aanval te doen. Zolang het geweten met God in vrede staat, en leeft onder de bescherming van het bloed der besprenging, zijn zijn verzoekingen vergeefs. Doch hij wanhoopt niet om eindelijk te zullen slagen. Hij weet, dat hij een medegenoot binnen in ons heeft, die in vast verbond staat met de zonde; en daarom hoopt hij hem steeds, door list, of door geweld tot de zonde te brengen. Hierin is hij onophoudelijk bezig; nooit wordt hij moe. Hij is altijd werkzaam om de gelovigen te verzoeken, niet zozeer tot grove misdaden, dan wel tot geestelijke verkeerdheden. Heimelijke inwerpingen, wettische bedenkingen en werkheilige gevoelens, zijn zijne meest gewone verzoekingen.

Hierdoor poogt hij de vrede van het geweten te storen; en hij doet zijn aanval doorgaans op deze of dergelijke wijze:
‘Hoe kunt gij een kind van God zijn, en echter zodanig gesteld zijn als gij u bevindt? Niets is er in u, waarom God op u zou zien, en u liefhebben. Wat hebt gij? Waarin blijkt het, dat gij aflaat van kwaad te doen, en leert goed doen? Hoe kunt gij Gode dan aangenaam zijn? God kan immers niets beminnen, dan hetgeen overeenstemt met Zijn wil, noch vermaak scheppen in iets, dat niet gelijkvormig is aan Zijn beeld? Maar leeft gij naar Zijn wil, en is Zijn beeld in u volkomenlijk vernieuwd? Bezit gij genade, en leeft gij dien overeenkomstig? Zijt gij een christen, en zijt gij aan Christus gelijkvormig? Hoe zijn uw godsdienstoefeningen; zijn die zo, als zij behoorden te wezen? Gij weet dat dit anders is; maar hoe kan God dan genoegen nemen in iets, waarover gij zelf niet voldaan zijt? Hoe is het met uw wandel? Is die zodanig, als uw hoge roeping betaamt: nabij de Heere, en op een verre afstand van de zonde en de wereld? Hoe is uw strijd? Zijt gij steeds omgord met de ganse wapenrusting Gods? En zijt gij altijd overwinnaar in des Heeren kracht? Onderzoek en beproef uzelf. Wijs slechts één enkele goede zaak aan, om welke God u zou beminnen, en Zijn zegen over u uitbreiden. Gij bezit zulk een zaak niet. Gij hebt niets, om de Goddelijke gunst te verdienen; zelfs niet, om u Gode aan te bevelen. Is het dan niet een loutere waan, te denken, dat God zulk één als gij zijt, zou beminnen, gij die niets dan Zijn ongenoegen en het eeuwig verderf verdiend hebt?’

Dit zijn enigen van de diepten des satans. Hij weet, hoe sterk wij van nature verkleefd zijn aan het verbond der werken, en dat, als hij de gelovigen slechts bewegen kan om van Jezus af te zien, met oogmerk om iets in zichzelf te zoeken of te vinden, waarom God hem lief zou hebben, alsdan zijn geloof verzwakt, en zijn vrede gestoord wordt. In deze strik heeft hij menig kind van God gevangen. De verzoeking is juist gepast naar de werkingen van het overgebleven beginsel van eigengerechtigheid; zij streelt onze wettische hoop, en ze behaagt ten uiterste aan de hoogmoed van ons bedorven hart. Geen wonder daarom, zolang er vlees in ons is zowel als geest, dat deze listige ingeving somtijds op deze wijze wordt ontvangen: 'Bezit ik iets, waarom God mij zou achten en zegenen? Ik wenste dat ik enige beminnelijke gezindheid, of prijswaardige daad in mij mocht ontdekken, bekwaam om mij de bijzondere gunst van God aan te prijzen. Het is waar, ik bevind zodanig iets thans niet; maar ik hoop dit de één of andere tijd te zullen verkrijgen. Als ik slechts meerder vlijt en oplettendheid aanwende, en meer gezet en ijverig de middelen der genade waarneem, zal ik daartoe wellicht binnenkort geraken. Hoe het zij, het kan niet schaden, dat ik er naar tracht. Ik zal mijzelf oefenen. En ik hoop dat de dag zal komen, wanneer ik de Goddelijke gunst enigermate waardig zal zijn'.

Hier heeft de verzoeking post gevat. Gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedroog, alzo zijn de zinnen van zulk een mens bedorven, om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is. De listige slang heeft de vrijheid van zulk een kind van God aangetast, en heeft zijn verstand verdonkerd, en zijn inzicht in de genade van het Evangelie beneveld. Zijn oog is thans niet eenvoudig; zijn hart is thans niet eenvoudig, in de volbrachte zaligheid. Hij is vervoerd tot een wettisch vertrouwen, en geeft plaats aan een geest der dienstbaarheid. Werd hij aan zichzelf overgelaten, de vijand zou hem gevankelijk wegleiden, naar zijn wil. De satan begeert zeer hem te ziften als de tarwe; doch hem wordt niet toegelaten, iets anders hem te ontnemen, dan een weinig kaf. De Heilige Geest, in Wiens bewaring hij is, ontdekt en verijdelt de pogingen van de satan. Hij brengt de gelovigen in gedachten, en leert hem gebruik maken van hetgeen Hij tevoren gekend heeft, aangaande de leer der genade. De tegenwoordige beproeving vereist de beoefening, en verschaft gelegenheid tot nuttig gebruik van Zijn vorige lessen. Hij had uit de Schriften waarheden geleerd, gans verschillende van de inboezemingen, waaraan hij gereed stond het oor te lenen. Daarin had hij geleerd, dat des Vaders liefde tot Zijn kinderen, generlei verdienste in hen onderstelt. De genade volgt niet op de werken; anders was genade geen genade meer. De verkiezing is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. Want wij worden uit genade gezaligd, door het geloof, en dat niet uit ons, het is Gods gave. De verkiezing der genade is uit enkele liefde en vrijmachtige gunst, en heeft generlei beweegredenen, dan alleen het welbehagen van Gods wil. De voorwerpen er van, waren niet de waardigen, maar de onwaardigen; niet de onschuldige, maar de gevallen mens; zondaars, als zodanig, in generlei wijze gerechtigd of behoedanigd, de verlorene, de hulpeloze, de goddeloze, ja de voornaamste der zondaren; openbare vijanden en weerspannelingen tegen God. Zij worden niet gezaligd door de werken der rechtvaardigheid die zij gedaan hebben of kunnen doen, opdat niemand roeme. Want de roem is ten enenmale uitgesloten. De zaligheid is in die voege beraamd, op zulk een wijze uitgewerkt, en wordt zodanig toegepast, dat hij die roemt, niets heeft waarin hij roemen kan, dan in de Heere. Geen vlees kan roemen voor Hem; want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Wien alleen de lof toekomt, tot in eeuwigheid. Amen!

Zodra Gods Geest deze uitnemende rijkdom der Goddelijke genade in het ware licht aan het zielsoog voorstelt, bemerkt de gelovige zijn misslag. Hij bevindt dat hij afgeweken was van de eenvoudigheid van het Evangelie, door te denken, dat de liefde van God op verdiensten volgde, en dat hij meer bemind zou zijn, naarmate zijn wandel hem Gode aanprees. Zijn ogen worden nu geopend. De begoocheling verdwijnt. Het volmaakt vrije, en volstrekt onafhankelijke van 's Vaders liefde, zoals die in de Schrift ontdekt is, wordt aan hem geopenbaard. Hij leest, en mengt geloof met hetgeen hij leest en op deze wijze geraakt hij uit de strik van de duivel. Een Schriftuurplaats, van deze of soortgelijke inhoud, is veeltijds het middel van zijn redding: 'De goedertierenheid des HEEREN is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen' (Psalm 103:17). Dierbare woorden! vol van rijke troost voor hen, die verzocht werden om enige hoedanigheden in zichzelf te zoeken, welke hun recht zouden geven op de Goddelijke liefde, en, die niet vindende, bekommerd en verlegen worden. De Heilige Geest leert de zodanigen buiten zichzelf te zien, naar een voorwerp, juist gepast naar hun stand. Hij wijst hen op de Goddelijke goedertierenheid, een nimmer feilende bron van troost, tot die goedertierenheid, welke zich uitstrekt van eeuwigheid tot eeuwigheid, en welke haar rijkste gunstbewijzen uitdeelt, niet om de waardigheid van hem die ze ontvangt, maar tot prijs der genade van de Gever. Hij wil dat zij het oog hier op vestigen, en van daar alleen redding wachten voor hun gemoed. Uit de volheid dezer goedertierenheid kunnen zij altijd ontvangen genade voor genade; want de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid, over degenen die Hem vrezen. Elk woord is gewichtig. Bepeins het mijn ziel; en mocht de overweging daarvan u opleiden, om die goedertierenheid Gods, welke over al Zijn werken is, te verhogen!

Heere, Jehovah, is Gods onmededeelbare Naam, welke de onmededeelbare natuur der Godheid uitdrukt. Deze Naam betekent de bijzondere wijze van het Goddelijk bestaan, hetwelk is in en van Zichzelf, zonder oorsprong onafhankelijk. O! hoe zalig is het voor u, dat er goedertierenheid in de oneindige, onafhankelijke, eeuwige Godheid is, en dat al de Goddelijke volmaaktheden, de rechtvaardigheid zelf; eeuwig zullen verhoogd worden door de oefening van goedertierenheid! De Heilige Geest lere u meer haar natuur kennen, en doe dagelijks meer en meer haar vrije genade en vrije giften door ondervinding aan u bekend worden!
Goedertierenheid is die volmaaktheid in Jehovah, welke Hem beweegt om ellendige zondaars te zaligen; niet een blinde goedertierenheid, als waarvan het ongeloof droomt, maar bestaanbaar met de eer van Zijn wet, en uitgeoefend ter verheerlijking harer heilige geboden en rechtvaardige bedreigingen. Hierom worden goedertierenheid en waarheid in de Heilige Schriften zo vaak bij elkaar vermeld. God wil geen goedertierenheid aan zondaren bewijzen, dan op die wijze, als strekt tot bevestiging van Zijn waarheid. Niet één van Zijn woorden kan verbroken worden; geen tittel er van kan feilen. Hij wil gerechtvaardigd worden in al Zijn spreken en rein zijn in Zijn richten. Hij wil waarachtig en rechtvaardig zijn wanneer Hij goedertierenheid bewijst; want Zijn goedertierenheden zijn alle verbondsgoedertierenheden, en worden geschonken in en door Christus Jezus. Alle mensen zijn van nature kinderen des toorns, en zij alleen, die uitverkoren en geroepen zijn in Christus Jezus, worden behouden van de toorn. Deze zijn vaten der barmhartigheid. Gods goedertierenheid omtrent hen is als de liefde van een tederhartige vader omtrent zijn ellendige kinderen. Hij ontfermt Zich over hen, en besluit hen zalig te maken van hun zonden; ten bestemden tijd maakt Hij hen levend, geeft hun ogen om Zijn liefde

jegens hen in Christus Jezus te zien, en harten om haar te geloven. Gelijk de apostel schrijft: ‘God, Die rijk is in barmhartigheid, door Zijn grote liefde waarmede Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus’ (Éfeze 2:4-5).

Maar uit wat oorzaak of om wat reden is Hij barmhartig over hen? Zijn barmhartigheid heeft geen andere beweegreden dan Zijn eigen wil. De voorwerpen Zijner barmhartigheid zijn bedorven gevallen schepsels, die Zijn toorn verdiend hadden, zowel als anderen, en daarom handelt Hij niet met hen naar verdienste. Indien Hij hun barmhartigheid bewees, om enige voorgeziene werken, of omdat Hij wist dat zij zich bekeren, het Evangelie geloven en waardiglijk hetzelve wandelen zouden, dan zou de barmhartigheid veranderen in rechtvaardigheid, en beide haar naam en haar natuur verliezen. Maar Hij zegt tot Mozes: ‘Ik zal Mij ontfermen diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn dien Ik barmhartig ben’ (Romeinen 9:15); het is uit Mijn eigen willekeur en onafhankelijke vrijmacht, dat Ik aan enige zondaar barmhartigheid bewijze. De oorzaak is in Mijzelven en niet in hen. Ik ontferm Mij over wien Ik wil. Het is uit Mijn eigen loutere liefde, dat Ik voorgenomen heb hun genade te bewijzen; en Mijn liefde heeft besloten hen te zaligen, en ook de weg bepaald, langs welke zulks geschieden zal. Ik heb het einde en de middelen tevens bestemd. Uit Mijn eigen beweging en vrij welbehagen, heb ik besloten Mijn Zoon voor hen over te geven, en Mijn Geest hun te schenken, opdat zij zich bekeren, het Evangelie geloven en waardiglijk hetzelve wandelen, en Ik hen dus door Mijn goedertierenheid breng tot de eeuwige zaligheid. Ware dit zo niet, hoe kon dan de beschrijving waarheid zijn, dat de goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid?

Gods goedertierenheid kent geen verandering of schaduw van omkering. Ze is altijd dezelfde. Zijn Vaderlijk hart koesterde eeuwig gedachten des vredes en der barmhartigheid jegens hen. Want wanneer Hij hun barmhartigheid bewijst, dan wordt zulks gezegd te zijn: ‘Naar het eeuwige voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onzen Heere’ (Éfeze 3:11), niet om hun verdiensten, maar naar Zijn barmhartigheid, niet omdat zij er enig recht of aanspraak op hadden, maar om Zijns eigenen Naams wil. Hij geeft alles uit loutere barmhartigheid, en Hij wil dat al de roem worde toegebracht aan de barmhartigheid van de Gever. Wat Hij geeft, daarin volhardt Hij en zulks overeenkomstig Zijn gemaakte verbintenissen. Het zijn verbondsweldadigheden, die gewis zijn. ‘Ik zal’, zegt Hij, ‘een eeuwig verbond met u maken, en u geven de gewisse weldadigheden Davids’ (Jesaja 55:3). Ze zijn hun reeds verzekerd, in de tegenbeeldige David. Deze is thans in het volle bezit van alle beloofde weldadigheden. En hij heeft die ontvangen, niet als een bijzonder Persoon, maar als het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente. Hij bewaart ze tot nut van Zijn leden. En zo zeker als de kroon op Zijn hoofd is, zo zeker zal die op de hoofden van elk der leden zijn; want zij zijn met Hem in hetzelfde verbond, welks gewisse weldadigheden zich uitstrekken van eeuwigheid tot eeuwigheid. O, welk een gezicht wordt hier aan het geloofsoog geopend! Goedertierenheid, eeuwig voornemende en in de tijd haar weldadigheden uitstortende over zondaren, goedertierenheid, zonder begin, zonder einde! De Heilige Geest nodigt ons vaak om ze in dit licht te beschouwen, want Hij heeft geen van haar Goddelijke hoedanigheden zo menigvuldige malen doen beschrijven, als deze. Ze is doorgaans het verheven voorwerp van de lof- en dankzeggingen van de gewijde dichters, in zijn gezangen. Hij heeft de 135e Psalm geheel besteed tot de lof van Gods goedertierenheid, daar hij de werken der natuur, voorzienigheid en genade onderscheidenlijk beschouwende, die alle, één voor één, toekent aan die goedertierenheid, welke in eeuwigheid is. O zalige, driemaal

zalige voorwerpen der goedertierenheid! Wat in het hart van de Vader der barmhartigheden ten opzichte van u van eeuwigheid geweest is, zal zo blijven tot in alle eeuwigheid. Zijn gewisse weldadigheden zijn uwe. Zijn ontfermingen jegens u houden nimmer op. Alles wat gij behoeft om gelukkig en voorspoedig met Hem te wandelen, heeft Hij beloofd u te schenken. Laat dan uw moed niet wankelen. Hij wil al uw behoeften vervullen, niet om uw wil, maar om Zijner goedertierenheid wil. Gevoelt gij uw onwaardigheid? Zeer goed. Barmhartigheid en goedertierenheid zijn voor de zodanigen. Gods goedertierenheid kan geen roem behalen, dan van zulken als gij zijt. Vertrouw er op, en gij zult bevinden, dat ze van eeuwigheid en tot eeuwigheid is.

Rijst de bedenking in uw gemoed: 'Het is waar, Gods goedertierenheid kan niet feilen; maar haar uitoefening omtrent mij zou kunnen missen. Ik zou mij zo kunnen gedragen, dat ik van alle recht en aanspraak er op beroofd werd'. Tegen deze kwalijk gegronde bekommering geeft de heilige dichter een rechtstreeks en voldoend antwoord aan de hand. Hij zegt: De goedertierenheid des Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen.
Zodanig is het karakter van degenen die zich op goeden grond mogen verzekerd houden, voorwerpen van Gods eeuwigdurende goedertierenheid te zijn: zij vrezen hun God. Weleer was er geen vreze Gods voor hun ogen; maar nu kennen zij God als hun Vader. De Geest der aanneming tot kinderen heeft hun blijdschap en vrede geschonken in het geloven. Vandaar is er een heilige, kinderlijke vrees in hun harten, welke hen beheerst en hun wandel regelt. Zolang deze vrees dus werkt, en zij als gehoorzame kinderen schromen hun liefderijke Vader te beledigen, ja integendeel Hem in alles wensen te behagen, hoe kan dan Zijn goedertierenheid jegens hen ophouden?
Maar zouden zij niet kunnen ophouden Hem te vrezen? En zou dan niet Zijn goedertierenheid omtrent hen ophouden? Nee; geloofd zij God! Hiervoor heeft Hij overvloedig gezorgd. 'Ik zal', zegt Hij, 'Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken'. Deze vrees is één van de vruchten des Geestes, die Hij in al Gods kinderen werkt. En zij hebben die van Hem als een verbondsweldaad, hetwelk een genoegzame waarborg is voor haar aanhoudendheid. Het is één van de genadegaven, door 's Vaders onveranderlijke liefde voor hen in Jezus weggelegd. 'Ik zal hun', zegt Hij, 'enerlei hart en enerlei weg geven, om Mij te vrezen al de dagen'. De Heilige Geest is de bewaarder van deze altijddurende vreze Gods. Het is Zijn ambt, die in hun harten te geven en te onderhouden. Hij heeft de bewaring er van op Zich genomen; en daarom heeft Hij beloofd eeuwig bij hen te blijven, opdat zij de Heere vrezen al de dagen van hun leven.
Hoe nauwkeurig gepast is deze Schriftuurplaats voor de toestand van een bestreden christen! Welk een overvloedige verzekering bevat ze voor zijn veiligheid en vrede! Bij de Heere is goedertierenheid voor hem en veel verlossing; goedertierenheid, welke reikt van eeuwigheid tot eeuwigheid; altoos gereed om zich aan ellendigen te openbaren. Goedertierenheid en ellende staan in betrekking tot elkaar als zonde en zaligheid. Niets kan een zondaar ontbreken, of deze goedertierenheid kan het vervullen; alles wat hem ontbreekt, belooft zij uit kracht van het verbond hem ten allen tijde te zullen schenken. Het is de goedertierenheid van een Vader, Die Zijn kinderen nooit verlaten zal; en dezelfde goedertierenheid zal niet gedogen, dat zij Hem ooit verlaten. Hij heeft vastelijk besloten hun wel te doen tot in eeuwigheid, en daarom geeft Hij hun Zijn Geest om bij hen te blijven en in hen te wonen. Hij blijft bij

hen en zij leven; Hij woont in hen en zij wandelen in de vreze des Heeren. En door de invloeden van de Geest gaan zij steeds voort, totdat zij hun loop met blijdschap voleindigen.

Door het overpeinzen van deze Bijbelplaats wordt de gelovige in vrijheid gesteld. Hoewel zijn geloof een weinig wankelde, de beproeving er van heeft hem echter goed gedaan. Hij heeft een nuttige les geleerd, en veel ondervinding daardoor gewonnen. Zijn overdenkingen, op hetgeen in zijn gemoed is omgegaan, zijn deze of dergelijke: 'O, hoe dwaas was ik, dat ik de verzoening en gerechtigheid van mijn dierbare Immánuël, in Wien ik alleen vergeving van zonden, en toegang tot God heb, uit het oog verloor! Hoe snood was ik, en hoe ondankbaar! Ik liet mij bijna vervoeren, om in mijzelf te zoeken, hetgeen ik alleen in Hem heb. O, boos en verkeerd schepsel als ik ben! Ik verfoei mijzelf, dat ik mij jegens mijn beste Vriend zo slecht gedroeg. Wat goeds kan ik bezitten, hetwelk ik niet eerst van Hem ontvangen heb? Ik stem met de apostel overeen, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Ik ben een modderpoel van zonden en van alle onreinheid. Ik verdien zo weinig gunst bij God als de duivelen. En echter was ik dwaas genoeg, om enige goede hoedanigheid in mijzelf te willen zoeken, om welke God mij genade zou bewijzen. Maar nu ben ik volkomen overreed, dat Hij geen goedertierenheid aan zondaren bewijst, dan in Jezus. Al Zijn weldaden zijn verbonds-weldaden, geschonken uit loutere genade, en medegedeeld aan ellendige zondaren; niet om hun stof te geven om zichzelf te bewonderen, maar om hen nederig te leren bukken; niet om hen te doen wanen, dat God hun om zijn eigen gaven of om het recht gebruik er van, hetwelk een nieuwe gave is, iets schuldig zou wezen; maar Hij schenkt het alles, tot prijs der heerlijkheid Zijner genade. Hij had welgevallen in goedertierenheid, en mijn toestand vereiste goedertierenheid. Mijn toestand was zodanig, dat Zijn goedertierenheid in mijn redding zich kon verheerlijken. Daarom moest ik in de ure der verzoeking op Zijn goedertierenheid alleen gesteund, op Zijn goedertierenheid alleen in de tijd der benauwdheid gehoopt hebben, en ik moest in de tijd der ellende Hem liefgehad hebben om Zijn goedertierenheid. Hier moest mijn geloof het oog hebben heen gewend, en niet op enig goed dat ik verricht had of kon verrichten. Ik moest mij herinnerd hebben hoe het gelegen was met de verkiezing der genade en met de vaten der barmhartigheid. God handelt met die allen op dezelfde wijze. Niet uit de werken der rechtvaardigheid die zij gedaan hebben, maar naar Zijn barmhartigheid heeft Hij hen zalig gemaakt: vrijgunstig, volkomen, eeuwig zalig gemaakt. Het is alles een uitwerksel van Zijn vrijmachtig welbehagen, van het eerste tot het laatste. Elke beweegreden welke Hem noopt om aan enige zondaar wel te doen, wordt niet verwekt door hetgeen de zondaar doet of is, maar ontstaat uit Hem. En wanneer Hij enige weldaad bewijst, dan is zulks nooit verdiend, maar geheel een daad van vrijmachtige genade, voortvloeiende uit 's Vaders liefde, uit de volheid des Zoons, door de invloed van de Heiligen Geest; en zij wordt geschonken en bestendig gemaakt, tot verheffing en grootmaking van de goedertierenheid van een eeuwig gezegend, Drie-Enig God.

O, hoe onteerde ik de Goddelijke volmaaktheden door voedsel te geven aan wettische hoop, en door te wanen dat de Goddelijke wil bestuurd zou worden door mijn mindere of meerdere verdiensten! Wat zou van mij worden, indien het mij naar verdienste ging! God vergeve het mij! Ik zie mijn dwaling; ze is mij tot droefheid, ik schaam er mij over en heb er innig berouw van. Ik hoop dat mijn voorleden verkeerdheden mij voor het toekomende tot nuttige waarschuwing zal strekken. Zij heeft mij geleerd minder op mijzelf en meer op Gods Woord te vertrouwen; minder te steunen op mijn eigen verrichtingen en meer op de beloften van vrije genade. Op het Woord dat

nimmer feilen zal, wens ik mij te verlaten in tijden van druk en verlegenheid. Al wie er op vertrouwt zal niet beschaamd worden. Dit heb ik door eigen ervaring, tot mijn blijdschap ondervonden. Ik wil het daarom leren, horen en bepeinzen, nacht en dag. Door middel van dat Woord heeft de Heere een grote verlossing aan mij gewrocht. Mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten; maar Hij zond Zijn Woord uit en verloste mij. Ik las en geloofde dat de Vader niet met mij verzoend was om de deugdzaamheid van mijn wandel, maar dat de verzoening beraamd was in het grote verdrag, voor de grondlegging der wereld, en tot uitvoering gebracht door het leven en de dood van Immánuël; het was Zijn eigen, Zijn heerlijk, Zijn onmededeelbaar werk; het kwam Hem alleen toe, vrede te maken door het bloed Zijns kruises. O, dat het mij bij een volgende beproeving van mijn geloof gegeven worde, er aan vast te houden en het Goddelijk getuigenis dienaangaande te geloven! Ik las en geloofde dat de Vader mij niet liefhad om mijn deugdzaam gedrag, maar uit loutere goedertierenheid. Zijn goedertierenheid jegens mij was van eeuwigheid. Hij had mij lief in Zijn Zoon, verkoos mij, begenadigde mij in de Geliefde; en al Zijn handelingen met mij sinds Hij mij door Zijn genade geroepen heeft, kwamen voort uit de tedere goedertierenheid van een Verbondsgod en Vader. Ik wil voortaan niet meer twijfelen, of Hij met mij verzoend zij, noch enig wantrouwen voeden aangaande Zijn volmaakte liefde tot mij in Jezus Christus. Mijn geloof ten opzichte van dit is door de beproevingen, die ik nu ondervonden heb, bevestigd. Ik heb door ervaring geleerd, tot behoud van de vrede in mijn geweten en van de blijdschap in mijn hart, te vertrouwen op hetgeen God gesproken heeft. Op Zijn getrouw Woord en machtige arm mij verlatende, wil ik voorts met Hem wandelen, tot versterking en vermeerdering der genadegaven.

Dit is de wens en bede van mijn ziel.
‘O Vader der barmhartigheden verhoor mij om Jezus wil. Ik erken mijn zondigheid en onwaardigheid, zelfs in mijn tederst wandelen met U. Ik ben geringer dan de minste van Uw weldaden, ja waardig Uw geduchtste wraak te ondervinden. Het is de goedertierenheid des Heeren, dat deze niet reeds voor lang mij getroffen heeft, en ik hoop op Zijn Woord, dat zij nooit op mij zal vallen. Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbijgaat? Gij houdt Uw toorn niet in eeuwigheid, want Gij hebt lust aan goedertierenheid. Geloofd zij Uw Naam voor Uw onuitsprekelijke goedertierenheid, want Gij hebt mij begiftigd met het geloof in Jezus’ volbrachte verzoening, waardoor ik vrede heb met U, mijn verzoende God, en door Wien ik Uw grote liefde jegens mij mocht ondervinden. Op U, o mijn God! blijft mijn hoop gevestigd. Ik zie tot U op, o Gever van deze genadegaven! om sterkte, ten einde haar in mijn dagelijkse wandel te bewaren. Ik geloof in de zoenofferande en gerechtigheid van Immánuël; o Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp! Ik vind het moeilijk in mijn praktijk te beoefenen, hetgeen ik in mijn oordeel als zekere waarheid beschouw; en daarom moet ik elk ogenblik van Uw hulp en invloeden afhangen. Heere, versterk mij met kracht door Uw Geest in de inwendige mens tegen verzoekingen. Elke dag en ieder uur word ik geroepen om mijn geloof te oefenen, en als Uw genade mij niet staande houdt, dan val ik. De vurige pijlen van de satan ontvlammen mij lichtelijk, wanneer ze geschoten worden op mijn wettische hoop, vals vertrouwen of werkheilige gezindheden. Mijn schild, waardoor ik ze zou uitblussen, valt mij geredelijk uit de hand. Ik zou de vijand ter prooi worden en het vuur zou mij verteren, indien Uw goedertierenheid niet over mij was. O, mijn God en Vader! sterk mijn geloof tegen de lagen en aanvallen van de satan en tegen de

werkingen van mijn ongelovig hart. Wanneer deze beproevingen mij aankomen, doe mij dan steeds aan mijn zwakheid gedenken, en alleenlijk steunen op Uw beloofde kracht, opdat ik, als ik de vijand ontmoet, sterk moge zijn in de Heere, en in de sterkte Uwer macht. Laat elke beproeving mij meer ondervinding doen verkrijgen van Uw vrede in mijn geweten en van Uw liefde in mijn hart, opdat ik standvastig moge voortgaan in ootmoediglijk te wandelen met mijn God. Dit is het werk van Uw goede Geest. Ik kan Zijn genadegaven niet bewaren, noch die oefenen, tenzij Hij ieder ogenblik met mij is. Hij is de gever, de bewaarder, de vermeerderaar van die allen. O God, Heilige Geest! U smeek ik daarom, dat het U behage Uw genadegaven elk ogenblik te bevochtigen. Opdat niets ze beschadigt, zo bewaar Gij ze nacht en dag. Verlaat of begeef mij nooit; maar hetgeen Gij genadiglijk begonnen hebt, volbreng dat door Uw kracht in mijn ziel. De verzoekingen zijn sterk en ik ben zwak, verleen mij Uw bijstand in alle nood. En als mijn geloof door heftige verzoekingen beproefd wordt, laat het dan gelijk goud uit het vuur voortkomen. O, almachtige Geest! bevestig door beproevingen, vermeerder door ondervinding mijn vertrouwen op Uw beloofde hulp. Doe mij voortgaan van geloof tot geloof. Ondersteun en versterk mijn vertrouwen en de roem van mijn hoop op mijn verzoende God en liefhebbende Vader, opdat ik ootmoediglijk met Hem wandele in heilige en troostrijke gemeenschapsoefening op de eeuwigen weg. Verleen mij deze weldaden, o genaderijke Vader! om Uws lieven Zoons wil, door de invloed van de eeuwigen Geest, drie Personen in één Jehovah, Wien gelijkelijk toekomt de lof en eer tot in alle eeuwigheid! Amen'.

VIJFDE HOOFDSTUK

(5) De gelovige richt zijn treden overeenkomstig het Woord, en wandelt met een verruimd hart, op de koninklijke weg der godzaligheid.

Bepeins o mijn ziel! de wonderen, welke de Goddelijke liefde voor u en tot uw zaligheid heeft uitgewerkt. Beschouw de grote en menigvuldige goedertierenheden, tot hiertoe aan u bewezen, en overweeg dat gij thans wordt geroepen, om te wandelen met uw God. Welk een voorrecht! Hij is uw God en gij zijt Zijn aangenomen kind! O, tot welk een hoge eer heeft Hij u verwaardigd! Hij heeft u opgenomen in het edelst geslacht, ja in het Goddelijk huisgezin des geloofs. Hij vergunt u met Hem te wandelen als een Vader. Hij heeft de weg bepaald; beloofd met u te zijn; en u verzekerd dat Hij elk ogenblik en bij iedere stap u goed zal doen. Er kan geen groter geluk zijn op aarde. Schat het hoog, het is onwaardeerbaar. Geniet het; want het is een begin van de hemel. Met God te wandelen door het geloof, is Hem aanvankelijk te genieten; en het zal u onfeilbaar brengen aan het einde van uw reis, tot het volkomen en eeuwigdurend genot van God.
Houd dan uw vertrouwen en de roem van uw hoop vast. Hetgeen u door de Heiligen Geest geleerd is, vertrouw dat Hij het zal bevestigen en versterken. Hij heeft u in staat gesteld, om het heerlijke van Jezus volbrachte verlossingswerk in te zien, en het Goddelijk getuigenis dienaangaande te geloven. Gij hebt ter verkrijging van vergeving alles verzaakt, buiten de bloedstorting des Lams, en tot aanneming in de Goddelijke gunst, alles buiten de Heere onze Gerechtigheid. Uw geloof ten opzichte van dit, is beproefd geworden, en de beproeving heeft een goede uitslag gehad. Uw ver-

zoekingen waren menigvuldig en heftig; maar zij hebben u goed gedaan. Ze hebben u doen zien, het noodzakelijke om te vertrouwen op het volmaakte werk van de Godmens; om eniglijk in Christus Jezus te roemen en niet in het vlees te vertrouwen. Zij zijn ook de middelen geweest om u te overtuigen, dat gij staat door het geloof. Wees dan niet hooggevoelende, maar vrees; en laat uw vreze, uw wantrouwen van uzelf, u opleiden om meer te vertrouwen op God. Verlaat u op Zijn getrouwheid en macht, waardoor Hij Zijn werk in uw ziel zal staande houden en voltooien. Gedenk dat Hij dit beloofd heeft. Al uw bekwaamheid is uit God, en Hij heeft Zich verbonden om u alle nodige genade te schenken. Hij heeft op Zich genomen als een Vader, al uw behoeften te vervullen, u van alle ellenden te verlossen, en u niets te onthouden dat u nuttig is. Uw zaligheid is veilig. Zij rust op een zekere grondslag, zo zeker, als het verbond van de dag en het verbond van de nacht. Deze volgen elkaar op door de wil van hun Schepper, en zijn geen enkele keer uit hun loop geweken. De inzettingen van dag en nacht zijn geregeld en zeker. Zo zeker is uw zaligheid, door dezelfde onfeilbare wil. Zolang het geloof hiervan in uw geweten en in uw hart heerst, zult gij in staat zijn om aan de verzoekingen tegenstand te bieden. Geen van haar zal de overhand op u hebben, tenzij ze scheiding maken tussen u en uw God. Wat meer is, zij zullen u ten goede medewerken, indien gij u slechts door slaafse vrees het schild des geloofs niet uit de hand laat wringen. O, smeek God, dat Hij in het uur der beproeving, u en uw geloof staande houdt, opdat gij mocht ervaren hoe getrouw Hij is aan Zijn woord. Indien gij het met uw ganse hart voor waarheid houdt, dan zal u naar uw geloof geschieden. Geloof Zijn woord en uw treden zullen wel gevestigd worden. Gij zult wandelen in de liefde, gelijkerwijs God u liefgehad heeft. Hij zal uw deel zijn; en de weg waarop gij Hem genieten kunt, zal uw vermaak wezen. Ga dan heen in dit geloof, met vrede in uw geweten en liefde in uw hart, vertrouwende op uw God en Vader. Zie tot Hem op om sterkte, ter onderhouding en vermeerdering van deze genadegaven; en verwacht, dat gij die naar Zijn woord uit Zijn volheid ontvangen zult. Nu heeft Hij een nieuw lied in uw mond gegeven, een lofzang uw God; vervolg dan uw weg, gelovende en u verblijdende. Jezus is uwe, met al Zijn volheid. En Hij heeft u beloofd een bestendige invloed van de Geest, ten einde gij genade voor genade mocht ontvangen, om in staat te zijn om ootmoedig te wandelen met uw God.

Gedenk dan, dat uw wandel moet gericht zijn naar Gods geopenbaarde wil, en in Zijn verordenden weg van gehoorzaamheid er aan; want alle redelijke schepselen zijn verbonden God te gehoorzamen. Zodra Hij hun Zijn wil bekend maakt, wordt die hun onvermijdelijke plicht. Zijn wil is één, gelijk Hijzelf, onveranderlijk Dezelfde, gisteren, heden en tot in eeuwigheid; want als die door de oppermachtige Schepper geopenbaard is, wordt die voor het mensdom een wet, welke niet verandert. Gods geopenbaarde wil en wet verbindt engelen en mensen ieder ogenblik in alle opzichten en omstandigheden. En die verplichting zal nimmer ophouden. Want al Gods geboden zijn zeker; zij staan eeuwig vast. Wat Hij geboden heeft is onwankelbaar, gelijk de zon voor Hem; het zal eeuwig bevestigd worden gelijk de maan, en de getuige in de hemel is getrouw.

Het behaagde de vrijmachtige Schepper, deze heilige, rechtvaardige en goede wet, door gepaste drangredenen te staven. Uit loutere goedertierenheid beloofde Hij het leven op de gehoorzaamheid, welke de mens op zich nam te volbrengen; en bedreigde de dood op de ongehoorzaamheid, aan welke straf bedreiging de mens zich onderwierp. Deze wet werd dus de wet van een werkverbond. De belofte was aan hem

gedaan die gehoorzaam zou blijven in alles. 'Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid die uit de wet is, zeggende: De mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven' (Romeinen 10:5). Maar zo hij die niet volmaakt onderhoudt, zonder het minste gebrek en zonder één enkele overtreding of verzuim, dan valt hij onder de straf, welke God op de ongehoorzaamheid bedreigd heeft: 'Vervloekt is hij, die niet blijft in alles wat geschreven is in het boek der wet, om dat te doen' (Galaten 3:10). Deze vloek brengt met zich al de straffen en rampzaligheden van de geschonden wet op aarde en in de hel.
Onder deze wet van het werkverbond was Adam gesteld; en onder haar worden al zijn nakomelingen geboren. Hij was, en zij allen zijn verbonden, om die wet in eigen persoon te onderhouden, indien zij de belofte willen verkrijgen; of zijn onderworpen aan de bedreigde straf, indien zij haar overtreden. Adam verbrak de wet der werken, en wij allen in hem; want 'in hem hebben allen gezondigd' (Romeinen 5:12). Hij was ons aller verbondshoofd; en in en met hem zijn wij allen schuldig geworden. 'Door de misdaad van één, is de schuld gekomen over alle mensen tot verdoemenis' (Romeinen 5:18). De rechtvaardige Rechter sprak het vonnis uit, en verklaarde, dat door de wet der werken geen vlees zou behouden worden. 'Want zij hebben allen gezondigd, beide Joden en heidenen, en derven de heerlijkheid Gods' (Romeinen 3:23). Alle mond is gestopt, en de gehele wereld voor God verdoemelijk; daarom zal uit de werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd worden (Romeinen 3:19-20).
In de wet, of het verbond der werken, was geen voorziening gemaakt voor een borg; doch het sloot ook niet volstrektelijk een borg uit. Daarom liet het plaats voor het verbond der genade, waarin ten opzichte daarvan, voorziening gemaakt was, in de Persoon van Jezus Christus, ter verzekering van de eer van deze heilige wet. Hij nam op Zich, in de plaats van de mens te staan, de geboden van de wet door Zijn volmaakt heilig leven te verheerlijken, en aan de bedreiging van de wet voldoening te verschaffen, door Zijn dood; ten einde dus geen tittel of jota van de wet voorbij ging, totdat alles ware vervuld. En aangezien Hij God was boven al te prijzen in eeuwigheid, zo werd door Zijn leven en dood, de Goddelijke wet een eeuwige ere toegebracht. Zijn gehoorzaamheid was van onschatbare waardij, en Zijn lijden was oneindig genoegzaam, om de zonde weg te nemen. 'Christus is nu het einde der wet, tot rechtvaardigheid' (Romeinen 10:4). Hij beantwoordde aan het einde der wet, voor Zijn volk, door in hun plaats te gehoorzamen en te lijden. En elk van hen, kan nu door het geloof zich beroepen op een volmaakte vervulling van al de geboden van de wet, en een volmaakte genoegdoening aan al haar strafbedreigingen, in de Persoon van zijn Goddelijke Borg. God de Vader is getrouw en rechtvaardig aan Zijn Woord en verbintenissen, met Zijn Zoon aangegaan. Hij heeft in het onveranderlijk Woord der genade Zijn wil bekend gemaakt: 'Dat een ieder die in Jezus gelooft, niet zal verderven, maar het eeuwige leven zal hebben' (Johannes 3:16). Hoe zou hij kunnen verderven, of verloren gaan? Jezus is voor hem gestorven. Hij zal leven met God, in het eeuwige leven, omdat Jezus voor hem leefde. En dit is de verklaarde wil des Vaders, aangaande allen die geloven in Zijn eniggeboren Zoon.

Gedenk dan, o mijn ziel, dat gij niet zijt onder de wet, maar onder de genade. Gij zijt vrijgemaakt van de wet, als een wet van het werkverbond. Gij zijt niet verplicht haar geboden te onderhouden, met oogmerk om door uw gehoorzaamheid het leven te verdienen, noch schuldig haar bedreigde straffen te dragen om uw ongehoorzaamheid. Uw Borg heeft dit beide in uw plaats gedaan. Hij had op Zich genomen, de wet, in al haar geboden en eisen, tot de allerminste bijzonderheid toe, voldoening te geven. En

dit heeft Hij volbracht. Alles wat zij eiste, alles wat zij bedreigde, is volkomen vervuld, in de Persoon van uw God en Zaligmaker; en Hij heeft u ganselijk van de wet ontslagen, als een wet van het werkverbond. Gij hebt met haar, in die betrekking, niets meer te doen; wat meer is, Hij heeft u verboden, haar te onderhouden met oogmerk om daardoor het leven te verdienen. Het onwrikbaar besluit des hemels zegt: Door de werken der wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden. Gij moet thans de wet, met opzicht tot uw rechtvaardiging en de verkrijging van het leven, beschouwen, als een vrouw van haar overleden man. Zij is ontslagen van de huwelijksverbintenis met hem, en heeft nu vrijheid, om haar hart en hand aan een andere te geven. Evenzo zijt gij ontslagen van het wettisch verbond. 'Gij zijt der wet gedood, door het lichaam van Christus' (Romeinen 7:4), Die u aan Zich getrouwd en verbonden heeft, om Hem te dienen in nieuwheid des Geestes, en niet in de oudheid der letter, en alzo Gode vruchten voort te brengen. Dit is uw verheven voorrecht. Uw eerste man is gestorven; en, gelukkig! gij zijt wettig getrouwd aan een Andere: 'Uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn Naam' (Jesaja 54:5). Het vleesgeworden Woord heeft al uw schulden betaald, al uw straffen gedragen, een eeuwige gerechtigheid aangebracht en een kroon van volmaakte heerlijkheid voor u verworven. O, welk een Goddelijke eer heeft Hij op u gelegd! Gij zijt nu één met Immánuël, door een verbond van eeuwige liefde. Hij heeft Zich aan u overgegeven, met alles wat Hij heeft en is; en nu is het uw zaligheid, niet meer uzelf, maar des Heeren te zijn, niet uw eigen wil, maar Zijn wil te volgen. De wet uws Heeren is vrijheid. Door Zijn Geest aan u geleerd en door het geloof uitgeoefend, is zij volmaakte vrijheid. Zolang gij met Hem wandelt in gehoorzaamheid aan haar, en bij elke stap op uw Liefste leunt, zult gij u bevrijd vinden van alle geestelijke slavernij en dienstbaarheid, en zult het licht van Zijn aanschijn, en de liefde van Zijn hart genieten. 'Wanneer de Zoon u dus vrijgemaakt heeft, zult gij waarlijk vrij zijn' (Johannes 8:36). Vrij, daar uw hart thans verwijd is, om met Jezus te lopen op het pad van Gods geboden.
In dit opzicht, o mijn ziel! kunt gij de allerheiligste wet met vermaak beschouwen. Let er nauwkeurig op, en overdenk haar naarstig.

Ten einde als een christen de wet te gehoorzamen, dienen de volgende overwegingen wel verstaan en zorgvuldig in acht genomen te worden; alzo elke stap van uw wandel door haar invloed moet bestuurd zijn. O! bid dan om de Geest der wijsheid, dat Hij u deze zaken in de beoefening lere:
Eerstelijk; *dat uw wandel met God op de weg der gehoorzaamheid, niet ten oogmerk heeft de wet te vervullen als een wet van het werkverbond.*
Dit wordt geenszins van u geëist. Gij kunt dit ook niet doen. Immánuël, uw Goddelijke Borg, heeft zulks op Zich genomen. Omdat het u als een gevallen schepsel, onmogelijk was de wet zo te onderhouden, dat gij daardoor gerechtvaardigd werd, kwam Hij in Persoon, om haar te vervullen. Hij eerde haar geboden door Zijn oneindig volmaakte gehoorzaamheid. Hij verheerlijkte haar strafbedreiging, door Zijn oneindig waardige offerande. En dit is uw rechtvaardigende gerechtigheid. Door het geloof in het leven en de dood van de Godmens, zijt gij niet alleen bevrijd van schuld en verdoemenis, van vloek en hel, maar hebt ook recht tot het leven en de heerlijkheid. De wet is nu op uw zijde; en is uw vriendin geworden. Zij spreekt u vrij. Zij rechtvaardigt u. Zij wijst u het loon toe, op haar gehoorzaming beloofd. De wet, in de hand van uw Verlosser, heeft niets dan zegeningen over u uit te storten. Gij moet nu de wet uit Zijn mond ontvangen; en Hem gehoorzamen; doch niet met enige wettische hoop op de hemel, of uit slaafse vreze voor de hel; want dan zou u wederom onder het

werkverbond komen. Gij zijt toch niet onder de wet, maar onder de genade. Gedenk aan uw voorrecht en bid om genade, om dienovereenkomstig te leven. Gij zijt niet onder de wet, verbonden om haar in eigen persoon volmaakt te onderhouden, of, in geval van afwijking of gebrek, door haar verwezen en onder haar vloek; maar gij zijt onder de genade, in een staat van genade, door het geloof in de gehoorzaamheid en het lijden van uw gezegende Borg, en onder het vermogen der genade, u zoetelijk neigende tot liefde, en u krachtig aanzettende en bekwaam makende om de wet des Heeren uws Gods te gehoorzamen. Leef dus door genade, en de zonde zal over u niet heersen. Onder de heerschappij der genade, is de dwingeland, de zonde, altijd onttroond. Oefen gehoorzaamheid, onder de genade, als zijnde vrijgunstig en volkomen gezaligd in Jezus; en dit zal uw wandel ligt en evangelisch maken. Gij zult voortgaan met onbedwongen geest en u vermaken in Gods wegen, daar gij met Hem wandelt.

Gij moet, ten tweede, *door het geloof wandelen en niet door aanschouwen.*
Dit is de grote springveer van alle evangelische gehoorzaamheid. Het geloof heeft een algemene kracht. Want dus is er geschreven: 'Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen' (Hebreeën 11:6). Hij vindt geen genoegen enkel in de verrichte zaak, maar in het beginsel waaruit zij verricht wordt. Hij ziet op het hart. Gods Woord te horen, gebeden uit te spreken, aalmoezen te geven of iets te doen dat geboden is, zijn op zichzelf geen Gode behagende bedrijven; maar zij moeten geoefend worden uit het rechte grondbeginsel en tot het rechte einde. En deze beide komen voort uit het geloof. De apostel vermeldt het grondbeginsel, door welks invloed elke stap van zijn christelijke wandel bestuurd werd: 'Wij wandelen', zegt hij, 'door geloof en niet door aanschouwen' (2 Korinthe 5:7). Wij beoordelen onze staat naar hetgeen God er van zegt, en richten onze wandel daarmee overeenkomstig. Wij geven geloof aan Gods getuigenis, namelijk, dat wij om niet en uit vrije genade, vergeving van zonden ontvangen en gerechtvaardigd worden door het geloof; en wij achten de waarheid hiervan niet te rusten op hetgeen wij zien, maar op hetgeen wij geloven. Wij steunen niet op onze goede gemoedsgestalten, of levendige aandoeningen, of gevoelige vertroostingen, noch op enige van de echte vruchten en uitwerkselen des geloofs; maar wij verlaten ons op hetgeen God, als Zijn getuigenis, eenvoudig gezegd heeft. En daarom wandelen wij in een standvastig vertrouwen op Gods waarheid in Zijn Woord, en op Gods getrouwheid aan Zijn Woord. Wij hebben bij elke stap de één of andere beloofde genade nodig; en wij steunen op Zijn Woord, dat niet verbroken kan worden, en op Zijn trouw, die niet kan feilen. Dus wandelen wij voort en wij vinden de belofte vervuld, overeenkomstig ons geloof.
Zodanig was de wandel van de apostel. Wordt de uwe naar hetzelfde grondbeginsel gericht? Beproef u, o mijn ziel, en onderzoek, uit wat beginsel gij u tot de verrichting van uw plichten begeeft. Is het in gehoorzaamheid des geloofs? Waagt gij geen enkele stap, zonder daartoe grond te hebben in Gods Woord? Geeft gij volkomen geloof, aan hetgeen God daarin zegt, van uw stand als een gerechtvaardigd mens? En blijkt dit daaruit, dat gij u durft verlaten op Zijn trouw, in het vervullen van al hetgeen Hij aan hen, die in die staat zijn, beloofd heeft? Gezegend zijt gij de Heere, indien gij op die wijze door het geloof wandelt! O, prijs Zijn heiligen Naam, die u dus hooglijk begunstigd heeft, en breng er Hem al de eer van toe. Zo zal uw doeleinde recht zijn, gelijk uw grondbeginsel. Het ware geloof eigent geen roem aan zichzelf. Het is een ziel-ontledigende, verootmoedigende genadegift. Zijn enige springbron is verbondsliefde, en het wordt geschonken uit onderscheiden gunst, en vrijmachtige

genade. Het heeft, daar het geschonken is, geen andere grond, dan het Woord van God; niets, waarop het rust, dan de Goddelijke waarheid; geen steun, dan de Goddelijke macht, en geen wasdom, dan door de Goddelijke invloed. Wat zou het dan de mens overig laten, om in te roemen? Wie het bezit, heeft het alles van God, en zal, als hij recht gesteld is, er door levende, gereinigd en gezind zijn om er Gode al de eer van toe te brengen.
Ten aanzien van gewone weldaden, zowel als van geestelijke, zal hij leven door het geloof des Zoons Gods. Hetzij hij eet, hetzij hij drinkt, hetzij hij iets anders doet, hij doet het alles in de Naam van de Heere Jezus, dankende God en de Vader door Hem. En dus zal hij wel getroost en gelukkig voortwandelen, gehoorzamende noch uit slaafse vrees, noch uit wettische hoop; maar,

Ten derde *uit heilige liefde, die de vrucht en het gevolg is, van het wandelen door geloof.* Het geloof werkt door de liefde. Het geloof van het Evangelie, als een genadegift van de Heiligen Geest, werkt voornamelijk door liefde tot God en tot de mens om des Heeren wil; want het Evangelie ontdekt de weg der zaligheid, beraamd door een Drie-Enig God, uitgewerkt door het leven en de dood van Immánuël, en aan des zondaars hart toegepast door de eeuwigen Geest. Hij, wie het gegeven wordt het Evangelie te geloven, zal zichzelf zien een voorwerp van de verbondsliefde van de eeuwig gezegende Drie-Eenheid, en zal daarom Vader, Zoon en Geest liefhebben. Want wij hebben Hem lief, zegt de apostel, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft (Johannes 4:19). En het geloof in Zijn liefde zal veroorzaken, dat wij niet ledig noch onvruchtbaar zijn. De liefde is een zeer werkzaam grondbeginsel. Uit liefde te gehoorzamen, is ten hoogste aangenaam. Hoe vaardig, hoe genoeglijk is de gehoorzaamheid, wanneer de liefde Gods in het hart uitgestort is door de Heiligen Geest, die ons is gegeven!
De Geest is een almachtige Werker. Hij overwint het vermogen van wettische ongelovige werkingen, en verwekt een nieuwe drijfveer van plichtbetrachting in het hart. Hij openbaart de liefde van God in Christus, Zijn vrije onderscheidende liefde, haar uitnemende rijkdom, en de ontelbare zegeningen, die in tijd en eeuwigheid uit haar voortvloeien. Onder het gevoel van deze weldaden, verwekt Hij dankbaarheid, en maakt die werkzaam. Deze genadegift heeft een wonderbare invloed. ‘Wat zal ik de Heere vergelden?’ is de godvruchtige uitroep van het dankbare hart. Door de liefde van Christus gedrongen, gaan al de genegenheden naar Hem uit, en de ziel vindt een innig vermaak in Zijn wegen. Geen van al Zijn geboden valt dan zwaar. Zijn juk zelf wordt zacht, en Zijn last wordt licht. O zegepralende liefde! Hoe werkzaam, hoe genoeglijk vond hij haar, die uitroep: ‘Ik vermag alles, ik kan alles verdragen; ik ben meer dan overwinnaar, door Hem Die mij liefgehad heeft’ (Filippenzen 4:13, Romeinen 8:37).

Is dit niet, o mijn ziel, uw gelukkig geval? O, waardeer uw voorrecht, en laat uw gedrag er aan beantwoorden. Wandel in liefde met uw verzoende God, en wil steeds uit liefde tot Hem, alle plichten volbrengen en alle kruis verdragen. Gedenk dat gij niet geroepen wordt om te gehoorzamen, met oogmerk om door uw gehoorzaamheid de zaligheid te verwerven, gij zijt al reeds zalig. En daarom zijt gij verplicht, uit liefde tot uw dierbare Zaligmaker, Hem te beminnen en te gehoorzamen. Gij kunt Zijn Persoon niet beminnen en tevens Zijn wil haten. ‘Indien gij Mij liefhebt’, zegt Hij tot Zijn discipelen, en in hen tot alle gelovigen, ‘zo bewaart Mijn geboden’ (Johannes 14:15); geeft van uw liefde dit bewijs, deze proef, dat gij Mijn geboden bewaart. Maar

laat alles wat gij doet uit het hart voortkomen. Gehoorzaamt Mij, maar ziet toe, dat het geschiede met een volkomen hart en met een gewillige ziel. Wanneer alles uit liefde voortkomt, dan zal Mijn dienst volmaakte vrijheid wezen. Ik vorder van u, dat gij Mijn wil doet, maar, zonder vrees; niet om het leven te verkrijgen, maar uit een beginsel van leven; niet om te mogen leven, maar omdat gij leeft. Doet Mijn wil als zonen, niet als slaven of dienstknechten. De dienstknecht blijft niet eeuwig in het huis; de zoon blijft er eeuwig. Dient Mij in deze vrije Geest der aanneming tot kinderen, als kinderen van God, erfgenamen Gods, en mede-erfgenamen met Mij. Staat dan in de vrijheid, met welke Ik u vrijgemaakt heb, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen'.
Te gehoorzamen uit een beginsel van reeds ontvangen leven en van aanvankelijke zaligheid, die men reeds geniet, is ziel-strelende vrijheid. Te gehoorzamen, als de voorwaarde van leven en zaligheid, is bittere slavernij. Het is een ondragelijk juk, omdat het niet mogelijk is, dat een gevallen mens de wet zo onderhoudt, dat hij daardoor het leven verkrijgen zou. Maar de gelovige van deze voorwaarde verlost, omdat Christus de wet op die wijze in Zijn plaats onderhouden heeft, is in vrijheid gesteld; hij is bevrijd van de straf, op de overtreding bedreigd, hij heeft recht ontvangen tot de belofte, aan de gehoorzaamheid vastgemaakt; en is daardoor verlost van wettische hoop en slaafse vrees. In dit geloof wandelt hij vrolijk en met lust op de weg der godzaligheid; want hij is verenigd met de wet, door de genade die in Christus Jezus is; hij bemint de wet. Het is de taal van zijn hart met een heilig dichter: 'Hoe lief heb ik Uw wet! Zij is mijn betrachting de gansen dag' (Psalm 119:97). En geen wonder, want hij vindt haar, achtervolgens de belofte, in zijn hart geschreven.

En dit is een vierde *grondbeginsel van evangelische gehoorzaamheid.*
Het nieuwe verbond spreekt aldus: 'Ik zal', zegt de HEERE, 'Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder leren, zeggende: Kent de HEERE; want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe' (Jeremía 31:33-34). Het hart is van nature hard als een diamant. Het is vijandschap zelve tegen de heilige wet. Maar hier belooft de Heere, het stenen hart weg te nemen en een vlezen hart te geven, waarin Hij Zijn geboden wil schrijven; niet in stenen tafelen, maar in de vlezen tafelen des harten. De Geest van de levenden God zal al Zijn kinderen leren hun Vader te kennen; Hij zal hen hun aanneming tot kinderen bekend maken; Hij zal hen huns Vaders liefde in Jezus openbaren; en Hij zal hun harten vrolijk maken in haar genot. Dan zullen de geheiligde vruchten van die liefde aan de mensen blijkbaar worden. Zij zal liefelijk werken in goedwilligheid, en zich krachtig betonen in weldadigheid. De liefde Gods zal het toegesloten hart openen, het eigenlievend hart uitbreiden, het koude hart verwarmen, en de baatzuchtigen zelfs milddadig maken. Wanneer de Heilige Geest de broederliefde leert, overwint Hij alles wat zich daar tegen aankant. Hij zegt tot Zijn leerlingen: 'Zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft' (Éfeze 4:32). En Hij maakt hen goedertieren jegens elkander; zij betonen dit door alle goed woord en werk. Aldus de Vader aan hen openbarende, als verzoend in Jezus Christus, en hen bewerkende om de mensen lief te hebben om Zijn wil, schrijft Hij in hun harten de twee grote geboden, aan welke de ganse Wet en de Profeten hangen. 'De liefde Gods,' zegt Paulus tot de gelovige Romeinen, 'is uitgestort in onze harten, door de Heiligen Geest' (Romeinen 5:5), en tot die van Thessalonica: 'Gij zelven zijt van God geleerd

om elkander lief te hebben' (1 Thessalonicenzen 4:9). Dus bindt Hij de genegenheden van de ziel aan de heilige wet, en haalt de innerlijke neigingen over tot vrijwillige gehoorzaamheid. Het gehoorzamen aan Gods wet, is niet langer een juk of last. Hoe ligt valt het te doen, hetgeen men gaarne doet! Wanneer gij iemand tederlijk bemint, welk een genoegen schept gij dan in hem te dienen! Wat zou u, daar de liefde u noopt, niet doen of lijden, om zulk één te verplichten? Laat slechts de liefde tot God en tot de evenmens in het hart heersen, Gods wet zal dan ons vermaak, en haar te gehoorzamen onze genoeglijkste bezigheid zijn. De ziel zal lopen, ja, door liefde gedreven, opvaren met vleugelen als der arenden, in de weg van Gods geboden.

Zalig zij, met wie het dus gesteld is! En is het niet, mijn ziel, enigermate met u alzo gelegen? Hebt u niet geleerd God en Zijn wegen te beminnen? Is niet, sinds gij Hem als uw liefderijke Vader in Jezus leerde kennen, uw geloof werkzaam geweest in liefde tot Hem, tot Zijn wil, en tot Zijn ganse geestelijke huisgezin? Gedenk, dit is beloofd. Al Gods kinderen zullen geleerd worden: God hun hemelse Vader, te kennen en te beminnen. Dit is de inhoud van het verbond der genade, hetwelk de almachtige Geest op Zich genomen heeft te vervullen. En Hij kan niet feilen in Zijn ondernomen werk. Het is Zijn kroon en eer, aan al Zijn verbintenissen te voldoen. O, vertrouw Hem dan, en verlaat u op Zijn toezeggingen. Hij heeft beloofd, u te leiden door Zijn raad, en u met kracht te versterken in de weg der gehoorzaamheid jegens uw verzoende God. Hetgeen binnen in u, of buiten u, u het wandelen met Hem in de liefde poogt te beletten, zal Hij u neigen weerstand te bieden, en u bekwaam maken te overwinnen. O, wat mag gij niet verwachten van zulk een Goddelijke Vriend, Die met u blijven zal, ten einde uw hart in de rechte gezindheid jegens God te bewaren! Wat kan Hij, wat zal Hij niet voor u doen! Hoedanig de liefde des Vaders en des Zoons is, zodanig is ook de liefde van de Heiligen Geest, het is dezelfde vrije, volmaakte, eeuwige liefde. Lees Zijn beloften dienaangaande; overpeins ze. Bid tot Hem, om vermeerdering des geloofs, opdat gij u die mocht toe-eigenen; dat Hij in de tempel van uw hart wonende, gij alzo gemeenschap hebben mocht met de Vader en de Zoon. Hebt u vergeving van zonden ontvangen, in het zoenbloed van de Zoon; bid de Heiligen Geest, dat Hij de zonde in u ten onder brengt, opdat zij uw gemeenschap met God niet hindert. Hebt u uit de volheid van Jezus genadegaven ontvangen, ter oefening en bevordering van die gemeenschap; smeek de Heiligen Geest, dat Hij ze vermeerdert en versterkt. Doch bid in het geloof, niet twijfelende. Zo zal de liefde Gods heersen in uw hart. En dan zult gij zijn gelijk de zon, wanneer zij voortgaat in haar kracht, steeds klaarder en klaarder schijnende, tot de vollen dag toe. O, mocht uw loop wezen gelijk de hare, zo onbelemmerd, zo geregeld, zo weldadig en heilzaam, opdat uw dagelijkse bede werd beantwoord, en de wil uws Vaders op aarde geschieden mocht als in de hemel!

Wanneer dit alles samenloopt, wat kan er dan ontbreken, om u de weg van godzaligheid gemakkelijk en aangenaam te maken? Het gehoorzamen aan Gods wil, is u thans geen last, die gij niet dragen kunt. De Geest des levens die in Christus Jezus is, heeft het u gemakkelijk gemaakt. Hij heeft in het hart van de christen een innige liefde tot Gods wet verwekt; want Hij doet hem die beschouwen als in Zijn Borg grootgemaakt en verheerlijkt, oneindig grootgemaakt in Zijn leven; eeuwig heerlijk gemaakt in Zijn dood[9]; zulks dat al de Goddelijke volmaaktheden des Vaders, Zijn

[9] De spreekwijze: Dat Jezus de wet groot gemaakt en verheerlijkt heeft, is ontleend uit Jesaja 42:21; welke plaats, in de Engelse overzetting van de Bijbel, aldus luidt: 'The Lord is well pleased for his righteousnesse sake, he will magnifie the law, and make it honourable'. Dat is: 'De Heere heeft een

rechtvaardigheid zelfs, ten hoogste kunnen verheerlijkt worden, wanneer Hij zondaren zaligt, door het geloof in de gerechtigheid van Zijn Zoon; Hij kan rechtvaardig zijn, terwijl Hij de goddelozen rechtvaardigt. De gelovige, hiervan bewust, is met God bevredigd. Daar hij niet langer onder de wet is, als een wet van het werkverbond, maar onder de genade, bemint hij de wet, en wandelt met God in blijde gehoorzaamheid aan haar. Hij begeeft zich op weg en wandelt van stap tot stap in het geloof voort; al zijn vrijmoedigheid tot God en zijn hoop op de Goddelijke gunst, eniglijk grondende op de gerechtigheid van de Borg. Hij werkt thans niet om zalig te worden, maar hij werkt, omdat hij gezaligd is; en alles wat hij mag verrichten, schrijft hij toe aan de prijs der heerlijkheid van Gods vrije genade. Hij werkt uit dankbaarheid; en dit is altoos eigen aan het geloof van Gods uitverkorenen. Nimmer mist het, zich te betonen door liefde. De Heilige Geest neemt het hart geheel in door de liefde Gods er in te openbaren, en daardoor lokt Hij de genegenheden tot Hem uit.
Wanneer het bevel gehoord wordt: 'Mijn zoon, geef Mij uw hart', dan is de zoon straks gereed en zegt: 'Heere, neem het en bezit het voor eeuwig'. En alle aangeboren vijandschap, welke tegen de overgifte des harten aan God, nog overgebleven is, wil de Heilige Geest ten onder brengen. Het is Zijn werk, het stenen hart weg te nemen en een vlezen hart te scheppen, dat zacht en willig is om de indrukselen der genade te ontvangen. Dezelfde vinger, die weleer de heilige wet op stenen tafelen schreef, schrijft haar nu op de vlezen tafelen des harten. En dan wordt de liefde tot God en tot de evenmens klaarlijk geleerd en krachtig aangedrongen. Welk een verandering baart dit in de wijze van gehoorzamen aan Gods wet! Zware zaken worden nu gemakkelijk verricht. Ruwe paden worden nu effen. Moeilijke dingen worden nu vermakelijk. De arbeid der liefde is een zoete arbeid, omdat het hart er bij is. De voeten lopen; de handen werken; al de vermogens zijn vaardig ter oefening, wanneer de liefde het gebied voert.

'O mijn God! laat het dus met mij gesteld wezen. Gij hebt mij een ernstige begeerte gegeven om met U te wandelen in Uw wegen; leid mij er op door Uw almachtige Geest. Laat Hem bij mij blijven, heilige Vader! als de Geest der aanneming tot kinderen, opdat ik U altijd dienen moge, als Uw verzoend kind, niet onder de wet, maar onder de genade. Gaarne wenste ik met U, bij elke stap, door het geloof te wandelen, en dat geloof werkzaam te betonen, door liefde tot U, en tot Uw heilige wil. O God, geef mij alle nodige genade, om heiliglijk voor U te wandelen. Laat Uw getrouwe belofte dagelijks aan mij vervuld worden. Schrijf Uw wet steeds klaarder in mijn binnenste, en laat ze meer kenbaar worden uitgedrukt in al mijn wandel. Ik wenste, Gij weet het, U meer lief te hebben. O mijn God, doe mij de uitnemende rijkdom van Uw liefde jegens mij, steeds levendig gevoelen, en laat het toenemend gevoel daarvan, mijn liefde tot U gedurig vermeerderen. Maak mij door de invloed van Uw goeden Geest bekwaam, om allen tegenstand, van binnen en van buiten, tegen mijn wandelen met U in liefde, gelukkig te overwinnen. Laat Uw Geest mij met kracht versterken in de inwendige mens, tot allen arbeid der liefde. Van Hem komt het vermogen, om de wegen Gods te omhelzen, en die met een voornemen des harten aan te kleven, te beminnen wat God bemint, en te haten wat Hij haat. O gezegende Geest des Vaders en des Zoons, maak mij gewillig, en doe mij gedurig in staat zijn, om de liefde des Vaders, in Zijn Zoon, te genieten, en laat het een toenemende liefde zijn,

---

welgevallen, of is wel vergenoegd, om Zijner gerechtigheids wil, Hij zal de wet groot maken, en haar heerlijk maken'.

steeds meer en meer overvloedig in kennis en in alle gevoelen, opdat ik moge lopen, en niet moede worden, wandelen tot het einde toe, en niet mat worden. Het zij zo! Uw dienaar geschiede naar Uw woord, op hetwelk Gij mij hebt doen hopen! Laat mij gemeenschap hebben met de Vader, in Zijn liefde, door de verlossing Zijns Zoons, door Uw invloed op mijn hart, van nu voortaan en eeuwig. Amen!'

ZESDE HOOFDSTUK

(6) Des christens wandel, in de betrachting van zijn plicht.

Het valt zeer moeilijk, op de enge weg der deugd lang achtereen voort te gaan. De hindernissen zijn velen. De ware aard en het gewicht van de onderscheiden plichten wel in te zien; ze uit de rechte grondbeginselen ter hand te nemen, en ze te verrichten in een betamelijke gemoedsgesteldheid; in dit alles voort te gaan, zonder verslapping of vermoeidheid, niet gedwongen maar vrijwillig, en het ware einde van de plichtbetrachtingen beantwoord te vinden: dit zijn grote moeilijkheden. Doch de christen zal die bezwaren enigermate verlicht zien, indien hij in zijn wandel acht geeft op hetgeen tevoren, aangaande de gehoorzaamheid of deugdbetrachting, in het algemeen gezegd is, en het hem gebeuren mag dat in praktijk te brengen.
Men kan het niet te dikwijls herhalen, dat een waar gelovige niet is onder de wet, als een wet van het werkverbond, verplicht om Gods geboden te onderhouden om het leven te verkrijgen, of op de overtreding er van onderworpen aan de bedreigde dood. Hij is niet onder de wet, in dit opzicht, maar onder de genade. Hij is met Christus verenigd, Die als zijn Borg, voor hem en in zijn plaats de wet onderhouden en de straf gedragen heeft. Hij heeft de Borggerechtigheid van Christus door het geloof aangenomen, en nu is hij in een volmaakt verzoende staat met God. Hij staat in de vrijheid, met welke Christus hem vrijgemaakt heeft. De genade heerst in hem en over hem, en maakt Zijn gehoorzaamheid aan God volmaakte vrijheid. Hij gehoorzaamt, doch het geschiedt alles in het geloof. Hij werkt, doch het is uit een gevoel van ‘s Vaders liefde jegens hem, in de Zoon. Dankbaarheid, door de Heiligen Geest geleerd, oefent haar invloed op zijn hart en wandel. Gods liefde is in zijn hart uitgestort en door zijn gedrag openbaart hij die naar buiten. Hij dient God met een dankbaar gemoed en zonder slaafse vrees, en doet aan mensen, uit liefde tot God, blijmoedig zoveel goeds als hij kan.
De gelovige kan op de weg der godzaligheid nooit voorspoedig voortgaan, tenzij hij leert, uit deze evangelische grondbeginselen, Gods wet te gehoorzamen. Hij heeft hun invloed bij elke stap nodig, want hij zal gedurig tegenstand ontmoeten. Het vlees wil niet bukken onder de genade. Het overgebleven grondbeginsel der verdorvenheid is altijd wettisch. De oude mens der zonde weet niets, dan van werken om het leven te verdienen, en wil zich aan geen andere weg onderwerpen. Onze zondige natuur is geheel voor het werkverbond. Joden, mohammedanen, heidenen, vals-genaamde christenen zijn het op dit stuk al tezamen eens; zij hopen, dat God hun genadig zal zijn om hun werken. En Gods kinderen vinden zich door deze geest van eigengerechtigheid min of meer bestreden, al hun dagen. Is het niet, mijn ziel! uw gedurige kwelling en last? Wordt gij er niet dagelijks door ontrust in uw plichtbetrachtingen? En hoewel uw begrippen zeer evangelisch zijn, het gebeurt maar al te vaak, dat uw praktijk er aan beantwoordt. O, bid dan God vuriglijk en veel, dat uw gemoed geheel evangelisch, en met de grondbeginselen van het Evangelie geheel en al doordrongen moge zijn, opdat gij uw plichten mocht verrichten uit zulke beweegredenen, als Hij Zelf eist en goedkeurt.

Gehoorzaamheid zijn wij Gode schuldig; dit komt de Schepper rechtmatig toe van al Zijn redelijke schepselen. De verplichting daartoe ontstaat uit de volstrekte afhankelijkheid der schepselen van de Schepper, en zij bestaat in een behoorlijke erkentenis van die afhankelijkheid, in de verordende weg, door een volmaakte en standvastige

toeheiliging van al de vermogens aan Zijn dienst zodat het schepsel zich geheel en al onderwerpt aan de wil van de Schepper en leve in een nimmer feilende gelijkvormigheid er aan; want de wil van God verbindt alle mensen op aarde, en alle engelen en gezaligden in de hemel. Gods wil is een onveranderlijke wet, alle schepselen eeuwig tot gehoorzaamheid verplichtende, niet enkel uit hoofde van zijn inhoud, maar ook, met opzicht tot het volstrekte oppergezag van de hoge Wetgever. En deze verbintenis heeft Christus in het Evangelie niet in het allerminste verzwakt, maar bij alle gelegenheden bevestigd en versterkt. Hoe beslissend zijn deze woorden: 'Meent niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen' (Mattheüs 5:17). De Wet te vervullen in Mijn eigen Persoon, als de Borg voor Mijn volk; en de liefde tot de Wet in hun harten te ontsteken, hen te neigen en bekwaam te maken om haar in al hun wandel te gehoorzamen; hoewel niet tot hetzelfde einde, waartoe Ik haar heb vervuld!' Gehoorzaamheid aan God is altijd en onveranderlijk onze plicht. Maar, daar de schuldige gehoorzaamheid Gode onttrokken, en de bedreigde straf rechtvaardig verdiend is, wordt de gelovige geleerd, zijn bevrijding van de straf, in Christus' volwichtig lijden, en de vervulling van Zijn verplichting tot gehoorzaamheid, in de volmaakte dadelijke gerechtigheid van Christus, te vinden. Dit geloof in zijn hart bezittende, wordt het gehoorzamen aan Gods geboden hem een vermaak. God is nu met hem bevredigd. God bemint hem in Zijn Zoon. Het is zijn onschatbaar voorrecht, het gevoel van die onderscheidende gunst in zijn hart te genieten. Tot dit einde wordt hem gegund met zijn God te wandelen. Welk een eer! De aanneming tot kinderen deelachtig geworden zijnde, wordt hij begunstigd met de liefde zijns Vaders, en toegelaten tot nauwe gemeenschapsoefening met Hem. Welk een geluk! De Vader zegt tot hem: 'Mijn kind, al het Mijn is uwe, het is u om niet geschonken in Jezus, en gij wordt nu genodigd, om Mij en het Mijn te genieten, in een heilige wandel'. Hier wordt de plicht zijn voorrecht. De plicht wordt hier veredeld, en vergeestelijkt tot een evangelische genadegave. Hij is er toe verbonden, maar het is met koorden der liefde. De liefelijke banden van dankbaarheid trekken zijn hart tot gehoorzaamheid, tot een vrijwillige, heilige, evangelische gehoorzaamheid aan God.
Hij gehoorzaamt, niet als een slaaf, maar als een zoon; niet uit vrees, maar uit liefde en omdat Christus hem vrijgemaakt heeft; niet om in de Goddelijke gunst hersteld te worden, vergeving van zonden te verkrijgen, en gerechtvaardigd te worden; maar omdat God dit alles aan hem gedaan heeft, en hem verder alle goeds zal schenken; niet om door zijn gehoorzaamheid de hemel te verdienen; maar omdat de hemel voor hem en hij voor de hemel bewaard wordt. Hij beschouwt daarom zijn plicht, als grotelijks veredeld door het Evangelie. Elke daad van plichtbetrachting in het geloof verricht, is een daad van gemeenschapsoefening met de Vader en met de Zoon; en door de genade van de Heiligen Geest, brengt elke daad met zich de ondervinding van 's Vaders liefde, door de genoegdoening van de Zoon. Hij oefent gemeenschap met God in alles wat hij doet. Dit verhoogt en veredelt de plicht. De plichtbetrachting wordt hierdoor verheven tot een Goddelijke eer; want zij wordt hierdoor, voor hen die in Christus zijn, het hoogste voorrecht, dat zij aan deze kant van de hemel kunnen genieten.

Wanneer de Heilige Geest de wet in het hart schrijft, dan onderwijst Hij deze gehoorzaamheid des geloofs. Hij neemt de plicht niet weg, maar Hij dringt tot hem door, uit rechte grondbeginselen, en bestuurt die tot het rechte einde. Dezelfde plichten houden plaats in het Evangelie, maar niet uit dezelfde gronden en beweegredenen. Wettische plichten als voorwaarden van leven, kunnen niet volbracht

worden. Volgens de uitspraak van de Opperrechter Zelf, zal uit de werken der wet geen vlees gerechtvaardigd worden voor Hem. Daarom komt de wet, als een wet van het werkverbond, in de gehoorzaamheid van de christen niet te pas. Hij gehoorzaamt, omdat hij vrijgemaakt is van dat verbond; niet vrijgemaakt van het betrachten van de plichten welke dat verbond eiste, maar bevrijd om ze te betrachten uit wettische beginselen; zodat hij door de onderhouding van de wet het leven niet behoeft te verdienen, noch om haar overtreding de bedreigde dood behoeft te vrezen. Het gehoorzamen is zijn voorrecht omdat hij verlost is. Hij werkt uit een vrijwillige geest en met een dankbaar hart. Al zijn plichten verricht hij in het geloof. Hij is er geestelijk in gezind, handelende uit het strelend grondbeginsel, van Gods liefde jegens hem in Christus, zoals die aan zijn hart geopenbaard is door de Heiligen Geest. Hij verwacht hun gunstige aanneming bij God, alleen om de voorbidding van Christus; en als hij ze verricht heeft, begeert hij genade van Christus, om er Hem alleen de eer van toe te brengen. Dus tracht hij in elke plicht gemeenschap te oefenen met God, in Christus, door de Geest, en een welriekende reuk, een Gode aangename en welbehaaglijke offerande, Hem op te dragen.
Wat uw plicht ook van u eisen mag, o mijn ziel, gedenk dat gij onder de genade zijt, en het uw plicht is, het in het geloof te doen. Beschouw de twee tafelen in de hand van uw Verlosser, en ontvang de geboden der wet uit Zijn mond. Gelukkig, Jezus is uw Wetgever! Zijn Geest zal uw gehoorzaamheid evangelisch maken. Hij zal er u uit een vurige liefde in werkzaam doen zijn, en er met lust en ijver in doen voortgaan. Gij zult, onder vertegenwoordiging van het eeuwig beminnelijk Voorwerp van uw liefde, uw plichten met het innigst vermaak, met zalig genoegen verrichten, ja uw geloof, door liefde tot Hem werkzaam, zal de gemeenschapsoefening met God, in alles wat gij doet, de blijdschap van uw hart en de vreugde van uw leven doen uitmaken.

O, smeek uw Goddelijke Leraar, dat Hij uw gehoorzaamheid dus geestelijk doe zijn. Van Hem alleen kunt gij leren, de gehoorzaamheid aan de twee grote geboden, welke de hoofdsom van Gods wil bevatten.
In het eerste wordt Gods natuur geopenbaard, en de wijze van Zijn eredienst.
Hij is de Heere uw God, Jehovah uw Elohim. Jehovah betekent de eeuwige, onafhankelijke en onveranderlijke Godheid; en Elohim, de Personen in het Goddelijk Wezen: Vader, Zoon en Geest, bezitters van hetzelfde eeuwige Goddelijk Wezen en Goddelijke Heerlijkheid, zonder enig onderscheid of ongelijkheid. Er kan geen ware godsdienst zijn, zonder het ware Voorwerp van de godsdienst, en Hij kan niet gediend worden tenzij Hij gekend wordt; daarom is het een onvermijdelijke plicht de Heere God te kennen. Maar hoe zal de gevallen mens tot die kennis geraken? Hij heeft haar door de zonde verloren; en hij kan door geen redekaveling of eigen natuurkrachten haar wederkrijgen.
Het is een bewezen zaak, dat geen sterveling uit zichzelf, God recht kan leren kennen. En door onfeilbaar gezag wordt ons verzekerd, dat de wereld door haar wijsheid God niet heeft gekend. Er is geen rechte beschrijving van de Godheid, buiten hetgeen in de Schrift geopenbaard is; en het is eniglijk door het onderwijs van de Heiligen Geest, dat iemand op een zaligmakende wijze kan verstaan hetgeen geopenbaard is. Hij, als een Geest der wijsheid en der openbaring, opent de ogen van het verstand, stelt het Voorwerp er aan voor, en geeft er een klaar denkbeeld van. Hij neemt het uit de dingen Gods, en toont het Zijn leerlingen. Hij leidt hen niet in, in afgetrokken redekavelingen over de Goddelijke natuur, of wat de volstrekte Godheid is; maar Zijn lessen zijn nuttig, en hebben invloed op de praktijk. Hij leert de Personen in de Godheid

kennen, zoals Zij in het genadeverbond in betrekking staan tot de zondaar. Door Hem leert men de Vader kennen; want dus schrijft de apostel: 'Gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welken wij roepen: *Abba, Vader'* (Romeinen 8:15). Door Hem gelooft men in de Zoon; want 'niemand kan zeggen dat Jezus de Heere is, dan door de Heiligen Geest' (1 Korinthe 12:3). Hij ontdekt des Vaders liefde in de Zoon, met al haar rijke genadegaven en overvloedige zegeningen, gelijk geschreven is: 'Wij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn' (1 Korinthe 2:12). Hij maakt de Gever en de gaven bekend; en tot ditzelfde einde wordt Hij ontvangen. 'Hij schijnt in het hart, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus' (2 Korinthe 4:6). En dit is zaligmakende kennis des Vaders en des Zoon; want hierdoor wordt het verstand weder tot Gods beeld hersteld; en de nieuwe mens wordt vernieuwd tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft.

O, welk een grote weldaad! Wat kan meerder dank en lofzegging vereisen? En deze weldaad, o mijn ziel, is de uwe. Onuitsprekelijk groot is des Heeren goedertierenheid omtrent u. Hij heeft Zichzelf aan u bekend gemaakt. Zijn beeld is in uw verstand. Zijn licht bestraalt het. Gewis, dit is een zaak niet minder groot, dan toen Hij de eerste keer het licht uit de duisternis deed schijnen; want daardoor geloof ik in Hem, en weet dat Hij mijn Vader is. Dierbare Naam! De liefde van Zijn hart, en die is oneindig, de zegeningen Zijner liefde, en die zijn ontelbaar, wil Hij mij doen genieten, en zulks vrijgunstig, uit loutere genade, naar Zijn eigen vrijmachtig welbehagen. Hij heeft mij geroepen tot de aanneming tot kinderen, tot de hoogste waardigheid, ja tot eeuwige eer, een kind van de allerhoogste God te zijn! God is mijn Vader, mijn nieuwe geboorte is uit Hem, hetgeen uit de Geest geboren is, is geest, en heeft gemeenschap met de Vader der geesten. Zie, hoe groot een liefde mij de Vader gegeven heeft! Geen vader beminde ooit, of kan ooit zozeer zijn kind beminnen, als mijn Vader Die in de hemelen is, mij bemint. En in het gevoel hiervan, wens ik Hem te beminnen, Hem met een voornemen des harten aan te hangen, en dankbaar alles wat ik heb en ben aan Zijn dienst en tot Zijn eer te heiligen. O, Gij, Goddelijke openbaarder van deze liefde, verlicht mijn verstand, beweeg mijn genegenheden, opdat ik moge opwassen in de kennis van mijn Vader in Jezus Christus!
Want in Hem alleen kan de Vader gekend worden. Hij is Zijn Vader, gelijk van ons Verbondshoofd, en daarom onze Vader in Hem. God is niemands Vader, dan alleen in Christus. De naam Vader heeft zijn opzicht tot Christus als de Eerstgeborene, en daarna tot al Zijn zaad. Hij is de Vader van onzen Heere Jezus Christus, uit Wien al het geslacht in de hemel en op aarde, genoemd wordt; en hun aanneming tot kinderen van de hemelse Vader, heeft haar grond alleen in Christus. Hij nam op Zich, mens te worden en te leven en te sterven, voor de vele kinderen die Hij ter heerlijkheid leiden zou; en ingevolge van dit ondernomen en volbrachte werk, behaagde het de Vader alle volheid van genade voor hen op te leggen in de Godmens, hun Verbondshoofd. En het behaagt de Geest, van deze volheid te getuigen, en de gelovigen bekwaam te maken, om daaruit genade voor genade te ontvangen. Dus openbaart Hij Immánuël aan hen. Zij kennen Hem, en worden één met Hem. Hij is hun Heere en hun God; en door het geloof leven zij in Hem, en door Zijn invloed. Vertrouwende op Zijn verzoening en gerechtigheid, hebben zij vrede met hun verzoende Vader, en genieten Zijn liefde, in hun harten uitgestort door de Heiligen Geest. Op de Heere wachtende, in het gebruik van de verordende middelen, wassen zij op in de kennis van de wonderbare Persoon,

God-Jezus. Zij zien steeds meer van het Goddelijk heerlijke van Zijn verlossingswerk; en door dagelijks er op te steunen, genieten zij steeds meer van de dingen die met de zaligheid gevoegd zijn. Driemaal zalig zij, wiens kennis van Jezus dus toeneemt! Hun zielsgenoegen heeft een voorwerp dat geen palen kent. Zij mogen het bepeinzen; en gedurig zullen zij nieuwe wonderen, nieuwe stof tot vreugde in Hem vinden, tot in de eindeloze eeuwigheid. O gij hoog-begenadigden! lees en aanbid de wonderen, reeds voor u gewrocht; waar onder dit geen van de minste is: 'Wij weten dat Gods Zoon gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen; en wij zijn in de Waarachtige, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God en het eeuwige Leven' (1 Johannes 5:20). Zalige kennis! Hun is het verstand gegeven, en zij hebben op een zaligmakende wijze de Vader en de Zoon leren kennen, door het onderwijs van de Heiligen Geest. Jehovah is hun Elohim.
Dus leren zij het eerste gedeelte van hun plicht, hetwelk hen leidt tot het tweede:

Namelijk, de Personen in de Godheid lief te hebben, omdat zij in die aanminnigste betrekking tot hen staan.
Zij beminnen de Vader, die hun Vader is in Jezus Christus. Zij hebben van Zijn dierbare liefde niet slechts gehoord en er in geloofd, maar die ook genoten. Zij is in hun harten uitgestort door de Heiligen Geest, die alle tegenstand tegen Zijn liefde overwonnen heeft, ja de vijandschap zelf daarvoor heeft doen zwichten. Het geweten gereinigd hebbende door het geloof, reinigt Hij ook het hart; Hij stort er een gevoel van die liefde in uit, welke Hem bewoog Zijn eniggeboren Zoon, en met Hem alle zegeningen, op aarde en in de hemel hun te schenken. Hierdoor maakt Hij de genegenheden gaande, in heilige begeerten om meer met de Vader der barmhartigheden verenigd te worden. Het is eigen aan de liefde, te verlangen naar vereniging met het geliefde Voorwerp. De Heilige Geest heeft het Voorwerp ontdekt, en de begeerte ontstoken; en Hij vervult al de begeerten die Hij Zelf verwekt heeft. Hij leert alle Gods kinderen, God hun Vader te kennen, en doet hen Zijn liefde jegens hen in Zijn Zoon ondervinden; en dan kunnen zij niet anders dan Hem liefhebben. Hij schept tot hetzelfde einde, een nieuw hart in hen, en doet hen begrijpen, dat des Vaders liefde geheel genoten wordt door de Zoon; en daarom wordt de Vader en de Zoon van hen bemind met een onverdeelde liefde.
Zoon van God; deze naam moest ons gedurig herinneren de wonderbare liefde van onze God, in het grote verlossingswerk. De Zoon van de eeuwig levende God nam op Zich, vlees te worden. Welk een wonder van liefde! Hij verbond Zich bij Zijn Vader, om de Borg van Zijn volk te zijn, voor hen en in hun plaats de Wet te onderhouden, en de straf die zij verdiend hadden, te ondergaan; en dan zou de Godmens, de éne Middelaar Jezus Christus, voor eeuwig al de volheid der verbondszegeningen bezitten, om die aan Zijn volk mede te delen. Des Vaders liefde, de genade en gaven van de Heiligen Geest, komen alle tot hen door Christus. De gelovige wordt daarom geleerd, in alles wat hij doet, gemeenschap met Christus te hebben. Zijn veiligheid, zijn zaligheid, zijn hoop op de eeuwige heerlijkheid, al zijn geluk in tijd en eeuwigheid, zijn zegeningen, die hij alleen uit de volheid van de Godmens moet ontvangen. Want Hij is 'het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente'; Hij is 'de vervulling Desgenen Die alles in allen vervult' (Éfeze 1:23). En zolang een lid, uit de volheid van het Hoofd, leven, gevoel en zaligheden ontvangt, zal het steeds nieuwe beweegredenen vinden om zijn Goddelijke Verlosser te beminnen. Wat zal zijn genegenheden aan Jezus verbinden, indien de dankbaarheid dit niet doet? Jezus bezit alles, wat in staat is om het hart in te nemen. Hij heeft schoonheid om de liefde te

ontsteken, zegeningen om ze te vermeerderen, verrukkende en heerlijke bekoorlijkheden, machtig om de liefde tot in alle eeuwigheid gedurig te doen aanwassen. Zijn schoonheid heeft geen weerga. Alles wat in enig aards voorwerp beminnelijk is, is enkel een straal van Zijn schoonheid, en moet ons tot Hem opleiden; het is slechts een vonk, welke de gadeloze bekoorlijkheden van Immánuël aanduidt. Dus is het ook gelegen met de beminnelijkheid van de hemelse voorwerpen. De heiligen en engelen bezitten geen schoonheid, dan die Jezus' liefde op hen gelegd heeft. Hij is de Heere en gever van al hun heerlijkheid. Hoe heerlijk moet Hij Zelf dan wezen! Hij is de mijne, zegt de gelovige christen, en mijn eigendom aan Hem, maakt Hem recht heerlijk in mijn oog. Weleer zag ik geen schoonheid in Hem, om welke ik Hem zou begeerd hebben; maar thans is Hij mijn Liefste en mijn Vriend. Alles wat waarlijk schoon en beminnelijk is, zie ik in mijn Heere en God. Alles wat, buiten Hem, mijn hart poogt te winnen, is slechts een schaduw; het wezen van de zaak is Jezus. Hij maakt Zich dagelijks beminnelijker aan mijn hart, door Zijn ontelbare gunstbewijzen. Gedurig ontvang ik uit Zijn volheid de één of andere zegen; en dit maakt Hem tot het middelpunt van al mijn geluk. Elke opslag van het geloofsoog, doet mij enige nieuwe voortreffelijkheid in Hem ontdekken, en brengt mij enig nieuw bewijs van Zijn goedheid aan; en dit verbindt mijn hart steeds nauwer aan mijn dierbare Zaligmaker. En als ik vooruit zie, tot de heerlijkheid die geopenbaard zal worden; wanneer ik mijn dierbare Jezus aangezicht aan aangezicht aanschouwen zal, Hem gelijk zal wezen, Hem, en in Hem al de zegeningen van een Drie-Enig God, in alle eeuwigheid genieten zal. O, dit is te groot voor mijn tegenwoordige bevatting! Echter dringt het mij, om mijn gehele ziel aan die hemelse Liefhebber over te geven. 'Verheerlijk Hem dagelijks in mij, o Gij, getrouwe Getuige van Jezus, en doe mij gedurig stof vinden, om U met dezelfde onverdeelde liefde te beminnen, welke Gij in mijn hart jegens de Vader en de Zoon ontstoken hebt'.

De Heilige Geest is Jehovah, een Persoon in de eeuwige Godheid, Zelfwezig met de Vader en de Zoon. Zijn naam Geest, drukt uit de wijze van Zijn bestaan, en uitgang van de Vader en de Zoon. Hij is het ook Die het geestelijke leven inblaast of mede-deelt. Alles wat door Hem ten dien opzichte verricht wordt, strekt tot heiligheid; en daarom wordt Hij genoemd de Heilige Geest. Zijn ambt in het verlossingswerk, zowel als Zijne Zelfwezigheid met de Vader en de Zoon, maken Hem het waardig Voorwerp van dezelfde Goddelijke eredienst, en van dezelfde liefde. Hij nam op Zich, de oogmerken van des Vaders liefde in de Zoon uit te voeren. De vervulling er van, hangt geheel af van Zijn genade. De Zoon is Mens geworden; Hij heeft een eeuwige gerechtigheid aangebracht, en verzoening gemaakt voor de zonden; de Vader is met Zijn volbrachte werk voldaan, en heeft Zijn welgevallen er in bewezen; de Godmens is nu verhoogd op de troon der heerlijkheid, en bekleed met alle macht in hemel en op aarde. Hieraan geeft de Heilige Geest getuigenis. Het is Zijn Goddelijk ambt, de zaligheid door Jezus verworven, toe te passen en krachtdadig te maken. Hij doet alles in de erfgenamen der belofte. De Vader gaf hen aan de Zoon; de Zoon betaalde de zoenprijs voor hen; doch zij zijn in de algemene staat van bederf begrepen, dood in zonden en misdaden, totdat de Geest des levens in hen komt. Zij beseffen noch hun strafschuld, noch hun gevaar, totdat Hij hen overtuigt. Zij zijn geheel onkundig van God en de Goddelijke dingen, totdat Hij hen wijsmaakt tot zaligheid. Zij kunnen in Jezus niet geloven, totdat de Geest hen zulks leert. Zij kunnen zich niet verblijden in des Vaders liefde, totdat de Trooster hen die doet gevoelen. Zij zijn krachteloos, totdat zij met kracht versterkt worden door de Geest, in de inwendige mens. Zij kunnen niet

voortgaan op de weg der godsvrucht, dan door een bestendige invloed van de Geest. Zij kunnen niet volharden tot het einde toe, tenzij Hij steeds bij hen blijft. Dus is Hij de Heere, Die het leven geeft. Hij begint het goede werk, Hij zet het voort en voleindigt het, tot de dag van Jezus Christus. Elke werking van het geestelijke leven is van Hem; en allen die Hij levend maakt, doet Hij gevoelen wat zij aan Hem verschuldigd zijn. Hij openbaart Zijn liefde aan hen, en daardoor trekt Hij hun liefde tot Hem. Zij ondervinden hoe groot de liefde van de Geest is. Zij gevoelen hun verplichtingen aan Hem en wensen Hem dankbaar te wezen. Zo worden hun genegenheden gericht tot het waardige Voorwerp van liefde en hulde. Zij ontvangen dagelijks de zegeningen van des Vaders liefde, door het geloof in de genoegdoening des Zoons, door de toepassende kracht van de Heiligen Geest; en hierdoor wordt hun hart verenigd met het eerste en grote gebod; het wordt hun innig zielsvermaak, de Heere hun God lief te hebben.

Overweeg hier, mijn ziel, of gij werkzaam zijt uit het beginsel van dankbaarheid aan de Heere uw God. Indien ja, dan zal u Zijn juk zacht en Zijn last ligt vallen. Gij zult u tot de plichten niet begeven met een slaafse geest, hopende Zijn liefde te verwerven door de verdienstelijkheid van uw verrichtingen, of vrezende met vele slagen geslagen te worden, omdat gij daarin gebrekkig zijt. Uw God, Wien gij dient, is uw liefhebbende Vriend en tederhartige Vader. Hij heeft u liefgehad in Jezus, vrijgunstig, uit loutere genade; niet om de werken door u verricht, of te verrichten. Immánuël is uw Zaligmaker; Zijn liefde tot u, is ondenkbaar groot; geen verstand van engelen of gezaligde geesten kan ze bevatten, want ze gaat alle kennis te boven. Niettemin heeft de Heilige Geest haar aan u geopenbaard. Hij bemint u gelijk de Vader en gelijk de Zoon, met dezelfde Goddelijke liefde. Uw verplichting is enerlei, gij zijt aan de drie Personen der eeuwig gezegende Godheid gelijke dank verschuldigd. Gij wordt geroepen om onder een gevoel van deze uw oneindige verplichting te wandelen op de weg van Gods geboden. Liefde tot de Persoon, Wien gij dienen moet, zal de dienst aangenaam maken. En gij hebt de Heere uw God lief. Hij heeft Zich, met al de weldaden van het verbond, aan u gegeven tot uw deel; en deze weldaden worden genoten, in het wandelen met Hem. Beschouw uit dit oogpunt en in deze overreding, uw plicht. Uw gehoorzame betrachting er van, is een uitdrukking van dankbaarheid aan uw waardigste Vriend, en het is de weg om Zijn Goddelijke vriendschap te genieten. Het is uit liefde tot u, dat Hij het van u eist, en Hij wil, dat gij uit liefde jegens Hem, aan Zijn eis gehoorzaamt. O! hoe zalig is de plicht, wanneer men daardoor gemeenschap met God oefent! Hij wil, dat gij nabij Hem blijft, ten einde een gevoel van Zijn genaderijke nabijheid in uw hart te onderhouden, en zo met Hem te wandelen, dat Zijn liefde jegens u op elke stap bevestigd wordt; en daarom moet gij trachten een bestendige nabijheid en heilige gemeenschap met Hem te bewaren, in alles wat gij doet. Dit is de wil van uw God. Mocht dit ook uw wil zijn, o mijn ziel! bepeins veel deze heerlijke weg van evangelische plichtsbetrachting. Bid, dat gij die meer mocht leren kennen, en er dagelijks op een meer geestelijke wijze op mocht voortgaan. Laat dit in al uw bezigheden plaats hebben; in uw beroep, zowel als in uw godsdienstoefeningen, in tijdelijke zowel als in hemelse dingen. Stel in alles de Heere gedurig voor u, en leef zo, en handel zo in alle zaken, dat gij daarin gemeenschap oefenen mocht met uw God en Vader, in Jezus Christus, door de genade van de Heiligen Geest.

Wanneer God dus het beminde Voorwerp van uw vergenoegd hart geworden is, dan zullen u alle wegen waarin Zijn liefde genoten wordt, beminnelijk worden. De tijd, de plaats, de middelen om Hem te ontmoeten, zult gij hoog waarderen en er vurig naar verlangen. Het kan niet anders, of uw hart moet wezen waar uw schat is. Gij zult geen aansporing behoeven tot het gebed, noch zweep, om u naar de openbare godsdienst te drijven. Het zal genoeg zijn dat de Heere aldaar is. Toen de Heere tot David zei: 'Zoek Mijn aangezicht', antwoordde zijn hart: 'Ik zoek Uw aangezicht, o HEERE' (Psalm 27:8). Zijn hart zei het. Zijn genegenheden waren op God gezet, en hij was vaardig om te zoeken, overal waar God te vinden was. Geen gejaagd hert kon sterker hijgen naar de waterbeken, dan zijn ziel verlangde naar God. Zijn hoop, wanneer hij iets verrichtte, was: Gods genaderijke nabijheid te mogen genieten; en zijn zaligheid daarin, was: gemeenschap met God te oefenen. Dit is evangelische plichtbetrachting. En welk een heerlijk voorrecht is dit! O! dat het mijn gelukkige ondervinding zij, dus de Heere te ontmoeten in al Zijn wegen, en Hem te genieten in mijn dagelijkse wandel! Ten einde gij in deze Goddelijke gemeenschapsoefening mocht toenemen, zo overweeg o mijn ziel, enige van de plichten van de eerste tafel van Gods wet, en leer die betrachten uit evangelische grondbeginselen. De eerste en voornaamste plicht, is het gebed; hetwelk bestaat, in het onderhouden van een dagelijkse omgang met uw God bij alle gelegenheden. Dit is de ademtocht van de begenadigde ziel. Zij hijgt naar de hemelse lucht, en wil er als haar eigenaardige hoofdstof in leven. Er is een weg voor haar geopend tot de troon der heerlijkheid, en Gods kinderen mogen tot haar met vrijmoedigheid toegaan; want het is een genadetroon, en Hij Die er op zit, hoort en beantwoordt gaarne hun verzoeken. Hij is hun Vader. 'Ik ga heen', zei Jezus, 'tot Mijn Vader en uw Vader. De Vader Zelf heeft u lief. En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen' (Johannes 14:13; 16:27; 20:17).
Hij is het beminnenswaardige Voorwerp van het gebed: een verzoende Vader in Jezus, Wiens hart zeer teder is voor de klachten en ellenden van Zijn kinderen; Zijn beloften zijn verklaringen van Zijn zuivere liefde; op de vervulling van die beloften staat te maken, strekt Zijn waarheid en trouw tot eer, en doet ons de beloofde zegeningen verkrijgen. De Heilige Geest blijft bij Gods kinderen, om hen te leren, dus in het geloof te bidden. Hij komt hun zwakheden ter hulp, in het gebed, versterkt hun genadegaven, en deelt hun Zijn vertroostingen mede. Hij leert hen met vrijmoedigheid naderen, en toegang vinden met vertrouwen. Alles wat hun Vader vrijgunstig beloofd heeft hun in Jezus te schenken, mogen zij in het geloof vragen, niet twijfelende; want zij weten dat Zijn beloften niet feilen kunnen. Zij vinden ze dagelijks vervuld; en dit vermeerdert hun heilige gemeenzaamheid met hun Vader. Hij genaakt nader tot hen, en zij tot Hem. Deze hun onderlinge verkering moge belemmerd, maar zij kan niet ten enenmale afgesneden worden. God is altijd gezind te horen, hoewel de gelovige niet altijd in staat is om met een verruimd gemoed te bidden. Het blijft zijn voorrecht, hoewel hij er niet altijd groot vermaak in vindt. Maar zo hij aanhoudt, in het standvastig gebruik maken van zijn voorrecht, zal hij er weer zijn vermaak in vinden, en God zal de genadige belofte aan hem vervullen: 'Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis' (Jesaja 56:7).

Dus leert een kind van God het gebed te beminnen, ja te bidden zonder ophouden. Hij leeft onder zijns Vaders oog, en in gedurige afhanging van zijns Vaders zorg voor hem, nacht en dag. En hij heeft hierdoor een niet minder ware en duurzame

gemeenschap met de Goddelijke dingen in zijn ziel, dan hij heeft met de dingen van deze wereld, in zijn lichaam.
O, welk een verheven voorrecht is dit! Hoezeer wordt het gebed hierdoor veredeld! Het is geen wettische plicht, omtrent een volstrekte God, maar een genaderijke verkering met een Verbondsgod; niet geoefend, opdat Hij ons zou beminnen, maar omdat Hij ons bemint; niet, opdat Hij ons tot Zijn kinderen zou maken, maar omdat wij Zijn kinderen zijn. In dit geloof behoort de plicht van het gebed altijd verricht te worden. Gaat het met zwakheden gepaard, als: met afzwerving, ernstloosheid, en dergelijke; wij moeten gedenken (hoezeer die gebreken zijn af te keuren, en ons billijke stof tot verootmoediging geven), dat wij niet verhoord worden om de goedheid van onze gebeden, noch die beantwoord worden om de ernst waarmee wij ze voordragen. Datgene waardoor onze personen bij God aangenaam zijn, is ook de grond waarop onze plichtbetrachtingen bij Hem in gunst worden aangenomen. Wij, in alles wat wij verrichten, worden alleenlijk aangenomen in de Geliefden. Want 'door Jezus Christus hebben wij de toegang door één Geest tot de Vader' (Éfeze 2:18). Onze toegang is door Jezus Christus. Steunende op Zijn volbrachte Borgwerk, naderen wij in de tegenwoordigheid des Vaders; en geleid door de Heiligen Geest, bidden wij in het geloof. 'Wij weten, dat wat wij ook bidden' in de Naam des Zoons, 'wij de beden verkrijgen die wij van Hem gebeden hebben' (1 Johannes 5:15). Dit vergeestelijkt het gebed en maakt het een zeer heerlijke verrichting; omdat daarin een hemelse gemeenschap met God geoefend wordt; gemeenschap met de Vader, in de Zoon, door de éne Geest.

Deze zijn enige van de voorrechten van het christelijk gebed. Gij schikt er u toe o mijn ziel, om er uw God in te ontmoeten, met uw Vader te verkeren, Hem aan te roepen om de vervulling Zijner beloften in Jezus gedaan, te wachten op Zijn genadig antwoord, en Hem de schuldige eer en hulde te bewijzen. O, wat zalige tijden Hebt u in deze gemeenschapsoefening met uw God, meer dan eens, genoten! Hoe deed Hij u Zijn gunstige nabijheid en oneindige goedertierenheid ondervinden! Vond gij niet Zijn hart ontsloten, Zijn oren geneigd en Zijn handen geopend, om u de bede uwer lippen te schenken? En wanneer gij zulk een genoeglijke gemeenschap met uw God in het gebed niet ondervond, werd echter uw vertrouwen op Zijn onwankelbare toezeggingen geoefend en gesterkt; gij liet uw verzoeken in de hand van uw Vriend en Voorspraak, steunende op die heerlijke beschrijving, welke in het heilig Woord van Hem gegeven wordt: 'En er kwam een andere Engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en Hem werd veel reukwerk gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar dat voor de troon is. En de rook des reukwerks met de gebeden der heiligen ging op van de hand des Engels voor God' (Openbaring 8:3-4). 'O Gij, grote Engel des verbonds! bied dus mijn gebeden der Godheid aan. Zij zijn niets waardig, tenzij bewierookt met Uw Goddelijke geur. Laat ze altijd van Uw hand opgaan, met de rook van het reukwerk van Uw offerande en voorbidding. Gezegende Geest des gebeds! vermeerder mijn geloof, opdat ik meer moge vertrouwen op een gebed-horende God en Vader, altijd gereed om Zijn kinderen alle beloofde goed te schenken in Christus Jezus. Amen'.

Met bidden gaat lofzegging tezamen. Het gebed des geloofs, zal gedurig stof verschaffen tot lof en dank. Het ene is een vertrouwend verzoek aan God, om alle beloofde zegeningen; het ander is een erkentenis voor verleende zegeningen. God lof en dank toe te brengen, was de geliefkoosde bezigheid van de mens, in de staat van

onschuld; het was zijn zaligheid. Elke ademhaling in Eden, was lof. De verloste mens heeft er nog meer reden toe. Zijn verplichtingen zijn veel groter dan die van Adam. Door Gods onbegrijpelijke genade uit zijn val hersteld; van schuld en ellende, waarin hij door de val gedompeld was, verlost; tot dit heil uit loutere gunst verkoren en geroepen; door het geloof een deelgenoot er van geworden; tot een erfgenaam van God, en mede-erfgenaam van Christus gesteld; o, welke beweegredenen tot gedurige dankbaarheid en lof! En deze beweegredenen werken krachtdadig, wanneer de Heilige Geest ons doet zien de dingen die ons van God geschonken zijn. Hij maakt er ons gevoelig over, en dankbaar voor; want Hij bewaart in de ziel een gelukkige armoede des geestes, een bijblijvend en verootmoedigend besef van onze behoefte en onwaardigheid; en dus legt Hij een zekere grond, voor de oefening van dankbaarheid. Elke zegen die wij ontvangen doet ons dan uitroepen: 'Waarom mij? Wie ben ik, en wat is mijns vaders huis, dat God aan mij zo vele weldadigheden bewijst? Ik moet het alles toeschrijven aan vrijmachtige, alles te boven gaande, onbegrijpelijke genade en barmhartigheid'. 'Gezegend zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die mij gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus!' (Éfeze 1:3). Al deze zegeningen vloeien voort uit 's Vaders liefde in Zijn Zoon, en de Heilige Geest heeft die grenzeloze oceaan van liefde aan mij ontdekt, en mij menigmaal verkwikt, door dien levengevende stromen. Hij heeft mij bekend gemaakt het welbehagen van 's Vaders wil, hetwelk Hij voorgenomen had in Zichzelf, om mij, door Zijn onderscheidende genade, te verkiezen tot één van Zijn kinderen; en door het geloof in Jezus Christus, lees ik mijn aanneming, en neem bezit van de erfenis der kinderen. Mijn ondervinding van deze zegeningen lijdt geen twijfel, alzo ik uit de volheid van Jezus steeds genade voor genade ontvang. O, hoe groot is mijn schuld! Zij is oneindig, gelijk de grootheid van de Weldoener. Hoe groot moest dan mijn dankbaarheid zijn!
'Het is zeer billijk, recht en betamelijk, dat ik ten allen tijde en aan alle plaatsen, U dank bewijze, o Heere, heilige Vader, almachtig, eeuwig God! Ik loof daarom en verheerlijk met al de hemelingen Uw heerlijken Naam, en wens die eeuwig te roemen en te verheffen, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen! Hemel en aarde zijn vol van Uw heerlijkheid! Geloofd zij de Heere, de Allerhoogste! Amen'.

Zodanig zij, o mijn ziel, uw dagelijkse schatting van lof en dank, aan uw Goddelijke Weldoener. Overweeg wat gij Hem verschuldigd zijt; hoe groot, hoe menigvuldig, hoe eindeloos Zijn gunstbewijzen zijn aan u de aller-onwaardigste. Beschouw Zijn goedheid, in u het aanzijn te geven, en dat te onderhouden. Gedenk, van hoe vele gevaren en smarten Hij u bevrijd heeft; wat gezondheid, voorspoed, en aardse genoegens, Hij u uit loutere goedertierenheid heeft geschonken, en welk een gedenkteken van Zijn lankmoedigheid gij zijt. O, welk een wonder, dat zulk één als gij zijt, niet ter helle is gedaald! Bereken hierbij, zo gij kunt, al de geestelijke weldaden en zegeningen, die gij van 's Vaders liefde in Jezus ontvangen hebt; tot welke zaligheden, in de tijd niet alleen, maar ook in de eeuwigheid, gij in Hem recht en aanspraak hebt verkregen. Voeg de ganse som bijeen, en zie of gij de getallen noemen kunt. Nee, zij gaan de bevatting van alle geschapen verstand te boven. Zijn weldaden reiken tot aan de hemelen, en zij zijn eeuwigdurende. Bedenk daar benevens aan wie gij dit alles verschuldigd zijt. Het is, aan een fel beledigd God, Die billijk al Zijn volmaaktheden had mogen verheerlijken, daarin om uw zonden te straffen; maar Die, door onbegrijpelijke, door verwonderlijke genade, u uitverkoren en geroepen heeft tot aanneming tot kinderen. Hij is uw Vader; dit is de springbron van al uw heil.

In liefde gaf Hij Zijn Zoon over, om uw zaligheid te verwerven; en Zijn Geest heeft u bewrocht, om te geloven, en haar te genieten. Dit is de bron van al uw lof. Het voorwerp van uw dankzegging is uw Verbondsgod, Die in zulk een betrekking van liefde tot u staat, als welke u onder eeuwigdurende verplichting moet brengen. In al uw lofzeggingen moet gij daarom gedenken aan uw betrekking tot Vader, Zoon en Geest, aan uw verplichting, uw steeds toenemende, eeuwig toenemende verplichting, voor die aller-zaligste betrekking. Uw lof- en dankzegging kan niets van die verplichting afdoen. De gezaligden in de hemel doen niets meer, dan die te erkennen. Terwijl zij lofzingen, groeit de som van de verplichting steeds aan. O mijn ziel, bid de Heere, u die genade te geven, dat uw erkentenis enigermate aan die van de heiligen in de hemel moge gelijk zijn. Zij juichen. Heilig, heilig, heilig is de Heere God de Almachtige! en geven Hem heerlijkheid, voor ‘s Vaders liefde in Jezus, en hun ondervinding daarvan, door de eeuwigen Geest. Mocht deze roem- en dankstof ook steeds de uwe zijn, o mijn ziel; en mocht uw lof- en dankzegging gedurig meer geestelijk, meer heilig worden, totdat die eens zijn zal, gelijk de hunne, volmaakt en stoorloos!

Aangezien het uw voorrecht is, o mijn ziel, tot uw Verbondsgod te bidden, en Hem lof en dank toe te brengen voor verbondsweldaden; zo zult gij ook gewis een hoge achting hebben voor de Heilige Schriften. Zonder deze toch kunt gij niet weten, waar gij om te bidden hebt, of wat waarlijk een zegen voor u is. Er is geen andere grond voor uw geloof om op te rusten, dan Gods Woord, en geen andere stof om Hem te loven en te danken, dan weldaden daarin beloofd, en door het geloof ontvangen. O, hoe dierbaar moet u dan dit Woord zijn! Hoe ijverig moet gij het onderzoeken, hoe vlijtig horen, opdat gij daardoor mocht groeien in alle genadegaven, die u nodig zijn om heiliglijk met God te wandelen! Het is het verordende middel, waardoor de Heilige Geest wil werken. Het is het grote werktuig, waardoor Hij het geestelijk leven verwekt en voortzet. Hij opent het verstand, om de Schriften te verstaan; Hij neigt de wil en de genegenheden, om die in de liefde der waarheid aan te nemen; en Hij bewerkt de gehele mens, om vrijwillig in geloofsgehoorzaamheid er aan te leven. Alle sterkte, overwinning, troost, of zegen die Hij ooit verleent, komt door het gehoorzamen der waarheid, door de Geest. Gij kunt dus in uw wandel met God niet voortgaan, dan door een standvastig en gelovig gebruik maken van de Heilige Schriften. Zij moeten uw overdenking zijn, dag en nacht; door het geloof omhelsd, in uw geheugen opgesloten, in uw hart ontvangen, en in uw gedrag beoefend worden; en dit alles door het onderwijs van de Heiligen Geest, ten einde de beloofde zegeningen van ‘s Vaders liefde, door de genoegdoening des Zoons te genieten. Dus zal het Woord het middel zijn van uw gemeenschapsoefening met een Drie-Enig God. Door het gelovig aan te nemen, zult gij bestendig de verbondsgoederen mogen ontvangen; en zo zult gij gelukkig voortgaan. Uw treden zullen wel gericht worden volgens het Woord, en uw weg zal voorspoedig wezen.
Overweeg dan, o mijn ziel, of gij dit gebruik maakt van de Heilige Schriften. Vindt gij ze de middelen van uw wasdom in Goddelijke kennis, in geloof en liefde? Bevorderen zij waarlijk uw gemeenschap met God? En zijn ze daarom gedurig meer het voorwerp van uw onderzoek, overdenking en vermaak? Zet u nooit tot het horen of lezen er van, zonder te bidden om het onderwijs van de Heiligen Geest, opdat ze dus middelen mogen zijn, tot onderhouding van gemeenschap met uw Vader in Jezus Christus. Tot dit einde zijn ze gegeven; en indien dit doel niet bereikt wordt, baten zij u niets. Laat het dan uw standvastige praktijk zijn: vóór het horen te bidden om een geestelijke

graagte; opdat gij, gelijk de nieuwgeboren kinderen naar de melk, mocht hongeren en dorsten naar het goede Woord des levens; onder het horen, God te bidden, dat gij het Woord in uw hart mocht ontvangen en bewaren, en dat uw inwendige mens moge opgevoed worden in de woorden des geloofs en der goede leer; na het horen, te bidden om een geheiligd geheugen, om het geleerde tot uw gebruik daarin op te zamelen en weg te leggen, om bij voorkomende gelegenheden het te beoefenen, opdat uw leven en uw wandel gevormd mogen worden naar het Woord. Met dezelfde afhankelijkheid van uw Goddelijke Leraar, moet gij de Schriften lezen, zowel als horen. Bepeins ze. Denk er veel aan; en verwacht te ondervinden, dat ze nuttig zijn om u wijs te maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is, en naarmate uw geloof in Hem toeneemt, dienstig om u een overvloediger ervaring van uws Vaders liefde in Hem te doen genieten.

Hoe genoeglijk is het bidden! Hoe vermakelijk, Gode lof toe te brengen! Hoe zalig het horen en lezen van Zijn Woord wanneer dit alles middelen zijn om God te ontmoeten en gemeenzaam met Hem te verkeren! Zijn gunstige nabijheid veredelt ze op het hoogste en verheft de plicht tot een uitnemend, tot een onwaardeerbaar voorrecht, want God is daarin nabij, als een Vader met Zijn kinderen. O, welk een verheven waardigheid, God tot onze Vader te hebben! Welk een zaligheid, een vrije toegang tot Hem, en gemeenschap met Hem te hebben, in deze dierbare en beminnelijke betrekking!

Merk op, mijn ziel, in het dagelijks horen en lezen van Zijn Woord, wat van deze heilige gemeenschap er in gezegd wordt, en tracht die te onderhouden en aan te kweken, in en onder al de verordende genademiddelen, bijzonder ook in het waarnemen van dit bevel van uw stervende Verlosser: ‘Doet dit tot Mijn gedachtenis’.
Wanneer gij met Jezus’ vrienden samenkomt om het Heilig Avondmaal te houden, stel dan al het vertrouwen van uw hart op uw gekruisigde Heiland. Beschouw de oneindige en eeuwige kracht van de offerande van Zijn lichaam en ziel om de zonde weg te nemen, en nader in het geloof om er tot uw voeding en verkwikking gebruik van te maken; want Zijn vlees is waarlijk spijze, en Zijn bloed is waarlijk drank. Let aandachtig op het oogmerk van deze godsdienstige plechtigheid. Ze is niet alleen ingesteld, om u aan die enige en alles-volmakende offerande te doen gedenken, maar ook, om u al de zegeningen welke er door verworven zijn, deelachtig te maken. Het was, om u te leren, dat uw geestelijk leven, en alle genade en troost er van zo zeer afhangen van Christus de Gekruisigde, als het leven uws lichaams van stoffelijke spijs en drank. Uw leven is een vruchtgevolg van Zijn dood. Uw leven wordt gevoed, door een gelovig gebruik maken van Christus, uw Pascha, dat voor u geslacht is.
Door het brood wilde Hij u Zijn lichaam afbeelden, en door de wijn Zijn bloed; door het eten en drinken van brood en wijn, uw aannemen en dadelijk genieten van Hem, door de lichamelijke onderstand en versterking, welke uw lichaam door het gebruik van brood en wijn verkrijgt, de geestelijke voeding van uw ziel, door het eten van Zijn vlees en het drinken van Zijn bloed. Hij wil dat gij door de tekenen heen ziet, op de betekenende zaken. Gij moet niet berusten in de uitwendige daad, maar gij moet rusten op de belofte van God in Zijn Woord. Uw geloof moet niet werkzaam zijn omtrent des Heeren Avondmaal, als een plicht, maar het moet werkzaam zijn omtrent Zijn Woord; en hetgeen Hij daarin als een vrucht van het gelovig gebruik van het Avondmaal heeft toegezegd, dat moet gij in het gebruik er van verwachten. Hij heeft het verordend als een middel van onderlinge gemeenschapsoefening met Hem, en van

deelgenootschap aan Zijn lijden. Het is een geestelijke handeling des geloofs, waarin gij genodigd wordt om te eten van het tegenbeeldig Paaslam. Het is des Heeren Pascha; en het zal gewis beantwoorden aan al de einden waartoe Hij het heeft ingesteld. Hij heeft het bestemd als een middel, tot beveiliging tegen de verderver, tot verlossing uit slavernij, tot vrijgunstige en volkomen vergeving van alle zonden, een gelukkige doorgang door de Rode Zee en het eeuwig genot van de beloofde erfenis. Tot deze genaderijke einden gaf 's Vaders liefde Zijn Zoon over, om als een lam geslacht te worden, en daarna als een lam, tot geestelijke spijze te strekken; en de Heilige Geest doet het ons tot een waar feestmaal gedijen. Het is voor de gelovige gebruiker, geestelijker wijze, hetgeen weleer het Pascha voor de Israëliërs in Egypte was. Het is gemeenschap met de Drie-Enigen God; met de Vader Die zulk een liefdemaaltijd beschikte; met de Zoon Die Zich overgaf, om als een lam geslacht te worden en tot een geestelijke spijze te strekken voor Zijn volk; met de Heiligen Geest Die het gebroken brood de gemeenschap doet zijn aan het lichaam van Christus, en de drinkbeker de gemeenschap aan het bloed van Christus. Gemeenschap, zegt vereniging met een zaak. De gelovige met Christus verenigd; één met Christus, een lid van Zijn lichaam, leeft in Hem en door Zijn invloed; ontvangt uit Hem leven, voeding, sterkte, verkwikking, troost, enz. gelijk de leden van het lichaam, door hun vereniging met het hoofd. Hij heeft een ware innerlijke gemeenschap met Jezus, in Zijn kruisdood en lijden, in Zijn opstanding en hemelvaart, in Zijn voorbidding en zitting aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen. Hij deelt nu met Christus in al de zegeningen van 's Vaders liefde, en zal eenmaal met Hem delen in al des Vaders heerlijkheid.

O, hoe groot een voorrecht is des Heeren Avondmaal, wanneer het dus een middel is van gemeenschapsoefening met de Zoon en met de Vader, door de Heiligen Geest! Welk een eer te worden toegelaten tot een Feestmaal, door het Lam Gods ingesteld, ter genieting van Gods liefde! Welk een zaligheid, hier reeds te mogen aanzitten aan de bruiloftsmaaltijd des Lams, en door het geloof de geestelijke goederen en zegeningen er van te genieten. Niets is er op aarde, dat daarbij te vergelijken is; en menigmaal was het voor de gelovige gebruiker een voorsmaak van de hemel. Ja, God zij geloofd! het was ook meer dan eens voor u, o mijn ziel, hoe onwaardig om slechts een kruimeltje van de tafel uws Heeren te genieten, een vette maaltijd, een maaltijd van reinen wijn, van vet vol merg, van reine wijnen die gezuiverd zijn. En wanneer gij soms zo rijkelijk niet vergast werd, genoot gij echter een ware en wezenlijke gemeenschap. Etende van het brood en drinkende van de wijn, volgens des Heeren instelling en vertrouwende op 's Heeren belofte, werd gij nochtans aan Zijn tafel gespijsd en gevoed. De kracht van de Heiligen Geest werd in uw hart uitgestort en gij mocht zo waarlijk door het geloof, het vlees van de Zoon des mensen eten en Zijn bloed drinken, als gij, met uw lichamelijke mond, het brood en de wijn genoot. Het was nauwkeurig gesproken, een gemeenschap; met Christus verenigd, waart gij een deelgenoot van Christus en had gemeenschap aan Hem in Zijn leven en in Zijn dood. O, bid om hiervan meer te mogen hebben. Smeek de Heiligen Geest, om vermeerdering van uw gemeenschap met Jezus, opdat gij meer in Hem, en door Zijn invloed mocht leven, en daardoor meer van de liefde van uw hemelse Vader genieten. Pleit op 's Heeren belofte en verwacht de vervulling er van: 'Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem. Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft en Ik leef door de Vader, alzo die Mij eet, die zal leven door Mij' (Johannes 6:56-57).

Hoe verheven en geestelijk zijn de plichten van de eerste tafel van Gods wet, in dit licht beschouwd! Welk een heerlijkheid geeft het er aan, dat de gelovige, in het gebed, in zijn lof- en dankzeggingen, in het horen en lezen van het Woord, gemeenschap heeft en oefent met de Drie-Enigen God, in het Heilig Avondmaal de zalige verbondsgoederen geniet, hebbende er zo waarlijk deel aan door het geloof, als hij eenmaal hierna door aanschouwen zal hebben in de hemel. De wet, 'in letteren geschreven, en in stenen ingedrukt, was in heerlijkheid' (2 Korinthe 3:7); doch de wet, dus in het hart geschreven, is veel heerlijker. De twee eerste stenen tafelen werden verbroken; de anderen zijn verloren gegaan; maar geen tijd zal ooit dit geschrift van de Heiligen Geest uitwissen. Het nieuwe hart in liefde tot God gekeerd, zal zijn indruksels eeuwig behouden. Hierop mag het geloof gerust staat maken; want de Heilige Geest heeft op Zich genomen, altoos bij Zijn volk te blijven, opdat de oogmerken van 's Vaders liefde, en de zegeningen door de genoegdoening des Zoons verworven, altijd door hen zouden genoten worden.
Ter gedachtenis van deze grote waarheid, onderhouden zij de dag des Heeren. Dan rusten zij van hun dagelijkse arbeid, verklarende daarmee hun geloof aangaande de rust, welke de Drie-Enige God voor hen in Jezus beschikt heeft; een rust in hun zielen, verkregen zonder eigen moeite of arbeid, hun verzekerd door een vast verbond, voor hen bewaard door het eeuwig alvermogen, een sabbat, die voor Gods volk overblijft, in welken zij zo zeker zullen ingaan als Jezus hun voorloper ingegaan is. Sabbat betekent een dag van rust. Hij werd afgezonderd, ter gedachtenis van de voltooiing van het eerste scheppingswerk; en nu wordt hij onderhouden, ter gedachtenis van de volbrenging van de werken der nieuwe schepping. Het einde waartoe de wereld gemaakt is, zal eerlang bereikt zijn, en dan zal zij, en al de werken die er in zijn, verbrand, en haar plaats niet meer gevonden worden. Maar het heerlijk werk van de Godmens zal duren tot in eeuwigheid. Ter ere van dit grootste van alle Gods werken, onderhouden wij des Heeren dag. Het is Zijn sabbat, een dag, eeuwig merkwaardig, omdat Jezus het werk der verlossing er op volbracht heeft en ingegaan is in Zijn rust. En 'wij die geloofd hebben', zegt de Apostel, 'gaan in de rust' (Hebreeën 4:3).
Wij gaan er in, nu door het geloof, en wij delen met Jezus in Zijn sabbat. De verzoening welke Hij gemaakt heeft, de gerechtigheid welke Hij heeft teweeggebracht, de overwinning welke Hij behaalde, het werk dat Hij voor eeuwig heeft volbracht, en de heerlijkheid welke Hij thans bezit; daarin delen wij nu door het geloof, en treden in het bezit daarvan. Overeenkomstig ons geloof, is onze rust. Hij, die zonder twijfelen of wankelen in de volbrachte zaligheid van Jezus gelooft, in diens gemoed zal de vrede Gods heersen, hij zal Gods volmaakte liefde jegens hem ondervinden, hetwelk zijn hart zal ontvonken in liefde tot God, en dan zal hij zich vermaken in Gods wegen. Dit is de christelijke sabbat. Hij bestaat in een berustend vertrouwen op Jezus en Zijn volbrachte verlossingswerk, en een vrijmoedig gebruik maken van het heil daardoor teweeggebracht, evenals wij gebruik maken van de voortbrengselen der schepping voor onze lichamen.

Zalig is de rustdag in deze heilige bezigheid besteed! Zalige uren, afgezonderd tot geestelijke gemeenschapsoefening met God, erkentenis van Zijn Vaderlijke liefde in Jezus en om de mededeling Zijner genadegaven en zegeningen te ontvangen! Driemaal zalige dag, in welke deze gemeenschap geoefend, en deze heilgoederen en zegeningen genoten worden! Door deze hemelse omgang, wordt de inwendige mens met toenemende sterkte, vernieuwd van dag tot dag; zijn vermogens worden steeds meer uitgebreid, en zijn troost en waar genoegen hoe langer zo meer vergroot.

Hierdoor komt hij geleidelijk nader tot de geestelijke rust van de hemelse sabbat.
Hij noemt de sabbat, zijn verlustiging, een dag de Heere heilig, die te eren is; en zulks, omdat het doel van de instelling in hem bereikt wordt, en hij dan zalig gemeenschap met God mag oefenen. Wanneer hij tot God nadert in de waarneming van de ingestelde godsdienstplichten, vindt hij God er in, en ervaart Zijn goedertierenheid, die beter is dan het leven. Zalig is de man, die dus hooglijk begunstigd wordt! Hij gaat in, binnen het voorhangsel, door het bloed van Jezus, en vindt een liefhebbende Vader, gezeten op een genadetroon. In elke godsdienstplicht op ‘s Heeren dag, tracht hij naar een meer geestelijke kennis, en nauwere gemeenschap met Hem. Zijn ganse hart is bezig in dit werk. Zijn ziel dorst naar God, zijn vlees verlangt, om Hem, gelijk weleer in het heiligdom te aanschouwen (Psalm 63:2-3). Daar mocht hij menigmaal ondervinden de mededelingen der genade, hetwelk hem de openbare godsdienstoefeningen recht dierbaar en genoeglijk maakte. Hij verblijdt zich, in de hoop van God te ontmoeten en tot Hem te naderen in het gebed; Hem gestadig te prijzen voor Zijn uitnemende goedertierenheden; het zielverkwikkend geluid van het Evangelie, de heilrijke verkondiging van genade en eeuwige liefde te horen, en het woord aan te nemen, niet als eens mensen, maar gelijk het waarlijk is, als Gods Woord; neder te zitten aan de heilige Maaltijd, om gemeenschap te oefenen met een gekruisigde Christus en door Hem te delen in ‘s Vaders liefde, door de invloeden van de Heiligen Geest. Gezegend is hij de Heere, die dus op een geestelijke wijze de plichten van de sabbat mag waarnemen! Door het onderhouden van bestendige gemeenschap met God daarin, wordt zijn geluk steeds vergroot. Hij is alreeds in bezit van dezelfde dingen, welke zijn oudere broeders in de hemel genieten; en hij zal meer hemelsgezind worden, wanneer hij dagelijks gemeenschap met een volzalig Drie-Enig God mag oefenen, onder het genot van de zegeningen des verbonds.

Overweeg mijn ziel, dat dit alles uw voorrechten zijn. Wees zeer bezorgd er een goed gebruik van te maken. Gedenk, dat gij alreeds door het geloof ingegaan zijt in de rust. Uw sabbat is begonnen, een dag wiens zon nooit onder zal gaan, wiens glans steeds helderder zal blinken tot in eeuwigheid. Mocht uw genot van deze rust, welke zo heerlijk is, gedurig toenemen, totdat gij de eeuwige sabbat zult bereiken! O! bid de Heere uw God, dat Hij het licht van Zijn aanschijn over u doe opgaan, u meer genot schenke van Zijn liefde en van Zijn weldadigheden, u meer gemeenschap doe oefenen met Hem en u meer de uitlatingen van Zijn gunst doe ondervinden; ten einde gij steeds mocht opwassen in Jezus, in alles en bereid zijn om wanneer Hij u roept, met Hem ter eeuwige rust in te gaan.
Dus worden de plichten van de eerste tafel van Gods wet onderhouden. Door het onderwijs van de Heiligen Geest worden ze evangelische voorrechten. Wanneer Hij ons nieuwe schepselen maakt in Christus Jezus, dan verkiezen wij de Drie-Enigen Jehovah voor onzen God. Wij kennen onzen Vader in Christus, geloven in Hem en beminnen Hem. Wij willen geen andere goden buiten Hem. Wij geven Zijn eer geen anderen; Zijn Naam geven wij aan geen anderen; onze tijd, ons hart, en onze vermogens wijden wij geen anderen toe. Zijn liefde aan ons geopenbaard, maakt al onze genegenheden gaande, en wekt ons krachtig op om gemeenschap met Hem te zoeken, langs alle verordende wegen. Ja hoe meer wij van Zijn volmaakte liefde jegens ons leren kennen, zoveel te meer worden wij gezind, Hem lief te hebben en zulks in al onze daden te doen blijken. Het wordt onze ernstige toeleg voor Hem te wandelen in alle welbehaaglijkheid; want wij vinden er onze zaligheid in. Hetzij wij eten, of drinken, opstaan, of ons ter ruste neerleggen, hetzij wij ons tijdelijk beroep

waarnemen, of met mensen handelen en omgaan; wij trachten in alles de Heere te dienen. Dit maakt de gewone zaken van dit leven tot geestelijke bedrijven, omdat wij in alles met God verkeren. Dit is inderdaad de hemelsgezinde gemoedsgesteldheid van Gods kinderen. Zij zoeken de gunstige nabijheid en de zegen van hun Vader in Jezus Christus, in alles wat zij doen. Zij leren in eenvoudige afhankelijkheid van Hem te leven. Zij erkennen hun afhankelijkheid, door tot Hem op te zien om alles wat zij behoeven, en wanneer zij het ontvangen hebben, Hem al de eer te geven. Zo blijkt het, dat zij met hun hart en wandel wedergekeerd zijn tot die God, van Wien zij waren afgeweken.

Zalige wederkering! Want nu is de oude zondige natuur, met haar bewegingen en begeerlijkheden, door genade aanvankelijk in hen ten onder gebracht, en heeft haar heerschappij verloren. De verdorvenheid heeft geen recht om langer haar dwingelandij in hen te oefenen. De lage eigen-bedoelende gezindheden, welke de mens tot een plaag voor anderen, en vaak een last voor zichzelf maakten, zijn ten onder gebracht. Vergeving van zonden, heeft tot haar gevolg de doding der zonde; deze gaan onafscheidelijk tezamen. Door de zonde was weleer het verstand geheel verduisterd; maar nu is het licht in de Heere. De zonde had het geweten verblind en ongevoelig gemaakt; maar nu heeft het de strafwaardigheid der zonde leren zien, en heeft vrede met God gevonden. Het hart was aan de dienst der zonde verslaafd; maar nu heeft God Zijn troon er in opgericht, en voert Zijn zachte heerschappij over de genegenheden. Dus brengt een genadige vergeving van zonden de mens tot vrijheid. Hij houdt op, een slaaf van zijn eigen-lievende neigingen te zijn. Een volkomen vergeving leidt hem tot volkomen overwinning over haar; want dan heeft hij het bloed van Jezus om hem te reinigen van alle zonde, en de Geest van Jezus om alle zonden ten onder te brengen. Hij is onder de bescherming van Christus genomen, en is Zijn vrijgelatene. Niemand zal hem onder slavernij brengen. De Geest van Christus regeert in hem, en maakt hem gewillig, om onder de heerschappij der genade te leven; Hij woont in hem en blijft bij hem om in zijn hart de liefde Gods te bewaren, en er de eigenaardige vruchten van die liefde in voort te brengen jegens zijn medemensen.

Dus werkt de Geest in het hart van de zondaar, een innige liefde tot de plichten van de tweede tafel van Gods wet, welke de Heiland in één spreuk dus uitdrukt: ‘Gij zult uw naaste liefhebben als uzelven’ (Mattheüs 22:39). Deze liefde was verloren door de zondenval. Niets is van nature in de mens dan eigenliefde. Hij is ‘verslaafd aan menigerlei begeerlijkheden en wellusten, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en zijn evenmens hatende’ (Titus 3:3). Iedere eeuw heeft deze ziekte gevoeld, en er over geklaagd. Doch geen menselijke middelen zijn in staat geweest haar te genezen. Fraaie stelsels van zedekunde en schone ontwerpen van natuurlijke godsdienst, heeft men beproefd; men heeft de bekoorlijkheden der welsprekendheid, door de kracht der rede en overnatuurkunde onderschraagd, te hulp geroepen, doch alles tevergeefs. De eigenliefde en zelfbedoelende neigingen braken door de fijngesponnen redeneringen heen, en spotten met de keurigste vertogen. Soms werd er de buitenschors een weinig door beschaafd, en de mens tot een hoffelijk vleier gevormd; hij toonde een minzaam en vriendelijk gelaat, en scheen zijn evenmens te beminnen, doch het hart bleef onveranderd. Dit is het werk van God alleen. Niemand dan Hij Die ons geschapen heeft, kan ons tot nieuwe schepselen maken. En zolang wij niet door Gods alvermogende genade wedergeboren zijn, is alles wat in ons is, tegen de ware liefde des naasten gekant. Maar wanneer wij uit de Geest geboren zijn, dan

worden wij door Hem geleerd, elkaar lief te hebben. Hij leert het ons en neigt er ons krachtdadig toe. Zijn lessen zijn geheel beoefenende. Hij onderricht niet alleen het verstand, maar maakt ook de genegenheden gaande. Wanneer Hij het hart geneigd en bekwaam gemaakt heeft om God lief te hebben, doet Hij door Zijn invloed de kracht van die liefde blijken, in haar echte vruchten omtrent de evenmens. Deze zijn onafscheidelijk van haar oorzaak. Liefde tot God, gaat altijd vergezeld met liefde tot de broederen; want naarmate de liefde van God in het hart gevoeld wordt, brengt ze een liefderijke gemoedsgesteldheid teweeg. Zij opent en verwarmt het hart, gelijk de warme stralen van de zon de bloemen ontsluiten, en haar geuren zich alom doen verspreiden. De werking waardoor zulks veroorzaakt wordt is almachtig. Als de Heilige Geest de nieuwe natuur verwekt heeft, schrijft Hij er de wet der liefde op. Hij maakt haar steeds gezind en bekwaam om de zelfzoekende neigingen van de oude mens te weerstaan en te overwinnen.

De apostel Petrus geeft ons een aangename beschrijving, van de wijze waarop God daarin te werk gaat: ‘Christus is in deze laatste tijden geopenbaard om uwentwil; gij die door Hem gelooft in God, Welke Hem opgewekt heeft uit de doden, en Hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zou. Hebbende dan uw zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door de Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zo hebt elkander vuriglijk lief uit een rein hart; gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods’ (1 Petrus 1:19-23). De christenen aan wie de apostel schrijft, waren de nieuwe geboorte deelachtig geworden; zij waren wedergeboren niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad. De Heilige Geest was de werkmeester van hun wedergeboorte. Het Woord der waarheid was het middel waarvan Hij Zich bediend had; zij gehoorzaamden de waarheid door de Geest. Door het Woord der waarheid te omhelzen, waren zij wedergeboren tot een levend geloof en hoop op God. Zij betoonden hun liefde tot God door ongeveinsde liefde jegens de broederen; zij hadden Hem lief Die geboren had, en beminden ook hetgeen van Hem geboren was; waar uit blijkt, dat de broederliefde niet van nature in het hart woont, maar een vrucht is van de genade des Heiligen Geestes. Hij geeft een nieuw hart, en stort er de liefde Gods in uit; welke door haar invloed krachtig werkt ter bestrijding en overwinning van onze eigenlievende gezindheden, en ons neigt en bekwaam maakt tot de beoefening van de plichten van de tweede tafel van Gods wet. Deze vloeien voort uit de liefde tot God. De Heilige Geest voegt ze tezamen als de oorzaak en het uitwerksel. Hij leert niemand God lief te hebben, zonder hem tevens de liefde tot de broederen te leren. Hij geeft regen en zonneschijn op de boom der liefde; onder Zijn kweking bloeit hij; hij brengt voort de beminnelijke en aangename gezindheden van de nieuwe mens, en zij dragen overvloedige vrucht. En het is een zeer gezegende vrucht; want zij strekt Gode tot heerlijkheid en de mensen tot veel goeds. De liefde denkt, spreekt, of doet geen kwaad. Ja zij kan in het hart niet huisvesten, zonder een innige zucht en neiging te verwekken om wel te doen aan alle mensen, inzonderheid aan de huisgenoten des geloofs; hen wel te doen aan lichaam en ziel; eer te geven wien men eer schuldig is; te zorgen voor hun leven, voor hun goederen, voor hun kuisheid, voor hun goede naam, geen vals getuigenis te geven, maar altijd met en van hen de waarheid te spreken, en vergenoegd met ons deel, geen van hun zegeningen, hetzij geestelijke of lichamelijke hen te misgunnen, of voor ons te begeren. Dit is zedekunde, christelijke zedekunde, want zij wordt nergens dan in de school van Christus geleerd. Hetgeen de Geest van Christus de mens leert doet Hij hem ook met de daad beoefenen; dit is boven het vermogen van een bloot zedelijke overtuiging. Hij heeft

gezindheid en kracht, om de eigenlievende neigingen van de oude mens af te leggen, en aan te doen de liefderijke gevoelens van de nieuwe mens. Deze genadegaven onderhoudt Hij door Zijn almachtige invloed, en doet ze dagelijks haar werking oefenen door het geloof, dat door de liefde werkt, door liefde tot God uit een gevoel van Zijn oneindige goedheid, en liefde tot de mensen om des Heeren wil. Dus is de betrachting van de plichten van de tweede tafel, wanneer zulks geschiedt uit dankbaarheid aan God voor Zijn oneindige weldadigheden, de christen bevorderlijk op zijn weg naar de hemel, en het middel om bestendige gemeenschap te onderhouden met zijn God.

Is dit mijn ziel uw gelukkige ondervinding? Onderzoek nauwkeurig. Hoedanig is uw gemoedsgezindheid! Hoe verre gaat uw praktijk, met opzicht tot de liefde jegens uw naasten als uzelf? Veel wordt in de wereld geklaagd over gebrek aan broederlijke liefde. En geen wonder. Zij kan geen plaats hebben bij zulken die enkel lief hebbers van zich zelven zijn. ‘Maar is er ten dezen aanzien ook geen reden van klachten bij de huisgenoten des geloofs? Zijn niet de kinderen van de hemelse Vader zeer gebrekkig in onderlinge liefde?
Gewis. Het gebeurt maar al te vaak, dat zij veel beneden hun voorrechten leven en daardoor Gode grotelijks oneer aandoen, en veel ergernis geven aan de mensen. Verootmoedig u, mijn ziel over uw gebrek. Gedenk welke redenen gij hebt, om te treuren over de onvolmaaktheden van uw liefde, hoe schaars die is in het voortbrengen van haar eigenaardige vruchten, hoe koel wanneer ze brandende moest zijn, hoe bevlekt wanneer ze zuiver behoorde te wezen, hoe bekrompen wanneer ze milddadig zijn moest. Hebt u behoorlijk gelet op de oorzaak van dit alles? En smart het u aan het hart? Wenst gij verlost te worden van ongeregelde eigenliefde en steeds meer en meer toe te nemen in liefde tot de broederen? Dit zo zijnde, overweeg aandachtig wat er beloofd is, en bid ernstig om hetgeen beschikt is ter doding van die gemoedsneigingen, welke tegen de broederlijke liefde strijden, en die, zo ze niet ten onder worden gebracht, u zullen verhinderen, de liefde Gods in uw wandel met Hem te genieten.

Beschouw vooreerst uw staat. Gij hebt vergeving van zonden ontvangen; gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade, vrijgunstig en volkomen ontslagen van de schuld van al uw zonden. Niemand is er die verdoemt, daar God u gerechtvaardigd heeft. Hij beschouwt u in Zijn Zoon, gewassen in Zijn bloed en bekleed met Zijn gerechtigheid, en hij omhelst Hem en u, het Hoofd, en de leden met dezelfde tederheid.

Bedenk in de tweede plaats, wat hun beloofd is, die in Christus Jezus zijn. De zonde zal over hen niet heersen. Zonde welke bij God vergeven is, zal geen heerschappij voeren. Zij kan niet want ze is onttroond. Gij zijt daardoor bevrijd van haar slavernij. Sta dan in deze vrijheid. Daar het verdoemend vermogen van de zonde uit uw geweten weggenomen is, zo maak gebruik van de genade welke in Jezus beschikt is, om uw hart te verlossen van de liefde tot haar en uw wandel van haar slaafse dienst. En gedenk, dat deze genade alvermogend is. Vertrouw er op, en gij zult verlost worden van de dwingelandij van elke zonde.

Tot dat einde, ten derde, lees de grote handvest der genade, en merk, tot welke heerlijke voorrechten gij verwaardigd zijt en aanspraak hebt verkregen. Van alle zondenschuld ontslagen zijnde, en de belofte hebbende, dat gij als een vrijgelatene des

Heeren van de heerschappij van alle zonden zult verlost worden, zijt gij verplicht uw geboorterecht in te roepen en het te genieten. Daar Christus u de vrijheid geschonken heeft, wien zou u dan langer tot een slaaf wezen! Leg daarom de oude mens af, met zijn begeerlijkheden en bedrijven; dien hem niet meer. Het maakt een heugelijk deel van uw verlossing uit, van zijn slavernij bevrijd te zijn. Gode zij dank, dat die oude mens mag afgelegd worden, als een kleed, dat versleten is, en hetwelk gij niet weder zult aantrekken. Men werpe het weg, want het is ten enenmale onrein en verfoeilijk. Ja hetgeen nog erger is, het is met een dodelijk vergif doordrongen. Die oude mens, die zondige natuur, welke als een wegwerpelijk kleed moet afgelegd worden, is een geheel lichaam der zonde en de eigenbedoelende neigingen zijn er als de leden van; als daar zijn, 'gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, schandelijke bewegingen, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst' (Kolossenzen 3:5-8). Deze moeten afgelegd worden, of zij zullen altijd woelen en samenspannen tegen de broederlijke liefde. Daarom kant er zich de nieuwe mens, die vernieuwd is in de geest zijns gemoeds, tegen aan en is krachtig door God om ze ten onder te brengen. Door die kracht 'doet hij aan, als een uitverkorene Gods, heilige en beminde, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, en is gereed tot vergeving van geleden ongelijk, zo als Christus hem vergeven heeft. En boven dit alles doet hij aan, de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid' (Kolossenzen 3:12-14).
Welk een beminnelijk karakter wordt hier van de nieuwe mens geschetst! Hij is herschapen in Christus Jezus, ten einde in de oefening van vriendelijkheid en goedwilligheid jegens de broederen werkzaam te zijn. Hij is vernieuwd in de geest zijns gemoeds, tot ongeveinsde broederliefde en wordt bekwaam gemaakt om die door allerlei liefdewerken te betonen. En opdat de boze neigingen van de oude mens, die wel van zijn heerschappij beroofd, maar echter nog in wezen is, niet andermaal de overhand krijgen, wordt hij met kracht versterkt door de Geest in de inwendigen mens, om die dagelijks meer te kruisigen en haar vermogen te benemen.
Dit kruisigen van de oude mens met zijn begeerlijkheden, is voorwaar een moeilijk werk, bestaande in een aanhoudende en strenge zelfverloochening, niet minder hard, dan het afhouwen van een rechterhand, en het uitrukken van een rechteroog.

Daarom overweeg tot uw aanmoediging, in de vierde plaats, dat gij in Christus zijt, een lid van Zijn lichaam en in Hem volmaakt, en voor eeuwig verlost van de oude mens der zonde met zijn bewegingen en begeerlijkheden.
Hoe meer dit geloofd wordt, zoveel te meer zullen de vruchten daarvan zich openbaren. Geloof in de volstrekte en eeuwige overwinning van uw verheerlijkt Hoofd, zal u aansporen, om, als één van Zijn leden, uw overwonnen vijanden te wederstaan, wetende dat gij een deelgenoot zijt van Zijn overwinning, en dat gij in Zijn kracht en tot Zijn eer er tegen strijdt. In Hem Hebt u reeds overwonnen. In Hem zijt gij meer dan overwinnaar.
Beschouw uzelf dan, als waarlijk der zonde dood, maar Gode levende, in Jezus Christus uw Heere. En verwacht van Hem, dat Hij de kracht van Zijn dood in u openbare tot doding der zonde, en de kracht Zijner opstanding om u te doen wandelen in nieuwigheid des levens. Uw gemeenschap met Hem in Zijn dood en opstanding, zal geëvenredigd zijn aan de maat van uw geloof. Indien gij standvastig gelooft dat gij één met Hem zijt, zult gij de uitwerking daarvan ondervinden, in standvastige gemeenschap. Kleef Hem dan aan, als de rank van de Wijnstok. Met Hem één plant geworden zijnde in de gelijkmaking Zijns doods, zult gij bevinden, dat er kracht van

Hem uitgaat, om uw eigenlievende gezindheden te kruisigen. Eén plant met Hem geworden zijnde in de gelijkmaking Zijner opstanding, zult gij gewaar worden dat er kracht van Hem uitgaat, om Gode te leven. Tot deze gemeenschap met Jezus zijt gij geroepen. Gij hebt recht om gemeenschap met Hem te oefenen, in Zijn leven, en in Zijn dood. En zolang gij daarvan door het geloof des Zoons Gods gebruik maakt, zal de zonde zo min over u heersen, als over Hem. Daar dit dan uw heerlijk geboorterecht is, mijn ziel, houd het toch in waarde. Geniet het in de vrede van uw geweten, en in de liefde van uw hart. Lees uw volkomen verlossing in Jezus van alles wat tegen de broederliefde strijdt, en maak u die in uw ondervinding en praktijk ten nut. Daar er een overvloed van genade beloofd, en voor u beschikt is, zie dat gij er gebruik van maakt, en zulks openlijk mocht betonen in uw gemoedsgezindheid en wandel.

Want, ten vijfde, uw God en Vader roept u, om Hem eer te geven voor Zijn liefde jegens u, door liefde te oefenen jegens uw broederen. En hiertoe zijt gij door ontelbare drangredenen verplicht. Heeft Hij u vrijwillig liefgehad, weet gij dit, en draagt gij er een dankbaar gevoel van in uw hart om, hoe zou dan dit gevoel verborgen kunnen blijven? Dat is onmogelijk. Het moet zich openbaren, gelijk het licht. De Vader heeft u uitverkoren in Zijn Zoon, opdat Hij aan u al Zijn goedheid zou bewijzen; en Hij heeft u tot een kind des lichts gemaakt, opdat gij de stralen Zijner goedheid zoudt doen schijnen op anderen. Gij zijt gehouden, de deugden te verkondigen van Hem, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht, Hij heeft u geroepen uit de dood en de verblindheid van uw natuurstaat, en u verlicht met het licht des levens. Welk een wonder, dat dit licht u ooit bestraalde! Welk een wonder, dat gij verwaardigd wordt, om te mogen schijnen als een licht in de wereld! Aanbid en bewonder deze onbegrijpelijke genade. Laat anderen die desgelijks bewonderen, wanneer zij haar wezenlijkheid zien, en er de troost van gevoelen. Gelijk de zon niet slechts het aardrijk door haar glans verlicht, maar ook door haar verwarmende stralen alle schepselen daarop koestert en streelt; ‘laat ook uw licht alzo schijnen voor de mensen’. Geef hun een klaar bewijs van uw liefde tot God, door uw liefde jegens hen. Doe hen de gezegende vruchten er van ondervinden, ‘opdat zij, ziende uw goede werken, uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken mogen’ (Mattheüs 5:16). Waar liefde in het hart woont, openbaart zij zich vanzelf. Zij schiet haar weldadige stralen uit; en de Vader der lichten ontvangt de lof. Dit moet uw doelwit zijn, gelijk het Zijn doelwit is. Het einde dat Hij in al Zijn weldaden op het oog heeft, is Zijn eigen heerlijkheid; dit einde moet ook het uwe zijn. Uw Vader roept u, om aan anderen wel te doen, opdat Hij daardoor verheerlijkt worde. Welk een hoge roeping! Welk een eer wordt hierdoor van God op u gelegd! Gij moet Hem roem toebrengen van de mensen, van Zijn eigen kinderen; want hun ingewanden moeten door u verkwikt worden en ook van anderen; ‘opdat in hetgeen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien, God verheerlijken mogen in de dag der bezoeking’ (1 Petrus 2:12). Dit zij uw hoogste einde. Laat geen mindere beweegreden, dan Gods eer, u aanzetten om aan mensen wel te doen. En gedenk, dat uw betamelijk gedrag in deze, een middel zou kunnen zijn, dat God hen met Zijn dierbaar heil bezocht, gelijk Hij u bezocht heeft. O zalige vrucht der broederliefde! Mocht dit het gezegend uitwerksel zijn, van het laten schijnen van uw licht voor de mensen! Mocht God er dagelijks door verheerlijkt, en de troost, en kon het zijn, de zaligheid van Zijn volk, er door bevorderd worden! ‘Ja Heere, dit is mijn bede. Mijn hart zegt: Amen!’

Vindt gij het moeilijk, in de bestendige oefening van broederlijke liefde bezig te zijn; bepeins dan, mijn ziel, de drangredenen tot vermeerdering des geloofs, welke het Evangelie oplevert; en bid om de beloofde bijstand, om in staat gesteld te worden, anderen lief te hebben gelijk God u liefgehad heeft. Boven al, wacht ootmoedig en vertrouwend op het krachtdadig onderwijs van de Heiligen Geest. Hij alleen kan deze beminnelijke wet in uw hart schrijven, de heerlijke indruk er van wordt door Zijn kracht bewaard, en de beoefening daarvan in uw gemoedsgezindheid en wandel, is het werk Zijner genade. O! smeek dan om de gedurige invloeden van de Geest, opdat het in al uw handelingen omtrent de mensen moge blijken, dat gij met Jezus geweest zijt. Stel hun Zijn beminnelijk karakter voor ogen. Geef hun gelegenheid om Zijn weldadig gedrag te roemen, door het in al uw wandel leesbaar na te volgen. Laat Zijn liefde tot u, verheerlijkt worden, door de arbeid van uw liefde jegens hen. Laat het uw toeleg zijn, Zijn lof te verkondigen, en doe alom en aan ieder wel, gelijk Hij deed; en tracht hierdoor de wereld te overtuigen, dat Jezus Christus de grootste Zedeleraar was, en dat Zijn leerlingen aan het volmaakt patroon van hun Meester het naaste bij komen. De grote zedekunde is, Jezus lief te hebben. De liefde tot Jezus onderwijst de broederliefde, en dringt er krachtig op aan. De Geest van Jezus schrijft ze in het hart, en doet ze ons beoefenen in onze wandel. En dus worden de twee tafelen van Gods wet tezamen gevoegd; de liefde tot Hem Die geboren heeft, verwekt liefde tot hetgeen van Hem geboren is. Wanneer de gelukkige christen dus wandelt in deze liefde tot zijn hemelse Vader, en tot Zijn geestelijk huisgezin, dan zal hij ook wandelen in de betrachting der plichten die tot hem betrekking hebben; want deze werden hem geleerd, toen zijn hart tot God werd omgewend, en elke stap die hij met God wandelt, is een beoefening er van.
De eerste verzoeking was een aanbod van onafhankelijkheid: ‘Gij zult als God wezen’. Hierdoor liet zich de mens vervoeren, en hij viel uit zijn verheven gelukstaat. Deze eerste zonde is nog steeds vruchtbaar in de gevallen mens. Door Gods oneindige barmhartigheid, is voor haar vergeving beschikt; en langs de weg der vergeving is er tevens een geneesmiddel tegen verordend. Gods oneindige wijsheid heeft het middel van onze herstelling in die voege beraamd; dat wij zonder Christus niets doen kunnen. Zijn verlossing voor ons ondernomen en volbracht, Zijn verlossing aan ons toegepast, de zalige vruchten Zijner verlossing, door ons in tijd en eeuwigheid te genieten, zijn alle vrije geschenken van Zijn vrije genade. Hij is de Oorzaak. Hij is de Voleinder. Hij voert het uit, van het eerste tot het laatste. Al onze bekwaamheid is uit Hem. Wij kunnen zonder Hem zelfs niets goeds denken. Daarom wordt Zijn verloste volk afgebracht van alle vertrouwen in enig ander voorwerp, en geleerd, al hun verwachting van zaligheid, en van alles wat daarmee gevoegd is, eniglijk te gronden in de Heere Jezus Christus.

Tot dit einde heeft de Heilige Geest, de grote Overtuiger van zonde, hen zichzelf leren kennen. Hij heeft hen de ogen geopend om hun ware toestand, waarvan zij tevoren geheel ongevoelig waren, recht te beseffen; en toen bemerkten en gevoelden zij, dat ze afvallige schepsels waren. Hij toonde hun de zonde in haar afschuwelijke snoodheid, en zij smaakten enigermate haar bittere vruchten; zij gevoelden in welk een verschrikkelijke toestand hun afval van God hen gebracht had; zo onwetend dat generlei menselijke middelen in staat waren, om hen de minste zaligmakende kennis van God te doen verkrijgen, zo schuldig dat ondanks alles wat zij konden verrichten, het verdoemend vonnis van de wet steeds tegen hen bleef; zo onheilig, dat ziel en lichaam verkocht waren onder de zonde en geneigd tot alle boos woord en werk; zo gans

hulpeloos dat het hun volstrekt onmogelijk was door eigen pogingen tot het ware geluk te geraken, of de verdiende rampzaligheid te ontgaan. De Heilige Geest leerde hen deze zaken bevindelijk kennen. Zijn overtuiging bracht een zieloverredende klem met zich. Hij deed hen niet slechts hun schuld en hun gevaar beseffen; maar Hij opende ook een weg van vergeving en ontkoming. Hij leidde hen tot Jezus en in Hem vonden zij alles, wat zij tot hun zaligheid nodig hadden, voor hen weggelegd door de vrije verbondsliefde des Vaders; aan hen verzekerd door de volbrenging van al de voorwaarden des verbonds, in het leven en de dood van de Godmens; en aangenomen door het geloof der werking van de Heiligen Geest door Wien zij tot nieuwe schepselen gemaakt werden in Christus Jezus, leden, onder Hem hun Hoofd, zo nauw met Hem verenigd als de ranken met de wijnstok, en levende door en in Hem, van Zijn invloeden geheel afhangende, elk ogenblik en in alles. Dus leert de Heilige Geest, Die Jezus verheerlijkt, al Zijn leden, door het geloof te vertrouwen op de volheid van hun Hoofd; en Hij blijft bij hen, om hen in dit vertrouwen te doen volharden. Hij getuigt tot hen van Jezus: 'Hij is uw volmaakte Zaligmaker, uw alles in alles; niets hebt gij, nooit zult gij iets hebben waarin gij zoudt roemen, dan in de Heere, alle goed dat gij immer ontvangt, komt uit Zijn genadevolheid, alle bevrijding van kwaad Hebt u aan Zijn zegen te danken en zo gij ooit het eeuwige leven verkrijgt, het zal een vrij geschenk zijn van God in Christus Jezus. Gij hangt in uw lichamelijke zowel als in uw zielsbelangen, geheel van Hem af; alle weldaden en zegeningen, die gij voor uw persoon, voor uw huis, voor uw vaderland begeren of genieten mocht, zijn koninklijke gunstbewijzen van Zijn hand en worden medegedeeld uit Zijn vrijmachtige goedertierenheid'.
Dus onderwijst de Geest de gelovigen. Hij vernedert hen, opdat zij de Zaligmaker verhogen. Hij maakt hen arm van geest, opdat ze uit Zijn rijkdom zouden leven. Hij doet hen steeds hun eigen ledigheid gevoelen, opdat zij gedurig van de volheid van hun Verlosser zouden gebruik maken, en alles wat zij nodig hebben eniglijk van Hem wachten. Terwijl zij dus leven door het geloof des Zoons Gods, worden alle hoge gedachten vernederd en aan Hem onderworpen. De hoogmoed wordt dagelijks gefnuikt; het zelfbehagen verfoeid; het steunen op eigen wijsheid en krachten verzaakt. Ootmoedigheid bedekt hen als een kleed hetwelk zij niet kunnen afleggen, omdat zij er gedurig gebruik van maken. Zonden, gebreken, behoeften, ellendigheden, verzoekingen, enz. herinneren hen onophoudelijk hun eigen nietigheid en onwaardigheid, en Gods oneindige goedheid. En de waarheid hiervan, door de Heiligen Geest met kracht in hun goed gedrukt, maakt hen gewillig om van Jezus te leren zachtmoedig te zijn en nederig van hart. Zij worden leerzame discipelen, en zitten zeer laag aan Jezus' voeten neder; alwaar zij de rechte ootmoedigheid des harten verkrijgen. En deze oefent haar invloed op al hun gedrag. Onder een diep en blijvend gevoel van hun zondigheid en hulpeloosheid, verfoeien zij zichzelf voor God, en wandelen ootmoediglijk voor de mensen. Zij zijn bewust, dat zij in zich zelf geheel zondig zijn, en aan zichzelf gelaten, ten uiterste ellendig en rampzalig zouden zijn; daarom stellen zij al hun vertrouwen op een genaderijke Verbondsgod, en Zijn vrije gunst ontvangt van hen alleen de eer.

Wat is uw kennis, o mijn ziel, en wat is uw ondervinding van deze christelijke armoede des geestes? Kent gij haar in de grond van uw hart, en is ze dagelijks uw beoefening? Onderzoek uzelf, onderzoek u nauwkeurig; want het is een allerzaligste gemoedsgesteldheid, in het oordeel van Jezus zeer hoog geschat. Hij heeft aan haar vele uitnemend grote en dierbare beloften vastgemaakt. O! bid Hem, u die

voortreffelijke gemoedsgesteldheid te schenken. Ga gedurig tot uw Goddelijke Leraar, en hoor Zijn lessen. Hij leert zoals niemand leren kan. Hij prijst niet slechts de ootmoedigheid aan, maar Hij geeft de ware ootmoedigheid, en maakt Zijn leerlingen ootmoedig en nederig van hart. Bepeins veel Zijn leer, welke tot verootmoediging strekt, en laat die haar kracht op u uitoefenen.
Merk op, op welk een wijze Hij gewoon is de zondaar te verootmoedigen. Hij overtuigt hem van zijn zondige staat, van het bederf van zijn ganse natuur, en van de verkeerdheid waarmee al zijn ziels- en lichaamsvermogens doordrongen zijn. De zondaar leert dit gevoelen, en onder het besef daarvan gedurig leven. En ten einde de overtuiging van die ellende te dieper moge gaan, worden hem dagelijks nieuwe en klaardere ontdekkingen van zijn bederf gegeven; want het is een verborgenheid der ongerechtigheid. Haar diep verholen listen en onophoudelijke werkingen zijn nimmer tot de grond toe te peilen. 'Het hart is arglistig, meer dan enig ding, ja dodelijk, wie zal het kennen?' (Jeremía 17:9). Er is geen mens op aarde, die de afgrijselijke snoodheid der zonde en zijn eigen zondigheid, volkomen kent. Wanneer de Heere, Die de harten doorgrondt, de zondaar iets van de oneindige boosheid der zonde en van het bederf van zijn natuur heeft opengelegd, dan vaart Hij voort, om hem nog meer daarvan te ontdekken. Elke dag wordt hij nieuwe werkingen der verdorvenheid gewaar. De overtuigde zondaar krijgt een dieper inzien in zijn hulpeloosheid en in zijn onwaardigheid. En na vele vruchteloze pogingen vindt hij het eindelijk ten enenmale onmogelijk; iets te verrichten, waardoor hij waardig zou zijn dat God hem de zonden vergaf en hem zaligde. Dus wordt hij diep vernederd, en steekt zijn mond in het stof; 'zie', zegt hij, 'ik ben gering, gans onrein en verachtelijk; ik verfoei mijzelf, en heb berouw in stof en as!'
Dit zijn de verootmoedigende lessen, welke de Heilige Geest onderwijst. Hij overtuigt de zondaar, dat er geen hulp noch hoop in hemzelf is, en laat hem dus niets over om op te vertrouwen, dan de verlossing, door de verbondsliefde in Jezus beschikt, en door genade vrijgunstig geschonken. De wijze ook, waarop deze verlossing wordt omhelsd, is zodanig, dat daardoor alle gelegenheid tot eigen roem wordt afgesneden. Want het enige middel, door God verordend, is het geloof; en het geloof is Gods gave, niet medegedeeld aan zulken, die het waardig zijn, maar aan goddelozen; niet om enige verdienste in hen, of op enige voorwaarden of vereisten, door hen volbracht of ooit te volbrengen, maar door een daad van volstrekte vrijmacht, tot prijs der heerlijkheid van Zijn genade. 'Hij ontfermt Zich diens Hij wil' (Romeinen 9:18). O, vernederende gedachte! Hoe laag doet ze de zondaar dalen! Hoe moet zijn trotse hart verootmoedigd worden, daar hij gevoelt alle goeds geheel en enig schuldig te zijn aan Gods loutere gunst en vrijmachtig welbehagen! Zo lang hij dat goede geniet, blijft hij arm van geest, omdat hij er niets van in zichzelf bezit. Het is alles opgelegd in de volheid van Jezus; het moet daaruit ontvangen worden, enkel door het geloof; en het wordt verkregen, wanneer het gevoel van zijn behoeften de gelovige noopt om er gebruik van te maken. Door het geloof te leven, is te sterven aan alle eigenwaan. Dan 'wordt de hoogheid des mensen gebogen en de hoogheid der mannen vernederd, en de HEERE alleen wordt verheven' (Jesaja 2:17).

Overweeg, mijn ziel! hoe hoog de Heere deze gemoedsgesteldheid vereren wil. Dus lezen we er van, tot twee reizen toe: 'De nederigheid gaat vóór de eer' (Spreuken 15:33; Spreuken 18:12). Hen die God vereren wil, verootmoedigt Hij eerst. 'Den nederigen geeft Hij genade' (Jakobus 4:6; 1 Petrus 5:5); omdat de nederige Hem alleen de eer geeft. De hoogste troon die God op aarde bekleedt, is het ootmoedigst en

nederigst hart. Daaraan vergunt Hij het genot Zijner bestendige nabijheid, en deelt er de uitnemendste bewijzen Zijner liefde aan mede. ‘Want alzo zegt de Hoge en Verhevene, Die in de eeuwigheid woont en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in het heilige, en bij dien die van een verbrijzelden en nederigen geest is, opdat Ik levend make de geest der nederigen, en opdat Ik levend make het hart der verbrijzelden’ (Jesaja 57:15). O, welk een eer wordt hier de nederigen toegezegd! De grootste, welke zij aan deze kant van de gewesten der zaligheid genieten kunnen. God wil bij hen wonen, welk een zegen! Zijn tempel zal het nederig hart zijn! De Hoge en Verhevene gaat voorbij, hetgeen onder de mensen hoogst geacht wordt. Hij versmaadt de hoogmoed van menselijke grootheid en ingebeelde waardigheid. Hij wil Zijn troon niet oprichten bij de vorsten, noch de geleerden van deze wereld vereren met Zijn bijzondere tegenwoordigheid. Maar de verbrijzelden en nederigen wil Hij begunstigen. Hij verwaardigt Zich hen te bezoeken, ja schept vermaak om bij hen en in hen te wonen, de Hoogste boven alle hemelen, in het nederigst hart! ‘O mijn God! verleen mij deze gemoedsgesteldheid, welke in Uw oog zo dierbaar is. Verootmoedig mij, opdat ik dagelijks door Uw gunstige tegenwoordigheid verlevendigd en door Uw liefde verkwikt worde. Geef mij meer ootmoedigheid, en maak mij bekwaam tot nauwere gemeenschapsoefening met U. Werp alle hoge gedachten in mij terneder en doe mij de waarheid ondervinden van dit woord: God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade’.

Dus is de ware armoede des geestes nodig, niet alleen om de zondaar tot Christus te brengen, maar ook om de gelovigen op de duur gemeenschap met Hem te doen oefenen; want zolang hij door het geloof wandelt, zal alles strekken om die gemeenschap te bevorderen. In het dagelijks gevoel van zijn behoeften zal hij tot zijn goedertieren Verlosser gaan, om vervulling. In het gevoel van zijn ellende zal hij opzien tot zijn liefderijke Verlosser om hulp; en hierdoor zal hij aanleiding krijgen tot meer gemeenzame verkering met Hem. Alle gebrek en verkeerdheid, die hij in zich bevindt, zal hem meer door het geloof doen leven; en naar mate het geloof aanwast, zal ook zijn vreugd in God vermeerderd worden. Hij zal zijn zwakheid steeds meer gevoelen; en dit zal hem meer sterk in de Heere doen zijn. Hij zal meer van zijn hart leren kennen; en dit zal hem verootmoedigen en hem meer van de genade van Jezus leren afhangen. Hij zal oorzaak vinden, om in plaats van te steunen op zijn verstand, gedurig te bidden: ‘Heere! leid mij door Uw goeden Geest!’ Beschouwt hij de vlekken en gebreken, die zijn beste verrichtingen besmetten, zijn roemtaal zal zijn: ‘Ik zal Uw gerechtigheid, Goddelijke Jezus! vermelden, de Uwe alleen’ (Psalm 71:16). Zo zal alles strekken om hem meer en meer te verootmoedigen, en hem opleiden, om steeds door het geloof te leven, waardoor hij vaster aan Jezus verbonden zal worden, in nauwere gemeenschap met Hem leven, en uit Zijn volheid gedurig genade voor genade ontvangen zal, dubbele genade, het heil waarom hij vroeg; en een dankbare gemoedsgesteldheid voor het ontvangen heil. Hierdoor zal een vrije toegang steeds opengehouden worden. De ootmoedigen geeft God gaarne genade; en zij vinden er vermaak in, Hem daarvoor de eer te geven. Hoe meer Hij geeft, zo veel te meer heerlijkheid willen zij Hem gaarne toebrengen. En Hij geeft meer; en Hij ontvangt het weer terug, in dank en lof. Zalige gemoedsgesteldheid, waardoor deze heilige gemeenschap wordt onderhouden! Zalige ootmoedigheid, waardoor het hart, van het eigen ontledigd, vatbaar gemaakt wordt voor de volheid Gods! Dan wordt de belofte vervuld: ‘Zalig zijn de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen’ (Mattheüs 5:3), het is het hunne, nu reeds, niet alleenlijk in recht, maar ook in bezitting; want het Koninkrijk Gods is binnen in hen. En zij zijn thans zo waarlijk,

hoewel niet in die trap van volmaaktheid, deelgenoten van Zijn zegeningen en zaligheden, als zij eenmaal in de hemel zullen zijn. Bepeins, o mijn ziel! deze heerlijke, deze onwaardeerbare gemoedsgesteldheid. Gij ziet hoe nodig ze is; o, bid er om; bid om er meer van te hebben.
De grote afgod eigen moet onttroond worden, waar God door Zijn genade in het hart heerst. Gij kunt niet met Hem wandelen, tenzij gij ootmoedig en nederig van hart zijt. En zo gij met Hem gewandeld hebt, gij zult stilhouden, zodra gij behagen in uzelf begint te vinden. O, smeek dan de Heere, dat Hij u de ware evangelische armoede des geestes schenkt. Zij moet in gedurige oefening gehouden en in alles gebruikt worden, want gij ziet, hoe zij het middel is om gemeenschap te onderhouden met God, Die Zich meest wil mededelen aan de ootmoedigsten. En de reden is duidelijk, omdat dezen Hem al de roem toebrengen.

Wilt gij daarom veel genade ontvangen, bid dan om veel ootmoedigheid. ‘O mijn God! wat Gij mij geeft, geef er mij toch ootmoedigheid bij, opdat ik daarin niet het eigen zoek, maar Uw eer; noch het enkel aanleg voor mijzelf, maar tot Uw heerlijkheid. Zachtmoedige en nederige Jezus! maak mij aan U gelijk; doe mij steeds van U leren, totdat ik U volkomen gelijk ben. Ik wens altijd gans arm tot U te komen, om van Uw schatten te ontvangen, en daarbij een nederig en ootmoedig hart te ontvangen, om er U voor te prijzen. O, laat Uw eer mijn einde en doelwit zijn! Laat mij en al het mijn het Uwe zijn, ik verootmoedigd, Gij verhoogd worden. Laat Uw genadegaven en weldaden aan mij een bestendige inkomst van lof aan U opbrengen. En laat Uw aanhoudende goedertierenheid jegens mij beantwoord worden door een steeds toenemende ootmoedigheid, opdat mijn hart en alles wat in mij is, Uw heiligen Naam love en verheerlijke, nu en in alle eeuwigheid. Amen’.

En laat dit, o mijn ziel, in al uw handelingen aan anderen kennelijk blijken. Dit is een andere gezegende vrucht van ootmoedigheid. Zij heeft haar invloed op de verkering van een christen onder de mensen, en maakt zijn gezindheid en gedrag beminnelijk en aangenaam. De hoogmoed voegt de mens niet; en nochtans is zij in alle mensen, en de voorname bron van al zijn verdriet en ongeluk. Hij zet de mensen boven hun plaats, en doet hen wanen, dat zij de grootste voorspoed zouden kunnen verdragen en in staat zijn om de moeilijkste zaken uit te voeren. Anderen, even hoogmoedig als zij; betwisten hen hun ingebeelde meerderheid. En van hier komen krijgen en vechterijen, zo openbare als bijzondere. De beminnelijke gave der ootmoedigheid is van de hemel neergezonden, om al die rampen te verlichten. Want in wiens boezem zij plaats vindt, maakt zij de mensen jegens elkaar welgezind, teder, vriendelijk, gereed tot alle goed woord en werk. Dus luidt ten opzichte hiervan de vermaning van een apostel: ‘Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde, met eer de een de ander voorgaande’ (Romeinen 12:10). Dit is de zachtmoedigheid en nederigheid des harten, welke de Heilige Geest eist, en die Hij Zelf werkt. Hij brengt Zijn leerlingen tot ootmoedige onderwerping aan God, en dan aan elkaar; hetwelk op het openbaar, maatschappelijk, en bijzonder geluk der mensen de heilrijkste uitwerkselen heeft. Hoe zou dat geluk bloeien, indien alle mensen ootmoedig, zachtmoedig, en nederig van hart waren! Dan niets wordt er van die geestelijke genadegaven in onbekeerde mensen gevonden. En hoe weinig wordt er helaas van bespeurd in de ware gelovigen zelf! Hoe vaak worden zij door de hoogmoedige geest van de wereld bestuurd, gans strijdig tegen de zachtmoedige en nederige Geest van Jezus! En dit is echter niet door gebrek aan voorschriften of beloofde hulp; maar omdat zij niet wandelen door het geloof,

waardiglijk het Evangelie noch uit liefde tot Gods eer zich bevlijtigen, om de ootmoedigheid door hun gedrag aan te prijzen. Merk op mijn ziel, wat het middel is door God verordend om alle eigenlievende neigingen ten onder te brengen, en bid dat het in uw leven en wandel een krachtdadige uitwerking mocht hebben. Meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: 'De Geest, Die in ons woont, heeft Die lust tot nijdigheid?' Maar Hij, te weten God, geeft meerder genade. Daarom zegt Hij: 'God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade' (Jakobus 4:5-6, Engelse vertaling). Deze Bijbelplaats spreekt niet tevergeefs; want de gevallen mens is waarlijk zo als hij hier beschreven wordt. De geest die in hem woont, die van nature hem bezielt, heeft lust tot nijdigheid, een hartstocht uit hoogmoed en misnoegen geboren, wrevelig tegen God, en ontevreden over de weldaden die Hij aan anderen bewijst. De nijd is een vijand tegen de liefde Gods en die van de naasten, en overtreedt de beide tafelen van de wet. Hoogmoed bracht die weleer in de hemel; en de gevallene engelen brachten hem in deze wereld. Sinds de zonde ingekomen is, vertoont zich de natuurlijke verdorvenheid zeer veel door nijd. Maar God geeft meerder genade om die boze hartstocht te overwinnen, dan de zondige natuur vermag om haar te voeden en op te wekken. Hij geeft niet slechts genade tot vergeving; maar ook meerder genade om ze te bedwingen, zodat de nijd zijn macht verliest waar de genade heerschappij voert. Wij kunnen de nijd, de hoogmoed en dergelijke zondige hartstochten zo weinig ten onder brengen, als haar strafschuld wegnemen; maar de genade is alvermogend. Wat u ook mocht ontbreken, wat goeds gij ook mocht begeren, God heeft nog meer voor u. En Hij geeft meer wanneer het schepsel slechts ootmoedig genoeg is, om het als een vrij en onverdiend geschenk in ware armoede des geestes uit Zijn hand te ontvangen. Dus wordt de nijdigheid overwonnen. 'Want God wederstaat de hovaardigen'; Hij is openlijk met hen in oorlog en zij met Hem. De hoogmoed doet het schepsel opstaan tegen de Schepper en drijft het aan om zijn geluk buiten God te zoeken; dit is wederspannigheid tegen Zijn oppergezag, een belediging van Zijn voorzienig albestuur en een stoute schending van Zijn wet. Het betaamt Gode zulke wederstrevers te beschamen; Hij zegt: hun hoogmoed is voor de verbreking. 'Maar de nederigen geeft Hij genade', Hij geeft hun genade om hen te verootmoedigen en hen ontledigd hebbende schept Hij vermaak er in, hen met goederen te vervullen. Want dan zijn zij recht geschikt om Zijn genade te ontvangen en die te waarderen. Al wat God geeft, brengt de ootmoedige wederom tot Hem. Zij ontvangen de zegen en Hij ontvangt de lof hetwelk de betamelijke schatting is, die Hem voor Zijn gaven toekomt. En Hij geeft meer genade, waar Hij meer heerlijkheid kan ontvangen. Dus vernedert Hij de eigenwaan met zijn onderscheidene hoogmoedige werkingen. En naarmate de genade er heerschappij over voert, heeft de ootmoedigheid de overhand, die voor het mensdom zeer heilrijk en beminnelijk is. Zij kweekt broederliefde in het hart en bevordert zeer krachtig de oefening van alle gezellige deugden. De ootmoedigheid is verdraagzaam en inschikkelijk; de ootmoedigheid benijdt de evenmens het zijne niet; de ootmoedigheid roemt niet van zichzelf; zij is niet opgeblazen; zij handelt niet ongeschiktelijk; zij zoekt zichzelf niet; zij wordt niet ligt toornig; zij denkt geen kwaad.

Overpeins mijn ziel, deze beweegredenen tot een heilige wandel. Voeg ze alle tezamen. Overweeg ze aandachtig en bij herhaling. Doe het onpartijdig en getrouw, als in de Goddelijke tegenwoordigheid. En onderzoek dan of gij op de weg der godzaligheid wandelt met een vrije geest. Gaat gij te werk uit evangelische, of uit wettische grondbeginselen? Dient gij God om des voordeels wil, of uit liefde?

Onderzoek uw hart. God ziet voornamelijk het hart aan. Hoe is het gesteld, in de oefening van uw plichten? Gehoorzaamt gij Gode, om daardoor iets tot uw rechtvaardiging toe te brengen? Of komt uw gehoorzaamheid voort uit een gevoel dat gij genadiglijk en volkomen voor God gerechtvaardigd zijt? Werkt gij om het leven, of omdat gij leeft? Ga nauwkeurig na bij het licht van het Woord en het onderwijs van de Heiligen Geest, hoedanig uw beginselen en beweegredenen zijn. Er is geen Gode welbehaaglijke deugd, dan die in het geloof betracht wordt. 'Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen' (Hebreeën 11:6). Indien gij op de rechte wijze te werk gaat, dan is het de liefde van Christus die u dringt tot gehoorzaamheid aan God, dan leeft gij onder de invloed van de vrije genadeleer, dan dient gij Hem vrijwillig en zonder slaafse vrees, dan is Zijn dienst de wellust van uw hart en dan maakt de liefde u alle plichten aangenaam, dan gevoelt gij wat Jakob gevoelde toen hij zeven jaren diende om Rachel en die jaren in zijn oog slechts enige dagen schenen, omdat hij haar liefhad. Een evangelische gemoedsgesteldheid heeft dezelfde uitwerking met opzicht tot God, de liefde doet een lange dienst kort en een zware dienst ligt schijnen. Niets valt lastig dat uit liefde geschiedt; en dit is evangelische deugdbetrachting. Het is geloof door de liefde werkende, hetwelk de plicht in een voorrecht herschept, en de godsdienstoefeningen maakt tot gezegende middelen van gemeenschap met God. De christen ontmoet er God in, en door vrije omgang oefent en kweekt hij liefde; Hij genaakt tot God en God tot hem, wanneer hij godsdienstig bezig is in gebeden, lofzangen, het horen van Gods Woord, het gebruik van het Heilig Avondmaal en al de plichten van de sabbat. Door deze middelen openbaart God Zijn gunstige nabijheid en de gelovige verblijdt er zich in. God deelt Zijn genadegaven uit en de gelovige ontvangt ze met dankzegging. O mijn ziel, bid toch wanneer gij u tot de godsdienstplichten begeeft, om veel van deze gemeenschap met God er in te mogen genieten. Zoek die gemeenschap, als het enig en groot einde van alle godsdienstoefeningen. En wanneer gij ze ondervindt, loof en prijs dan de goedertierenheid van uw God. Maar tracht steeds meer geestelijk en evangelisch te zijn, opdat de vruchten van uw gemeenschap met God zich mogen openbaren in een godvruchtige beoefening van de plichten van de tweede tafel van Gods wet. De liefde tot God zal zich altijd openbaren door liefde tot de mensen, want de Heilige Geest leert al Zijn discipelen elkaar lief te hebben, en Hij leert krachtdadig. Hij doet hen niet alleen begrijpen wat de broederliefde is, maar Hij werkt ze ook in hun hart. Zij worden de genadegave deelachtig, en in staat gesteld om haar te beoefenen. Dus prijst Hij Zijn lessen aan en maakt ze krachtig. Hij maakt Zijn leerlingen vriendelijk jegens elkaar en tederhartig. Hij stelt Zijn almachtige kracht te werk en vermeestert de snode zelfbedoelende neigingen van de oude mens, en maakt de weldadige gevoelens van de nieuwe mens werkzaam. Terwijl Hij het werk der genade in hen voortzet krijgen Zijn leerlingen meerder kennis van zichzelf en leren de ware ootmoedigheid des harten. Hij doet hen hun jammerlijke ellendestaat, hun zondigheid en hun gevaar beseffen; in het gevoel van hun schuld en van hun vervreemdheid van God, worden zij gewillig om Christus als hun enige en volkomen Zaligmaker te omhelzen, en voorts in Hem al de zegeningen van 's Vaders liefde, op aarde en in de hemel te genieten.

Vindt gij het moeilijk, mijn ziel, naar deze regel te wandelen; is het gehoorzamen aan God, uit liefde tot Hem en het beminnen van uw evenmens om des Heeren wil, is het nederbukken in het stof voor God, uit een levendig gevoel van uw nietigheid en onwaardigheid, een harde les; overweeg wat daarvan de oorzaak mag wezen. Vanwaar deze moeilijkheid om die plichten te beoefenen? Ontstaat ze uit uzelf? Is ze niet

voornamelijk daaraan toe te schrijven, dat gij geen gebruik maakt van de grondbeginselen, in het voorgaande hoofdstuk terneder gesteld? De plichtbetrachting moet noodwendig zwaar vallen, wanneer de springveer van de gehoorzaamheid verlamd is; maar wanneer deze wel gesteld is, en haar werking uitoefent, dan zal alles voorspoedig gaan.
Uw gans gedrag, door geheel uw leven heen, rust op de aard van de verlossing, waaraan gij door genade deel gekregen hebt. Overweeg dit aandachtig. De toenemende kennis zal uw genegenheden overhalen tot een gewillige gehoorzaamheid. Is het niet een volkomen verlossing, een gans volmaakt werk, ja het grootste van al Gods werken? Want al de overigen zijn alleen om dit, en leiden er toe. Is het niet het oneindig wijs bestek van de Drie-Enige Godheid, waardoor in alle eeuwigheid al de Goddelijke volmaaktheden op het luisterrijkst zullen verheerlijkt worden? Wanneer alle andere werken van God zullen ophouden, zal de ganse hemel, eeuw in eeuw uit, aan Vader, Zoon en Geest voor de uitvoering van dit werk alle eer en roem toebrengen. Let, mijn ziel! op hetgeen Gods Woord aangaande deze verlossing zegt. Beschouw haar heerlijkheid. Lees en herlees de beschrijvingen, die de Bijbel er van opgeeft, totdat uw hart volkomen overreed wordt, dat deze verlossing zo volmaakt en volkomen is, als de Heere, de Almachtige God, haar kon maken. Zodanig is de aard van deze verlossing. Hebt u daarover behoorlijk nagedacht, en zijt gij wel gegrond en bevestigd in het geloof dienaangaande? Gedenk dat dit de grondslag is. Indien deze wankelt, zal het ganse gebouw waggelen. O, bid dan, bid aanhoudend en ernstig, dat God u een ruimer en meer opgeklaard inzicht schenkt in de oneindig heerlijke en eeuwige verlossing, welke in Christus Jezus is.
Naarmate gij meer er van leert kennen, zult gij minder reden vinden om moedeloos te worden, wegens hetgeen gij gewaar wordt in uzelf te zijn. Het is een verlossing voor zondaren, zodanigen als gij zijt, en in generlei opzicht van u verschillende. Wanneer zij geroepen worden tot de kennis der waarheid, leren zij hun bedorven natuurstaat kennen, worden gevoelig over hun hulpeloosheid en ellende, maar ook gewillig gemaakt, om op Gods bevel hun ziel aan de Heere Jezus toe te vertrouwen, steunende op de vrede, die Hij door het bloed Zijns kruises gemaakt heeft. En mag gij u niet onder het gelukkig getal van die verloste zondaren rekenen? Gelooft ook gij niet het getuigenis, dat God van Zijn Zoon getuigd heeft, en beschouwt gij dat niet als de wettige grond, om gebruik te maken van hetgeen in de volheid van Jezus opgelegd is, om u het vrijmoedig toe te eigenen als een wettig verkregen goed, een goed dat het uwe wordt voor het enkel aannemen, zonder enige voorwaarde of verdienste? God schept vermaak in het geven, en zulks zonder prijs en zonder geld. Hij wil het Zich een eer rekenen, dat ellendige zondaars enkel op Zijn genade hopen, niets met zich brengen om zich bij Hem aan te prijzen dan hun zonden en ellendigheden, en echter vertrouwen op Zijn beloofde hulp. Hierin beroemt Hij Zich. Wanneer zij tot Hem komen, gelovende, dan deelt Hij aan elk van hen Zijn koninklijke gaven uit; en in zoverre zij geloven, onthoudt Hij hun niets dat zij nodig hebben om heilig voor Hem te wandelen op de weg der godzaligheid.

Dit zijn de grondbeginselen, welke gij ter beoefening moet brengen. Maak er gebruik van mijn ziel, in elke daad van gehoorzaamheid. Ga tot het gebed en tot alle andere godsdienstplichten in dit geloof, dat gij in Christus zijt, en in Hem een deelgenoot van Zijn volbrachte verlossing. Dan zal des Vaders liefde aan u geopenbaard worden, en gij zult steeds tot uw innig genoegen, gemeenschap met Hem oefenen in al uw toenaderingen tot de troon. Wat gij ook onderneemt, vergeet nooit deze

hoofdwaarheid. Indien gij haar uit het oog verliest, zult gij in donkerheid geraken. Indien gij door haar invloed niet bestuurd wordt, geraakt gij in dienstbaarheid. Door het geloof aan deze volstrekt volmaakte verlossing, moet gij leven hier op aarde; en niets dan deze verlossing, zal de grond uitmaken van uw leven door aanschouwen, hierna in de hemel. In het gelovig vertrouwen op Jezus' volbrachte verlossingswerk moet gij hier in de tijd met uw God wandelen; gelijk gij eenmaal in eeuwigheid het Lam zult volgen, ontvangende alles uit Zijn volheid. O, beschouw Hem in dit licht, en het zal de heilrijkste uitwerking hebben op uw dagelijkse wandel. Terwijl gij uit Zijn volheid genade voor genade ontvangt, zult gij met Hem leven in genoeglijke gemeenzaamheid; de betrachting van uw plicht, zal het middel zijn, om de liefde van uw Goddelijke Vriend te genieten; en hoe meer gij in Zijn nabijheid verkeert, zoveel te meer vermaak zult gij vinden in de weg van Zijn geboden. Ziedaar uw voorrechten. Lees de beloften dienaangaande. Breng u te binnen wat uw Vader in Jezus Christus beloofd heeft Zijn kinderen te schenken. Heeft Hij niet een overvloedige voorraad van genade voor hen beschikt? En strekt het niet tot Zijn eer, zowel als tot uw voordeel, dat Hij beide de wil en het vermogen geeft, om ootmoedig met Hem te wandelen? O, pleit op Zijn beloften. Maan Hem op Zijn trouw. Val Hem lastig en bid zonder ophouden.

Laat dit uw dagelijks smeekgebed zijn: 'O mijn God! richt Gij mijn wandel naar uw heilig Woord. Het is Uw wil en mijn betamende plicht, dat ik U liefheb met mijn ganse hart en ziel en gemoed en krachten, en mijnen naasten als mijzelf, doch ik ben daartoe ten enenmale onbekwaam. Er is van nature geen zuivere liefde in mijn ziel. Al mijn genegenheden zijn afgekeerd van de Schepper tot het schepsel. Ik ben in dienstbaarheid, een slaaf van de begeerlijkheden, verkocht onder de zonde. Ik kan U niet liefhebben, naar Uw oneindige beminnenswaardigheid, tenzij Gij mijn banden verbreekt en mijn ziel in vrijheid stelt. Dan, nu verlost zijnde van schuld en vrees, ben ik Uw vrijgelatene geworden; en voor de onuitsprekelijke verlossing, welke in Jezus is, wilt Gij dat ik U dien. Geloofd zij Uw heilige Naam, dat Gij mijn gehoorzaamheid eist uit dit ziel-strelend grondbeginsel: 'Ik ben de HEERE uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb; gehoorzaam Mij om deze reden, omdat ik de HEERE uw God ben en tot u sta in de betrekking als uw Verlosser uit dienstbaarheid'. O mijn genadige God en Vader! ik wens uit die beweegreden Uw geboden te onderhouden. Ik geloof dat Gij mijn God zijt, in Jezus Christus; en door Hem heb ik verlossing van de slavernij van mijn zonden en vijanden. Met deze vrije geest wens ik mij altijd tot de betrachting van mijn plichten te schikken; maar ik kan even weinig in deze vrijheid wandelen, als ik die eerst kon verkrijgen, zonder Uw genade. O mijn God, laat de Geest der aanneming tot kinderen bij mij blijven, en mij in de waarneming van mijn plichten en de verordende godsdienstoefeningen nader tot U trekken, opdat ik meer van Uw nabijheid en van het licht Uws aanschijns moge genieten. U zoek ik er in. Gij zijt het einde van alle genademiddelen; en zo ze mij niet tot U brengen, ga ik ledig weg. Genaderijke God, geef dat de weg van Uw geboden de vreugde van mijn hart zij; en laat het gehoorzamen er aan het middel zijn, waardoor ik heilige omgang en zalige gemeenschap met U moge oefenen. Daarnaar hijgt mijn ziel. Alle plichtsbetrachting is, zonder dit, niets waardig. Ik verwacht, in Uw verordende weg, bezocht te worden door Uw genade, hopende op te wassen in kennis en geloof, in hoop en liefde. De gemeenschap, welke ik genoten heb, heeft mijn verlangen nog sterker aangevuurd. Mijn ziel dorst naar God; zij bidt, om meer nabij U en meer aan U gelijkvormig te wezen. En is dit niet hetgeen Gij eist, en hetgeen Gij Zelf beloofd hebt

aan mij te doen? Verleen mij dan, genadige God! de bede van mijn hart. Doe mij, in al mijn godsdienstige verrichtingen Uw nabijheid en de uitlatingen van Uw liefde ondervinden. Geef dat ik ze in het geloof en met een eenvoudige toeleg om U te verheerlijken, moge uitoefenen. Laat mij dus geestelijk en hemelsgezind er in zijn, opdat ik in alles moge opwassen in Christus Jezus.
En ik wens, Heilige Vader! in de liefde tot U zo toe te nemen, dat de vruchten daarvan mogen openbaar worden, door mijn liefde jegens mijn evenmensen. Vergeef alle eigenbedoelende gezindheid in mij, welke strijdig is tegen de liefde tot de broederen; en leer mij hen te beminnen, zoals Gij mij liefgehad hebt. Alles wat Gij beloofd hebt, vervul dat in mij. Maak mij, o Geest der liefde, gelijk aan de liefderijke Jezus. Schenk mij Zijn menslievende gevoelens, en geef dat ik Zijn weldadige bedrijven moge navolgen. Laat Zijn liefde tot mij, het patroon zijn van mijn liefde tot mijn medemensen. Daar Gij naar de rijkdom Uwer barmhartigheid, mij tot een kind des lichts hebt herschapen; o, geef dat ik mijn licht alzo laat schijnen voor de mensen, dat zij mijn goede werken mogen zien en gevoelen, en er U voor verheerlijken. En hoe meer Gij, o mijn God, door genade aan en in mij doet, maak mij zoveel te ootmoediger. Doe mij steeds zachtmoedig en nederig van hart zijn, altijd gereed om de roem en de eer van al Uw weldaden toe te brengen aan een Drie-Enig God: Vader, Zoon en Heilige Geest, aan Wien gelijke eer en lof en prijs toekomt, tot in alle eeuwigheid. Amen!'

ZEVENDE HOOFDSTUK

(7) De gelovige gaat op zijn weg voort, zich in God verblijdende.

Zalig is de mens, wien het gegeven is, in de zaak van Christus, in Hem te geloven! Hij bezit de zegen des vredes. Hij is met God verzoend, door het geloof in Jezus' bloed; en hij is om niet gerechtvaardigd, door het geloof in Jezus' gerechtigheid. De Vader heeft hem aangenomen, (begenadigd) in Zijn geliefden Zoon; en het is de blijdschap van zijn hart zulks te weten. Daarom heeft hij God lief dewijl God hem eerst liefgehad heeft. In het genot van die liefde vindt hij het begin van de hemelse gelukzaligheid. Door dezelfde Geest, Die haar openbaarde en ze in zijn hart uitstortte, wordt hij werkzaam gehouden om er meer van te ontdekken. In alle verordende middelen blijft hij steeds wachten. Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, zo dorst zijn ziel naar meer genot van Gods nabijheid en naar het licht van Zijn gunstig aanschijn. Daar hem bevolen wordt: Zoek Mijn aangezicht, gehoorzaamt hij aan dat bevel met zijn ganse hart. Doch zijn voornaam oogmerk in de oefening van gehoorzaamheid is het aangezicht des Heeren in gunst tot hem gewend te zien. In de waarneming van zijn godsdienstplichten wenst hij gemeenschap met God te oefenen; wat ze in zijn achting bijzonder veredelt, en ze hem dierbaar maakt. Hij verricht ze in het geloof en met een vrije geest. Hij begeeft zich er toe, gelijk een geliefd kind nadert tot zijn liefhebbende ouders; en zijn hemelse Vader ontmoet hem in de oefening van die plichten, neemt hem gunstig aan, spreekt naar zijn hart, en doet hem ondervinden, dat Hij hem niets weigeren kan dat hem waarlijk nuttig is. Vandaar worden de wegen Zijner plichten wegen der liefelijkheid. Hoe verder hij er in toeneemt, en hoe geestelijker hij wordt in de beoefening, zoveel te kennelijker uitlatingen ondervindt hij van zijns Vaders genade en liefde; hetwelk zijn blijdschap steeds vermeerdert en hem te zekerder

onderpanden en zaliger voorsmaken verschaft van een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

Wat de goddelozen aangaat, met hen is het alzo niet gelegen. Zij zoeken steeds naar blijdschap. Zij zijn werkzaam, en vermoeien zich in het najagen er van, maar kunnen die niet vinden. Terwijl zij met hun hart van de Heere afgekeerd zijn, zoeken zij de vreugde hier beneden waar ze niet te vinden is. Zij verwachten dat ze uit de aarde zal voortkomen, en kunnen zij haar op de oppervlakte niet ontdekken, dan zullen zij de ingewanden van de aarde opdelven, om schatten van verholen vreugde. Doch zij kwellen zich vruchteloos. Het is het oppermachtig besluit des Allerhoogsten, dat niets een zondaar waarlijk gelukkig maken kan, dan God in Christus. Dit willen zij niet geloven, en daarom gaan zij van schepsel tot schepsel, van voorwerp tot voorwerp, al vragende: Waar is de beste vreugde te vinden! Ieder roept hen toe: Zij is bij mij! Doch zij zien zich door allen teleurgesteld. En echter gaan zij voort, en zoeken haar heden in dezelfde zaak, welke hen gisteren bedrogen heeft. Ja hun verbijsterd hart laat zich gewillig misleiden. Zij verkiezen na te jagen hetgeen zij met geen mogelijkheid immer verkrijgen kunnen. Vinden zij, na menigvuldige proeven, de ongenoegzaamheid van één geschapen voorwerp, zij keren zich tot een ander. En zij willen de ganse omvang van wezens en dingen beproeven, en ten laatste in de proeven sterven, liever dan vreugde te zoeken daar waar die heilig, volmaakt en eeuwigdurende is.
De gelovige is verlost van die dwaze poging. Hij is overtuigd geworden van de ongenoegzaamheid van het schepsel om hem gelukkig te maken. Hij heeft er een einde van alle volmaaktheid in gezien. Hij kan zeggen, met de Prediker: 'IJdelheid der ijdelheden, het is alles ijdelheid!' Alles onder de zon is veranderlijk en onvolmaakt; want de ganse wereld ligt in het boze en onder de vloek. Diep gevoelig over zijn dwaasheid in het zoeken van vreugde op de weg des verderfs, zoekt hij die thans in de levende God. Hier komt hij tot het hoogste goed, de springbron van ware blijdschap; en de stromen die hij daaruit ontvangt, zijn altijd geëvenredigd aan zijn geloof. Is zijn geloof sterk, dan is er grote blijdschap in zijn ziel. Is het zwak, dan is zijn blijdschap weinig. De uitwerking is overeenkomstig de oorzaak, die haar voortbrengt. Blijdschap in God is de uitwerking des geloofs: volgens de bede van de apostel: 'De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven' (Romeinen 15:13). Er is een tegenwoordige volkomenheid der vreugde, die wij hebben door het geloof, gelijk er een toekomende verzadiging der vreugde is die wij genieten zullen, wanneer het geloof zal verwisseld zijn met aanschouwen. De tegenwoordige blijdschap rijst en daalt met het geloof; volheid des geloofs brengt alle blijdschap met zich; terwijl het tegenwoordig genot groter is, naar mate van het opgeklaard inzien in ons recht tot het toekomende. Het tegenwoordige is het Goddelijk onderpand van het toekomende, en wordt ons daarom gegeven, opdat wij, gelovende, ons nu reeds verheugen zouden in de Heere, en vrolijk zijn in de God onzes heils.
Hieruit blijkt, hoe nodig het is voor een gelovige, zal hij in blijdschap wandelen, dat zijn verstand klaarlijk verlicht zij door de kennis van de leerstukken der genade en zijn hart wel bevestigd in het geloof er aan. Mijn ziel, gij kunt ze niet te veel beschouwen, noch te lang in de overdenking er van bezig zijn; want zij zijn de stof en de grond van alle ware blijdschap. Overdenk de weg der verlossing in het Evangelie geopenbaard; de wijze waarop de ongerechtigheid verzoend werd door de Godmens en hoe Zijn teweeggebrachte verlossing wordt toegepast door de Heiligen Geest. Heeft de Geest dit in u gewerkt en zijt gij met God verzoend? Is uw geweten bevredigd en uw hart gereinigd door het geloof in de verzoening en gerechtigheid van uw Verlosser? Zijt gij

bewust van uw verzoende staat met God in de Geliefde? Gehoorzaamt gij daarom uw Vader uit dankbaarheid en begeeft gij u tot de verborgen godsdienstplichten om Hem te ontmoeten en om gemeenschap met Hem te oefenen in Zijn liefde en er Hem voor te verheerlijken? Wordt gij Zijn tegenwoordigheid gewaar? Is Hij nabij u in alle genademiddelen, en zoekt gij daarin steeds nauwer en inniger gemeenschap met Hem? Daar het zo met u gelegen is, hoe zult gij zulke onwaardeerbare gunstbewijzen erkennen?
Gewis, gij zult vrolijk zijn in de Heere en u verheugen in de God uws heils. Met Hem bevredigd en een deelgenoot Zijner liefde zijnde, trachtende naar bevestiging van die vrede en van die liefde in de weg van gehoorzaamheid, en hopende op meer gemeenschap met God in de weg van godsdienstoefening, wie kan dan groter reden hebben om zich te verblijden? Een gezaligd zondaar uit loutere genade verlost van toorn en verdoemenis, gerechtigd tot alle geestelijke zegeningen in Christus Jezus, en alrede toegelaten tot haar genot, mag vrolijk zijn en zingen op al zijn weg naar de hemel. En echter, helaas! hoe vaak zijt gij treurig, o mijn ziel, hoe vaak zijt gij bezwaard en neergebogen alsof de gronden van uw blijdschap ijdel waren! En dit is niet alleen uw geval. Het is maar te algemeen. Hoe velen van Gods kinderen brengen hun dagen door in een zwaarmoedige zielsgestalte en schijnen hun hoge roeping en ontwijfelbaar recht tot volkomen blijdschap te vergeten! Denk een weinig in hoe ondankbaar zulk een bestaan is. O, dat de evangelische beweegredenen om u ten allen tijde in de Heere te verblijden, tot middelen mogen strekken, om u te verlossen van een ondankbare en droefgeestige gesteldheid!

Bedenk in de eerste plaats: *God eist het van u.*
De Schrift spreekt veel van de heilige blijdschap der gelovigen, en vermaant hen daartoe. Zij zijn verplicht in hun God vrolijk te zijn, zowel als Hem aan te bidden; want Hij bewijst hun bij aanhoudendheid vele weldaden, welke hun altoosdurende erkentenis vorderen, en zij kunnen niet danken zonder blijde te zijn. Hoe nauw waren deze twee dingen verbonden bij de heilige psalmdichter! Niemand muntte ooit meer uit, in God te loven en zich in Hem te verblijden. Wat hij zelf gevoelde, daartoe vermaant hij menigmaal de verlosten des Heeren. ‘Rechtvaardigen, zingt vrolijk in de HEERE; lof betaamt de oprechten’ (Psalm 33:1). ‘Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid, en vrolijkheid voor de oprechten van hart. Rechtvaardigen, verblijdt u in de HEERE, en spreekt lof ter gedachtenis Zijner heiligheid’ (Psalm 97:11-12). Gedenk aan Zijn rechtvaardigheid en heiligheid, hoe groot die zijn en hoe groot de genade is, die een weg uitvond om u rechtvaardig en heilig te maken. Gedenk aan die zegeningen in het geloof, en uw hart zal blijde zijn en uw mond zal de Heere prijzen met vrolijk zingende lippen. Welk een diep gevoel had de profeet van die zegeningen, toen hij uitbrak in deze erkentenis: ‘Ik ben zeer vrolijk in de HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap’ (Jesaja 61:10). Dit zijn de bruiloftsklederen waarmee de hemelse Bruidegom Zijn Kerk versiert, en in welke Hij haar invoert tot de eeuwige feestmaaltijd der liefde. Zalig zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams. Zalig zijn ze in waarheid; want zij worden gekleed in koninklijk gewaad; hun zielen zijn geheel verheerlijkt door de schoonheden van Immánuël, door Zijn Goddelijke gerechtigheid en schitterende genadegaven. Zij hebben reden om thans zich grotelijks te verblijden; want zij zullen spoedig ‘tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun

hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen voor eeuwig wegvlieden' (Jesaja 35:10). Deze Schriftuurplaatsen bewijzen ontegenzeggelijk, dat de gelovigen verplicht zijn zich te verblijden. Het is hun dure plicht vrolijk te zijn in hun God; want zij leven niet als Zijn kinderen, noch kunnen zich gelukkig vinden in huns Vaders liefde, tenzij ze zich verblijden in Zijn rijke en eeuwigdurende zegeningen.

Want, ten tweede, *blijdschap ontstaat uit de bewustheid en het gevoel van enig goed.* De blijdschap in God, wordt geboren uit het besef dat Hij ons hoogste goed is, en uit de bewustheid van ons aandeel aan Hem. En dit is de blijdschap des geloof welke in het minst niet gelijk is aan de lichtvaardige ijdele vreugde van de wellustigen, noch aan de wulpse dartelheid van de onbedachtzame menigte. Ze wordt niet afgeleid, zoals de wereldse vreugde, uit nietige en vergankelijke dingen, maar uit het Woord van God, dat blijft tot in eeuwigheid. Zij spruit voort uit de openbaring van genade en barmhartigheid in Jezus, en uit het geloof daaraan. Al wie dat getuigenis gelovig aanneemt als Gods waarheid, zal overtuigd worden, dat hij, vertrouwende op de Verzoening van Jezus, nimmer zal verloren gaan, en vertrouwende op de gerechtigheid van Jezus, het eeuwige leven zal hebben. Vanhier ontstaat blijdschap en vrede in het geloven. Het geweten wordt met God bevredigd, en geniet een kalme rust. Het hart wordt gevoelig voor Gods liefde, en verblijdt zich in Hem. Dit was de ervaring van Israëls grote harpenaar, in de 33e Psalm. 'Ons hart is in Hem verblijd, omdat wij op de Naam Zijner heiligheid vertrouwen'. En inderdaad, dit is een zeer goede reden. Al wie op God vertrouwt, zal zich gewis in God verblijden; want, op Zijn woord aangaande, en op Zijn getrouwheid steunende, kan hij niet teleurgesteld worden in zijn verwachting van al het goede, hetwelk God beloofd heeft. Wij hebben daarvan een voorbeeld in een bevend wanhopend zondaar, die zijn zwaard getrokken had, en gereed stond om het zich in het hart te drukken. Op dat ontzettende ogenblik, hoort hij van Jezus. Hij ziet dat hij een Verlosser nodig heeft. 'Lieve heren', zegt hij tot Paulus en Silas, 'wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' En zij zeiden: 'Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis'. En zij spraken tot hem het Woord des Heeren, en tot allen die in zijn huis waren. En hij nam hen tot zich in dezelve ure des nachts, en wies hen van de striemen; en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen. En hij bracht hen in zijn huis en zette hun de tafel voor, en verheugde zich dat hij met al zijn huis aan God gelovig geworden was' (Handelingen 16:30-34). O, welk een zalige verandering werd hier geboren, en wel door het geloof! De zelfmoordenaar vergeet zijn bloedig opzet en laat de dolk uit de hand vallen. Hij hoort van vergeving ... en hij gelooft. De helse wanhoop maakt plaats voor kalme rust en vrede in God. Zijn ellende eindigt in de kennis van een blijde verlossing. Hoe zalig zijn zij die geloven! God heeft hen zalig gesproken, en God zal hen zalig maken. Geen jammeren hebben zij verdiend, waarvan zij niet door het geloof verlost worden; en geen goed is er beloofd, hetwelk zij niet door het geloof mogen genieten. Zij hebben daarom zoveel reden om zich te verblijden, als enig mens aan deze zijde van de hemel hebben kan.

Want, ten derde, *deze blijdschap is onderscheiden van de ijdele vreugde der wereld, ten aanzien van haar oorzaak.* Ze is een geschenk van God. Ze is één van de genadegaven van Gods Geest. De apostel Paulus zegt: 'De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap', enz. (Galaten 5:22), liefde tot God, en dan blijdschap in God. Wanneer de Geest der aanneming tot kinderen in het hart van enig mens wordt uitgestort,

openbaart Hij aan de gelovende ziel de liefde des Vaders, en verwekt daardoor een heilige blijdschap. Hij komt tot de ziel, om haar, tot God wederkerende, ware vreugde te doen smaken. Dit is het doel, waartoe Hij van de Vader en de Zoon uitgaat; en daarom wordt het genoemd de vrucht des Geestes. Het is Zijn vrucht, door Zijn invloed verwekt, en door Zijn macht onderhouden. Die blijdschap is, gelijk haar Werkmeester, van een geestelijke en hemelse aard, het is een zuivere hartstocht, 'in alle goedheid en rechtvaardigheid en waarheid' (Éfeze 5:9). Hij reinigt ze van vermaak in het schepsel, en verheft ze boven zinnelijk genoegen. Want ze is de vrucht van nabijheid van God, en het uitwerksel van gemeenschap met Hem.

En dit is, ten vierde, *een andere zalige eigenschap van de blijdschap van de gelovigen. Zij heeft God tot haar Voorwerp.*
Het is een blijdschap in God, als hun God, hun hoogste goed, Die zij kennen, in Wien zij geloven, en Die zij als het hoogste goed genieten. De Goddelijke Geest heeft hun harten geheiligd tot gemeenschap met Hem. Hij heeft een vrijgunstige vergeving van verleden afval, en volle macht om de schepselsliefde van de troon te ontzetten, met zich gebracht, en Hij blijft in hun harten, om die ten onder te brengen. Hij verlicht hun verstand, om de ijdelheid van het schepsel en de volheid van God in te zien, en maakt hen bekwaam, om alles wat hun geluk belooft, te verwerpen, indien zij er God niet in genieten kunnen. Dus houdt Hij hun harten kuis, en tot God bepaald. Hun blijdschap wordt eenvoudig, gelijk hun geloof is. Want het geloof ziet op de volbrachte Verlossing, en daar geheel op rustende, beschouwt het God als volmaakt verzoend; hierdoor legt het een zekere grondslag voor hun blijdschap in God, omdat zij Hem nu kennen door het geloof als hun God, en hun aandeel aan al de zegeningen Zijner liefde in Jezus kunnen zien. Dit is de hoofdbron van de blijdschap, waaruit beken van wellust voortvloeien, voor eeuwig. Hoe nader zij bij de hoofdbron leven, zoveel te meer gemeenschap hebben zij met God; hun harten worden zuiverder en heiliger, en hun blijdschap is doorgaans meer geestelijk en hemels.
Dit is het enige hulpmiddel tegen de ellenden, waarmee de wereld vervuld is. De mensen zijn onvoldaan; zij zoeken vreugde en kunnen die niet vinden, omdat zij die zoeken daar ze niet is. Zij gaan tot gebroken bakken, die geen water kunnen houden. Zij worden teleurgesteld en verwonderen zich; maar zij gaan steeds voort, en slijten hun dagen in vruchteloos bejag. Zij vinden geen ware blijdschap; ze ontvlucht hen en eindelijk liggen zij neder in smarten. Welk een dank zijt gij dan schuldig aan uw God, o mijn ziel! daar Hij u van die begoocheling verlost heeft! Welk een gunst, dat gij geleid zijt tot de bron van ware blijdschap! O, leef nabij haar en ontleen vandaar al uw genoegen. Zoek al uw vermaak in God; en zoek het in het geloof, op grond van de Goddelijke beloften. Hij heeft gezegd: 'De zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in de HEERE' (Jesaja 29:19); zij zullen vreugde hebben, en die vreugde zal gedurig toenemen. Hoe zachtmoediger en nederiger gij zijt, zoveel te meer zult gij u in God mogen verblijden. Bid dan om meerder ootmoedigheid, opdat gij de zoetigheid van deze Schriftuurplaats mocht ondervinden: 'Verblijdt u in de Heere allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u' (Filippenzen 4:4). Er is altijd stof van blijdschap in de Heere. Welk een volheid vond hij, die aldus getuigde: 'Ik zal mij in de HEERE verblijden' (Psalm 104:34). 'Hij is de God der blijdschap mijner verheuging' (Psalm 43:4). Gelukkige Vorst! Al zijn genoegen daalde van God af, en leidde hem weder op tot God. Hij ontleende zijn gelukzaligheid niet uit de beekjes, maar schepte die uit de Hoofdbron zelf. De beekjes kunnen uitdrogen, maar nooit de Fontein. Hij verblijdde zich niet in zijn kroon en koninklijke waardigheid, in zijn overwinningen en schatten;

noch in enig werelds goed, Hij genoot God in dat alles; Die was de blijdschap van zijn hart. Hij waardeerde de gaven alleenlijk om de Gever; want hij gebruikte die in het geloof, en dan waren het middelen, om hem nader tot God te brengen, en gemeenschap met God te oefenen. Alles wat die uitwerking heeft, is een grote zegen; en die uitwerking behoort alles bij een gelovige te hebben. Zolang hij als een kind van God leeft en handelt, oefent hij geloof ten aanzien van geestelijke en tijdelijke dingen; en zijn hemelse Vader zegent hem, naar Zijn woord, waarop Hij hem heeft doen hopen, en schenkt hem bij aanhoudendheid stof van blijdschap en dankbaarheid.
Dit is het deel van des Heeren volk. Hij heeft het hun besproken. Het komt tot hen, als een erfenis. En gij zijt verbonden, o mijn ziel, er gebruik van te maken. Uw plicht en uw belang eisen van u er veel van te genieten. Uw dankbaarheid voor de uitnemend grote weldaden van ‘s Vaders liefde kan niet beter betoond worden, dan hierin, dat gij u in Hem verblijdt; want een dankbaar hart kan niet anders dan blijde zijn. Hij gevoelt zich in God vergenoegd. ‘Mijn overdenking van Hem’, dus spreekt een dankbare ziel, ‘zal zoet zijn; ik zal mij in de HEERE verblijden’ (Psalm 104:34). Dit is een billijke schatting, welke de Vader verwacht en welke de Heilige Geest Zijn kinderen leert Hem toe te brengen. ‘Welgelukzalig is het volk hetwelk het geklank kent; o HEERE, zij zullen in het licht Uws aanschijns wandelen; zij zullen zich de gansen dag verheugen in Uw Naam, en door Uw gerechtigheid verhoogd worden’ (Psalm 89:16-17). Dit zijn grote voorrechten, welke God aan Zijn volk beloofd heeft en hun mededeelt. Het is waar, zij verheugen zich niet allen evenzeer met grote blijdschap; doch zij zijn er allen toe verplicht. Wanneer hun geloof zwak is, is hun blijdschap klein. Maar zij hebben allen hetzelfde recht om te geloven, en gelovende zich te verblijden. Dezelfde voorziening is gemaakt voor het ganse huisgezin en al de huisgenoten des geloofs. Zij zijn deelgenoten van hetzelfde verbond; zij hebben dezelfde beloften; en dezelfde getrouwheid zorgt voor haar vervulling. De hoogste zekerheid is hun gegeven, om te mogen vertrouwen en niet te vrezen. Het volk, dat het geklank van een volkomen zaligheid uit genade kent, heeft goede grond om te geloven, zonder twijfel of wankeling. Door zulk een geloof zullen zij God zien als volmaakt met hen verzoend, en zullen het licht van Zijn aanschijn hen zien bestralen in liefde. Zalig gezicht! Het klaar te zien, is aanvankelijke gelukzaligheid; in hetzelve te wandelen, is een toenemende gelukzaligheid. Wat is het anders dan een hemel, zich de gansen dag te mogen verblijden? Maar dan moet het zijn: in Uw Naam; in het vleesgeworden Woord, in Jehovah Jezus. Door het geloof in Zijn gerechtigheid, zullen zij verhoogd worden, zo hoog als in een schepsel vallen kan. Zijnde om niet en volkomen gerechtvaardigd, hebben zij toeleiding tot deze volmaakte genade waarin zij staan, en roemen in de hoop van Gods heerlijkheid. En niet alleenlijk dit; maar zij roemen ook in de verdrukkingen, die hun op de weg tot de heerlijkheid ontmoeten, wetende dat alle dingen moeten medewerken tot hun tegenwoordige en tot hun eeuwige genieting van God.
Tot hun aanmoediging, om zich aldus in de Heere te verblijden, heeft Hij beloofd, dat de blijdschap, welke Hij hun geeft, niet van hen zal weggenomen worden.

En dit is, ten vijfde, een ander groot voorrecht. *De ware blijdschap is een geschenk van God.*
Het is een genadegift van Gods Geest. Zij heeft God tot haar oorzaak en God tot haar voorwerp. En zij heeft dit voordeel, dat niemand deze genadegift kan wegnemen. De Heere Christus verklaart, dat Hij niet toelaten zal, dat enig schepsel wegneemt, hetgeen Hij geschonken heeft. Welk een uitnemende hartsterking was dit voor Zijn

bedroefde apostelen! Zij treurden op het bericht, hetwelk Hij hun gegeven had van Zijn aanstaande vertrek, en waren bedrukt en neergebogen als mensen die geen hoop hadden. Doch Hij beurt hun verslagen harten op door een belofte: 'Ik zal u wederom zien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen' (Johannes 16:22). Dit is voorwaar een sterke vertroosting; want het is één van de rivieren, welke de Godsstad verblijden, een rivier welke nimmer gebrek heeft, zij komt voort uit de oceaan van vrije genade, en niemand kan haar loop derwaarts weder verhinderen. 'Niet gelijk de wereld geeft, geef Ik u', zegt Jezus. De wereld geeft slechts ijdele vreugde, welke daarenboven onzeker en kortstondig is, en eindelijk neemt zij al haar geschenken weg, en laat haar verdoolde aanbidders bloot, om te dragen de straf van het eeuwige vuur. Maar Christus geeft hetgeen waarlijk goed, bestendig en altoosdurend is; Zijn giften zijn onberouwelijk. Hij is eveneens gezind in de aanhoudendheid van Zijn weldaden, als in het schenken er van; want Zijn beweegredenen zijn in en van Hem, en zij blijven onveranderlijk. Zijn eigen loutere liefde, Zijn vrije genade, en het gunstig welbehagen van Zijn wil, neigen Hem tot het schenken en tot het aanhouden van Zijn gunstbewijzen; en het enig einde hetwelk Hij bedoelt, is Zijn eigen heerlijkheid. Daarom zal Hij de blijdschap, die Hij gegeven heeft, niet wegnemen, en Hij zal niemand toelaten die weg te nemen. Hij verzekert door Zijn macht, hetgeen Hij geeft door Zijn liefde. Zodanig is het recht van een gelovige om zich altijd in de Heere te verblijden. Zijn recht is onbetwistbaar. God heeft hem in Christus vrijgunstig gegeven al het goed dat hem gelukkig maken kan; en hij geniet het, en is gelukkig, voor zoverre hij door het geloof leeft. Zolang hij voortgaat van geloof tot geloof, vermeerdert zijn blijdschap. Aanwassend geloof, brengt hem een rijke oogst van blijdschap aan. En hij wordt vermaand om steeds voort te gaan, totdat zijn blijdschap volkomen wordt.

Hetwelk is een zesde voorrecht, *aan de blijdschap in God, bijzonder eigen. Andere bronnen missen; zij drogen vaak op.*
En wanneer zij op het rijkelijkst vloeien, krijgt hij, die van haar water drinkt, te meerder dorst. Maar de blijdschap in God heeft een verzadigende volheid. De fontein is altijd vol, ja vloeit altijd over; en al de stromen brengen zalige vrede en heilige blijdschap met zich. Hoe meer een mens daarvan drinkt, zoveel te matiger en geestelijker wordt hij; want alles wat uit die fontein voortvloeit, is genade, heiligende genade, hoe meer wij er van deelachtig worden, zoveel te meer worden wij er aan gelijkvormig. Het heeft in zich de Goddelijke eigenschap, van ons aan Zich gelijkvormig te maken; want het verzwakt de verdorvenheid der natuur en versterkt de vermogens van de nieuwe mens, en naar mate deze sterker worden, kleven de gelovigen te nauwer aan God, en hebben zij meer gemeenschap met Hem; en langs die weg genieten zij meer van Zijn blijdschap. Een gelukkig deelgenoot er van betuigt: 'Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht'. En daarom bidt hij: 'Verzadig mij met vreugde door Uw aangezicht' (Psalm 16:11). Gods nabijheid met mij, en de toestraling van Zijn gunstig aanschijn is de volkomen blijdschap op aarde. En deze komt voort van de genade des Heiligen Geestes, en wordt ontvangen door het geloof. De Zaligmaker zei tot Zijn discipelen: 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u blijve en uw blijdschap vervuld worde' (Johannes 15:11). Zijn oogmerk, in Zijn gesprek met hen, was, hun goede reden te geven om zich te verblijden, en om zich bij aanhoudendheid te verblijden; en indien zij, hetgeen Hij sprak, met volle verzekerdheid aannamen, gelijk zij behoorden te doen, dan zou het in hen een volheid van blijdschap teweegbrengen. En dit zou zozeer tot Zijn eer en tot

hun voordeel strekken, dat Hij hen gebiedt, het van de Vader te vragen. 'Bidt en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij' (Johannes 16:24). De apostel Johannes desgelijks, handelende van de Persoon van de Godmens, door Wien wij gemeenschap hebben met de Vader, in al de zegeningen Zijner liefde, zegt: 'Deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap vervuld zij' (1 Johannes 1:4). Zijn doel in het schrijven was, hen op te leiden tot een nauwere gemeenschap met de Drie-Enige God en hen aan te sporen, om daarin de volkomenheid van hun blijdschap te zoeken. En de blijdschap van hen is volkomen, die, overreed van hun recht tot de zegeningen des Vaders, ze steeds om niet ontvangen uit de volheid des Zoons, door de genade van de Heiligen Geest. Zij hebben billijke reden om zich te verblijden; want in die zegeningen is een volheid van blijdschap voor eeuwig, een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde.

Voeg al deze overwegingen bij elkaar, o mijn ziel, en zie dan welk een ruime voorziening uw God gemaakt heeft voor de blijdschap van uw hart. Bewonder en aanbid Hem voor Zijn grote zaligheid, voor uw verlossing van zonde en smart en voor de vrijgunstige gift van rechtvaardigheid en eeuwig leven. Zulk één, als gij zijt, vergeving van zonden te schenken, te rechtvaardigen en te verheerlijken, o! welk een Goddelijke en oneindige genade! Wat zult gij Hem vergelden, voor de betoning van Zijn liefde aan u en voor het ontsteken van uw liefde jegens Hem? Hoeveel zijt gij Hem verschuldigd, daar Hij u toeliet tot gemeenschap met Hem als uw God en Vader, en u de bewijzen Zijner liefde deed ondervinden in Christus Jezus! Welk een stof is hier voor u, tot blijde lof- en dankzegging! In welk opzicht gij het ook beschouwt, gij hebt reden om u te verblijden met onuitsprekelijke blijdschap. God, de oneindige Bron van alle goed, is uw God. Hij verblijdt Zich in u, daarom moet gij u ook in Hem verblijden. Hij heeft u vrijwillig liefgehad; hoe kunt gij dit beseffen zonder Hem weder te beminnen? Zijn liefde heeft u gezegend met alle geestelijke zegeningen in Christus Jezus; hoe kunt gij die uit Zijn volheid ontvangende, nalaten Hem te danken met vrolijk zingende lippen? Hij zegt, dat Hij Zich verheugt in u wel te doen; moet het geloof daaraan uw hart niet vervullen met vreugde en blijdschap? Inderdaad, er is niets in God hetwelk u niet tot stof van blijdschap moet strekken. Zijn getrouwheid en rechtvaardigheid zijn voor u, zowel als Zijn eeuwige ontferming en liefde. Want Hij is uw God, uw Verbondsgod; Hij heeft Zijn Zoon voor u overgegeven en Zijn Geest u geschonken. Door Zijn genade zijt gij geroepen om gemeenschap te hebben met de Vader en de Zoon, en te delen in de zegeningen des verbonds.
Het is uw voorrecht, van deze gemeenschap gebruik te maken en reeds hier op aarde een voorsmaak te genieten van de vreugde des hemels. Dat uw geloof in u voortbrenge een ruim genot, ja een volheid van blijdschap, totdat gij gedrenkt zult worden uit de beken der wellusten die aan Gods rechterhand zijn, eeuwig!

Gedenk o mijn ziel, dat het uw plicht en voorrecht is u aldus in God te verblijden. Het is uw belang en uw geluk. Uw God eist het van u, als de dankbare erkentenis van Zijn gunstbewijzen; zij zijn alle uit genade, onwaardeerbaar groot en eeuwigdurende. Hij wil dat gij Hem de eer voor Zijn gaven zult toebrengen, door u te verblijden in de Gever. Blijdschap is het gevoel van Zijn goedheid jegens u. En kunt gij het geschenk ontvangen en leven in hoop op de eeuwige zegeningen Zijner goedheid, zonder een vrolijk gevoel er van? Onderzoek nauwkeurig en beproef uzelf. Hoe is uw hart gesteld? Is het in God voldaan? Is het nergens in voldaan, dan alleen in God? Datgene waarin een mens zijn vertrouwen stelt, daarvan verwacht hij zijn geluk. Waarin stelt

gij uw vertrouwen? Gij zult zekerlijk zeggen: Mijn vertrouwen rust op Gods barmhartigheid, eeuwig en altoos. En moest Hij dan, Die de enige grond van uw geloof is, niet de enige stof van uw blijdschap wezen? Is Hij zulks; waarom zijt gij dan o mijn ziel, zo vaak neergebogen, en waarom zijt gij zo onrustig in mij? Hoevele bezwaren, hoevele bekommernissen kwellen u! hoe vaak laat gij u de moed ontzinken! Vanwaar dit alles? Immers is blijdschap voor u gezaaid. De zaaier is de Zoon des mensen. De Vader heeft het beloofd, en het u als uw deel geschonken. Gij zijt geroepen door genade; en de blijdschap in het geloven is uw wettig eigendom. Wat is de reden dat gij niet vergenoegd zijt in God, en niet ten allen tijde u in Hem verblijdt? Onderzoek vlijtig naar de oorzaak. Geloof het, er schuilt hier of daar een grote misvatting bij u. De Schrift kan niet gebroken worden, welke spreekt van gedurige blijdschap in God. De beloften kunnen niet missen; de Belover is getrouw. En nochtans geniet gij niet altijd de beloofde genade. Hoe is dit? O, tracht deze dwaling tot de grond toe te doorzien. De Geest der wijsheid legge haar voor u open, en doe uw droefheid veranderen in blijdschap!

Misschien zoekt gij enige gronden van blijdschap in uzelf. Zulk een blijdschap is niet goed; hoewel ze zeer gewoon is. Zij heeft een kwaad grondbeginsel; zij ontstaat uit hoogmoed. Het einde is kwaad; het is om het eigen groot te maken en te verhogen - hetwelk ‘s mensen zonde en zijn verderf was. Zulk een blijdschap is in de Schrift verboden. ‘Wie roemt, die roeme in de Heere’. Indien gij iets in uzelf kon vinden, waarin gij behagen schiep, dan zou ge u verblijden in uw hoogmoed. Bedroefd te zijn, omdat gij zulks niet vindt, kan een middel zijn om u terecht te brengen, omdat het strekken kan om u te overtuigen, dat gij niets in uzelf hebt, hetwelk gij met welgevallen kunt beschouwen. ‘Wat hebt gij, dat gij niet ontvangen hebt? En indien gij het ontvangen hebt, wat zou u roemen, alsof gij het niet ontvangen hadt?’ Hebt u iets van uzelf, anders dan zonde? Wie gaf u genade, en deed u van anderen onderscheiden zijn? Was het niet God? Kwam niet alles voort uit het gunstig welbehagen van Zijn wil? Niets goeds zag Hij in u, dat Hem zou bewogen hebben om genade aan u te bewijzen; en hetgeen Hij voorts aan u doet, is enkel tot prijs der heerlijkheid Zijner genade. Indien gij deze waarheden uit het oog verloren hebt, dan is het geen wonder dat gij treurig daar heengaat. God wil Zijn blijdschap niet mededelen aan degenen die offeren aan hun eigen garen, en roken aan hun net. Hij verootmoedigt, en wil de ootmoedigen met goederen vervullen, maar de rijken zendt Hij ledig weg. De rijken beroven Hem van Zijn eer, en Hij weigert hun Zijn genade. Waak daarom over uw hoogmoedig wettisch hart. Wees ‘ijverig’ over hetzelve, ‘met een ijver Gods’ (2 Korinthe 11:2). En smeek de Heiligen Geest, dat Hij alle hoogmoedige gedachten in u vernedert, opdat gij God mocht verhogen, en Hij u mocht verhogen. Gedenk aan de belofte: ‘De zachtmoedigen zullen vreugde op vreugde hebben in de HEERE’ (Jesaja 29:19). Zoek de vervulling daarvan te verkrijgen. Want blijdschap in God, is de dood van de zelfzoeking en van het zelfbehagen.
O, smeek dan God, dat Hij u nederig en ootmoedig houdt, dat gij steeds gewillig mocht zijn, om in afhankelijkheid van Jezus door het geloof te leven, en al uw blijdschap uit Zijn volheid van blijdschap te ontvangen.
Wellicht zijt gij treurig onder een gevoel van uw zondige natuur, en zuchtende onder de last van de inwonende zonde: gelijk de heilige Paulus deed, en gelijk alle Gods waarde kinderen doen, wanneer zij in de rechte gemoedsgestalte zijn. Dit is een droefheid naar God, welke een onberouwelijke bekering werkt. Het is de ware armoede des geestes, waaraan de Heere de zaligheid verbonden heeft. Inderdaad, elk

die haar bezit, is zalig, omdat ze niet alleen bestaanbaar is met de ware blijdschap, maar ook de eigenlijke gemoedsgesteldheid is, waardoor ze bewaard en vermeerderd wordt. Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. De zelfkennis is het braken van een braakland; het is als het ploegen en omroeren van de grond, waardoor men die bekwaam maakt om het goede zaad te ontvangen. Zo wordt ook de ziel door de zelfkennis meer en meer vatbaar voor de verlevendigende invloeden van Gods Geest. Hoe meer iemand zichzelf leert kennen, zoveel te meer reden zal hij vinden, om zijn blijdschap alleen in God te zoeken; en die zoekende door het geloof, zal hij ze vinden. Wanneer hij het allerdiepst verootmoedigd is, zal hij het best geschikt zijn om zich in God te verblijden. Deze heilige blijdschap rijst doorgaans het hoogste, wanneer het eigen meest vernederd is; gelijk het hoogste getij gewoonlijk volgt op de laagste eb. Bedenk dit, o mijn ziel, wanneer gij onder het meest vernederend gevoel leeft van het diep bederf van uw natuur, en het zal u opleiden, om in God te zoeken, en gelovende, in Hem te vinden, hetgeen gij in uzelf mist. De ledigen, de ledigen alleen, kunnen met Zijn blijdschap vervuld worden. Laat iedere ontdekking van uw eigen ledigheid, u aanzetten, om meer te vertrouwen op Gods heil, en meer van Zijn zegeningen te genieten. En dan zult gij, met Paulus, droevig kunnen zijn, doch altijd blijde. Droefheid over onze eigen slechtheid, is de grootste vriend van blijdschap in God. Zelfwalging gaat gepaard met het zoetst vermaak in God. Mocht de ondervinding van de apostels tot dit opzicht de uwe zijn: ‘Wij zijn de besnijding, wij die God in de geest dienen, en in Christus Jezus roemen en niet in het vlees betrouwen’ (Filippenzen 3:3)! O, bid om dezelfde genade; en gij zult bevinden, dat hoe minder vertrouwen er is in het vlees, zoveel te meer blijdschap er zijn zal in Christus Jezus.

Mogelijk zijt gij aangelokt, om blijdschap te zoeken in het genot van sommige schepselen, en hebt die niet ontvangen als gaven van God, noch ze gebruikt in het geloof, noch Gode de eer daarvan gegeven; gij zocht uw genoegen niet in God alleen, maar liet u vervoeren om het van enig ander voorwerp te verwachten. De wereld heeft hierin uw hart verstrikt. Er is geen groter vijand van Gods kinderen dan de wereld; omdat zij voorwerpen heeft, gepast naar hun zinnen, en bekwaam om die te strelen, waardoor zij steeds hun genegenheden zoekt te winnen, hetgeen haar altijd gelukt, wanneer zij niet leven door het geloof van Gods Zoon. Want ‘dit is de enige overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof’ (1 Johannes 5:4). Zie, of uw droefheid niet ontstond uit enige aardse teleurstelling. Gij liet u wellicht uw schild ontvallen, en waart in slaap geraakt in Delila’s schoot; maar ontwakende, vond gij het vermaak in smart veranderd. Deze smart kan u zeer nuttig zijn. Zij moet u overtuigen van uw schromelijke misslag, in de wereld te verkiezen boven God, en u in het toekomende bedachtzamer maken. Thans ziet gij, hoe nodig de waarschuwing is: ‘Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is’ (1 Johannes 2:15); want alles, buiten Christus, ligt onder de vloek. Er kan geen zaligheid in zijn. De ganse wereld ligt in het boze, en zij kan u niet gelukkig maken, zo weinig als de hel dit kan doen. Maar het is uw voorrecht, verlost te zijn van deze tegenwoordige boze wereld, en gereinigd te zijn van de liefde tot haar. Dit maakt geen gering deel van uw zaligheid uit. Verwacht het door het geloof. De overwinning is verkregen; zoek uw aandeel er in. ‘Ik heb de wereld overwonnen’ (Johannes 16:33), zegt Jezus. Alvermogende Verlosser, overwin haar in mij, gelijk Gij haar overwonnen hebt voor mij!

Dan, gedenk o mijn ziel, wat ook de ware oorzaak van uw droefheid zijn moge, er is blijdschap in God, ook voor u, want Hij is uw God, en er is niets in Hem dat u droevig

maken kan, maar alles wat u ware vreugde en blijdschap kan geven. De drie Personen in de aanbiddelijke Drie-Eenheid hebben Zich verbonden tot uw zaligheid; en het is uw dure plicht, vertrouwende op het volbrachte werk des Zoons, u te verblijden in de liefde des Vaders. In de vrede van uw geweten, en in de liefde van uw hart, wordt gij geroepen om gemeenschap te hebben met de Vader en de Zoon, en altijd de Heiligen Geest te danken voor die gemeenschap. Elk genot van de verbondszegeningen op aarde, is een voorsmaak van de hemel, en een onderpand van onuitsprekelijke vreugde. Wat gij thans geniet door het geloof, zult gij zekerlijk in eeuwige bezitting hebben; want er is een vaste grondslag gelegd in het Verbond, waarop gij uw hoop van eeuwige blijdschap veilig kunt bouwen. Uw Vader heeft u uitverkoren en begenadigd in Zijn Zoon. Hij heeft Zijn hart er op gezet om u goed te doen, en Hij verandert niet; Zijn goedertierenheid is gelijk Hij Zelf. Hij heeft u getrokken door Zijn Geest, om te geloven in Zijn liefde, en Hij heeft beloofd, u lief te hebben tot het einde toe. Hij heeft u vrijgunstig alle geestelijke zegeningen in Christus Jezus medegedeeld, en Hij bewaart het vol genot daarvan voor de hemel. Niets kan er u van beroven; want Hij bewaart ze voor u door Zijn kracht, en u voor haar. Hoezeer moest dit strekken om uw blijdschap volkomen te maken! De Vader van onzen Heere Jezus Christus, de Vader van alle barmhartigheid en de God aller vertroostingen, is de uwe, met alles wat Zijn liefde vermag om u gelukkig te maken. Wat kan u ontbreken, dan meerder geloof? De Heere vermeerdere het, opdat uw hart en uw wandel meer voor Hem mogen wezen! Naarmate uw genegenheden meer bepaald worden tot de dingen die boven zijn, zullen de verzoekingen, om uw liefde te geven aan de dingen die beneden zijn, verzwakken. De zoetigheden van de hemelse gemeenschap zullen u ongevoelig maken voor de bekoorlijkheden van de wereld; ja de wereld zal voor u als niets zijn, terwijl God alles is. En is Hij u niet alles in allen?

Beschouw Zijn Natuur, Zijn Personen, Zijn verbond, Zijn werken, Zijn genade en Zijn zegeningen; beschouw die in hun grootheid en goedheid; gij hebt deel aan dat alles. Zijn wijsheid beschikt voor u, Zijn voorzienigheid waakt over u, Zijn liefde wacht om u genadig te zijn; Zijn heiligheid, rechtvaardigheid en waarheid zijn op uw zijde, al Zijn volmaaktheden zijn verbonden om u ter heerlijkheid te brengen. De volmaakte genoegdoening van Jezus is de uwe. Zijn Vader is uw Vader in Hem, en heeft niets dan liefde jegens u in Zijn hart. De Heilige Geest heeft ze door het geloof aan u geopenbaard, als een volmaakte, onveranderlijke en eeuwige liefde. Alle zaligheid welke de Godheid beloofd heeft te schenken, is aan u beloofd; en gij gelooft dit, hoewel gij somtijds bedroefd zijt, door menigerlei verzoekingen. Doch dan zelfs is er blijdschap voor u in God opgelegd; blijdschap genoeg in de Fontein. Ze is altijd vol; maar uw geloof schept er spaarzaam uit. Genoeg is er in God, om uw droefheid in blijdschap te verkeren, indien slechts het geloof zijn volmaakte werk deed. O, dat gij meer geloof had, opdat gij meer blijdschap mocht hebben in het geloven.

Uit welke oorzaak uw droefheid dan ook ontstaan mocht, o mijn ziel, zij kwam geenszins voort uit iets hetwelk het geloof in God beschouwde. Wees daarvan verzekerd, en leer van uw droefheid omtrent andere dingen zulk een gebruik te maken, dat gij daaruit zien mocht, hoe nodig het voor u is, meer op God te vertrouwen, en u meer in Hem te verblijden. Indien uw droefheid wettig is, spruitende uit een gezicht en gevoel van uw bederf; dan Hebt u billijke reden om uzelf te verfoeien en berouw te hebben in stof en as. Doch dit is tevens een gegronde reden van blijdschap in uw God; want ‘de HEERE is nabij de gebrokenen van hart, en Hij behoudt de verslagenen van geest’ (Psalm 34:19). Hij geeft hun de kennis der zaligheid, en verheugt hen door het licht van Zijn aanschijn. Dus verlost Hij hen van hun zonden en droefenissen. Hij

bewijst hun aanhoudend Zijn goedertierenheid. Gewis zullen hen het goede en de weldadigheid volgen, al de dagen van hun leven. Wanneer zij in verzoeking geraken om hun blijdschap te zoeken in andere dingen, dan muurt Hij hun weg toe, dat zij het verwachte goed niet kunnen verkrijgen; of verkrijgen zij het, dan maakt Hij hun het genot bitter, en laat hen in het schepsel niets vinden, dan ijdelheid en kwelling des geestes. Langs deze weg wil Hij hen leren, al hun blijdschap in Hem te zoeken en nergens elders. Waak, o mijn ziel, en lees en hoor en bid, wees naarstig in het gebruik van alle middelen, opdat gij deze Goddelijke les wel mocht leren. Zoek Gods nabijheid, waar gij u ook bevindt. Verwacht Zijn zegen, op alles wat gij doet. Acht Zijn liefde uw hoogste zaligheid; en houd u verzekerd, dat niets u gelukkig maken kan, waarin gij Zijn liefde niet kunt genieten. Wordt de rijkdom vermeerderd, lacht u de wereld aan, geniet gij gezondheid, geven kinderen en bloedverwanten u vreugde, smaakt gij het zoet van de gezellige verkering, en gaat u alles in de wereld naar wens; zet er uw hart niet op. Zie op de goede hand, die u al deze zegeningen verleent, en vertrouw op de genade, die ze moet heiligen. Zij zijn het bezit of genot niet waardig, dan in zoverre zij van God komen, en ons tot God opleiden, en alzo tot ons geestelijk heil medewerken. Indien gij kunt leven door het geloof, en God er in genieten, dan zijn het ware zegeningen; want dan zult gij ze ontvangen als gaven van Zijn hand, en ze gebruiken tot Zijn eer, gij zult er Zijn goedheid in zien, en er Hem met aanbidding voor prijzen. En zolang Hij ze u laat behouden, zult gij trachten, in afhankelijkheid van Zijn genade, uw hart te behoeden voor afgoderij; opdat gij de gaven alleenlijk mocht beminnen om de Gever.
Wat gij ook ooit mocht ondernemen, vraag altijd uzelf: Hoe kan dit een middel zijn om mij in God te verblijden? Indien het daartoe niet strekken kan; vermijd het. Al kwam het u voor, in de vleiendste gedaante, en al beloofde het u de grootste blijdschap, ontvlied het; er schuilt een dodelijk vergif onder de schone schijn. Stel het tot een onveranderlijke regel van uw gedrag: Dat niets u goed kan doen, waarin gij God niet kunt genieten; Hij is de enige bron van goed. En alles is tot uw opzicht, datgene wat Hij het doet zijn; niet hetgeen het in zichzelf is; als zodanig is alles ijdelheid; maar het is goed, wanneer God het goed maakt. De ware blijdschap is van Hem en in Hem; ze is de gave Zijner genade, en zij eindigt niet in enig geschapen goed, maar keert weder tot Hem, als de Bron waaruit zij voortkwam, en daar vindt zij haar genoegen. O mijn God, leer mij, mijn blijdschap aldus in U te zoeken, en U te stellen tot de kroon mijner verheuging!

Overweeg, mijn ziel, tot uw aanmoediging, wat God gedaan heeft aan de reizigers die vóór u de weg naar Sion bewandelden; hoe Hij hen vertroostte en verblijdde door het licht van Zijn aanschijn. Hij leidde hen, het is waar, door het dal der moerbeziebomen of der tranen, de enige gebaande weg tot het Koninkrijk; doch zij vonden daarin een bron, een fontein van levend water. Zij wandelden voort, al wenende om hun afwijking van God; maar hun harten werden verblijd, toen zij door Zijn genade teruggebracht werden, daarom weenden zij, zich verblijdende. Zalig wenen! En Hebt u niet dezelfde reden welke zij hadden, om droevig te zijn over uzelf, en tevens ten hoogste verblijd in God? Is het niet eveneens gesteld met al uw medereizigers, die thans nog op de weg zijn? Hun harten zijn bij God. Hij is hun deel. De hemel is hun vaderland. Zij willen hun geluk niet zoeken in de geriefelijkheden, die hun op de reis mogen gebeuren, maar in God, hun schat, hun hoogste goed en hun eeuwige blijdschap. Ook willen zij zich niet laten ophouden door de ongemakken die hen bejegenen. Deze, door het geloof zich tot nut gemaakt, zullen strekken om hen meer te

doen verlangen naar huns Vaders huis; zij zullen hun gelegenheid verschaffen, om meer te gevoelen van de ware blijdschap die in God is, en daardoor hen opwekken tot vrolijker lof- en dankzegging. Zo zal alles wat hen op de weg ontmoet, aan hen geheiligd worden en hen in staat stellen, om altijd God de Heere te heiligen in hun harten. Hun Vader en onze Vader heeft niet alleen, uit de rijkdom Zijner genade, hun stof van dankzegging gegeven, maar ook de woorden zelf, die zij bezigen zullen, hun voorgeschreven. Menig vermoeid reiziger vond er een heerlijke hartsterking in, zijn geest werd opgebeurd, zijn ziel en alles wat binnen in hem was, werd verlevendigd, terwijl hij de zoete en hemelse lofzang zong. De evangelische profeet, die de heerlijkheid van Immánuël gezien had, en dit Goddelijk zangstuk in geschrift heeft gesteld, heeft ons een bericht nagelaten, wanneer iemand recht heeft om het te zingen en op zich toe te passen; Jesaja 12:1: 'En te dienzelven dage zult gij zeggen'.
Wanneer men op de samenhang let, zal men zien, dat de tijd, welke hier vermeld wordt, de dag is van 's Heeren alvermogen, wanneer de Geest des levens in een zondaar komt, en hij levend gemaakt wordt, daar hij dood was in misdaden en zonden. Zalige, driemaal zalige dag! Dezelfde Geest zal ook zijn Trooster zijn, en hem brengen tot de kennis zijner verlossing, door het geloof in het heerlijk volbrachte werk van Immánuël; waardoor hij zich bevrijd zal vinden van schuld en vrees, en in Jezus een deelgenoot van genade en heerlijkheid. Dan wordt de blijdschap des Heiligen Geestes in de ziel gevoeld, en het hart wordt gestemd om de Heere zijn God te loven: 'Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij. Zie, God is mijn Heil, ik zal vertrouwen en niet vrezen; want de HEERE HEERE is mijn Sterkte en Psalm, en Hij is mij tot Heil geworden'. Daarom 'zult gijlieden water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils'. Deze fonteinen zijn de bronnen der genade, waaruit de hemelreizigers hun heilige vertroostingen scheppen; en daardoor verfrist, gaan zij voort van kracht tot kracht, prijzende Jehovah, en Hem al de eer van hun behoudenis toeschrijvende. Hij was toornig op hen, en met recht. Het vuur Zijner verbolgenheid mocht billijk gebrand hebben tot de onderste hel; en Zijn wet, Zijn rechtvaardigheid, Zijn heiligheid en Zijn waarheid zouden eeuwig verheerlijkt zijn geworden in hun verderf. Dan, wie bewondert niet Zijn barmhartigheid? Wie aanbidt niet Zijn vrijmachtige genade? Hijzelf vond een weg uit, om al de Goddelijke volmaaktheden te verheerlijken in hun behoudenis. Dit was de wonderbare beschikking van de aanbiddelijke Drie-Eenheid. De Vader nam Zijn medewezige Zoon aan als Borg voor Zijn volk, en Zijn gehoorzaamheid tot de dood, in hun plaats. Thans is Hij volmaakt met hen verzoend in Jezus Christus; Zijn toorn is van hen afgekeerd. En wanneer het hun gegeven wordt dit te weten, en zij de troost daarvan ondervinden; wanneer zij blijdschap en vrede hebben in het geloven, o! welk een dag van licht en heerlijkheid gaat dan voor hun zielen op! Een dag, soms bewolkt door de opkomende nevelen en dampen van het lichaam der zonde, maar menigmaal zo klaar en helder, dat de warme stralen van de Zon der gerechtigheid rechtstreeks in hun harten schijnen. Dit zijn tijden van grote verkoeling van het aangezicht des Heeren. De uitlatingen Zijner liefde worden dan gevoeld met zuiver vermaak; en de ziel wordt gewaar, dat zij in Jezus een gelukkige deelgenoot is van de volheid der blijdschap. Dan kan de mens het gevoel van zijn grote gelukzaligheid niet inhouden, maar barst uit in luide dankzeggingen, en wekt hen die omtrent hem zijn op, om Gods wonderbare goedheid te bewonderen. 'Zie', beschouw hier een wonder van genade, 'God is mijn Heil!' Verwonder u met mij over de onuitsprekelijke rijkdom van Gods liefde! Waarom mij? Wie ben ik, dat de Allerhoogste God mijn Verlosser zou zijn!

Voorwaar, nimmer bewees Hij Zijn liefde aan onwaardiger voorwerp, noch rukte ooit iemand uit de brand, die meer verdiend had eeuwig in de helse gloed te versmachten!
O, help mij dan, engelen en mensen, die oneindige barmhartigheid te loven en te aanbidden, die deze zaligheid, met al de zegeningen welke er aan verknocht zijn, voor mij uitvond, bewerkstelligde en thans aan mij toepast! Mijn verplichting wordt steeds groter, hoe zal ik Hem naar waarde prijzen? Want in die onnaspeurlijk grote gift van Zijn Zoon, gaf Hij mij tevens alle dingen; en nu heeft Hij mij het geloof geschonken, en mij in het bezit gesteld! Ik heb Zijn Woord daarvoor, en dat geloof ik, een Woord van onfeilbare waarheid, bevestigd door belofte, gestaafd door de verbondseed van een Drie-Enig God. Deze verbintenissen kunnen niet verbroken worden; daarom 'zal ik vertrouwen, en niet vrezen'. Aan de zijde van de Goddelijke Verbondspartijen is alles zeker. Zij hebben mij de ontwijfelbaarste zekerheid gegeven die mogelijk is; en ik mag mij daarmee vertroosten. Zij zullen mij nooit begeven noch verlaten; en mijn geloof zal niet missen. Zalige toezegging! Ik zal in Gods kracht bewaard worden, door het geloof, tot de zaligheid. Geloofd zij de Heere Jehovah, Die mijn Sterkte is! Zijn almachtige arm ondersteunt mij; en daarom is Hij mijn Psalm; dezelfde arm zal mij veilig door alle zwarigheden heen helpen, ten einde toe; daarom verblijdt mijn hart zich in Hem, en ik zal Hem met gezangen loven. Ik zal mij beroemen in Zijn sterkte; de gansen dag zal ik Zijn heil vermelden. Hoe kan ik ooit te veel spreken van deze oneindige barmhartigheden van mijn God? Het is de geliefkoosde, de allergenoeglijkste stof van mijn overdenkingen. Zij verwarmt mijn hart, en ontvonkt mijn genegenheden, terwijl mijn ziel er hemelwaarts door wordt opgevoerd. Al mijn blijdschap is hierin: Hij is mij tot Heil geworden. Hij is mijn tegenwoordig Heil; want Hij heeft de fontein geopend, en mijn hart ontsloten om de leven-gevende wateren er uit te ontvangen. Hoe kan ik nalaten Zijn heiligen Naam te prijzen en te aanbidden, terwijl ik met vreugde water schep uit de fonteinen des heils?

O gij gezegenden des Heeren, die hetzelfde heil, uit dezelfde oneindige bron der Goddelijke genade deelachtig zijt geworden, help mij Zijn roem verheffen. Als gij u met mij verheugt, zal het mijn vreugde vermeerderen, en mijn dankbaarheid zal hoger rijzen. Dus vervolgt de profeet: 'En gijlieden zult te dienzelven dage zeggen', niet slechts gij, zoals te voren; maar de menigte der deelgenoten van dezelfde weldaad, zullen allen tezamen zingen. Zij zullen zich verenigen in gemeenschappelijke aanbidding, en met één hart en één stem de lof des Heeren uitgalmen, zeggende: 'Dankt de HEERE, roept Zijn Naam aan, maakt Zijn daden bekend onder de volken; vermeldt dat Zijn Naam verhoogd is. Psalmzingt de HEERE, want Hij heeft heerlijke dingen gedaan; zulks zij bekend op de gansen aardbodem. Juich en zing vrolijk, gij inwoneres van Sion, want de Heilige Israëls is groot in het midden van u!' Groot is Hij voorwaar, oneindig, eeuwig groot in Zichzelf, en aanbiddelijk in Zijn grootheid, wegens het zaligen van zondaren. Dit is het grootste van al Zijn werken, en het eist van de verlosten de hoogste lof, en zeer gaarne geven zij Hem die lof. Gelukkig zijn zij thans, wanneer zij, arm en nederig van geest, God hun Zaligmaker mogen roemen; maar wie kan uitspreken, wie kan beseffen, hoe gelukkig zij wezen zullen, wanneer Hij hen zal verhogen, en hen deelgenoten maken van Zijn gelukzaligheid! Eeuwige zaligheid zal een eeuwigdurende schatting van lof en dank van hen eisen, en het zal hun zaligheid zijn, daarin bezig te wezen, wanneer zij wederkeren zullen, en te Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap op hun hoofden zijn zal. Gekroonde hoofden mogen billijk juichen; want hun kroningsdag zal eeuwig duren, en de Koning

der koningen zal zulk een eer op Zijn koninklijke vrienden leggen, dat de ganse hemel weergalmen zal van Zijn lof. Zij zullen met verenigde harten en stemmen God en het Lam aanbidden, Wiens genadige hand alle tranen van hun ogen afwiste, en droefheid en zuchting voor eeuwig deed wegvlieden, en die hun Zijn vreugde en blijdschap gaf, hoedanige in de hemel zelfs onuitsprekelijk en eeuwig heerlijk zal wezen.

"O mijn God, neem mijn gebrekkige lof- en dankzegging gunstig aan! Ik wens mij te verenigen met al de verlosten, in hemel en op aarde, om U ten allen tijde te loven en te verheerlijken. Ik wens U steeds met hart en mond te prijzen. Ik wens mij in U, in U alleen te verblijden; want Gij zijt mijn God, mijn hoogste goed en mijn eeuwig deel. Laat mij dan om Uw barmhartigheid, dat voorrecht genieten, dat ik U mag prijzen, van nu af tot in eeuwigheid. U breng ik thans de lof toe, met een vrolijk hart; terwijl ik mij verblijd in het vooruitzicht van U eerlang, zonder ophouden, op betere wijze te mogen loven. Gij zijt oneindig waardig alles wat engelen en mensen U kunnen toebrengen. U o heilige Vader, met de Zoon en de Heiligen Geest, drie Personen in één aanbiddelijk Wezen, zij eeuwige dank en glorie toegebracht! Hierop zeg ik hartelijk: Amen!'

ACHTSTE HOOFDSTUK

(8) De gelovige wandelt ootmoediglijk met God, dragende zijn kruis.

De gelukkige gelovige is thans een groot einde wegs op zijn reis gevorderd. Hij is gebracht tot de zaligmakende kennis van God; hij heeft het geloof ontvangen in zijn verzoende God in Jezus Christus; hij is door de Geest onderwezen, zijn God lief te hebben; en heeft de zaligheid ondervonden van heilige gemeenschap met Hem, in de weg van gehoorzaamheid en godsdienstoefening; hetwelk hem met blijdschap op zijn weg doet voortwandelen. Dan het is dienstig en nodig, dat zijn geloof en liefde beproefd worden. Dit moet hij verwachten. Het strekt tot eer van God, tot nut van anderen, en ter bevestiging van die genadegaven, dat ze beproefd, en als goud in de oven gebracht worden. Evenwel het is slechts tot zuivering. Al wordt de oven zevenmaal heter gemaakt dan men die pleegt heet te maken, het goud zal niets verliezen. Ware genade wordt door de heetste beproeving maar te zuiverder en glansrijker. De vijanden die het vuur opblazen, bedoelen niet haar te zuiveren; en somtijds kan de gelovige zelf niet doorzien, hoe het middel aan het doel dienstbaar zal kunnen wezen. Maar God bestuurt alle beproevingen tot Zijn eer, en ten beste van de gelovigen, en maakt die veel kostelijker dan het goud, hetwelk vergaat. Rampen, tegenstand van binnen en van buiten, al de zwarigheden die hem mogen ontmoeten, dienen alleenlijk, om zijn schuim uit te zuiveren, en hem bekwamer te maken tot zijn hemelse wandel. Hierin is Gods genade ten hoogste te bewonderen. Hetzelfde vermogen, waardoor het licht uit de duisternis voortgebracht werd, bestuurt en heiligt gedurig des gelovigen kruis en wederwaardigheden, zodat geen er van hem kan hinderen; ja de grootste helpen hem voorwaarts op zijn reis, en brengen hem niet slechts veiliger, maar ook gelukkiger aan het einde. Eeuwig geloofd en aangebeden zij 's Vaders liefde, welke alle dingen Zijn kinderen ten goede doet medewerken!

Toen de mens in het Paradijs was, was er niets in hem, dan hetgeen gelijkvormig was aan Gods beeld. Zijn wil was één met Gods wil. In die staat, was er geen kruis. Eenstemmigheid heerste in de onschuldige ziel; en God beschouwde de mens, Zijn gunsteling, met genoegen. Zij stemden volmaakt overeen, en wandelden tezamen, in heilige en zalige vriendschap. Maar toen de mens viel, bracht de zonde smart met zich, in de duizenden ellenden welken het lichaam ondergaat, en in het gehele bederf van de vermogens van de ziel, inzonderheid van de wil, thans vijandschap tegen God geworden. Vanhier onze kruisen. De zonde is haar vruchtbare moeder; en zolang wij een lichaam der zonde en des doods omdragen, kunnen wij niet bevrijd zijn van lijden. Want de mens is tot moeite geboren, gelijk de vuurspranken opwaarts vliegen; doch de onherboren mens beseft er de oorzaak niet van. Hij heeft geen geestelijke gewaarwording. Hij is Gode dood. Hij weet niet, waarom hij lijdt; en hij begrijpt niet, wat hij verdiende te lijden. En daarom gaat hij vrolijk voort, lachende en zingende, onder een last van schuld, zwaar genoeg om duizend werelden te verpletteren. Maar wanneer de Geest des levens in hem komt, en hij zijn ware toestand leert kennen, wanneer hij zijn schuld en zijn gevaar leert beseffen; dan begint hij te zuchten onder het kruis.

Dagelijks ontdekt hij klaarder, hoe diep hij vervallen, en hoe geheel zijn hart van de levenden God afgekeerd is. Nu smaakt hij de bitterheid der zonde, en wordt haar dodelijke vruchten gewaar. Hoewel er een hulpmiddel beschikt is, om de afgedwaalden weder te brengen, en hem het bekend gemaakt wordt, ontbreekt het hem aan kracht, om zich dat toe te eigenen. Hij heeft geen vermogen, om de troost daarvan tot zich te nemen. Wanneer het hem gegeven wordt, te geloven, blijft hem steeds zonde en lijden overig, ter oefening van zijn geloof. Tegen zijn verdorvenheden en verzoekingen, moet hij gestadig de goeden strijd des geloofs strijden. Van deze krijg kan hij niet ontslagen worden, dan door de dood. Hij moet aandoen de ganse wapenrusting van God, en nacht en dag onder de wapenen blijven, of hij zal nooit de aanvallen van de boze geesten kunnen wederstaan, noch de tegenstand van de boze mensen overwinnen. Dit is het lot van alle dienaren des Heeren. Allen die godvruchtig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolgd worden. Daar zij des Heeren partij kiezen, zullen al Zijn vijanden gewis de hunne zijn; zodat zij niet dan door vele verdrukkingen in Zijn Koninkrijk kunnen ingaan. De Koning Zelf bewandelde die weg naar Zijn troon, dragende Zijn kruis; en Hij heeft ons verzekerd, dat er geen andere weg open is. ‘Wie zijn kruis niet draagt en Mij navolgt, die kan Mijn discipel niet zijn’ (Lukas 14:27); hij moet zichzelf verloochenen, verzaken hetgeen hij van nature lief heeft, en beminnen hetgeen hij van nature haat; en tenzij hij dus dagelijks zijn kruis opneemt, kan hij niet leven in gemeenschap met Mij, als één van Mijn discipelen. Al is hij één van de voornaamsten onder hen, hij moet echter zijn kruis dragen; want het bederf der natuur kleeft hem steeds aan, de boze lusten en begeerlijkheden verzetten zich gestadig tegen Gods wil, en het is als het uitrukken van een rechteroog, de vleselijke neigingen te wederstaan, en haar de begeerde vermaken te ontzeggen. Hij woont in een lichaam der zonde en des doods, en moet zijn kruis dragen tot aan zijn graf, onderworpen zijnde aan al het lijden, hetwelk aan deze staat van sterfelijkheid verknocht is; terwijl hij onder dat alles gedurig zichzelf moet verloochenen, alzo hij het kruis niet dragen kan, zonder geloof, noch ten einde toe volharden, zonder lijdzaamheid, en deze genadegaven niet van hemzelf, maar van God zijn. Hij is ook genoodzaakt, nog een ander kruis al zijn dagen te torsen, namelijk de bedorvenheid van zijn natuur, welke al zijn vermogens besmet heeft, en steeds geneigd is tot het kwade. Dit is de last en het bezwaar van Gods kinderen, waaronder

zij allen zuchten. En het is een drukkende en smartelijke last; te zwaarder, daar die aanhoudend is, en altijd de genade en heerlijkheid van de Heere Jezus Christus tegenwerkt. Want deze besmetting der natuur blijft, zelfs in hen die wedergeboren zijn; en zij betoont zich nergens sterker in, dan in hun overspelige liefde tot hun eigengerechtigheid, waarop zij zo verzot zijn, dat, nadat de Heilige Geest hen er van gescheiden heeft, en hun Maker hun Man is geworden, de Heere hun gerechtigheid, er echter nog een onwettige verkleefdheid aan hun eigengerechtigheid in hen overig blijft, welke de oorzaak is van de grootste kruisen en zwaarste beproevingen, die zij op de weg naar de hemel ontmoeten.
Vandaar dat het kruis noodzakelijk wordt, voor de gehele natuur van de gevallen mens, voor lichaam en ziel. De zinnelijke lusten zoeken gestadig voldoening in onwettige dingen, en de geestelijke vermogens zijn vol van blinde hoogmoed en eigengerechtigheid, geen andere weg wetende tot de Goddelijke gunst, dan hun eigen werken en goedheid. Het kruis is onvermijdelijk nodig, tot doding van het vlees, met zijn neigingen en begeerlijkheden, en tot demping van de hoogmoed des geestes, opdat alle roem worde uitgesloten, en dat hij die roemt, alleenlijk roeme in de Heere.
Laat ons in dit licht de oneindige liefde beschouwen, die het uitwendig kruis beschikte voor de uitwendige mens, en inwendig kruis voor de inwendige mens; en laat ons zien, hoe door elk van deze, de gemeenschap met God wordt onderhouden, en de gelovige voortgeholpen op zijn zalige reis.

NEGENDE HOOFDSTUK

(9) De gelovige, door uitwendig kruis geoefend, draagt het met geduld, en vindt het een uitnemend hulpmiddel op zijn weg naar de hemel.

Wij noemen een kruis, hetgeen tegen onze wil strijdt. Deze strijdigheid maakt zulk een zaak moeilijk en verdrietig. Een gering voorval, een enkele beuzeling, wordt een groot kruis, wanneer onze wil daar sterk tegen gekant is. Hoe kan een gelovige zich dan verblijden, wanneer hij door een zwaar kruis gedrukt wordt? Of hoe kan hij zich al zijn dagen verblijden, daar hij het dragen moet tot aan zijn graf? Het zalig Evangelie ontdekt ons, hoe dit geschieden kan, en de gezegende Geest doet het de gelovigen ondervinden; want Hij onderwijst hen bij aanhoudendheid de leerstukken der genade, en geeft er onder het kruis klem aan. Hetgeen in de voorgaande hoofdstukken verhandeld is, past Hij nu toe met leven en kracht. De leringen worden op de proef gesteld, en het blijkt dat zij van God zijn; want niets is in staat om de uitwerkselen die op de gelovige omhelzing er van volgen, teweeg te brengen, dan een almachtige arm. Het geloof wordt in het vuur beproefd, en de gelovige wordt overtuigd dat het ‘t geloof van Gods uitverkorenen is; want de belofte wordt vervuld: ‘Wanneer gij zelfs door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken’ (Jesaja 43:2). Zijn liefde tot zijn verzoende God wordt in de vurige oven gebracht, en zij komt er uit, gelijk de drie jongelingen, die ondervonden dat hun God met hen was in het midden des vuurs, en onbeschadigd uit de brandende oven gered werden; door welk wonderbaar bewijs Zijn liefde jegens hen, hun liefde tot Hem te sterker werd aangevuurd. Dit is Gods gewone weg. Hij geeft genade, en dan beproeft Hij die. Wanneer Hij de zondaar bekwaam gemaakt heeft, om, gelovende, vrede en liefde te vinden, dan wil Hij die genadegaven verbeteren, door dagelijkse

oefening; en is haar beproeving zeer scherp en smartelijk, het is alleen om het vertrouwen van zijn hart te versterken, en de gezindheid van zijn hart meer volkomen tot God, tot zijn God, te richten en te bevestigen. Ik zeg, tot zijn God; want dit blijft Hij. Het kruis wordt hem niet toegeschikt om die betrekking te verzwakken. God blijft dezelfde tederhartige Vader omtrent Zijn kinderen, wanneer Hij hun het kruis oplegt, als wanneer Hij het wegneemt. En Hij wil hun dit door het geloof doen ervaren. Zolang zij vertrouwen dat Hij volmaakt met hen verzoend is, door de gehoorzaamheid en de offerande van Immánuël, zullen zij dezelfde Vaderlijke toegenegenheid van God jegens zich gewaarworden, en bevinden dat Hij altijd gezind is hun wel te doen. Zijn liefde verandert niet. De gelukkige voorwerpen daarvan hebben er dit getuigenis van gegeven, zelfs dan, wanneer zij gebukt gingen onder kruis: 'Wij weten dat alle dingen ons ten goede medewerken' (Romeinen 8:28). Alles wat Hij hun toezond, kwam met een boodschap van Zijn liefde. 'Hoort de roede en Wie ze besteld heeft' (Micha 6:9). Zij horen wat Hij daardoor tot hen zegt, want zij getuigt van 's Vaders liefde, en het geloof daarvan, stelt hun gemoed tevreden onder de slagen Zijner roede. Dus beantwoordt ze aan zijn oogmerk; en zij kunnen zeggen: Dit komt niet uit het stof voort, maar wordt mij toegeschikt; mijn Vader zendt het mij toe, niet in Zijn toorn, tot straf mijner zonde, maar in de tederheid Zijner liefde. Hij handelt niet met mij als de oppermachtige Beschikker van alles, die Zijn wederspannige schepselen rechtvaardiglijk kan bezoeken, naar Zijn aanbiddelijk welbehagen; maar Hij heeft dit leed mij toegezonden, met een boodschap van genade en vrede; ik weet dat het wel beschikt is; ik kus de roede, en aanbid Hem Die ze mij toezond.

De apostel Paulus redeneert op dezelfde wijze tot de lijdende Hebreeën. Zij hadden een langdurige en zware strijd van verdrukkingen ondergaan. Zij hadden lijdzaamheid nodig. Hij geeft hun daarom in het 11e hoofdstuk, een korte geschiedenis van 's Heeren gunstelingen, en toont dat zij allen zijn kruis droegen, en dat Hij hen allen daaronder staande gehouden had; ja dat Hij hun krachten had geschonken, om de loopbaan te voleindigen, totdat elk van hen de prijs behaald had. Dan vermaant hen de apostel, om op Jezus, de grootste Lijder te zien, uit Wiens volheid zij geloofskracht konden ontvangen, om in dezelfde loopbaan te lopen, en lijdzaamheid, om die gelukkig te volbrengen. En opdat zij niet door de langdurigheid van het lijden afgemat mochten worden, of onder de zwaarte er van bezwijken in hun harten; zo herinnert hij hun de gezindheid van hun hemelse Vader jegens hen, Die hun het kruis toezond uit de tederste liefde: 'Gij hebt vergeten de vermaning die tot u als tot zonen spreekt: Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet als gij van Hem bestraft wordt. Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij, en Hij geselt een iegelijken zoon dien Hij aanneemt. Indien gij de kastijding verdraagt, zo gedraagt Zich God jegens u als zonen; want wat zoon is er, dien de vader niet kastijdt? Maar indien gij zonder kastijding zijt, welker allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden en niet zonen' (Hebreeën 12:5-8). O, heilrijke vermaning! Hoe vol is zij van liefde, liefde van God de Vader, liefde tot Zijn kind dat de straffen nodig heeft; liefde, welke de roede niet wil opvatten, voordat Hij hem genadiglijk onderricht heeft van Zijn oogmerk: Mijn Zoon, Mijn geliefde, deze kastijding komt van uw Vader; zij was u beschoren door verbondsliefde, en u toegeschikt, als uw deel, in de grote handvest des hemels. Al uw kruisen zijn toen genadiglijk bepaald, hun trap en zwaarte, hoe lang zij duren, hoe groot, hoe veel zij zijn zouden, welke kracht er nodig zijn zou om die te dragen, wat vertroostingen gij daaronder zoudt genieten, en welke heilrijke vruchten zij zouden voortbrengen; alles was vast bepaald door liefde, wordt u thans toegeschikt

in liefde, en zal u brengen tot overvloediger genot van Mijn liefde. Mijn kind, dat ik liefheb, acht dan Mijn kastijding niet klein, noch bezwijk niet, als Ik u bestraf. Wees verzekerd, het is tot uw beste. Er zijn gewichtige redenen voor. Het is zo noodzakelijk, dat Ik u niet liefhebben kan, zonder u te kastijden, noch u aannemen onder Mijn kinderen, zonder u te geselen. Zie dan wel toe, hoe gij Mijn bestraffing opneemt. Let op uw gemoedsgesteldheid en uw gedrag daaronder. Onderzoek nauwkeurig. Zijt gij lijdzaam? Niet slechts te verdragen, maar geduldig te verdragen, is de proef van uw geestelijk kindschap. Indien gij de kastijding verdraagt, indien gij, terwijl Ik u verdruk, uw ziel kunt bezitten in lijdzaamheid; dan behandel Ik u als zonen; Ik geef u uw deel van lijden, en Ik geef u tevens uw deel van genade, om het te kunnen dragen. Al Mijn kinderen hebben kastijding nodig, en allen ontvangen die; want wat zoon is er, dien de vader niet kastijdt? Alle zijn ze lijders. Mijn Eniggeboren Zoon was de grootste lijder. Niemand van ulieden kan lijden gelijk Hij. Maar al wie Hem navolgt, moet delen in Zijn kruis, en het achter Hem dragen. Is iemand zonder kastijding, welker al Mijn kinderen deelachtig zijn, kan hij die niet verdragen, heeft hij geen geloof, om Mijn liefderijke kastijding aan te nemen, en dus ook geen geduld, om de gezegende uitkomst er van te verwachten; dezulken behoren niet tot Mijn huisgezin, zij zijn de Mijnen niet, zij zijn bastaarden en niet zonen.
Hoe behoorde de overweging van deze Bijbelplaats de gelovigen aan te zetten, om een welgevallen te nemen in het lijden! Hoe wel tevreden, ja hoe vrolijk moest het hem maken onder het kruis! Hij lijdt, maar het is van Zijn Vader, Die in hoogst volmaakte liefde en naar Zijn oneindige wijsheid het kruis beschikte, en ook de dierbare vruchten bestemde, welke het zal voortbrengen.

O mijn ziel, houd dit in gedachten. Bedenk, wiens kruis gij draagt. Uw Vader beraamde het. Hij zendt het u toe, en doet het aanhouden, opdat het, onder Hem, u ten goede werke. Het is de kastijding Zijner hoogste liefde. Neem ze dan geduldig en dankbaar aan van Zijn hand; en gij zult ze vol van heil en zegeningen vinden. Maar zie wel toe, hoe gij de inspraak der zinnen, en der vleselijke reden op te vatten hebt. Deze zijn altijd vijanden van het kruis; want zij oordelen er enkel over door gevoel, en weigeren altoos te geloven hetgeen God dienaangaande zegt. Houd toch vast aan de waarheid; en verwerp alle bedenkingen, welke u zouden doen vermoeden, dat er in de kastijding des Heeren iets anders was dan liefde. Hij is uw Vader. Nooit bemint Hij u meer, dan wanneer Hij u kastijdt. Er is geen haat in Zijn hart, geen wraak in Zijn hand. Hiervan verzekert Hij u, door het onfeilbaar woord van Zijn mond. Daar mag uw geloof veilig op aangaan. Geloof Hem; Hij doet u goed, Hij bevordert uw beste belangen. Werp dit vertrouwen niet weg; en dan zal het kruis een middel zijn, om u te brengen tot de nauwste en heiligste gemeenschap met uw Vader, welke gij aan deze zijde van de hemel genieten kunt.
Beschouw in dit beminnelijk licht uw Vader en Vriend. Vergeet het nooit, o mijn ziel, maar bewaar het in het geloof van uw hart; vooral wanneer Hij u kastijdt. Verwacht dan van Zijn liefde, lijdzaamheid onder Zijn slagen, en daarna de vreedzame vrucht der gerechtigheid. Deze zal overvloedig wassen aan het kruis. Nergens groeit ze zo mild en zo rijp. Overdenk de beloften, die de Heere aan Zijn lijdende kinderen gedaan heeft; en wacht in het geloof een rijke oogst van heerlijke vruchten. Ten behoorlijken tijd zult gij maaien, indien gij niet verflauwt. En het kruis is bestemd, om u tegen verflauwen te behoeden; want uw Vader zendt het u toe, tot vermeerdering en versterking van uw geloof. Lees en overweeg, wat Hij u tot dat opzicht heeft beloofd. Leer het, en overleg het in uw binnenste. In de tijd van benauwdheid, zult gij grote

troost vinden in het vertrouwen op de belofte uws Vaders, van u een gelukkige uitkomst te geven. Overdenk dan de Schriftuurplaatsen, waarin Hij Zijn genaderijke oogmerken in het kastijden Zijner kinderen verklaard heeft, namelijk:

Vooreerst, *het is tot beproeving van hun geloof.*
God schenkt het geloof, en dan beproeft Hij het, opdat het blijke een genadegift van Hem te zijn, opdat de mensen het zien mogen, en er Hem voor verheerlijken; en opdat het door gebruik mag groeien, hetwelk even zo nodig is voor de geestelijke, als de oefening voor de lichamelijke wasdom. De beproeving openbaart de echtheid der genade, en doet de kracht er van blijken; en hierdoor geeft ze stof tot grote blijdschap. Dus begreep het ook de apostel Jakobus, daar hij aan de twaalf stammen, in hun verstrooiing en verdrukking, schrijft: 'Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoekingen valt; wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk' (Jakobus 1:2-4). Gode zij dank, voor dit woord van sterke vertroosting! Welk een dierbare Bijbelplaats is dit! Hoe vol van aanmoediging voor de gelovigen, om de verzoekingen met vermaak te beschouwen! Verzoekingen, niet tot zonde, maar beproevingen, van God ons toegeschikt, om ons van de zonde terug te houden. Wanneer de gelovige er door de Goddelijke voorzienigheid invalt, en zij hem overkomen in de weg van Zijn plicht, dan moet hij die beoordelen, niet naar het gevoel, hetwelk niets in de verzoekingen gewaar wordt dan smart; maar hij moet er kennis van nemen, volgens Gods verklaard oogmerk, hetwelk Hij bij de toezending heeft, en hij moet in het geloof de zegeningen verwachten, die zij naar Gods wil met zich brengen. God zegt, dat ze oorzaak van vreugde, van grote vreugde, van ware geestelijke vreugde zijn. Dit zijn ze niet slechts in het Goddelijke oordeel, maar Hij leert ook de gelovigen ze aldus beschouwen. Overeenkomstig hiermee, lezen wij in de Heilige Schrift van velen, die zich verblijden in de beproevingen. Zo deden de Hebreeën; want zij namen de beroving van hun goederen met blijdschap aan (Hebreeën 10:34). Zo deed Paulus. 'Ik ben vervuld met vertroosting', zei hij, 'ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking' (2 Korinthe 7:4). Ja hij ging nog verder. 'Wij roemen in de verdrukkingen' (Romeinen 5:3). Hij huppelde (als het ware) van blijdschap, met het kruis op de rug; hij roemde en juichte er onder. Wat de wereld haar ongeluk rekende, dat achtte hij zijn kroon en blijdschap. Want hij wist en ondervond, dat de beproeving des geloofs lijdzaamheid werkte. Het geloof ontvangt het kruis van 's Vaders liefdeshand, en leert het achter Jezus dragen.
Gelijk door de genade van de Heiligen Geest, het dragen van het kruis de lijdzaamheid oefent, zo vermeerdert het ook de lijdzaamheid. De gelovige wordt meer met haar bekend. Het gebruik, gelijk wij zeggen, volmaakt een ding. Hij leert, waar de kracht, om te kunnen dragen, te verkrijgen is; van waar zijn vertroostingen ontstaan, en van welke hand hij de gezegende uitkomst mag tegemoet zien. Hij verwacht daarom, met genoeglijke onderwerping aan zijns Vaders wil, dat de lijdzaamheid haar volmaakt werk hebbe, dat zij door de beproevingen geoefend, door scherper beproevingen verbeterd worde, en dat zij door dagelijkse beproeving moge blijken de echte genadegift van de Geest te zijn, geheel oprecht, en in geen ding gebrekkelijk. Dit is hetgeen de gelovige bedoelt. Hij wenst alles te bezitten, wat tot de ware lijdzaamheid behoort, en in haar toe te nemen; hij wenst dat die door elke scherpe beproeving al meer gelouterd wordt, dat ze meer zuiver en helder moge worden, en dat ze standvastig blijft, totdat zij haar volmaakt werk gedaan heeft. De apostel Petrus geeft

dezelfde aanmoediging aan dezelfde verdrukte Hebreeën. Hij vermaant hen tot geloof en lijdzaamheid onder hun kruis, met deze woorden: 'Gij wordt in Gods kracht bewaard door het geloof, tot de zaligheid, welke bereid is om geopenbaard te worden in de laatsten tijd. In Welken gij u verheugt, nu een weinig tijds, zo het nodig is, bedroefd zijnde door menigerlei verzoekingen; opdat de beproeving uws geloofs, welke veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus' (1 Petrus 1:5). Welke schatten van liefde worden in deze plaats opengelegd! Lees, o mijn ziel, en aanbid de uitnemende rijkdom van uws Vaders liefde en genade. Hij wist hoe nodig de verdrukkingen waren, beide voor het vlees en voor de geest; en daarom bestemde Hij u uw deel, en Hij heeft u genadiglijk onderricht van Zijn oogmerk er mee. Hij heeft Zijn wil geopenbaard, ten grondslag van uw geloof, opdat, wanneer Hij u die toezendt, gij de zegeningen mocht ervaren, die Hij aan Zijn lijdende kinderen heeft toegezegd. Het geloof aan Zijn liefde, in het verordenen en berekenen er van naar de bekwaamheid welke u geschonken is om ze te kunnen dragen, zal u stof tot blijdschap geven, te midden van de droefheid, en steunende op Zijn trouw, zult gij u grotelijks verblijden, ja uw vreugde zal de droefheid verre te boven gaan. De droefheid is slechts voor een tijd; maar de blijdschap duurt eeuwig. De droefheid heeft alleenlijk plaats, zo lang het geloof beproefd wordt; maar de blijdschap wordt door die beproeving zelfs vergroot. De beproeving diende enkel om de echtheid van het geloof te bewijzen, en zijn kracht openbaar te maken, niet om het te verzwakken maar te versterken, niet om het te verdelgen, maar te zuiveren en te louteren. De louteraar bedoelt niet, één enkel greintje van zijn goud te verliezen, maar hij brengt het in het vuur, om het van zijn schuim te reinigen. Zo doet ook God. 'Hij beproeve mij', zegt Job, 'als goud zal ik uitkomen' (Job 23:10). Hij werd in het vuur beproefd, en zijn geloof werd bevonden te zijn tot lof en eer en heerlijkheid. Daarom wordt hij vermeld als een voorbeeld van lijdzaamheid onder verdrukking. 'Zie', zegt de apostel Jakobus, 'wij houden hen gelukzalig, niet die in lijden komen, maar die het lijden verdragen. Gij hebt de verdraagzaamheid van Job geboord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een Ontfermer' (Jakobus 5:11).

O mijn ziel, wacht op dezelfde Heere, en Hij zal al uw beproevingen tot hetzelfde gezegend einde doen uitlopen. Hij draagt u dezelfde barmhartigheid en ontferming toe, als aan Job. Gij hebt dezelfde gronden om zulks te geloven, die hij had. Uw geloof wordt, even als het zijne, door het vuur beproefd, opdat het als goud uitkome. De beproeving werd beschikt in volmaakte liefde, en zal de grootste zegeningen der liefde teweegbrengen. Uw God heeft de genaderijkste oogmerken, met u in het vuur der beproeving te doen komen. Het is, om uw geloof op de toets te stellen, of gij ook in die omstandigheden op Hem durft vertrouwen. Het is, om uw geloof door de beproeving te versterken, opdat gij u te geruster op Hem zoudt verlaten. Hebt u een vertrouwend geloof, het is om u ook de lijdzaamheid des geloofs te leren. Het is voorwaar een moeilijke les, te leren vertrouwen in weerwil van het gevoel en de vleselijke rede, zodat men zeggen kan: Dit kruis is goed voor mij; ik wil er mij aan onderwerpen, en het geduldig van Gods hand aannemen. O het is zeer moeilijk, te geloven dat in elke rampspoed niets dan liefde is; en nog moeilijker is het, zulks te ondervinden terwijl ons het lijden drukt. En echter verklaart Gods Geest, dat er niets in is dan liefde; en gelovende, zult gij dit ook gewis ondervinden. O! dat elke beproeving uws geloofs die waarheid moge staven, en daardoor teweegbrengen:

Ten tweede, *de gezegende vrucht der lijdzaamheid*.
Het kruis is nuttig voor het geloof; omdat God daardoor Zijn kinderen leert gemoedigd en standvastig te zijn, vertrouwende op Zijn beloften, en wachtende in hoop op haar vervulling, en dus hun lijdzaamheid geoefend wordt. Dit is een genadegift van de Heiligen Geest, welke alleen in de school van Christus geleerd wordt; en daarom wordt de Gever er van, onder Zijn andere verheven eretitels, genoemd: 'De God der lijdzaamheid' (Romeinen 15:5). Eerst leert Hij Zijn bedrukte kinderen, te geloven hetgeen Hij gezegd heeft van Zijn liefde in de verdrukkingen die Hij hun toezendt, en dan, te wachten op de ondervinding Zijner liefde onder de verdrukkingen. Dit bedaard wachten, zonder gehoor te geven aan het zinnelijk gevoel of aan het ongeloof, is lijdzaamheid. Het geloof wordt beproefd en staat de beproeving door. De verdrukking komt, het geloof wordt door haar geoefend, maar houdt zijn vertrouwen op Gods woord en beloften vast, en verkrijgt daardoor een volkomen proeve van Gods getrouwheid. Dit werkt lijdzaamheid: een stille onderwerping aan Gods wil, en een heilige gelatenheid onder Zijn roede. Het vlees is verdrietig, de eigen wil mort, de zinnelijke lusten geraken in opstand; maar het geloof ziet op tot God, om de beloofde sterkte, en het overwint. Het stopt die allen de mond, met deze taal: Weest stil, en weet dat Hij God is, Hij is mijn vrijmachtige Opperheer en mijn Vader, deze beproeving, het is waar, is voor het tegenwoordige geen oorzaak van blijdschap, maar veeleer van droefheid; niettemin komt ze van Zijn liefde, liefde bestuurt Zijn hand, en liefde zal ze ten goede doen werken. O! dat alles wat in mij is, zich onderwerpt aan Zijn wil, en Zijn heiligen Naam prijst!
Maar het kruis valt hard en smartelijk, vlees en bloed kunnen het niet dragen. Het is waar; doch de genade kan dit doen. Te verdragen, is het eigen werk van de lijdzaamheid. Zij verdraagt, door te vertrouwen op Gods woord, en door het ontvangen van de beloofde sterkte van Hem. Wat zou zulk een genadegift niet verdragen kunnen? Wanneer God zegt: 'Vrees niet, wanneer gij door het vuur zult gaan, zal Ik bij u wezen', dan wordt de gelovige hierdoor verwittigd van het vuur, en wordt hij geroepen om er door te gaan, dan maakt hij staat op de gunstige tegenwoordigheid van zijn God, waardoor hij bewaard zal worden van te verbranden, of door de vlam te worden aangestoken. Hoe troostvol is ten opzichte hiervan de taal van de apostel Petrus tot de verdrukte Hebreeën. 'Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der verdrukking onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame. Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt u; opdat gij ook in de openbaring Zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen' (1 Petrus 4:12-13). Hij wil dat zij zich met het kruis gemeenzaam maken, als zijnde de enige weg tot de kroon. Er is niets nieuws noch vreemds in. Allen die thans in de hemel bekroond zijn, droegen het weleer op aarde. Ja de Koning der heiligen Zelf ging hen voor, dragende Zijn kruis. Nooit was er enige smart gelijk Zijn smart; en nochtans heeft Hij, om de vreugde welke Hem voorgesteld was, het kruis verdragen en de schande veracht. Neem uw kruis op, mijn ziel, en volg Hem na. Zie op Jezus, Hij zal u kracht geven. Hij heeft de vloek en toorn uit uw lijden weggenomen. Gij zult gewaar worden dat het een vrucht is van Zijn liefde tot u, en het zal een middel zijn om uw liefde tot Hem te ontvonken. Hoe, al is het een oven van brandend vuur, is het niet alvermogende liefde, welke u roept om er in te gaan? Niet om u te beschadigen, maar om u te beproeven; om u de gezegende blijken te doen ervaren van de echtheid van

uw geloof, en van de kracht van uw lijdzaamheid. Hij wil, dat gij weten zult, dat uw lijdzaamheid, op Zijn beproefd woord vertrouwende, onverwinnelijk is; dat geen geweld hoe groot, geen vuur hoe heet ook, haar van Christus kunnen afbrengen. Hij wil u doen ondervinden hetgeen een heilig dichter te kennen gaf, daar Hij zei: 'Uw woord is zeer gelouterd, ten uiterste beproefd en Uw knecht heeft het lief!' (Psalm 119:140). Gods dierbaar Woord was op de strengste proef gebracht, en de proef had Zijn waarheid te sterker doen blijken; en daarom vond hij nieuwe reden om het hartelijk lief te hebben. De proef strekte tot aanwakkering van zijn vertrouwen op de zekerheid der beloften, en zijn ondervinding vermeerderde de zoetheid er van; hierdoor werd zijn lijdzaamheid gesterkt, en hij kon zich verblijden in het midden van de zwaarste rampspoeden. Zo zouden ook de gelovigen aan wie Petrus schreef, zich verblijden, daar zij deelgenoten waren van het lijden van Christus, in Zijn oneindige genoegzaamheid en kracht om volkomenlijk zalig te maken. Deze zegeningen genietende onder het kruis, verblijden zij zich in de vreugde die hun was voorgesteld. Zij genoten de voorsmaken van de hemel, wetende, dat wanneer Jezus zou geopenbaard worden, zij ook eens met Hem zouden geopenbaard worden in heerlijkheid.

Dan zal het vleselijke verstand klagen: 'Dit alles kan waarheid zijn; doch het lijden is niet alleenlijk zwaar, maar het duurt ook zeer lang; ik heb het reeds een geruime tijd gedragen, en nog zie ik geen uitkomst, mijn geduld is uitgeput, ik sta gereed om de moed op te geven! Het leven valt mij bang, door de langdurigheid van mijn beproevingen!' Velen heb ik gekend, met wie het dus gesteld was. Schone bloesems, in de zachte en vrolijke lente. Bij helder weer en aangename zonneschijn, vertoonden zij zich schoon voor het oog, en gaven hoop, dat zij eenmaal goede en rijpe vrucht zouden voortbrengen. Dan, helaas! er kwam een tijd van beproeving, een barre koude noordenwind, en kille en scherpe vorst; daar viel, gelijk de bladen in de herfst, de veel belovende bloesem af! Menigwerf treurde mijn hart, over de afval van dezen en genen; en nog treurt het, terwijl ik dit schrijf, over vele, thans nog levende, die God en Zijn dienst verlaten hebben, om de wereld en haar vermaken. Zij ontmoetten tegenstand en bezweken; zij geraakten in verzoeking, en hadden geen kracht om staande te blijven.

De reden daarvan, leert ons de Zaligmaker, in Zijn gelijkenis van de zaaier: 'Die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het Woord hoort en dat terstond met vreugde ontvangt. Doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor een tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo wordt hij terstond geërgerd' (Mattheüs 13:20-21). Hij wordt geërgerd en valt af, omdat hij geen wortel heeft. En zij, die een wortel hebben, zijn al te vaak in verzoeking om geërgerd te worden, wanneer het kruis hun overkomt. Zij vinden het zeer moeilijk, er onder staande te blijven. Natuurlijke zwakheid, overgebleven bederf en kracht der verzoeking, maken smart en lijden zeer hard voor het vlees. Ja wanneer zij genoodzaakt zijn het kruis lang te dragen en het zeer zwaar is, dan zijn zij geneigd te klagen en te morren, worden misnoegd, geraken in verzoeking tot ongeloof, en geven zij zich daarin toe tot wanhoop. Hoe nodig daarom, dat zij leren hun zielen te bezitten in lijdzaamheid, onder hun zware en menigvuldige beproevingen! Niets kan daartoe dienstiger zijn, dan een gevestigd geloof in het Woord en de beloften van God.

Dit zal de ziel standvastig en bedaard doen blijven, wanneer de verdrukking komt. Het is de kastijding van mijn Heere, zegt een gelovige: mijn liefhebbende Vader zendt het mij toe; tot mijn beste. Hij wil slechts mijn geloof en mijn lijdzaamheid beproeven; en de proef zal een goede uitslag hebben. Het is waar, ze is voor het tegenwoordige

smartelijk, en ik ga al wenende voort op mijn weg; maar ik geniet ook thans ondersteuning, en zal er eenmaal de zalige vruchten van plukken. Ik heb daarvan de zekere belofte; en deze is mij een gedurige hartsterking, welke mijn geest opbeurt. Mijn God zal met mij wezen, zolang de beproeving duurt, dit heeft Hij mij toegezegd. Ik geloof Hem; en daarom verwacht ik Zijn beloofde tegenwoordigheid en ondersteuning, totdat het geloof en de lijdzaamheid hun volmaakt werk hebben. Zulk een hartsterking gaf de apostel Jakobus de Hebreeën. Zij hadden die zeer nodig. Zij werden door de rijken geweldig verdrukt, en sommigen van hen werden vervolgd tot de dood toe. 'Zo zijt dan lankmoedig, broeders', zegt hij, 'tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het de vroegen en spaden regen zal hebben ontvangen. Weest gij ook lankmoedig, versterkt uw harten; want de toekomst des Heeren genaakt' (Jakobus 5:7-8). Hij legt veel gewicht op de toekomst des Heeren. Nog een korte tijd, en uw Heere zal komen, om u te verlossen. Het is waar, gij zijt in scherpe beproeving; maar uw God roept er u toe. Het moge u toeschijnen, dat de beproeving zeer lang duurt; maar Hij heeft u genoegzame genade beloofd, om haar te kunnen verdragen. Vertrouw dan op Hem, en Hij zal u lijdzaamheid geven. Hij kent uw gestel en uw behoefte. Hij vermaant u, rondom u te zien. Zie hoe de landman wacht, hoewel hij slechts een algemene belofte heeft, dat de zaaitijd en de oogst niet zullen ophouden; Hebt u dan niet veel meer grond, om lijdzaam het einde des Heeren te verbeiden.

De landman werpt zijn zaad in de grond, en gaat heen. Het moet veel ongunstig weer, vorst en sneeuw, hagelbuien en stormwinden doorstaan. De zomer komt, doch hij moet steeds blijven wachten. Zijn koren is in de air; maar het staat nog bloot om veel te lijden, door langdurige droogte en verzengende winden, of nedergeslagen te worden door hevige dondervlagen en zware stortregens. Doch hij is lankmoedig, en eindelijk wordt zijn hoop vervuld; hij maait de kostelijke vrucht van het land, en vergadert de rijke oogst met blijdschap in zijn schuren. Beschouw dit, mijn ziel, en volg het voorbeeld van de landman. Hoe sterk is zijn vertrouwen! Is het uwe ook alzo? God heeft alleenlijk gezegd, dat de afwisseling van jaargetijden niet zal ophouden; Hij heeft niet beloofd, dat de oogst in ieder land, en op elke akker altijd gelukkig zal uitvallen. Echter zaait de landman in hoop en wacht met lijdzaamheid. Maar ten opzichte van u is de belofte zeker en gewis: 'Die gelooft, zal niet beschaamd worden' (Romeinen 9:33). Gelooft gij dit, met een hoop die niet beschaamt? De landman wacht lankmoedig. Hoe is het tot dit opzicht met u gesteld? Bezwijkt of verflauwt gij niet in uw ziel; inzonderheid, wanneer het beloop van de Goddelijke voorzienigheid tegen uw hoop schijnt aan te druisen? Kunt gij uw ziel stil houden in God, en geduldig op Hem wachten, wanneer Hij u kastijdt, en in Zijn toorn u schijnt weg te werpen? De Landman wacht langmoedig op een vergankelijke oogst; en kunt gij niet wachten om uw vrucht te hebben tot heiligmaking, en het einde het eeuwig leven? O! hoezeer Hebt u lijdzaamheid nodig! Zoek haar en bid er om. Smeek, dat God uw hart vastzet, dat gij in het geloof mocht geworteld en gegrond zijn; en dat gij, wanneer de verdrukking groot en zwaar wordt, uw ziel in lijdzaamheid mocht bezitten, zolang het de Heere behagen zal u er door te oefenen. En vergeet nooit dat Hij gewis komen zal, en zeer haastelijk. Laat deze belofte u behoeden voor bezwijken: Hij zal tot u komen met Zijn ondersteunende invloeden; Hij zal Zijn troost u toedienen onder het kruis; en Hij zal, ten bekwamen tijde het kruis wegnemen. Wat kan er tot geruststelling van uw hart vereist worden, dat niet beloofd is in deze Bijbelplaats: 'Werpt dan uw vrijmoedigheid niet weg, welke een grote vergelding des loons heeft. Want gij hebt lijdzaamheid van node, opdat gij, de wil Gods gedaan hebbende, de beloftenis moogt wegdragen. Want:

Nog een zeer weinig tijds, en Hij Die te komen staat, zal komen en niet vertoeven' (Hebreeën 10:35-37). Wacht dan op de HEERE, o mijn ziel; zijt sterk, en Hij zal uw hart versterken: ja wacht op de HEERE!

Misschien zult gij zeggen: 'Ik heb lang gewacht, maar moet nog steeds leren wachten. Want mijn beproevingen zijn zo menigvuldig, dat zodra ik met één soort wel geoefend ben, die terstond verwisseld wordt, en er komt een andere, waaraan ik niet gewoon was, en dit gedurig, evenals Jobs boden, de ene na de andere; en de laatste brengt mij nog droeviger tijdingen dan de eerste. Harde en langdurige beproevingen heb ik doorgestaan; maar die gedurige afwisseling er van, valt mij ondragelijk. Zij komen zo onverwacht, zij vinden mij zo onbereid, zij matten mijn ontroerde geest zo geweldig af, dat ik er bijna onder bezwijk. Vaak ben ik geneigd te denken: Indien God mij liefhad, zou Hij dan vermaak kunnen scheppen in mij dus te bedroeven?'
Aldus is het vleselijk verstand geneigd tegen God en Zijn wegen te redeneren. Maar wanneer de gelovige in het Heiligdom ingaat, en de Godspraak raadpleegt, dan ontvangt hij een antwoord van genade en vrede, en wordt overtuigd, dat deze afwisseling van beproevingen niets nieuws is bij God. Het is Zijn gewone handelwijze, om Zijn kinderen geloof en lijdzaamheid te leren. Hij beschikt hun wederwaardigheden, ter oefening van hun genadegaven, en allerlei soort van wederwaardigheden, ter verbetering en versterking er van. De oversten Leidsman hunner zaligheid werd door lijden volmaakt; en zo gaat het alle krijgsknechten van Jezus Christus. Het was een aanmerking van één Zijner voornaamste krijgshelden: 'Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen' (Psalm 34:20). De apostel Jakobus, van de vervolgde Hebreeën sprekende, zegt, 'dat zij velerlei verzoekingen hadden' (Jakobus 1:2), de ene verschillende van de andere. En zijn broeder Petrus tracht de gelovigen te vertroosten onder hun 'menigerlei verzoekingen' (1 Petrus 1:6). Zij waren menigvuldig in getal, de één op de andere volgende, gelijk de baren der zee; en zij waren van menigerlei soort, enige tasten hun lichamen aan, andere troffen hun zielen; wederom andere raakten hun goede naam, hun bezittingen, hun huisgezinnen op allerlei wijzen. Lijdzaamheid is de genadegift, welke gepast is naar al die beproevingen, omdat zij die leert verdragen in de kracht van God. Want zij bestaat in vertrouwen op Gods onwankelbaar Woord en beloften, en die te geloven in weerwil van het gevoel en de gewaarwording. Het geloof zegt: Deze beproeving komt van de liefde van mijn Verbondsgod. De lijdzaamheid zegt: Dan wil ik ze dragen, totdat Hij er een goede uitkomst aan geeft. Hoedanig ook de beproeving zijn moge, de lijdzaamheid heeft dezelfde belofte, en dezelfde waarmakende God, om op te vertrouwen.
Zendt Hij een verscheidenheid van beproevingen; het is alleenlijk, om door een verscheidenheid van bewijzen te doen blijken, dat Hij, Die beloofd heeft, getrouw is. Hij weet ook, dat wij onderscheiden kwalen hebben, welke door onderscheidene middelen genezen moeten worden. Wij zijn met velerlei boosheden behebt, welke velerlei tegenspoeden vereisen, om die ten onder te brengen. En God heeft ons velerlei weldaden toegedacht, en bedient Zich van vele wederwaardigheden, om ons op te leiden tot haar genot. Dit alles zijn genaderijke bestellingen, gunstiglijk beraamd en tijdig daargesteld, opdat de lijdzaamheid zou leren te verdragen, en leren te volharden in het verdragen. God verandert de beproeving; en de lijdzaamheid vindt een nieuwe les, en een nieuwe gelegenheid tot haar bevordering. Een goed leermeester doet zijn leerlingen van trap tot trap voortgaan; wanneer zij het ene stuk grondig geleerd hebben, doet hij hen overgaan tot een ander. Wanneer zij in het Latijn genoegzame

vorderingen gemaakt hebben, zet hij hen aan het Grieks. Maar hij verandert hun studies niet uit kwaadwilligheid, of uit haat tegen zijn leerlingen. Zij zouden soms zich liever met spelen ophouden, dan aan hun boeken te denken; liever maar één les ontvangen, en die elke dag herhalen. Doch de meester weet wat best voor hen is, en houdt hen aan het werk. God onderwijst Zijn leerlingen door velerlei oefeningen, doch alle tot hun voordeel. Hij vraagt niet, wat hun meest behagen zou, maar verandert de les, naar dat Hij het nodig vindt. Hij weet, wanneer hun geloof versterking nodig heeft, en wanneer hun lijdzaamheid verbetering behoeft; en daarom zendt Hij, in grote goedertierenheid, een nieuwe beproeving, ter oefening van die genadegaven. En opdat zij Zijn oogmerk, in hun beproevingen zo menigmaal te veranderen, niet verkeerdelijk zouden. vatten, geeft Hij hun deze algemene regel aan de hand: 'Ulieden heeft geen verzoeking bevangen dan menselijke; doch God is getrouw, Welke u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze zoudt kunnen dragen' (1 Korinthe 10:13). De hemelse Vader zal Zijn kinderen geen beproevingen toeschikken, dan zulken die aan de mens gemeen zijn, en Hij zal hen in staat stellen om die te dragen; en Hij zal gewis hun uitkomst geven. Hoezeer moest de overweging van dit alles hen weerhouden, van te morren over Gods handelingen met hen! Is de beproeving voor hen nieuw, ze is nochtans gemeen aan de mens. Is ze zwaar om te dragen; de genade is almachtig, om de lijdzaamheid te versterken. Duurt ze lang; zij zal eenmaal een heilrijk einde hebben. Hoe overtuigend zijn deze redenen! Hoe geduldig behoorde een gelovige, hun kracht gevoelende, zich aan 's Heeren kastijding te onderwerpen! En nochtans blijft er steeds ongeloof in Hem overig, hetwelk nieuwe klachten opwerpt, en ongeduld poogt te verwekken.

De bedrukte lijder, onder zijn rampen neergebogen, voelt somtijds deze of dergelijke gedachten in zijn geest oprijzen: 'Alle kruis, behalve het mijne, zou dragelijk zijn! Ik zou geen woord tegen God spreken, indien Hij mij met enig ander leed bezocht; maar dit doorgrieft mij het hart. O! het is een dodelijke kwelling voor mijn lichaam en geest! Niets is daarmee te vergelijken. Het is zo juist berekend tegen mijn natuurlijke geaardheid, zo recht geschikt om mij op de gevoeligste plaats te wonden, en mij van mijn meest geliefkoosde genietingen te beroven, dat dit het enigst kruis is, waarvan ik gewenst zou hebben verschoond te blijven. Alle ander kruis o Heere, behalve dit!'
Dan, wie zijt gij, o mens, die dus tegen God antwoordt? Bedwing uw tong, als met een breidel. Laat de eigenwil niet toe te morren, en dus dwaas te spreken tegen 's Heeren kastijding. De Heere verklaart, dat Hij met u handelt als met een zoon. Waar is dan uw geloof; dat u het zinnelijk gevoel dus zou toelaten het getuigenis van God in Zijn Woord te wederspreken? Waar is uw lijdzaamheid, dat gij het tegenwoordig kruis niet kunt dragen, maar een ander verkiezen zou?
Helaas! helaas! verdoolde mens! wat kunt gij toch in eigen krachten dragen? Gij voelt de last van uw tegenwoordig kruis, en dit maakt u ontevreden en misnoegd; het gevoel van alle ander zou dezelfde uitwerking hebben. Een minder kruis dan dit, ja de geringste zaak in de wereld, die tegen uw wil streed, zou uw ongeduld opwekken. Geef slechts acht op de neigingen van uw geest; hoe ligt ontvonkt uw misnoegen, op de minste tegenstand die gij van mensen ontmoet. Evenzo zal uw geest in wrevel en ongeduld ontbranden, wanneer God u kastijdt, indien gij weigert Zijn tucht aan te nemen. Uw wederspannige wil is de oorzaak van uw smart, en maakt u het kruis zo bitter; want indien gij eenswillend met God was, er zou geen kruis wezen. Maar Gods wil is almachtig; en nochtans wederstaat gij die. God legt u Zijn juk op de schouderen;

en gij gedraagt u gelijk een halsstarrig beest, dat door tegenworstelen en achteruitslaan, zichzelf verwondt en pijnigt. Hij beproeft u met één kruis, en gij zijt ontevreden, wanende voor uzelven een beter te kunnen uitvinden. Gij wilde uw eigen heer zijn, en uw zaken zelf beschikken. Dan de eigenwil, gelijk men zegt, is de zekerste leidsman tot eigen verderf. Hoed u daarom tegen uw eigen wil. Wanneer God u roept om enig kruis te dragen, begeer dan geen ander. Hij zendt u dit kruis toe, en wil dat gij u daaraan onderwerpt. Het is uw plicht en uw belang, het op te nemen, ter oefening en versterking van uw lijdzaamheid; maar in plaats van het gewillig te dragen, en te wachten op Zijn heilrijke vrucht, zijt gij er misnoegd over, en verzet u tegen Gods wil.
O, wacht u van zulk een vermetel bestaan! Het is een strik voor uw voeten; een dodelijke valstrik, waartoe de zucht tot onafhankelijkheid de eerste mens vervoerde, en waarin zijn nageslacht sinds die tijd lichtelijk gevangen raakt. Wanneer gij neiging gevoelt om te morren over uw tegenwoordig kruis; overweeg dan wat het is, denk een ogenblik op uws Vaders liefde, die het u in goedertierenheid toebedeeld heeft, en het u recht tijdig toezond. En is het niets vreemds, maar iets menselijks; beproef dan niet, het van uw hals af te schuiven, maar zoek de beloofde genade om het te kunnen dragen. De Heere zal u geen kruis opleggen, hetwelk Hij niet tevoren op anderen gelegd heeft; en het zal grotelijks strekken tot bevrediging van uw gemoed, en tot bedwang van uw eigen wil, te letten hoe Hij met hen handelde. Geef dan acht, hoe Hij door allerlei soort van kruis dat u ooit kan opgelegd worden, hen in liefde oefende, hoe Hij hen daar onder staande hield, en welke gezegende vruchten zij er van plukten.
Dit is het Koninkrijk des kruises, en het is des Heeren wil, dat elk leerling in hetzelve, zij gelijk zijn Meester. Hij heeft hen uitverkozen om met Hem te lijden, zowel als om met Hem te heersen. En daarom, ten einde de genadegaven en vermogens die Hij hun geschonken heeft, in dagelijkse oefening te houden, vereert Hij hen met dagelijks kruis. Hij vindt nodig, het menigmaal te veranderen, en Hij heeft hen niet onkundig gelaten van Zijn genaderijk oogmerk daarin. Er is nauwelijks enige soort van lijden te bedenken, waarmee niet de één of ander van Zijn volk bezocht is geweest; en Hij heeft in Zijn heilig Woord beloften nagelaten van ondersteuning, vertroosting, en uitkomst ten bekwamen tijd. Daarom, hoedanig ook het kruis moge zijn dat u toegeschikt wordt, o mijn ziel; het oogmerk is geenszins, uw gemeenschap met God te hinderen, maar die te bevorderen, en u op de weg naar de hemel gelukkig te doen voortgaan.

Wordt u door armoede gekneld, zijt gij een gelovige, doch in behoeftige omstandigheden? Zalig zijt gij de Heere. ‘Hoort, mijn geliefde broeders’, zegt de apostel Jakobus, ‘heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks, hetwelk Hij beloofd heeft dengenen die Hem liefhebben?’ (Jakobus 2:5). Welk een gunst, dat uw uitwendige staat dus voor u beschikt is, volgens de keuze van uw hemelse Vader! En dat Hij u dezelfde stand toedeelde, welke Hij verkoos voor de voorwerpen Zijner liefde! Naar de uitnemenden rijkdom Zijner liefde, besloot Hij, u arm te doen zijn in deze wereld, gelijk Jezus was. Hij wist dat dit het beste voor u zou wezen; en Hij verkoos u, om rijk te zijn in het geloof. Uitwendige armoede moest het middel zijn, tot uw bevordering in geestelijke rijkdom. Uw gebrek aan tijdelijke goederen, moest u opleiden, om meer door het geloof te leven, in het genot van de geestelijke en onvergankelijke goederen. O, hoe goedertieren is uw God! Hij beschikt u armoede om u rijk te maken. Het is om u nader tot God te brengen, u dichter bij Hem te houden, en u dagelijkse proeven te verschaffen van Zijn dierbare liefde. Dit zijn enige van de zalige vruchten des geloofs,

en zij zijn meer waard, dan al de schatten van deze wereld. Wees dan wel tevreden, uw God zal al uw behoeften vervullen. Wees dankbaar, gij zijt een erfgenaam des Koninkrijks. Loof uw God; geen schepsel dat nog buiten de hemel is, heeft meerder reden om Hem te loven, dan gij hebt. Hij is de uwe. Alles is uwe.

Wellicht zijt gij bezocht met lichaamsziekte en pijnen. Dit zijn harde beproevingen. Die te verdragen, is de kroon der lijdzaamheid. Maar er is kracht beloofd, om die te kunnen verduren; en op de Heere wachtende, zult gij die ontvangen, zo dat uitwendige smart, inwendige blijdschap baren zal. Dus lezen wij: 'De HEERE zal hem ondersteunen op het ziekbed; in zijn krankheid verandert Gij zijn ganse leger' (Psalm 41:4). Hij is zwak; maar God versterkt hem. Hij is ziek; en God vertroost hem. Hij lijdt pijnen; maar God verandert zijn leger, en hij lijdt zijn smarten geduldig. Ziekte kan op zichzelf niet aangenaam zijn; maar ze is voordelig, om haar vruchten. Het is Gods bestelling; en zij leert onderwerping te oefenen aan Zijn vrijmachtige wil. Zij komt tot de gelovigen met een boodschap van dierbare liefde: Deze bittere beker wordt u toegezonden van uw hemelse Vader, Die vele genaderijke oogmerken daarmee bedoelt; Hij wil u verootmoedigen, en u doen gevoelen wat gij zijt, en wat gij verdiend had, Hij wil het zinnelijk genoegen in u bedwingen; Hij wil u gelegenheid geven tot vermeerdering des geloofs, en bevordering van uw lijdzaamheid. Drink hem uit. Er is een kostelijke hartsterking op de bodem; zijn smaak zal uw hart uitlokken in liefde tot God. Gelukkige ziekte, door welke de geestelijke gezondheid bevorderd wordt! Gezegende pijn, door welke de goedertieren Geneesheer vaak de weg baant tot zielsvermaak, ja tot de zoetste uitlatingen Zijner liefde!

Zijt gij in de hitte der vervolging? Zijn uw vrienden en nabestaanden allen tegen u gewapend, omdat gij hen verliet, om Christus na te volgen? Hangt gij in vele opzichten van hen af, en zijt gij in grote verzoeking, om ongeoorloofde inschikkelijkheid te gebruiken, uit vrees dat zij u zullen uitwerpen, en gij tot armoede zult geraken? Dit kan een felle beproeving zijn; doch het is een heilzame beproeving. Hij zal ze u tot zaligheid doen strekken, Die gezegd heeft: 'Zalig zijt gij als u de mensen smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwil. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten die vóór u geweest zijn' (Mattheüs 5:11-12). Deze vervolging zal zo verre zijn van u te hinderen op uw weg, dat ze u te voorspoediger zal doen voortgaan, en uw reis aangenaam zal maken. Schelden u uw vrienden; zie op tot Hem, Die, als Hij gescholden werd, niet weder schold; Hij zal hun vloek in een zegen veranderen. Vervolgen zij u, de vrome schare der profeten droeg hetzelfde kruis, en zij vonden het geen verhindering in hun geestelijke blijdschap. Spreken zij alle kwaad van u, zorg, dat zij dit niet dan valselijk kunnen doen, en om Jezus' wil, en indien gij voor Hem lijdt, en om uw aankleving aan Hem, het voorwerp zijt van laster en kwaadspreking; verblijd en verheug u dan, want uw loon is groot in de hemelen. Naardien gij met Hem lijdt, zult gij ook met Hem heersen. Zie voorwaarts, op het beloofde Koninkrijk. Verwacht het in het geloof; en het vooruitzicht zal u op elke stap een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde doen smaken.

Mogelijk wordt deze vervolging zo ver gedreven, dat men daden van onrechtvaardigheid tegen u pleegt, en u berooft van uw wettig eigendom; misschien moet gij om Christus' wil al uw aardse goederen verliezen. Indien God u tot die beproeving roept, zal Hij u kracht geven om ze te dragen; en uw verlies zal u tot grote

winst gedijen. Dit ondervond Paulus: 'Ik heb alle dingen verloren', zegt hij, 'en achte die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen' (Filippenzen 3:8)[10]. Dit ondervonden de gelovige Hebreeën, die 'de beroving hunner goederen met blijdschap aannamen, wetende bij zichzelf, dat zij een beter en blijvend goed hadden in de hemelen' (Hebreeën 10:34). Welk een liefde vertoont zich hier! God was hun deel en hun groot loon. Hij deed hen voldaan zijn in het gevoel Zijner liefde; en om de echtheid van hun liefde te bewijzen, en haar kracht openbaar te maken, om te doen blijken wat grote dingen de liefde doen kan om Zijns Naams wil, ontnam Hij hun al hun aardse genoegens. Wat zwarigheid? zei Paulus, ik scheid er zo gewillig van af, als van zovele onreinigheden, want ik heb bevonden, dat het verlies van al die dingen mij gebracht heeft tot nauwer gemeenschap met mijn dierbare, oneindig dierbare Jezus. Gelukkig verlies! zeiden de Hebreeën. Vaarwel, goederen en bezittingen, wij verblijden ons in de beroving er van, omdat wij, de schaduw verliezende, des te meer vasthouden aan het wezen der zaken; de uitwendige goederen zijn verdwenen, maar de inwendige vergoeden rijkelijk hun gemis; wij zijn beroofd van onze aardse bezittingen, maar, dank zij Gode! wij kunnen van ons beter en blijvend goed niet beroofd worden; want het wordt in de hemelen voor ons bewaard, daar noch mot, noch roest het kan verderven, en daar geen dieven doorgraven of stelen kunnen. In dit geloof vinden wij onze harten verruimd, opgeklaard, en vergenoegd, om met blijdschap te lopen de loopbaan die ons is voorgesteld.

Het kan zijn, dat gij beproefd wordt in dingen, die u nog nader aan het hart liggen. Misschien bestaat uw beproeving in het verlies van uw waardste bloedverwanten. De huisvrouw van uw jeugd is van u weggenomen. Een dierbaar en veelbelovend kind, wellicht uw enig kroost, is u ontrukt; misschien door vuur, of water, of ander onheil, jammerlijk omgekomen. Zo zijt gij beroofd van de lust van uw ogen, en van smart breekt uw hart. Alle droefheid is niet verboden, dan alleenlijk bedroefd te zijn gelijk anderen, die geen hoop hebben. Tranen mag men storten; maar de christelijke hoop houdt ze binnen gepaste palen, zij matigt en heiligt die. Uw wederhelft is van uw zijde weggerukt; uw kind is in de lente van zijn leven afgesneden. De Heere heeft gegeven, en de Heere heeft genomen. Hij eist van u, uw huisvrouw en kinderen, hoe dierbaar ook, te verzaken, wanneer uw liefde tot hen onbestaanbaar is met Zijn liefde. 'En vele scharen gingen met Jezus; en Hij Zich omkerende zei tot hen: Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder, en vrouw en kinderen, en zusters, die kan Mijn discipel niet zijn' (Lukas 14:25-26). Een waar discipel van Jezus geeft zich over ter beschikking van zijn Meester, om van Hem te leren, in Hem te geloven en Hem lief te hebben. 'Mijn zoon', zegt Hij, 'geef mij uw hart'. Hij heeft daar recht toe, en kan geen mededinger verdragen. Het is Zijn tempel, en Zijn troon, waarin Hij alleen wil aangebeden en gediend worden. Hij is een jaloers God; en wanneer enige liefde der liefde tot Hem in de weg staat, moet die uit het hart verbannen worden. O discipel van Jezus, lees de zo-even aangehaalde plaats, bepeins die met aandacht, en het zal een middel kunnen zijn, om u de ware oorzaak van uw hooggaande droefheid over het verlies van aardse nabestaanden te doen zien; het is, omdat gij zo weinig liefde hebt tot uw Bloedverwant en Vriend, Jezus Christus. Indien uw liefde tot Hem zodanig was, als die behoorde te zijn, uw hart zou zo onmatig niet bedroefd zijn over deze verliezen, maar gij zoudt, met lijdzame onderwerping, erkennen: Hij is de HEERE, Hij doe wat goed is in Zijn ogen.

---

[10] Naar de Engelse overzetting

Wellicht treurt gij over het verlies van nog levende vrienden. Zij hebben u verlaten. Oude verbintenissen, die u uitnemend dierbaar waren, zijn verbroken. Mensen, die gij van uw kindsheid af gekend hebt, en met wie gij in nauwe vriendschap zijt opgewassen, zijn thans uw vijanden, en zijn zulks geworden, zonder enige schuld of oorzaak van uw kant. Zij haten u, omdat gij een waar christen zijt; en hun haat is moeilijker te dragen, omdat de wereld zich daarin met hen verenigt, en uw naam alom niet dan met verachting genoemd wordt.
Zo moet het zijn. De Goddelijke uitspraak: 'Ik zal vijandschap zetten tussen het Zaad der vrouw, en het zaad der slang', kan niet veranderd worden. God Zelf heeft die vijandschap gezet, en heeft ze voor eeuwig gezet. De vijandschap brak uit, zodra er twee in de wereld geboren waren. Kaïn haatte Abel, en sloeg hem dood. Sinds dat ogenblik, heeft altoos degene die naar het vlees geboren was, hem vervolgd die naar de Geest geboren was. Er is, sinds de val, niet meer dan één volmaakt Mens op aarde geweest; en de vijandschap van de wereld vervolgde Hem tot de dood toe. Opdat het ons niet vreemd zou voorkomen, dat diezelfde vijandschap ook ons volgt, heeft Hij ons gewaarschuwd, zeggende: 'Indien u de wereld haat, zo weet dat zij Mij eer dan u gehaat heeft. Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld' (Johannes 15:18-19).
Wonderlijke oorzaak: Omdat ik u liefheb, daarom haat u de wereld! Wat God verkiest, wordt van de wereld versmaad! Waartoe zou u dan, o mijn ziel, op haar gunst gezet zijn, of haar ongenoegen vrezen? De wereld, die in het boze ligt, kan u niet beminnen; en haar vijandschap kan u geen wezenlijk nadeel doen. Gedenk aan de woorden van de Zaligmaker: 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen' (Johannes 16:33). Ik heb ze overwonnen voor u, en Ik zal haar overwinnen in u. Verdrukking van haar, zal uw vrede in Mij niet storen, maar die veeleer bevorderen. Ik zal, voor haar vijandschap, Mijn liefde u te zoeter maken. Het leed dat zij u aandoet, zal rijkelijk vergoed worden door blijdschap in Mij. En wanneer ze u ten enenmale uitwerpt, dan zal Ik u in Mijn schoot ontvangen, en u doen ondervinden, wat de genegenheid van de hemelse Bruidegom is.
Waarom zou u dan, o mijn ziel, voor zulk een wisseling vrezen? Is het niet grotelijks tot uw voordeel, van de wereld af te staan, om Christus te gewinnen? Haar vreugde te verzaken, om de vreugde van Christus? Wat kunt gij u groter winst verbeelden, dan Christus tot uw deel te verkrijgen, en de tegenwoordige boze wereld gekruisigd te zijn? De wereld afstervende, zult gij meer voor Christus leven, en dus gelukkiger zijn in Hem. Naarmate andere banden los raken, zal uw hart te nauwer aan uw Goddelijke Vriend gehecht worden. Verwarmd door Zijn dierbare liefde, bekleed met de zon, en de maan onder uw voeten, zult gij uw schreden hemelwaarts spoeden, ja gij zult wensen vleugelen te hebben, om op te vliegen tot de omhelzingen van uw dierbare, eeuwig, oneindig dierbare Jezus. Gij zult de taal van de Bruid des Lams verstaan, en haar die vol vrolijk nazeggen: 'Kom haastelijk, mijn Liefste, en wees Gij gelijk een ree, of gelijk een welp der herten, op de bergen der specerijen!' (Hooglied 8:14).

In vorige eeuwen, werden Gods kinderen menigmaal van hun vrijheid beroofd, in gevangenissen geworpen en in ketenen gekneld. Dit schijnt ons toe, een zeer zwaar kruis te wezen. Opgesloten te zijn in een nare kerker, in boeien gekluisterd, en verstoken te zijn van alle aardse genoegen, vereist een grote lijdzaamheid; doch ook

dit verhinderde hen niet op hun weg naar de hemel, noch benam hun het genot van Gods gemeenschap, onder het voortzetten van hun reis. Paulus, de gevangene des Heeren, vermeldt het meer dan eens onder de hoogste eerbewijzingen die hij genoot, waardig geacht te zijn, voor de Naam van Christus te lijden. Hij en Silas werden te Filippi wreed met vele slagen geslagen, in de binnenste kerker gezet, en hun voeten verzekerd in de stok; maar de Heere was bij hen, en veranderde hun gevangenis in een Paradijs. Zijn blijdschap deed hen hun wonden en pijnen vergeten; want ter middernacht, baden Paulus en Silas, en zongen Gode lofzangen. Dit is na hun tijd vaker gebeurd. Menigmaal bezocht de Heere Zijn gevangenen, en verheugde hen door het licht van Zijn aanschijn, onder de zwaarste ketenen. Het is waar, wij worden thans niet tot zulk soort van lijden geroepen; dankzij de Goddelijke goedheid! Wij beleven zulke gelukkige dagen, dat wij meer te vrezen hebben van ons gebrek aan dankbaarheid, dan van gebrek aan vrijheid. Ik bid God, dat wij niet losbandig mogen worden, en onze grote voorrechten misbruiken, maar dat Hij ons leert, hen behoorlijk te schatten, en er aan te beantwoorden door ons gedrag; opdat Hij verheerlijkt worde, door haar voortduring aan ons, en ons nageslacht!

Weleer gebeurde het ook vaak, dat de gelovigen gedwongen werden, om hun getuigenis van Jezus met hun bloed te verzegelen. Maar dit zelfs kon hen niet stuiten in hun wandel; noch hun gemeenschap met God verhinderen. Hoor, hoe één van Zijn martelaren spreekt: ‘De Heilige Geest betuigt van stad tot stad, dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn. Maar ik acht op geen ding, noch houd mijn leven dierbaar voor mijzelven, opdat ik mijn loop met blijdschap mag volbrengen, en de dienst, die ik van de Heere Jezus ontvangen heb’ (Handelingen 20:23-24). En dit was geen ijdele pocherij; maar de apostel zei dit in ootmoedig geloof, steunende op de toezegging van zijn Meester: dat Hij nabij hem zou zijn, wanneer zijn bloed vergoten werd, en hem een gelukkig overwinnaar maken zou, in het uur des doods. Hij werd ook meer dan overwinnaar.

Doch de genade, waardoor hij zulks werd, was niet bijzonder eigen aan, noch het uitsluitend voorrecht van een apostel. Dezelfde genade werd geschonken aan een ganse schare van bloedgetuigen, die de satan overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord van hun getuigenis; en zij hadden hun leven niet lief, tot de dood toe. Welk een zegepraal der lijdzaamheid! Zij werden bekwaam gemaakt, om alles te verdragen, zelfs het verlies van hun leven, veeleer dan de gunst van hun Heere te willen missen. Onderzoek, o mijn ziel, of uw geloof aan het hunne gelijk is. Kunt gij verdragen, gelijk zij? Hoedanig is uw lijdzaamheid onder het kruis? Lees wat zij ondergingen, van wie de Heilige Geest om hun geloof een goed getuigenis geeft; en gedenk, dat dezelfde genade ook u beloofd is, om u onder al uw lijden betamelijk te kunnen gedragen. ‘Zij hebben bespottingen en geselen geproefd, en ook banden en gevangenissen; zijn gestenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde; welker de wereld niet waardig was; hebben in woestijnen gedoold en op bergen, en in spelonken en in de holen der aarde. En deze allen, hebbende door het geloof getuigenis gehad’ (Hebreeën 11:36-39). Hun gedachtenis is door de Heiligen Geest vereeuwigd, als die lijdzaam alles verdroegen, totdat zij hun strijd volbracht, en hun loop met blijdschap voleindigd hadden. Hij stelt u hun voorbeeld voor ogen, opdat gij niet traag zoudt zijn in het lopen in dezelfde loopbaan, maar een navolger zijn van hen, die door geloof en lijdzaamheid de belofte verkrijgen.

Bedenk wel ernstig, o mijn ziel, en overweeg gedurig, hoe hoog nodig u de lijdzaamheid is. Gedenk, dat het kruis ligt op de weg tot de kroon, en dat gij het geenszins kunt ontwijken. De Heere heeft het u toegeschikt als uw deel, en het is u bij erfenis vermaakt, niet minder dan het Koninkrijk. Wanneer Hij u met kruis beproeft en oefent, dan handelt Hij niet enkel als oppermachtig Heer, maar als Vader. Hij behandelt u als een zoon. Zijn kinderen hebben kastijding nodig, en zij ontvangen die; geen van hen is zonder kastijding; maar zij vinden ze moeilijk te dragen. De wil van het vlees is ongeduldig onder het kruis; de eigenliefde haat het. De vleselijke reden kan er niet eens mee worden. Is het dus gesteld met zonen; hoe moet het dan gelegen zijn met bastaarden? De natuurlijke mens, wanneer hij in grote ongelegenheden gebracht wordt, is gelijk een woedend dier. Zijn zijne rampen zeer smartelijk; dan raast, tiert en lastert hij. Duren zij daarenboven lang; geen God hebbende, tot wien hij zich kan wenden, geeft hij zich vaak aan wanhoop over, slaat de handen aan zijn leven, en zoekt redding in de hel! Verwonder u daar niet over, mijn ziel. Indien God u aan uzelf gelaten had, zouden dezelfde rampspoeden u wellicht tot hetzelfde ongelukkig einde hebben gebracht. Hoe nodig is daarom de lijdzaamheid!
Zonder haar kunt gij het kruis niet dragen, noch er onder op uw weg blijven voortgaan, noch nut trekken uit het kruis. En hoe nodig zijn de leringen, tevoren behandeld, tot de oefening van de lijdzaamheid! Niemand kan gewillig zijn om het kruis te dragen, tenzij hij eerst overtuigd is, dat God met hem verzoend is, en hem liefheeft in Zijn Zoon. Wanneer hij daarvan overtuigd is, dan zal hij zien, dat alle dingen, het kruis niet uitgesloten, voor hem wel verordend zijn in het verbond, en alle tezamen medewerken tot zijn heil. Het kruis wordt de gelovigen van Gods hand genadiglijk toegeschikt, ter beproeving van die leringen. Door het kruis wil God de waarheid er van openbaren en haar kracht doen werken, opdat het blijke, dat men ze niet slechts geleerd heeft als kundigheden, maar dat men ze ondervindt door Zijn almachtige genade. Gods doeleinde wordt bereikt. De beproeving des geloofs bevestigt de vrede Gods in het geweten, en versterkt de liefde Gods in het hart, en houdt daardoor de lijdzaamheid wachtende, om sterkte ter volharding, en om een gezegende uitkomst. De gelovige, krachtig geworden zijnde in de genade, welke in Christus Jezus is, verdraagt met lijdzaamheid. Hij weet van wie zijn kruis komt. Het is de bestelling van zijn Vader, Die het hem niet uit haat toezendt. Hij bedroeft Zijn kinderen nooit, dan in volmaakte liefde. Nooit legt Hij hun een zwaar kruis op, om de schouders van hun lijdzaamheid te verbreken, maar om die te versterken, en hen bekwaam te maken om groter lasten te torsen. Hij wil hun leren, hun eigen zwakheid en Zijn kracht, hun behoefte en Zijn volheid.

Hij wil hun geloof opwekken, tot eer van Zijn woord en hun lijdzaamheid, ter ere van Zijn trouw. ‘O Heere! leer mij deze lessen. Elke dag heb ik de ondervinding er van nodig. O mijn God! maak mij een ootmoedig leerling in Christus’ school. Daar alleen kan ik leren naar Uw wil te lijden; tot U kom ik, om die genade. Help mij, o Geest der wijsheid en der openbaring in de kennis van Uw Woord, opdat ik door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop mag hebben. Maak mij bekwaam, om dag en nacht de leerstukken der genade, die er in vervat zijn, te overpeinzen en die met geloof te mengen, opdat ik sterk zij in de lijdzaamheid der hoop. O barmhartige God en Vader! ik begeer met kracht versterkt te worden in de inwendige mens, om uw kruis te dragen. Ik wenste te leven in gedurige afhankelijkheid van Uw arm, om mij door alle beproevingen heen te helpen. O God der lijdzaamheid en der vertroosting, stel mij in staat, om dagelijks Uw kruis te dragen, tot prijs der heerlijkheid van Uw genade, en

het geduldig te dragen ten einde toe, opdat ik mijn loop met blijdschap mag volbrengen. Uw dienaar geschiede naar Uw Woord, waarop Gij mij hebt doen hopen. Amen! het zij zo, Heere! Amen!'

Voordeel te trekken uit de verdrukkingen, is een grote zegen. Die te verdragen met een gelaten wil, ja zich er in te verblijden, alsof al de vreugde van de wereld ons deel was, is strijdig tegen de zinnen en het gevoel, tegen de vleselijke reden en de menselijke wijsbegeerte. Daarom heeft onze hemelse Vader Zijn kinderen gunstig onderricht gegeven van Zijn liefde in hen te bedroeven. Deze onderrichtingen zijn de grond van hun geloof, en zijn gegeven, om het misnoegen en morren uit hun harten te weren, en hen lijdzaam te doen wachten op de beloofde vruchten van het lijden. Onder deze is:

Ten derde, geen van de minste, de kruisiging van het vlees en zijn doding, in die begeerlijkheden en lusten, welke, indien ze niet dagelijks gedood werden, de gelovige in zijn wandel zouden tegenhouden, en hem verhinderen in zijn heilige gemeenschap met God. Wanneer het geloof beproefd en uit het vuur gekomen is, en gebleken is het geloof van Gods uitverkorenen te zijn, en wanneer de lijdzaamheid de vurige oven heeft doorgestaan, zonder beschadigd te worden, dan is het des Vaders wil, Zijn kinderen te doen voortgaan en toenemen in de leer van het kruis. Zij behouden nog een verstand des vleses, dat vijandschap is tegen God, een lichaam der zonde, een oude mens der zonde, een vlees dat in hen begeert tegen de geest. Deze hun vleselijke natuur, welke zelfs in hen, die wedergeboren zijn, altoos overig blijft, is de grootste vijand van hun heilige wandel met God, in bestendige vrede en steeds aanwakkerende liefde; omdat zij zich aan Gods wet niet onderwerpt, noch onderwerpen kan. Het leven des vleses kant zich altoos in hen aan tegen het leven Gods. Vandaar de gedurige strijd tussen natuur en genade. Indien iemand deze strijd niet in zich vindt, hij kan zich verzekerd houden, dat hij nimmer Gode leefde, of anders, op die tijd, Gode dood is. Indien hij leeft door het geloof van Gods Zoon, dan zal hij ook strijden de goeden strijd des geloofs, tegen al de vijanden van zijn zaligheid. Hij zal nooit in gedachten nemen, de gehele wapenrusting Gods af te leggen, voordat hij het lichaam der zonde en des doods aflegt. En zolang, tot die dag komt, zal hij aanhoudend pogen zijn lichaam te bedwingen, om het tot dienstbaarheid te brengen. Hoe volstrekt nodig dit pogen is blijkt uit de gunstige beschikking van onzen God en Vader, Die in verbondsliefde al het kruis verordende, hetwelk onzer wederspannige natuur moest opgelegd worden, en waaronder zij moet blijven tot de dood toe. Het is Zijn heilige wil, hierdoor haar neigingen te bedwingen, haar lusten te doden, haar weg met doornen en wederwaardigheden te omtuinen, en op die wijze haar kracht te verzwakken. Is dit niet een onuitsprekelijk grote weldaad? En wat middel kon Hij geschikter beramen, om het vlees ten onder te brengen, dan het aldus onder het kruis te stellen en te houden? Want naarmate de zondige natuur gedood wordt, wordt de nieuwe mens vernieuwd, van dag tot dag. De ene wordt meer levendig, door de doding van de andere. Het ten onderbrengen van het ongeloof, de hoogmoed en de zelfzoeking, is de versterking van het geloof, de ootmoedigheid en de verheerlijking van God. Daarom wordt de gelovigen gedurig bevolen: 'Legt af de ouden mens, doet aan de nieuwen mens, doodt uw leden die op de aarde zijn; kruisigt het vlees, met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden' (Éfeze 4:22,24; Kolossenzen 3:5; Galaten 5:24). En dit wordt gezegd tot gelovigen, die verre, zeer verre in de genade gevorderd waren. Gods Geest zegt tot de heiligen te Rome: 'Dat dan de zonde niet heerse in uw

sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden deszelven lichaams. En stelt uw leden niet der zonde tot wapenen der ongerechtigheid' (Romeinen 6:12). De onfeilbare Geest zegt tot de heiligen te Éfeze: 'Legt af, aangaande de vorige wandeling, de ouden mens, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding; en doet aan de nieuwen mens' (Éfeze 4:22,24). Dezelfde les wordt door dezelfde Geest gegeven aan de heiligen te Kolosse: 'Doodt dan uw leden die op de aarde zijn' (Kolossenzen 3:5). Dit is een heilige krijg; en alle Gods heiligen (op aarde) zijn er in gewikkeld. Zij strijden tegen alles wat zondig is; maar voornamelijk voeren zij de wapenen tegen hun eigen bedorven natuur, wat hun hardste strijd is. Want er is geen tussenpoos of rust van deze strijd; en hij wordt gevoerd door aanhoudende zelfverloochening, door het wederstaan van de neigingen en begeerlijkheden van de oude mens, en door steeds te waken, dat de leden des lichaams niet der zonde gesteld worden tot wapenen der ongerechtigheid. Maar, gelijk aan goede krijgsknechten van Christus betaamt, zij wederstaan tot de bloede toe, strijdende tegen de zonde. De overste Leidsman hunner zaligheid is altijd aan hun zijde, om hen aan te moedigen door Zijn beloften, en hen te ondersteunen en te helpen door Zijn kracht. Zijn oogmerk is, hen aan te voeren overwinnende, en opdat zij overwinnen; daarom legt Hij het kruis op hun verdorvenheden, als het krachtdadigst middel om die ten onder te brengen. En ten einde hen gewillig te maken tot het dragen van het kruis, spreekt Hij aldus tot hen, als Zijn kinderen: 'Mijn zoon, veracht niet de kastijding des Heeren. Ik bedroeve u niet in toorn, maar in verbondsliefde. Mijn oogmerk is, het lichaam der zonde te doden, en daarom geef Ik u dit heilzaam geneesmiddel. Gij zijt behebt met vele kwade neigingen en verdorvenheden, waar tegen Ik dit krachtig middel bestemd heb. Vertrouw u aan Mijn bestuur; geloof Mijn liefde, steun op Mijn macht, en gij zult onfeilbaar vinden, dat dit geneesmiddel nuttig is voor uw geest, hoe- smartelijk ook voor het vlees. Wacht alleenlijk, en het einde zal gezegend wezen'.

Aan deze waarheid geeft de Profeet Jesaja een blijkbaar getuigenis. Hij verklaart des Heeren oogmerk, in de bezoekingen die Hij over Zijn volk gebracht had, en zegt hun, dat het was om hen te reinigen van hun ongerechtigheid, hen te weerhouden van de liefde der zonde, en hen af te schrikken van haar bedrijf. Hij had hen bezocht in goedertierenheid; maar hun vijanden had Hij bezocht in rechtvaardigheid. 'Heeft Hij Israël geslagen, gelijk Hij dien geslagen heeft die hem sloeg?' Neen, dit heeft Hij niet gedaan. 'Of is Israël gedood, gelijk zijn gedoden gedood zijn geworden?' Neen, Hij kastijdt de Zijnen in liefde; Hij heeft de mate, de tijd, en de trap van hun bezoekingen bepaald. 'Met mate Hebt u met hem getwist, wanneer Gij hem wegstiet; als Hij hem wegnam door Zijn harden wind, in de dag des oostenwinds. Daarom zal daardoor, (door deze gematigde bezoeking) de ongerechtigheid van Jakob verzoend worden, en dit is de ganse vrucht, dat Hij zijn zonde zal wegdoen'; om hem terug te houden van de zonde in het gemeen, en van de zonde der afgoderij in het bijzonder; zoals volgt bij de profeet: 'wanneer Hij al de stenen des altaars maken zal als verstrooide kalkstenen; de bossen en de zonnebeelden zullen niet bestaan'; het altaar, waarop zij hun afgodsdienst pleegden, zal afgebroken worden, gelijk stenen die tot kalk verbrand zijn, en de bossen en beelden zullen niet bestaan. Deze gezegende uitwerkselen zullen teweeggebracht worden door heiligende bezoekingen; de ongerechtigheid zal verzoend, of gezuiverd worden, de zonde zal beteugeld en de afgoderij uitgeroeid worden. En dit zal, zegt God, de ganse vrucht en het einde van zijn kastijding wezen. Hij geeft Zijn volk Zijn oogmerk te verstaan, opdat zij weten zouden, dat hun rampspoeden heilrijke vruchten zouden voortbrengen, en opdat zij met lijdzaamheid

de vervulling Zijner beloften zouden tegemoet zien' (Jesaja 27:7-9). Zalig zijn allen die Hem verwachten! Zij zullen in hun hoop niet beschaamd worden.
Hoe genadig handelt God met Zijn kinderen! Hij beschikt het beste voor hen, geeft hun daarvan bericht, en omdat zij een bedorven natuur hebben, strijdig tegen Zijn heiligen wil, en vijandig tegen Zijn heerlijkheid en hun ware gemoedsrust; zo geeft Hij hun Zijn oogmerk te kennen, waarom Hij die te keer gaat. Hij bestemt tot dat einde de verdrukkingen. Het is de kastijding des Heeren. Hij belooft hun kracht, om die te kunnen dragen, en vertroosting er onder. Niets dan goed zal er uit voortkomen. De ongerechtigheid, hun ergste vijand, zal gekruisigd worden; de dadelijke zonde, uit de verkeerdheid van hun natuur voortvloeiende, zal gedood worden; het hart zal zijn oude afgoden afsterven, en naarmate het die afsterft, zal het gelukkiger zijn in de liefde van God. O gezegend kruis! hoe veel heil brengt gij aan! Of zou dat geen zegen zijn, wat onder het Goddelijk bestuur, zoveel zaligheden veroorzaakt? Neem dan het kruis op, mijn ziel, draag het geduldig, en verwacht er van, door 's Vaders liefde, de wenselijkste zegeningen. Waarom weigert gij? Het is zwaar, het is smartelijk; dat is zo. Doch vanwaar komt zulks? De zwarigheid ontstaat van uw wederspannige wil; het smartelijke komt van uw verdorvenheid, die onwillig is om zich te laten te onderbrengen. Neem het op in het geloof, en gij zult kracht genoeg vinden, om het te dragen, en zegeningen genoeg, om het tot een stof van blijdschap te maken.
'Heere God, doe mij een welgevallen nemen in mijn dagelijks kruis. Dat uw wil daarin geschiede. Dood Gij de zonde, verzwak haar kracht, verbreek haar neigingen en begeerlijkheden. Wat kruis Gij mij ook mocht toezenden, Heere, geef er mij genade bij, opdat ik het geduldig mag dragen, en wachten op Zijn beloofde vrucht. Gij weet, wat mij op de reis naar de hemel hinderen zou; al ware het mijn meest geliefkoosde boezemzonde, het voorwerp van mijn sterkste neiging, o! ruk het uit mijn hart. Gij hebt mij een begeerte gegeven, om alles wat zich nevens U plaatst, van de troon te ontzetten. O, kom! en regeer alleen in mij, almachtige Jezus, en breng ten onder, alles wat zich tegen Uw wettige heerschappij aankant. Mijn Verlosser en mijn God, doe alles wat in mij is het vermogen van uw kruis gevoelen. Kruisig het lichaam der zonde. Spaar niets, dat mij in het wandelen met U hinderen zou, of mij zou beroven van Uw vriendschap en gunst. Ik loof, ik aanbid, ik verheerlijk U, dat Gij mij gewillig gemaakt hebt om al mijn afgoden te zien nedergeworpen. Op U vertrouw ik elk ogenblik, om hem ten onder te houden. O mijn liefderijke Jezus! volvoer Uw werk, en verbreek de zonde in mij, op die wijze en door die middelen, als U behaagt. Laat mij één plant met U worden in de gelijkenis Uws doods, opdat ik die ook zij in de gelijkenis Uwer opstanding. Der zonde dood, en Gode levende. Dit bid ik, om Uws groten Naams wil. Het behage U gunstiglijk mij te horen en te beantwoorden. Ik geloof dat Gij dit doen zult. Uw woord strekt mij ten waarborg; daarin berust ik: Amen, Amen!'

Beschouw in dit geloof de weldaden die gij ontvangen hebt. Overweeg, mijn ziel, wat de algoede God aan u gedaan heeft, en welke grote dingen Hij nog voor u bewaart. Hij heeft u enigermate een welgevallen doen nemen in Zijn kruis. Gij zijt overtuigd, dat het uws Vaders beschikking is, tot uw beste beraamd door Zijn oneindige liefde, en u toegedacht als uw rijkste deel in de tijd. Hij zendt het u, ter beproeving van uw geloof, opdat het bevonden worde tot lof en eer en heerlijkheid, ter oefening en versterking van uw lijdzaamheid, tot doding van het lichaam der zonden en tot onderbrenging van de lusten des vleses. Dit is de wil van uw liefderijke en weldadige Vader. Hij zendt u het kruis, als een middel tot die zegeningen. Het kan u dan gewis niet hinderen in uw

wandel met Hem, maar moet in al die opzichten strekken om u op de weg te houden, en er u voorspoedig op te doen voortgaan. En dus:

Ten vierde, *zal het u zeer bevorderlijk zijn in uw heilige gemeenschap en verkering met God.*
Dit is de voornaamste zaak in de godsdienst. Wij zijn door de zonde van God afgevallen; en het is de grootste van alle weldaden, weer tot Hem gebracht te worden. In dit stuk, gaan alle andere godsdiensten, buiten de christelijke, het spoor ten enenmale bijster. Christus is de weg. Niemand kan tot de Vader komen, dan door Hem, want de zaligheid is in geen anderen. Door Hem alleen kan men vergeving van zonden ontvangen, en voor God gerechtvaardigd worden. En deze weg was beraamd, in het verdrag der Drie Goddelijke Personen, ter hoogste openbaring Hunner aanbiddelijke volmaaktheden. De uitwerking daarvan in de zondaar, neemt een begin, wanneer de Geest des levens in hem komt, en hem levend maakt, en wanneer de Geest der aanneming tot kinderen hem bewerkt, om te vertrouwen op de verzoening en gehoorzaamheid van Immánuël, en hem daardoor God leert beschouwen als verzoend, en tot hem leert roepen: Abba, Vader! Door dit geloof in Jezus, verwacht hij van ‘s Vaders liefde al de beloofde weldaden. Dus heeft hij gemeenschap met de Vader en de Zoon, door de Heiligen Geest. Hij staat in betrekking tot de Drie Goddelijke Personen, in Hun verbondshoedanigheden, en hij ontvangt om niet, wanneer hij gelooft, hun verbondszegeningen, naar elks betrekking.
Onder die weldaden is het kruis geen van de minste; want het is genadiglijk verordend, als een middel, om zondaren tot die Goddelijke gemeenschap te brengen. Zij wandelen halsstarrig voort, op hun eigen dwaalwegen, naar de neigingen van hun hart; totdat de Heere hun enige ramp toezendt, om hen te stuiten. Zij aanschouwen met verlangen de vergulde kelk van wellusten, en drinken er gretig uit, zonder te denken aan het dodelijk gif dat er in gemengd is. Maar wanneer God hen van zonde overtuigt, dan ontstaat er droefheid; zij voelen de werking van het vergif, in besef van schuld, en vreze voor de straf. Dit doet hen de noodzaak van een Verlosser erkennen, en strekt tot een tuchtmeester, om hen tot Christus te drijven. Dus handelde God met de voornaamste der zondaren, van wien het Oude Testament gewag maakt, een reus in ongerechtigheid, die allen, welken vóór hem te Jeruzalem geweest waren, in afgoderij en bloedvergieten overtrof. De Heere zond Zijn profeten, om hem te waarschuwen; doch hij hoorde niet. Hij verhardde zijn hart, totdat ‘de HEERE over hem bracht de krijgsoversten die de koning van Assyrië had, die Manasse gevangen namen onder de doornen, hem bonden met koperen ketenen, en hem wegvoerden naar Babel. Toen hij in benauwdheid was, bad hij het aangezicht des HEEREN zijns Gods ernstiglijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van de God zijner vaderen, en bad Hem; en Hij liet Zich van hem verbidden en hoorde zijn smeking, en Hij bracht hem weder te Jeruzalem in zijn koninkrijk. Toen kende Manasse, dat de HEERE God is’ (2 Kronieken 33:10-13). Het geval van die vorst was niet bijzonder. Het is Gods gewone handelwijze, de mensenkinderen verdrukking en benauwdheid toe te zenden, om hun de zonde bitter te maken, ten einde hen op te leiden tot ware droefheid er over en hen te leren zoeken naar verlossing, totdat zij die vinden. En wanneer zij verlossing gevonden hebben, bedient Hij Zich nog steeds van het kruis, om hen nabij de Heere te doen blijven. Het is waar, het kruis op zichzelf kan zulks niet uitwerken, maar veeleer het tegendeel. De natuurlijke mens voelt zijn misnoegen opgewekt door de rampspoeden, en kan niet nalaten te morren tegen het Goddelijk bestuur. Maar de genade heiligt de tegenspoeden. God doet ze Zijn kinderen tot zegen strekken; daar

Hij er hun geloof door oefent, met betrekking tot deze en soortgelijke algemene beloften:
Wanneer God de gelovigen vele en zware bezoekingen toezendt, zij zullen hen van Hem niet scheiden; want Hij zal alsdan met hen zijn, gelijk Hij sprak tot de aartsvader Israël: 'Vrees niet van af te trekken naar Egypte, want Ik zal u aldaar tot een groot volk zetten; en Ik zal met u aftrekken naar Egypte' (Genesis 46:3-4). Het was een diensthuis, alwaar zijn nakomelingen wreed geplaagd en onderdrukt werden; doch hoe meer men hen verdrukte, zoveel te meer vermenigvuldigden en groeiden zij. Dus gaat het ook met Gods geestelijk Israël. Zij behoeven niet te vrezen voor verdrukkingen; want hun God heeft beloofd, daarin met hen te zijn, en hen door die verdrukkingen tot grote christenen te maken, hoe meer zij verdrukt worden, zoveel te meer zullen hun genadegaven vermenigvuldigen en wassen. 'In de benauwdheid', zegt God, 'zal Ik met u zijn, Ik zal er u uithelpen; Ik zal u verlossen uit al uw benauwdheden. Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de HEERE. Wanneer gij door water of vuur zult gaan, zal Ik met u zijn, en u bewaren voor alle kwaad. Ik zal al deze dingen u doen medewerken ten goede'. Deze beloften zijn een grote steun voor het geloof; want God verbindt Zich, om met Zijn kinderen te zijn in alle wederwaardigheden. Hij wil niet, dat enig leed of ramp hen van Hem scheiden zal, maar dat het alles strekt om hen nader tot Hem te brengen. Hij zegt, dat Hij met hen zal zijn; daarom maken zij staat op Zijn gunstige nabijheid. En zijn hun tegenspoeden zeer groot; zij mogen op goede grond een gewenste uitkomst, op 's Heeren tijd, tegemoet zien. Zijn woord kan niet feilen, hun vertrouwen er op zal niet teleurgesteld worden; en hun harten zullen versterkt worden in het wachten op de Heere. Duren hun tegenspoeden lang; de Heere is met hen, ten allen tijde; Hij doet hen hun zwakheid gevoelen, en leert hen steunen op Zijn kracht; en dus oefent en versterkt Hij hun lijdzaamheid. En omdat zij steeds een bedorven natuur in zich hebben, welke onwillig is om kruis te dragen; zo doet God hen onder het kruis blijven, ten einde het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden te kruisigen, en zij meer en meer der zonde mogen afsterven, en der gerechtigheid leven. Zodanig is Gods verklaard oogmerk, in de bezoekingen Zijner kinderen; Hij wil daardoor die genadegaven in hen aankweken, door welke de gemeenschap met Hem onderhouden wordt; en naarmate deze aanwassen, zal ook hun gemeenschapsoefening met Hem toenemen. Het geloof zal meer zien op Gods waarheid, en meer leren steunen op Zijn trouw. De lijdzaamheid zal meer hopen op Gods macht, en hoe minder heil de gelovige in het schepsel vinden kan, zoveel te meer zal hij het zoeken en vinden in God. De doding van de oude mens, zal natuurlijk teweegbrengen, dat de nieuwe mens meer herleeft; want naarmate de kracht van Christus' kruis de eerste onderdrukt, zal de kracht van Christus' leven in de laatste geopenbaard worden.

Dan zo groot is Gods goedheid jegens Zijn kinderen, onder het kruis, dat Hij hun vele zeer bijzondere en uitdrukkelijke beloften gegeven heeft, om hun geloof en lijdzaamheid te versterken. Hij heeft hun getoond, welke gemeenschap zij te wachten hebben met de Drie Goddelijke Personen, in Hun onderscheiden verbondsbetrekkingen; ter bevordering van welke, Hij genadiglijk het kruis verordend heeft. O mijn ziel, geef hier acht op; beschouw aandachtig deze gunstige beschikking der Goddelijke liefde, en wanneer het kruis u toegezonden wordt, neem het op in het geloof, en verwacht een deelgenoot te worden van Zijn verbondszegeningen.
Gedenk, het is u opgelegd, om de gemeenschap met uw God en Zaligmaker te bevorderen. De bestemde beproeving komt. Het is om u bewijzen te geven van de

echtheid van uw geloof in Jezus, en u door ondervinding te doen zien, dat gij niet tevergeefs geloofd hebt. Gij hebt de toevlucht tot Hem genomen, om verlossing van zonde en schuld, van toorn en verdoemenis. Hij nam u in Zijn bescherming; en thans zal uw veiligheid in Hem, worden aangevallen. Thans zal het blijken, dat de grondslag waarop gij staat, onwankelbaar blijft in een uur der verzoeking. Hebt u waarlijk gemeenschap aan Hem in Zijn grote verlossing; dan zal zulks nu, tot uw groot voordeel, openbaar worden. Het kruis is u opgelegd, een zwaar, een bitter kruis; het berooft u van alle aards genoegen; en het blijft op u rusten, totdat u nauwelijks enig uitzicht van genoegen overig is. De hoop op alle troost van het schepsel bezwijkt. Dit is een gepaste tijd, tot geestelijke gemeenschapsoefening met uw Jezus. Hij heeft het genot van alle andere dingen u ontnomen, opdat uw hart al zijn genoegen in Hem zou vinden; daarom moet gij thans de gronden, in de voorgaande hoofdstukken gelegd, ter beoefening brengen. Zie hier een schone gelegenheid, om er gebruik van te maken. Want zonder die gronden, zou iemand onder zulk een kruis moeten bezwijken; maar door het geloof in de gerechtigheid van uw God en Zaligmaker, zult gij niet slechts krachtige redenen, maar ook toereikende genade hebben, om uw rampen, lijdzaam én dankbaar te dragen.

Onder uw wederwaardigheden, zal de vraag u te voren komen: Is het een goede grond, waarop ik de hoop van mijn zaligheid gebouwd heb? Is het de Rots der eeuwen? Kan die mij dragen, en zal ik er veilig en onwankelbaar op kunnen blijven staan, in deze tijd van benauwdheid? Ja; geloofd, eeuwig geloofd zij mijn dierbare Jezus! Ik heb de toevlucht tot Hem genomen, en Hij heeft mijn voeten op een rots gezet, welke nimmer bewogen kan worden. ‘Christus, mijn Pascha, is voor mij geslacht. In het bloed der besprenging heb ik mijn rust en veiligheid gevonden, en vrees nu niet voor de verderver. Christus is mijn Verzoening, in Wien ik de verlossing heb, door het geloof in Zijn bloed. Hij is ook mijn Voorspraak bij de Vader, Die voor Zijn aangezicht staat als mijn Borg. Zolang de Vader Hem aanschouwt en Hem bemint, zal Hij mij in Hem aanschouwen, en mij beminnen met dezelfde liefde. Jezus is mijn verzoening met Hem, mijn rechtvaardigheid, mijn heiligmaking, en mijn volkomen verlossing. O beminnelijke, o liefderijke Jezus! Menigmaal vond ik mij gelukkig in het besef van mijn aandeel aan U, maar nooit zozeer als thans. Dit kruis is waarlijk geheiligd; want het heeft weggenomen hetgeen mijn gemeenschapsoefening met U verhinderde, en mij opgewekt om Uw nabijheid te zoeken, en gelegenheid gegeven tot het genot Uwer ondersteuningen en vertroostingen. Ik was dwaas genoeg, om te wensen dat het van mij voorbij ging; doch dit was mijn zwakheid. Vergeef het mij, dierbare Jezus, en ontvang mijn ongeveinsde dankzegging, voor de weldaden mij onlangs bewezen. Nooit in mijn leven gevoelde ik zozeer de kracht Uwer zoenofferande, tot bevrediging van mijn geweten, noch oefende zulke innige gemeenschap met U, in Uw volbrachte zaligheid, als mij onder dit kruis mocht gebeuren. Het is waar, ik ben er door beproefd; maar de beproeving strekte tot Uw eer en tot mijn voordeel. Ik ben thans meer dan ooit verzekerd, dat Uw genoegdoening oneindig volkomen is, en dat ik er deel aan heb. Ik ben nu reeds een deelgenoot van de zaligheid; want ik bezit de dingen die met de zaligheid gevoegd zijn. Ik maak er gebruik van, ik ondervind haar wezenlijk bestaan, ik geniet al het zoet, dat er in gelegen is. Lof en dank en aanbidding zij U eeuwig toegebracht, o mijn God en Zaligmaker!

Is het niet uw vurige bede, o mijn ziel, dat gij mocht leven in heilige vriendschap met Jezus? Waarom vreest gij dan Zijn kruis, hetwelk Zijn verordende weg en middel is, om uw nauwe verkering met Hem en uw gelijkvormigheid aan Hem te bevorderen? O, bepeins Zijn liefde, zoals die in de Schriften ontdekt is; en sla bijzonder acht op de

beloften, welke Hij aan Zijn lijdende broederen gedaan heeft. Lees ze, merk ze op, en meng ze met geloof, opdat ze in uw ondervinding mogen bewaarheid worden. Gedenk, dat gij niet in lijden zijn kunt, dan volgens Zijn wil; waaraan Hij verwacht dat gij u zult onderwerpen. Hij zendt u het kruis toe, om u deze les te leren. Het kan u niet schaden, indien gij er slechts niet tegen twist. En wanneer uw wil onderworpen is aan 's Heeren wil, zult gij daarin gemeenschap met Hem hebben; en gij zult steeds reden vinden om tot Hem te bidden: Niet mijn wil, o Heere, maar de Uwe geschiede!
Overweeg, ter bevordering van die gemeenschap, dat uw Heere Zelf door kruis geoefend is. Hij is u voorgegaan, het kruis dragende. Hij heeft er de vloek en de toorn uit weggenomen, en het geheiligd voor al Zijn navolgers. In het geloof moeten zij het kruis opnemen, en in lijdzaamheid het dragen, of zij kunnen in Zijn Koninkrijk niet ingaan. Voorzeker zal dan hun gekruisigde Heere met hen zijn. Ja, Hij heeft beloofd: In de dag der benauwdheid zal Ik met u wezen. Zoek Zijn nabijheid, mijn ziel, onder het kruis, wacht op gemeenschap met Hem. Hij heeft gezegd dat Hij met u zijn zal. Verwacht dan het licht van Zijn aanschijn, dat beter is dan het leven. Vrees het kruis niet; daar het geschikt is om u zo veel heil aan te brengen. Het moet ten middel strekken van uw gemeenschap met Jezus, in Zijn gevoelige ondersteuning en hemelse vertroostingen. Neem het dan dapper op. Onderstel, dat het u van alle aardse vreugd berooft; wat zwarigheid? De smart van dat verlies is niet te vergelijken met de blijdschap, die uw geest zal genieten. Jezus zal u zuivere heilige vreugde schenken, welke door haar Goddelijke aard alle smart zal verdoven. Hij bedroeft, opdat Hij wederom vertroost. Hij ontneemt zinnelijk vermaak, om geestelijk vermaak te geven. Hij neemt de schepselenliefde weg, om meer van Zijn zalige liefde mede te delen. Hij kastijdt in goedertierenheid. Hij ziet dat het nodig is, dat de zonde gedood wordt. Tot dit einde zendt Hij het kruis; en Hij zegent hetgeen Hij zendt. Het werkt gelijk een heilzaam geneesmiddel. Maar, och! het is bitter! het is onaangenaam voor de smaak! Waarom knauwt gij het dan? Zwelg de pil door. Het nut is niet te vinden in de mond, maar in de maag. Daar zal zij kwade stoffen uitdrijven. De grote Geneesheer wil, dat dit middel werkt op alle kwade gesteldheden, die uw zalige gemeenschap met Hem zouden hinderen; en dat het strekke tot bevordering en oefening van die genadegaven door welke die gemeenschap onderhouden wordt.
Zodanig is het kruis van Christus. In het geloof opgenomen, en met lijdzaamheid gedragen, bevordert het de dagelijkse gemeenschapsoefening met Hem, welke de grootste gelukzaligheid is op aarde. Er is zelfs geen groter in de hemel; alleenlijk wordt ze aldaar genoten door aanschouwen, terwijl wij ze hier genieten door het geloof. Maar wij hebben dezelfde gemeenschap met Jezus, als de gezaligden in de hemel; en hetzelfde aandeel in de heilgoederen door Hem verworven. En tot het genot daarvan, baant Hij de weg door Zijn kruis. Hij doet de ziel het zinnelijke leven afsterven, opdat ze meer zou genieten van de zaligheid in Hem. Wanneer Hij andere genoegens weggenomen heeft, schijnt Hij menigmaal in het hart met onuitsprekelijke vreugde. Hij vergunt die liefdeblijken meestal aan Zijn lijdende broederen, en schenkt hun Zijn kostelijke hartsterkingen, in hun diepste moedeloosheid.

Ieder van die gelukkige zielen kan zeggen: Het is mij goed met Jezus te lijden. 'Ja, Heere, ik ben Uw getuige; Uw kruis is goed; het was een middel tot mijn grootste heil, want Gij hebt mij daardoor geleerd, de gemeenschapsoefening met andere voorwerpen te verzaken, en mij gebracht tot het genot van Uw gemeenschap, in Uw dierbare liefde. Behaagde het U, enige van mijn geliefkoosde voorwerpen mij te ontnemen; Gij hebt in goedertierenheid, hun plaats vervuld met Uw tegenwoordigheid. Mijn

verliezen heb ik bevonden mijn grootste winst te zijn. O mijn Jezus, Heere almachtige God, ik loof U en aanbid U; voor de onderscheidende genade, aan mij onder het kruis verleend. Het was geheel van U, en een uitwerksel van Uw liefde, dat ik enige lijdzaamheid had, of enige gemeenschap met U oefende, in de weg van lijden. Het was Uw werk; en ik prijs en verheerlijk U, dat Gij mij bekwaam gemaakt hebt om vrede te onderhouden met de Vader, door het geloof in Uw gehoorzaamheid tot de dood, en dat Gij mij hebt overreed, dat alle kruis mij toegeschikt en gezonden werd door verbondsliefde. Gij zijt de gever van die zegeningen; en van U wacht ik haar duurzaamheid. Wat lijden Gij mij ook mocht opleggen, beschik er over en over mij, zoals Uw Goddelijke wijsheid best oordeelt; maar laat mij toch niet aan mijzelf over. Wees Gij altoos met mij, o Heere, opdat ik Uw kruis geduldig en tot mijn wezenlijk nut moge dragen, door U geholpen en ondersteund op al mijn weg naar de hemel. Hoor mij, mijn Jezus, en antwoord mij; want zonder U kan ik niets doen; maar door U gesterkt, zal ik in staat zijn om alles te verdragen, en mijn dagelijks kruis zal mij in dagelijkse gemeenschapsoefening met u doen leven, tot mijn heil en tot Uw eeuwige lof. Amen!'

Dus wordt het kruis van Christus geheiligd, en strekt tot een middel, om gemeenschap met Hem te onderhouden in de weldaden Zijner verlossing. Desgelijks ook, om gemeenschap te oefenen met de Vader, in Zijn liefde. In het verbond, drukt Zijn Naam de betrekking uit, waarin Hij staat tot Zijn kinderen. Hij is een Vader, die hun een heilige toegenegenheid en innige liefde toedraagt. Hij omhelst, met de tederste liefde eens Vaders, Zijn ganse huisgezin: Christus, het Hoofd, en al de leden van Zijn lichaam, de gemeente. Met één onverdeelde liefde, is Zijn hart gezet op Christus en op hen, en met dezelfde weldadige hand, zegent Hij Hem en hen. Wat Christus is, dat zullen zij wezen. In deze genadige betrekking staat Hij tot al de huisgenoten des geloofs. Hij is hun Vader, Die hen bemint, hen in gunst aanschouwt, hun zonden vergeeft; hen rechtvaardigt en heiligt, en hen zegent met alle geestelijke en eeuwige zegeningen in Christus Jezus.

Bezwaarlijk valt het, dit te geloven, wanneer men onder kruis gebukt gaat. God aan te kleven in liefde, als onzen Vader, terwijl Zijn hand opgeheven is om ons te slaan; ja wanneer wij de smarten van Zijn roede gevoelen, dan te geloven dat Hij ons in liefde aanschouwt, en dat liefde Zijn hand bestuurt, dit is waarlijk een uitnemende kracht des geloofs. Wij zijn geneigd, onze wederwaardigheden aan te zien als uitwerkselen van Gods toorn. Wij denken: Hij moet tegen ons vergramd zijn, anders zou Hij geen behagen kunnen vinden in ons smart aan te doen. Om deze reden, kunnen wij ons het kruis niet laten welgevallen, maar zouden het afwerpen, indien wij konden. Dan de Schrift doet ons de zaak in een gans andere gedaante beschouwen, en vertoont ons God in een meer beminnelijk licht, zelfs in de strengste kastijdingen Zijner kinderen. Hij is hun Vader, en zij zijn Zijn zonen. Deze betrekking kan niet bestaan, zonder dat Hij hen kastijdt. Hij bericht hen van de noodwendigheid van de kastijding; Hij verklaart hun Zijn oogmerk, en Zijn gunstige gezindheid jegens hen, eer Hij hen kastijdt, en bepaalt de beweegredenen en doeleinden Zijner handelwijze. Hij draagt hun altijd dezelfde Vaderlijke liefde toe, en behandelt hen altijd als Zijn zonen. Het kruis dat Hij hun oplegt, is een voornaam bewijs daarvan. Hij zendt het hun met een boodschap van liefde, en het komt tot hen zwanger van heil. Wanneer de Vader voorheeft, hun Zijn liefde in een overvloedige mate te doen ondervinden, dan baant Hij gewoonlijk de weg daartoe, door één of ander zwaar kruis; en wanneer Hij Zijn gunstbewijzen wil doen voortduren, of vermeerderen, dan laat Hij hen onder het kruis blijven. Het is het middel wat Hij verordend heeft, ter bevordering van gemeenschap

met Hem, in de weldaden en zegeningen Zijner Vaderlijke liefde. En aan dat doeleinde beantwoordt het, wanneer het opgenomen wordt in geloof, en gedragen in lijdzaamheid. Want dan ziet de gelovige steunende op de onwankelbare grondslag, welke voor hem gelegd is in het heilig leven en de dood van Immánuël, de Vader verzoend, en verwacht alle beloofde zegeningen van Zijn liefde. Wat kruis hem ook overkomt, hij neemt het aan van Zijn Vader in Jezus. Hij houdt deze waarheid vast: God is mijn God; Hij bemint mij volmaakt in Zijn Zoon, en daarom zal ik in deze verdrukking het één of ander bewijs vinden van Zijn Vaderlijke liefde. Maar is zijn geloof zwak, vergeet hij of verlaat hij voor een tijd zijn grondslag; dan zal het kruis hem ondragelijk worden. Er zal misnoegen in hem oprijzen. Het vlees zal gehoor geven aan het ongeloof. Hij zal aan het morren slaan; en dus zal God beroofd worden van Zijn eer, en de gelovige van zijn troost. Het heeft daarom Gode behaagd, ten einde het geloof Zijner kinderen tegen zulke aanvallen te sterken, hun enige duidelijke verklaringen te geven Zijn onveranderlijk voornemen, om hun in al hun verdrukkingen goed te doen. De Zoon is een getuige voor Hem; Hij was in de schoot des Vaders, en droeg kennis van al de oogmerken van Zijn hart. Hij heeft ons een alleraangenaamst bericht medegedeeld, van het doeleinde van Zijn Vader, in de verdrukkingen Zijner kinderen. ‘Ik ben’, zegt Hij tot Zijn leerlingen, ‘de ware Wijnstok, en Mijn Vader is de Landman. Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg; en alle die vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage!’ (Johannes 15:1-2). De Vader beschouwt al Zijn kinderen, als één met Christus; als zo nauw met Hem verenigd en in Hem zijnde, gelijk de ranken in de wijnstok. Daarom draagt Hij, als een wijs landman, een bijzondere zorg en opzicht over hen. Alle rank, welke geen vrucht draagt in Christus, (er staat niet: ‘Alle rank in Mij’; maar: ‘Alle rank die geen vrucht draagt in Mij’) wat zij ook moge schijnen, in belijdenis een rank, in vertoning een vruchtbare rank; zij heeft nochtans geen leven; zij was nooit van de oude dode wijnstok afgescheiden, noch in Mij, de levengevende Wijnstok, ingeënt. De Landman weet dit wel. Alle plant, welke Mijn hemelse Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden. Dit doet Hij in een uur der beproeving. Dan blijkt het, dat zulke ranken alleen in schijn met de Wijnstok verenigd waren; want indien Hij ze er had ingeënt, zou Hij hen buiten twijfel daarin hebben doen blijven, maar Hij nam ze weg, opdat het openbaar zou worden, dat zij niet één waren met de Wijnstok. Dit maakt een groot deel van de bezigheid van de wijngaardeniers uit, hij duldt geen verrotte ranken aan zijn wijnstok. Zo handelt ook de Goddelijke Landman. Hij overziet Zijn gehele wijngaard, en let nauwkeurig op elke rank. Schijnen sommigen voor de mensen, of naar hun eigen oordeel, in de Wijnstok te zijn, want huichelaars zijn grote zelfbedriegers; de werkheilige vleit graag zichzelf; en de trotse natuur is geneigd, om in Christus op te wassen door eigen kracht. Dan ten bekwamen tijd ontdekt de Landman hun dwaling en maakt aan de wereld openbaar, dat zij geen ranken waren door Hem ingeënt; want Hij neemt ze weg. Maar alle rank, zegt Christus, die vrucht draagt, door haar gemeenschap met Mij, die reinigt de Goddelijke Landman; Hij neemt alles weg, wat haar groei beletten, of haar vruchtbaarheid hinderen zou. De ranken van de Wijnstok zijn zo slap, dat ze altijd een steun nodig hebben, Hij onderstut ze. Zij groeien vaak al te weelderig, Hij kort ze met Zijn snoeimes af. Zij hebben niet zelden kwade vochten en sappen in zich, deze verbetert Hij. Hij zuivert ze van alle schadelijke hoedanigheden; en alles wat strijdig is tegen de heilige natuur van de hemelse Wijnstok, dat brengt Hij ten onder. Aller genaderijkst is Zijn oogmerk hierin. Hij wil, dat de ranken die Hij Zelf ingeënt heeft, levendig en bloeiend zijn, gelijk de Wijnstok in Welke zij groeien. Ik ben de Wijnstok, zegt Christus, en gij zijt

de ranken. Gods werk is, de ranken aan de Wijnstok gelijkvormig te doen worden; daarom reinigt Hij ze, opdat zij meer vrucht dragen. En is dit Zijn oogmerk; bedroeft Hij hen alleenlijk tot hun beste; zendt Hij elke beproeving en elke ramp, met oogmerk om hun verdorvenheden te reinigen, en hun genadegaven te verlevendigen; heeft de Heere Jezus ons des Vaders liefde in zulk een beminnelijk licht voorgesteld, ons verzekerende, dat alle kruis van Hem ons toegezonden wordt, om ons meer levendig en vruchtbaar te maken, hoeveel reden Hebt u dan, o mijn ziel, om die zegeningen van het kruis te verwachten! Hier is een belofte voor uw geloof, om op te rusten; een belofte, welke het hart uws Vaders, en Zijn alles te bovengaande liefde, in u te bedroeven, aan u ontdekt. Hij wil, dat gij niet slechts Zijn liefde geloven, maar die ook genieten zult. Hij kastijdt u; maar het is, opdat gij meer gemeenschap met Hem zoudt oefenen onder het kruis, en Hij weet dat het kruis het beste middel is, om die gemeenschap te onderhouden en te bevorderen. O, zoek dan door het geloof de beloofde vrucht te verkrijgen. Verwacht in lijdzaamheid de rijke oogst. En opdat gij u gelaten aan ‘s Vaders wil, om u als een rank te reinigen, mocht onderwerpen, zo merk op hoe nauwkeurig de apostel Paulus met zijn Goddelijke Meester instemt. ‘Voorts’, zegt hij, ‘wij hebben de vaders onzes vleses wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen hen; zullen wij dan niet veel meer de Vader der geesten onderworpen zijn, en leven? Want genen hebben ons wel voor een korten tijd, naar dat het hun goed dacht, gekastijd; maar Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden’ (Hebreeën 12:9-10). Het gezag van aardse ouders eist eerbied, en kinderen zijn schuldig, zich aan hun kastijdingen te onderwerpen; hoewel zij daarin soms meer met hun wil en genoegen, dan met het welzijn van hun kinderen te rade gaan. Maar eist het gezag van de Vader der geesten niet veel meer eerbied, en zijn wij niet ten hoogste verplicht, ons aan Zijn bestraffingen en kastijdingen te onderwerpen? Vooral, daar Zijn oogmerk er mee is, de grootste waardigheid en het hoogste geluk van Zijn kinderen te bevorderen, namelijk, hen deelgenoten te maken van Zijn heiligheid. Want deelachtig te worden, is niet enkel recht daartoe te verkrijgen, maar ook in het bezit te geraken, deel en gemeenschap met Hem te hebben, met Hem te delen in Zijn heiligheid. Heiligheid is het beeld des Vaders in Zijn kinderen, waardoor Hij hen aan Zich gelijkvormig maakt, en hen in staat stelt om Hem te genieten. Hij verkoos hen in Christus, vóór de grondlegging der wereld, opdat zij heilig zouden zijn. Hij verkoos hen in Christus, en stelde Christus tot hun Heiligmaker. In Hem delen zij, als ranken aan de wijnstok, in Zijn heilige natuur. Zij zijn één met Hem, in rechtvaardigheid en ware heiligheid. Hij is de Goddelijke Wortel, waaruit al de takken, door de invloed van de Heiligen Geest, hun voedsel en wasdom ontlenen. Uit Hem is hun vrucht gevonden. En de hemelse Landman, voorhebbende de takken zeer vruchtbaar te maken, heeft daartoe krachtdadige middelen beraamd. Onder deze is Zijn Vaderlijke kastijding. Hij zendt die allen Zijn kinderen toe, en in de tederste liefde. Hij wil, dat zij veel vrucht voortbrengen, opdat Hij daarin verheerlijkt worde, heilige vrucht, veroorzaakt door Zijn zorg en aankweking, en rijp gemaakt door dagelijkse mededelingen van Zijn genade. Daarom beschikt Hij vele beproevingen en wederwaardigheden; waardoor Hij bedoelt, niet slechts hen te doen geloven aan Zijn liefde, maar ook hen te brengen tot een steeds toenemend genot er van. Hij wil hun een meerdere mate van Zijn zegeningen mededelen. Hij wil hen nader tot Zich brengen, en hen meer aan Zich gelijkvormig maken, heilig, gelijk Hij heilig is; niet in trap, maar in gelijkenis. Hij wil hun meer onderwerping leren aan Zijn wil; waarnaar Hij wijs en genadiglijk het kruis voegt. Hij wil hun liefde tot Hem doen toenemen; hetwelk Hij doet, door de openbaring Zijner liefde aan hen.

Daarom zendt Hij het kruis, ten einde in hun harten de liefde tot andere dingen uit te blussen, en hun een gelukkiger gevoel te geven van de Zijne. En Zijn kinderen hebben ondervonden, dat tijden van lijden, zalige tijden waren. Nooit genoten zij zulk een nabijheid met hun Vader, zulk een heilige vrijmoedigheid tot Hem, en zulke hemelse verkwikkingen van Hem, als onder het kruis. Het kruis nam alleen de hinderpalen van de vermeerdering der zaligheid weg; welke daardoor te geestelijker en verhevener werd. Het kruis aldus geheiligd, is de grootste zegen aan deze kant van de hemel. Want daardoor houdt de Vader Zijn kinderen in de nauwste gemeenschap met Hem, welke zij op aarde kunnen genieten. Daardoor reinigt Hij hen, maakt hen vruchtbaar, en deelgenoten Zijner heiligheid. Hij kruisigt het zinnelijk leven, doet hen der wereld afsterven, doodt hun lusten en begeerlijkheden; en terwijl daardoor de inwendige mens verdorven wordt, wordt de inwendige vernieuwd van dag tot dag. Zalige vernieuwing! Dagelijks deelt de Vader, en wel door middel van het kruis, nieuw leven, nieuwe sterkte en nieuwe troost mee aan de inwendige mens. Door de rechte geest die in hem vernieuwd wordt, leert hij de noodwendigheid van dagelijks kruis; hij ziet de gunstige beschikking er van, om hem gelatenheid te leren onder ‘s Vaders heilige wil, om gelijkvormigheid in hem te werken aan de Eerstgeborene onder vele broederen, beide in lijden, en door lijden, om hem gevoelige ondervinding te doen hebben van ’s Vaders ondersteuning en vertroosting. Welke zegeningen zijn dit! Hoe groot, hoe dierbaar! Ranken te zijn aan de ware Wijnstok, die door de Goddelijke Landman, de Vader van onzen Heere Jezus Christus, in Hem ingeënt zijn, o, welk een oneindige genade is dit! En onder Zijn bijzondere zorg te staan, door Hem bewaakt te worden, om alles wat schadelijk is uit ons weg te nemen, en alles wat nuttig en heilzaam is ons te schenken, dit is een liefde, die alle verstand te boven gaat! Deze liefde te mogen genieten, wanneer wij van alle andere genoegens verstoken zijn, terwijl de laatsten ons enkel ontnomen worden, om plaats te maken voor de eerste, en om ze te overvloediger te kunnen smaken, zelfs onder rampen en wederwaardigheden, welke alleenlijk dienen om ons te reinigen, opdat wij meer vrucht zouden dragen, dit is de zegepraal van de Goddelijke liefde!

‘O mijn God en Vader! ik belijd en betreur mijn gedurige misvatting van Uw handelingen met mij. Ik zag niet, dat ze alle uit liefde voortkwamen. Door mijn onkunde en eigenwil, verbeeldde ik mij dat Uw kruis een straf was, en ik verachtte snood de kastijding des Heeren. Vergeef mijn weerstand tegen Uw kruis, en bedwing mijn ongeduldige begeerte om het van mijn schouders af te werpen. Heilige Vader, beteugel mijn wil, en doe die bukken onder Uw wil. Uw wil geschiede in mij, en aan mij. Reinig mij, en doe mij veel vrucht dragen, onder het kruis. Kastijd mij, opdat ik Uw heiligheid deelachtig worde. Ik dank U, o mijn God, voor de begeerte welke ik heb, om gemeenschap met U te oefenen in mijn lijden. Ik geloof dat Gij mijn volmaakt verzoende Vader zijt in Jezus; en daarom, vertrouwende op Uw liefde in Hem, wil ik Uw kruis opnemen, en er Uw verbondszegeningen onder verwachten. Ja, Heere, dit is een uitwerksel van Uw genade. U zij de eer dat Gij mij getoond hebt de noodwendigheid van het lijden; en van mijn vernieuwing er door in de inwendige mens, tot gelijkvormigheid aan Uw heilige wil. Thans zie ik Uw liefde daarin. Het is zowel uit liefde, dat Gij de uitwendige mens kruisigt, als dat Gij de inwendige vernieuwt. Ik zie er het noodzakelijke van in. O volzalige God, laat het mij nu ook ondervinden in mijn hart en wandel. Beschik Gij al mijn wederwaardigheden, dat ze mogen medewerken onder U, tot Uw heerlijkheid en mijn heil. En wanneer het lijden overvloedig is, laat dan de vertroostingen ook overvloedig wezen. Ik heb Uw belofte,

en daarop vertrouw ik. Laat die aan Uw dienaar vervuld worden, om Uws lieven Zoons wil. Amen, Amen!'

Deze zalige gemeenschap met de Vader en de Zoon, om welke te bevorderen, het geheiligd gebruik maken van het kruis ten middel verstrekt, wordt onderhouden door de Heiligen Geest. Hij is een Goddelijk Persoon, eenswezens en mede-eeuwig met de Vader en de Zoon. Het is Zijn ambt, al de verbondsgoederen toe te passen en krachtdadig te maken. Geloof in de Zoon, en door Hem liefde tot de Vader, zijn door Zijn invloed. Hij is de Heere en gever van alle geestelijk leven, en van alle geestelijke genieting. Want dus leert de apostel in zijn gebed voor de Korintiërs. 'De genade van de Heere Jezus Christus en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes zij met u allen!' (2 Korinthe 13:13). Deze gemeenschap van de Heiligen Geest bestond, in deel te hebben door Hem aan de Heere Jezus Christus in Zijn genade, en aan de Vader in Zijn liefde. De Heilige Geest paste dit heil toe. Hij maakte de ziel levend, en blies de adem des levens in haar; en van Hem hangt het geestelijke leven af, in elke geestelijke daad, niet minder dan het leven van het lichaam van de ademhaling. Al wie standvastig gelooft in Jezus onder het kruis, en des Vaders liefde daaronder gewaar wordt en ondervindt, heeft die gemeenschap met de Vader en de Zoon, door de werking van de Heiligen Geest. Daarom wordt die beminnelijke genadegift, welke het geloof in Jezus, en de lijdzaamheid onder des Vaders roede, standvastig doet volharden, gezegd van Hem te zijn: 'De vrucht des Geestes is lankmoedigheid' (Galaten 5:22). Hij leert de ziel bedaard te wachten. En duurt de tijd lang en is het lijden zwaar, dan geeft Hij lankmoedigheid. Hij neemt het gevoel der smart niet weg, maar Hij schenkt kracht om die te dragen; en brengt daardoor teweeg een overvloedige oogst van genade en zegeningen. Dus leert Hij ons Zelf: 'Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen die door geoefend worden' (Hebreeën 12:11). Dit zijn de vruchten van de Geest; zij worden alle door Hem gewerkt. En het zijn vruchten der gerechtigheid; welke niemand kan voortbrengen dan zij, die één zijn met Christus, en in Hem rechtvaardig voor God. Hoewel het vleselijk verstand niet kan begrijpen, hoe zij uit het kruis van Christus kunnen voortspruiten of tot rijpheid komen, het geloof verstaat dit. De belofte is zeker. En het wachtend geloof, door lijden geoefend, vindt vele beloofde vruchten. O mijn ziel, overweeg deze dierbare Bijbelplaats; bepeins haar met ingespannen aandacht; bestudeer ze; sluit ze op in uw hart. Zij behelst een kostelijke hartsterking voor lijdenden. Merk op; het is liefde die het kruis toezendt, liefde wil zich daarin openbaren, en hemelse vruchten van liefde zullen er uit voortspruiten. Waarom valt u dan het lijden zo hard? Waarom trekt gij er zo weinig voordeel van? Is de oorzaak van de onvruchtbaarheid van uw tegenspoeden niet doorgaans hierin gelegen, dat gij niet ziet op het Woord der belofte, en niet opziet tot de Heiligen Geest, om u de beloofde vrucht te geven? Vraag daarom uzelf, bijzonder in een uur van lijden: 'Verwacht ik nu de gemeenschap van de Heiligen Geest, opdat ik door Zijn genade deel hebbe aan de Zoon, in Zijn verlossing, en aan de Vader, in Zijn liefde? Is dit mijn tegenwoordige ondervinding?'
Zonder dit, kan men het kruis niet op de rechte wijze dragen. Vertrouwt gij dan op Hem, o mijn ziel, ter genieting van die zalige gemeenschap? En hoopt gij, dat, daar gij een rank in de Wijnstok zijt, en de Landman thans bezig is u te reinigen, gij veel vrucht zult voortbrengen? Geef ook acht, wat soort van vrucht het is. Al de uitwerksels van de vereniging met Christus, en gemeenschap met Hem, worden

genoemd vruchten der gerechtigheid. Christus is de Wijnstok. De rank moet één zijn met Hem, zal zij leven en groeien, één met Hem in Zijn leven en in Zijn dood, een deelgenoot van Zijn Goddelijke gerechtigheid; en dan zal de rank, in Hem blijvende, door de invloed van de Heiligen Geest vruchtbaar gemaakt worden, in 'liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid' (Galaten 5:22). 'Want de vrucht des Geestes is in alle goedheid en rechtvaardigheid en waarheid' (Éfeze 5:9). Hij brengt alle vrucht voort, welke is tot heerlijkheid van God. En het is alles vreedzame vrucht; want zij wordt door Hem verwekt, als een gevolg van verbondsliefde, door welke de Vader geopenbaard wordt als de God des vredes, en de Zoon, als de grote Vredemaker. En wanneer de Heilige Geest de arme zondaar dit leert geloven, dan schenkt Hij hem blijdschap en vrede in het geloven; gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, heeft hij vrede bij God, door Jezus Christus. Weldra volgt hierop het kruis, niet om dit geloof te verderven, maar te beproeven, niet om die vrede weg te nemen, maar die te bevestigen; het wordt de gelovigen toegeschikt, om hem een proef te doen geven van de gezondheid van zijn geloof, en om hem het zoete van de Goddelijke liefde te doen smaken. Want het komt van de God des vredes; en al de vruchten, welke Hij daardoor wil teweegbrengen, zijn vreedzame vruchten, zodanigen, als strekken moeten om het zalig gevoel van vrede in de harten Zijner kinderen te vermeerderen. En tot dit einde blijft de Heilige Geest bij hen. Hij heeft des Vaders liefde in de Schriften geopenbaard, en Hij is een getrouw getuige er van aan hun harten. Hij stort ze in hen uit, en verzekert hen er van. Ja Hij geeft hun van die liefde een gevoelig genot en ondervinding onder het kruis. Dit veroorzaakt een stille onderwerping aan Zijn wil, en ootmoedig vertrouwen op Zijn macht, welke zich openbaren, door het wachten op God, onder het gebruik maken van alle verordende middelen, ter verkrijging van de genade, aan Zijn verdrukte kinderen toegezegd. Het kruis vereist een grote mate van genade; en daarom is nodig veel te bidden. Tijden van lijden, zijn tijden van bidden. Het kruis doet zondaren knielen. Manasse, in benauwdheid zijnde, bad de Heere ernstig aan. Zo deed ook Saulus: Zie, hij bidt. Het doet de gelovigen aanhoudend bidden. Dus zegt de profeet: 'HEERE, in benauwdheid hebben zij U gezocht, zij hebben hun stil gebed uitgestort, als Uw tuchtiging over hen was' (Jesaja 26:16). De Heere Zelf geeft dit te kennen: 'Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken' (Hoséa 5:15). Dienvolgens zochten zij ook de Heere. 'Komt', zeiden zij, 'en laat ons wederkeren tot de HEERE, want Hij heeft verscheurd en Hij zal ons genezen; Hij heeft geslagen en Hij zal ons verbinden' (Hoséa 6:1).

O zalige vrucht der bezoekingen! Wanneer het kruis, dus door de Geest geheiligd wordt, leert het Gods kinderen ernstig en vurig bidden, en maakt hen aanhoudende in het gebed. Het ontdekt de zwakheid van het vlees, en de wederspannigheid van de wil, en toont de noodwendigheid om tot God te gaan, om sterkte en lijdzaamheid van Hem te vragen. Het houdt het gemoed in een biddende gestalte, verwachtende, door de genade van de Geest, gemeenschap met de Vader en de Zoon. Het kruis maakt die gemeenschap noodwendig. Het kan niet gedragen worden, zonder geloof van 's Vaders liefde in Jezus; en daarom houdt de Geest des gebeds dit geloof werkzaam, en leert de ziel pleiten op de belofte van kracht, tot het lijdzaam doordragen van het kruis, en van het voortbrengen van veel vrucht. De belofte kan niet falen. Zij die er op aangaan, zullen niet teleurgesteld worden, maar zullen genade vinden, en geholpen worden ten bekwamer tijd. Gelijk het gebed dus nodig is, zo doet ook de Heilige Geest doorgaans de gelovigen de zoetheid er van smaken, onder het kruis. 'Is iemand

onder u in lijden', zegt de apostel Jakobus, 'dat hij bidde' (Jakobus 5:13). Het gebed is het verordende middel tot hun troost. Drijft de rampspoed hen tot God; God zal hen ontmoeten, en hen verheugen in Zijn bedehuis. Hoe bemoedigend zijn deze woorden: 'Naakt tot God, en Hij zal tot u naken!' (Jakobus 4:8). Neem in alle bezwaren uw toevlucht tot God; nader tot Hem in het geloof. Hij is steeds gereed ter hulp. Zoek Zijn aangezicht, en gij zult Hem nabij u vinden. Want de Heere is nabij dengenen die Hem aanroepen, nabij om te horen, te antwoorden en te vertroosten: Dus luidt Zijn belofte: 'Dan zult gij roepen en de HEERE zal antwoorden, gij zult schreeuwen en Hij zal zeggen: Zie, hier ben Ik' (Jesaja 58:9). Wat is uw bezwaar? Ik ben nabij, om u kracht te schenken om het te kunnen dragen. Welke is uw smart? Zie hier Mijn vertroostingen. Zijn uw wederwaardigheden overvloedig? Zie hier Mijn overvloedige vertroostingen. Hier ben Ik; vraag wat gij wilt, gelovende, en het zal u gegeven worden.

O zalige tijden van verkwikking! De Heilige Geest vertroost de gelovigen onder hun verdrukkingen, op een gevoelige wijze. Wanneer zij tot God genaken, Hij is gereed om hun harten te verblijden. Hij verdrijft de duisternis, door het licht van Zijn aanschijn, en doet hun treurigheid in blijdschap veranderen. Dus oefenen zij niet slechts gemeenschap met God in het gebed, maar genieten ook zulke uitlatingen van Zijn hemelse liefde, dat zij menigmaal zeggen kunnen: Het is mij goed dat ik verdrukt geweest ben!

In tijden van droefheid en wederwaardigheden, is ook doorgaans Gods Woord de gelovigen zoet. Alle mensen, wanneer zij in nood of bezwaar zijn, zien uit naar enigen troost. En de Heilige Geest bestuurt de gelovigen, om hun troost in de heilige Schriften te zoeken. 'Al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, hoop hebben zouden' (Romeinen 15:4). De verdrukten gevoelen, hoe zeer zij lijdzaamheid en vertroosting behoeven; en dit wekt hen op, om Gods goede Woord naarstig en bedachtzaam te horen en te lezen. Zij verlangen te weten, wat het aangaande hun toestand zegt; en ontmoeten zij een gepaste belofte, dan hebben zij een grond voor hun hoop. Hun tegenwoordige beproevingen noodzaken hen, om iets meer te zoeken, dan de waarheid der belofte. Deze geloven zij; en daarom verwachten zij het beloofde heil. Toen de hongersnood in Kanaän was, konden Jakob en zijn huisgezin niet in het leven gehouden worden, door slechts te geloven dat er in Egypte koren was. Zij moesten koren van daar halen, of sterven. De verdrukkingen maken het de gelovigen nodig, de beloofde zegeningen te ondervinden en dadelijk te genieten; en mag hem dat in zulk een tijd gebeuren, dan zijn ze waarlijk aangenaam. Hij smaakt dan haar zoetheid, even gelijk iemand die op een ogenblik van hevige pijn verlost wordt. Ze zijn als een verkwikkende hartsterking voor een amechtigen. 'Hoe zoet', zegt een heilig dichter, 'zijn Uw redenen mijn gehemelte geweest, meer dan honing mijn mond' (Psalm 119:103). Honing is zoet; maar het Woord gaat die in zoetheid verre te boven. Wanneer de bedrukte gelovige, door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften, het beloofde goed genieten mag, dan kan hij zeggen: 'Ik weet, HEERE, dat Uw gerichten de gerechtigheid zijn, en dat Gij mij uit getrouwheid verdrukt hebt. Laat toch Uw goedertierenheid zijn om mij te troosten, naar Uw toezegging aan Uw knecht' (Psalm 119:75-76).

Zoet is de troost, welke de verdrukte gelovige van God de Trooster ontvangt, onder het kruis; niet slechts in het lijden, maar ook daarna. Ook daarna 'geeft de kastijding van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid' (Hebreeën 12:11). Hij die Christus'

kruis draagt, arbeidt niet tevergeefs, noch spilt zijn kracht onnuttelijk; maar hij brengt goede vrucht voort. Zaait hij met tranen, hij zal eenmaal met vreugde maaien. De Heere ziet op de vrucht, en Zijn oogmerk is, uit het kruis veel vrucht te doen geboren worden. Wij zijn geneigd, tot het kruis te zien, en de vrucht te vergeten. God bedoelt in het gebruik van alle middelen, het doeleinde. En de Heilige Geest heeft dit duidelijk geopenbaard, opdat wij met vertrouwen de gepaste vrucht der verdrukking van Hem zouden wachten. De Heere zegt, dat Hij Zijn volk 'geleid had in die grote en vreselijke woestijn, waar vurige slangen en schorpioenen en dorheid waren; om hen te verootmoedigen en hen te verzoeken, opdat Hij hun ten laatste weldeed' (Deuteronomium 8:15-16). Gods oogmerk was, hun wel te doen; dit was eerst in Zijn hart. Daarna de wijze, op welke Hij dit doen wilde; Hij leidde hen tot dat einde door vele moeilijkheden en bezwaren, waardoor zij ten laatste zouden bevinden, hoe goed de Heere over hen was. De belofte hiervan, moest tot hun aanmoediging strekken om het kruis te dragen, totdat zij er de vruchten van zouden plukken. Op gelijke wijze spreekt de Heere door de profeet tot de verdrukte Joden: 'Ik weet de gedachten die Ik over u denk, gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting' (Jeremía 29:11); zulk een einde, als gij zoudt kunnen wensen, en daar gij Mijn belofte hebt, zodanig een einde, als gij met vertrouwen mag tegemoet zien. Want Mijn gedachten zijn niet als uw gedachten. Gij denkt dat Ik u verworpen heb, en dat uw tegenwoordig kruis zal strekken om u te verdelgen. Nee; Mijn oogmerk is u goed te doen, en dit zal bij de uitkomst blijken. Wacht een weinig in het geloof, en alles zal een gelukkig einde hebben.
Zijn deze uitspraken van Gods Woord de onfeilbare waarheid; heeft de eeuwige Geest daarin beloofd, dat, hoewel het dragen van het kruis zeer smartelijk valt, het echter ten hoogste nuttig is; wil Hij hen, die door kruis geoefend worden, naderhand veel vrucht doen voortbrengen, zijt gij dan, o mijn ziel, onder al uw bezwaren, steeds wachtende op het beloofde einde? Ziet gij het hopende tegemoet, en verbeidt gij lankmoedig 's Heeren tijd? Kunt gij terugzien, en beschouwen hoe genadiglijk God met u gehandeld heeft, hoe gunstig Zijn roede, hoe liefderijk Zijn bestraffing was? Kunt gij vooruit zien onder alle kruis, verzekerd dat God u ten laatste zal weldoen, dat Hij uit deze schijnbaar dorre stam, vele vreedzame vruchten der gerechtigheid zal doen voortspruiten, ja dat deze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, u werken zal een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid?

'O God Heilige Geest, ik geloof het; ik wens niet te twijfelen aan de waarheid van Uw beloften in Uw Woord, noch aan de echtheid van Uw genade in mijn hart. Ik smeek U daarom, o Goddelijke Geest, mij in staat te stellen, om gemeenschap met U te oefenen in al mijn beproevingen, opdat ik die vreedzame vruchten der gerechtigheid mag voortbrengen. Gij zijt de Gever van alle genade. Ik erken U voor de oorsprong van mijn geestelijk leven. Ik was dood in zonden en misdaden, en Gij hebt mij levend gemaakt. Het is enkel Uw vrije goedheid, dat ik enig geloof bezit, en dat het op de proef bleek, het waar geloof te zijn. Ik prijs en verheerlijk U voor deze genade, en bid ootmoedig om de aanhoudendheid en vermeerdering er van. Ontmoet mij, in het gebruik van alle middelen, en maak mij bekwaam, om op te wassen in het geloof, geworteld en gegrond in Christus Jezus, opdat ik ook moge opwassen in de liefde tot Zijn Vader en mijn Vader. O Gij, Goddelijke openbaarder van die hemelse liefde, stort haar meer overvloedig uit in mijn hart, opdat ik meer gelatenheid mocht leren onder Gods wil, meer onderwerping aan Zijn gezag, en meer gebogenheid onder Zijn roede. Ik erken U, o heiligmakende Geest, voor de Leraar der lijdzaamheid; alles wat ik

geleerd heb, was door Uw openbaring en onderwijs. Het was door Uw kracht, dat ik met enige gewilligheid mijn kruis kon dragen. Uw genade maakte mij gewillig, en niets anders kan mij gewillig doen blijven, om het vlees te kruisigen met zijn bewegingen en begeerlijkheden. O God, betoon Uw almachtige kracht, en leer mij alles te verzaken, wat mijn gemeenschap met de Vader en de Zoon hinderen zou. Ik wens deze dag zo te wandelen, dat mijn gemeenschap met de Drie-Enige God steeds toeneemt, en ik wens dit door Uw invloed. O God Heilige Geest, volvoer Uw werk. Verhoog en zuiver mijn geloof en lijdzaamheid, en al mijn genadegaven. Is het Uw wil, dit door middel van kruis te doen; o maak mij dan gewillig en bekwaam, om het te dragen! Laat ieder kruis overvloediger en rijper vruchten voortbrengen; totdat Gij mij een uitnemend grote en eeuwige oogst van heerlijkheid zult schenken. Dit bid ik, in de Naam van Jezus, en ik verwacht een gunstig antwoord, door des Vaders liefde in Hem, Wien met U o gezegende Geest, drie Personen in één Godheid, even gelijke heerlijkheid, aanbidding en lof toekomt, nu en eeuwig! Amen'.

Bepeins, o mijn ziel dit gewichtig stuk, met ernst en ingespannen aandacht. Overdenk, wat de Schrift u leert aangaande het kruis. De kennis daarvan, is ten nauwste verknocht met de vrede en troost van uw wandel. Gij kunt het kruis niet ontgaan; gij kunt het niet van u afwerpen. Gedenk, dat zo gij Christus' discipel wilt zijn, gij het dagelijks moet opnemen en Hem volgen. Al is het zeer zwaar en zeer smartelijk, het zal u echter niet verhinderen Hem te volgen. Hij droeg het zwaarste deel voor u, Hij onderging de vloek en de straf, welke uw zonden verdiend hadden. Hij liet geen toorn voor u over om te dragen. Dank zij Zijn liefde! Het kruis heeft thans geen vloek meer in zich. Uw rampen en wederwaardigheden worden u allen toegezonden in liefde, en Zijn liefde zal u te hulp komen, om die te dragen, en er voordeel mee te doen; want Hij heeft beloofd, ze te zegenen, en aan Zijn volk te heiligen. En Hij doet ze hun waarlijk tot zegen zijn. Nooit vergunt Hij hun, aan deze zijde van de hemel, zulk een nauwe en zalige gemeenschap met Hem, als onder het kruis. O, lees en bepeins dan, wat in de heilige Schriften dienaangaande geopenbaard is. Lees en herlees het met aandacht. Onderzoek nauwkeurig en overweeg bedaard, de leer van Christus' kruis, de noodwendigheid er van, het nut en de zaligheden die het aanbrengt. Overdenk en bepeins de ziel-strelende beloften, welke ten opzichte hiervan gedaan zijn; en meng die met geloof, opdat ze u mogen voeden en sterken in tijden van bezwaar. Doch vergeet nooit dat uw kruis, hoedanig het ook wezen mag, u bestemd is in verbondsliefde. Het is het deel door uw hemelse Vader u toegelegd, in gewicht en mate tot een aasje toe berekend, gij zult het geen ogenblik langer dragen, dan Hij bepaald heeft, en vele dierbare vruchten zal het voortbrengen. Tijden van lijden, zult gij bevinden tijden van wasdom te zijn, van wasdom in geloof en lijdzaamheid, in doding der zonde, en in gemeenschapsoefening met de eeuwig gezegende Drie-Enige God. De Werkmeester van uw geloof brengt het op de proef; het komt onbeschadigd uit de leeuwenkuil; het komt gelouterd uit de oven van brandend vuur. God wordt er door verheerlijkt en gij versterkt. Hij zendt u het kruis, om u lijdzaamheid te leren, en Hij doet het op u blijven, ter oefening en verbetering van dezelfde genadegift. Hij bedoelt door Zijn kastijding, het vlees te kruisigen, met zijn bewegingen en begeerlijkheden, en te doden de leden die op aarde zijn. In liefde ontneemt Hij u zinnelijke genoegens, om u geestelijk vermaak te schenken. Hij haat u niet; nee, elke slag van Zijn kastijding wordt door liefde bestuurd. Hij wil slechts uw verkleefdheid aan de aardse dingen verzwakken, ten einde uw gemeenschap met Vader, Zoon en Geest te vermeerderen. O! welke grote zaligheden zijn dit! Overweeg ze veel en

menigmaal, mijn ziel. Bid, dat gij ze in tijden van bezwaar mocht ondervinden; en wees verzekerd, dat, ondanks al deze hulpmiddelen, het kruis hard genoeg zal vallen voor uw geduld. Gij kunt het niet dragen, dan in de kracht van alvermogende genade. De Heere versterke u van dag tot dag, om te lopen de loopbaan die u voorgesteld is; totdat gij de prijs verkrijgt van Gods hoge roeping in Christus Jezus!

TIENDE HOOFDSTUK

(10) De gelovige, door inwendig kruis geoefend, leert meer ootmoedig te wandelen met God.

Het uitwendig kruis is niet altijd een even zware last.
God geeft Zijn kinderen enige rust. Nadat zij lang beproefd zijn geweest, neemt Hij somtijds hun bezwaren weg, en geeft hun rust en uitwendige voorspoed. Hun zon gaat weer op, gelijk in de natuur. Na vele koude en donkere dagen, volgt een aangenaam jaargetijde, te aangenamer, omdat het gure weer is vooraf gegaan. De lucht wordt helder en klaar, de dampkring is zacht en verfrissend, de zon schijnt met warme en levenwekkende stralen. Alles vertoont zich vrolijk voor het oog en schijnt u van rondom als aan te lachen. Zo gaat het ook in het rijk der genade. De gelovige moet niet altijd bedroefd zijn door menigerlei verzoekingen. Hij heeft zijn tijden van verkoeling van het aangezicht des Heeren. Hij geniet voorspoed en gezondheid. God zegent zijn vermogen. Alles waaraan hij de hand slaat, gelukt wel. Hij is gezegend in zijn omstandigheden en in zijn huisgezin. Hij ziet Gods goedheid in die weldaden en is dankbaar. Maar behaagt het somtijds de hemelse Vader, Zijn kinderen van het uitwendige kruis te ontheffen, nooit ontslaat Hij hen van het inwendige. Dit torsen zij al hun dagen, en het is een zware last. Zolang zij in het lichaam zijn, zolang zij in deze tabernakel verkeren, zuchten zij, bezwaard zijnde. Want:
Het inwendige kruis is het gebrek en de verdorvenheid van de zondige natuur, die in de wedergeborenen overblijft, en hun tot gestadige droefheid en kwelling is; omdat ze altoos strijdt tegen hun heilige en genoeglijke wandel met God. Die bedorven natuur wordt in de Bijbel genoemd:
Het vlees, zijnde de gehele mens, vleselijk en vol van begeerten tegen de Geest.
De oude mens, als zijnde eerst in ons, eer de nieuwe mens door de Geest der wedergeboorte geschapen wordt.
Een lichaam der zonde; geheel bestaande uit leden en lusten, waarin niet slechts alle goed ontbreekt, maar waarin ook een geneigdheid is tot alle kwaad, zodat niets in dat lichaam zich bewegen of roeren kan, dan hetgeen zondig is.
De wet der zonde; omdat de zonde de natuurlijke mens geheel regeert en bestuurt.
De inwonende zonde; omdat ze in de gehele mens, beide in ziel en lichaam, woont.
De begeerlijkheid; waarvan de apostel zegt, dat hij ‘niet geweten had de begeerlijkheid zonde te zijn, indien de wet niet zei: Gij zult niet begeren’ (Romeinen 7:7).
Deze boze natuur wordt ook gezegd ‘verdorven te zijn, door de begeerlijkheden der verleiding’ (Éfeze 4:22); ‘vijandschap te zijn tegen God, en zich aan Gods wet niet te onderwerpen, omdat zij ook niet kan’ (Romeinen 8:7). De geloofsbelijdenis van de Engelse kerk spreekt daarover aldus, in artikel 9: ‘Deze verdorvenheid der natuur blijft zelfs, in de wedergeborenen overig, waardoor het bedenken des vleses in het Grieks genoemd: froneema sarkos, wat sommigen vertalen: de wijsheid; anderen: de zinnelijkheid; anderen: de neiging; en wederom anderen: de begeerte van het vlees, zich niet aan Gods wet onderwerpt. En hoewel er geen verdoemenis is voor hen die geloven en gedoopt zijn; erkent nochtans de apostel, dat de lusten en begeerlijkheden op zichzelf zondig zijn’. En in het 15^{e} artikel, ‘Christus alleen zonder zonde’, leren zij, ‘dat wij anderen, alle, hoewel gedoopt en wedergeboren in Christus, echter in velen struikelen; en indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet’.

De opstellers van onze geloofsartikelen waren heilige mannen en van God geleerd. Zij spraken Gods mening en wil, volgens de rol der waarheid. En het moet geen geringe troost zijn voor een arme krijgsknecht, afgemat door het bestrijden van die lusten, welke krijg voeren tegen zijn ziel, wanneer hij bevindt dat de beste christenen in alle eeuwen, in dezelfde heilige krijg gewikkeld waren. Dit zal hem krachtig aanmoedigen, om aan te doen de ganse wapenrusting Gods, opdat hij kan staan in de boze dag, en alles verricht hebbende, staande blijven.

Geef dan acht, o mijn ziel, op de wet en het getuigenis. Bid om de Geest der wijsheid en der openbaring. Begeer genade, om u aan Gods waarheid te onderwerpen, opdat gij alles, wat Hij klaar en uitdrukkelijk leert in Zijn Woord, mocht geloven, en daarbij blijven. Lees en bid, totdat gij volkomen overreed zijt, en de overtuiging van uw verstand invloed maakt op uw hart en wandel. Moet gij verwachten het inwendig kruis te dragen, de gehele weg over naar de hemel; is er geen ontslag van deze krijg, geen opschorting van vijandelijkheden of wapenstilstand, ooit te wachten, maar moet gij onophoudelijk strijden de goeden strijd des geloofs, totdat de overste Leidsman der zaligheid u uit het slagveld wegneemt, voorwaar een harde dienst! Nacht en dag, thuis en elders, in het bidvertrek en in de kerk, onder het gehoor van het Woord en onder de overdenking er van, onder het vasten en bidden, in het waarnemen van ons tijdelijk beroep en in ons verkeer onder de mensen, overal en ten allen tijde, genoodzaakt te zijn de wapenen te voeren tegen de aanvallen van de inwonende zonde! Dit is gewis een krijg waarvoor vlees en bloed moeten sidderen! Men overwege de langdurigheid; nooit, zolang men adem haalt, is er een einde aan te wachten; de moeilijkheid, want het bestaat in oorlog te voeren tegen zichzelf, en in het bestrijden van onze boezemzonden, en sterkste begeerlijkheden. Wie kan lust hebben, zou men zeggen, om in zulk een krijg deel te nemen, of er in te volharden? Geen wonder dan ook, dat sommigen, die slechts het leger volgen, en niet er toe behoren, berouw krijgen, wanneer zij de strijd zien, en wederkeren naar Egypte; of dat anderen, voorgevende tot de partij van Christus te behoren, doch nimmer één met Hem geworden, dromen, om dit kruis af te werpen, en hier neder te zitten in een land van volmaakte rust en vrede. Dit is het paradijs van de bloodaards. Zij willen graag gerust blijven wonen aan deze zijde van de Jordaan, en niet met Jezus overtrekken, om al strijdende het beloofde land in te nemen. O dierbare Jezus, bewaar al Uw krijgsknechten van dat bedrog van de satan. Doe hen, zolang zij in het lichaam der zonde en des doods wonen, goede krijgsknechten van Jezus Christus zijn, ten bloede toe strijdende tegen de zonde! Want zolang moeten wij in deze hete strijd blijven. Dit is besloten door Gods oppermachtige wil, en Hij verandert nooit. Hij heeft in Zijn onfeilbaar Woord gezegd, dat de verdorvenheid der natuur in Zijn wedergeboren kinderen overig blijft; dat zij een oude en een nieuwe mens, vlees en geest, natuur en genade in zich hebben; en Hij heeft de strijd beschreven, die zolang zij op aarde zijn, tussen die tweeërlei beginselen zal blijven voortduren. De geliefde apostel geeft hiervan een klaar getuigenis. Hij spreekt van zulken, die door het bloed van Jezus Christus gereinigd werden van alle zonde; die gemeenschap hadden met de Vader en met de Zoon; en die de waarheid daarvan bewezen, door te wandelen in het licht. Hij plaatst zich onder hen, en verklaart onbewimpeld: ‘Indien wij zeggen dat wij’, ook nu, ‘geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet’ (1 Johannes 1:7-8). Indien wij zeggen. Hij zegt niet: Indien gij zegt; alsof hij van enig persoon in het bijzonder sprak, noch: Indien gijlieden zegt; alsof hij enkel gewone christenen bedoelde, maar: Indien wij, wij apostelen, of wat wij ook zijn mochten, indien iemand van ons, of ik bijvoorbeeld,

dacht: Ik heb geen zonde, ik die een heilige ben van honderd jaar oud; omdat ik een bijzonder gunsteling van de Heere Jezus was, en veel voor Hem geleden heb; of omdat ik onberispelijk geleefd heb voor de mensen, en een getuige voor de waarheid ben geweest in mijn Schriften, en gereed ben om dat met mijn bloed te verzegelen, indien ik uit aanmerking van iets dat door mij verricht of aan mij geschied is, of van enige ware voortreffelijkheid of vordering, zou wanen in een staat van onzondige volmaaktheid te zijn; dan beschuldigt mij de Heilige Geest van zelfbedrog. Rampzalige begoocheling! Zulke gedachten ontstaan alleen uit de hoogmoed van het hart, en zijn vijandschap tegen God; terwijl ze de grofste onkunde verraden aan Gods rechtvaardigheid, de geestelijkheid Zijner heilige wet, en de gerechtigheid van Christus, in het heerlijk Evangelie geopenbaard. Maar indien ik dat zeide, zowel als dacht; indien ik tot iemand aldus sprak: 'Ik heb nu geen zonde meer, nu heb ik mijn hart gezuiverd; want sinds ik die volmaaktheid heb, heb ik niets, gedurende al de jaren die er verlopen zijn, in mij bespeurd, dan liefde, zuivere liefde tot God; God is in al mijn gedachten en niets anders dan God; ik doe Zijn wil op aarde, gelijk die in de hemel geschiedt'. Indien ik alzo sprak, zou ik leugen spreken, want ik zou mijzelf bedriegen en de waarheid zou niet in mij zijn.

Zijn dit waarlijk de eigen woorden van de apostel: 'Indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet'; kan er geen andere voegzame zin aan gegeven worden, dan dat de heilige apostel Johannes, in elk ogenblik van zijn leven zonde in zich had; is dit de klare en duidelijke mening van de plaats, gelijk onbetwistbaar is, merk dan op, mijn ziel, de beslissende zekerheid welke hier door de Heiligen Geest gegeven wordt, aangaande het inwendige kruis. Bid om Zijn onderwijs, opdat gij deze Bijbelplaats recht mocht verstaan; en bid om Zijn genade, opdat gij er nut uit mocht trekken. Ziehier Zijn onfeilbaar bericht, aangaande de apostel Johannes, en alle hoog begunstigde gelovigen. Hij zegt, dat er geen tijdstip in hun ganse leven was, waarin zij vrij waren van inwonende zonde. God verhoede dan, dat ik zou wanen, geen zonde te hebben! Hij verzekert, dat indien zij zeiden dat zij geen zonde hadden, zij zich bedriegen zouden; en indien zij er op stonden, gelijk sommige hedendaagse volmaaktheiddrijvers, dan verklaart Hij, Die de harten doorzoekt, dat zij liegen, en de waarheid niet doen, dat de waarheid alsdan in hen niet is; want de vader der leugenen heeft hen gevleid, en hen tot trotse hoogmoed vervoerd, met het onzalig oogmerk, om hun zinnen te bederven, om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.
Wacht u, mijn ziel, voor dat bedrog. De Heilige Geest heeft er u tegen gewaarschuwd. Hij voorzag, hoe de eerste zonde in de volgende tijden zou doorbreken, en de mensen door hun hoogmoed zich zouden laten wijsmaken volmaakt te zijn; en daarom heeft Hij ook deze woorden zo klaar en duidelijk in de Schrift laten boeken, dat niemand die verkeerd begrijpen kan dan zij, die moedwillig hun oren van de waarheid afwenden. Hij stelt al de spreekwijzen in de tegenwoordige tijd, opdat niet wellicht iemand denken zou, dat hij sprak van het verleden, of van hetgeen de mensen waren, eer zij door Christus' bloed gereinigd werden: Indien wij zeggen, wij die reeds gemeenschap hebben met de volzalige God, en wandelen in het licht van Zijn aanschijn; indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, niet: geen zonde gehad hebben, te weten voorheen, daar spreekt hij niet van. Zo hij dat bedoeld had, zou hij zich geheel anders, en in de verleden tijd hebben uitgedrukt. Maar hij spreekt in de tegenwoordige tijd, van hetgeen nu plaats had. Indien wij geen zonde hebben, zodat wij de reiniging door Jezus' bloed, op deze ogenblik, niet even zeer nodig hadden als ooit tevoren, indien

wij zulke gedachten hebben, dan verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet. Hoe sterk en klemmend is dit getuigenis, in de mond van Johannes! En de zin, zowel als de samenhang, tonen duidelijk aan, dat hij spreekt van gelovige, en van hen zegt, dat zij zonde hebben. Want door het ganse hoofdstuk heen, handelt hij van dezelfde personen, en beschrijft, niet wat zij tevoren waren, maar hoedanig zij zijn, nadat zij de genade Gods ontvangen hebben. Zij waren gereinigd van alle zonden, door het bloed des Lams, zij waren toegelaten tot de gemeenschap met de Vader en de Zoon, door de Heiligen Geest; en zij genoten deze gemeenschap, voor zoverre zij in het licht wandelden, gelijk God in het licht is. Deze zijn de personen, hier vermeld; en van dezen wordt gezegd, dat zij nog zonde hadden, inwonende zonde, het gebrek en de verdorvenheid der natuur, welke nog in hen overig bleef. En indien zij waanden dat dit alzo niet was, dan zouden zij zich jammerlijk bedriegen, zij zouden een gans verkeerd begrip maken van het genadeverbond, welks oogmerk was, om zondaren hun gebrek en ellende te doen gevoelen, opdat zij hun heil, buiten zich in de volheid van de Godmens zouden zoeken; zij zouden hun eigen karakter, waaronder zij alleen gezaligd konden worden, vergeten, zijnde de zaligheid alleen voor zondaren beschikt; zij zouden in het oordeel des duivels vallen, door hoogmoed zichzelf verheffende tegen de Persoon en het werk van de Mens-geworden God; en zij zouden de Wet en het Evangelie geheel omkeren, want, om hun inklevende volmaaktheid staande te houden, zijn zij genoodzaakt het Evangelie een wettische gedaante te geven, en het te doen bestaan uit zekere vereisten en voorwaarden, op welker volbrenging de zondaar gezaligd zal worden; en dan, om zich te kunnen troosten dat zij die voorwaarden volbracht hebben, zijn zij verplicht, om in het begrip van de antinomianen of wetbestrijders te vallen; zij verzachten de snoodheid der zonde, verschonen die in zichzelf, en maken er eindelijk niets van; zij benoemen die met verschillende zachte namen, als: zwakheid, natuurgebrek, misslag, enz. en eindelijk maken zij er zich geheel van af, door haar op de duivel te leggen, en ze te noemen, een in werping van de satan. Dus bedriegen zij zichzelf, door hun dwaze inbeelding van volmaaktheid, en houden staande, dat zij geen zonde hebben, hoewel zij zonde genoeg hebben om een ganse wereld te verdoemen.
O God! open de ogen van deze zelfbedriegers, en breng hen op de weg der waarheid!

Zodanig is het blijkbaar getuigenis van de Heiligen Geest. Hij zegt, dat de grootste gelovigen, zolang zij in het lichaam zijn, zonde in zich hebben. Onderwerpt gij u, mijn ziel, aan dat getuigenis? Zijt gij er ten volle van overtuigd, door de werking Zijner genade, zowel als uit het Woord der waarheid? Gevoelt gij de inwonende zonde? Is zij de plaag van uw hart, en de last van uw leven? Wanneer gij graag ootmoediglijk met uw God zoudt wandelen, staat ze u dan gedurig in de weg, brengt ze tegenbedenkingen in, werpt ze zwarigheden op, en legt ze u struikelblokken voor de voeten? Is zij gelijk een zware last, die u neerdrukt in uw loop, zodat gij zolang, of zo spoedig niet kunt voortgaan, als u wensen zou? Naardien dit inderdaad uw dagelijks kruis is en het dragen er van het moeilijkste deel van uw strijd uitmaakt; zo lees naarstig, wat de Heilige Schrift dienaangaande zegt. Let op ‘s Heeren krijgshelden, hoe zij te moede waren onder die last; vanwaar zij kracht ontleenden, om die te dragen; en wat het was, daar zij zich mee troostten en bemoedigden. Hoor de man naar Gods hart uitroepen: ‘Mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd; als een zware last zijn zij mij te zwaar geworden’ (Psalm 33:5). David ging gebukt onder een zware last; hij stond gereed te bezwijken, en kon de last niet afwerpen. Hij kon in zijn binnenkamer niet gaan, noch in Gods huis; hij kon op zijn troon niet zitten, of met zijn

huisgezin verkeren, of die knellende last drukte hem neder; zo dat hij al de dag treurig heen ging. Het gewicht er van was ondragelijk; en hij zou er onder verpletterd zijn geworden, had hij niet geleerd, die op de Heere te werpen. 'Haast U tot mijn hulp, Heere, mijn Heil!' (Psalm 38:23), dus bad hij, en hier vond hij redding. Het gebed des geloofs werd verhoord, en God was de Sterkte zijns heils.

Onder dezelfde last ging een heilige in het Nieuwe Testament al zuchtende gebogen, zijn leven lang. Hij had een hevige strijd tussen het vlees en de Geest; en hij heeft het verhaal daarvan in geschrift nagelaten. Gedankt zij God, dat wij het 7e hoofdstuk van de brief aan de Romeinen hebben! Daar lezen wij van het inwendige kruis, waarmee alle Gods kinderen te worstelen hebben. In dezelfde Paulus was een vermaak in Gods wet naar de inwendigen mens, maar hij vond tevens een andere wet in zijn leden, welke streed tegen de wet zijns gemoeds. Het vlees, waarin geen goed woonde, hield nimmer op, de Geest door zijn snode gedachten, wettische werkingen en weder-spannige neigingen aan te vallen. Wanneer hij het goede doen wilde, kon hij het nooit zo volmaakt doen, als hij wenste. Zijn beste ogenblikken waren niet vrij van de aanvallen van de inwonende zonde. Daarom roept hij in de bitterheid van zijn ziel uit: 'Ik ellendig mens!' Deze zucht kwam uit het binnenste van zijn hart voort. Ik weet wat hij gevoelde, hij zuchtte bezwaard zijnde. Afgemat en uitgeput door de aanhoudende strijd, zag hij uit naar verlossing. 'Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Hij beschouwde door het geloof zijn almachtige Verlosser, en in Hem verwachtte hij een eeuwige overwinning. 'Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere'. Hij steunde op Christus in de strijd, en verwachtte door Hem verlossing, wetende dat hij eenmaal meer dan overwinnaar worden zou' (Romeinen 7:24-25).

Welaan dan, mijn ziel, hier is troost. Is de verdorvenheid der natuur uw kruis; het was desgelijks met David en met Paulus. Uw geval is niet zonderling; het is gemeen aan elke krijgsknecht, die onder de banier van Christus strijdt. Dit kruis is onvermijdelijk, omdat het in uw boezem schuilt. Het is uw innerlijkst eigen, uw ganse natuur, welke verdorven is door de begeerlijkheden der verleiding. Geen deeltje Hebt u aan uw lichaam, noch de minste beweging of werking van enige vermogens van uw ziel, of de zonde is er in; en daarom is ze in staat, om uw nieuwe mens tot een plaag te wezen. De Heilige Geest spreekt aldus aangaande de inwendige strijd: 'Ik zeg dit: Wandelt door de Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet. Want het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, alzo dat gij niet doet hetgeen gij wildet' (Galaten 5:16-17). Deze woorden zijn gericht tot de Galaten, die gelovigen waren en geroepen tot de vrijheid van het Evangelie; doch zij waren door valse leraars in grote verzoeking gebracht. Zij hadden met de Geest begonnen, maar zij dachten volmaakt te worden in het vlees. Zij begonnen met de zaligheid uit het geloof, maar verwachtten ten laatste de zaligheid uit de werken. Onder andere bewijzen, geschikt om hen van hun dwaling te overtuigen, vindt men hier één dat onweerlegbaar is, namelijk: Geen van onze werken kunnen een zondaar zaligen, tenzij die volmaakt zijn; maar geen van onze werken is volmaakt, daarom kunnen ze een zondaar niet zalig maken. En dat geen van onze werken volmaakt is, blijkt hieruit, omdat in elk hunner iets is van het vlees, van de bedorven natuur, zowel als iets van de Geest en van de geestelijke natuur. Deze twee zijn zo strijdig, als leven en dood; en zij zijn altoos werkzaam, alle ogenblikken tegen elkander begerende, zodat geen gelovige doen kan hetgeen hij wilde, of zo volmaakt als de heilige wet van hem eist.

Hoe smartelijk moet dit inwendig kruis de ware gelovigen vallen! Want het bestaat in de tegenstand welke hij binnen in zich vindt, tegen God en Goddelijke dingen. Het vlees begeert altijd tegen de Geest, de oude mens tegen de nieuwe. Er is een gedurige strijd tussen die verschillende partijen. Het vlees is een volkomen lichaam der zonde, gewapend met alle leden en werktuigen van wederspannigheid, geschikt om de bewegingen en werkzaamheden van de nieuwe mens te dwarsbomen. Er is duisternis in het verstand, welke altijd het licht van het heerlijk Evangelie benevelt; en daarom kennen wij slechts ten dele. De wil van het vlees wederstaat altijd de heilige wil van God. Er is vijandschap in het hart, welke onophoudelijk de liefde van God en Zijn wil tegenwerkt. Er is hoogmoed, welke de ootmoedigheid in de weg staat, wraakzucht, welke de zachtmoedigheid verhindert, en een vleselijk verstand, hetwelk strijdt tegen de geestelijke gezindheid van het gemoed. Wanneer de geest gewillig is, is het vlees zwak. Wanneer gij tot God nadert in het gebed, laat de verbeelding zich niet bedwingen, zij zal omzwerven tot duizend ijdele voorwerpen. Wanneer gij u onder het gehoor van het Woord bevindt, zal zij uw aandacht verhinderen, door velerlei ontijdige gedachten en overleggingen. Ze is zo wispelturig en onbestendig, dat gij ze onmogelijk binnen haar palen houden kunt. Is dit niet zo, mijn ziel? Gevoelt gij dit zware kruis niet? Vindt gij niet iets in u, hetwelk altijd de oefening van uw genadegaven bestrijdt en verzwakt? En is dit niet de voorname kwelling van uw leven? Kan er groter verdriet zijn, dan een zondige natuur met u om te dragen, welke dagelijks zich toelegt om u in uw heilige wandel en in uw zalige gemeenschapsoefening met God te verhinderen?

Van welk een groot belang is het dan voor u, behoorlijk onderwezen te zijn hoe gij dit kruis zult dragen, en daaronder als een goed krijgsknecht van Jezus Christus te werk te gaan. En tot dat einde zijn de gronden, tevoren nedergelegd, volstrekt nodig. Zonder hen kunt gij de aard van de inwonende zonde niet recht verstaan, noch ooit de overwinning op haar behalen. Alleen de leerstukken der genade, in uw hart opgenomen, kunnen u in staat stellen om onder dit kruis met God te wandelen. Breng u dan te binnen, wat in het verdrag van de drie Goddelijke Personen beraamd en in de Persoon en het werk van Immánuël vervuld is tot uw bevrediging met de Vader en uw wederkering tot Hem in liefde, en door de Heiligen Geest aan u is toegepast, Die u het geloof in Jezus geschonken, en de liefde des Vaders in Hem, aan u geopenbaard heeft. Gij zijt daarom thans één met uw Verbondshoofd, in Hem volmaakt en zonder gebrek; hoewel in uzelven zondaar blijvende. Gij hebt een lichaam der zonde, door welks begeerten gij buiten staat zijt om Gods heilige wet in alles, overeenkomstig haar eis, te onderhouden. Maar gij zijt in het oordeel van uw Vader, hetgeen uw Borg is. Hij beschouwt u in Hem, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, Gode aangenaam en welbehaaglijk gelijk Hij is, bemind met dezelfde liefde, aanschouwd met hetzelfde welgevallen, en gezegend met alle geestelijke zegeningen in Hem.

Uw Borg leefde voor u, gij hebt de rechtvaardigheid Gods tot uw rechtvaardiging. Uw Borg stierf voor u, in Hem zijt gij zo waarlijk der zonde dood, als Christus gestorven is. Uw Borg verrees uit het graf en nam bezit van het geestelijke en eeuwige leven voor u. Hij is overgeleverd om uw zonden en opgewekt tot uw rechtvaardiging. Gij zult zo zeker met Hem regeren, als Hij thans de kroon op de schedel draagt. Zodanig is de volbrachte zaligheid welke de uwe is; hoewel gij nog bezet blijft met zonde. Want uw vergeving is zonder uitzondering of bepaling; alle ongerechtigheden zijn genadiglijk vergeven. Uw rechtvaardiging ten leven is volstrekt; want het is God Zelf Die rechtvaardigt. Hij heeft u uitverkoren in Christus, om heilig en onberispelijk te zijn voor Hem; en zodanig zijt gij. Als een lid van Zijn lichaam zijt gij smetteloos.

Hierin ligt uw steun onder het inwendig kruis. De Vader heeft u uitverkoren in Zijn Zoon; Hij ziet u aan in Hem; en Hij handelt met u achtervolgens de verbondsliefde. Er is daarom nu geen verdoemenis meer voor u, die in Christus Jezus zijt. Met de zalige bewustheid van uw gemoed, en overtuigd dat God met u bevredigd is, zo neem het inwendige kruis op. Zie in de verrukkende beschouwing van dat alles, de vloek weggenomen. Gij hebt geen reden om toorn, of dood, of hel te vrezen. De overwinning over alle zonden en vijanden is verzekerd; dagelijkse, eeuwige overwinning is beloofd. Volg in dit geloof, de doorluchte schaar dergenen, die dit kruis droegen tot aan hun graf. Strijd, gelijk zij deden, ziende op Jezus. De zonde is in u, zij was ook in hen, maar zij beschouwden die als een overwonnen vijand, die verslagen en gedood is, toen Jezus eenmaal voor de zonde stierf. Beschouw ook uzelf als in Hem der zonde gestorven te zijn, als ontslagen van het verdoemend vonnis van de wet, bevrijd door Jezus' dood van de strenge wraak der Goddelijke rechtvaardigheid, zo waarlijk daarvan bevrijd, als Jezus is; en daarom, zo min als Jezus, blootgesteld om door haar veroordeeld en gestraft te worden. En tot versterking van dit geloof, zo zoek gemeenschap met Hem in Zijn dood. Het is uw voorrecht, daar gij één plant met Hem geworden zijt in de gelijkmaking Zijns doods, uit Hem kracht en sterkte te halen, tot dagelijkse doding van de zonde. Hoe standvastiger gij gelooft dat gij één met Hem geworden zijt in Zijn dood, zoveel te meer zult gij uw zondige natuur met Hem gekruisigd vinden.

De gemeenschap met Christus is altijd evenredig aan het geloof van verenigd te zijn met Hem. Het sterkste geloof moet Hem het sterkst vasthouden, en daardoor de meeste kracht uit Hem ontvangen. Het is waarheid, naarmate ons geloof aanwast, worden wij meer geestelijk, en wij zien de verdorvenheden meer; even gelijk de stofjes in de zonnestralen voor ons oog zichtbaar worden. De zintuigen van de nieuwe mens verkrijgen door oefening een vluggere gewaarwording, wij worden zeer teder omtrent de zonde, achterdochtig over de bewegingen der zonde, en bekommerd zelfs voor de minste schijn des kwaads. Dit is echte wasdom. De zonde wordt meer gevoeld, ten einde de kracht van Jezus in ons werkzaam worde, om die meer te haten, te wederstaan en te overwinnen. Naarmate de gelovigen meer hun zondigheid in de eerste Adam leren gevoelen, wassen zij op in de Tweede Adam, Die de Heere is uit de hemel. Zij dragen het kruis van de verdorvenheid, welke zij van de eerste overgeërfd hebben; en dit leidt hen op tot bestendige gemeenschap met de Tweede in Zijn dood, tot vergeving van hun verdorvenheid, en om in de kracht van Zijn dood de zonde te kruisigen, opdat ze geen heerschappij hebbe over hen.

De verdorvenheid is in u, en zij zal streven naar de heerschappij. De zonde zal u somtijds hevig aanvallen. Haar bondgenoten: de wereld en de duivel, zullen haar listen en krachten bijzetten. Wanneer de strijd heet is en gij zwak zijt, dan betaamt het u, door het geloof te zien op Jezus als uw Borg, thans werkende voor u in de hemel, gelijk Hij voor u werkte op aarde. Hij is opgevaren als uw Hogepriester, om uw naam binnen het voorhangsel te dragen. Hij draagt die op de efod op Zijn schouders en in de borstplaat op Zijn hart. Zijn macht en liefde zijn werkzaam u ten goede, daar Hij thans in de heerlijkheid is. Hij staat voor Gods aangezicht als uw Plaatsbekleder. De Vader aanschouwt u in Hem, en gij zijt in Zijn oordeel wat uw Voorloper is. Gelijk Hij aldaar staat, alzo staat gij er: rechtvaardig gelijk Hij rechtvaardig is; heilig gelijk Hij heilig is; bemind gelijk Hij bemind wordt; en zult gezegend worden gelijk Hij gezegend is. Beschouw door het geloof uw natuur in Hem, verhoogd en verheerlijkt; en neem, in het vooruitzicht van de heerlijkheid welke u in Hem is voorgesteld, uw kruis op. Het is een zware last; het is een hevige strijd. Goed; maar bedenk: *wie zal*

enige beschuldiging tegen u inbrengen om de inwonende zonde? Het is God, Die er u van rechtvaardigt; wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is, ja ook opgewekt is, Die ook aan Gods rechterhand is, Die ook voor u bidt.
Hij verschijnt voor Gods aangezicht als uw Voorbidder. Hij is altoos aan het hof, om uw persoon te vertegenwoordigen en uw zaak te handhaven; inzonderheid voor hetgeen de zonde betreft. 'Indien iemand van ons gezondigd heeft', zegt de geliefde discipel, 'wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige, en Hij is een Verzoening voor onze zonden' (1 Johannes 2:1-2). In dat ambt is Hij ervaren en getrouw en mededogend. Hij neemt uw belangen ter harte, uw veiligheid, uw troost onder dit kruis en uw overwinning er over. Zijn eer zelf is zo nauw verbonden met de uwe, dat ze één zijn. Ja de Voorspraak en zij, wiens zaak Hij bepleit, maken één verborgen lichaam uit, van welk ieder lid is hetgeen het Hoofd is.

'O mijn God en Zaligmaker, ik loof en aanbid U, dat Gij voor mij in de hemel zijt als mijn Voorspraak en Plaatsbekleder. Ik smeek u: vermeerder mijn geloof, opdat ik meer van Uw heerlijkheid zien moge in Uw ambt, en er meer gebruik van maak, in het dragen van mijn inwendig kruis. O laat Uw getrouwe Getuige bij mij blijven, om mij bekwaam te maken, om zonder twijfel of wankeling te vertrouwen op hetgeen Gij voor mij op aarde verricht hebt, en troost te scheppen uit hetgeen Gij thans voor mij verricht in de hemel. In Uw handen wens ik mijn zaak te bevelen. Heere, neem Gij mijn belangen op U. Wees borg voor Uw knecht ten goede, en leid mij door Uw raad, totdat Gij mij in heerlijkheid zult opnemen. Dit bid ik om Uws Naams wil. Amen!'

Is het waarlijk met de zaak aldus gelegen? Is dit zeker, volgens Gods onfeilbaar Woord? Is het in de gevallen gebleken waarheid te zijn? Heeft de meest gevorderde gelovige op aarde dit inwendig kruis ondervonden? Wanneer zijn geweten hem dagvaardde voor Gods vierschaar, en hem drong om te onderzoeken, wat hij tot zijn rechtvaardiging zou inbrengen; had hij dan ook iets anders, waarop hij zich beroepen kon, dan de offerande en gerechtigheid van de eeuwig gezegende Immánuël? Is dit ook niet uw enige pleitgrond, o mijn ziel? Vindt gij niet zoveel onreinheid en gebrek in uw heilige dingen, dat gij verzoening moet zoeken over hun ongerechtigheid, door de voorspraak van de grote Hogepriester? Gij zoudt immers niet in gedachten durven nemen, om voor Gods troon aanspraak te maken op het eeuwige leven, als een beloning van uw heiligheid? Is dit alles niet uw eigen ondervinding? Zo ja; neem dan in dit geloof uw kruis op.
Het is u tot droefheid, dat de zonde in u woont. De bewegingen en begeerlijkheden der zonde zijn u een lust. Aan haar weerstand te bieden, is uw gedurige strijd. En gij hebt geen vooruitzicht, dat gij van dit drukkende kruis ontslagen zult worden, voordat de dood er u van verlost. Gedankt zij God, voor de verlossing welke in Christus Jezus is! In het genadeverbond is gezorgd voor de vergeving van de inwonende zonde, voor dagelijkse overwinning op haar, en voor de eeuwige vernieling van het ganse lichaam der zonde. Zij zal zo weinig haar bestaan behouden in de leden, als ze immer in het verheerlijkt Hoofd heeft plaats gehad. Hier, mijn ziel, is troost voor u, door God Zelf beschikt, en door God Zelf toegepast. Wanneer deze troost aan uw hart wordt toegeëigend, dan zal het kruis ligt vallen. Merk zorgvuldig op, wat er aangaande het bestaan der zonde in de beste christenen, en aangaande haar vergeving geopenbaard is. De Heilige Geest verklaart dat de zonde in hen woont, doch dat zij vergeving van alle zonden hebben; zij zijn in Christus zonder vlek of rimpel, of iets dergelijks; in de eerste Adam zijn zij erfgenamen van zonde, dood en hel; in de Tweede Adam, de

Heere uit de hemel, zijn zij erfgenamen van gerechtigheid, leven en heerlijkheid.
Hij is hun Verbondshoofd, en zij zijn voor God, hetgeen Hij is. Dit is de uitspraak van het Woord der waarheid: 'Gij zijt in Hem volmaakt' (Kolossenzen 2:10). Blijf daarbij, o mijn ziel. Geef er volkomen geloof aan; en pleit er vrijmoedig op, tegen alle beschuldigingen van overtreding en tegen alle vrees voor Gods toorn.
'Het is waar, ik heb zonde in mij; maar ze is vergeven. God heeft al mijn overtredingen genadiglijk uitgedelgd. Ik sta voor Hem in mijn Borg, Die mijn zaak op Zich heeft genomen, en ik ben in Hem volmaakt. De Vader heeft mij uitverkoren in Zijn Zoon; Hij aanschouwt het aangezicht van Zijn Geliefde en ziet mij in Hem aan. In Hem heeft Hij een welbehagen, en dit heeft Hij ook in mij. Gelijk Hij Hem liefheeft, zo heeft Hij mij lief. Dit is het heerlijk voorrecht, hetwelk ik thans mag genieten. Ik verzaak gezicht en gevoel en houd mij aan Gods Woord. Ik maak staat op Zijn getuigenis aangaande mij, en geloof dat ik waarlijk in Christus der zonde gestorven ben, en dat ik in Hem volstrekt ben vrijgemaakt van schuld en verdoemenis. De Vader is met mij bevredigd, en Hij bemint mij in Zijn Zoon, met dezelfde liefde, waarmee Hij Hem bemint, Hij is Zijn Vader en mijn Vader. Met deze overtuiging ga ik ten strijde tegen mijn verdorvenheden. Ik zie haar verraderlijke oogmerken. Zij kanten zich aan tegen alles, wat mijn ziel dierbaar en begeerlijk is. Maar daar de beloofde genade van mijn almachtige Verlosser mij ter hulpe is, wens ik haar in Zijn Naam het hoofd te bieden. Ik weet, Hij heeft ze, gelijk mijn andere vijanden onder Zijn voeten gelegd; en ik heb Zijn woord, dat Hij ze ook onder mijn voeten zal leggen. Ja Heere, ik geloof, en op Uw getrouwe belofte steun ik deze dag; hoewel ik mijn kruis moet dragen, prijs en aanbid ik U nochtans, dat Gij er de vloek en toorn uit hebt weggenomen. Ik kan het nu opnemen, als Uw krijgsknecht, en er in Uw kracht tegen strijden, verwachtende van U de overwinning, tot Uw heerlijkheid. O mijn God, verlos mij van inwonende zonde. Laat ze mij tot een last zijn. Verheerlijk Uw genade in mij en door mij, opdat ik, aangedaan met kracht uit de hoogte, standvastig mocht volharden, in het weerstaan en overwinnen er van, totdat Gij mij de eeuwige zegen doet behalen!

Indien dit, mijn ziel, uw gedurig gemoedsbestaan is, dan zal het kruis u ligt vallen. Zondeschuld maakt het zwaar. De vloek er in, maakt het ondragelijk. Maar wanneer gij door het geloof de schuld en de vloek kunt weggenomen zien, dan zal het u niet tot hinder zijn in uw hemelse wandel, maar het zal dagelijks die genadegaven opwekken en in werking brengen, welke u spoedig zullen doen voortgaan; en in het bijzonder:
De lijdzaamheid. Hier wordt grote lijdzaamheid vereist. Een aanhoudende strijd, binnen in u, uw eigen boezem het oorlogsveld, terwijl de krijg gevoerd en onderhouden wordt door uw eigen begeerlijkheden. Hoe geestelijker gij zijt, zoveel te meer zult gij die inwendige strijd gevoelen. Hoe meer gij in Christus opwast, zoveel te meer zullen uw verdorvenheden opgewekt worden, en in beweging geraken; zij zullen uw gedurige kwelling zijn; zodat gij niet in staat zult wezen, om enige troost te scheppen uit hetgeen gij in uzelven zijt. Hier komt de oefening van lijdzaamheid te stade. Overal is de inwonende zonde bij u tegenwoordig; op elke verzoeking gereed, om door haar gevlei u te verstrikken, en door haar geweld in daden en bedrijven uit te breken. Haar te wederstaan, is als het afbouwen van een rechterhand, en het uitrukken van een rechteroog, even strijdig tegen de natuur en even pijnlijk. De hand en het oog kunnen niet tweemaal verdelgd worden; maar de aangeboren verdorvenheden, al zijn ze duizendmaal overwonnen, geven in het minst de moed niet op, om de ziel andermaal aan te vallen. Gelijk de onstuimige zee, zijn ze nooit in rust, maar werpen

altoos enig zondig slijk en modder op. Wat kunt gij uitrichten, zonder geloof in het bloed van de Verlosser, zonder lijdzaamheid, in het wachten op de sterkte van de Verlosser? Elk ogenblik is er geloof en lijdzaamheid nodig, en elk ogenblik zullen deze genadegaven, geoefend wordende, in sterkte toenemen. Het aanhoudend dragen van het kruis, en het strijden er onder, zal aan Gods zijde ook een middel zijn, om u te leren:

De ware geestelijke doding.
Deze bestaat niet hier in, dat de zonde niet in u zij; noch hierin, dat ze dagelijks en bij aanhoudendheid gekruisigd wordt. Er wordt iets meer vereist, om volkomen vrede in uw gemoed te vestigen; en dit is, het getuigenis van God, aangaande het lichaam der zonde. Hij heeft gezorgd voor uw volkomen verlossing er van, door Christus; alles wat daartoe nodig was, is door Hem volbracht aan het kruis. Hij was uw Borg: Hij leed voor u. Uw zonden werden met Hem gekruisigd, toen Hij aan het kruis genageld werd. Zij werden gedood toen Hij gedood werd; want Hij was uw Verbondshoofd, en gij, als een lid van Zijn lichaam, werd naar rechten door Hem verbeeld, en zijt inderdaad der zonde gestorven, door Zijn sterven eenmaal aan de zonde. De wet heeft thans geen meerder recht, om u, een gelovige, te veroordelen, dan zij heeft om Hem te veroordelen. De rechtvaardigheid is verplicht u te behandelen, gelijk zij verplicht is te handelen omtrent uw verrezen en verhoogde Zaligmaker. Indien gij niet op die wijze uw volkomen doding in Hem beschouwt, zal de zonde in u heersen. Geen zonde kan in het hart of in de wandel gekruisigd worden, tenzij ze eerst vergeven zij in het geweten; want er zal gebrek zijn aan geloof, om de sterkte van Jezus aan te grijpen, door Wien ze alleen gekruisigd kan worden. Indien ze niet gedood is, ten aanzien van haar schuld, kan ze niet ten onder gebracht worden in haar heerschappij. Indien de gelovige zich niet beschouwt als in Jezus der zonde geheel gestorven, zal hij een wijde deur openen voor het ongeloof; en indien hij niet overtuigd is van zijn volmaaktheid in Christus, geeft hij gelegenheid tot de werking van wettische en werkheilige grondbeginselen. Indien Christus niet alles in allen is, moet noodwendig het gevolg zijn, dat men het eigen als iets groots beschouwt, en er zal voedsel overblijven, voor de waan van eigenwaardigheid en zelfgenoegzaamheid. De gelovige kan daarom in de dood van Christus niet wassen, in gevoelige ondervinding, verder dan hij zichzelf aanmerkt als in Christus der zonde dood zijnde. Hoe klaarder en standvastiger hij dit gelooft, gelijk de apostel, die zeggen kon: ‘Ik ben met Christus gekruist’ (Galaten 2:20); zoveel te standvastiger zal hij Christus aankleven, en te groter kracht en sterkte zal hij uit Hem ontvangen, om de zonde te kruisigen. Dit gelovig inzicht in zijn volstrekte doding in Christus, is de rechte evangelische wijze van de zonde te doden in onszelven.

Onderzoek dan, o mijn ziel, de misvattingen die gij gehad hebt, en de verzoekingen waaraan gij blootstaat, met betrekking tot deze voorname waarheid. Bid God om wijsheid, en om Zijn gunstige leiding op uw weg. Zonder die zult gij bevreesd zijn, waar geen rede van vreze is. Gij zult overhellen om te denken, dat deze leer de zonde veeleer aanmoedigt; omdat ze de vleselijke reden toeschijnt, uw gemoed af te trekken van waakzaamheid tegen de zonde, en van het bidden om overwinning over haar. Dan wees verzekerd, dat dit een grote dwaling is. Indien gij niet volmaakt zijt in Christus, kunt gij nooit volmaakt zijn. Zoek naar de dood der zonde, waar gij wilt; nergens is die te vinden, dan in de dood van Christus. Beproef, of gij de zonde uit enig ander grondbeginsel, dan het geloof in Zijn dood, kunt overwinnen; de onderneming zelf is

zondig, en een bewijs, dat gij onder de wet zijt. Tenzij gij één zijt met Christus in Zijn dood, kan er geen vergeving der zonde, en dienvolgens geen overwinning op haar zijn. O vrees dan niet, het ganse gewicht van uw zaligheid op Jezus te leggen. Vertrouw op Hem, als der zonde stervende voor u, en beschouw uzelf als der zonde dood, in Hem; zo volmaakt der zonde gestorven, als Jezus. Lees het getuigenis van de Heiligen Geest. Overweeg de oneindige, de eeuwige genoegzaamheid van Zijn dood, tot uw volstrekte bevrijding van schuld en verdoemenis. Vertrouw zonder wankelen. Schroom niet, de eeuwige volmaaktheid van uw verlossing in Jezus in te zien; dit zal de heerschappij der zonde verzwakken, en haar kracht verbreken. Dit zal zulks uitwerken, en niets anders. Lees het 6e hoofdstuk van Paulus' brief aan de Romeinen; en bid, dat de Geest der openbaring het u recht openlegge. Daar zult gij de ware weg tot het doden der zonde aangewezen vinden. Het is, door te geloven dat gij tezamen geplant zijt met Christus, in Zijn dood; van daar vloeit alleen uw vergeving van zonden, van daar ontstaat uw dagelijkse overwinning op haar, en daardoor zal uw eeuwige overwinning voltooid worden. Ga voort en strijd; weldra zult gij zijn, wat Christus thans is. Het lid zal volkomen gelijk wezen aan het Hoofd. O heerlijk vooruitzicht! Gij zult met Hem, en Hem gelijk zijn, vlekkeloos en schoon, gelijk Jezus, rechtvaardig en heilig, gelukzalig in lichaam en ziel. Gij zult Hem zien gelijk Hij is; en met Zijn beeld ontwakende, zult gij er van verzadigd zijn. Neem uw kruis op, om de vreugde die u hier wordt voorgesteld. Draag het in het geloof. Het zal u, bewust van de vergeving van uw zonden, ligt en gemakkelijk vallen. Ja het dragen er van in lijdzaamheid, zal vele vreedzame vruchten der gerechtigheid voortbrengen.

Onder al de overige vruchten, is er één, welke in Gods ogen uitnemend dierbaar is, en welke door het inwendig kruis dagelijks bevorderd wordt; namelijk:
De ootmoedigheid.
Deze bestaat in de rechte kennis van onszelven, niet alleen wat wij geweest zijn, maar ook wat wij thans zijn. De beste en heiligste mens op aarde, heeft een boze en bedorven natuur; hij behoudt steeds vlees, hetwelk altijd begeert tegen de Geest. Omdat hij Gode leeft, zo gevoelt hij dit. Hij wordt de inwendige strijd gewaar. Dode mensen gevoelen niets. Een dood lichaam heeft geen aandoening van de wormen die het verteren. Hij die deze begeerlijkheden, welke tegen de ziel krijg voeren, in zich heeft, en die niet gevoelt, kan niet geestelijk levend zijn. Een natuurlijk mens wordt ze niet gewaar; omdat ze in hem zijn, als de wormen in een dood lichaam. Evenzo is het gelegen met de volmaaktheiddrijver[11]. Maar zodra en zolang als hij Gode leeft, zal hij ze bemerken. Wanneer hij leeft in zalige gemeenschapsoefening met God, is de inwonende zonde gereed, om het genot daarvan te storen. Wanneer hij enige genadegave oefent, dan tracht de nabij liggende zonde haar werking te verzwakken. Zet hij zich tot de verrichting van enige plicht, zij zal hem verhinderen die zo volmaakt te doen, als God eist, en als hij wenste. Het bijblijvend besef van deze waarheden, zal de hoogmoed ten onder houden. De gelovige zal niets van zijn eigen vinden, waarop hij kan vertrouwen, geen geloof, noch hoop, noch liefde, noch heilige gehoorzaamheid; alles is onrein en bevlekt. Hij is genoodzaakt, van zijn beste plichtbetrachtingen uit te roepen: Onrein! onrein! In deze school, leert de discipel ootmoediglijk te wandelen met God. Hoe meer hij van zichzelf leert kennen, zoveel te ootmoediger wordt hij. En hij wast op in die hemelse genadegift, naarmate hij meer Gods genade in Jezus leert kennen. Deze, door Goddelijk onderwijs geleerd, doet de

[11] Perfectionist

gelovigen laag en nederig blijven in zijn eigen ogen. Niets maakt meer de ziel week, en doet haar in heilige tederheid smelten, dan het gevoel van Gods genade en barmhartigheid. Een mens, die de plaag van zijn hart heeft leren kennen, wordt nooit waarlijk verootmoedigd, voordat hij vergeving ontvangt. Maar wanneer hij van alles gerechtvaardigd wordt in Christus, in Hem een deelgenoot wordt van alle geestelijke zegeningen, op aarde en in de hemel; wanneer hij ziet, dat zijn verlossing enkel uit genade, uit vrijmachtige onafhankelijke genade is, voortvloeiende uit de vrije gunst van Gods eeuwige liefde, en aan hem als de aller-onwaardigsten bewezen; dan wordt hij een waarlijk verbrijzelde van hart. Deze waarheden van God Zelven geleerd zijnde, brengen alle hoge gedachten tot onderwerping aan Christus Jezus. De ziel bukt voor Hem, ligt laag aan Zijn voeten, buigt zich neder voor de troon Zijner genade, en begeert steeds gewillig gemaakt te worden, om alle zegeningen uit Zijn hand te ontvangen, en die tot Zijn eer te gebruiken. Dit is evangelische ootmoedigheid, de ware nederigheid van geest; door welke een mens, gevoelig overreed dat hij uit loutere genade gezaligd is, zichzelf verfoeit. En terwijl de gewaarwording van de inwonende zonde hem in het stof doet bukken, brengt ze door Gods genade de heilrijkste uitwerkselen teweeg; want zij doet hem schuilen in de Sterkte en wijkplaats, waar hij alleen veilig is.

Het gevoel van de inwonende verdorvenheid herinnert hem steeds de noodzaak van het bloed der besprenging, het doet hem gedurig zien, dat hij een volmaakte gerechtigheid nodig heeft, en het predikt hem onophoudelijk de noodwendigheid, van in Gods kracht bewaard te worden. En zolang hij naar die lessen hoort, vertrouwende op Jezus, zal hij vast en onbeweeglijk staan. De arm des Heeren des almachtigen Gods, zal hem ondersteunen, en hij zal veilig zijn. Terwijl hij dus leeft buiten zichzelf, zal het besef der inwonende zonde hem opleiden:

Tot het genot van waar genoegen. Dit is alleen te vinden in de volheid van de Godmens; en hij zal er te meer van genieten, naarmate hij minder in zichzelf vindt. Wanneer hij geen troost kan scheppen uit iets dat hem eigen is, zal hij die meer in God leren zoeken. Wanneer al de beekjes uitgedroogd zijn, zal hij zich nader tot de Hoofdbron wenden, en meer zijn heil er van wachten. Dit is het deel van ‘s Heeren volk, en de erfenis van al Zijn heiligen. En in dit opzicht wordt de inwonende zonde een middel ter bevordering van:

Hun heiligheid.

Zij zien, dat zij ogenblikkelijk de Heere Jezus nodig hebben. Zij kunnen zonder Hem niets doen. Maar gelovende dat zij één zijn met Hem, wensen zij daarvan in hun ondervinding gebruik te maken. Alles wat zij verrichten, doet hen hun zonden en behoeften gevoelen, en toont hun de noodzaak van te leven door het geloof van Gods Zoon. Dit is ware ootmoedigheid. Hoe meer zij verootmoedigd worden, zoveel te meer ontvangen zij uit Jezus’ volheid. Want Hij geeft meerder genade, meerder, ter verwekking van nauwer gemeenschap met Hem in Zijn dood, waardoor de zonde meer gedood zal worden; en in Zijn opstanding, waardoor de ziel meer Gode zal leven. Dus is de ootmoedigste gelovige de naaste bij God, en is de veiligste, gelukkigste, en heiligste van alle mensen op aarde; omdat hij de meeste gemeenschap heeft met God. Hij blijft in God, en God in Hem. Overweeg, mijn ziel, deze nuttigheid van het kruis. Is de zonde in u? Gevoelt gij ze, en strijdt gij er tegen? Verootmoedigt dit u niet? Zijn u alle ongerechtigheden, en daaronder ook de inwonende zonde, genadiglijk vergeven? Weet gij, dat gij een gezaligd zondaar zijt, een vuurbrand, uit de helse brand gered? En verootmoedigt u dit niet?

Ik zie reden genoeg om mij te verootmoedigen; maar ik gevoel de hoogmoed in mij, begerende tegen de ootmoedigheid. 'O mijn dierbare Jezus, verootmoedig mij onder Uw krachtige hand. Van U wacht ik al mijn heil. Heere, zalig mij van hoog-moed. Gij hebt mij gewillig gemaakt, om van U zachtmoedigheid en nederigheid te leren: en ik kom tot U, biddende, dat de discipel moge worden gelijk zijn Meester. O, schenk mij een grote mate van de geest die in U is. Geef dat ik dagelijks, in mijn strijd tegen mijn verdorvenheden, mijzelf verloochene, opdat ik moge ondervinden, dat Gij beide mij en mijn kruis goedgunstig draagt. Doe mij steeds nederig bukken aan Uw voeten, opdat Gij mij mocht verhogen ten bekwamen tijd. Ik bid U, mijn dierbare Zaligmaker, om deze genade, tot mijn eeuwige verootmoediging, en Uw eeuwige verhoging. In leven en in dood, en tot in alle eeuwigheid, hoop ik alleenlijk te roemen in de Heere, en te juichen in de God mijns heils'.

Dus leert de gelovige ootmoedig te wandelen onder het inwendig kruis. Hij vertrouwt alles in de handen van zijn Verlosser. Dagelijks ontdekt hij meer van de verdorvenheden van zijn natuur, hetwelk hem gedurig aanleiding geeft, om nieuwe ontdekkingen te doen van de volmaaktheid der verlossing die in Jezus is. Wanneer hij acht geeft op hetgeen in zijn boezem omgaat, bevindt hij elk ogenblik, en in alles, een Zaligmaker nodig te hebben; en hierdoor wast hij op in de genade, en in de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus zijn Heere. Hij leert, niet te vertrouwen in het vlees, maar alleenlijk te roemen in zijn volmaaktheid in Jezus, van Wien hij al zijn vertroostingen in al zijn overwinningen wacht. Terwijl dus het eigen diep verne-derd wordt, wordt de Verlosser verhoogd, en Zijn volmaakt volbrachte werk is het enig voorwerp van vertrouwen. De gelovige verkrijgt, door hoop en liefde, meer genoeglijke gemeenschap met zijn God. De inwonende zonde is zijn kruis; doch hij draagt het, ziende op Jezus, van Wien hij sterkte ontvangt, om voort te gaan, ja om te lopen de loopbaan die hem voorgesteld is. Door het geloof ziet hij in Jezus de verdorvenheid van zijn natuur veroordeeld en gedood; hij beschouwt zichzelf als verlost van deze, zowel als van zijn andere zonden. De schuld is het aller-grievendst gedeelte van dit kruis; maar wanneer de schuld dus van zijn geweten wordt weggenomen, dan wordt het kruis hem dragelijk. Wanneer hij het opneemt in het geloof, en het draagt in liefde tot de almachtige Verlosser, dan hindert het de gelovigen niet, in zijn gemeenschap met Jezus, of in zijn gelukkigen wandel met Hem.

'Geloofd zij Uw Naam, mijn God en Heere! ik heb iets daarvan ondervonden. Ja, dierbare Jezus, ik ken de oneindige waardij van die Offerande, door welke de zonde weggenomen is. Ik loof en dank U, voor dat Offer, hetwelk in eeuwigheid volmaakt. Daar ik er deel aan heb, wil ik niet twijfelen aan mijn volmaaktheid in U. Door Uw heilige natuur wens ik vernieuwd te worden naar Uw beeld. De fontein, ter reiniging van de vuiligheid der zonden, staat geopend; daarin was ik dagelijks mijn bevlekte ziel. In Uw Goddelijke gerechtigheid, zie ik de wet en de rechtvaardigheid des Vaders oneindig vereerd; door mij te rechtvaardigen en mij als volmaakt rechtvaardig te behandelen. Volmaakt ben ik in U. In Uw werk, op aarde volbracht, ben ik volmaakt, en word als zodanig door U verbeeld in de hemel. Ik geloof, dat Gij daar verschijnt als mijn Goddelijke Voorbidder, dragende mijn naam op Uw schouders en op Uw borst, met een luister, welke alle aardse heerlijkheid oneindig te boven gaat. O gezegende Jezus, vermeerder dit geloof. Leid mij van geloof tot geloof; opdat, terwijl ik hemelwaarts reis, mijn oog en mijn hart meer eenvoudig op U gevestigd moge zijn. Kom Gij, o Verheerlijker van Jezus, en ontdek mij meer de zondigheid der zonde, en

de noodzaak van Zijn verlossing. Heilige Geest, leer mij, onder het diepst gevoel van de inwonende zonde, geheel te vertrouwen op de offerande van Jezus' lichaam. O! leid mij tot Zijn kruis, om daar al mijn zonden er aan genageld te zien, met Hem gekruisigd, gedood in Zijn dood, en begraven in Zijn graf; en versterk mij in dit geloof met kracht, om mijn verdorvenheden te wederstaan en te overwinnen. Geef dat ik de kracht van Zijn kruis moge ondervinden, opdat ik gevoele, dat de liefde tot de zonde, en haar bedrijf in mij meer en meer verzwakt worden. Almachtige Geest, in mijn dagelijkse strijd word ik gewaar, dat geen kracht, behalve de Uwe, in staat is, mij overwinnaar te maken; en daarop Hebt u mij leren steunen. Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, o arm des Heeren: ontwaak als in de verleden dagen, als in de geslachten vanouds. Zijt Gij het niet, die de hoogmoed van de bedorven natuur vernederd, die de oude draak verwond hebt? O mijn God, verhoog Uw arm, in het verbreken van alle zonde in mij! Gij ziet mijn hart geopend, en deszelfs zuchtingen zijn voor U niet verborgen. Mijn verdorvenheden zijn waarlijk mijn kruis; en zij zouden mij een ondragelijke last geweest zijn, indien de vloek er niet uit was weggenomen. Maar hoewel ze mij vergeven zijn, zucht ik er nochtans onder, in deze tabernakel, bezwaard zijnde. Ik geloof, dat de dag nadert, wanneer ik volmaakt, en voor eeuwig, van alle zonde en van alle smart zal ontheven worden. De eerstelingen van die zalige staat, doen mij verlangen naar de volle oogst. Doch ik wens te wachten in hoop, dragende mijn kruis: totdat ik Uw raad zal hebben uitgediend. O Heere, maak mij gewillig, om de inwonende zonde te weerstaan, en schenk mij kracht, om die te overwinnen; totdat de dag komt, wanneer het sterfelijke van dit leven zal verslonden worden. Verhoor mij, o God, om Uws Naams wil, tot roem van Vader, Zoon en Geest, de Drie-Enigen Jehovah, voor Wien mijn hart zich thans in diepe eerbied buigt, en Wien ik eenmaal, met al de gezaligden, hoop toe te brengen de lof, de eer en de dankzegging, tot in alle eeuwigheid. Amen!'

ELFDE HOOFDSTUK

(11) De gelovige strijdt de goeden strijd des geloofs, en gaat voort overwinnende, en opdat hij overwinne.

Wanneer de gelovige onder het kruis getuchtigd is, en geleerd heeft het met lijdzaamheid te dragen, dan heeft de Overste Leidsman zijner zaligheid andere oefeningen voor hem. Hij heeft hem verkoren, om een krijgsknecht te zijn, en wil hem leren, ongemakken te verduren. Zijn leven in Christus, is één aanhoudende strijd, niet alleen tegen vlees en bloed, maar ook tegen de overheden en machten van aarde en hel. Hij kan haar listen niet ontdekken, noch haar aanvallen weerstaan, dan door sterk te zijn in de genade, welke in Christus Jezus is. Zijn krijg moet daarom geheel door het geloof gevoerd worden. De grondbeginselen, tevoren gelegd, moeten tot gebruik gebracht worden. Hetgeen Gods Geest hem ontdekt heeft, van zijn zaligheid in Jezus, moet in elke strijd beproefd worden; en wanneer hij daar standvastig bij blijft, zal het in hem toenemen. Wanneer hij het vertrouwen van zijn geloof vasthoudt, zal hij als een goed krijgsknecht te werk gaan. Wanneer hij altijd de wapenen opvat in volstrekte afhankelijkheid van zijn Goddelijke Veldheer, om hem moed in te boezemen, om hem te gebieden hoe hij zijn vijanden zal aantasten, om hem dagelijks kracht te schenken om hen te weerstaan, dan zal de overwinning zeker wezen. Ja hij zal onoverwinnelijk

zijn, zolang hij krachtig is in de Heere, en in de sterkte Zijner macht. Hij zal de grondbeginselen, welke hem van God geleerd zijn, overpeinzen, en zal vrede in zijn geweten, en blijdschap in zijn hart gevoelen, wanneer hij ze dagelijks in oefening brengt. Zijn gelovige beschouwing van de krijg, waartoe hij geroepen is, zal hem daarover op deze wijze doen denken:

Ik ben door vrijmachtige genade geroepen, om te strijden onder de banier van Jezus. Hij heeft mij niet overgelaten om te kampen als op het onzekere; maar Hij heeft al mijn vijanden voor mij overwonnen, en Hij heeft op Zich genomen, om ze allen in mij te overwinnen. Het is waar, ik ben zwak; maar mijn Verlosser is sterk, HEERE der heirscharen is Zijn Naam. Hij heeft mij verlost van mijn zonden, van haar schande en smart, van de bozen en van de boze wereld, van de vloek der wet en van Gods toorn. Hij heeft mij een Goddelijke gerechtigheid geschonken tot mijn rechtvaardiging, en in haar word ik voor Gods vierschaar vrijverklaard. Hij heeft ze mij omgehangen tot sieraad, en tot verdediging. Het is een gewaad des heils hetwelk niet verloren kan worden op aarde, en hetwelk met nooit afnemende glans zal schitteren in de hemel. De Vader is volmaakt verzoend en bemint mij met een liefde, die de kennis te boven gaat. Ik geloof dit. God is aan mijn zijde; ik behoef niet te vrezen, wat mij een vijand zou doen. Hij heeft mij in Zijn bescherming genomen. Door Zijn alwijze raad word ik geleid; door Zijn alvermogende arm word ik verdedigd. Mijn oorlogen zijn des Heeren. Mijn vijanden, het is waar, zijn velen, en ze zijn mij te listig en te machtig. Doch waarom bestrijden ze mij thans? Is het niet, omdat God mijn Vriend is? Zij haten mij, omdat God mij bemint. Zolang ik in vriendschap met hen leefde, en in oorlog was met God, zochten zij mij steeds te liefkozen. Maar sinds ik tot Jezus de toevlucht genomen, en de verlossing in Zijn bloed gezocht heb, hebben zij de wapenen tegen mij opgevat; en zij hebben geweldiger tegen mij gewoed, nadat het mij gegeven is in Hem te geloven. Doch ik heb geen reden om hun tegenstand te vrezen. Bij hen is een vlezen arm, maar bij mij is de Heere mijn God, tot mijn hulp, en om mijn strijd te strijden. Ik mag mij daarom tot mijn dagelijkse krijg begeven in het geloof, het oog houdende op de bevelen, en wachtende op de vervulling van de beloften van mijn God, en steunende op de voorziening die Hij gemaakt heeft, tot mijn tegenwoordige en tot mijn eeuwige overwinning.

Zijn uw overdenkingen, o mijn ziel, gelijk deze, over de christelijke krijg? Onderzoek uzelven. Indien gij vrede met God hebt, moet gij krijg verwachten; dit is onvermijdelijk. Indien het in uw hart is, Hem te behagen Die u tot een krijgsknecht verkoren heeft, dan zullen al de machten der duisternis tegen u in de wapenen zijn. Nacht en dag zullen ze u met onophoudelijke woede vervolgen. Diep gelegde ontwerpen zullen beraamd, en geweldige aanvallen ondernomen worden, tegen uw waar geluk. Zij zullen, zolang gij in de wereld zijt, door de één of andere list, of door overmacht, u van uw God pogen af te trekken. Uw leven zal voortaan niets anders wezen, dan één steeds voortdurende strijd. Uw overwinning hangt elk ogenblik hiervan af, dat gij uw vertrouwen op God vasthoudt; en daarom moet gij, de grondbeginselen van de leer van Christus in oefening brengen. Gij hebt gezien, hoe nodig ze u zijn, op elke stap van uw wandel; en gij zult ze even nodig vinden voor elk gedeelte van uw krijg. Dit is een hoofdwaarheid: Uw vijanden zijn Gods vijanden. Weleer waart gij eens met hen, en streed aan hun zijde tegen God; doch de Heere heeft de schuld van uw wederspannigheid weggenomen. In vrije liefde heeft Hij u uitverkoren in Zijn Zoon, en in onafhankelijke barmhartigheid heeft Hij Hem voor u overgegeven. De Zoon had lust om ‘s Vaders welbehagen te doen, tot uw zaliging. Hij deed dat in Zijn leven; Hij leed het in Zijn dood. Het oneindig heerlijk werk is

volbracht. En het is u gegeven, in de zaak van Christus, in Hem te geloven. De Heilige Geest heeft uw geweten bevredigd, en uw hart vertroost, door de kennis van deze volmaakte Verlossing. De Vader is uw Vader in Jezus; de uwe, door Zijn eigen vrijwillige gift; de uwe, door Zijn onveranderlijk voornemen; en thans de uwe, door uw ongedwongen keuze. Hij heeft u gewillig gemaakt, op de dag Zijner heirkracht, om Hem voor uw God te verkiezen. Hij is volmaakt met u verzoend in Zijn Zoon; en moet dit u niet volmaakt met Hem verzoenen? Zijn liefde tot u, is wonderbaar in al haar eigenschappen, in haar oorsprong, en in haar vrijgunstige en volkomen mededeling van alle verbondszegeningen; en zou het geloof hiervan, uw hart niet in liefde tot God doen ontbranden? Bemint gij Hem niet om Zijn liefde tot u? En is het niet uw dagelijkse bede, dat uw liefde steeds meer overvloedig moge worden? Heeft niet het gevoel van deze vrede en van deze liefde, een heilrijke invloed op uw dagelijkse wandel met Hem? Hebt u de echtheid van die genadegaven niet ondervonden, en haar troost genoten, in uw ervaring?
O, vrees dan niet, daar God met u is, vrees niet mijn ziel, ten strijde te gaan tegen enige vijand, wie hij zij, die u van de vrede Gods in uw geweten, of van de liefde Gods in uw hart, zou willen beroven. Dit is toch het doelwit van al degenen die u bestrijden. Zij zoeken uw vertrouwen op God te doen wankelen, en u alzo van Hem af te trekken. Zij weten, dat zij daarin niet slagen kunnen, zolang gij krachtig zijt in de Heere, en vertrouwt dat Hij uw verzoende God en liefhebbende Vader is. O, bewaar dit vertrouwen op Hem, als uw oogappel, bind het steeds in liefde op uw hart, en strijd er voor, als voor uw dierbaar leven. Houd u verzekerd, dat geen vijand u zal overmogen, tenzij hij eerst uw geloof overmeesterd heeft; want zolang gij God tot uw toevlucht en sterkte stelt, zal Zijn almachtige arm u beschermen. ‘Vrees niet’, zegt Hij, ‘Ik ben met u, en Ik zal u in Mijn kracht bewaren door het geloof tot de zaligheid’.
In deze krijg, is het een voorname bezigheid van de gelovigen, te letten op de bevelen die hem gegeven worden. Hij moet geheel afhangen van de oversten Leidsman zijner zaligheid. Wat heeft Hij gezegd, mijn ziel, tot uw aanmoediging, om onbeschroomd de strijd tegemoet te gaan? Denk aan de beschrijving die Hij er van gegeven heeft, het is de goede strijd des geloofs, die gij te strijden hebt. Door het geloof moet gij uw vijanden aantasten, door het geloof alleen kunt gij ze overwinnen.

Maar dit geloof moet naar zekere bevelen te werk gaan, anders heeft het geen wettig recht om te strijden, noch billijke grond om de overwinning te wachten. Waarlijk, indien de Heere niets gesproken had, er kon geen geloof zijn. Want, eerst komt Zijn woord, het wordt gesproken, het wordt gehoord, en dan komt het geloof uit het gehoor. Geef dan op dat woord wel acht. Onderzoek het vlijtig. Indien gij het naar eis gehoorzaamt, zijt gij volstrekt veilig in de heetste strijd, en uw overwinning is zo zeker, alsof gij reeds de kroon op het hoofd had. De ingestelde bevelen zijn deze: ‘Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid. Zie, zij zullen beschaamd en te schande worden, allen die tegen u ontstoken zijn; zij zullen worden als niets, en de lieden die met u twisten, zullen vergaan. Gij zult hen zoeken, maar zult hen niet vinden; de lieden die met u kijven, zullen worden als niet, en de lieden die met u oorlogen, als een nietig ding. Want Ik, de HEERE uw God, grijp uw rechter-hand aan, Die tot u zeg: Vrees niet, Ik help u. Vrees niet, gij wormken Jakobs, gij volksken Israëls; Ik help u, spreekt de HEERE, en uw Verlosser is de Heilige Israëls’ (Jesaja 41:10-14). Zijn dit waarlijk Gods woorden? Gebiedt Hij aan arme wormen, zo

zwak en weerloos als zij zijn, zich onbeschroomd ten strijde te begeven? Moedigt Hij hen aan, om op Zijn arm te steunen, hun verzekerende dat Hij met hen is? Ja, de HEERE der heirscharen strijdt voor hen. Al hun vijanden zijn ook de Zijne; en daarom mogen zij gerust vertrouwen, zonder vrezen.

O mijn ziel, lees vlijtig, lees en herlees met opmerkzaamheid, en overleg in uw binnenste, ieder woord van dit Goddelijk bevel; en verwacht in gehoorzaamheid daar aan, Zijn machtige hulp. Bied uw vijanden waar ze ook zijn, met heilige dapperheid het hoofd, want God is met u. Hij heeft op Zich genomen, uw strijd te strijden. Let op deze Schriftuurplaats. Kunt gij ze bepeinzen, en nog bevreesd zijn? Wien, of wat zou u vrezen? O snode, ongelovige vrees! Smeek God dat Hij er u van verlost. Geef de oversten Leidsman uwer zaligheid de eer. Vertrouw Hem. Twijfel niet dat gij, Zijn bevelen gehoorzamende en op Zijn bijstand wachtende, zo veilig zijt, als oneindige almacht u maken kan. Aanmerk de moed van één van uw medekrijgsknechten, hoor zijn juichtaal: ‘Ten dage als ik zal vrezen, zal ik op U vertrouwen. In God zal ik Zijn woord prijzen; ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen; wat zou mij vlees doen? Dan zullen mijn vijanden achterwaarts keren, ten dage als ik roepen zal; dit weet ik, dat God met mij is. In God zal ik het woord prijzen; in de HEERE zal ik het woord prijzen. Ik vertrouw op God, ik zal niet vrezen; wat zou mij de mens doen?’ (Psalm 56:4-5,10-12). Davids vijanden zochten hem op te slokken, maar hij bemoedigde zich in de Heere zijn God. Hij gaf acht op Zijn bevelen. Hij overdacht het woord, dat tot hem gesproken was. Hij maakte er staat op. En hij vond stof om God te prijzen voor Zijn getrouwheid, want God vervulde het aan hem.
Dat woord behelsde in zich, een belofte, zowel als een bevel: Doe dit, en Ik zal met u zijn. De belofte wordt altijd bewaarheid aan hen, die het bevel in het geloof opvolgen. Het ene is onze Goddelijke lastbrief, om te strijden, de andere is onze aanmoediging om te strijden in zekere hoop van overwinning. Let, o mijn ziel, op de belofte, en twijfel niet aan haar vervulling: ‘Gij zult door gerechtigheid bevestigd worden; wees verre van verdrukking, want gij zult niet vrezen; en verre van verschrikking, want zij zal tot u niet naken. Zie, zij zullen zich zekerlijk vergaderen, doch niet uit Mij; wie zich tegen u vergaderen zal, die zal om uwentwil vallen. Zie, Ik heb de smid geschapen, die de kolen in het vuur opblaast en die het instrument voortbrengt tot zijn werk; ook heb Ik de verderver geschapen om te vernielen. Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong die in het gericht tegen u opstaat, zult gij verdoemen; dit is de erve der knechten des HEEREN, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de HEERE’ (Jesaja 54:14-17). Hier wordt gij vooraf gewaarschuwd van uw vijanden, zij zullen zich tegen u vergaderen. Doch de Heere is niet met hen. Hij is uw Beschermer en machtige Verlosser, en Hij zal om uwentwil alle tegenstand verijdelen. Hoe talrijk ook hun legerbenden mogen zijn, zij zullen vallen, welke krijgswapenen zij ook mogen bereiden, geen van die zal gelukken. Dit is het gewisse erfdeel van alle gelovigen. ‘Hun gerechtigheid en sterkte zijn uit Mij’, zegt de Heere, ‘Ik zal hun strijd strijden, en Ik zal hen nooit begeven of verlaten; Ik zal hen dagelijks de overwinning doen behalen. En zie, de dagen komen’, zegt de Heere, ‘dat ik het goede welke ik over hen gesproken heb, doen zal, Ik zal hen meer dan overwinnaars maken’.
Is dit, o mijn ziel, het onfeilbaar woord der belofte; heeft de Heere der legerscharen op Zich genomen, Zijn volk bij te staan; heeft Hij Zich verbonden, hen ten strijde aan te voeren door Zijn wijsheid, in de strijd hen te beschermen door Zijn macht, en hun de eeuwige overwinning te schenken, tot prijs van Zijn genade. O, welke krachtige drangredenen zijn dit, om uw hart en uw handen te sterken! Welke reden kunt gij

hebben om te vrezen, daar de Almachtige aan uw zijde is? De strijd is Zijne. Al komen er ganse heirlegers van vijanden tegen u op; indien gij slechts Zijn bevelen opvolgt, en op Zijn sterkte vertrouwt, dan is uw overwinning onfeilbaar zeker. Want dan zult gij hen bestrijden, krachtig zijnde in de Heere, en in de sterkte Zijner macht, en onoverwinnelijk zijn, wanneer gij aangedaan hebt 'de ganse wapenrusting van God'.

Deze wapenrusting heeft God beschikt ter beveiliging van Zijn krijgsknechten.
Hij doet ze hun aan, en behoudt hen er onder. Het is een ganse wapenrusting, een volkomen bedekking, van het hoofd tot de voeten. Hun God, Die ze voor hen beschikte, heeft door Zijn grote goedertierenheid hun het gebruik van elk harer delen bekend gemaakt. In het 6e hoofdstuk van de brief aan de Efeziërs, heeft de apostel die uitvoerig beschreven. Hij onderstelt, dat de onderscheiden stukken van de christelijke leer hun bekend zijn, en dat zij in hun wandel hun troost ondervonden hebben; en hij vermaant hen om ze in hun dagelijkse strijd ter beoefening te brengen. 'Voorts, mijn broeders', zegt hij, 'wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht'; want geen kracht, dan de Zijne, kan u staande houden. Vertrouw door het geloof op Zijn belofte, en steun op Zijn macht, 'aandoende de gehele wapenrusting van God', opdat gij, met kracht versterkt zijnde door de Geest in de inwendigen mens, in gedurige afhanging van de Heere mocht leven, in Zijn kracht strijden, en overwinnen tot Zijn eer. Tenzij gij dus steunt op Zijn woord en op Zijn arm, zult gij niet 'bestaan kunnen tegen de listige omleidingen des duivels; want wij hebben de strijd niet enkel tegen vlees en bloed, maar ook tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht. Daarom, neemt aan de gehele wapenrusting van God, opdat gij kunt wederstaan in de bozen dag', tegen de verenigde heirlegers van aarde en hel, 'en alles verricht hebbende, staande blijven', als overwinnaars op het slagveld, nadat gij uw vijanden er van verdreven hebt.
'Staat dan, uw lendenen omgord hebbende met de waarheid'. Dit is het eerste deel van de wapenrusting, namelijk, de zaligmakende kennis, welke de Heilige Geest mededeelt. Hij leidt de gelovigen in alle waarheid, die nodig is tot hun zaligheid. Gelijk de gordel van een krijgsman, om zijn lenden gebonden, de ganse wapenrusting verenigt, zo bindt de kennis der waarheid zoals ze in Jezus is, al de genadegaven tezamen. Zij behoort tot het wezen van elk van haar; zij is het licht in het verstand, om te ontdekken wat zij zijn, ten einde zij in het hart ontvangen worden in liefde, en opdat, in de gehoorzaamheid der waarheid, haar invloed werkt op het leven en de wandel. Wanneer een mens dus van God geleerd is, dan ziet hij, hoezeer hij nodig heeft 'het borstwapen der gerechtigheid', en hij trekt het aan, namelijk:
De toegerekende gerechtigheid van de Godmens. Het borstwapen diende, ter beveiliging van het hart, het edelste deel van het lichaam, en de oorsprong van het dierlijk leven. Zo is de gerechtigheid van Christus; zij is een volmaakte beschutting tegen al de slagen van de vijanden. Hij die haar op zijn borst draagt, gelovig ziende op het leven en de dood van Immánuël, is volkomen beveiligd tegen alle wapentuig. Al werd de kracht van al zijn wederpartijders in één arm verzameld, om hem één machtige slag toe te brengen, zijn borstwapen zou die ten enenmale afweren. De wapenrusting van God is onschendbaar. De krijgsknecht, met haar bekleed, kan niet omkomen, maar zal het eeuwige leven hebben. Daarom met dat ondoordringbaar borstwapen bedekt, mag hij de stoutste vijanden onder de ogen zien, en onbeschroomd

hen aantasten. Hij mag onverschrokken voorttreden, ‘de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie des vredes’.
‘Vrede met God’, door Jezus Christus, is een andere genadegave van de Geest, welke de inwendige mens met kracht versterkt. Al wie de waarheid van het Evangelie inziet, en het gelooft, zal God met hem bevredigd vinden, volmaakt met hem verzoend in Jezus; terwijl God, uit Vaderlijke liefde, alle dingen tot zijn beste wil besturen. In het gevoel hiervan, mag hij met heilige vrijmoedigheid heengaan; gelijk de krijgsknecht deed, met zijn scheenstukken gewapend; wanneer zijn voeten en benen daarmee bedekt waren, schroomde hij geen doornen of distelen, noch rotsige wegen of scherpe pennen. Op gelijke wijze doet de vrede die het Evangelie aanbrengt, de christen alle gevaren en moeilijkheden overtreffen. Hij zal voortgaan, steeds overwinnende, indien hij zijn scheenwapens behoudt. Indien hij de vrede bewaart met God, door Jezus Christus, zal hij zich door geen strijd, noch moeite, noch verzoeking laten stuiten of ophouden. Dan hij moet gedenken, dan tot elk stuk der wapenrusting, het geloof volsterkt vereist wordt.
De gordel deugt nergens toe, zonder het geloof der waarheid; het borstwapen kan hem niet beveiligen, zonder het geloof in de gerechtigheid van God onzen Zaligmaker; de scheenwapens zijn niet beter, dan of de voeten met een dun gaas bedekt waren, tenzij het Evangelie woord met geloof gemengd wordt. Daarom zegt de apostel: ‘Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen’.
Welke heerlijke dingen worden hier gesproken van het geloof, als een genadegift van de Heiligen Geest! Toen men nog gewoon was met boog en pijlen te vechten, kon de krijgsknecht, zolang hij zijn schild behield, veilig blijven. Zo kan ook de christen krijgsknecht, wanneer de vurige pijlen van de satan dicht om hem heen vliegen, die alle uitblussen door het geloof. Hij heeft veel brandbare stof binnen in zich, en één vonk zou hem in vlam zetten, indien hij geen schild had. Maar daarmee gewapend, en het tegen de pijlen des bozen wendende, mag hij met blijdschap het hoofd opsteken, want het is gedekt met de helm der zaligheid.
De genadegave hierdoor betekend, is de hoop; en zij wordt zeer gevoegelijk vergeleken bij een helm, welke een hoofdwapen was, en diende tot beveiliging van de zintuigen die in het hoofd geplaatst zijn. Zij wordt genoemd een helm der zaligheid, omdat ze altijd zaligt. Nooit kan deze helm verbroken worden. Geen van al de zintuigen van de geestelijke mens, kan in deze krijg verloren gaan; en daarom is het een hoop, die niet beschaamt. De hoop, met haar helm voorzien, vreest geen slagen. Zij kan met waarheid zeggen: Mij is bevolen sterk te zijn, en goeden moed te hebben, niet te vrezen noch mij te ontzetten; want de Heere mijn God is met mij, waar ik ook heen ga. Op dit bevel steunende, is de hoop, in oorlogen en strijden, vol van eer en onsterfelijkheid. Des Heeren bevelen, om voorwaarts te trekken, zijn de grond der hoop; en deze verschaft hem een wapen, hetwelk geen van zijn vijanden ooit weerstaan kan, namelijk:
Het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord.
De Heilige Schrift wordt een zwaard genoemd, een beledigend wapen en het is het enige dat de christen krijgsknecht voert; zijnde al de overigen verwerende wapenen omdat het krachtig is, wanneer de Geest er door werkt, om alle tegenstanders neer te vellen. De Heere Jezus, in strijd zijnde met de duivel, versloeg hem met dit zwaard. En de dappere schare van Zijn navolgers, die thans reeds gekroond zijn in de heerlijkheid, ‘overwonnen hem door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis’; zij hielden vast aan hun vertrouwen op het Woord, en daardoor, als door

een tweesnijdend zwaard, velden zij de oude draak, en behaalden de eeuwige overwinning op hem. Bestrijd hem, mijn ziel, met hetzelfde wapen. Houd het zwaard in de hand. Gij zult het tegen die listige vijand alle ogenblikken nodig hebben. Het Woord is het middel, om de duivel te overwinnen; en het is krachtig door God wanneer het in het geloof gehoord en gelezen, en in uw hart al biddende overdacht wordt. De beste krijgsknecht in 's Heeren leger, weet het best de noodwendigheid van het gebed. Niet alleen gelooft hij hetgeen God van Zijn wapenrusting getuigt, maar hij zoekt ook bij Hem hetgeen hij nodig heeft, om zulks dagelijks te ondervinden.
En daarom, wanneer hij Zijn wapenrusting aangedaan heeft, wendt hij zich in het gebed des geloofs tot de oversten Leidsman zijner zaligheid, om Zijn bevelen te vragen, en om moed; sterkte, overwinning, en alles wat hij behoeft, van Hem te ontvangen; 'met alle bidding en smeking biddende te allen tijde in de geest, en tot hetzelve wakende met alle gedurigheid'.

'O mijn God, leer mij dus bidden. Ik wens van U af te hangen, en mijn afhankelijkheid gedurig te erkennen; want ik gevoel dat ik zonder U niets doen kan. Hoewel Gij mij verkozen hebt tot een krijgsknecht, ontbreekt mij nochtans alle raad en sterkte ten oorlog. Mijn zondig hart bemint de rust; het zou de kroon wel begeren, maar wilde graag gespaard zijn van er wettiglijk om te strijden. Niets vind ik in mijzelf, dat mij geschikt zou maken om de bezwaren en moeilijkheden van de christelijke krijg door te staan. Al mijn vertrouwen is daarom op U, Jezus, mijn Heere en mijn God. Gij hebt mij tot de strijd geroepen; Gij moet er mij bekwaamheid toe schenken, mij in de strijd ondersteunen, en mij overwinnaar maken. Alles is van U. De ganse wapenrusting van God, welke ik ontvangen heb; de zaligmakende kennis, de gerechtigheid en de vrede, dat dierbaar geloof en die heerlijke hoop, dat onfeilbaar Woord, waarop Gij mij hebt leren vertrouwen; dit alles zijn geschenken van Uw genade en op U mijn Jezus, vertrouw ik geheel en al, om daarvan een behoorlijk gebruik te kunnen maken. Gij moet steeds mijn hoofd bedekken ten dage des strijds. Mijn ogen zijn op U geslagen, mijn hoop bepaalt zich tot U, van Wien al mijn heil komen moet. O HEERE der heirscharen, doe mij gedurig in deze eenvoudige afhankelijkheid van U leven, opdat ik Uw genadegaven mocht oefenen, in het voeren van Uw krijg, en opdat ik, wanneer het U behaagt mij dagelijks overwinning te geven, gewillig zij, om U alleen al de eer toe te brengen. O getrouwe God, Die altijd Uw beloften vervult, verleen mij Uw bijstand, en maak mij bekwaam om te volharden, totdat ik mijn loop met blijdschap volbreng, en na het voleindigen van mijn strijd, U eeuwig moge roemen en verheerlijken, voor de vrede die alle verstand te boven gaat. Verhoor mij gunstiglijk, om Uws Naams wil. Amen.

Is het alzo met u gelegen, zijn dit uw werkzaamheden, staat gij in des Heeren kracht, en steunt gij geheel op Zijn wapenrusting; overweeg dan, mijn ziel, hoe veilig gij zijt in alle strijd. Indien gij u ten strijde begevende, uw God aanroept, om met u te zijn, en u de overwinning te schenken; dan is de overwinning zeker. Gij kunt niet overwonnen worden, indien gij strijdt in het geloof, steunende op de bevelen van uw Veldheer, verwachtende Zijn beloofde hulp, en al biddend er naar uitziende, vertrouwende op de wapenrusting die Hij u heeft aangedaan. Is dit dan uw verwering? Bidt gij zonder ophouden; vangt gij de strijd aan en eindigt gij die met het gebed des geloofs? Gedankt zij Zijn heilige Naam, dat het enigermate alzo met u gesteld is! Ga voort in Zijn kracht, en vrees niet Zijn strijd te strijden, Die u tot een krijgsknecht verkozen heeft. Heb goeden moed en Hij zal uw hart versterken. Hoe vrijmoediger gij zijt in het

geloof, zoveel te sterker zult gij in de krijg wezen; want alles wat gij op Zijn bevel kloekmoedig onderneemt, zult gij in Zijn kracht gelukkig volbrengen. En waarom zou er enige twijfel bij u ontstaan? Hebt u vergeten, dat de grote en allesbeslissende strijd gestreden en gewonnen is? Immánuël verrees uit de doden, als de grote Overwinnaar voor Zijn volk. De almachtige Krijgsheld ging ten strijde tegen hun vijanden, en overwon al hun legerbenden. Hij zegepraalde over satan en wereld, over zonde en dood, en voerde de gevangenis gevangen. Gedenk, dat Hij u roept om in Zijn overwinning te delen, door het geloof deel te hebben aan Zijn buit, en de overwonnen vijanden dagelijks onder uw voeten te houden. Hij heeft hen tot Zijn voetbank gemaakt, en wil hen ook aan u onderwerpen. Dit is uw krijg. En wat Hebt u er van te vrezen? Wat kwaad kan een dood mens u doen? Al heeft hij een geladen geweer in de hand, hij kan het niet afschieten. Hij is niet in staat om een vinger te verroeren. Even zo weinig kan één van uw wederpartijders u ten onder brengen. Zolang gij blijft steunen op de volmaakte overwinning van Jezus, zult gij dagelijks met hem er in delen. En hoe eenvoudiger uw vertrouwen op Hem is, zoveel te groter overwinning zal Hij u geven, omdat Hij alsdan groter eer van u ontvangen zal. Hoe behoorde deze overweging, dat het tot Zijn eer is, dat gij de overwinning behaalt, uw moed te ontvonken! Uw Goddelijke Veldheer beveelt u, aan Zijn zijde te strijden. Hij heeft beloofd u bij te staan; Hij heeft u een ondoordringbare wapenrusting beschikt en Hij heeft in eigen Persoon al de vijanden die gij bestrijden moet, overwonnen; daarom eist Hij van u, dat gij, in gehoorzaamheid aan Zijn bevelen, en vertrouwende op Zijn beloften en op Zijn wapenrusting, Hem de ere toebrengt, door in Zijn kracht te overwinnen. O mijn ziel, vindt gij niet een vurige zucht in u, tot het bevorderen van de eer van uw Verlosser? Ligt u Zijn roem en lof niet zeer na aan het hart? Acht gij het niet een uitstekend voorrecht, iets te mogen toebrengen tot verhoging van Zijn Naam?

‘Ja Heere, Gij hebt mij gewillig gemaakt om U te verheerlijken. Gij zijt mijn wettige Koning, en ik wens U de schuldige eer te geven, door het gehoorzamen van Uw bevelen, door Uw strijd te strijden, en geheel te vertrouwen op Uw beloften. Ik wil niet twijfelen aan haar vervulling, noch enige vijand vrezen, tegen wien Gij mij gebiedt te strijden. Ik wil niet twijfelen aan Uw vermogen, om mij door de strijd heen te helpen, of mij de beloofde overwinning te geven. In dit geloof zet ik de krijg voort; en ik wens van al het voordeel wat ik behalen mag, U telkens de eer toe te brengen. Ik weet, dat de moed, die ik op het slagveld heb, niet van nature is, maar door genade. Zij ontstaat uit de bewustheid, dat ik met de gehele wapenrusting Gods bekleed ben, en dat de vijanden die ik bestrijd, Zijn vijanden zijn, zowel als de mijne; Zijn vijanden, die Hij voor mij overwon, en die Hij thans bezig is in mij te overwinnen; alles tot Zijn roem en eer. Hieruit o Heere, ontstaat mijn gewisse en zekere hoop op de overwinning. Ik grond die op Uw Woord. Ik strijd in het geloof. Ik steun op Uw volmaakte overwinning en deel thans daar in. Mijn dagelijkse overwinningen zijn slechts de vrucht en de uitwerking van de Uwe. O almachtige Jezus, geef mij genade, om al de eer U toe te kennen. Zij komt U billijk toe. Maak mij gewillig om ze U te geven, voor de overwinningen, voor mij en in mij behaald. O bewaar mij in Uw alvermogende kracht, door het geloof; totdat ik de goeden strijd gestreden en de prijs behaald heb. Vergun mij dit, o gezegende Koning der heiligen, tot Uw eeuwige roem en lof! Amen.

(12) De gelovige stapt voort, strijdende de goeden strijd des geloofs, en behaalt dagelijks de overwinning op de wereld.

De wereld betekent het zichtbaar samenstel der natuur; niet alleen de aarde, maar ook de tegenwoordige gesteldheid van het heelal, in zich bevattende bezielde en onbezielde wezens, levende en levenloze dingen. Deze alle waren in de beginne goed geschapen; maar door de zonde van de mens, en het rechtvaardig vonnis van God, zijn zij thans der ijdelheid onderworpen.
De wereld is een grote vijand geworden voor de gevallen mens, want zij biedt gedurig zijn zinnen iets aan, dat hem een verzoeking is tot zonde. Zij houdt hem van God terug door haar gevlei, belovende hem gelukkig te maken in haar genietingen. Zij zet hem die voor. Hij ziet en bemint. Hij offert gewillig zijn hart aan de wereld, en laat zich geheel door de invloed van haar hoop en vrees besturen.
Zolang de mens onschuldig was, verwekte ieder voorwerp enig geestelijk denkbeeld in hem, en hij werd daardoor opgeleid om de grote Schepper in Zijn werken te beschouwen en te aanbidden; maar na de val, verloor de mens dit gebruik der natuurlijke voorwerpen. Wanneer ze zijn zinnen aandeden, veroorzaakten zij geen overeenkomstige denkbeelden in zijn geest: alzo de mens vervreemd was van het leven Gods, door de onwetendheid die in hem was. Zijn verstand was verduisterd; hij kon de dingen die des Geestes Gods zijn niet inzien, ja hij kon die niet kennen, hij gebrek aan geestelijke onderscheiding. Dus beroofd zijnde van Gods beeld en gelijkenis, in kennis; geen wil hebbende dan de wil des vleses en zijn hart vijandig zijnde tegen God, zinkt hij neder tot de gemeenschap met het schepsel. Zijn verstand is geheel vleselijk. Zijn neigingen zijn aards. Hij bejaagt niets dan tijdelijke dingen. Zijn genoegen en vermaak is alleen in hetgeen de zinnen streelt. En in deze staat leeft hij een louter dierlijk leven, zonder God in de wereld.
Hij heeft, het is waar, een onsterfelijke ziel in zijn binnenste; doch die is geheel zedelijk bedorven. Ze is van God vervreemd, en heeft zo weinig gemeenschap met Hem van nature, als de duivel. De wet heeft haar ten dood veroordeeld; ‘De ziel die zondigt, die zal sterven’ (Ezechiël 18:4). En ze is alreeds geestelijk dood, zijnde zo onbekwaam om zichzelf levend te maken, als een dood lichaam. Daarom kan ze uit zichzelf tot geen ware kennis van God geraken, noch ware gemeenschap hebben met de Goddelijke dingen. Zolang de gevallen mens in die staat blijft, hebben de aardse en zinnelijke lusten het bestuur over hem; en al het licht in zijn verstand, en de begeerten van zijn hart, neigen hem alleen om haar tegenwoordige voldoening te zoeken. Uitwendige voorwerpen bieden zich hem aan; zij maken indruk op zijn zinnen, en werken somtijds zeer sterk op hem, hem drijvende en aanprikkelende tot het genot van enig ingebeeld goed. En zolang hij een onherboren mens blijft, hebben deze verzoekingen de overhand en houden hem van God af. Hij ziet God niet in de uitwendige voorwerpen. Hij bemint er God niet om. Hij geniet ze niet tot Gods eer, God is niet in al zijn gedachten.
Men heeft de mens een kleine wereld genoemd. Hij is zo wonderbaar gemaakt, dat de ganse schepping onder de waarneming van enigen van zijn zinnen valt. Zijn oog kan, door middel van het licht, de gedaante en oppervlakte van alle voorwerpen ontdekken. Het oor vangt alle klanken op. De neus wordt alle dampen en reuken gewaar. Het gehemelte smaakt allerlei spijzen en dranken. Alle vaste lichamen komen onder het zintuig van het gevoel, hetwelk in al de delen van het lichaam geplaatst is, tot nut en

bewaring van het geheel. Dus zijn alle voorwerpen in het heelal geschikt, om op enigen van de zintuigen te werken, en door de Schepper bestemd om enig geestelijk denkbeeld te verwekken. Dan dit gebruik is verloren door de val. De indruk, door uitwendige voorwerpen veroorzaakt, leidt de geest niet op tot God, noch verwekt aanbidding en verheerlijking, maar houdt veeleer het hart van Hem af, en verschaft een aanhoudende verzoeking, om de wereld en wereldse dingen te leven. Alles wat zich aan het oog, het oor, enz. opdoet, kan de boosheid opwekken en kwaad voortbrengen. En dit doet het inderdaad; volgens hetgeen de Schrift zegt: 'De gehele wereld', als van God afgevallen zijnde, 'ligt in het boze' (1 Johannes 5:19), en is in vijandschap tegen Hem. En daarom worden de gelovigen vermaand: 'Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen in de wereld is; zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem. Want al wat in de wereld is, namelijk de begeerlijkheid des vleses en de begeerlijkheid der ogen en de grootsheid des levens, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld' (1 Johannes 2:15-16). Let wel: Alles wat in de wereld is, is een middel om aan deze of die begeerlijkheid voedsel te geven. Daarom noemt ze de apostel: 'Deze tegenwoordige boze wereld' (Galaten 1:4); ter oorzaak van de zonde en van haar verzoekingen, waardoor zij de liefde tot haar in het hart aankweekt en het sluit voor de liefde des Vaders.

Hoe geducht en hoe belangrijk zijn deze uitspraken van Gods Woord! Tot welk een streng en nauwkeurig onderzoek verplichten ze u, mijn ziel! Toets en beproef er uzelf aan, en zie of gij verlost zijt van de liefde der wereld. Dit maakt een voornaam gedeelte van de verlossing uit, en het is één van de schitterendste juwelen in de kroon van de Verlosser. Hoe oneindig heerlijk is dit doel: 'Jezus Christus heeft Zichzelf gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld' (Galaten 1:3-4)! Zulk een verlossing is Gode waardig! Wij hadden gezondigd, door het liefhebben van deze tegenwoordige boze wereld; en Jezus kwam om ons te verlossen van onze zonden. De wereld heerste in ons hart en in onze wandel, en hield ons onder haar geweld; maar Jezus kwam, om ons van de liefde tot de wereld en van onze verslaafdheid aan haar, te verlossen. Driemaal zalig zij, voor wien Hij Zich dus overgaf! O mijn ziel; lees en bepeins de eeuwigdurende roem van die overwinning, en zie of gij er waarlijk een deelgenoot van zijt. Gods Zoon werd mens voor de Zijnen, en kwam als hun Goddelijke Borg, om hun vijanden te overwinnen, en onder dezen ook de wereld. Hij nam hun natuur aan, om Zich openlijk in strijd te begeven met de wereld en alle verzoekingen, waardoor zij Adam of zijn afstammelingen van God afgetrokken had, te overwinnen. Dus moest Hij de wereld overwinnen voor hen; en dan moest Hij, door Zijn Geest, haar overwinnen in hen. Hij begon de strijd in Zijn vroegste jeugd, en elk ogenblik van Zijn leven was Hij overwinnaar. De wereld heeft haar strikken voor alle ouderdom en staat; maar in geen van die werd Hij gevangen. Zijn handen waren rein. Zijn hart was zuiver. Nooit hief Hij Zijn ziel op tot ijdelheid.

Hij was in Zijn tederste kindsheid het heilig kind Jezus; en Hij nam toe in wijsheid en in gestalte. Twaalf jaren slechts bereikt hebbende, was Hij reeds wijzer dan Zijn leraars, want Hij zat in hun midden, hen horende en hen ondervragende; en allen die Hem hoorden, verwonderden zich over Zijn verstand en antwoorden. Zijn vermaak was in de wet des Heeren, en Hij overpeinsde Zijn wet dag en nacht. Hij beschouwde de dingen, zoals ze in Gods Woord beschreven worden: in hun ware aard. De wereld kon Hem niet bedriegen. Hij was verre verheven boven haar grootste aanlokselen, en Hij vreesde haar zwaarste bedreigingen niet. Bij het aanvaarden van Zijn openbare bediening, stond Hij een aller-hevigste strijd door en behaalde een eeuwige overwinning. De vorst dezer wereld kreeg verlof om alle voorwerpen, door welke de

begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens de mens verleid hadden, tegen Hem te beproeven. Zij werden de Heere Jezus voorgesteld in hun sierlijkste opschik. De schoonheid, het vermaak, de eer en de rijkdom van deze wereld werden in al hun bekoorlijkheden aan Zijn oog vertoond; doch geen van die allen maakte enige indruk op Hem. Zij verdonkerden Zijn verstand niet, noch hadden invloed op Zijn hart, noch verwekten in Hem enige zinnelijke begeerlijkheid. Hij verwierp alle verlokkende aanbiedingen; Hij weerstond alle vleiende liefkozingen.
Dus overwon Hij de wereld; doch niet voor Hemzelf. Zijn overwinning over haar verzoekingen, was voor Zijn volk. Hij rekende hun vijanden de Zijne. Hij streed hun strijd. Hij overwon, als een Koning voor Zijn onderdanen. En Hij geeft hun met Hem te delen in Zijn zegepraal, wanneer zij in Hem geloven. Want aldus moedigt Hij hen aan: 'Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen' (Johannes 16:33). De wereld is uw vijand. Zij hield u in slavernij, en gij kon uzelven niet vrij maken. Daarom ben Ik gekomen in uw natuur, God geopenbaard in het vlees, om de wereld voor u te overwinnen; en Ik heb een volkomen zegen behaald. Hoewel Ik u daarvan verzekering gedaan heb in uw geweten, en uw afgodische verkleefdheid aan de wereld u vergeven heb, wanneer gij in Mij vrede vond, nochtans zal de wereld uw vijand blijven. Omdat Ik u uit haar uitverkoren heb, daarom zal ze u haten. Mijn vrede zal aanleiding geven, dat gij in de wereld verdrukking hebt, en zal die zelfs vermeerderen. Dan, vrees echter niet. Gedenk, het is een overwonnen vijand. Tast haar aan in Mijn kracht, als deelgenoten van Mijn overwinning. Strijdt tegen haar, en beschouw haar als onder Mijn voeten gelegd, en Mij ter voetbank geworden. Zo menigmaal zij u verzoekt, steun dan volstrekt op Mijn behaalde zegen, en gij zult Mijn genade alvermogend vinden, om de wereld u te kruisigen, en u de wereld.

Hoe bemoedigend is deze taal! Welk een dapperheid moest ze in de christen krijgsknecht verwekken! Hoewel de wereld zijn vijand is, zij kan hem niet overwinnen, noch hem van de kroon ontzetten. De voorname veldslag is geleverd, de overwinning is behaald, en de Overwinnaar is reeds gekroond, in de naam en persoon van al de verlosten. Door het geloof geeft Hij hun aandeel in Zijn overwinning, gelijk geschreven is: 'Al wat uit God geboren is, overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof' (1 Johannes 5:4). Ieder mens die door Gods Geest wedergeboren is, heeft een nieuwe geestelijke en hemelse natuur, en heeft nieuwe zintuigen ontvangen, om werkzaam te zijn omtrent geestelijke zaken. Zijn vernieuwde vermogens zijn gevormd voor hemelse dingen, gelijk zijn lichamelijke zintuigen voor stoffelijke. Door het geloof ziet hij een betere wereld dan deze, en overziet haar schoonheden en heerlijkheden. Hij heeft oren, om het blij geluid der Evangeliegenade te horen en aan te nemen. Wanneer die Naam, welke kostelijk en dierbaar is boven alle namen, verkondigd wordt, dan is die hem een olie die uitgestort is; de liefelijke geur verkwikt zijn hart, en verlevendigt zijn geest. Dan smaakt hij dat de Heere goedertieren is, geniet een voorproef van Zijn hemelse liefde, en omhelst en geniet zo waarlijk de geestelijke zegeningen er van, als hij ooit enig stoffelijk ding aannam en genoot. Hij is van nieuws geschapen in Christus Jezus, niet slechts om die dingen te kennen, maar ook om ze te genieten, zo waarlijk thans door het geloof, als hij die eenmaal genieten zal door het gevoel. En hoe meer hij er van kent en geniet, zoveel te meer zal hij verlost worden van deze tegenwoordige boze wereld. Want 'dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof'. Door het geloof

aanschouwen wij de overwinning van Christus, en steunen er op; en hoe meer wij ons vertrouwen daarop vestigen, en er volkomen in berusten, zoveel te meer zullen wij aan haar vruchten gemeenschap hebben; wij zullen meer wijsheid ontvangen, om de ijdelheid der wereld in te zien, gelijk Christus; wij zullen meer genade ontvangen, om van de liefde tot haar verlost te worden; en meerder kracht, om haar verzoekingen te weerstaan. Dit zijn enige van de zalige uitwerkselen van die overwinning, welke Hij ons op aarde ter genieting achterliet, als onderpanden, dat wij eenmaal zijn zouden, hetgeen Hij is. Hij is meer dan Overwinnaar; dit zullen wij ook zijn, door Hem Die ons liefgehad heeft. Naarmate ons geloof aanwast, zullen wij meer met Hem delen, en meer zegepralen over de gunst en ongunst van de wereld.
Naardien dit de enige weg is om de wereld te overwinnen, zo is de vraag: mijn ziel overwint gij ze langs die weg, en steunt gij door het geloof op Jezus' overwinning? Verwacht gij van Hem de vergeving van uw vorige liefde tot de wereld, en alle nodige kracht, om de liefde tot haar in uw hart te kruisigen? Vertrouwt gij gedurig op Zijn overwinnende genade, om u dagelijks over al de verzoekingen van de wereld te doen zegepralen? Onderzoek uw strijd en zie of die gevoerd wordt overeenkomstig de regel van de Heilige Schrift, en met de beloofde voorspoed. Let op sommige van 's Heeren uitmuntendste krijgshelden. Beschouw de zegepraal van Mozes; en gedenk, dat de hand des Heeren niet verkort is. 'Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden; verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons' (Hebreeën 11:24-25). Hoe groot was dit geloof! Hoe groot Zijn overwinning! Het was een Goddelijke genadegave, en werd geoefend door een Goddelijke werking, het was krachtig door God. Door dat geloof zag Mozes de wezenlijkheid der hemelse dingen; daardoor smaakte hij hun zoetheid, genoot er de zalige vruchten van, en hoopte op een volmaakte en heerlijke onsterfelijkheid. De wereld bood hem haar grootste schatten en voorrechten, doch hij versmaadde die. Zijn oog bleef eenvoudig, en zijn hart kuis omtrent zijn God. De eer van de maagschap met Farao verachtte hij. Met Gods volk mishandeld te worden, verkoos hij boven de genieting der zonde. De smaad der mensen was hem welkom, wanneer die hem bejegende om het navolgen van Christus; en hij waardeerde die boven al de schatten van Egypte. Hij zag de ledigheid en ijdelheid van alle aardse genietingen in, en vertrapte die met de voeten, het oog gevestigd houdende op de vergelding des loons. Dus was Mozes der wereld gekruisigd. Welk een verheven karakter! Zulke helden ontmoet men niet in de jaarboeken van de ongewijde historie. Maar, Gode zij dank! in de gewijde geschiedenis vindt men een groot aantal vermeldt, die de voetstappen van Mozes geloof volgden. Ieder krijgsknecht van Jezus Christus is geroepen om krijg te voeren tegen de wereld; en ieder goed krijgsknecht is dagelijks overwinnaar. De wereld is altijd tegenwoordig, en heeft haar verzoekingen gereed om hem in zijn wandel te stremmen; doch hij ontmoet die, krachtig zijnde in de Heere en in de sterkte Zijner macht, en steunende op de ganse wapenrusting van God, waarmee hij bekleed is. En dan is de overwinning zeker.

Ten einde de Heere al de roem moge ontvangen, leert Hij hem gedurig al biddend strijden en strijdend bidden, op deze wijze: De wereld is mijn deel niet. Mijn geluk is niet gelegen in het beminnen en genieten van haar goederen. Het is een boze wereld, zij ligt in het boze, de satan heeft in haar zijn zetel en troon; en ze is tot vuur gedoemd. Gedankt zij God! Mijn ogen zijn geopend om een betere wereld te zien dan

deze; en derwaarts heb ik de reis ondernomen. Ik geloof dat het de wil en het voornemen was van de Drie-Enigen God, mij te verkiezen, om een erfgenaam van de toekomende wereld te zijn. Ere zij de Vader, voor Zijn vrijmachtige verkiezing en voor al de zegeningen Zijner liefde! Ere zij de zelf-wezige Zoon, voor Zijn volkomen en eeuwig volmaakte verlossing! Ere zij de eeuwigen Geest, aan Wien ik alles wat ik geloof van de verlossing des Zoons, en wat ik ondervonden heb van de liefde des Vaders, te danken heb! Op U, o God de Heilige Geest, stel ik al mijn vertrouwen, ter volvoering van het werk dat Gij begonnen hebt. Ik wens geleid te worden door Uw raad op elke stap van mijn wandel, en door U versterkt te worden, tot ieder gedeelte van mijn strijd. Houd mij op de rechte weg, en maak mij overwinnaar over al de vijanden die mijn voortgang daarop zoeken te hinderen, of mij daarvan zouden zoeken af te leiden; verlos mij inzonderheid van deze tegenwoordige boze wereld. Terwijl ik er slechts doorreis naar een betere, bewaar mijn hart van de liefde tot haar. O mijn God, geef mij de gemoedsgestalte van een vreemdeling, en de gezindheid van een reiziger. Doe mij leven als een bijwoner hier beneden, opdat het goede wat ik op mijn reis ontmoet, mij niet verlokt om hier mijn rust te zoeken, en het kwade dat mij bejegent, mij niet vervoert tot misnoegen of morren, alsof God mijn Vader niet was noch de hemel mijn vaderland.

"O Gij, Goddelijke Leraar, Heilige Geest, doe mij dagelijks de overwinning welke mijn Verlosser over de wereld behaald heeft, in al haar heerlijkheid beschouwen, opdat ik met Hem daarin moge delen; en maak mij bekwaam om voort te gaan overwinnende en opdat ik overwinne, in Zijn kracht en tot Zijn eer. Leer mij de wereld zo aan te merken, en zo te behandelen, als Hij deed, opdat ik de ijdelheid van haar aangeboden geluk beseffende, met een eenvoudig hart mijn Vader in Christus moge aanhangen, en verlost worden van de geest der wereld. Doe mij steeds mijn bestemde tijd inwachten, geheel los van de dingen die rondom mij zijn; en laat de hemelse en eeuwige dingen in hun wezenlijkheid en zaligheid gedurig aan mijn geloofsoog vertegenwoordigd zijn, opdat ik meer en meer mocht leven onder hun invloed, en van alle andere dingen meer losgemaakt wordt. Bewaar mijn hart o genaderijke God, dat het eenvoudig met U zij, terwijl ik mijn aardse bezigheden waarneem. Geef dat ik al mijn bekommernissen op U werp, gelovende dat Gij voor mij zorgt. O laat de wereld mij dagelijks gekruisigd worden, en ik de wereld, opdat, wanneer haar aanbiedingen met Uw liefde onbestaanbaar zijn, ik genade mocht hebben om die met verachting te verwerpen. Doe mij in deze heilige krijg gelukkig voortgaan, tot verheerlijking van Hem, Die mij er toe geroepen heeft. Verleen mij dit genadiglijk om Jezus' wil. Amen, Amen!"

DERTIENDE HOOFDSTUK

(13) De gelovige treedt voort, wederstaande en overwinnende de lagen en aanvallen des verzoekers.

De satan is een onvermoeid wederpartijder. Hij was wederspannig tegen de oppermachtige wil des Allerhoogsten in de hemel en werd uitgeworpen. Zodra de mens geschapen was, begon hij hem te verzoeken om tegen God op te staan; en het gelukte hem. Sinds de openbaring van het Goddelijk voornemen om zondaren te

verlossen, heeft hij zich steeds daartegen aangekant, en het met onmachtige woede bestreden. Zonder ophouden legt hij er zich op toe, om zondaren te verhinderen tot Jezus te komen; en wanneer zij tot Hem gekomen zijn, poogt hij hen steeds te beletten door het geloof uit Zijn volheid te leven. Aan de zijde van de satan, zijn overheden en machten, verenigde heirlegers en samengespannen legioenen van afvallige geesten; ontzaglijk voor de mens, uit aanmerking van hun grote menigte, en nog meer vanwege hun listigheid en loosheid. Zij hebben listen en lagen, en ondoorgrondelijke diepten van bedriegerijen, waarin zij zo zeer zijn afgericht, dat zij daarmee de ganse wereld verleiden. Hun moed is wanhopig; want zij waren dolzinnig genoeg om de wapenen op te vatten tegen de Almachtigen. Geen wonder daarom, dat zij onvermoeid zijn in hun aanvallen op de mens. Zij zijn onophoudelijk wakende, gereed, wanneer de ene verzoeking mislukt, om een andere voor te werpen. Hun vermogen is zeer groot; zij worden genoemd overheden en machten, oversten en vorsten, ja de god dezer eeuw, omdat zij naar hun welgevallen werken in de kinderen der ongehoorzaamheid, die zij in de ketenen van de zonde zo vast gekluisterd houden, dat geen menselijke arm in staat is die te verbreken. En het is de enigste vreugde die zij kennen, een helse vreugde, die rampzalige gevangenen in hun boeien geklonken houden, totdat zij hen binden met eeuwige ketenen der duisternis.

Deze zijn uw vijanden, o mijn ziel! Zij hadden u in hun opstand tegen God betrokken; en zij wenden onophoudelijk hun pogingen aan, om u een deelgenoot te maken van hun plagen. Zij hebben een vrije toegang tot uw bedorven natuur. Zij weten hoe zich te bedienen van de voorwerpen in de wereld, om uw zinnen aan te doen, en boze gedachten in u te verwekken. Zij hebben altijd vurige pijlen bij de hand, om op uw geloof te werpen, en rusten nacht noch dag, om uw vrede en uw zaligheid in Jezus aan te randen.

Loof de Heere, mijn ziel, en alles wat in mij is prijst Zijn heiligen Naam, dat Hij u wilde verlossen van die vijanden. De liefde des Vaders gaf Zijn Zoon over, om het Zaad der vrouw te worden, God in het vlees, voor Zijn volk. In hun natuur, moest Hij de slang de kop vermorzelen; haar list, haar venijn en al haar vermogen, zijn in haar kop; deze dan verbrijzeld zijnde, is ze afgemaakt. De strijd welke gestreden zou worden was aan Adam voorspeld, en de overwinning welke behaald zou worden, was hem beloofd; en door het geloof in de toekomstige Verlosser, overwon hij en al de verlosten onder het Oude Testament, de satan. In de volheid des tijds werd God in het vlees geopenbaard; Hij kwam om de werken des duivels te verbreken. De zonde is het grote werk des duivels, daardoor trok hij de mens van God af, en daardoor houdt hij de mens van God gescheiden. Immánuël begon de verbreking van de werken des duivels, door het aannemen van de menselijke natuur. Zijn mensheid was volmaakt heilig; zij had geen zonde, noch kon enige zonde hebben, omdat God in Christus was. Alles wat de wet kon eisen, werd door Zijn heilig leven volbracht. Hij gehoorzaamde al haar geboden, met onafgebroken en volmaakte gelijkvormigheid. En daar Hij mede-wezig en mede-eeuwig was met de Vader, zo was Zijn gehoorzaamheid Goddelijk, volstrekt volmaakt, en oneindig genoegzaam om voor eeuwig te rechtvaardigen. Hij werd verzocht, het is waar, doch Hij overwon alle verzoekingen. Hij verijdelde al de pogingen des satans, in zoverre, dat Hij op het laatste toneel van Zijn leven gekomen zijnde, zeggen kon: ‘De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets’ (Johannes 14:30). Hij kwam, en de grote strijd werd gestreden, welke voor eeuwig beslissen moest, of het Zaad der vrouw, dan het zaad der slang, als overwinnaar zou gekroond worden. De strijd begon in de hof van Gethsémané, en eindigde op de berg Golgotha. Alle kunstgrepen van de helse sluwheid werden toen beproefd; alle aanvallen van de

duivelse boosaardigheid werden te werk gesteld tegen de oversten Leidsman onzer zaligheid; doch Hij overwon die allen. Zo was het voorspeld: ‘Op de fellen leeuw en de adder zult gij treden, gij zult de jongen leeuw en de draak vertreden’ (Psalm 91:13). Hij trapte de slang op de kop, en vermorzelde die; doch ten zelfde tijd beet de slang Hem in de verzenen. De versen, of hiel, betekent Zijn lager deel, Zijn lichaam; dit viel in de strijd; doch hij voltooide Zijn overwinning, door het afleggen van Zijn leven. De apostel Paulus spreekt van het kruis, waaraan Hij bloedde en stierf, als het grote toneel van Zijn strijd, en waaraan hangende, Hij overwon, en voor eeuwig zegepraalde over de machten der hel. ‘De overheden en machten uitgetogen’, haar ganse wapenrusting waarop zij vertrouwden haar ontroofd hebbende, ‘heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en door het kruis over haar getriomfeerd’ (Kolossenzen 2:15); leidende haar als gevangen in ketenen, terwijl ze wel weerspannelingen bleven, maar onmachtig om de Goddelijken Verlosser in het allerminst van de eer Zijner overwinning te ontzetten. Dus overwon Hij stervende, de dood, en ‘deed teniet dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel’ (Hebreeën 2:14). O gezegende en almachtige Jezus, eeuwige lof en dank zij U toegebracht, voor deze heerlijke overwinning! De satan is nu een overwonnen vijand. Hij ligt onder Uw voeten, o zalig en verheerlijkt Hoofd der verlosten! Gij hebt voor hen en in hun plaats al de lagen en aanvallen van de duivel verijdeld. Hij moge hen verzoeken, maar hij kan hen niet overwinnen. Hij heeft geen recht om hen te beschuldigen, daar Gij een eeuwige gerechtigheid hebt aangebracht, Hij heeft geen macht om hen te kwellen, verder dan Gij hem zulks wilt toelaten. Hij kan hen uit Uw hand niet rukken, zij zijn U dierbaar, en Gij bewaart hen als Uw oogappel. Geloofd zij Uw Naam! Gij zult eerlang hen buiten het bereik van zijn verzoekingen stellen, en hun een eeuwige en oneindig volkomen Zaligmaker zijn.
In dit geloof, wordt gij geroepen o mijn ziel, om tegen de oude slang de wapenen op te vatten. Gij moet haar bestrijden, onder de banier van Jezus, een naam, welke de duivel en zijn engelen verschrikkelijk is. Vertrouwende op de overwinning, door Jezus voor u behaald, en op de kracht welke Jezus in u werkt, moet gij dagelijks Hem roem en eer toebrengen. Hoe veilig, hoe zalig is zulk een strijd! De wijsheid van uw God en Zaligmaker zal u de lagen van de satan doen ontdekken. Vertrouw daarop o mijn ziel. Verlaat u eenvoudig op Zijn bestuur; en hoewel de satan arglistig en loos is; hoewel hij diepten van bedrog, en talloze ontwerpen heeft, gij zult echter niet onkundig zijn van zijn aanslagen. Uw alwetende Verlosser zal al zijn ondernemingen verijdelen, en de raad van die Achitófel tot zotheid maken. En valt hij u aan als een brullende leeuw, vrees hem niet. Uw Verlosser is sterk. Hij heeft de slang de kop verpletterd; weersta haar in het geloof, en gij zult haar desgelijks de kop verpletteren. Leun op Jezus’ arm; vertrouw op Zijn beloofde sterkte; volg Zijn bevelen op, en gij zult dagelijks de satan onder uw voeten vertreden.

Maar gedenk bovenal, dat gij hem alleenlijk overwinnen kunt door het geloof, door het geloof in de overwinning van Jezus en gebouwd op uw geloof in het woord van Jezus. Want aldus getuigt de Schrift, aangaande hen, die thans als overwinnaars voor de troon zijn: ‘Zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis’ (Openbaring 12:11). Zij overwonnen hem, vertrouwende op Jezus’ verzoenend bloed, en door staat te maken op hetgeen het Woord getuigt, van Zijn algenoegzaamheid om volkomenlijk te verlossen; en zij behaalden de beloofde overwinning. Op gelijke wijze spoort de apostel Petrus de gelovigen aan, tot matigheid in het gebruik van alle aardse genietingen, en tot gedurige waakzaamheid

tegen hun vijanden, opdat zij dagelijks mochten overwinnen. ‘Wees nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende wien hij zou mogen verslinden; denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof’ (1 Petrus 5:8-9). Dit brengt de overwinning aan. De gelovige wederstaat de duivel, en verzet zich standvastig tegen hem in de kracht van Christus. Deze kracht is alvermogend; en daarom behaalt het geloof, op haar steunende, onfeilbaar de overwinning. De duivel mag zijn pijlen dicht en snel doen vliegen; het schild des geloofs is er tegen bestand. Het is krachtig door God, om die allen uit te blussen, zodat het vuur der verzoeking de ziel niet zal doen ontvlammen. Hoe dierbaar zijn die uitspraken van Gods Woord! Hoe bemoedigend voor de christen krijgsknecht! Zij beloven hem alles, wat hij nodig heeft om te strijden en te overwinnen. Waarom zou u dan twijfelen o mijn ziel, aan de beloofde zegeningen? Schep moed. Strijd onder de banier van Jezus. Houd u dicht onder Zijn veldteken. Volg stipt Zijn bevelen op; en Hij zal haast de satan onder uw voeten verpletteren, en gij zult eeuwig meer dan overwinnaar over hem zijn.

Wanneer gij uw strijd tegen de satan in dit licht beschouwt, o mijn ziel, wat is er dan in, wat uw voortgang op de weg naar de hemel zou verhinderen? Gij wordt, het is waar, geroepen om hem te bestrijden; doch het is in des Heeren kracht, en als een deelgenoot van Zijn overwinning. Hij heeft al uw vijanden voor de Zijnen verklaard. Hij heeft uw strijd gestreden. Zijn overwinning is de uwe. Gij mocht daarom, vóór het aangaan van de strijd, reeds een zegezang aanheffen. Gij strijdt niet om de vergeving van uw zonden te verkrijgen, of uzelf rechtvaardig te maken, maar om uw wederpartijder, die u tot de zonde zoekt te verleiden, en indien hij kon, u van uw gerechtigheid zou beroven, tegenstand te bieden. Hij haat u omdat Christus u bemint. Doch zijn haat is vergeefs. Uw Zaligmaker heeft hem voor u overwonnen en Hij wil hem door het geloof in u overwinnen; want gij wordt door Zijn almachtige kracht bewaard. Hierop vertrouwende, zo ga voort, sterk zijnde in de Heere. Zolang gij leeft in gemeenschap met Hem, zal uw strijd voorspoedig wezen. Indien gij acht geeft op Zijn woord en Zijn bevelen opvolgt, zal Hij uw hart bemoedigen en uw handen sterken, door deze en soortgelijke beloften: Ik heb u tot een krijgsknecht verkozen, en Ik zend u uit om al de vijanden van uw vrede te bestrijden. Doch gij gaat niet tot deze krijg, om daarin te dienen op eigen bezoldiging, noch om te strijden met een onzekere uitkomst. Ik heb alles beschikt wat u nodig is om de strijd uit te houden, en als overwinnaar weder te keren. Deze heilige krijg zal u veel voordeel aanbrengen. Hij zal een middel zijn, om bestendig gemeenschap met Mij te oefenen. Gij zult u in de noodzakelijkheid bevinden, om tot Mij te komen om moed, om bevelen, om sterkte; en door het geloof zult gij gevoelig ondervinden dat Ik u nabij en aan uw zijde ben. Alleenlijk vertrouw op Mij, en gij zult gewaar worden, dat Ik Mijn beloften van hulp en overwinning getrouwelijk vervul. Ga dan heen tot uw dagelijkse strijd, en zie de satan moedig onder de ogen. Vrees hem in het minste niet; want daardoor zou u tonen te twijfelen, dat Ik hem onder Mijn voeten heb, en hem haast onder uw voeten zal leggen. Geef hem geen plaats, zelfs niet voor één ogenblik; maar weersta hem en volhard in hem te weerstaan, standvastig zijnde in het geloof en in het gebed, vertrouwende op Mijn toezegging en op Mijn hulp. Wees nuchter en waak. Weersta dus de duivel en gij zult hem gewis overwinnen. En eenmaal overwonnen hebbende, ga voort met strijden. Houd in de strijd het oog op Mij geslagen om overwinning; en die behaald hebbende, verwacht een nieuwe aanval, en zie steeds op Mij, om overwinning. Ga dus voort overwinnende en opdat gij overwint. Uw kroon heb Ik in bewaring; en

zo zeker als Ik die op het hoofd heb, zal ze ook op uw hoofd zijn. Gij zult eerlang met Mij zitten op Mijn troon als gekroond overwinnaar tot in eeuwigheid.

‘Roem en dank zij U, mijn dierbare Jezus! voor deze getrouwe beloften, waarop Gij mij hebt doen hopen! En nu, Heere, laat het goede dat Gij over Uw dienaar gesproken hebt, bevestigd worden, en doe zoals Gij gezegd hebt. Gij hebt in mijn hart gegeven, te begeren een goed krijgsknecht te zijn en Uw strijd te strijden tegen al de vijanden van Uw kroon en waardigheid. O grote Leidsman van mijn zaligheid, wapen mij tot mijn dagelijkse strijd tegen de satan. Hij is mij te listig; o mijn God, leer mij zijn listen kennen. Hij is mij te machtig; maar het Vrouwenzaad heeft hem de kop vermorzeld. Ja, almachtige Jezus! Gij hebt de duivel overwonnen en zijn werken verbroken. Ik geloof in Uw overwinning. O, laat mij delen in haar vruchten, en U dagelijks, door mijn overwinningen, roem en eer toebrengen. Maak mij sterk in de genade die in Christus Jezus is, opdat ik de satan niet vrees. Zend mij tegen hem uit, bekleed met Uw onverwinnelijke wapenrusting. Sterk mij, o mijn God, opdat ik door de langdurigheid of hevigheid van de strijd niet bezwijk, maar maak mij bekwaam om volstandig te blijven, totdat Gij mij van de strijd aflost. Dus wens ik, in gedurige afhankelijkheid van U, de goeden strijd des geloofs te strijden, gemeenschap met U oefenende in elke aanval, steeds meer mijn behoefte lerende kennen, en meer dankbaar aan U zijnde voor elke onderstand. O mijn Jezus, mijn dierbare en liefderijke Verlosser! Vermeerder mijn gemeenschap met U. Ik wens de goede strijd te strijden, en alles wat ik daartoe nodig heb, is van U. Uit Uw volheid verwacht ik het; en als ik het ontvang, wens ik het tot Uw eer te gebruiken. Hoor mij, o Heere, en verhoor mij, om Uws Naams wil! Amen, Amen.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

(14) De gelovige, door Gods kracht bewaard, volhardt in zijn heilige wandel en zegenrijke strijd.

Nadat de gelovige reeds een grote voortgang gemaakt heeft in zijn wandel, en zeer gelukkig geweest is in zijn strijd, is hij echter niet buiten het bereik van alle verzoeking. Hij staat nog bloot, om in de weg van zijn plicht belemmerd te worden. Zijn vijanden kunnen hem door de één of andere list verrassen, of enig voordeel op hem behalen door openbaar geweld. Dit alles overwegende, gelijk het hem in zijn dagelijkse ondervinding tevoren komt, kunnen deze of dergelijke gedachten soms in hem oprijzen: Ik ben bevreesd, dat mijn godsdienstigheid ten laatste op niets zal uitkomen, en ik verwerpelijk zal bevonden worden. Ik vind zovele verdorvenheden werkende in mijn plichtbetrachtingen, en mijn hart is zo gereed, in elke strijd, om tegen de Heere op te staan en van Hem af te keren, dat ik niet nalaten kan, bekommerd te zijn over mijn eindelijke staat. Hoe kan ik, zo gans machteloos, het op de duur uithouden, tegen zoveel weerstand als mij van binnen en van buiten ontmoet? Wat betekent mijn voornemen om vooruit te gaan, of te strijden om een onzekere kroon? Mij dunkt, ik win geen grond. Mijn vleselijke eigenwil plaagt mij, en ik bemin de rust en het gemak, zozeer als ooit. Mijn verdorvenheden schijnen zo menigvuldig, en mijn vijanden zo sterk, als zij immer geweest zijn. Ik vrees dat ik nog eenmaal door hun handen zal omkomen! Mijn hart bezwijkt op die gedachte! De moed ontzinkt mij! Ik ellendig mens! Waarheen, of tot wie zal ik mij wenden om kracht, ten einde in staat te zijn, om tot het einde toe te volharden?

Geen gelovige is volstrekt vrij van zulke aanvallen; en er zijn tijden, welke die zeer begunstigen. Wanneer zijn gemoed bezwaard is door menigerlei verzoekingen, en hij op een wettische wijze er over redeneert; wanneer hij onder verberging van Gods aanschijn, of in een tijd van verlating is; wanneer hij in enige zware zonde, misschien zijn oude meest nabij-liggende verdorvenheid gevallen is, en haar schuld op zijn geweten rust, en het Goddelijke ongenoegen tegen hem ontstoken is; dan vinden zulke gedachten geredelijk toegang, en gekoesterd wordende, kunnen zij de gelovige grotelijks benauwen. Want zij vallen rechtstreeks aan op zijn geloof, en tasten de wezenlijke gronden van zijn hoop aan. Naarmate deze genadegaven verzwakt worden, vertraagt zijn voortgang; en wanneer het ongeloof de overhand neemt, wordt zijn wandel op de hemelweg gestuit.

Geloofd zij de Heere, de God van Israël, Die ruime voorziening gemaakt heeft, tot het overwinnen van deze verzoeking! De grondbeginselen tevoren behandeld, moeten thans in beoefening gebracht worden. Hier is een nieuwe gelegenheid, om haar kracht en invloed te beproeven, en te doen blijken, dat ook in deze benauwende omstandigheden, de Vader, Zijn kinderen goede grond gegeven heeft, om op Zijn onveranderlijke liefde te vertrouwen. Hij heeft hun geopenbaard de onveranderlijkheid van Zijn raad en van Zijn eed, opdat zij, tot Jezus de toevlucht genomen hebbende, hun harten mogen opbeuren, en zeggen: Ik vreesde dat ik zou afvallen, doch het was zonder reden; want er zijn nog twee onveranderlijke dingen, waarop ik staat mag maken; hoewel, ten aanzien van mijn zinnen en mijn gevoel, alle dingen tegen mij schijnen; God heeft echter beloofd, dat Hij mij niet begeven noch verlaten zal. O! dat ik Zijn belofte eer mocht geven, en zonder twijfeling steun op Zijn trouw en macht, om die te vervullen!

Overweeg dan, o mijn ziel, de grondbeginselen van de leer van Christus; bepeins die met aandacht. Gij ziet, welk een invloed zij hebben op elke stap van uw wandel, en hoe krachtig zij zijn door God, om u door al uw bezwaren heen te helpen. O! bedenk dan het hoogst vrije en de volstrekte genoegzaamheid van de verlossing die in Christus Jezus is. Lees en merk op de verbond-schriften en zekerheden, welke een getrouw God u gegeven heeft, om daar in te berusten en niet te vrezen. Men vereert die allermeest, wanneer men ze ook dan gelooft, als de gevoelige blijkbaarheid allergeringst is; want dit is het sterkste geloof. Indien gij op Zijn enkel woord kunt geloven, en dit is een zeer goede waarborg, dan zal uw voet vast staan op een rots, en uw treden zullen wel gevestigd zijn. En opdat gij dit in de felste beproevingen zoudt geloven, zo bericht God u, dat uw volharding in de genade niet afhangt van uzelf. 'Gij staat door het geloof' (Romeinen 11:20); en het geloof moet u wijzen op hetgeen God voor u gedaan heeft, en beloofd heeft voor u te doen. Hij wil dat gij het vertrouwen van uw hart zet op Zijn beproefd Woord, hetwelk een nimmer feilende grondslag is; en indien gij al uw hoop van volharding daarop vestigt, het zou uw vrees verdrijven, en uw hart gerust stellen. Gij zoudt dan zien, dat God u niet aan uzelf overgelaten heeft om te staan of te vallen, maar Zich verbonden heeft om u nooit te begeven of te verlaten. Hij heeft verklaard, dat Hij nooit van achter u zal afkeren om u wel te doen, dat Hij Zijn vreze in uw hart zal geven, en dat gij van Hem niet zult afwijken. Beschouw uw geval in dit troostelijk licht; en terwijl gij overweegt de veiligheid van uw volharding, als in de Schrift geopenbaard, ten grond van uw geloof, mocht dan elke belofte u opleiden om meer te vertrouwen op God, en minder te vertrouwen op uzelf; en dan zal de strik die voor u gespannen was, verbroken worden, en gij zult gered zijn. Maar wacht er u zorgvuldig voor, om uw gevoelens in de Schrift te brengen, en haar te dwingen om dien overeenkomstig te spreken. Hoed u voor die algemene misslag; en hoed u voor menselijke leerstelsels. Geef geen gezag aan mensen of namen. Let eenvoudig op de Goddelijke beloften, aangaande uw volharding. Uw tegenwoordige beproeving heeft u doen zien, dat gij op uw eigen getrouwheid geen staat kunt maken. Dit is daarom de gepaste tijd, om bevindelijk Gods getrouwheid te leren kennen, en uw geloof omtrent hiervan te versterken, door bewijsredenen uit de Schrift ontleend. De volgende kunnen daar toe dienstig wezen.

Eerst, *de aard van het Goddelijk verdrag; dat niet alleen de wil is van de drie Personen in de Godheid, maar ook Hun overeenstemming gestaafd door een eed, aangaande de erfgenamen der belofte.*
De Vader beminde hen, als Zijn kinderen, met een vrijwillige, eeuwige liefde; Hij verkoos hen en gaf hen aan Zijn Zoon; Hij verbond Zich, om hen in Zijn kracht te bewaren door het geloof tot de zaligheid. De Zoon nam hen aan, en schreef al hun namen in Zijn boek; geen één van hen kan daarom verloren gaan. Hij nam op Zich mens te worden en te leven en te sterven voor hen; uit de doden op te staan, ten hemel te varen, en voor hen te bidden. En thans zit Hij als Middelaar en Koning op de troon, totdat ze allen tot één toe, ter heerlijkheid zullen ingeleid zijn. De Heilige Geest nam in dat verdrag op Zich, de oogmerken van 's Vaders liefde ter uitvoering te brengen, en de weldaden van de verlossing des Zoons toe te passen. Hij verbond Zich, om de harten van de erfgenamen der belofte levend te maken, hen krachtdadig te roepen, hen te leiden, te sterken, te heiligen en te vertroosten; ja Hij heeft op Zich genomen, hen niet te verlaten, totdat de laatste der uitverkorenen zal toegebracht zijn. Daarom wordt Hij gezegd, eeuwig bij hen te blijven.

In dat verdrag hebben de drie Personen in de eeuwige Godheid de belangen van elke erfgenaam der belofte op Zich genomen, en Zich verbonden, om alles voor hen, en alles in hen te doen; te zorgen voor de middelen en voor het einde; zodat geen één van hen verloren kan gaan. Want de Godheid stelt een bijzondere eer, in getrouw te zijn aan het verbond. 'Ik ben Jehovah, uw Elohim, Die het verbond houd. Ik zal eeuwig gedenken aan Mijn verbond. Mijn verbond zal ik niet verbreken, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal ik niet veranderen' (Psalm 89:35). Welk een sterke vertroosting ligt er in deze woorden! Bepeins die, o mijn ziel, opdat daardoor uw geloof bevestigd wordt, en ze u nut mogen doen, gelijk een heilzame artsenij.
Gij zijt bekommerd dat gij af zult vallen, maar de drie Goddelijke Personen hebben op Zich genomen u staande te houden; en de verbintenissen van hun verdrag, moeten u ten grond verstrekken, om te geloven dat zij volbrengen zullen hetgeen Zij beloofd hebben. Merk op en bewonder Gods goedheid. Zie, hoe Hij uw twijfelingen tegemoet komt, en uw tegenbedenkingen beantwoordt. 'De eed tot bevestiging, is bij de mensen een einde van alle tegenspreking. Waarin God, willende de erfgenamen der beloftenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, is met een eed daar tussen gekomen; opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, een sterke vertroosting zouden hebben, wij namelijk, die de toevlucht genomen hebben tot Jezus' (Hebreeën 6:16-18). Uw geloof moet aan deze belofte beantwoorden en gerust vertrouwen, zover als de grond welke zij u geeft, zich uitstrekt. Maar deze belofte geeft u genoegzame grond, om te besluiten, dat uw staat voor God onveranderlijk is, en dat Hij bepaald heeft dat gij niet zult afvallen noch verloren gaan.

Merk tot dat einde op:
Ten tweede, *Gods oogmerk in het verbond.*
Hij kende uw gestel, uw zwakheden en uw verzoekingen; en daarom beschikte Hij het verbond, en beloofde de goederen er van onder een eed, om uwentwil, ten einde alle tegenspraak in uw geweten te doen ophouden, en u een sterke vertroosting te geven. Dit was Zijn mening en wil. Hij openbaarde die voor u, om uw hart in het geloof vast te zetten, en u grote vertroosting toe te dienen. Overweeg aandachtig al deze bijzonderheden; en zeg dan, wat er meer had kunnen gedaan worden, om u van uw gewisse volharding te verzekeren.
Maar gij denkt: 'Zulke beproevingen als de mijne, zijn ongewoon, en wellicht is daarvoor in het verbond geen voorziening gemaakt; daarom zou het de Goddelijke trouw niet te kort doen, indien ik afviel'. Dan hoe zou dit mogelijk zijn, daar het eeuwig verbond in alles wel geordineerd, en aan Gods zijde volstrekt zeker is? Niets dat u betreft, is daarin onbepaald gelaten; geen haar van uw hoofd zelfs is vergeten; uw beproevingen zijn allen bestemd en vastgesteld, alsook het doel wat er door bereikt zal worden.
Misschien zijt gij, uit het klaar bewijs van het Goddelijk Getuigenis, overreed van het Goddelijk verbond, om de erfgenamen der belofte te zaligen, en dat God hen zeker zal bewaren, zodat geen van hen zal verloren gaan; maar gij vreest dat gij niet in het verbond zijt, noch een erfgenaam der belofte. Doch vanwaar ontstaat uw vrees? Uit de Heilige Schriften? Nee; de ganse Schrift is voor u. Hebt u niet, als een arm zondaar, tot Jezus de toevlucht genomen? Hebt u niet Zijn Goddelijke natuur, en Zijn algenoegzaam verlossingswerk erkend? En hoewel gij thans in verzoeking zijt tot twijfeling; blijft er echter niet nog enig geloof in u over, hetwelk het ongeloof bestrijdt? Dit zijn verbondszegeningen. O zie dan op tot Jezus, waarom niet tot uw

Jezus? Dan hoe het zij; zie tot Hem op; blijf op Hem wachten; en Hij zal u stof geven om beschaamd te zijn over uw twijfelingen en bekommernissen.
'Maar de Heere verbergt Zich van mij; en daarom vrees ik, geen voorwerp van Zijn gunst te wezen'. Deze bedenking wordt in de handvest der genade beantwoord: 'Ik zal van achter hen niet afkeren, opdat Ik hun weldoe' (Jeremía 32:40). God heeft Zijn aangezicht verborgen, en gij zijt verschrikt. Deze verschrikking is heilzaam. Zij moet u aanzetten tot onderzoek naar de reden, waarom God Zich verbergt. Zij moet u verootmoedigen, en uw geloof werkzaam maken omtrent de volgende of soortgelijke Schriftuurplaatsen: 'Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg hen, Ik verborg Mij en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg huns harten. Ik zie hun wegen en Ik zal hen genezen, en Ik zal hen geleiden en hun vertroostingen wedergeven, namelijk aan hun treurigen' (Jesaja 57:17-18). Hoewel Hij Zich verborg, beminde Hij nochtans Zijn volk, hoewel Hij hen sloeg, het was een Vaderlijke kastijding.
Dan gij zegt: 'Ik vrees dat God niet slechts Zijn aangezicht verbergt, maar dat Hij mij geheel verlaten heeft'. Het kan zijn, dat Hij u verlaat, of van u geweken is, ten aanzien van het gevoel en de gewaarwording; maar niet ten aanzien van Zijn voornemen, dit verandert nooit. Hoor, hoe Hij tot u spreekt, om uw twijfelingen te doen ophouden: 'Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de HEERE, uw Verlosser' (Jesaja 54:7-8). Hoe genadig is uw God! Welk een oneindige goedheid, dat Hij u zulke beloften geeft, zo zeer gepast naar de beproevingen van uw geloof, zo geschikt om u er onder staande te houden, en er u uit te redden! Lees en herlees met aandacht deze beloften. En mocht elke lezing er van de wolk van het ongeloof meer doen verdwijnen, totdat uw ziel geheel opgeklaard en verlevendigd wordt door het licht van Gods gunstig aanschijn!

Maar misschien zijt gij in nog erger toestand, ten aanzien van uw gewaarwording of begrip. Gij zegt: 'God is tegen mij vergramd, en dat rechtvaardig; Hij heeft mij verworpen, en ik heb generlei gunst meer van Zijn hand te wachten. Voorheen ja, dacht ik dat Hij mij liefhad; maar ik ben in een grote zonde gevallen; een oude, mij zeer nabij-liggende zonde; mijn geweten beschuldigt mij, dat ik haar tegen licht en overtuiging begaan heb; het is een vuile, zwarte vlek, hoedanige aan geen van Gods kinderen bespeurd wordt'.
Gij zijt gevallen; maar wilt gij blijven liggen en niet weder opstaan? Gij ligt onder schuld; maar wilt gij die verzwaren en zonde tot zonde toedoen? Vergroot vrij het onverantwoordelijke en snode van uw val, zoveel gij wilt; gij kunt er niet recht over verootmoedigd worden, dan door weder te keren tot God, en te vertrouwen op de overvloedige verlossing die in Christus Jezus is. Dan zal uw hart week worden en in liefde smelten; de vrije genade zal haar schuldige eer ontvangen; en gij zult, hetgeen de Schrift aangaande uw geval zegt, in Zijn Goddelijke waarheid en majesteit inzien. Gij zult uzelven juist bevinden, zoals Gods Woord u beschrijft: een zondig en gans bedorven schepsel, in wien, dat is in uw vlees, geen goed woont; zo dat er geen zonde is, waartoe gij niet, door de kracht der verzoeking, zoudt kunnen vervallen. Zolang gij in het lichaam zijt, begeert het vlees tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees. Gij mocht vallen in deze strijd, maar het verbond geeft u de verzekering dat gij niet zult omkomen. Abraham, de vader der gelovigen viel; de vriend van God viel in dezelfde zonde meer dan eenmaal. Mozes viel. Zo ook David. Petrus, hoezeer ook

gewaarschuwd, viel; desgelijks al de apostelen. Nochtans waren zij gelovigen; en zij werden uit de strik des duivels gered. Want in welke zonde gij ook mocht gevallen zijn, zij kan vergeven worden, gelijk de hunne vergeven werd. 'Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonden' (1 Johannes 1:7). In dat bloed is een oneindige kracht, om alle smetten en onreinheid af te wassen; het is een openbare fontein; zij staat open voor dagelijks gebruik, opdat gelovigen zich daarin mogen wassen, en rein zijn; ze is altijd, in alle mogelijke ogenblikken, krachtdadig; dat bloed reinigt, in de tegenwoordige tijd, nu, zolang het heden genoemd wordt; want Christus behoeft niets meer te lijden, om de zonde weg te nemen. Hij heeft die geheel teniet gedaan, door de opoffering van Zichzelf. De Vader heeft dat Offer aangenomen, en verkondigt nu een vrijgunstige vergeving van alle zonden en overtredingen, waarvoor verzoening gedaan is. 'Ik zal', zegt de Heere, 'hun ongerechtigheden genadig zijn, en aan hun zonden en overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken' (Hebreeën 8:12). Waarom verwerpt gij de troost, die deze Goddelijke uitspraak u oplevert? Deze belofte is juist gepast naar uw tegenwoordige bekommernis en ze is het geneesmiddel er tegen. Gij zijt in ongerechtigheid gevallen; God zegt: 'Ik zal dezelve genadig zijn'. Gij zijt gevallen in zonde van overtreding; Hij zegt: 'Ik zal aan dezelve geenszins meer gedenken'. Gij mocht aan uw val gedenken; maar laat het zijn, om door het geloof er uit op te staan. Die val moet u leren, hoezeer gij het bloed des Lams nodig hebt; hij moet u aanzetten, om u opnieuw daarmee te laten besprengen, tot bevrediging van uw geweten, en om heilig en veilig onder de bescherming van dat bloed te leven. Maak op die wijze er gebruik van, tegen uw val; en gij zult de rechte boetvaardigheid oefenen; gij zult waarlijk verootmoedigd zijn en meer bedachtzaam wandelen. Gij zult meer leven door het geloof in uw Verbondsgod; meer de oneindig volmaakte genoegdoening van Jezus verheerlijken, en meer vertrouwen op de genade en bewaring van de Heiligen Geest.

Overweeg dan, o mijn ziel, de rijke, overvloedige, ja meer dan overvloedige genade van uw God, in zulk een voorziening te maken tot uw herstelling, wanneer gij in zonde gevallen zijt. Hij bedoelde, dat de beloften des verbonds een middel zouden zijn, om u weder te brengen, daar ze u steeds goede grond geven om te vertrouwen op de God des verbonds en op Zijn onveranderlijke raad en eed. O, blijf dan niet in de schuld liggen! Rust niet in het ongeloof. Geef de duivel geen plaats. De Heere heeft u woorden in de mond gelegd; Hij geve u met een gelovig hart, die vrijmoedig te uiten: 'Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan; wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de HEERE een Licht zijn. Ik zal des HEEREN gramschap dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd; totdat Hij mijn twist twiste en mijn recht uitvoere; Hij zal mij uitbrengen aan het licht; ik zal mijn lust zien aan Zijn gerechtigheid' (Micha 7:8-9). Indien de Heere de rijke schat van genade, welke deze Bijbelplaats in zich bevat, voor u opent, en het u gegeven wordt, te vertrouwen op de ruime verzekering welke hier wordt gedaan, van u uit uw val weder op te richten; overweeg dan:

Ten derde, *de uitdrukkelijke beloften die in het verbond gedaan zijn, dat de gelovige niet zal verloren gaan, maar het eeuwige leven hebben.*
Deze beloften zijn niet voorwaardelijk, zij hangen niet af van zekere voorwaarden, door de gelovigen te volbrengen. Want hij staat niet door zijn eigen wil, of krachten, of getrouwheid; hij volhardt niet tot het einde door eigen vlijt en waakzaamheid; en hij ontvangt de kroon der heerlijkheid niet als een verdiend loon, op enige werken of

rechtvaardigheid door hem verricht. De beloften zijn allen uit vrije genade, niet afhankelijk van ‘s mensen wil, maar van Gods welbehagen; niet ja en nee, maar volstrekt zeker in haar vervulling. Zij waren allen gedaan in het verbond, aan Christus het Hoofd, en zijn alreeds aan Christus als het Hoofd vervuld, ten nutte van Zijn leden. ‘Want alle Gods beloften zijn in Christus ja, en zijn in Hem amen’ (2 Korinthe 1:20). Christus was gegeven tot een Verbond des volks, en als zodanig, nam Hij op Zich, al hun werk voor hen en in hen te volbrengen. Daarom zijn al de beloofde goederen des verbonds in Zijn volheid opgelegd; in Hem zijn ze ja; en opgelegd in Hem, gelijk het hoofd de volheid van de zintuigen bezit, ten gebruik voor Zijn leden; in Hem zijn ze allen. Hij deelt de beloofde zegeningen vrijgunstig uit, niet voorwaardelijk; zij verkrijgen die door het geloof, niet om hun werken. Daarom zegt de apostel, sprekende van Christus’ gerechtigheid, ‘is zij uit het geloof, opdat zij zij naar genade, teneinde de belofte vast zij al de zade’ (Romeinen 4:16).

Zo oppermachtig en vrijgunstig is het verbond en Zijn beloften ingericht. Ik zal hun God zijn, zegt de Heere, uit Mijn eigen vrije verkiezing en loutere genade, en naar het onafhankelijk welbehagen van Mijn wil, en zij zullen Mijn volk zijn; Mijn wil zal hen gewillig maken op de dag Mijner heirkracht. Want Ik zal in hen werken beide het willen en het volbrengen. Ja ik zal hun tot een Vader zijn, en zij zullen Mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige. Het woord Vader heeft betrekking tot Zijn kinderen, en drukt uit de onveranderlijke liefde van Zijn hart jegens hen. Het is een dierbare verbondsnaam, en geeft te kennen de onafscheidbare verbintenis tussen Hem en Zijn kinderen. Zo vaak zij die naam horen, moest die altijd een denkbeeld van Zijn eeuwige toegenegenheid in hen verwekken. Hij bemint Zijn huisgezin als een Vader, en Hij bemint elkeen er van met dezelfde almachtige liefde. Hij kan niet veranderen. Hij kan niet ophouden een Vader te zijn; en zij kunnen niet ophouden Zijn kinderen te wezen. Zijn Naam is hun een waarborg, dat zij niet verloren kunnen gaan; want indien het van één mogelijk was, zou het van allen mogelijk zijn. En dan zou Zijn verbondsvoornemen, om vele kinderen tot de heerlijkheid te leiden, verijdeld worden, Zijne betrekking tot hen als hun Vader, zou verbroken worden; Hij zou een Vader zonder kinderen zijn, Hij zou hun de beloofde zegeningen onthouden, Hij zou vergeten hun genadig te zijn, Zijn wil, hun aangaande, zou veranderen, of door een strijdige wil verhinderd worden, en Zijn groot ontwerp in het verbond zou op niets uitlopen. Dan dit alles is volstrekt onmogelijk. Hij is de Vader van Zijn kinderen; en Hij heeft Zich door belofte en eed verbonden, hen lief te hebben, te zegenen en te bewaren tot in eeuwigheid. Uit volmaakte liefde gaf Hij hen aan Zijn Zoon; Die op Zich nam hun Zaligmaker te wezen, Hij kwam en werd mens, Jehovah in het vlees, om voor hen te leven en te sterven. Hij was zo verheugd over hen, want Hij heeft al hun namen in Zijn boek geschreven en over het werk wat Hij voor hen op Zich genomen had, dat Hij geperst werd, totdat het volbracht was! Eeuwige lof en dank zij Hem! Het is volbracht! De koninklijke Verlosser zit op de troon, almachtig om Zijn dierbare verlosten te zaligen. Hij zou Zijn Naam, welke boven alle namen is, verliezen; de kroon Zijner verlossing zou op Zijn hoofd verwelken, en de roem Zijner ambten zou op niets uitkomen; indien één van hen, om wie te zaligen Jezus leefde en stierf, verloren ging. Doch dit is niet mogelijk. Hen die Hij liefheeft, heeft Hij lief ten einde toe. ‘Ik geef hun het eeuwige leven’, zegt Hij, ‘en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken’ (Johannes 10:28).

Zij zijn Zijn zaad; en in het verbond was bepaald dat Hij Zijn zaad zou zien. Zij zijn de arbeid Zijner ziel; en Hij moest de arbeid Zijner ziel zien, en verzadigd worden. Maar hoe zou Hij verzadigd kunnen worden, indien één van hen verloren ging? Hij

bad: Heilige Vader, bewaar hen in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij' (Johannes 17:11). En de Vader hoorde Hem altijd. Hij bad, dat zij bij Hem mochten zijn daar Hij was, opdat ze Zijn heerlijkheid mochten aanschouwen; en de Heilige Geest nam in het verbond op Zich hen daar te brengen. Hij had op Zich genomen, zoals Zijn Naam Geest medebrengt, het geestelijke leven hun in te blazen, hen te roepen, te bekeren, te bewaren, en hun alles te schenken wat zij tot hun geestelijk leven nodig hadden. Hoe kunnen zij missen ter heerlijkheid te geraken, daar zij dus tot dezelve in Gods kracht bewaard worden? De Heilige Geest zou het ambt niet vervullen wat Hij op Zich nam, om bij Gods volk te blijven en eeuwig in hen te wonen; indien één van hen afviel en verloren ging.
Er is dus in de namen en ambten der drie Goddelijke Personen een volkomen zekerheid gelegen, dat de gelovigen voor afval bewaard zullen worden. De Vader kan de Naam van Vader niet dragen, zo Hij geen kinderen heeft. De eer van Jezus zou verdwijnen, indien één Zijner verlosten uit Zijn hand werd gerukt. De roem van de Goddelijken Geest zou verdonkerd worden, indien Hij Zijn ambt niet volbracht, of toeliet dat één van de verlosten eeuwig omkwam. Doch dit alles is ten enenmale onmogelijk. De wil des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes is dezelfde, aangaande de zaligheid der uitverkorenen; welke zo zeker is, als verbondsonderhandelingen en met eed gestaafde beloften die maken kunnen.

Zijt gij dan, o mijn ziel, bevestigd in deze grote waarheid? Laat gij u overreden door de kracht der bewijzen, welke de gezegende Drie-Eenheid gewaardigt u te geven? Bepeins die bewijzen aandachtig tot versterking van uw geloof. Onderzoek de Schriften, en merk op hoe duidelijk God daarin Zijn onwankelbaar voornemen verklaart, om Zijn volk staande te houden en te bewaren tot het einde toe. De grote evangelieprediker onder het Oude Testament, spreekt aldus van de onveranderlijke wil van uw Verbondsgod: 'Bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer' (Jesaja 54:10). Een groot evangelieverkondiger in de Kerk van het Nieuwe Testament, heeft dezelfde dierbare waarheid bevestigd. Handelende van de gouden keten der zaligheid, en getoond hebbende hoe onafscheidbaar elke schakel er van is, besluit hij met deze roemtaal: 'Wie zal beschuldiging inbrengen tegen Gods uitverkorenen? God is het Die rechtvaardigt, wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan Gods rechterhand is, Die ook voor ons bidt. Wie zal ons van Christus' liefde scheiden? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem Die ons liefgehad heeft' (Romeinen 8:33-37). Door de mond van deze twee onfeilbare getuigen wordt de waarheid gestaafd. Zij verklaren, dat het verbond onveranderlijk is, en dat niets de gelovigen kan scheiden van de liefde, met welke God hen bemint in Zijn Zoon.
O aller-troostelijkste leer! Hoe bemoedigend is het, wanneer men iets onderneemt, vooraf ten volle verzekerd te zijn van een gelukkige uitslag! Hoe verkwikkend is het, in de christelijke wandel, hoe strelend voor het gemoed, in de donkere en moeilijke paden van het christelijke leven, Gods onfeilbare belofte te hebben, dat Hij ons zal bewaren, en ons veilig geleiden zal ten einde toe! Hoe genoeglijk is het, door het geloof voort te gaan in onze geestelijke strijd, al onze zorgen op Hem werpende, Die voor ons zorgt! Hoe aangenaam is het; op Zijn belofte te vertrouwen, en dagelijks te

ondervinden dat Hij die vervult: ‘Gij wordt in Gods kracht bewaard, door het geloof tot de zaligheid’ (1 Petrus 1:5).
O mijn ziel, hier moet gij sterke vertroosting zoeken, te midden van al de beproevingen en bezwaren van uw wandel. Gij zijt bevreesd dat gij vallen zult, maar God heeft Zich verplicht u staande te houden. Gij waart in verzoeking om te denken dat gij geheel zoudt afvallen en tot niets komen; maar God zegt, dat gij in Christus Jezus bewaard wordt; Zijn verbond en eed zijn waarborgen voor uw volharding. Gij staat door het geloof; en uw geloof moet u opleiden, om gerustelijk te vertrouwen op hetgeen God aangaande uw staande blijven zegt. En voor de aanhoudendheid en vermeerdering van uw geloof zelf, mocht gij steunen op Gods onwrikbare trouw. Gij zijt zwak, maar Hij bewaart u door Zijn kracht. Uw vijanden zijn sterk; maar geen van hun zal u uit Zijn hand rukken. Gij zoudt lichtelijk overhellen om hun zijde te kiezen, en af te wijken van de levende God; maar God heeft beloofd, dat Hij Zijn vreze in uw hart zal geven, en dat gij niet van Hem zult afwijken. Hij komt uw twijfelingen tegemoet, en beantwoordt al uw tegenbedenkingen, door dit ene woord: ‘Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten’ (Hebreeën 13:5).
Heb dan goeden moed, mijn ziel, en wandel voorwaarts, krachtig zijnde in de Heere en in de sterkte Zijner macht, en Hij zal u veilig tot het einde van uw reis brengen. Hij heeft dit beloofd. Stel u in Zijn hand en geef Hem de eer u te bewaren. Hij zal uw gangen houden in Zijn sporen, opdat uw voetstappen niet wankelen. De Heere zal u bewaren van alle kwaad. De Heere zal uw uitgang en uw ingang bewaren, van nu af tot in eeuwigheid. Hoe zou u dan kunnen dwalen, daar gij onder zulk een leiding en bescherming zijt? Beveel uw weg de Heere aan. Doe het eenvoudig. Zie door het geloof op Zijn belofte en steun dan op Zijn arm. Dus voortgaande, mocht gij op elke stap u verheugen in de Heere uw God. Hij heeft u een aangename lofzang op dit onderwerp nagelaten, met welke de vermoeide reizigers naar Sion menigmaal hun geest hebben opgebeurd. Hef die op en zing hem hen na. Bepeins hem. Meng er geloof mee, en in volkomen vertrouwen op hetgeen God, Die niet liegen kan, beloofd heeft aan u te doen, zing hem met een verruimd en vrolijk hart de Heere: ‘Te dien dage zal er een wijngaard van roden wijn zijn; zingt van denzelven bij beurten. Ik, de HEERE, behoed dien, alle ogenblik zal Ik hem bevochtigen; opdat de vijand hem niet bezoeke, zal Ik hem bewaren nacht en dag. Grimmigheid is bij Mij niet; wie zou Mij als een doorn en distel in oorlog stellen, dat Ik tegen hem zou aanvallen en hem tegelijk verbranden zou? Of hij moest Mijn sterkte aangrijpen, hij zal vrede met Mij maken; vrede zal hij met Mij maken. In het toekomende zal Jakob wortelen schieten, Israël zal bloeien en groeien; en zij zullen de wereld met inkomsten vervullen’ (Jesaja 27:2-6).

‘O, mijn genaderijke God en getrouwe Bewaarder! Ik geloof deze dierbare beloften; kom mijn ongeloof te hulp. Vergeef mijn twijfeling aangaande Uw getrouwheid, en leer mij in het toekomende standvastig er in berusten. Wat zal ik U vergelden voor deze grote genade, dat Gij mij in de ware Wijnstok hebt ingeënt? O God! deze liefde gaat de kennis te boven! Ik was nergens toe bekwaam, dan om verbrand te worden; en Gij hebt mij tot de Wijnstok van roden wijn gebracht, en mij doen vertrouwen op het bloed des Lams, hetwelk God en mensen verheugt. Daarbij leeft mijn ziel, en wordt verkwikt. En door genade in Hem zijnde, en door Zijn invloed levende, dank ik U, heilige Vader, voor Uw getrouwe belofte, van mij te behoeden tot het einde toe. Ik sta gedurig bloot om ter prooi te worden van hen, die mijn ziel zoeken; maar Gij hebt beloofd, mij te bewaren nacht en dag, opdat de vijand mij niet beschadige. Ik belijd

voor U, mijn God, dat ik U onteerd heb, door te twijfelen aan Uw liefde en haar onveranderlijkheid te verdenken; maar nu geloof ik, dat bij U geen grimmigheid is tegen één enige rank in de ware Wijnstok. Er is liefde, en niets anders dan liefde in al Uw handelingen met Christus en met de Zijnen. Vergeef mijn onbetamelijke vreze en achterdocht, alsof Gij mij zoudt verlaten, welke ontstond uit mijn zwakheid, en uit de sterkte van mijn vijanden. Thans zie ik, dat Gij hen zo lichtelijk kunt verteren, als het vuur de doornen en distelen verbrandt. Heere, vermeerder mijn geloofsvertrouwen op Uw beloofde sterkte, opdat ik daarop steune, ter bevrediging van mijn gemoed, en daaraan vasthoude, ter bewaring van de vrede met U, altijd en op allerlei wijzen. O! vergun mij dit, genadige God, opdat mijn geloof meer werkzaam zij door de liefde. Laat mij dieper wortel schieten in Jezus, en meer opwassen in Hem; groeiende en uitbottende en bloeiende in Zijn wijngaard. Ik vertrouw op U, om mij als een rank in Hem te doen blijven, en mij een vruchtbare rank te maken, overvloediglijk voortbrengende vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs van God. Ik geloof dat het Uw werk is; Gij hebt het begonnen, en Gij zult het voleindigen, tot op de dag van Jezus Christus. Gij zijt getrouw aan Uw woord en werk. In afhanging van Uw trouw, hoop ik te volharden. Mij geschiede naar Uw beloften, waarop Gij mij hebt doen vertrouwen! Hoor mij, o Heere, en verhoor mij, om Uw barmhartigheid in Jezus Christus Uw Zoon, Wien met U, en de eeuwige Geest, drie Personen in één Godheid, even-gelijke eer en lof zij toegebracht, tot in alle eeuwigheid! Amen'.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

(15) De gelovige voleindigt zijn loop, en gaat in de rust in.

De gelovige is nu gelukkig gekomen tot op de grenzen van het leven. Het goede en de weldadigheid volgden hem al Zijn dagen; en die zullen hem niet verlaten, nu hij aan het einde er van genaderd is. Het is de mens gezet eenmaal te sterven, en zijn bestemde tijd is op handen. Het lichaam zal eerlang tot stof wederkeren, en de geest moet verschijnen voor Gods troon. In dit uur der beproeving steunt hij op de gronden, die hem gedurende de loop van zijn leven staande hielden; en hij vindt in hen een volkomen bemoedmiddel tegen de vreze en de macht des doods. Hetzelfde geloof in een verzoende God en liefhebbende Vader, bewaart de vrede in zijn geweten en de liefde in zijn hart. Hij vertrouwt op de verzoening van Immánuël en is veilig; hij windt zich in de mantel van Immánuëls gerechtigheid en is zalig. Hij weet, dat hij, voor God verschijnende, in Jezus zal gevonden worden; en daarom beschouwt hij de dood als zijn vriend, en ontmoet die in de hoop van eeuwige heerlijkheid en onsterfelijkheid.
Dit is het voorrecht van hen, die in Jezus geloven. Zij sterven in vrede. Hun gronden zijn krachtig door God, om hen in het uur des doods te ondersteunen en te vertroosten. Lezer! Hebt u dezelfde gronden? Onderzoek nauwkeurig. Handel bedachtzaam in dit stuk; want het is van oneindige en eeuwige aangelegenheid. Hoedanig is uw staat? Zijt gij bereid om te sterven? Misschien zijt gij een openbaar goddeloos mens. En hoe zal het u dan vergaan op uw sterfbed, wanneer de Goddelijke wet u beschuldigt, de rechtvaardigheid u veroordeelt en de schrikken en angsten der hel u aangrijpen? De prikkels van de zondenschuld zullen op die tijd uw geweten ondragelijker vallen, dan al de pijnen die uw krank lichaam met mogelijkheid treffen kunnen. Maar indien uw

geweten mocht slapen, o, welk een verschrikkelijke dood! Dan zou u als met gesloten ogen uit deze wereld gaan, en die niet openen, voordat gij u bevond in de vlammen van het helse vuur!
Misschien zijt gij gerust en welgemoed, omdat uw uitwendig gedrag onberispelijk is. Dan, wacht u van op uzelven te vertrouwen, opdat uw deel niet zij met hen, die in openbare goddeloosheid leven. Indien gij uw gesteldheid, of hetgeen gij meent te bezitten, tot grond van uw hoop en verwachting legt; indien gij vertrouwt op uw plichtsbetrachtingen of deugdzaamheid, of die met de gerechtigheid van Christus wilt samen paren, en in zulk een vertrouwen de dood tegemoet gaat; hoe vreselijk zult gij u dan bedrogen vinden! Dan is uw eeuwig verderf onvermijdelijk. Zulk een valse hoop wordt aldus beschreven. 'Zie, gij allen die een vuur aansteekt, die u met spranken omgordt: wandelt in de vlam van uw vuur en in de spranken die gij ontstoken hebt'. Maar wat zal de uitkomst wezen? Dus spreekt de Heere: 'Dat geschiedt u van Mijn hand, in smart zult gijlieden liggen' (Jesaja 50:11); en tezamen met hem, zal de openbare vijand van God en Christus liggen. Een loochenaar van de openbaring wordt op het ziekbed neergelegd, een slapende kwaal verteert gaandeweg zijn leven, de geneesheer wanhoopt aan zijn herstel, zijn krankheid is dodelijk, en hij zelf is daarvan bewust. Dan, helaas! hij is ten enenmale onbereid voor de dood en het oordeel. Hij heeft enige godvruchtige vrienden, die hem vrijmoedig onderhouden over zijn eeuwige staat; doch hij wil niets horen van zijn schuld voor God, noch van de noodzaak van een verlosser. Men ontbiedt een leraar bij hem; en die spreekt hem van de zonde, als een overtreding van Gods heilige wet, van Gods rechtvaardigheid, welke niet nalaten kan, de overtreder loon naar werken te geven, en van de onmogelijkheid voor hem, om voor Gods rechterstoel te kunnen bestaan, tenzij aan al de eisen, die de wet en Gods rechtvaardigheid op hem hebben, voldaan wordt. Hij beproeft, om de stervende te overtuigen van de Godheid van Jezus en van het Goddelijk werk, door Jezus volbracht, doch tevergeefs; hij veracht de raad van de leraar, en antwoordt, met een verhard en onboetvaardig gemoed: 'Het ga met mij in de eeuwigheid zoals het wil; ik wil niets te doen hebben met uw Jezus'. Zo sterft hij. Wij behoeven hem niet te volgen tot de Goddelijke rechterstoel, om te weten wat van zijn ziel geworden is. Gods onfeilbaar Woord leert ons, wat het deel van de ongelovigen zal wezen. Hun rampzaligheid is zo zeker, als Gods waarheid.

O lezer, onderzoek uzelf; want die niet gelooft, is alreeds veroordeeld, omdat hij niet gelooft heeft in de Naam van Gods eniggeboren Zoon.
Wellicht zijt gij een christen in naam. Maar wat dunkt u van Christus? De grote dwaalleer in deze dagen, raakt de Persoon van de Middelaar; en indien gij er toe vervallen zijt, kunt gij geen grond hebben om bij uw sterven de zaligheid te verwachten. Is Christus Jehovah? O! laat dit gewichtig stuk niet onbeslist. De waarheid van Zijn Woord, en de eer van Zijn volbrachte werk, hangen geheel van dat ene punt af; en zo ook uw ware gemoedsrust en gegronde hoop. Want indien gij niet gelooft dat Hij de ware zelf-wezige God is met de Vader en de Geest, zult gij in uw zonden sterven. Zijn lijden kan niet gelden ter voldoening voor uw zonden, noch Zijn gehoorzaamheid tot uw rechtvaardigheid, indien Hij niet Jehovah is. Zonder geloof in Hem, als de Goddelijke Verlosser, zal de dood u onder schuld vinden, en het oordeel zal u verwijzen tot de vijanden van God en Christus.
Hoeveel verschrikkelijks en smartelijks er ook in het sterven mocht wezen, de gezegende Jezus heeft door de Goddelijke genade voor al de Zijnen de dood gesmaakt. De genade des Vaders gaf Hem over, om de Borg voor Zijn volk te zijn, tot

de dood toe. Hij stierf voor hen, en smaakte zo waarlijk de dood, als het meest fijngevoelige gehemelte de spijs en de drank smaakt. Doch het was slechts een proef, en van korte duur. Het was niet mogelijk, dat Hij lang in de banden des doods kon gehouden worden. Hij verrees op de derde dag. En omdat Hij leeft, zullen allen die in Hem geloven ook leven. Zij zijn deelgenoten van Zijn overwinning op de dood, en hebben deel aan al de gezegende vruchten er van. Het vonnis van de geschonden wet is tot hun opzicht herroepen, in zover zij niet sterven om de straf der zonde te dragen. Deze heeft Christus ondergaan. De smarten en angsten des doods vielen op Hem. De banden des doods hadden Hem omvangen, en de angsten der hel hadden Hem getroffen. Hij was een volmaakt rechtvaardig Mens, en had dus geen reden om voor de dood te vrezen; maar staande in de plaats van Zijn volk, en beladen zijnde met hun zonden, moest Hij alles ondergaan wat de dood verschrikkelijk maakt. 'Mijn hart smart', zegt Hij, 'in het binnenste van mij, en de verschrikkingen des doods zijn op mij gevallen. Vrees en beving komt mij aan, en gruwen overdekt mij' (Psalm 55:5-6). Al die onbegrijpelijke angsten en verschrikkingen leed Hij, om hen te verlossen, die door vreze des doods al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren. Doch de dienstbaarheid houdt op, wanneer zij geloven in Zijn overwinning. Hun vrees verdwijnt, wanneer zij de heerlijkheid zien van de strijd, die Hij voor hen gestreden en gewonnen heeft, hoe Hij, stervende, de zonde weggedaan, de rechtvaardigheid voldoening verschaft, de vloek weggenomen, de dood overwonnen, hem van zijn prikkel en van zijn macht beroofd, en hem niets overgelaten heeft dan hetgeen voor hen gunstig is. In dat licht de dood door het geloof beschouwende, kunnen zij die onbeschroomd en gemoedigd inwachten; want zij smaken in de dood niet, hetgeen Christus er in gesmaakt heeft. Hij gevoelde zijn prikkel, opdat zij die niet gevoelen zouden. Hij stierf in angsten, opdat zij zouden sterven in vrede.

O mijn liefderijke en dierbare Jezus! ik geloof dit; laat geen ongeloof in mij, Uw volmaakte overwinning over alles wat in de dood smartelijk of vreselijk is, onteren. Mijn tijden zijn in Uw hand; wanneer het U behaagt die ten einde te brengen, laat mij dan de dood verslonden vinden tot overwinning. O! dat ik dan met de verlosten mocht juichen: Wat zal mij scheiden van Christus' liefde? De prikkel des doods of de vreze des doods? Of de satan? Of de hel? Nee; Gode zij dank! die allen zijn overwonnen toen Jezus stierf, voor eeuwig overwonnen toen Hij verrees! En Hij heeft ons vele dierbare beloften nagelaten, dat wij, op Hem vertrouwende, delen zullen in Zijn overwinning, en de zalige vruchten er van ondervinden zullen in het stervensuur.
Overweeg dan, mijn ziel, wat de Goddelijke Verlosser beloofd heeft aan Zijn stervende vrienden mede te delen, als de vrucht van Zijn dood; en geef Hem geloof, niet twijfelende of Hij zal het vervullen. Leef nu in de troost van Zijn beloften; en vrees niet. De almachtige Jezus zal met u zijn, en gij zult met Hem overwinnen in het uur van de dood. Gedenk aan Zijn woord, hetwelk niet verbroken kan worden: 'Ik zal hen van het geweld der hel verlossen, Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën? Hel, waar is uw verderf? Berouw zal van Mijn ogen verborgen zijn' (Hoséa 13:14). Het rantsoen, tot hun verlossing, heeft Hij, als hun Borg, betaald; en Hij past het hun dagelijks toe, als hun Verlosser. Zie, hoe de apostel Paulus, deze belofte aanhalende, en door het geloof de heilrijke vervulling er van ondervindende, zich met de Korintiërs verblijdt, in het nabij zijnde gezicht van de dood: 'Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet; maar Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus!' (1 Korinthe 15:55-56).

‘O Gij, heerlijke Overwinnaar, almachtige Jezus! eeuwig dank zij U, dat de wet Uw verlosten niet beschuldigen, de zonde hen niet veroordelen, de dood hen niet schaden kan! Gij hebt beloofd, hen door de dood ter hemelse gelukzaligheid in te voeren; en Uw woord is getrouw. De geliefde Johannes is één van Uw getuigen: ‘Ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zei: Schrijf, zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan’ (Openbaring 14:13). Schrijf het, tot nut van mijn leerlingen, opdat het ten grond van hun geloof verstrekke, wanneer zij sterven. Ik beloof, dat Ik hen, bij hun sterven, zalig zal maken. In Mij zijnde, als leden onder Mij hun Hoofd, en in de Heere levende, zullen zij ook in de Heere sterven. Zij zullen met mij verenigd zijn, en gemeenschap met mij hebben, wanneer zij sterven. Het uur des doods, de tijd van hun ontbinding, zal een tijd van grote zaligheid zijn; zij zullen in hun jongste ogenblikken Mijn nabijheid genieten. Ik zal hen vergezellen door het dal der schaduw des doods, en zij zullen geen kwaad vrezen, Mijn stok en Mijn staf zullen hen dan vertroosten. O mijn God! vervul Uw toezegging! Dierbare Jezus! schrijf deze belofte op mijn hart. Geef dat ik ze met geloof meng; opdat, wanneer mijn bestemde tijd gekomen zal zijn, ik mocht ondervinden hoe zalig het is in de Heere te sterven. Ik zie die tijd tegemoet, hij is niet ver. Heere Jezus, bewaar mij tot dat uur. Heere Jezus, bewaar mij in dat uur. Wees Gij mijn Leidsman in leven en in sterven, en zegen mij met Uw eeuwige zaligheid. Hoor en verhoor mij, om Uws Naams wil! Amen’.

Mijn ziel, bepeins al die weldaden. Bedenk, hoe groot, hoe menigvuldig zij zijn. Overweeg daarbij uw onwaardigheid; gij zijt veel geringer dan de minste van haar. En echter heeft God Zijn liefde op u gezet, en u de grootste van allen geschonken. Hij heeft u geroepen tot de kennis Zijner liefde in Jezus; en Hij heeft die in uw hart uitgestort. Hij heeft u op de weg gebracht, welke leidt tot het eeuwig genot Zijner liefde; Hij heeft beloofd u op al die weg te bewaren, en u aan het einde er van wel te doen. Hij wil u zalig maken in de dood, en zalig tot in alle eeuwigheid. Tot hiertoe Hebt u Hem getrouw bevonden. Niets goeds, dat gij in het geloof van Hem vraagde, en van Zijn hand tegemoet zag, heeft u ontbroken. Sla al Zijn handelingen met u gade, en zie welke oneindige goedertierenheid zich er in ontdekt. Hij maakte uw wandel voorspoedig, uw strijd gelukkig, en heiligde al uw kruis, Nooit deed gij een verkeerde stap, dan wanneer gij niet leefde door het geloof van Gods Zoon.
O! vertrouw Hem dan, en vrees niet. Zijn liefde heeft u dusver gebracht. Hij heeft u op de rechte weg geleid, tot aan de eindpaal van het leven; en Hij verklaart, dat Hij u niet zal begeven noch verlaten in het stervensuur. Vrees niet neer te zien in het graf, vrees niet neer te dalen in het graf, met Jezus, Hij heeft beloofd: Ik zal met u zijn. En al waar Jezus is, daar is de hemel. Hij is met Zijn stervende vrienden; en zij zijn waarlijk zalig. Zij sterven in het geloof, zij leven door het geloof in hun sterven; en zodra het geloof ophoudt, leven zij bij God, voor eeuwig. Het lichaam valt in slaap, en rust veilig, tot de morgen der zalige opstanding. De ziel gaat in één ogenblik tot de vreugde haars Heeren, een vreugde gelijk die van hun Heere, zuiver en heilig. Zij wordt verzadigd van vreugde, ieder zintuig heeft zijn bijzonder voorwerp en geniet het, en wordt voor eeuwig voldaan.
O, wat zal het hart gevoelen in die zaligheid! Welk een erkentenis zal het aan God en het Lam bewijzen! God te verheerlijken, in de wonderen Zijner genade, waardoor Hij hen tot zulk een zaligheid gebracht heeft, zal het genoeglijk werk van de gezaligden in de eeuwigheid zijn. Hem te aanschouwen in Zijn Goddelijke majesteit, maakt de hemelse gelukzaligheid uit. Voor welk een trap van uitlating Zijner liefde de ziel vatbaar zal wezen, door eeuwig bij Jezus en eeuwig Hem gelijk te zijn, kunnen wij

niet beseffen. Deze dingen zijn thans te hoog en te hemels, zelfs voor onze gedachten. Door het geloof zien wij somtijds een kleine straal van de heerlijkheid die geopenbaard zal worden; en dan verdwijnt al 's werelds glans en luister. Er zijn gelukkige ogenblikken, wanneer het ons gegund wordt de Koning te zien in Zijn schoonheid, wanneer Hij Zijn gadeloze beminnelijkheid ontdekt, en ons een voorsmaak van het hemels feest doet genieten. Op zulke zalige tijden, ligt de ziel diep verootmoedigd in het stof gebukt, aanbiddende Gods oneindige barmhartigheid en genade. Is er zo veel zaligheid in deze kleine uitlatingen van Gods liefde; wat moet dan een vol genot zijn! Wij mogen onderstellen, een gezaligde ziel, welke in de rust ingegaan is, aldus peinzende op de genade welke haar tot die heerlijkheid gebracht heeft:

'Lof en dank zij zonder ophouden aan Vader, Zoon en Geest, door Wiens vrijmachtige genade ik tot deze gelukzaligheid werd uitverkoren, en thans tot het volkomen en eeuwigdurend genot er van gebracht ben! Deze gemeenschap met de Godheid door Jezus, gaat mijn vorige denkbeelden er van zo verre te boven, als de hemel hoger is dan de aarde. Hoe groot is Zijn goedheid, hoe groot Zijn schoonheid, dat de Allerhoogste en Heiligste aldus Zijn liefde aan zondige schepselen wilde mededelen! Ere zij U, heilige Vader, dat Gij mij uitverkoren hebt tot aanneming tot kinderen, en mij de hemelse erfenis vrijgunstig geschonken hebt! Ere zij U, mensgeworden Jehovah, dat Gij voor mij Borg wilde worden, voor mij wilde leven en sterven en een volmaakte verlossing teweegbrengen! Ik aanbid en verheerlijk U, o God Heilige Geest, dat Gij mij hebt levend gemaakt, mij geleerd, en mij in staat gesteld hebt, om door het geloof in Jezus, de liefde des Vaders te ondervinden, en dat Gij mij tot het genot van Zijn eeuwige zaligheid gebracht hebt. Gewis, de goedertierenheid en weldadigheid van een Drie-Enig God hebben mij gevolgd; die verzelden mij, toen ik door het dal der schaduw des doods ging; en thans zijn ze mijn zalig deel in het huis des Heeren. Ik ben een pilaar geworden in de tempel van mijn God, en zal niet meer daar uitgaan. O! welk een uitnemende rijkdom van genade! Welke grote dingen heeft God aan mij gedaan! Engelen, en gij mijn gezaligde medebroeders, help mij God te prijzen! Mijn verplichting is oneindig groot. Geen verlost zondaar kan meer aan Hem verschuldigd wezen dan ik. Mijn verplichting wordt elk ogenblik groter. Al mijn lof vermindert niets daaraan. Met mijn dankbaar hart, en het is enkel dankbaarheid, erken ik slechts Zijn oneindige goedheid en belijd mij eeuwig aan Hem verplicht. Hem Die op de troon zit en het Lam, zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid!'

Lezer, zijt gij op de weg die tot deze heerlijkheid leidt?
Indien niet, dan zij de Heere u genadig, en brenge u er op. Zijt gij zoekende naar die weg, en wenst gij er op gebracht te worden; gedenk, dat Jezus de Weg is. Zijn goede Geest lere u, door het geloof te vertrouwen op Zijn woord en volbrachte werk, tot zaligheid van uw ziel!
Indien gij op de weg zijt en gemeenschap hebt met de Vader, door het geloof in de verzoening en gerechtigheid van Zijn Zoon: onderhoudt gij die gemeenschap in uw dagelijkse wandel, en wordt die bevorderd door de oefening van uw godsdienstplichten? Gaat gij steeds voort, u in God verblijdende? Wanneer gij gebukt gaat onder uitwendig kruis, of bezwaard zijt door inwendige strijd, kunt gij dan nochtans blijdschap en vrede vinden in het geloven? Treedt gij voort op uw weg, voorspoedig strijdende en gemeenschap oefenende met God, ondanks al de tegenstand

van uw geestelijke vijanden? En staat uw geloof gevestigd op Gods getrouwheid, dat Hij Zijn werk in u zal voortzetten en voleindigen tot op de dag van Jezus Christus? Leeft gij thans in dat geloof? En hoopt gij in dat geloof te sterven? Heeft God waarlijk deze wonderen aan u gedaan? O, loof Hem dan met mij, en laat ons Zijn Naam tezamen verhogen!

‘Dat Uw Naam, o God! verheerlijkt worde in ons en door ons! Geef dat wij dagelijks opwassen in nauwer en heiliger gemeenschap met U. Wij wensen meer en meer aan U gelijkvormig te worden en steeds meer Uw beminnelijk beeld te vertonen voor de mensen. O, geef dat wij U meer verheerlijken door woord en wandel. Door de gemeenschap van de Heiligen Geest, wensten wij meer gemeenschap te oefenen door het geloof, met de Zoon in Zijn verlossing en met de Vader in Zijn liefde. O heilige, gezegende en heerlijke Drie-Eenheid, in deze Goddelijke gemeenschap hopen wij onze hemel op aarde te vinden. Laat die steeds toenemen en vermeerderen, en bevorderd worden door alle middelen, ook, indien het U behaagt, door dit geschrift. Heere, doe het tot een werktuig strekken in Uw hand, om Uw volk op de rechte weg te leiden, en hen in de waarheid te bevestigen. Laat de lezing er van gepaard gaan met het onderwijs van Uw Geest en strekken tot verheerlijking van Uw Naam. Ik draag dit boek aan U op, eeuwig heerlijke Jezus, en leg het aan Uw voeten neer. Gij kent mijn hart; neem mijn geschrift genadiglijk aan, als een openbare erkentenis van onwaardeerbare weldaden. Verschoon, door Uw grote barmhartigheid, de gebreken er van; hetgeen er in overeenstemt met de Schrift, is het Uwe. Maak er gebruik van tot Uw eer. Ik draag mijzelf, mijn lichaam, mijn ziel, mijn tong en pen, alles wat ik ben en heb, aan U ten dienste op. Ik wil mijzelf niet langer beschouwen als mijn eigen; maar, daar ik duur gekocht ben, wens ik, in het gebruik van al mijn vermogens en genadegaven, U te verheerlijken. Met U wens ik te wandelen in mijn leven, in Uw armen wens ik te sterven. Door U wens ik eerlang volmaakte gemeenschap te genieten met de Vader en de Geest. Daarom beveel ik mij in Uw handen. Doe mij op de rechte weg blijven. Leid mij tot het einde er van, opdat ik mijn loop moge volbrengen met blijdschap en eenmaal met al de verlosten, U, nevens de Vader en de Geest, één Drie-Enig God, de lof en de dank toejuich tot in alle eeuwigheid. Hoor mij, o Heere, en verhoor mij.

AMEN

3. De overwinning des geloofs

2 Korinthe 2:14. ***En Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus.***

INLEIDING

(1) De overwinning des geloofs.

(2) Enige Schriftuurlijke aanmoedigingen tot de overwinning des geloofs.

(3) De overwinning van de gelovigen in de Heere zijn gerechtigheid.

(4) De overwinning van de gelovigen in en door Jezus, onder het gevoel van het bederf der zonde.

(5) De overwinning van de gelovigen over de zonde in haar strafwaardigheid en schuld voor God.

(6) De overwinning van de gelovigen over de heerschappij der zonde.

(7) De overwinning van de gelovigen over zijn moeiten en wederwaardigheden.

(8) De overwinning van de gelovigen over de zwakheden van de ouderdom.

(9) De overwinning van de gelovigen over de dood.

(10) Het karakter van degenen die de meeste reden hebben, zich over de overwinning in Christus te verblijden.

(11) De eeuwige overwinning.

INLEIDING

Deze verhandeling is een vervolg van enige vroeger uitgegeven overdenkingen, betreffende de ondervinding van de ware christen; die, bezield door de Geest des levens die in Christus Jezus is, door het geloof leeft, en bekwaam is gemaakt om in zijn wandel voort te gaan, door het geloof des Zoons van God. Eén afdeling verscheen over dit onderwerp, getiteld: ‘Het leven des geloofs’, en enige jaren later, zagen twee delen het licht, over: ‘De wandel des geloofs’, waarin de Goddelijke hulp en ondersteuning werd beschouwd, als groot en menigvuldig, niet alleen tot bevestiging van de gelovigen in de weg, maar ook tot bevordering van hun blijdschap bij iedere stap er op; zodat zij zich steeds kunnen verblijden in de Heere, ja, met zulk een volheid van vreugde, dat zij kunnen triomferen in de God hunner zaligheid.
Dit is het grote Evangelie-voorrecht, de gelovigen, als gelovigen, vergund en hun toegezegd op zulk een vrijgunstige en volledige wijze, als maar enige gave mede-gedeeld kan worden; voortvloeiende uit de vrijmachtige genade van de Gever, en ontvangen niet door enige waardigheid in zichzelf, maar geheel uit Diens eigen goed-

heid, voortgaande en vermeerderende met al de rijke en rijpe vruchten des geloofs, tot prijs der heerlijkheid van Gods genade.
Het is meermalen opgemerkt en nog meer betreurd, dat er zo weinig van deze gelukkige gelovigen zijn, die zulk een volkomen vertrouwen in de beloften van God in Christus hebben, dat hun harten op haar onwankelbaarheid steunen, zonder enige twijfel of argwaan; zij geloven niet zover als de beloften hen toestaan, waardoor de oefening van het geloof wordt belet en de ontwikkeling van het geestelijke leven wordt verhinderd. Zwak geloof draagt weinig vrucht. Sterk geloof bevordert liefde tot God, gewillige gehoorzaamheid, geduldig lijden, volhardend strijden, en de andere vruchten des Geestes, het is inderdaad met dit bepaalde doel bevolen, dat wij gerust mogen zijn en niet verschrikt zouden worden. Daar zijn beloften gedaan voor hen die het bevel gehoorzamen, en alles wat beloofd is, is mogelijk voor wie gelooft; daarvoor is in Hem Die beloofd heeft voldoende kracht, om het geloof te versterken, ja om het volledig te doen ontwikkelen, en Hij heeft dit gedaan, door ons een gepast voorbeeld te geven in de gemeente van de Thessalonicenzen, waar de vervolging woedde, maar het geloof overwon en de lijdzaamheid de zegen behaalde. Het heeft Gode behaagd ons in de Schriften vele aanmoedigingen te geven tot bevordering van de wasdom van het geloof, die in de volgende verhandeling de lezer voorgesteld zullen worden; opdat wij Zijn Woord zullen eren, en er ons ten allen tijde op zullen verlaten, vooral wanneer de schijn tegen zijn mogelijke vervulling is. Dan, het is een hoge mate van Godzaligheid, om tegen hoop op hoop te geloven, zoals de vader der gelovigen deed; en zij zijn zijne kinderen, en volgen de voetstappen van zijn geloof, die, wanneer de zonde wordt gevoeld in haar verfoeilijkheid en schuld, bij het besef van inwendige verdorvenheden en van geweldige verzoekingen, in de vele moeiten van het leven, in de zwakheden van de ouderdom en bij de nadering van de dood, zich geheel verlaten op de beloften van God. Niets anders is voorgesteld, dan de vrede Gods te brengen in het geweten, of die er in te bewaren. God alleen kan bij zulke ervaringen een veilige toevlucht, en een zekere tegenweer zijn; terwijl het geloof, ziende op hetgeen Hij Zich heeft verbonden om te geven, van de beloofde hulp verzekerd is tot eer van God. Onder deze verschillende hoofden, wordt hier het één en ander uit de Schriften der waarheid aangeboden, tot bevordering van een standvastiger vertrouwen op de Goddelijke toezeggingen, dan men gewoonlijk aantreft. En wat gezegd is boven elk hoofdstuk, wordt hier de lezer voorgesteld, met het gezag van Gods Woord, en is tevens gevolgd van een vurig gebed, opdat het doel van de uitgave van deze verhandeling moge bereikt worden; dat het Schriftuurlijk geloof toeneme, en meer en meer overvloedig worde, in zulk een ruime mate, als het meest bevorderlijk is voor de ere Gods, de waarachtige vroomheid des harten, en de zaligste ervaring in het leven en de strijd van de christen. Moge de genadige God, Die de Oorsprong en Voleinder des geloofs is, het gepaard doen gaan met Zijn Geest, tot bevordering van Zijn eigen eer en de opbouwing van Zijn volk. Hem, Die immer Zijn beloften houdt, zij heerlijkheid in de gemeente, door Christus Jezus, in alle eeuwigheid. Amen!

EERSTE HOOFDSTUK

(1) De overwinning des geloofs.

Waar oorlog geweest is, veronderstelt de triomf een veldslag welke bevochten, een overwinning die behaald is, en de ontzaggelijke blijdschap van de overwinnaars bij

die gelegenheid. De christen heeft een dergelijke overwinning, hoewel van geestelijke aard; maar altijd in Christus, de overste Leidsman zijner zaligheid. Zo staat er geschreven: 'Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus'. De apostel spreekt van zijn Evangelieprediking. Hij droeg de liefelijke reuk van Jezus' Naam van plaats tot plaats; maar het werd niet altijd ontvangen als een blijde boodschap, noch een goede ontvangst bereid, zoals het verdiende. Hij ontmoette grote tegenstand. De Heilige Geest betuigde hem, dat hem in iedere stad banden en verdrukkingen wachtende waren. Naarmate deze meerder werden, was de genade veel meer overvloedig. Hij onderging vervolgingen, gevangenschap, steniging, geseling, verschillende gevaren, lijdende voor Christus, en Christus deed hem dat alles overwinnen. Hij stelde hem niet alleen in staat om te overwinnen, maar maakte hem ook meer dan overwinnaar; hij was het gezegende werktuig om de sterkte van zonde en satan neder te werpen en om in de wereld dat Koninkrijk van Jezus te vestigen, dat tot op deze dag bloeit en tot in eeuwigheid zal triomferen. Een arme zwakke man had het gehele Romeinse rijk tegen zich, maar hij deed wonderen. Door de kracht van Christus in hem, kwam hij om te overwinnen en opdat hij overwon, en aan Christus gaf hij al de eer er van; erkennende dat het Evangelie, zijn prediking en uitwerking van God was, van de uitnemendheid van de kracht van God. 'Gode zij dank, Die ons ten allen tijde doet triomferen door Christus'. Hij kwam, tot onze verlossing en zaligheid uit de hemel, en werd mens, opdat Hij als onze Borg zou leven, sterven en overwinnen. Het was tot eeuwige roem Zijner genade en barmhartigheid, dat Hij Zich in deze strijd begaf en het ondernam om Zijn volk van de tirannie van Zijn vijanden te verlossen. Zij waren gebonden door de zonde, verkocht onder de zonde, gevangen door verschillende lusten en begeerlijkheden, levende naar de beginselen der wereld, naar de overste van de macht der lucht, de boze geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid. Deze geweldenaars leidden ze gevangen naar hun wil, hopende hen weldra over te geven aan de dood, en zodoende voor eeuwig te verwijderen, van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte. In deze ellendige toestand, onder de zonde, onder de veroordeling der wet, waren wij allen schuldig en hulpeloos; niet alleen zonder enig middel tot verlossing in eigen kracht; maar ook zonder enige begeerte er naar; van vrijheid dromende, hoewel wij gevangen en gebonden waren met de keten van onze zonden; en wanende dat wij vrij waren, terwijl onze vijanden zich gereed maakten hun uiterste aanvallen tegen ons in het werk te stellen, door ons te binden met ketenen van eeuwige duisternis. O welke barmhartigheid, welk een mededogen is er in onze God, in onze Jezus! Hij gedacht ons in deze onze lage staat, en openbaarde de uitnemende rijkdom Zijner genade, door uit de hemel te komen om Zijn volk zalig te maken van hun zonden. Tot dit einde werd Jehovah geopenbaard in het vlees, gelijk geschreven is in Jeremía 50:33-34: 'De kinderen Israëls en de kinderen van Juda zijn tezamen verdrukt geweest; en allen die hen gevangen hadden, hebben hen vastgehouden; zij hebben hen geweigerd los te laten. Maar hun Verlosser is sterk, HEERE der heirscharen is Zijn Naam; Hij zal hun twist zekerlijk twisten'. Hij maakte al onze vijanden tot de Zijne, en streed onze strijd tegen hen. Hij gehoorzaamde, zodat de geschonden wet die ons tegen was, door Zijn gehoorzaamheid werd verheerlijkt. Haar straffen onderging Hij, toen de Heere al onze ongerechtigheden op Hem deed aanlopen. Zijn kruis was Zijn zegewagen, waarop Hij al onze vijanden verwon. 'Hij wiste het handschrift van inzettingen uit, dat tegen ons was, hetwelk ons enigermate tegen was, en heeft dat uit het midden weggenomen, het aan het kruis genageld hebbende; en de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, over hen triomferende door

datzelfde kruis' (Kolossenzen 2:14-15). Daaraan stervende nam Hij de zonde weg door Zijn Zelf-offerande, en door Zijn opstanding uit de doden, ten derde dage, naar de Schriften, deed Hij de dood teniet en dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel.

En nu is Hij als Godmens, in enigheid des Persoons, de almachtige Zaligmaker van Zijn vrijgekochten, gezeten op Zijn genadetroon, al Zijn vijanden gemaakt hebbende tot Zijn voetbank; waarom Hij ook volkomen kan zalig maken al degenen die door Hem tot God gaan. Zodanig was de strijd die de Verlosser streed; alzo de overwinning die Hij behaalde. Dit belangrijke nieuws is de hoofdinhoud van dat gezegende Evangelie, hetwelk Hij Zijn apostelen beval aan alle creaturen te prediken, en waarin Hij hen beloofde bij te staan en daartoe met hen te zijn, tot aan het einde der wereld. Hij is zo getrouw als Zijn Woord tot op deze dag. Steeds komt het geloof nog door het horen er van. De Heilige Geest geeft er getuigenis aan, dat het de waarheid Gods is; en Hij past het toe, en maakt het tot de kracht Gods tot zaligheid. Hij maakt de hoorders bekwaam om er zodanig geloof mee te mengen, dat zij de gezegende vruchten van Christus' overwinning ontvangen en genieten. Eertijds waren zij dood in misdaden en zonden, maar nu heeft Christus hen levend gemaakt. Zij waren doodschuldig en der verdoemenis onderworpen, maar de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft hen vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods. Eertijds wandelden zij naar de beginselen dezer wereld, maar nu wandelen zij met God. Hun oude vijanden bestrijden hen nog steeds en loeren op hun verderf; maar zij zijn bekwaam gemaakt om dagelijks over hen, over de wereld, het vlees en de duivel de overwinning te behalen, door de kracht van Jezus en door de sterkte Zijner macht. Hun noden zijn vele, en zij worden er dagelijks meer van overtuigd; maar zij bezitten een volledige ondersteuning tot alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort, in de oneindige volheid van God hun Zaligmaker.

Tot zover liepen de voorgaande delen, die vroeger over dit onderwerp verschenen, getiteld: 'De wandel des geloofs', en 'Het leven des geloofs'. Deze verhandeling betreft de ontwikkeling en het gebruik van de voorgaande leerstukken ten opzichte van de Schriftuurlijke beweegredenen en aanmoedigingen der gelovigen voortdurende blijdschap in de Heere, en hun overwinning in de God hunner zaligheid. De grond van hun overwinning, is het werk van Christus; hun recht om er zich op te verlaten is het Woord van Christus; en hun daadwerkelijk steunen er op is het werk van de Geest van Christus. Op deze grondbeginselen bouwende, is hij geroepen om voort te gaan van geloof tot geloof, meer er naar staande, dat hij dieper inzicht verkrijgt in de heerlijkheid van de Persoon en het werk van Christus, opdat hij weet welke aanspraak hij heeft op de zaligheid, en door dagelijkse ondervinding mocht toenemen in een meer bevestigd vertrouwen op het Woord van Christus en in Zijn trouw in de vervulling er van; opdat hij daarenboven leert aanhoudende bijstand te verwachten, en naarmate zijn geloof toeneemt, te meerder versterking te ontvangen van de kracht des Geestes van Christus; opdat de God der hoop hem mocht vervullen met alle blijdschap en vrede in het geloven, zodat hij overvloedig wordt in de hoop door de kracht des Heiligen Geestes, daartoe hebben wij een aanmoedigend voorbeeld in de Thessalonicenzen, die bij grote verdrukkingen een groot geloof voegden. De apostel verhief het grotelijks; maar door oefening werd het zozeer volmaakt, dat hij enige tijd daarna, gelegenheid hebbende er melding van te maken, schreef: 'Wij moeten God te allen tijd danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast'. Wij hebben dezelfde beloften en dezelfde bijstand die zij hadden; beloften, uitermate groot en uitnemend dierbaar, bevattende een vrij-vergunning in Christus tot alle geestelijke

zegeningen; een volledige machtiging om daarvan gebruik te maken voor het leven en de godzaligheid, met bevelen en aanmoedigingen tot vertrouwen en om niet vervaard te zijn vanwege enige vijand of welke gevaren dan ook; omdat Hij getrouw is, Die beloofd heeft met hen te zijn, hen naar Zijn raad te geleiden, door Zijn macht te behoeden, met Zijn liefde te zegenen, en hen nimmer te verlaten; zodat zij in alle moeilijkheden en bezwaren, hun weg met blijdschap mogen bewandelen; opdat geloof en lijdzaamheid een volmaakt werk hebben mogen.
Tot bevestiging van deze waarheid, heeft een godgeleerde, wiens lof is in al de gemeenten, dit getuigenis afgelegd: 'Er ligt een eeuwige bron van vertroosting in, en aanmoediging tot het gebed voor het volk van God; zij bidden tot Hem, Die machtig is, machtig om te doen wat zij van Hem bidden. De beloften des Heeren zijn onze rijkste erfenis; niet alleen omdat Hij groter en betere dingen beloofd heeft, dan enig menselijk vermogen in staat is te vervullen, of een menselijk brein zou kunnen omvatten; maar omdat Hij zo ontwijfelbaar zeker zal zijn in het vervullen, als Hij dit geweest is in het beloven. Want Hij is in volmaakte overeenstemming met alles wat Hij beloofd heeft: Hij zal barmhartig zijn, de zonden vergeven, al onze smarten heiligen, Zijn Heiligen Geest schenken en tot de zaligheid leiden, gelijk Hij beloofd heeft'. Een uitstekend gelovige, zonder evenwel als de voorgaande een godgeleerde van beroep te zijn, bevestigt dezelfde waarheid aldus: Werd God maar geloofd in hetgeen Hij zegt, dan zouden al de verzoekingen van de satan en de twijfelingen van ons ongelovig hart tot zwijgen en ten ondergebracht worden. Welke alles te boven gaande dwaasheid is het toch in onze harten, om God, Die nooit iemand teleurstelt die op Hem vertrouwt, ook maar enigszins te wantrouwen, in plaats dat Hij door allen geloofd zou worden. Hij is de God der waarheid; evenzo is Zijn Woord het Woord der waarheid. En daar is niet een enige ziel, die God ooit beproefde door Hem op Zijn Woord te vertrouwen, of Hij bevond Hem ook alzo.
O eigen u dan Gods Woord toe, en uw harten zullen vrede smaken. Bedenk dat de heidenen geen rust of vrede kennen, maar zij volgen ook de ijdelheden na. In deze heerlijke leer: Gods vrije genade, is de fontein; volkomen voldoening aan de Goddelijke gerechtigheid is de weg, maar de zekere behoudenis en verlossing van het gehele uitverkoren lichaam van Christus, is het doeleinde. En waarlijk, wanneer een ziel kan zeggen: 'Mijn Liefste is mijne, en ik ben de Zijne', heeft hij tevens alles gezegd. Ik ken geen ander Evangelie, noch enige regel, dan het Woord en de Geest om enige zaak van God aan een ziel te bevestigen. De heerlijkheid van de grote dag zal zijn: God is de mijn en ik ben de Zijne.

TWEEDE HOOFDSTUK

(2) Enige Schriftuurlijke aanmoedigingen tot de overwinning des geloofs.

Al de Oudtestamentische woorden, die wij vertalen door: overwinning, geven een grote blijdschap te kennen, die in het hart wordt gevoeld en uitgedrukt door woord en daad; een jubelfeest, met zulk een vreugde gepaard gaande, die ten naaste bij met de vreugde des hemels vergeleken kan worden. In het Nieuwe Testament wordt het woord maar tweemaal gebezigd; eerst, voor hetgeen Christus op Zich nam, voor ons, en ten tweede, voor wat Hij ondernam om in ons te doen; toen Hij namelijk onze strijd aanvaardde tegen al onze vijanden: zonde, wereld, satan, dood en hel; en de overste Leidsman onzer zaligheid een volkomen overwinning behaalde, en de eervolste triomf

over hen, in Zijn eigen Persoon verkreeg; toen Hij het handschrift uitwiste dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, hetwelk ons enigermate tegen was en heeft dat uit het midden weggenomen, het aan het kruis genageld hebbende; en de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld en heeft door datzelfde kruis over hen getriomfeerd. En Hij gaat nog steeds uit overwinnende, opdat Hij overwinne; door de prediking van Zijn kruis en lijden, Zijn opstanding en hemelvaart, verhoogt Hij tot op deze dag, de roem Zijner overwinning in de harten en het leven van Zijn verlosten, gevende hen zulk een aandeel in Zijn veroveringen, dat zij niet anders kunnen dan Hem immer met dankbare lippen te loven: 'Gode nu zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus'. Dit was de vreugdevolle ervaring van de apostel. Hij bevond dat het Evangelie en zijn prediking, met de belangrijke uitwerkselen die dit alles had, de vruchten waren van Christus' tegenwoordigheid bij en Diens zegen over hem; daarom gaf hij er Hem al de eer van. Zo doen wij nog steeds.

Wij zien de overwinningen van het kruis nabij en ver verbreid, en wij prijzen Hem voor de welaangename tijd der genade. De gekruisigde Zaligmaker rijdt voorspoedig in Zijn heerlijkheid op de zegewagen der verlossing, en Zijn vijanden vallen voor Hem neder. Op de dag Zijner heirkracht maakt Hij Zich een gewillig volk. Zij onderwerpen zich aan Zijn scepter, en erkennen Hem als hun Heere en God. Onder Zijn banier strijden zij de goeden strijd des geloofs, en overwinnen zij dagelijks; ja, zij zijn meer dan overwinnaars door Hem Die hen heeft liefgehad, en gekroond met eeuwige heerlijkheid. Aldus blijkt het dat de overwinning van het Hoofd, die Zijn leden in zich besluit. De fontein waaruit hun tegenwoordige en eeuwige blijdschap ontspringt, is: God, God in Christus. Zij roemen in de overwinningen van de Godmens, uit hoofde van Zijn bevel, uit kracht van Zijn vrijgunstige belofte, die een volledige waarborg bevat voor de volkomenste vrijmoedigheid; en door Zijn barmhartigheid, waarheid en kracht, die gehouden zijn om al Zijn verbintenissen na te komen. Op deze onfeilbare waarborgen ziende, is het hart van de gelovigen verzekerd, vertrouwende op de Heere. Uit de ware besnijdenis zijnde, vertrouwt hij niet in het vlees, maar kruisigt het dagelijks met zijn bewegingen en begeerlijkheden, en leidt hij al zijn gedachten gevangen onder de gehoorzaamheid van Christus. Al heeft hij lange tijd als een beproefd christen de weg des geloofs bewandeld, en alzo menigvuldige vertroosting van zijn Heere ontvangen, en al is hij zeer werkzaam en overvloedig in Zijn dienst geweest, nochtans vertrouwt hij nimmer in zichzelf. De grond van zijn geloof is altijd één en dezelfde. Hij heeft niets nieuws te leren. Hij behoeft geen nieuwe waarborg om hem aan te moedigen tot geloven. Het Woord van God: 'Alzo zegt de Heere', is altijd voldoende, en dringt hem tot het volledigste vertrouwen, dat bij mogelijkheid maar gesteld kan worden, in het getuigenis van de God der waarheid. Wat vroeger bevestigd werd in 'Het leven des geloofs', en in 'De wandel des geloofs', wordt ondersteld in de tegenwoordige verhandeling. Er komt geen nieuw leerbegrip in voor. De zaligheid is in Christus Jezus, en in geen ander: 'Ik ben', zegt Hij, 'de Waarheid', de alleen behoudende waarheid; die evenals Hij Zelf, dezelfde is en blijft gisteren, heden en tot in eeuwigheid, één Heere, één geloof, één zaligheid. En ieder die dit recht gelooft, is in een staat van zekerheid; waarin ten opzichte van God geen verandering is, noch schaduw van omkering. Wat ook zijn eigen mening in deze mocht zijn, het Woord van God blijft tot in eeuwigheid. Hij mocht in een ogenblik van wettische verzoeking schipbreuk lijden aan zijn geloof, maar de raad des Heeren houdt stand. Hij mag veranderen, maar 'Ik', zegt God, 'verander nooit!' Want de genadegiften en roepingen Gods zijn onberouwelijk; zij zijn het zodanig, dat het Hem

nimmer berouwen kan, hen er mee begiftigd, of eenmaal geschonken, daarin volhard te hebben.

Heeft nu de gelovige geen nieuwe waarheid te leren, maar alleen in de grondbeginselen van de leer van Christus voort te gaan, zo heeft hij ook geen nieuwe aanspraak op iets te verwachten, of op een andere grondslag zijn hoop te vestigen. De zaligheid komt tot hem onder de vrij-vergunning en als gave Gods, door genade, in de meest soevereine weg waarin die maar ontvangen kan worden; en zijn aanspraak er op, vloeit voort uit het Goddelijke bevel; en wanneer hij bekwaam is gemaakt om haar zich toe te eigenen door de gehoorzaamheid van het geloof, verzekert hem de Goddelijke belofte, dat hij om zijn zonden niet zal verloren gaan, maar het eeuwige leven zal hebben. De enige mogelijke waarborg voor de zaligheid ligt in het geloven van de belofte; want wij worden zalig uit genade door het geloof, en dat niet uit of door onszelven, zo min het zaligworden als het geloven, beide zijn gaven Gods; en onder de vrij-vergunning tot het gebruik van al de zegeningen die de zaligheid vergezellen, zijn vanzelf begrepen: alle dingen welke God ons vrijwillig geschonken heeft; namelijk een voldoende onderstand van genade voor het heden en het volle bezit van de eeuwige heerlijkheid. Dit is het goede oude fundament, waarop de erfgenamen der belofte ten allen tijde hun geloof en hun hoop gebouwd hebben. Zij wisten dat in Christus al de volheid was tot hun behoefte, en tot vervulling van hun blijdschap; en zij waren overtuigd dat zij Hem het meest eerden, door zulks met de innigste verzekerdheid te geloven. Zij konden zich niet te spoedig, noch te veel op Zijn trouw verlaten. En daardoor gingen zij vrijmoedig tot de troon der genade, opdat zij uit Zijn volheid, ten allen tijde, voor alle dingen, voor lichaam en ziel, voor de aarde en de hemel zouden ontvangen, wat zij behoefden en hetgeen Hij beloofd had. Naarmate zij dus meer door het geloof leefden, ondervonden zij ook meer de blijdschap in de Heere, en tevens dat Zijn macht in het volbrengen steeds gelijke tred hield met Zijn belofte, tot heerlijkheid van de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die ons met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus gezegend heeft. Dit is in waarheid een sterk geloof; maar het is ook de gave van een sterke God; het hangt ten slotte niet af van hetgeen de gelovige voor zichzelf kan doen; maar van hetgeen de Almachtige Zich verbonden heeft te doen voor hem, in hem en door hem; daarom eist en beveelt Hij het ook in deze hoge trap; er is zoveel genade voorhanden om het in beoefening te brengen, als het bevel zulks eist, alle beloofde dingen zijn mogelijk voor hem die gelooft; en zij die zich het meest op de trouwe Gods hebben verlaten, die tegen hoop op hoop hebben geloofd, hebben ondervonden dat God hen nimmer heeft begeven of verlaten. Hij heeft vanwege Zijn ganse Naam Zijn Woord groot gemaakt (Psalm 138:2). Daar Hij Zijn Naam heeft geopenbaard om Zichzelf bekend te maken, en al haar eigenschappen op het hoogste zijn verheerlijkt, prijzen de gelovigen op aarde, en de heiligen in de hemel God voor Zijn Woord, als het instrument Zijns Geestes, waardoor Hij genade en ere geeft. De vervulling van Zijn Woord loopt door tijd en eeuwigheid heen. Geprezen zij God voor Zijn Woord van belofte! Lof zij de Heere, dat Hij het eeuwig en altoos wil nakomen. Dit nu het geval zijnde, is het noodzakelijk om de Goddelijke getuigenissen te onderzoeken; en na te gaan welk een volkomen waarborg God ons daarin heeft gegeven, om gesterkt en geenszins vervaard te zijn, en zulks ten behoeve van ieder gelovige, want dezelfde grond is er voor het sterkste geloof, als om alles te geloven.

Dit onderzoek is te noodzakelijker, wegens de plaats die het geloof in onze godsdienst inneemt. Het geloof omvat alles; zodat zonder geloof niets waarlijk goed is voor God, hoe schoon of oppervlakkig goed het de mens ook moge voorkomen. Het geweten, het hart met al zijn neigingen, worden alleen gereinigd door het geloof. Al onze plichtsbetrachtingen zijn daarvan afhankelijk, wat de zuivere beweegredenen en haar nakoming, en het aangenaam zijn in de ogen des Heeren, betreft. Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Geen beproevingen of droefenissen kunnen lijdzaam en met zegen worden doorgestaan, zonder geloofsoefening. Onze gehele strijd kan dan alleen gevoerd, voortgezet en overwinnend geëindigd worden, wanneer wij door het geloof sterk zijn in de Heere, en strijden in de sterkte Zijner macht. Inderdaad, het wordt zo menigmaal openbaar, in iedere zaak waarin wij met God te doen hebben, dat de kracht tot uitvoering gelegen is in de kracht van deze of gene genade, die op haar beurt weer zwak of sterk zijn, naarmate het geloof ze meer of minder doordringt en bezielt. En daarom mogen de Schriftuurlijke aanmoedigingen tot onze wasdom in het geloof, wel met meer gebed, aanhoudende overpeinzingen en dankzeggingen overwogen worden, opdat zij haar behoorlijke uitwerking mogen hebben, op het hart en leven van de gelovige. En omdat zulks alleen door kracht uit de hoogte kan verkregen worden, moet de hulp en bijstand immer daar gezocht en vandaar verwacht worden. De Heilige Geest is de eigenlijke ademtocht van het geestelijke leven en van alle geestelijke werkzaamheid. Elke zuivere beweging van het hart is vrucht van Zijn heilige bezieling. Zo leert de Schrift: 'Niet dat wij (hoewel apostelen zijnde) van onszelven bekwaam zijn iets te denken, als uit onszelven, maar onze bekwaamheid is uit God' (2 Korinthe 3:5).
Daarom bidden wij ook: 'O Heere! van Wien al het goede komt; verleen ons, Uw ootmoedige dienaars, dat wij door Uw heilige invloed de dingen mogen bedenken, die goed zijn, en ze door Uw genadige leiding mogen nakomen; door onze Heere Jezus Christus. Amen'[12].
En de negentienden zondag na Trinitatis[13]: 'O God! daar wij zonder U niet in staat zijn U te behagen; geef genadiglijk, dat Uw Heilige Geest in alle dingen onze harten bestuurt en regeert; door Jezus Christus onzen Heere. Amen'.

Een beroemd godgeleerde heeft aldus dezelfde gevoelens uitgedrukt: Alle zaligmakende waarheden zijn uit de Schrift als overgeschreven in de harten van hen, die waarlijk bekeerd zijn. Zij zijn van God geleerd; zodat zij al de waarheden, omtrent de gevallen toestand en de genade-staat van de mens beide, in zichzelf bij ervaring kennen. Zij hebben een Goddelijk bestanddeel van de waarheid in en buiten zich; in zich: zodat zij met een zalig gevoel kunnen spreken van bekering, genade, de Heiligen Geest, enz. en daardoor tevens bereid zijn, zich volkomen over te geven aan, en te steunen op hetgeen buiten hen ligt, namelijk: de geopenbaarde waarheid en op God, Die daarin tot hen spreekt. Alzo kan iemand zijn staat voor God leren kennen, door te letten op zijn innerlijke overeenstemming met en begeerte naar het Woord van God. Daar ligt een hemelse en Goddelijke trekking in het Woord van God; bijvoorbeeld: Neem de leer van Zijn voorzienigheid, dat alle dingen zullen medewerken ten goede, dengenen die God liefhebben. Welk een liefelijk woord is dit! Geen koninkrijk is zoveel waard als deze belofte: Dat wat een christen ook overkomt, er een albesturende voorzienigheid is, die alles ten goede leidt, en zijn eeuwig welzijn

[12] Voorkomende in 'The Common prayer-book', vijfde zondag na Pasen, bij de Anglicaanse Kerk in gebruik.
[13] In datzelfde formuliergebedenboek.

bevordert: dat Christus met ons zal zijn, in welke omstandigheden dan ook; dat Hij ons Zijn Heiligen Geest zal schenken; dat, als wij onze zonden belijden en voor Hem openleggen, Hij ze genadig wil vergeven; ja, al waren onze zonden rood als scharlaken, ze wit zullen worden als wol. Welk een ongelofelijke tederheid ligt er in deze beloften, voor een hart dat vatbaar is gemaakt voor deze vertroostingen! De leerstellingen van verzoening, van aanneming tot kinderen, van toekomstige heerlijkheid, van de ambten van Christus, en dergelijke, hoe liefelijk zijn ze niet! Zij verkwikken wonderbaar een geheiligd gemoed. Deze waarheden uit de mond van Christus uitgegaan, en door de bediening van Zijn Woord onder ons, tot ons komende, zijn dierbaarder dan alles. O hoe liefelijk klonken deze woorden de arme man in de oren: 'Uw zonden zijn u vergeven'. Twijfelt gij nog, of zij wel zijn hart hebben getroffen? Het beste bewijs van een waarachtige liefde tot Christus en van de ware genadestaat, ligt in uw gezindheid omtrent het Woord van Christus. Waar deel is aan Christus, daar is een onbepaalde hoogachting voor het Woord.
Een gelovige die zich op deze hulpmiddelen verlaat en getrouw gebruik maakt van de lezing van Gods Woord, zal daarin meermalen zulk een geloof beschreven en als noodzakelijk voorgesteld vinden, dat zich onbepaald en zonder enige twijfel verlaat op de trouw en waarheid Gods, dat staat maakt op Zijn getrouwheid in het vervullen Zijner beloften met het volkomenste vertrouwen des harten, en op haar vervulling wacht, vast overtuigd dat Hij niets met Zijn mond heeft betuigd, dan wat Hij ontwijfelbaar zeker door Zijn arm zal uitvoeren.

Alle genadegiften Gods komen tot ons in Zijn beloften, en kunnen niet ontvangen of genoten worden, dan in de weg van het geloof. Wat kan tot meer aanmoediging verstrekken, om niet door ongeloof aan enige belofte te twijfelen, dan dat God Zelf heeft verklaard, dat zulks één hem welgevallige en aangename verering is. De ware godsdienst bestaat in: sterk te zijn in het geloof, gevende God de eer, want dit is een gave van Zijn liefde, een genade van Zijn Geest en Zijn eigen werk in het hart van Zijn volk. Op de dag Zijner heirkracht maakt Hij hen gewillig en bekwaam om te verzegelen dat God waarachtig is. Zo lezen wij in Hebreeën 11:5-6: 'Door het geloof (in Christus) wandelde Henoch met God en heeft de getuigenis gehad, dat Hij Gode behaagde; maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen'; dus was Henochs staat, wandel en wegneming een gevolg van het geloof. Nu, wij weten dat het oordeel Gods naar waarheid is; en dat Hij in het Woord der waarheid uitdrukkelijk verklaard heeft: zonde te zijn al datgene wat niet uit het geloof is; zodat het onmogelijk is zonder geloof zulk een heilig God te behagen, Die vanwege Zijn ganse Naam Zijn Woord heeft groot gemaakt, en Die er behagen in schept dat Zijn volk even zo handelt, door Zijn Woord te eren, met het onbepaalde vertrouwen van hun harten; door er zich gedurende hun gehele leven op te verlaten.
Hij heeft dit ook geëist door Zijn uitdrukkelijk gebod: 'En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in de Naam van Zijn Zoon Jezus Christus' (1 Johannes 3:23); Die Zelf heeft gezegd: 'Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij!' (Johannes 14:1); met hetzelfde geloof en dezelfde Goddelijke verering, en toen de stokbewaarder aan Paulus en Silas vroeg: 'Lieve heren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' antwoordden zij: 'Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden!' (Handelingen 16:30-31). En dit geloof wordt vereist in de moeilijkste omstandigheden, als de uitwendige steunsels van het geloof schijnen te feilen, en de inwendige vertroostingen beginnen te verminderen: 'Wie is er onder ulieden, die de HEERE vreest, die naar de stem Zijns Knechts hoort? Als hij in de duisternissen wandelt en geen licht heeft, dat hij

betrouwe op de Naam des HEEREN en steune op zijn God', ook dan nog zijn God (Jesaja 50:10). Hierin ligt altijd een nauw verband; en dit zijn de zegeningen, die er in opgesloten liggen, en welke Hij ontwijfelbaar mededeelt aan hen, die Zijn Woord in zulke beproevingen van hun geloof eren, dat zij tegen hoop op hoop geloven, want: 'welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen'.

Tot verdere bevestiging van hun geloof, komt Hij hen in Zijn eisen tegemoet met de meest aanmoedigende belofte van genade, tot ondersteuning in iedere tijd van nood. 'Bid en u zal gegeven worden'; want Hij geeft aan een iegelijk die bidt mildelijk en verwijt niet, al komen zij nog zo vaak, of al vragen zij nog zo veel; ja, uw hemelse Vader zal de Heiligen Geest geven Die Hem bidden: en Diens invloed strekt zover als enige belofte; want Hij is de almogende kracht Gods tot zaligheid voor een iegelijk die gelooft. Wat ook beloofd mag zijn, Hij is almachtig om het te vervullen. Zo lezen wij, toen onze Heere de onvruchtbare vijgenboom vervloekte, dat de apostelen zich verwonderden dat hij zo terstond verdord was. Jezus antwoordde en zei tot hen: 'Voorwaar zeg Ik u: Indien gij geloof hadt en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleenlijk doen hetgeen de vijgenboom is geschied; maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Word opgeheven en in de zee geworpen, het zou geschieden. En al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen' (Mattheüs 21:21-22). Het geloof verheerlijkt de trouw en waarheid van Hem Die beloofd heeft; en het biddende vragen om de vervulling er van, is de weg tot het verkrijgen en verzekerd worden, van de beloofde genade. Het krachtige gebed van een rechtvaardige vermag veel (Jakobus 5:16); zóveel, dat het gebed des geloofs de hemel geopend en gesloten heeft. Het heeft wonderen uitgewerkt, door bergen van zwarigheden te verzetten, en heirlegers van tegenstanders te overwinnen, die het schijnbaar onmogelijk maakten, dat het Woord van God bewaarheid zou worden. Maar het geloof behaalde de overwinning, en triomfeerde schitterend.
Het heeft Gode behaagd al het boven reeds aangevoerde te versterken, door de beweegreden te openbaren, waarmee Hij de beloften heeft gemaakt. Deze was liefde. Al de beloften zijn in Gods vrije genade gegrond. Zowel in de openbaring van Zijn raad, als in de uitvoering er van, wordt Hij door liefde bestuurd. De beloften geven te kennen wat er in het hart des Vaders voor Zijn kinderen omgaat; zij zijn als de voertuigen van Zijn Vaderlijke gunst, en verwekken bij hen zulk een gevoel van Zijn liefde, dat er wederliefde bij hen ontstaat, en zij door de liefde leren werken. 'Want wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad' (1 Johannes 4:19). Daarom spreekt Hij hen zo vertroostend toe, en richt Zich tot hen met het tederst mededogen, hen de liefelijkste namen gevende, als: Zijn uitverkorenen, geliefden, aangenomen kinderen; vrienden, erfgenamen, erfgenamen van God, mede-erfgenamen van Christus, Die een Heer is van allen, Zijn bijzonder eigendom, Zijn deel. Deze en nog meer andere liefde-ademende namen, hebben deze strekking: om hen van Zijn liefde te verzekeren, en hun harten voor Hem in liefde te doen ontgloeien; opdat zij, wanneer het hun gegeven wordt, de waarachtigheid van Zijn beloften te geloven, zij staat kunnen maken op haar vervulling. God is liefde; Hij heeft een welbehagen in Zijn volk. Zijn hart is zo op hen gezet, dat in Zijn handelswijze met hen, de liefde van alles de grondtoon, regel en zegen is. Zijn liefde jegens hen is zonder begin, of einde. Zij schenkt aan de gezegende voorwerpen er van, genade, en waarborgt hen eer en heerlijkheid. Liefde heeft hun Hoofd gekroond, en liefde zal al Zijn leden kronen; want door Zijn volheid, worden zij op de meest vrijgunstige wijze genodigd te komen, om alle geestelijke zegeningen, zowel aardse als hemelse, te ontvangen. Zie welk een

liefde de Vader hen bewezen heeft! Wie kan het geloven, en Hem niet wederkerig beminnen?

Het heeft Gode behaagd ons tevens sommige voorbeelden te geven, van Zijn bijzondere gunst omtrent zulken die sterk geloof oefenen, en aan wie Hij daarom krachtige vertroostingen verleent. De apostel zegt: 'Want al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering tevoren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hoop hebben zouden' (Romeinen 15:4). En dan bidt hij hen toe: 'De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de kracht des Heiligen Geestes' (Romeinen 15:13). En als de Heilige Geest hun deze gezegende vrucht verleent, vervult Hij ten allen tijde hun harten met dankerkentenis. Zodanig was de uitwerking ten dage als de gelovige in staat gesteld werd om te zeggen: 'Ik dank U, HEERE, dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij. Zie, God is mijn Heil, ik zal vertrouwen en niet vrezen; want de HEERE HEERE is mijn Sterkte en Psalm, en Hij is mij tot Heil geworden. En gijlieden zult water scheppen met vreugde uit de fonteinen des heils' (Jesaja 12:1-3). O welke verkwikkende hartsterkingen putte de vader der gelovigen hier uit, 'die, tegen hoop op hoop geloofd heeft, dat hij zou worden een vader van vele volken', volgens hetgeen gezegd was: 'Alzo zal uw zaad wezen!' En niet verzwakt zijnde in het geloof, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alreeds verstorven was, noch ook, dat de moeder in Sara verstorven was; en hij heeft aan de belofte van God niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende Gode de eer; en ten volle verzekerd zijnde, dat Hij hetgeen beloofd was, ook machtig was te doen' (Romeinen 4:18-21). Wegens dit heldhaftig geloof wordt hij in de Schriften geroemd, en ons tot voorbeeld gesteld. Eén van zijn kinderen werd bekwaam gemaakt om gedurende een leven van aanhoudend en zwaar lijden, met vaste tred in de voetstappen van zijn geloof te wandelen, en met een gewelddadige dood in het gezicht te triomferen: 'Want ik word nu tot een drankoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande. Ik heb de goeden strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal; en niet alleen aan mij, maar ook aan allen die Zijn verschijning liefgehad hebben' (2 Timótheüs 4:6-8).
Daarbij is ons nog een ander voorbeeld gegeven in de 56ste Psalm. Wat ook de aanleiding geweest zij, dat de profeet dit lied vervaardigde, dit is zeker, dat de Geest der profetie ons leert de inhoud toe te passen op de Zoon van David, welke is Christus de Heere. Het beschrijft Zijn grote verdrukkingen en aanhoudende vervolgingen, en tevens Zijn onverwinnelijk geloof, dat Hem dit alles deed te boven komen toen de gehele wereld Hem tegen was. De gehele Psalm is een gebed, geboren uit het volkomenste vertrouwen, dat God getrouw is in het vervullen van Zijn Woord; en Hij spreekt de overtuiging uit, dat éér hemel en aarde zullen voorbijgaan, dan dat één tittel of jota er van zou feilen. Zijn vijanden waren vele, machtig, geslepen, wreed en tezamen tegen Hem vergaderd, om Hem om te brengen, zie Handelingen 4:27; maar Zijn hart was gerust, vertrouwende op de Heere! Hij las, Hij kende, Hij geloofde de beloften aan Hem gedaan, en zonder twijfel of vreze wachtte Hij op haar vervulling. Op deze wijze beschouwde Hij de verbondsbeloften des Vaders, Die betuigd had: 'Alzo zegt God de HEERE, Die de hemelen geschapen en dezelve uitgebreid heeft, Die de aarde uitgespannen heeft en wat daaruit voortkomt; Die de volke dat daarop is, de adem geeft, en de geest dengenen die daarop wandelen: 'Ik, de HEERE, heb U

geroepen in gerechtigheid, en Ik zal U bij Uw hand grijpen; en Ik zal U behoeden, en Ik zal U geven tot een Verbond des volks' enz. (Jesaja 42:5-6). Op deze rotssteen vestigde Hij Zijn geloofsvertrouwen en kon niet bewogen worden: 'De Heere HEERE', zei Hij, 'heeft Mij het oor geopend, en Ik ben niet wederspannig, Ik wijk niet achterwaarts. Ik geef Mijn rug dengenen die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel. Want de Heere HEERE helpt Mij, daarom word Ik niet te schande; daarom heb Ik Mijn aangezicht gesteld als een keisteen, want Ik weet dat Ik niet zal beschaamd worden. Hij is nabij Die Mij rechtvaardigt; wie zal met Mij twisten? Laat ons tezamen staan. Wie heeft een rechtszaak tegen Mij? Hij kome herwaarts tot Mij! Zie, de Heere HEERE helpt Mij; wie is het die Mij zal verdoemen? Zie, zij zullen altemaal als een kleed verouden, de mot zal hen eten!' (Jesaja 50:5-9). Welk een onversaagdheid en moed is hierin uitgedrukt!

In deze zelfde Geest des geloofs bidt Hij:
'Wees Mij genadig, o God! want de mens zoekt Mij op te slokken; de gansen dag dringt Mij de bestrijder. Mijn verspieders zoeken Mij de gansen dag op te slokken; want Ik heb vele bestrijders, o Allerhoogste! Ten dage als Ik zal vrezen, zal Ik op U vertrouwen. In God zal Ik Zijn woord prijzen; Ik vertrouw op God, Ik zal niet vrezen; wat zou Mij vlees doen? de gansen dag verdraaien zij Mijn woorden; al hun gedachten zijn tegen Mij ten kwade. Zij rotten tezamen, zij versteken zich, zij passen op Mijn hielen, als die op Mijn ziel wachten. Zouden zij om hun ongerechtigheden vrij gaan? Stort de volken neder in toorn, o God! Gij hebt Mijn omzwerven geteld; leg Mijn tranen in Uw fles; zijn zij niet in Uw register? Dan zullen Mijn vijanden achterwaarts keren, ten dage als Ik roepen zal; dit weet Ik dat God met Mij is. In God zal ik het woord prijzen; in de HEERE zal Ik het woord prijzen. Ik vertrouw op God, Ik zal niet vrezen; wat zou Mij de mens doen? O God, op Mij zijn Uw geloften; Ik zal U dankzeggingen vergelden. Want Gij hebt Mijn ziel gered van de dood; ook niet Mijn voeten van aanstoot, om voor Gods aangezicht te wandelen in het licht der levenden?' (Psalm 56).
O welk een volkomen vertrouwen spreekt hieruit! En hoe nadrukkelijk vermaant het ons om op Zijn voorbeeld te zien, opdat God ons genade geve in de voetstappen van Zijn geloof te wandelen! Merk op, o mijn ziel, en beschouw het voorbeeld u hierin voor ogen gesteld; God stond Hem ter zijde, met de beloften, de kracht, de voorzienigheid van de Almachtige. Hij wist dat elke stap was afgetekend, iedere traan werd opgemerkt en dat God ze in Zijn gedenkboek bewaarde. In dit geloof ging Hij de beproevingen tegemoet en kwam er overwinnend uit te voorschijn. Niettegenstaande Zijn vele moeitevolle wegen, en Zijn sterke roepingen en tranen onder dat leed, hetwelk Zijn weerga niet heeft, was Hij verzekerd dat Hij gehoord zou worden, en Hij werd verhoord! Zijn vijanden vielen voor Hem: maar zij stonden weer op en keerden tot de strijd terug. Hij wierp opnieuw Zijn anker uit op het Woord. Hij verliet er Zich op, en bevond het steeds vast en zeker. De storm is hevig; hij houdt aan, hij neemt toe, 'al Uw baren en stormen', zegt Hij tot God, 'zijn over Mij gegaan. Doch gij, Mijn ziel, verlaat u op de Heere, want Mijn hoop is op Hem. Zijn Woord is Mijn steun, dat kan niet gebroken worden. Ik prijs Hem hiervoor, nog eens, ik prijs Hem hiervoor! Hierop mij verlatende, zijn Mijn vrezen en angsten verdwenen. God is Mijn helper, en Ik zal niet vrezen, wat Mij een mens zal doen!' O welk een voorbeeld is ons hier gegeven! Mocht de betrachting en overdenking er van ons tot zegen zijn. De genadige Heere, Die het Begin en de Voleinder des geloofs is, zegene de voorgeschreven middelen, tot

versterking er van. En bij hun aanwending, voortdurend de bijstand van Zijn Geest verwachtende, moge Hij ons bekwamen om voort te gaan van kracht tot kracht, en steeds dit voorbeeld voor ogen te houden, tot Hij ons in vrede het einde onzes geloofs doet bereiken.

Dit zijn enige van de Schriftuurlijke gronden, waarop de overwinning des geloofs is gebouwd. Zij vinden hun steunpunt in de almachtige kracht van God, Die Zich verbonden heeft om Zijn Woord te vervullen; want Zijn Woord is tevens een daad. Hem aan Zijn Woord te houden, is de eigenlijke oefening van het geloof. Hij heeft beloofd, en daarmee is het uit. Zich er zo op te verlaten, als op iets dat onmogelijk kan feilen, ziedaar de grondslag van de christelijke godsdienst; en wanneer die in het hart is bevestigd, in de liefde der waarheid, zo is dit de voornaamste uitwerking er van, dat men een volkomen vrije toegang tot God heeft verkregen; want God heeft van Zijnentwege betuigd een welgevallen te hebben in ons staat-maken op Zijn waarheid en trouw. Hij heeft ons geboden dit te doen, zonder twijfel of vreze, Hij heeft voldoende genade beloofd om ons in staat te stellen, om alzo te geloven, en wij kunnen niet te veel vertrouwen stellen op Zijn arm en macht. Ook heeft Hij ons voorbeelden gegeven van dezulken, die Hem met het onbepaaldste vertrouwen van hun harten vereerden, en die daardoor reden hadden zich in de Heere te verblijden, Die immer Zijn beloften houdt. Hem zij de eer voor zulke aanmoedigingen van ons geloof! Mochten zij maar de bedoelde uitwerking hebben! De Heilige Geest make ze daaraan dienstbaar door Zijn genade, en geve ons zulk een geloof dat Gode behaaglijk is, zulk een geloof als Hij heeft geboden, en voor welks volkomen beoefening Hij uitnemend grote beloften gedaan heeft. God van alle genade, leer ons vertrouwen en niet vrezen, want Gij zijt ons vertrouwen waard! Uw Woord en Uw beloften geven ons een volkomen waarborg, om ons ten allen tijde op de Heere te verlaten; want in de Heere HEERE is een eeuwige rotssteen, en welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen!

Maar langs welke wegen en door welke middelen zullen deze beweegredenen en aanmoedigingen haar volkomen uitwerking verkrijgen? Dit is het voorname punt, en dit wordt bevestigd door onze beschouwing over het gezag van de Schrift. Dezelfde Geest die de beloften heeft geopenbaard, is er ook de vervuller van; en Hij is almachtig. De zegen op het gebruik der middelen is geheel en al van Hem; Hij is het Die de mens wetenschap leert, en bij Hem moeten wij die biddende zoeken. Bij al ons lezen, horen, onderzoeken en overdenken van de Schriften, moeten wij voor Zijn Goddelijke onderwijzing tot Hem opzien! ‘Indien iemand van u, gelovigen, wijsheid ontbreekt, dat hij die van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden; maar dat hij die begere in geloof’ (Jakobus 1:5-6). Hier is een bevel en een belofte. Indien ons wijsheid ontbreekt, (wat trouwens altijd het geval is) en waaraan we zozeer behoefte hebben, als aan lucht om te ademen, moeten wij die begeren van de Geest der wijsheid, en zij zal ons gegeven worden. Hij zal ons wijs maken tot zaligheid. Hij wil ons in het gebruik van de middelen afhankelijk houden van Zijn leiding in alle nodige waarheid, en van Zijn openbaring, omtrent de dingen die ons van God vrijgunstig geschonken zijn; opdat wij ze als ons eigendom zouden beschouwen en er al de blijdschap van genieten. In deze afhankelijkheid van Hem leven wij, bewegen wij ons en zijn wij. Ons geestelijk leven en zijn eigenschappen, met de oefening en ontwikkeling er van, staan in het nauwste verband met Zijn invloed. De apostel, melding makende van de onderscheidene gaven en genaden des Heiligen Geestes, zegt: ‘Doch deze dingen alle werkt de ene en dezelfde Geest, delende aan een iegelijk in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil’ (1

Korinthe 12:11). Zien wij dan tot Hem op, voor iedere goede en volmaakte gave! Vragen wij Zijn licht en onderwijzing, wanneer wij de Bijbel openen. Hij is de voornaamste uitlegger. Hij alleen vermag het Woord der Schrift in het binnenste van ons gemoed te doen doordringen, en het op de tafelen van ons hart te schrijven, zodat wij het bij ondervinding leren kennen, als de kracht Gods tot zaligheid. Onze eerste hervormers waren van dit gevoelen, waarom zij ons opwekten tot het bidden, dat wij door de heilige invloed van Gods Geest zulke dingen mochten bedenken, die waarlijk goed zijn, en door Zijn genadige leiding in staat gesteld zouden worden, om ze te volvoeren: 'Verleen ons, o Heere! smeken wij u, de Geest van altijd te bedenken en te doen, wat recht is; opdat wij, die zonder U niets goeds kunnen verrichten, door U bekwaam gemaakt mogen worden, om overeenkomstig Uw wil te leven; door Jezus Christus onzen Heere. Amen'[14].

Gelijk zij baden, zo zongen zij; want wij treffen twee lofzangen aan, door de hervormers in het Algemeen Gebedenboek geplaatst, om bij de ordening van de priesters en de wijding van de bisschoppen gezongen te worden[15].
De eerste begint met deze woorden:

Kom, Heil'ge Geest, in ons gemoed!
Verlicht ons door Uw hemelgloed, enz.

Uit de tweede haal ik enkele verzen aan, niet zozeer om de uitnemendheid van de poëzie, als wel om de juistheid van de uitdrukking van de boven omschreven waarheid:

Kom Heil'ge Geest, gij Geest van God
Daal van de Hoogen neer.
o, Geest des Vaders, Geest des Zoons
Vernieuw ons tot Uw eer.

Bezoek ons hart, ontsteek in ons
Uw reinen hemelgloed,
Opdat naar waarheid en genâ.
Moog dorsten ons gemoed.

Door Uw gaven, mild en vrij
Blijft Christus' kerk in stand,
Uw Wet schrijft Ge in 't gelovig hart
Gij, vinger van Gods hand.

Gij geeft naar Uw beloftenis
Nog wijsheid, mond en Woord.

---

[14] De negende zondag na Trinitatis.
[15] De lezer houde in het oog dat de Hervormde Kerk van Engeland, de Anglicaanse of ook wel de Bisschoppelijke genoemd, in haar bestuur en eredienst veel heeft behouden, van wat er nog goed en bruikbaar was in de Oud-Katholieke Kerk. Zo heeft zij met verwerping van de pauselijke heerschappij, toch het bisschoppelijke bestuur behouden. Overigens is haar belijdenis, zoals uit de aangehaalde gebeden van de kerk en uit deze liederen blijkt, geheel in overeenstemming met de overige kerken van de Hervorming van het vaste land.

Zo wordt door Uw genâ, Gods lof
Alom op aard gehoord.

O, Heil'ge Geest! zend van omhoog
Uw licht en waarheid neêr;
Opdat we, in vuur'ge liefde ontvlamd,
Steeds leven tot Gods eer.

Sterk onze zwakheid Heer! en geef,
Dat nimmer door de macht
Van wereld, satan, vlees - ons hart
Ten onder word' gebracht.

Geef, dat ons hart door Uw genâ
Den Vader kennen moog',
En open voor de Majesteit,
Van 's Vaders Zoon, ons oog.

Opdat wij, in volmaakt geloof
Belijden Uwen Naam,
U, met de Vader en de Zoon
God, drie in één tezaam.

Volgens deze getuigenissen blijkt het de leer der Schriften en van onze Hervormers in overeenstemming daarmee te zijn, dat het geestelijke leven en de bevinding, het geloof in Christus en de hoop op Hem, die niet beschaamd maakt, de heilige liefde met iedere Godgewijde beweging des gemoeds, door de heiligende invloed van God de Heiligen Geest bewerkt worden. Door Hem verstaan wij de Schriften naar de mening des Geestes; door Zijn genade nemen wij toe in de kennis van de Schrift, en volharden wij in het gebruik van de middelen; tevens Zijn nabijheid daarin verwachtende tot bevordering en blijdschap van ons geloof. Hij begint, Hij zet voort, en Hij voleindigt ons onderwijs in Zijn geopenbaarde Woord en wil. Hij vorme ons tot goede leerlingen, en geve dat wij het steeds blijven, bij het bewustzijn van de noodzakelijkheid Zijner Goddelijke onderwijzing, opdat de Geest en het Woord Zich mogen paren aan onze bijbelstudies en ons bijbelonderzoek; waarom dit wel de dagelijkse verzuchting van ons geloof mag zijn:

O gij Geest van wijsheid en openbaring, Die ons geleerd hebt, dat de verborgen dingen zijn voor de Heere onzen God, maar de geopenbaarde voor ons en onze kinderen tot in eeuwigheid, open de ogen van ons verstand, opdat wij weten mogen wat in de Schriften ten behoeve van ons is geopenbaard. Stem Gij Zelf ons om er naar te horen, het met vrucht te lezen en te overdenken. Ja bekwaam ons, om er meer en meer geloof mee te mengen, opdat het ons dierbaarder wordt! Verleen ons door de dagelijkse lezing van het Woord, te ervaren dat het in ons hart gegrift wordt, opdat wij in waarheid takken mogen worden die in de Boom des levens ingeënt zijn, en door de regen en zonneschijn bekwaam gemaakt worden, om overvloedige vruchten des Geestes voort te brengen. Houd ons tot verkrijging van al deze zegeningen en weldaden, immer afhankelijk van Uw Goddelijk onderwijs; opdat onze vruchten rijker en rijper mogen worden, wij meer ootmoedig in ons hart en dankbaarder in ons leven

mogen zijn; en daar wij zonder U niets kunnen leren gelijk het behoort, zo mogen wij door Uw genade wijs gemaakt worden tot eeuwige zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is; Wien met U, o Vader en U, o Heilige Geest gelijke eer en roem worde toegebracht, nu en eeuwig. Amen.

DERDE HOOFDSTUK

(3) De overwinning van de gelovigen in de Heere zijn gerechtigheid.

Het voorwerp van zijn blijdschap is altijd hetzelfde, gisteren, heden en tot in eeuwigheid, zonder enige verandering of schaduw van omkering. Het is Christus, God in Christus, aangaande wien het bevel luidt: 'Verblijdt u in de Heere (Jezus) te allen tijd; wederom zeg ik: Verblijdt u!' (Filippenzen 4:4); omdat er in Hem een fontein van blijdschap is, springende tot in het eeuwige leven. Wat Hij is in Zijn eigen wondervolle Persoon; hetgeen er geopenbaard is van Zijn genadevolle werken en wegen in betrekking tot het gevallen mensdom; wat Hij voor de zondaar deed in de dagen Zijns vleses, wat Hij door Zijn Geest in de tijd in hen werkt; al hetgeen Hij beloofd heeft hen in de eeuwigheid te zullen geven; uit welk mogelijk oogpunt men Hem ook beschouwt, zo kan en moet de gelovige altijd en wel met een volheid van vreugde zich in Hem verblijden; want alzo betuigt de apostel zijn dank: 'Gode nu zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen in Christus' (2 Korinthe 2:14). Want Hij bezat in Zijn Persoon iedere mogelijke stof van triomferende blijdschap. Hij is wezenlijk en waarachtig God; en tevens is Hij wezenlijk en waarachtig Mens: God en Mens verenigd in Christus. De profeet Jesaja profeteerde deze wondervolle vereniging, en doorluchtige verwachting: 'Want een Kind is ons mensen, en tot onze zaligheid geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, omdat dit Kind is de Sterke God, en deze Zoon is de Vader der eeuwigheid, de Vredevorst' (Jesaja 9:5). Dit is de verborgenheid der godzaligheid die groot is, waarvan de heiligen onder het Oude Testament zongen, met de liefelijkste melodie in hun harten voor de Heere, gelijk de profeet zulks doet in de 148ste Psalm, waar hij alles in hemel en op aarde met al zijn bewoners oproept, om zich met hem te verenigen in de lof van Immánuël, omdat Zijn Naam alleen is hoogverheven en Zijn Majesteit is over de aarde en de hemel. Evenzo gevoelde het een heilige uit het Nieuwe Testament, die verklaarde, 'dat hij alle dingen achtte schade te zijn, om de uitnemendheid der kennis van Jezus Christus, mijn Heere; om Wiens wil ik al die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde' (Filippenzen 3:8-9). Zo verenigd met Hem gevonden, dat het waarlijk één met Hem genoemd kan worden; want Hij heeft Zich met onze natuur verenigd, met het doel om een andere en meest gezegende vereniging tot stand te brengen. Hij nam onze natuur aan, opdat wij de Zijne zouden deelachtig worden; Hij werd de Zoon des mensen, opdat wij zouden worden kinderen Gods; Hij bezat de kracht des onvergankelijke levens, opdat Hij het geestelijke en eeuwige leven zou kunnen mededelen aan allen die in Hem geloven; want op de dag Zijner heirkracht worden zij verenigd met de Heere door één Geest, dezelfde Geest in de leden als in het Hoofd; opdat zij door Hem, hun Hoofd, bekwaam zouden gemaakt worden, om te zeggen: 'Waarlijk wij hebben gemeenschap met de Vader, en met Zijn Zoon Jezus Christus, door de band Zijns Geestes'. Het is niet mogelijk dat iemand iets groters en heerlijkers kan ontvangen, dan hetgeen onze

Heere met deze woorden bad: ‘En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen die door hun woord in Mij geloven zullen; opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn; opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij één zijn, gelijk als Wij één zijn!’ (Johannes 17:20-22). Uit kracht van deze vereniging met Christus, Die de gemeente gegeven is tot een Hoofd over alle dingen, hebben Zijn leden gemeenschap met Hem in Zijn heilig leven; Hij is de Heere, Jehovah hun gerechtigheid. Geworden uit een vrouw, en daardoor onder de wet, onderwierp Hij Zich aan de wet, en gehoorzaamde haar eisen, opdat door Zijn gehoorzaamheid velen gerechtvaardigd zouden worden. ‘Zie, Ik kom’, zegt Hij, ‘om Uw wil te doen, o God’ (Hebreeën 10:9), en Hij deed haar door alle gerechtigheid te vervullen.

Als de Borg van Zijn volk, kwam hetgeen Hij deed, in het verheerlijken van de wet door al haar eisen te voldoen, ten goede van dat volk en werd hen een oorzaak van hun rechtvaardiging; opdat het hun tot gerechtigheid gerekend zou worden, en zij in de Goddelijke vierschaar als rechtvaardigen behandeld zouden worden. Hierin roemde de vader der gelovigen, en is daarover verblijd geweest al zijne dagen; want wij lezen dat Hij ‘geloofde aan God, en God rekende het hem tot rechtvaardigheid’; Hij had hem lief als een vriend en zegende hem in alles. ‘Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, dat het hem toegerekend is; maar ook om onzentwil, aan wie het zal toegerekend worden, namelijk degenen die geloven in Hem, die Jezus onze Heere, uit de doden opgewekt heeft’ (Romeinen 4:3,23-24). Want de kinderen van de gelovige Abraham zijn even vrijgunstig als hij, erfgenamen gemaakt van de rechtvaardigheid, die daar is door het geloof van Jezus Christus. Hoor hoe één van hun met een hart-vervullende blijdschap, zijn zegevierende staat in Christus, bezingt: ‘Ik zal gedurig hopen, en al Uw lof nog groter maken. Mijn mond zal Uw gerechtigheid vertellen, de gansen dag Uw heil, hoewel ik de getallen niet weet. Ik zal heengaan in de mogendheden des Heeren HEEREN; ik zal Uw gerechtigheid vermelden, de Uwe alleen!’ (Psalm 71:14-16). Uit die gerechtigheid alleen vloeiden hem, krachtens zijn ervaring, alle zegeningen toe, zonder maat of peil; zodat al wat hij behoefde voor zijn rechtvaardiging ten leven, en voor zijn aanspraak op de eeuwige heerlijkheid daarin alleen zijn oorsprong vond. In dezelfde psalm roept hij in aanbiddende bewondering uit, over het wondervolle van deze genadegave: ‘Ook is Uw gerechtigheid, o God, tot in de hoogte; Gij, Die grote dingen gedaan hebt; o God, wie is U gelijk?’ (Psalm 71:19). Hij was zo volkomen gerechtvaardigd door de toerekening van deze gerechtigheid van Christus, dat hij er niets van zichzelf meer aan toe wilde voegen, om een vrije toegang tot God te verkrijgen of om enige grond er in te vinden, voor zijn aanneming bij God. Hij wist dat deze rechtvaardiging door het geloof, door God was verordend; dat zij een gift van Zijn vrije genade en volkomen voldoende was, zijnde zij een eeuwige gerechtigheid, en daardoor werd de bewustheid van de zonde daadwerkelijk uit zijn hart verbannen, en hij bekwaam gemaakt met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon der genade, om dat hij zich volkomen gerechtvaardigd wist in en door Jezus.

In dezelfde geest horen wij een Nieuwtestamentische heilige verklaren, hoe hij alle roem, uitgezonderd die in Christus en Zijn gerechtigheid, buitensluit: ‘In wien God rechtvaardig kan zijn, en tevens: rechtvaardigende dengene die uit het geloof in Jezus is. Waar is dan de roem? Die is uitgesloten! Door welke wet? Der werken? Neen! maar door de wet des geloofs. Wij besluiten dan dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet, en dat Christus het einde der wet is,

tot rechtvaardigheid voor een iegelijk die gelooft' (Romeinen 3:26-28; Romeinen 10:4). Dit was de hoogste roem van de apostel: 'In zijn dierbare Zaligmaker gevonden te worden. O mocht ik mij in Hem verblijden, gedurende mijn leven en in Hem gevonden worden in de ure des doods, en in de dag des oordeels, gevonden in Hem, niet hebbende mijn eigen gerechtigheid die uit de wet is, maar die door het geloof in Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is, door het geloof' (Filippenzen 3:9). Heerlijke getuigenis voor Jezus! Aanmoedigend voorbeeld om ons ganse vertrouwen te stellen in de Heere onze gerechtigheid en sterkte! Want Hij is dezelfde voor ons, als Hij was voor de apostel Paulus, en wij hebben niet minder stof tot roemen als hij had, omdat er geschreven staat: 'Ik ben zeer vrolijk in de HEERE, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan; gelijk een bruidegom zich met priesterlijk sieraad versiert, en als een bruid zich versiert met haar gereedschap. Want gelijk de aarde haar spruit voortbrengt, en gelijk een hof hetgeen in hem gezaaid is, doet uitspruiten, alzo zal de Heere HEERE gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor al de volken' (Jesaja 61:10-11). Dit is de gerechtigheid des geloofs, en deze zijn er de vruchten van, die overvloedig zijn tot heerlijkheid van God, namelijk: vrede met Hem, vreugde in Hem, een heilige wandel in Zijn gemeenschap en een overwinnende strijd door Hem. 'In de HEERE zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls' (Jesaja 45:25). Hierin te roemen is de roeping en dure verplichting van de gelovigen!

Hij is daartoe geroepen volgens zijn evangelisch voorrecht; en overeenkomstig zijn geloof, beroemt hij er zich in als zijn reeds aanwezig en tegenwoordig gelukkig lot, en als een goede grond voor zijn hoop op de eeuwige vreugde. Wondervolle zegeningen zijn aan zulk een geloof en hoop toegezegd; en zij worden waarlijk tot op deze dag bij bevinding genoten. Prijs de Heere, o mijn ziel, voor Zijn voorziening in zulk een gewaad des lofs en der heerlijkheid. Hij heeft u vergund het aan te doen, en daardoor een vrije toegang verleend tot in Zijn tegenwoordigheid; Hij heeft u geboden u te rangschikken onder die grote schare die niemand tellen kan, die staat voor de troon en het Lam, bekleed met lange witte klederen en palmtakken in hun handen, en die met een grote stem roepen, zeggende: 'De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam!' (Openbaring 7:9-10). Hun klederen waren wit als het licht, gereinigd zijnde in het bloed des Lams, door Hem hebben zij overwonnen, gelijk de palmtakken in hun handen te kennen geven; ja, zij zijn meer dan overwinaars, met de kroon der rechtvaardigheid op hun hoofden, die er eeuwig op prijken zal; want de genade heerst door rechtvaardigheid tot in het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heere! Welk een oorzaak van roem is dit niet! Een gerechtigheid die in zichzelf volkomen en eeuwigdurend is! Zij verheft grotelijks onze hoogste blijdschap in Christus, omdat in haar een volkomen waarborg ligt voor haar duurzaamheid. Zij steunt in de trouw Gods aangaande Zijn Woord en belofte, vast zijnde in Zijn eeuwige raad, en gegrond op de onbeweeglijke dingen. 'Hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de HEERE' (Jesaja 54:17); daarom is zij een eeuwige gerechtigheid. 'Heft ulieder ogen op naar de hemel en aanschouwt de aarde beneden; want de hemel zal als een rook verdwijnen, en de aarde zal als een kleed verouden, en haar inwoners zullen desgelijks sterven, maar Mijn heil zal in eeuwigheid zijn, Mijn gerechtigheid zal niet verbroken worden!' (Jesaja 51:6). De staat van de gelovigen is aan de zijde Gods altijd één en dezelfde. Hij moge falen in het beoordelen er van, maar bij God is in dit opzicht geen verandering, noch schaduw van omkering. Hij moge een gelovige zijn die in duisternis wandelt en aangevochten tot vertwijfeling; hij moge te veel letten op zijn bedrieglijk

gevoel, of op een wettisch standpunt staan; zijn ervaringen mogen als beneveld zijn; wanneer de uiterlijke omstandigheden en voorvallen hem tegen schijnen te zijn, en zijn geloof hevig beproefd wordt, zodat hij aan de beloftenissen Gods begint te twijfelen door deze of gene aanval van het ongeloof; nochtans, hoewel de mens veranderen moge, God verandert niet! Zijn genadegiften zijn onberouwelijk, zij kunnen niet falen; want zij vloeien voort uit de oceaan der genade, en geen geschapen macht kan deze stromen van haar oorsprong afsnijden; want zij zullen er ontwijfelbaar toe wederkeren, en al de gezegende voorwerpen van Gods liefde met zich voeren. De Vader had hen uitverkoren en gaf hen aan Zijn Zoon, Die hun namen in het boek des levens des Lams heeft geschreven; voor hen leefde en stierf Hij, en als Hij hen ten laatsten dage de Vader voorstelt, zal het Zijn betuiging zijn: 'Zie hier, Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt' (Jesaja 8:18), niet één van hen zal gemist worden; want de Heilige Geest is krachtens Zijn ambt de Heere en oorsprong van hun leven, en op de dag Zijner kracht maakt Hij hen bekwaam Jezus aan te nemen, en door het geloof in Hem te leven, als leden van één lichaam onderling en met Hem als hun verheerlijkt Hoofd, verenigd.
Dit verbond van de gezegende Drievuldigheid is onveranderlijk, en in alle dingen welgeordineerd en vast. Al de voorwerpen der genade zullen ontwijfelbaar zeker behouden en gezaligd worden, krachtens 's Heeren belofte en gebed. 'Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken ze, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal ze uit Mijn hand rukken!' (Johannes 10:27-28). Op deze onomstotelijke vastigheid vertrouwende, zijn de erfgenamen der belofte geroepen om zich met deze krachtige vertroostingen te sterken, en zich in Jezus te verheugen met een volkomen blijdschap; hetzij ze wandelen in duisternis of in het licht, in de winter zowel als in de zomer, in tegenspoed als in voorspoed, in het sterven als bij het leven; omdat Hij alle macht heeft in hemel en op aarde, om hen iedere verbondsweldaad en zegening ten goede te doen komen. En dat wil Hij doen; want 'de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden' (Jesaja 35:10).

O Gij hoog geloofde God en Zaligmaker; Gij zijt de Heere onze gerechtigheid en sterkte! Ik geloof dat het ganse Israël Gods door U alleen zal gerechtvaardigd worden, en zich in U alleen zal beroemen (Jesaja 45:24-25). O laat Uw Geest bij mij blijven, om dit geloof in mij te vermeerderen; opdat ik door nieuwe toevoer van Zijn genade weerhouden wordt, om mijn eigen gerechtigheid te zoeken op te richten, maar mij bestendig de rechtvaardigheid Gods te onderwerpen. Bekwaam mij om door deze zelfde genade overvloedig vruchten der gerechtigheid voort te brengen, tot roem en prijs van God; verheerlijk Uw tussenkomst door de vrede in mijn geweten te bevestigen; verhoog Uw gerechtigheid door de liefde in mijn hart uit te storten, en verbreid de roem van de volheid Uwer genade, door dagelijkse bijstand in mijn wandel en strijd; opdat ik daardoor voldoende genade ontvang, om in staat te zijn U voor de hoop der heerlijkheid te prijzen. Almachtige Jezus! U zij lof en eer tot in eeuwigheid, voor het werk der rechtvaardiging, dat vrede heeft aangebracht en voor de vrucht der gerechtigheid, die de rust der ziel en verzekerdheid des gemoeds heeft uitgewerkt. Amen, ja Amen!

VIERDE HOOFDSTUK

(4) De overwinning van de gelovigen in en door Jezus, onder het gevoel van het bederf der zonde.

Uit kracht van deze gemeenschap met Jezus hebben de gelovigen volkomen vergeving van al hun ongerechtigheden. Hun verzoening was het werk van onze grote Hogepriester, Die, hoewel Hij geen zonde heeft gekend, zonde voor ons is gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem (2 Korinthe 5:21). God is te rein van ogen, dan dat Hij het geringste kwaad kan zien' (Hábakuk 1:13), en daar is een onreinheid in de zonde, die haar in Zijn ogen bovenmate afzichtelijk en verfoeilijk maakt. Hij openbaarde Zijn diepste afkeer van haar, door in het Oude Testament zulk een aantal wettelijke bepalingen, omtrent de verontreiniging vast te stellen, als maar enigszins op zinnelijke wijze de verdorven aard der zonde zou kunnen aantonen, om door de waarneming er van een blijvende indruk op het gemoed achter te laten. En door de bepaling, dat degenen die de dienst pleegden, zich vooraf moesten reinigen, en in het voorschrijven van de reinigingsmiddelen met verwerping van welke andere ook, wilde Hij hen opleiden tot geloofsoefening in Hem, Wiens ambt het zou zijn hun gewetens te reinigen, alvorens zij de Heere een offerande der gerechtigheid zouden kunnen brengen. En het was een vaste wet, dat indien iemand, naar de wet onrein, de vastgestelde reinigingsmiddelen verzuimde of weigerde aan te wenden, de zodanige zijn ongerechtigheid moest dragen; want de zondaar wiens ongerechtigheden niet verzoend zijn, kan geen gemeenschap hebben met de heilige God.
'Alle dingen zijn wel rein de reinen, maar de bevlekten en ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun hart en geweten zijn bevlekt' (Titus 1:15). Het hart is de bron waaruit alle stromen vloeien. 'Uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen en lasteringen; deze dingen zijn het die de mens ontreinigen' (Mattheüs 15:19-20). Een verlicht geweten heeft hiervan een diepgaande overtuiging verkregen, en gevoelt daarom de noodzakelijkheid van de reiniging van alle besmettingen des vleses en des geestes, om tot God te kunnen naderen, en vrijmoedigheid te hebben en toegang met vertrouwen tot de troon der genade. Zijn overwegingen zijn in zulk een toestand als de volgende:
Naarmate ik meer mijzelf leer kennen, krijg ik een walging aan mijzelf en heb ik berouw in stof en as, want ik ben een zondaar, gans en al onrein en verfoeilijk; van natuur zo bedorven, als de zonde een gevallen schepsel heeft gemaakt, en dagelijks mijzelf in hart en leven verontreinigende door nieuwe zonden. Ik heb niets om mijzelf te reinigen; ook geen uitzicht dat iets van het schepsel dit vermag te doen. In mijn gehele zijn is de besmetting diep geworteld en doorgedrongen; zodat ik genoodzaakt ben uit te roepen: 'Onrein! onrein!' Mijn toestand was geheel en al hopeloos, indien God niet Zichzelf een geneesmiddel had voorzien, dat mij door het Evangelie ter ore is gekomen. O gezegend nieuws! ik verneem het met blijdschap: dat God een fontein heeft geopend, die van alle zonde reinigt. Hij nodigt mij uit om er gebruik van te maken, daar zij oneindige waarde en een eeuwig-geldende uitwerking om te reinigen, bezit. Daarenboven heb ik een bevel uit de hemel, onrein en bedorven als ik ben, om er gebruik van te maken; want alzo staat er geschreven: 'Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid!' (Zacharía 13:1). Wanneer nu de Heilige Geest de zondaar deze getuigenis leert geloven, dan heeft hij het volste recht om aldus te bidden: 'Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn; was mij, en ik zal witter zijn

dan sneeuw. Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn ongerechtigheden. Schep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vasten geest!' (Psalm 51:9,11-12). En de Heere hoort en beantwoordt het gebed met deze woorden: 'Ik zal rein water op u sprengen en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen. En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezen hart geven. En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen. Ja Ik zal u verlossen van al uw onreinheden!' (Ezechiël 36:25-27,29). De offeranden predikten van de aanvang af, deze gezegende waarheid: 'Indien hun bloed hen uit kracht der Goddelijke verordening kon heiligen tot de reinheid des vleses, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door de eeuwigen Geest Zichzelf Gode onstraffelijk heeft opgeofferd, het geweten reinigen van dode werken, om de levenden God te dienen?' (Hebreeën 9:13-14).

Geprezen, eeuwig geprezen zij de genade van Hem, Die door Zijn Zelf-offerande een fontein geopend heeft tegen de zonde en tegen de onreinheid, waarin de onreinste zich kan wassen en reinigen; want 'Christus heeft de gemeente alzo liefgehad, dat Hij Zichzelf voor haar heeft gegeven, opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende door het bad des waters, door het Woord; opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk' (Éfeze 5:25-27). Zijn bloed heeft een oneindige waardij en kracht om de snoodste zondaar te reinigen, ja hem zo te heiligen, dat hij tot in eeuwigheid volmaakt is. Het grote en enige doel van het geloof is: deze weldaad te ontvangen, en er gebruik van te maken, zoals God Zelf haar heeft aanbevolen; en tot op deze dag heeft zij nog niets van haar waarde en kracht verloren. Nu nog reinigt zij even volkomen als ooit tevoren; en de gelovigen ervaren ook thans in hun leven en in de ure des doods, haar Goddelijke uitwerking zo waarachtig als Stéfanus de martelaar het deed. Ik vernam van een stervend christen deze getuigenis, omtrent zijn geloof en hoop, toen zijn vlees en hart bezweek: 'Lieve vrienden, ben ik niet een toonbeeld van Gods rijke en vrije genade, van Zijn alles te boven gaande liefde en barmhartigheid in Christus? O, hoe alles doordringend en veelomvattend is de uitwerking van Zijn dierbaar bloed; want het was voldoende en genoegzaam voor mij, die één van de snoodste zondaars ben! O welk een alles te boven gaande goedheid, welk een onpeilbare liefde! Dit bloed heeft mijn ziel, die zetel van het bederf, zo zwart als de hel zijnde, rein gewassen, het heeft mijn geweten dat duisterder was dan het graf, gereinigd, en het klaarder gemaakt dan het licht; in één woord, dit bloed zal mij die vuil was, ja de onreinste, een kind der hel, een erfgenaam des toorns, heilig maken voor God, en bekwaam om met God en het Lam, met engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen tot in alle eeuwigheid te leven; ja, nog maar enige ogenblikken en mijn ziel zal ook volmaakt rechtvaardig wezen.

O geprezen, eeuwig geprezen zij God mijn Zaligmaker; geloofd zij Zijn Naam tot in eeuwigheid!' Voorwaar dit is wel geloven in en hoge prijs stellen op het bloed van Jezus, tot bevestiging van Gods getuigenis dienaangaande. 'God', namelijk, 'heeft Jezus Christus voorgesteld tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed' (Romeinen 3:25). Daarop vertrouwende, worden de onreinste zonden gewassen, wit als sneeuw, en karmozijn rode zonden als de zuiverste wol. Zo zegt de Bruidegom tot Zijn gemeente: 'Zie, gij zijt schoon, Mijn vriendin; zie geheel zijt gij schoon; daar is geen gebrek aan u, gij zijt geheel verheerlijkt inwendig' (Hooglied 4:1,7; Psalm 45:14).

Geen engel kan schoner of reiner zijn, of meer aangenaam in de ogen van God, dan de zodanige die gewassen is in het bloed des Lams. Welgelukzalig zijt gij o mens, die er door verlost zijt! Gij hebt vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom, door het bloed van Jezus, de weg is geopend; gij zijt geroepen om toe te gaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, uw hart gereinigd zijnde van het kwade geweten, en uw lichaam gewassen zijnde met rein water; opdat gij de onwankelbare belijdenis der hoop zoudt vasthouden, gelijk die grote schare deed, die hun klederen gewassen en wit gemaakt hebben in het bloed des Lams; terwijl zij steeds met een grote stem roepen: 'De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam' (Hebreeën 10:19,22-23; Openbaring 7:9-10).
Zij roemen in de overwinning, en dit mag gij ook doen. Gij hebt er dezelfde reden toe, als zij. Dezelfde fontein waarin zij hun klederen wasten, reinigt ook de uwe; dezelfde beloften aan hen gedaan en vervuld, waarborgen het u ook, dat gij eens voor God zult staan zonder gebrek of zonde, in het genot van de eeuwige zaligheid, zo volmaakt als zij. Jezus is uw Zaligmaker, even waarachtig als de hunne; ook nu nog uw hart en geweten reinigende van zonde en schuld door het geloof; opdat gij mocht ingaan binnen het voorhangsel, en de Heere uw God op liefelijke wijze in uw hart prijzen. Onze oudere broeders rondom de troon, zijn in ditzelfde aangename werk bezig; wij doen het hier zo goed wij kunnen; zij in de hemel en wij op aarde. Een zelfde onderwerp bezingt de gemeente hier beneden, als die daarboven, ook hebben zij een zelfde bezigheid; wij trachten de lof en de waardij van het geslachte Lam, op zulk een hoge toon te bezingen, als zij daarboven doen, en falen ook onze pogingen, wij houden toch vol en bidden de Heiligen Geest om ons te bekwamen, met hen in overeenstemming te blijven, opdat onze zangen dagelijks meer geestelijk en hemelsgezind mogen worden. Eén van onze dichters, iets bij ogenblikken van deze harmonie gevoelende, trachtte ons op te wekken de roem en eer van het Lam Gods te verheffen in deze woorden:

Daar vloeit een eeuw'ge heilfontein
In Jezus' dierbaar bloed;
Bevlekte zondaars worden rein
Gewassen in haar vloed.

De moord'naar werd in stervensnood
Door haar gezicht verblijd.
Ook mij heeft ze, even vuil en snood,
Van schuld en smet bevrijd.

O heilig Lam, Uw kostbaar bloed
Derft nimmermeer zijn kracht;
Tot door Uw kerk, verlost voor goed,
U 't Hallel wordt gebracht.

Sinds 'k in 't geloof die stroom aanschouw,
Uw wonden eens ontvloeid,
Is aan Uw zondaarsliefde, Uw trouw,
Mijn hart, mijn tong geboeid.

Eens dank ik op volmaakter toon

Voor wat me Uw liefde gaf,
Als 't zwakke lied u hier geboôn,
Verstomd is in het graf.

Ja, Heer 'k geloof, ook mij hebt Gij,
Spijt mijn onwaardigheid
Een loon, volheerlijk, groot en vrij,
Een gouden harp bereid.

Een gouden harp - o, schoon verschiet!
Vol hemelmelodie;
Maar 't voorwerp van mijn eeuwig lied
o God'lijk Lam! blijft Gij!

De zang en het lied des hemels is over ditzelfde onderwerp. De Heilige Geest heeft ons de eigenlijke woorden van hun Goddelijke lofzang medegedeeld, en welk een overeenstemming of harmonie, daar is onder al de verlosten rondom de troon, God en het Lam met één hart en een grote stem prijzende. Mocht Hij onze harten bereiden om met dat koorgezang in te stemmen, en ons leren nu reeds op zulk een hogen toon te zingen, als wij maar met mogelijkheid kunnen, ja iedere dag de toon hoger aan te slaan, tot wij de vervulling van het hemelse gezicht ervaren, hetwelk de apostel aldus beschrijft:
'Na dezen zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande voor de troon en voor het Lam, bekleed met lange witte klederen, en palmtakken waren in hun handen. Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op de troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. En zij zongen met luider stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God, Die op de troon zit, en het Lam' (Openbaring 9-10,14-17). Hem Die ons heeft liefgehad, en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters, Gode en Zijn Vader; Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

VIJFDE HOOFDSTUK

(5) De overwinning van de gelovigen over de zonde in haar strafwaardigheid en schuld voor God.

De vergeving der zonden is de hoofdzaak van de leer der zaligheid, waarop de vrede met God is gegrond. Hoewel de zonde de gelovige nog bijlicht, is zij nochtans vergeven; hoewel hij haar onzalige invloed nog gevoelt, is zij hem echter niet meer een oorzaak van verdoemenis. Dit is de grote zwarigheid in de ervaring van de gelovigen. Hoe kunnen Gods waarheid en heiligheid, Zijn bedreigingen en de eerbiedwaardigheid van Zijn wet gehandhaafd worden, waar Hij tevens getrouw is en

rechtvaardig in de vergeving van onze zonden? De gelovige mocht menigmaal in zijn gemoed geschokt, en door een wettisch vrezen en werken in verlegenheid gebracht worden, indien hij namelijk door de Geest en het Woord van God nog niet genoeg is bevestigd om zich in zijn geweten te onderwerpen aan de weg Gods, in het vergeven der zonde; toch is daar geen andere weg geopend, het was steeds één en dezelfde, beraamd en vastgesteld in de eeuwige raad der gezegende Drievuldigheid, die geopenbaard werd toen de zonde in de wereld kwam; namelijk, dat een Persoon in Jehovah: het Woord, vlees zou worden, en de zonde wegnemen door Zijn Zelf-offerande. 'Dezen geven Mozes en al de profeten getuigenis, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam' (Handelingen 10:43). De aankondiging van de genade, spreekt dit op het duidelijkst uit. Toen het Mozes vergund werd des Heeren heerlijkheid te aanschouwen, ging Hij hem voorbij en riep uit: 'HEERE HEERE, God, barmhartig en genadig; lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft' (Éxodus 34:6-7). Iedere offerande predikte deze waarheid op zichtbare wijze, door aan te tonen dat de zondaar de dood verdiende, en tevens in welke weg God vergeving van zonden en de kwijtschelding van straf verleende, namelijk door het geloof in het Lam Dat geslacht is, van de grondlegging der wereld. Want Jezus is het ware Paaslam, Dat voor ons is geofferd; en de verlossing die Israël eertijds in Egypte ondervond, door de besprenging van het bloed, wordt tot op deze dag in haar wezenlijke kracht gevoeld aan onze harten. Door het geloof richtten zij het Pascha uit en de besprenging van het bloed, opdat de verderver van de eerstgeborenen hen niet raken zou; en door hetzelfde geloof houden wij hetzelfde feest; want door Zijn bloed hebben wij de verlossing, namelijk de vergeving der zonden, en zijn wij buiten het bereik van de verderver. Ook wij weten het gevaarlijke van onze toestand, evenals zij, en daarom vestigen wij de blik van ons geloof op het Lam Gods, tot onze behoudenis.

De Heilige Geest overtuigt beide van zonde en genade. Zijn overtuiging van zonde maakt op het geweten een diepe indruk van haar oneindige schuld. Hij stopt de mond van zondaars, en doet hem alles onderschrijven, wat er in de Schriftuur is gezegd van zijn strafwaardigheid, en het hopeloze van zijn toestand. Op zichzelf ziende, zoals hij onder de wet en de zonde ligt (want de zonde is de overtreding van de wet), moet hij zich onderwerpen aan het vonnis van de verdoemenis, en heeft van zichzelf niets om op te pleiten, ten einde de vrijspraak te verwerven. Alzo wordt hij er toe gebracht, om over de eisen en straffen van de wet te oordelen, zoals God het doet. Hij ziet nu in, dat oneindige gerechtigheid en heiligheid en waarheid tegen hem opkomen en hem beschuldigen; en dat het loon van zijn zonde is: het eeuwige verderf van het aangezicht des Heeren; terwijl hij onmachtig is, om dat nog te keren, of een middel heeft om het te ontgaan. Overtuigt de Heilige Geest hem echter van gerechtigheid, en openbaart Hij hem Gods genade in de vrijgunstige vergeving van zijn zonden, zo gevoelt hij nog steeds haar ontzaggelijke snoodheid en schuld. Hij heeft een walging aan zichzelf, en zucht, gebukt gaande onder het bijblijvend gevoel van zijn verdorvenheid. Op zijn best is het: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen?' Maar terzelfder tijd kan hij zich verheugen in God zijn Zaligmaker: 'Ik dank God door Jezus Christus! Hij is een verzoening voor mijn zonden, en ik heb vrede gevonden met God door het geloof in Zijn bloed'.

Zo verheerlijkt de Heilige Geest de Heere Jezus. Hij werkt een standvastig geloof in de voldoening van Jezus, en stort zulk een vrede uit in het geweten, dat alle aanklachten van zonde en ongeloof tot zwijgen gebracht worden. Alzo vervult Hij de

aankondiging van genade in het Nieuwe Testament, die nauwkeurig overeenkomt met de beginselen van het Oude. Toen onze Heere Zijn apostelen uitzond om het Evangelie allen creaturen te prediken, was hun last aan hen in deze woorden vervat. ‘En Jezus zei tot hen: Alzo is er geschreven, en alzo moest de Christus lijden, en van de doden opstaan ten derden dage; en in Zijn Naam gepredikt worden, bekering en vergeving der zonden, onder alle volken’ (Lukas 24:46-47). Zij moesten de zondaren waarschuwen voor het gevaar dat hen dreigde, en hen nodigen om ter behoudenis op Jezus te zien, en op Hem alleen. Want Hij Die allen mensen alom verkondigen laat, dat zij zich bekeren, ‘heeft Jezus verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Zijn volk te geven bekering en vergeving der zonden’ (Handelingen 5:31). Het is een gift Zijner Koninklijke genade, één van de heerlijke kroonrechten Zijner verhoging, dat Hij vrijmachtig kwijtschelding kan verlenen, van iedere overtreding, ongerechtigheid en zonde, al zijn ze nog zo veel of groot. Want Jezus kan alle ongerechtigheid wegnemen en de zondaar genade schenken. ‘Wij’, zegt Petrus, ‘zijn getuigen van deze dingen en ook de Heilige Geest, Die God gegeven heeft dengenen die Hem gehoorzaam zijn’ (Handelingen 5:32); namelijk hen die op Zijn roepstem in het Evangelie hebben acht gegeven en haar gehoorzaamden: de Heilige Geest, Die hen van zichzelf af en tot Christus brengt, van de zonde tot de gerechtigheid, van een natuurlijk leven tot een leven des geloofs, waardoor Hij hen van de waarachtigheid van hun bekering overtuigt, die een voortdurend werk Zijner genade is, daar Hij in hen dat berouw verwekt, dat inderdaad onberouwelijk is.

En wanneer Hij hen in staat stelt om God voor deze genade te verheerlijken, verwekt Hij grote vrede en blijdschap in hun harten, door het geloof in de vergeving hunner zonden, volgens de last die onze Heere aan de heilige Paulus bij zijn bekering gaf: ‘Ik zend u tot de heidenen, om hun ogen te openen, en hen te bekeren van de duisternis tot het licht, en van de macht des satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in Mij!’ (Handelingen 26:18). Wordt nu deze last in Zijn Naam gebracht, dan wordt het de zondaar klaar en duidelijk, en werkt zij door de kracht des Heiligen Geestes een gelovig aannemen uit, dan wordt het geweten gereinigd van zonde en schuld, door die ene offerande die in eeuwigheid volmaakt al degenen die geheiligd worden. Wie daarin gelooft heeft voortaan de Heere zijn hart volkomen gewijd; want het is geheiligd en gemaakt tot een tempel ter aanbidding van de ware God. Het Woord en de Heilige Geest geven hem getuigenis, dat hij nu met vrijmoedigheid mag ingaan in het binnenste heiligdom door het bloed van Jezus; want elke mogelijke hinderpaal is uit de weg geruimd, zodat hij de toegang heeft met vertrouwen tot de troon der genade, tot een Vader van alle barmhartigheid, Die hem liefheeft en zegent met alle geestelijke zegeningen in Christus Jezus. Wanneer hij van deze voorrechten gebruik maakt, gevoelt hij eerst recht levendig, wat hem te doen staat. Door gelovig te steunen op de Goddelijke beloften en het onbepaalde vertrouwen van zijn hart schenkende aan een getrouw God, heeft hij een goed geweten, dat gereinigd is van dode werken om de levende God te dienen; en daar zijn hart aan die God en Zijn dienst is gewijd, mag hij zingen van vergeving en vrede op zulk een hogen toon van lof, en met zulk een geestelijke blijdschap, als maar immer een gelovige vermocht te doen.

Reeds onder het Oude Testament toonden de heiligen een groot geloof te bezitten, als zij de overwinningen van het Lam Gods bezongen; zoals blijkt uit de 20ste Psalm, waarbij Bisschop Horne in zijn verklaring dit aangeeft op vers 1-4: ‘De kerk bidt om voorspoed en voor het welslagen van Koning Messias, die haar als haar kampvechter en bevrijder aanvoert ten strijd; voor zijn aanneming door de Vader en de vervulling

van zijn wens; vers 5- 7: zij spreekt haar volkomen geloofsvertrouwen uit, en haar voornemen om in Hem alleen te betrouwen, en niet op vleselijke wapenen; vers 8: zij voorziet de val van haar vijanden en haar eigen verhoging; terwijl zij volgens vers 9, met het gebed tot de God harer sterkte besluit'. Zolang de tempel stond, en de dienst van God er geregeld in plaats vond, hadden de ware aanbidders elke dag een plechtstatige herinnering aan en heenwijzing naar dat offer, hetwelk gebracht stond te worden tot wegneming van hun zonden. Zij werden geleerd om te zien op het dierbare bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam, hetwelk reeds was voorgekend voor de grondlegging der wereld, en dat God in iedere offerande zichtbaar voor ogen stelde, als het grote zoenoffer en de ware voldoening, waardoor zij alleen vergeving en vrede konden verwachten. Terwijl het lam iedere morgen en avond op het altaar door het vuur werd verteerd, verheerlijkten zij God door hun lofzangen met de keurigste muziekinstrumenten, psalmen zingende terzelfder tijd op de liefelijkste wijze, de Heere in hun harten. Onder meer andere lofzangen door Gods Geest ingegeven, en voor deze vreugdevolle gelegenheid bestemd, gebruikten zij de 20ste Psalm, waarin zij de overwinning in de God hunner zaligheid bezongen, en hun geloof in en hun hoop op Hem, met eenparige stemmen uitspraken, en wel op deze wijze:

'De HEERE verhore u in de dag der benauwdheid; de Naam van de God Jakobs zette u in een hoog vertrek. Hij zende uw hulp uit het heiligdom, en ondersteune u uit Sion. Hij gedenke al uw spijsoffers, en make uw brandoffer tot as. Sela! Hij geve u naar uw hart, en vervulle al uw raad. Wij zullen juichen over uw heil en de vaandelen opsteken in de Naam onzes Gods. De HEERE vervulle al uw begeerten! Alsnu weet ik, dat de HEERE Zijn gezalfde (Messias) behoudt; Hij zal hem verhoren uit de hemel Zijner heiligheid; het heil Zijner rechterhand zal zijn met mogendheden. Dezen vermelden van wagens en die van paarden, maar wij zullen vermelden van de Naam des HEEREN onzes Gods (van onze Verbondsgod, namelijk de heilige Drievuldigheid). Zij hebben zich gekromd en zijn gevallen, maar wij zijn gerezen en staande gebleven. O HEERE, behoud; die Koning (namelijk Jezus) verhore ons ten dage van ons roepen!' (Psalm 20).

In de woorden van dit lied, drukten zij hun geloof uit in de toekomstige overwinningen van het Lam Gods, en evenzeer hun hoop op die ene offerande, waardoor zij in eeuwigheid volmaakt zouden worden. De Goddelijke instelling, de Goddelijke aanvaarding of aanneming, de Goddelijke toepassing van Zijn offerande, is het heerlijkste en verhevenste onderwerp dat op deze aarde kan bezongen worden; voorwaar het is het onderwerp dat in de hemel tot in alle eeuwigheid, de eenparige lof van alle zaligen zal uitmaken. De Heilige Geest stemme reeds hier onze harten, om er zich eenmaal mee te verenigen, en het Lam Dat geslacht is te aanbidden en te prijzen; opdat wij als de gelovigen onder het oude verbond de vaandelen kunnen opsteken, als overwinnaars van zonde en satan en al onze vijanden; en wij met de apostel Paulus mogen juichen: 'Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt! Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?' (Romeinen 8:31-35). Ook wij hebben dezelfde Jezus om ons in te verblijden, en niet minder goede grond als immer de gelovigen hadden, om ons in

Hem te verheugen met een onuitsprekelijke en heerlijke, ja volkomen vreugde.
Wanneer het hart levendig gevoelt hoe gelukkig het kan zijn in God zijn Zaligmaker, dan zijn dit enige van de liefelijke en verkwikkende oefeningen van het geloof in Zijn bloed:
'Wie ben ik, dat zulk een zondaar als ik mijzelf gevoel, zo grotelijks begenadigd zou zijn? Van nature een kind des toorns, gelijk al de anderen, en schuldig aan dadelijke overtredingen; zo menigmaal en zolang met al wat in mij is, zondigende tegen licht en overtuiging in; nu eens vallende en dan weer bekommerd over mijn toestand, berouw hebbende en dan weer zondigende, en dat zo jaar aan jaar, een slaaf van de lusten des vleses, van de begeerlijkheden der ogen en van de grootsheid des levens, meer en meer rijpende voor de hel! O welk een toonbeeld van eindeloos geduld en lankmoedigheid ben ik toch! Van dag tot dag gespaard en ten laatste geroepen tot de zaligende kennis van Jezus. Welk een uitnemende rijkdom van genade is dit: dat de Vader mij heeft uitverkoren in de Geliefde, en Hem overgaf om mij van zonde en ellende te verlossen, dat Hij Zijn Geest wilde zenden om mij levend te maken, en mij tot dat geloof te bewerken, dat er ook voor mij genade en volkomen verlossing in Jezus te vinden was!
Welke zondaars ook, kunnen meer verschuldigd zijn voor zulke wonderen van genade, dan ik ben? Ere zij God in de hoogste hemelen! Mijn Heere Jezus, de grote God en tevens mijn Zaligmaker, gaf Zichzelf voor mij over, opdat Hij mij verlossen zou van alle ongerechtigheid en mij reinigen van alle zonden; op Zijn voldoening en gerechtigheid steunende, ben ik er toe gebracht om des Vaders volkomen vrijspraak te aanvaarden: 'Uw zonden en ongerechtigheden zal Ik niet meer gedenken'. Gode zij dank voor deze onuitsprekelijke gave. Hij heeft dit Zelf verklaard en mij iets laten gevoelen van de zaligheid van degenen, wiens ongerechtigheden vergeven en wiens zonden bedekt zijn; en daarom zie ik met blijde verwachting uit naar de groten dag der verlossing, als Jezus mij de Vader zal voorstellen, heilig en zonder vlek of rimpel, alsof ik nimmer had gezondigd. In deze hoop der zaligheid en volkomen overwinning verblijd ik mij voor God. Nu reeds aanschouw ik het goede Uwer uitverkorenen; daarom verblijd ik mij met de blijdschap Uws volks, en beroem ik mij met Uw erfdeel!' (Psalm 106:5). De Vader Die mij heeft uitverkoren in Zijn Zoon; de Zoon Die mij liefhad, en mij van mijn zonden gewassen heeft in Zijn bloed; de Heiligen Geest, Die het geloof in mij werkte en mij daarin deed volharden; voor de gemeenschap met deze volzalige en Drievuldige God, zij Hem eeuwige lof en aanbidding toegebracht. Amen.

ZESDE HOOFDSTUK

(6) De overwinning van de gelovigen over de heerschappij der zonde.

Wij hebben overeenkomstig de Schrift enige van de overwinningen des geloofs beschouwd, namelijk over de zonde in haar onreinheid en strafwaardigheid; maar er blijft nog een zware strijd over tegen haar heerschappij. Zij toch heerst met onbeperkte macht in de kinderen der ongehoorzaamheid, en streeft zonder ophouden naar de opperheerschappij in Gods kinderen, welker natuur nog steeds bedorven is en blijft, en die een oude mens in zich omdragen, die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding, en die zij dagelijks hebben af te leggen, tegen te staan in zijn

begeerlijkheden, te doden in zijn bewegingen en te kruisigen in zijn lusten. Alzo toch luidt de vermaning: 'Doodt dan uw leden die op de aarde zijn' (Kolossenzen 3:5). En de nieuwe mens, die tot deze strijd is geroepen, wordt bevolen aanhoudend van Christus' volheid gebruik te maken, om de beloofde moed, kracht en overwinning te verkrijgen; want zonder Christus kan hij niets doen. De zonde is hem eigen; want hij is nog in het lichaam der zonde, waarom hij niet alleen tegen zichzelf heeft te strijden, maar ook tegen de overheden en machten, de heirscharen van tegenstanders, die verenigd onder de banier van de god dezer wereld, al hun list en macht zoeken aan te wenden, ten einde de gelovige weer onder de dienstbaarheid van de verderfenis terug te brengen, en wat hij van zichzelf heeft, is helaas op hun hand. Zijn ergste vijand is zijn inwonende zonde, die zijn gehele lichaam met al zijn leden en lusten, tot haar beschikking heeft, en altijd tracht naar datgene wat strijdig is met Gods wet, en tot de volvoering daarvan aanzet. Ieder vermogen, ja elke eigenschap van dit lichaam is vatbaar om der zonde een wapen der ongerechtigheid te worden. Zij is een volstrekte dwingeland, die haar slaven met de meest mogelijke willekeur en het wreedste geweld beheerst, en hen gevangen houdt tot haar wil, hoewel er niets dan vernieling en ellende op haar wegen is.

Op deze wijze is de erfzonde in het negende artikel van de belijdenis van onze kerk beschreven: zij is de erfelijke schuld en smet van ieder mens uit Adam geboren; en hoewel zij nog in de wedergeborene is, zo is daar een belofte van dagelijkse en volkomen overwinning over de geweldenaar. Alzo is er geschreven: 'De zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade!' (Romeinen 6:14). Eens voerde de zonde volkomen heerschappij, maar die is door de Geest van Christus teniet gedaan; zij is niet gans en al vernietigd, wat haar aard betreft, maar als heerschappijvoerende macht. Zij is onttroond in het verstand, daar zij nu wordt erkend als bovenmatig zondigende te zijn en uiterst gevaarlijk tevens; zij beheert niet meer het geweten, want de gelovige is niet langer onder de wet, maar onder de genade, en bevrijd van de verdoemenis; zij heeft geen heerschappij meer over de wil, daar het voortaan zijn betuiging is: 'Niet mijn wil o Heere, maar de Uwe geschiede'; zij oefent haar macht niet meer uit op het hart; want hij zegt met de psalmdichter: 'Ik haat alle kwade gedachten, maar Uw wet heb ik lief; o hoe bemin ik Uw wet'; zij heerst niet meer in het leven, dat voortaan met zijn bewegingen en begeerlijkheden is gekruisigd, door de kracht van het kruis van Jezus; in één woord, hoewel zij niet geheel is gedood, zo is zij toch overwonnen door het kruis, en sterft dagelijks, een langzame dood.

Alzo is de zonde, waar zij verzoend is door het bloed van Christus, door de macht van Christus overwonnen, gelijk geschreven is: 'Hij zal uw ongerechtigheden dempen!' (Micha 7:19), en het geloof in Zijn beloofde hulp, houdt haar ten onder, ja onderwerpt haar met kracht, zodat zij niet meer heersen kan in ons sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in deszelfs begeerlijkheden. Zie een voorbeeld van dit overwinnende geloof. Wat het ook zijn mag waar de natuurlijke mens zijn hart op zet, of zijn geluk in zoekt, de begeerlijkheden des vleses, de begeerlijkheden der ogen of de grootsheid des levens, Mozes werd door de Geest van Christus bekwaam gemaakt, dit alles te overwinnen. 'Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden; verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor een tijd de genieting der zonde te hebben; achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons' (Hebreeën 11:24-26).

Welke andere, dan almachtige genade kon hem zulk een overwinning hebben gegeven? Hij bekwam volkomen heerschappij over de zonde, hoewel ze hem verzocht

met alle genietingen, en schatten en eer van de wereld. Hij werd gesterkt in het geloof; de heerschappij van Christus bracht iedere hoge gedachte tot onderwerping aan Hem; zodat Mozes niet slechts van alle tijdelijke voordelen, om Christus' wil, afstand deed; maar hetgeen de natuurlijke mens grotelijks tegenstrijdig en wonderspreukig acht, hij verkoos liever smaadheid, armoede en ellende, dan zijn deelgenootschap aan Christus op te geven. Dit is de overwinning die nog de wereld overwint, namelijk ons geloof; want het Nieuwe Testament levert ons insgelijks een voorbeeld van christelijke heldenmoed, in de apostel van de heidenen. Hij geeft rekenschap van zijn eigen ervaring, op wat wijze en door welke middelen hij niet langer onder de wet, maar nu onder de genade leefde; hij, hoewel een zondaar, toch verlost van de vloek van de door hem geschonden en overtreden wet, en tevens geen hoop meer hebbende om door het houden van haar geboden, gerechtvaardigd te worden. 'Ik ben', zegt hij, 'door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zou' (Galaten 2:19).
Eertijds leefde hij zonder de wet, toen hij zich nog verhovaardigde op zijn goed gedrag en zijn naar de wet onberispelijk leven; maar toen het gebod in de kracht des Heiligen Geestes was gekomen, doodde het hem, en vernietigde al zijn vroegere wettische verwachtingen. Al wat hij tevoren in het vlees betrouwde, bevond hij nu ten dode te zijn; en Christus, het geloof in Christus, werd hem de enige weg om Gode te leven, door Zijn genade en tot Zijn heerlijkheid. Door dit geloof nu, ondervond hij de macht van de gekruiste en opgewekte Jezus; waarom hij verklaarde: 'Ik ben met Christus gekruist: in waarheid en geestelijk der zonde, mijzelf en der wereld gestorven, door de kracht van Zijn kruis; desniettegenstaande leef ik, door datzelfde geloof en diezelfde Jezus; want de Geest des levens in Hem heeft mijn geest levend gemaakt. Hij heeft mij door een nieuwe geboorte voor de geestelijke wereld het aanzijn geschonken en voedt dat nieuwe leven uit de volheid van Jezus reeds nu, zo wezenlijk en waarachtig door het geloof, als ik eenmaal in de hemel door het aanschouwen van Hem, hoop te genieten. Ik leef, doch niet meer ik: want in zijn oorsprong of voortgaande ontwikkeling is het niet uit mijzelf, maar Christus leeft in mij; en hoewel ik voor het uitwendige even als ieder ander mens schijn te leven, leef ik echter, wat ik nu nog in het vlees leef, door het geloof des Zoons Gods: mij steeds van Hem afhankelijk gevoelende voor elke nieuwe ondersteuning en bijstand van Zijn Geest, om te blijven in de gemeenschap met de Vader en de Zoon. Daarnaast geeft Hij mij enigszins de ervaring van de zaligheid van die liefde Gods in Christus, die de kennis te boven gaat. Dit is het wat mijn ziel reinigt, en mijn leven heiligt; geprezen zij tot in eeuwigheid Zijn Naam, Die mij alzo heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven!'

Zo waren de helden van het christendom. Zij voerden de oorlogen des Heeren en in de sterkte Zijner macht brachten zij de zonde ten onder; zij verkregen de overhand op haar door het geloof in Jezus; en nu nog is hetzelfde geloof in dezelfde Jezus in staat, niet minder grote overwinningen door Hem te behalen. De waarheid Zijner beloften, de trouw van Hem Die beloofd heeft, de sterkte van Zijn arm om de belofte te vervullen, dit alles was oorzaak dat Mozes, noch Paulus bezweken; en evenmin zal, noch kan enig gelovige dit doen. Alzo zegt de Heere tot hen: 'De zonde zal over u niet heersen; Ik heb haar vergeven door Mijn bloed, Ik zal haar ten onder brengen door Mijn Geest; verlaat u op Mij, dan zult gij ervaren dat sterk geloof een overwicht geeft tegen de macht der zonde!' Hij strijdt in de kracht van de Heere Jezus, Wien alle dingen mogelijk zijn en Die heersen zal totdat Hij Zijn vijanden onder Zijn voeten

gelegd zal hebben. Eens zullen zonde en dood niet meer zijn. Hebt u te strijden met een zonde die u gedurig bijligt, welnu, laat zij u te meer gebruik doen maken van het geloof en de macht van Jezus. Is het een zonde die uit uw karakter ontstaat; en zich bij tijden in toorn en hartstocht lucht geeft, zo dat gij uzelf niet meer meester zijt; dan is de Geest van Christus in staat u ook in dat opzicht tot een nieuw schepsel te maken en om u te bekwamen, de oude mens met zijn werken af te leggen en de nieuwe mens aan te doen, die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid. Het moge een lang ingewortelde zonde zijn; maar ik vraag u: zou iets de Heere te wonderlijk wezen? Heeft Hij dan niet beloofd: 'Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen?' (Ezechiël 36:26-27). Waar het ook zij dat de genade heerst, daar is deze Schriftuur vervuld. De krijgsknechten van de Heere der heirscharen strijden onder Zijn banier en alle instrument dat tegen hen bereid wordt, zal niet gelukken; door Zijn almachtige kracht bewaard, zijn zij dagelijks meer dan overwinnaars, voortgaande in het overwinnen van elke tegenstand; want Hij maakt hen bekwaam om 'de vrijmoedigheid en de roem der hoop tot het einde toe vast te behouden' (Hebreeën 3:6). Daarom worden zij vermaand om aldus te bidden: 'Maak mijn voetstappen vast in Uw woord, en laat geen ongerechtigheid over mij heersen!' (Psalm 119:133). Zij verlaten zich op Zijn Woord en macht, om hun voetstappen vast te maken; en geloven het dat Hij de schreden van Zijn gunstgenoten zal besturen, en de zonde alzo geen heerschappij meer over hen zal hebben; daar zij niet meer onder de wet, maar onder de heerschappij Zijner genade zijn. Zij verwachten de overwinning door Hem beloofd, en Hij wendt er al Zijn macht toe aan overeenkomstig dat goede Woord; waarop Hij hen geleerd heeft, hun vertrouwen te stellen. Zij bevinden dat Zijn genade hun genoeg is, tot het ten onder brengen van de macht der ongerechtigheid; ja, naarmate de zonde meerder werd, betoonde de genade zich steeds meer overvloedig in dagelijkse overwinning over haar lagen en aanvallen.

De kracht van Christus in hun zwakheid zich verheerlijkende, bewaart hen in deze geest van het gebed:
'O Gij God en Vader van onzen Heere Jezus Christus! Sterk mij krachtig door Uw Geest naar de inwendige mens, opdat Christus door het geloof in mijn hart wone, en ik mij in Zijn kracht kan staande houden, tegenover de macht van mijn zonden en vijanden. Ik zie alleen tot U op om: wijsheid, moed, volharding, overwinning en eeuwige zegepraal. Geprezen zij Uw Naam, dat Gij mij verkoren hebt om Uw krijgsknecht te zijn en onder de banier van Jezus te strijden. Ik zal de Heere zingen, want Hij is hogelijk verheven! Hij maakt al mijn vijanden tot de Zijne, en daardoor zijn zij onder Zijn voeten gelegd; en ik verlaat mij op Uw goede en getrouwe Woord, dat Gij ze ook mij zult onderwerpen. Gij hebt ze voor mij overwonnen, en U tevens verbonden ze in en door mij te overwinnen. Door Uw genade alleen, almachtige Jezus, ben ik in staat mijzelf te verloochenen, mijn kruis op te nemen en U in deze heilige krijg te volgen. Al mijn bekwaamheid verwacht ik alleen van de voortdurende bijstand van Uw Geest. Ondersteun mij dan krachtig tot vermeerdering van mijn geloof en tot roem en prijs van Uw beloofde hulp; dat ik mij daarop steeds verlate en ondervinden moge, dat wanneer ik in mijzelf het zwakste ben, ik daardoor juist het krachtigste kan zijn in de Heere; en wanneer mij ook alles ontzinkt om in mijzelf te roemen, dan maakt mijn ziel de Heere groot, en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker! Zie, God is mijn ziel; ik zal vertrouwen en niet vrezen, want de HEERE HEERE is

mijn Sterkte en Psalm, en Hij is mij tot Heil geworden, Zijn genade en kracht, zij tot in eeuwigheid alleen de ere toegebracht. Amen, ja Amen’.

ZEVENDE HOOFDSTUK

(7) De overwinning van de gelovigen over zijn moeiten en wederwaardigheden.

Is de zonde vergeven, en de gerechtvaardigde zondaar bekwaam gemaakt, de goeden strijd des geloofs tegen haar te voeren, dan blijft er nog een andere vijand te bestrijden, die hem tot het laatste ogenblik van zijn leven belaagt. De gevallen mens wordt tot moeite geboren. De mens in Christus maakt geen uitzondering op deze regel, want: 'vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen' (Psalm 34:20). Hij is in gemeenschap met al de anderen, onderworpen aan zorg, armoede en droefenissen van allerlei soort; en daarenboven door zijn belijdenis van de waarheid, aan sommige van de meest pijnlijke aard; want zijn gemeenschap met Christus, zijn volgen van Christus, zijn gelijkvormigheid aan Christus, geven aanleiding tot smaadheid, en verwekken de haat van de goddelozen en de woede van de boze geesten. Gelijk de ene golfslag de andere geregeld opvolgt, zo brengt iedere dag zijn vernieuwde zorgen aan, en dringt daardoor de gelovige naar een hulp en troost buiten zich, om te zien. Deze worsteling met de droefenissen van het leven doet pijnlijk aan. Er enigszins met geduld onder te verkeren en er winst mee te doen, is een taak die de kracht van de mens te boven gaat. Elke geringe moeite verwekt murmurering en ongeduld, en deze opstand tegen Gods wil is de bron en oorzaak van menigvuldige veranderlijke gemoedsgesteldheden en ontevredenheid, die door toenemend lijden geenszins verbeteren en de mens waarlijk ellendig maken. Houdt het lijden aan, of neemt het toe, dan drijft het de arme zondaar vaak tot wanhoop; en heeft hij geen Zaligmaker tot zijn toevlucht, dan maakt hij zich helaas soms aan zelfmoord schuldig, en sterft in het bedrijven van de zonde, zichzelf onbezonnen in het eeuwige verderf stortende. Dat is de uitkomst van de wijsheid van de mensen, zelfs van een Cato, die geen beter redmiddel wist aan te wenden tegen de talloze ellenden van de menselijke levens.

Aangezien de mens dus aan het lijden is blootgesteld en er machteloos onder verkeert, en zijn lijden duren zal, zolang de zonde nog hierbeneden haar invloed doet gelden, hoe begeerlijk moest ons dan niet de genade van onzen Heere Jezus Christus zijn! Hij heeft Zich verwaardigd ons Zijn beloften van hulp en bijstand te schenken, die voor alle mogelijke gevallen van kommer en ellende zo geschikt zijn. Wanneer het Hem goeddunkt dezen of genen van Zijn volk te beproeven, dan draagt Hij tevens zorg, dat de beproeving huns geloofs veel kostelijker uitwerking heeft, dan de loutering van het goud, hetwelk vergaat. Hij staat hen bij en ondersteunt hen met Zijn Goddelijke hulp en heiligende vertroostingen. Hij zegt immers: 'Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren' (Psalm 50:15). En de Schrift zegt in Psalm 34:20: 'Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de HEERE'. Zij erkennen het met dankzegging: 'God is ons een Toevlucht en Sterkte; Hij is krachtig bevonden een Hulp in benauwdheden' (Psalm 46:2); dat is: Hij beurde ons op onder de hevigste druk, Hij ondersteunde ons met Zijn eeuwige armen, zolang de smart aanhield; en nam het lijden toe, in diezelfde mate vermeerderde Hij ons geloof en onze lijdzaamheid totdat zij een volmaakt werk bekwamen.

Hebben nu de beloften door de bijstand des Heiligen Geestes, hun volledige invloed bereikt, door die inwendige vrede te werken, die Hij alleen kan schenken en die de wereld niet kan wegnemen; is het hart vatbaar gemaakt om de blijdschap in God te ervaren, en persoonlijk de kracht en troost van het Evangelie te smaken, dan erkent de gelovige de waarheid van de ondervinding van de apostel: 'Als droevig zijnde, doch

altijd blijde!' (2 Korinthe 6:10). Menigmaal verheugt hij zich over hetgeen geschreven staat: 'Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob, en uw Formeerder, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne! Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Want Ik ben de HEERE uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland! Vrees niet, want Ik ben met u!' (Jesaja 43:1-3,5). Ja, Ik ben met u, om u te steunen en te verlossen! Dit is gesproken tot de verlosten, die Gods eigendom zijn, en die Hij met een dure prijs heeft gekocht. Kon de Heere God Zich verbonden hebben meer voor hen te zijn en te doen, dan hier is beloofd; teneinde hun zondig vrezen en hun natuurlijke twijfelingen te overwinnen? Zich volkomen verlatende op de verlossing, die daar is in het bloed des Lams, zijn zij veilig onder Zijn hoede; zij gaan in Zijn kracht hun moeite en vijanden tegemoet. Jezus staat hen ter zijde; en daarom zijn zij in het geloof aan Hem, niet bevreesd of versaagd, voor welk lijden dan ook. Jehovah is hun Elohim, hun Drie-Enige Verbondsgod, hun Bondgenoot bij eedzwering, die Zich verbonden heeft door Zijn almachtige kracht alle kwaad van hen te keren en hen alle nodige goed te verlenen. Hij zegt tot hen: 'Ik, de HEERE, behoede u: alle ogenblik zal Ik u bevochtigen; opdat de vijand u niet bezoeke, zal Ik u bewaren nacht en dag' (Jesaja 27:3).

Met welk een heilige moed, moest de gelovige niet opzien tot een getrouw God, Die zulke grote en dierbare beloften geschonken heeft; en welke krachtige vertroostingen zouden zij hem kunnen verschaffen, wanneer hij gaan moet door het vuur of door het water. Hij kan en mag met Jona zingen: 'Ik zal U offeren met de stem der dankzegging. Het heil is des HEEREN!' (Jona 2:9). Of ook met het alles overwinnende geloof van de drie jongelingen, zich verlaten op de Heere, die niet vreesden in de brandende oven des vuurs te gaan, zevenmaal heter dan naar gewoonte gestookt, daar zij vast overtuigd waren, dat, hetzij ze leefden of stierven, hun Verlosser met hen zou zijn. Hoewel met de brandende oven des vuurs gedreigd, weigerden zij, toch het beeld van Nebukadnezar te aanbidden, met deze woorden: 'Wij hebben niet van node u op deze zaak te antwoorden. Zal het zo zijn, onze God Dien wij eren, is machtig ons te verlossen uit de oven des brandenden vuurs, en Hij zal ons uit uw hand, o koning, verlossen!' (Daniël 3:16-17). Dat deed Hij dan ook; Hij ging met hen in het vuur, en zij wandelden ongedeerd in het midden van de vlammen. Dezelfde Jezus herhaalt nog dagelijks hetzelfde wonder. Hij heeft Zich door alle eeuwen heen betoond de vriend en toevlucht van Zijn verdrukte en ellendige volk te zijn; wat Hij ook over hen beschikt, Hij zendt er Zijn zegeningen steeds bij. Aldus getuigen zij: 'Wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede!' (Romeinen 8:28).

Zij weten het door Zijn belofte en zij gevoelen het bij ervaring: het is goed voor ons, verdrukt te zijn geweest; wij gingen door menige zeeën en stormen van wederwaardigheden en droefenissen, ja door het woedende vuur van vervolging, niet alleen ongedeerd, maar gezegend; want Christus was met ons. Als het lijden van Christus toeneemt dan is de vertroosting in en door Christus ook overvloediger; Hij voelt voor hen, als Zijn leden, en koestert innerlijk voor hen het tederst mededogen. 'In al hun benauwdheden, is Hij benauwd!' (Jesaja 63:9). Hij verleent hun onderstand, en komt ter goede ure met Zijn verlossing. Hij laat hen niet over aan de beschuldiging van de zonde in het geweten, maar geeft en bevestigt een lieflijke vrede met God in hun hart. O welk een oorzaak van roem is deze om, wanneer de vrede Gods in het hart heerst, altijd en zonder twijfeling te kunnen getuigen: 'Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn! Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons

allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het Die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt? Christus is het Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' (Romeinen 8:31-34). Dank en ere zij eeuwig toegebracht aan Jezus, als het Lam Dat geslacht is, voor Zijn volbrachte en eeuwige overwinning over de zonde. De apostel zet zijn lofzegging voort in Romeinen 8 omdat door Jezus alle uitwendige tegenstand voor ons moet vallen: 'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? Gelijk geschreven is: Want om Uwentwil worden wij de gansen dag gedood; wij zijn geacht als schapen der slachting. Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem Die ons liefgehad heeft!' (Romeinen 8:35-37). Zijn liefde openbaart zich in al deze bezwaren; Hij heeft ze beschikt, en juist berekend; en in Zijn kracht komen zij ze allen te boven, en overwinnen ze niet slechts, maar zij worden meer dan overwinnaars. De buit die zij uit deze strijd wegdragen is groot; zij gewonnen in deze weg iets beters dan de gehele wereld, namelijk: de vernieuwde blijken van Gods liefde; zij kregen er de zalige bevinding van; want zij hebben ervaren dat niets hen deren kan, nu Hij hen onder Zijn hoge bescherming heeft genomen. Wij zijn aldus geleerd, om dagelijks Zijn Goddelijke hulp en bijstand in te roepen, als iets dat louter genade is, en wij verwachten haar ook alleen door de tussenkomst en voorbidding van onze grote Hogepriester:

'Wij bidden u ootmoedig, o Vader! in ontferming op onze zwakheden neder te zien; en wend om de eer Uws Naams, al het kwade van ons af, dat wij zo rechtvaardig verdiend hebben; en geef dat wij in al onze noden onze hoop en ons vertrouwen geheel op Uw barmhartigheid stellen, en U steeds in heiligheid en reinheid des levens dienen, tot Uw eer en heerlijkheid; door onze enige Middelaar en Voorspraak, Jezus Christus onzen Heere, Amen'.

Als deze bede een gebed des geloofs is, dan worden de uitwendige beproevingen, inwendige genade; want de Heilige Geest bewaart alsdan in het hart de vrede, en het volkomen vertrouwen op Zijn beloofde bijstand; zodat Hij naarmate de droefenissen vermeerderen, ze dienstbaar maakt tot verheerlijking van God. Wordt de uitwendige mens door veelvuldig lijden verdorven, zo vernieuwt Hij de inwendige mens van dag tot dag; Hij verleent te overvloediger genade, om het hooggaande lijden te heiligen; terwijl Hij aan het hart van de lijdenden de voldoening schenkt, dat deze lichte verdrukkingen die zeer haast voorbijgaan, een gans zeer uitnemend en eeuwig gewicht van heerlijkheid werken (2 Korinthe 4:17). Deze verwachting maakt hen geduldig en dankbaar. Door de kracht des Heiligen Geestes, weten zij deze eeuwige overwinning als spoedig aanstaande: Nog een zeer kleine tijd, en zij zullen verwaardigd worden de Koning in Zijn schoonheid te zien; zij zullen met Hem gezeten zijn in Zijn troon, en tot in alle eeuwigheid met Hem regeren.
Tot meerdere bevestiging van ons geloof, heeft Hij ons van een wolk van getuigen omringd, die met één stem getuigen, dat Hij al onze verdrukkingen heiligt, en ze in verbondszegeningen en weldaden verandert. Zo zegt één van hun: 'Ik zal de HEERE loven te allen tijde; Zijn lof zal gedurig in mijn mond zijn. Mijn ziel zal zich roemen in de HEERE; de zachtmoedigen zullen het horen en verblijd zijn. Maakt de HEERE met mij groot, en laat ons Zijn Naam tezamen verhogen! Ik heb de HEERE gezocht, en Hij heeft mij geantwoord, en mij uit al mijn vrezen gered. Deze ellendige riep, en

de HEERE hoorde; en Hij verloste hem uit al zijn benauwdheden' (Psalm 34:2-5,7). Hun hinderpalen en moeilijkheden worden hen een oorzaak van eeuwige blijdschap en overwinning; Hij bewaart hen daardoor als in een ark, en zij worden behouden als Hij de wereld der goddelozen doet omkomen. Petrus, bij ondervinding sprekende, zegt: 'zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen; gelijk Hij de rechtvaardigen Lot deed, toen Hij Sodom en Gomórra omkeerde'. Hoe meer de Egyptenaars Zijn volk verdrukten, des te meer vermenigvuldigden zij. Zie hoe het braambos brandde, en toch werd het niet verteerd. Het vuur van de vervolging woedde tegen de gemeente; maar het bloed van de martelaren was vruchtbaar, en deed haar toenemen beide in genade en aantal. Het zaad van de bozen was reeds van de beginne aan, vijandig gezind tegen de kinderen der belofte, maar deze verlieten zich op de oversten Leidsman hunner zaligheid en Hij voerde hen aan om te overwinnen, en opdat zij overwonnen. 'Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de muilen der leeuwen toegestopt, de kracht des vuurs hebben uitgeblust, de scherpte des zwaards zijn ontvloden, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in de krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht. De vrouwen hebben haar doden uit de opstanding wedergekregen; en anderen zijn uitgerekt geworden, de aangeboden verlossing niet aannemende, opdat zij een betere opstanding verkrijgen zouden' (Hebreeën 11:33-35).
Deze en de andere eerbiedwaardige getuigen (zie hetzelfde hoofdstuk) deden wonderen door Christus Die hun kracht gaf; zij achtten hun leven niet dierbaar, ten volle verzekerd, dat zo Hij hen riep om het ten offer te brengen, Hij hen zou bijstaan en bekwaam maken, om hun loop met blijdschap te volbrengen. En dat deed Hij; want zij allen verkregen een goede opgang door het geloof, ons een voorbeeld nalatende, opdat wij de voetstappen van hun geloof zouden navolgen; terwijl zij ons aanmoedigen om met heilige onversaagdheid voort te gaan, welke zwarigheden wij ook op onze weg ontmoeten. Wij mogen niet alleen, maar wij behoren in de verdrukkingen te roemen; want wij hebben dezelfde Jezus om op te zien, Die het Begin en de Voleinder van hun en ons geloof is; dezelfde beloften van Zijn hulp, dezelfde almachtige arm om alles ten goede te doen medewerken, en dezelfde oorzaak van roem, welke zij hadden ondervonden, toen Hij hen van kracht tot kracht voort leidde, tot ieder van hun voor God in Sion verschenen was. Dit is de erve der knechten des HEEREN, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de HEERE! (Jesaja 54:17).

Onze Hervormers waren van dezelfde gevoelens, die zij in één van hun gebeden met deze merkwaardige woorden, uitspreken: 'O God! Die de oorsprong des vredes zijt, en in eendracht een welbehagen hebt, Wien te kennen het eeuwige leven, en Wiens dienst ware vrijheid is; bescherm ons, Uw ootmoedige dienstknechten, tegen alle aanvechtingen van onze vijanden, opdat wij vast op Uw bijstand vertrouwende, voor geen tegenstanders vrezen, door de kracht van Jezus Christus onzen Heere, Amen'.
En in dezelfde geest doen zij het in een van onze homilieën (leerredenen), waarin zij zich aldus uitdrukken: "Alle kastijding die God ons in de tegenwoordige tijd zendt, schijnt geen zaak van vreugde en genot, maar van moeite en zorg; nochtans zijn zij een bewijs van Gods genade en barmhartigheid voor degenen die gekastijd worden, en een zeker onderpand van Gods eeuwige vertroosting in de hemel. Indien nu deze zorgen, smarten, ziekten, ja de dood zelfs, niet anders zijn dan de roede van onze hemelse Vader, waardoor Hij ons van Zijn liefde en Zijn genadig welgevallen verzekert, ons beproeft en reinigt, en Zijner heiligheid deelachtig maakt, ja ons daarin het onderpand

geeft dat wij Zijn kinderen zijn, en Hij onze genadige Vader is; zullen wij dan niet met alle ootmoed, als Zijn gehoorzame en liefhebbende kinderen, blijmoedig de roede kussen van onze hemelse Vader; en steeds met onze Zaligmaker Jezus Christus, van harte betuigen: 'Vader! indien deze angst en smart die ik gevoel, en de dood die ik zie naderen, niet kunnen voorbijgaan, maar indien Gij wilt dat ik dit alles moet ondergaan, Uw wil geschiede!'´

O Israëls verwachting, zijn Verlosser in tijd van benauwdheid, ik belijd U mijn afkerigheid en weerzin om Uw kruis op mij te nemen, en mijn zwakheid om het te dragen; ondersteun Gij mij door aanhoudende bijstand van Uw Geest, en ik zal behouden zijn! Laat Uw kracht in mijn zwakheid volbracht worden. Uw beloften en toezeggingen van hulp en bijstand zijn uitnemend groot; door U geloof ik in haar waarheid en kracht, en ik smeek U om genade ten einde er een recht gebruik van te maken. En is het Uw wil mijn geloof te beproeven, stel mij dan in staat mijn ziel in lijdzaamheid te bezitten, opdat ik van al mijn voorrechten gebruik maak en het ondervind, dat het verreweg het beste is: met Christus te lijden, dan met de wereld te heersen. O Heere! gij hebt Mozes deze gunst bewezen, en Gij deed meer dan dit; Gij stelde Uw getuigen in staat U zelfs in de vlammen van het vuur te verheerlijken; zij trokken voorwaarts, strijdende Uw oorlogen tegen heirlegers van tegenstanders, hun leven voor zichzelf niet dierbaar achtende; opdat zij hun loop met blijdschap mochten volbrengen, en in het geloof de dood ondergaan, lovende en prijzende Uw heiligen Naam. Getrouwe God! Gij zijt dezelfde voor ons, die Gij waart voor hen! Laat mij in Uw kracht voortgaan, mij verlatende op Uw Woord en steunende op Uw arm. Gij beloofde Uw kudde (en ik hoop er toe te behoren): 'Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken!' (Johannes 10:27-28). Goede Herder der schapen! dat ik toch niet twijfele aan Uw liefde, maar Uw hulp en bijstand mocht ervaren; opdat ik wat Gij mij oplegt te doen of te lijden, in staat moge zijn, het door de aanhoudende bijstand van Uw Geest, te verrichten of te ondergaan. Doe mij door Zijn invloed volharden, tot ik de prijs heb behaald van mijn roeping die van boven is, en ik verwaardigd word om opgenomen te worden, onder die grote schare die niemand tellen kan, die voor de troon van God en het Lam staat, bekleed met lange witte klederen en met palmtakken in hun banden. Dezen zijn het die uit de grote verdrukking komen, en zij hebben hun lange klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij voor de troon Gods en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op de troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen. (Openbaring 7:9,14-17). O mijn Jezus! ik prijs U voor dit, in heerlijkheid alles te boven gaande uitzicht; door Uw genade alleen, ben ik enigszins bekwaam gemaakt om eenmaal onder die grote schare te verkeren, ik heb het uitsluitend aan Uw bijzondere gunst te danken, dat ik een goede hoop mag hebben, tot diezelfde heerlijke staat te geraken; daarom wordt U voor deze en al Uw andere genaden, met de Vader en de eeuwigen Geest, o Drie-Enige God, door mij toegebracht: eer en heerlijkheid, en dankzegging, nu, en tot in alle eeuwigheid. Amen, ja Amen.

ACHTSTE HOOFDSTUK

(8) De overwinning van de gelovigen over de zwakheden van de ouderdom.

‘Het is de mens gezet éénmaal te sterven’ (Hebreeën 9:27). Dit ogenblik is door een onveranderlijk besluit bepaald. ‘Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaar; of zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaar; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen!’ (Psalm 90:10). Wordt het sommigen vergund langer dan gewoonlijk te leven, dan komen de gebreken van de ouderdom, met de daaraan verbonden moeiten en verdrietelijkheden, die de voorlopers van de dood zijn. Het bloed vloeit niet meer zo snel door de aderen als voorheen; de zintuigen van het lichaam worden van lieverlede stomp of werkeloos; de verstandelijke vermogens verzwakken en dit wordt gemeenlijk kenbaar door het niet meer kunnen herinneren van de eigen namen. Wat deze lichamelijke achteruitgang betreft, daaraan zijn de gelovigen, als ieder ander, evenzeer onderworpen; zij maken geen uitzondering op moeite, ziekte, of dood; maar wat hen wel onderscheidt, is dat zij datgene bezitten wat hun geest opbeurt en hen geduldig en vrolijk maakt. Juist dan behoeven zij het meest de vertroostingen Gods, die Hij hen heeft toegezegd, en ook getrouw verleent; want zij worden nooit beschaamd, die op Hem vertrouwen. Zijn beloften staan in volkomen verband met al de zwakheden van de ouderdom. Hij kent onze lichaamstoestand volkomen, en heeft haar met een onfeilbare pen laten beschrijven, volgens Prediker 12; opdat wij Hem bij de naderende verschijnselen van de ouderdom, mogen smeken ons de genade te verlenen, er het rechte gebruik van te maken. De kentekens, daar beschreven, zijn volkomen waar en juist getekend, en als zovele vermaningen, die de mens waarschuwen, dat de levenskracht eenmaal vermindert en het lichaam ten slotte wederkeert tot de aarde, waaruit het genomen is. Welgelukzalig is hij, die deze waarschuwing ter harte neemt en aan zijn Schepper gedenkt in de dagen zijner jongelingschap, eer de kwade dagen van zwakheid en moeite komen. Hij zocht bij Jezus zijn toevlucht en ondervond als vlees en hart bezweken, wat Hij voor Zijn volk wilde zijn. Zijn genade zij geprezen, voor de algenoegzaamheid waarmee Hij hun geloof en hun lijdzaamheid sterkt. Hij zegt tot hen: ‘Ik zal u niet begeven en Ik zal u niet verlaten; zodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: De Heere is mij een Helper, en ik zal niet vrezen wat (de zwakheden van de ouderdom) mij zullen doen!’ (Hebreeën 13:5-6). Eén van de geloofshelden, zich aldus sterkende in de Heere zijn God, zegt: ‘Want Gij zijt mijn Verwachting, Heere HEERE, mijn Vertrouwen van mijn jeugd aan. Op U heb ik gesteund van de buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof is gedurig van U. Ik ben velen als een wonder geweest; doch Gij zijt mijn sterke Toevlucht!’ (Psalm 71:5-7). Zodanig was zijn vertrouwen, en God beschaamde het niet. ‘Hij gedacht Zijn woord gesproken tot Zijn knecht, waarop Hij hem had doen hopen’ (Psalm 119:49). ‘Er viel niet één woord van al de goede woorden die de HEERE gesproken had tot hem’ (Jozua 21:45).

Welke krachtige aanmoedigingen hebben de gelovigen dan niet, om in de voetstappen van zijn geloof te wandelen! Want zijn God is hun God, dezelfde, gisteren, heden en tot in eeuwigheid, voor jong en oud, die hun vertrouwen in Hem stellen. Zijn belofte aan het Israël Gods kan niet gebroken worden; want Hij heeft Zijn Woord aan hen verpand, zodat zij een voldoende waarborg bezitten om tot Hem te bidden: ‘Laat mijn mond vervuld worden met Uw lof, de gansen dag met Uw heerlijkheid. Verwerp mij

niet in de tijd des ouderdoms; verlaat mij niet, terwijl mijn kracht vergaat!' (Psalm 71:8-9). De Heere neigt Zijn oor tot dit gebed, en verwaardigt Zich dit genadige antwoord te geven: 'Hoort naar Mij, o huis Jakobs, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls, gij die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af; en tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal Ik ulieden dragen; Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen en Ik zal u dragen en redden!' (Jesaja 46:3-4). Dit zijn enige van Zijn krachtige vertroostingen voor de ouden van dagen, waarmee Hij hen in Zijn liefde voorzag; want hoewel Hij Zelf hun die zwakheden en gebreken toezendt, is Hij tevens innerlijk met ontferming over hen bewogen, zozeer zelfs, dat Hij onze krankheden op Zich genomen en onze ziekten gedragen heeft. Zijn mededogen dringt Hem, om Zijn oude discipelen te troosten en hun lijden te verlichten; en als zij Hem in de tijd van nood aanroepen, dan is Hij immer gereed hun Zijn beloofde hulp te verlenen; ja, zo geheel overeenkomstig hun toestand, dat Hij hen evenzeer doet wassen in de genade als zij toenemen in jaren. In de grijze ouderdom dragen zij nog vrucht, de kostelijke vrucht van ootmoed en de rijpe vrucht van dankerkentenis; vruchten, die blijven tot in het eeuwige leven.
Wij hebben hiervan een heerlijk voorbeeld aangaande Gods trouw en zorg voor een oude gelovige, die 175 jaar oud werd. Hij was de vriend van God: Abraham; wien de Heere gedurende zijn ganse leven en dat wel in alle dingen had gezegend, ja zelfs zijn grijze haren als met weldadigheden had overladen. Want God had hem beloofd: 'Gij zult tot uw vaderen gaan met vrede; gij zult in goeden ouderdom begraven worden!' (Genesis 15:15); en de gewijde geschiedschrijver, de vervulling van deze belofte mededelende, zegt: 'En Abraham gaf de geest en stierf in goeden ouderdom, oud en des levens zat; en hij werd tot zijn volken verzameld' (Genesis 25:8). Hij had een goede ouderdom of oude dag gehad, zowel naar het lichaam als naar de ziel. Welke zwakheden en gebreken hij ook te lijden had, zij werkten hem mede ten goede. Hij was inderdaad een blijmoedige en aangename oude man. De vrede van zijn gemoed had een lieflijke invloed op zijn karakter en leefwijze. Zij bewaarde hem voor gemelijkheid en ontevredenheid in zijn huisgezin. Hij was bemind door zijn kinderen en vriendelijk voor zijn dienstknechten en maagden; wat God Zelf van hem getuigt. Hij was ook in zijn laatste levensjaren gelukkig, daar hij ze in het geloof doorbracht, en toen zij ten einde spoedden, stierf hij in vrede. Hij beval zijn geest, bij zijn laatste ademtocht, in de handen van Hem, Die hem had verlost, zijnde des levens zat; in het oorspronkelijke is deze uitdrukking gelijkluidend met: hij was verzadigd. In Psalm 17:15 vers, is het aldus wedergegeven: 'Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken'. Hij was verzadigd door hetgeen Hij genoten had van de gunst en vriendschap van Zijn God. De Heere was zijn Schild geweest om hem te beveiligen voor alle zonden en vijanden, en tevens, naar Zijn belofte: zijn Loon zeer groot. Dit loon verkreeg hij, toen hij verzameld werd tot zijn volken, tot de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, en hij in de zaligste gemeenschap met de Drievuldige Verbondsgod, Jehovah, mocht delen. En nu, al de kinderen van de gelovige Abraham, die in de voetstappen van zijn geloof wandelen, hebben met dezelfde God te doen, Die Zijn beloften eeuwig houdt.
Ook van Izak, de erfgenaam van dezelfde belofte als zijn vader, wordt het gemeld dat hij in hetzelfde geloof stierf, 'oud en der dagen zat' (Genesis 35:29).
Hij werd beproefd door vele zwakheden; maar wij lezen niet van enige klacht, hoewel hij 180 jaren oud werd. Hij gaf de geest, vervuld met lof en dank, des levens zat, en zalig in de hoop en het uitzicht over dood en graf.

Evenzo zijn zoon Jakob, die 147 jaren oud geworden zijnde, stervende betuigde, dat hij de zaligheid des Heeren had verwacht, met deze woorden: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE!' (Genesis 49:18). Wachtend geloof is sterk geloof! Nadat hij zijn zonen had gezegend en bevel gegeven omtrent zijn gebeenten, zo legde hij zijn voeten tezamen op het bed, alsof hij zou gaan slapen, en stierf in vrede, oud en des levens zat. Deze allen leefden in de wereld als gasten en vreemdelingen, verwachtende de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zij werden niet teleurgesteld in hun hoop; zij stierven allen in het geloof; in een werkzaam geloof, en werden tot hun volken verzameld, tot de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen. Toen zij het einde huns geloofs bereikten, verkregen zij de zaligheid hunner zielen, en zij waren in de hemel. Op hetzelfde ogenblik dat zij de geest gaven, traden zij de stad binnen, die God hun had bereid; en hun lichamen in het graf rustende, worden uit kracht van het verbond des levens bewaard en zullen in de morgen van de opstanding opgewekt en verheerlijkt worden.
Onze Heere levert toch het bewijs dat de doden zullen opgewekt worden, uit deze omstandigheid, wanneer Hij tot de Joden zegt: 'En wat aangaat de opstanding der doden, Hebt u niet gelezen hetgeen van God tot ulieden gesproken is, Die daar zegt: Ik ben de God Abrahams en de God Izaks en de God Jakobs? God is niet een God der doden, maar der levenden' (Mattheüs 22:31-32).
In dit geloof zijn de patriarchen gestorven; als kinderen der opstanding gaven zij hun lichamen over in de hand van een getrouw God, overtuigd dat Hij ze zou opwekken in heerlijkheid en tot eeuwig leven, overeenkomstig het goede Woord waarop Hij hen had doen hopen.

Deze voorbeelden van Gods grote barmhartigheid over Zijn oude dienstknechten zijn tot onze lering beschreven, opdat die gelovigen, welke door Gods voorzienig bestuur tot een hoge leeftijd gebracht worden, zich opgewekt zouden gevoelen, om volkomen te steunen op de God van Abraham, Izak en Jakob, en wel met zulk een onbepaald vertrouwen van het hart, dat geen twijfel meer overlaat aan Gods trouw en macht. Wat Hij voor hen was, dat is Hij ook voor ons: onze God zowel als de hunne; onze Verbondsgod, Die het beloofd heeft beide lichaam en ziel te verheerlijken; op Wien wij bevolen worden al onze zorgen en bekommernissen te werpen, vooral die, welke aan de hoge ouderdom verbonden zijn. Wat uit de natuur voortkomt moge bezwijken, hetgeen door de genade is tot stand gebracht kan niet vergaan. Naarmate het zinnelijk en natuurlijk leven sterft, te meer zal het leven des geloofs wassen en toenemen; het is een leven dat niet sterven kan. De takken van hun geloof bloeien en brengen vruchten voort tot in hun ouderdom, niet uit of van zichzelf, maar omdat zij in de hemelse Wijnstok zijn ingeënt, en tot in eeuwigheid zullen blijven. Jezus zegt: 'Ik ben de Wijnstok, en gij zijt de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen' (Johannes 15:5). 'Door mijn Geest zal Ik u sterken, Die zal u doen groeien en bloeien, opdat gij de wereld met inkomsten (vruchten) vervult' (Jesaja 27:6). Hij zal u zo zeer vervullen met de vruchten der gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en prijs van God, dat uw laatste dagen, de beste zullen zijn.
Uit dit oogpunt beschouwd, wordt de ouderdom een geschikte tijd tot oefening en volmaking van het geloof; want de werkzaamheid van het zinnelijk leven vermindert, waardoor veel wegvalt, wat tevoren de wasdom van het geestelijke leven in de weg stond. Dan is het de tijd om, door het geloof, en niet door het zinnelijk gevoel geleid, te leren wandelen. Wanneer een gelovige nog jeugdig van leeftijd en jong in ervaring

is, komt Hij menigmaal in de verzoeking zichzelf meer te beoordelen naar zijn gevoel, dan overeenkomstig het Woord van God. Als alles goed gaat, is hij een goed gelovige; want al wat hem omgeeft werkt mee. Maar wandelt hij in duisternis, dan loopt hij gevaar zijn staat te betwijfelen; door de volgende overleggingen: 'Indien het goed met mij was, hoe komt het dan dat ik mij aldus gevoel? Mijn tegenwoordige toestand is zeer donker en troosteloos; ik gevoel mij niet zo opgewekt in het bidden of in het gebruikmaken van de instellingen, als naar gewoonte; mijn lust in God en Goddelijke dingen is aanmerkelijk verminderd bij hetgeen het vroeger was; misschien heb ik mij bedrogen door te roepen: vrede, vrede, daar er nog geen vrede voor mij was'.

Van deze verzoeking verlost ons de rijpere leeftijd enigermate, de zelfwerkzaamheid of eigen kracht is verzwakt, en daarnaast, door genade, het zelfvertrouwen. Is de gelovige een goed discipel, dan wil hij nu meer leren wandelen door geloof en minder door aanschouwen. De kracht van de natuurlijke vermogens vermindert en de jeugdige opgewektheid en vrolijkheid neemt af. Wat hij thans heeft te leren is zeer eenvoudig; en daar hij nu al zijn aandacht vestigt op hetgeen in hem en om hem heeft plaats gevonden, zo vindt hij overal aanleiding om nu vooral een onbepaald vertrouwen te leren stellen en te oefenen in die dingen, welke altijd één en dezelfde zijn, zonder enige verandering of de geringste schaduw van omkering, en wel: Eén getuigenis van God; één Zaligmaker; één Geest; één geloof, waarvan de Zaligmaker de Werkmeester en de Voleinder is. Dit geloof groeit en bloeit, naarmate men minder steunt op andere dingen; en als de ouderdom nu van zichzelf er toe bijdraagt, om dat vertrouwen op al het uitwendige te verzwakken, dan wordt zij in de hand des Heiligen Geestes een bij uitnemendheid geschikte tijd, om minder te leven door de dingen die gezien worden, en meer aan te merken de dingen die men niet ziet. Naarmate men de zinnelijke wereld uit het oog verliest, in diezelfde mate neemt geloof toe. De ene schaal rijst als de andere daalt. Als de uitwendige mens verdorven wordt, dan neemt de inwendige mens toe, ja wast op in Christus Jezus, en wel in alle opzichten. O gezegende oude van dagen! Is dit uw ervaring, dan leeft gij waarlijk in een welaangename tijd; vooral, wanneer gij in het gelovige gebed al uw bekommernissen op uw Zaligmaker kunt werpen, met de volgende betuiging: 'Heere behoud mij arm en nooddruftig schepsel! Nu voel ik het in waarheid dat ik zonder U niets kan denken of doen. Verheerlijk Uw genade in mij en ondersteun mij krachtig door Uw Geest naar de inwendige mens, opdat ik U prijzen mocht voor Uw verlossende liefde! Ik beveel mij en al het mijne, in leven en sterven, in Uw getrouwe handen; want Gij hebt mij verlost, Heere, Gij God der waarheid!'

De herinnering is echter noodzakelijk, dat de ouderdom op zichzelf niet in staat is deze gezegende vruchten voort te brengen; het is niet van nature, maar alleen door genade, dat iemand in staat wordt gesteld zulke geestelijke voorrechten te gewinnen, door zijn lichamelijke zwakheden. De bloot natuurlijke mens zoekt zijn sterkte alleen in zijn hoogmoedige rede en zedelijke kracht, en kan het niet nalaten te murmureren, wanneer de ouderdom met zijn zwakheden en de ziekte met haar smarten komt; dan wordt hij ontevreden en twistziek. Geen gemeenschap met God hebbende, kan hij niet uitzien naar Goddelijke ondersteuning, wanneer al het menselijke begint te wankelen. Bij een sterke aanval van het graveel of onder een langdurig lijden aan de jicht, verliest hij vaak het geduld. Ontevreden in zichzelf, is hij ontevreden met alles wat hem omringt. Hoe geheel anders is de gelovige in dergelijke omstandigheden. Hij

voelt zijn lichaamspijnen zowel als ieder ander, maar zijn gemoed is opgebeurd en kalm. Zalig in God, ontving hij lijdzaamheid om zijn smarten te verduren, en genade om er winst mee te doen; ja de vrede Gods heerst in zijn hart ten allen tijde en op allerlei wijze.

De bejaarde in wiens hart die vrede heerst, welke alle begrip te boven gaat, is zo ver verwijderd van klagen, dat hij alles met dankbaarheid aanvaardt, wat hem te meer God kan doen groot maken. Hij is voorzien van een onfeilbaar werkend tegengift tegen al de beproevingen van de ouderdom, door deze overtuiging: 'Het is waar, ik heb een zwak lichaam, maar Gode zij dank, ik ben gezond naar de ziel; de ouderdom heeft wel mijn krachten gesloopt, maar daardoor meer plaats gemaakt voor de kracht Gods, die in mijn zwakheid volbracht wordt. Hoewel ik vele pijnen lijd, zijn nochtans de vertroostingen meerder; in de grootste smarten, maakt Hij mij lijdzaam. Vader, Uw wil geschiede! Mijn lichaam wordt gedrukt door droefenissen, maar mijn hart is vrolijk; en hoewel de uitwendige mens verdorven wordt, ik bezwijk toch niet, omdat de inwendige mens vernieuwd wordt van dag tot dag. Mijn behoeften zijn vele, maar de vertroostingen Gods niet minder; want, terwijl de verschijnselen van de ouderdom mij dagelijks een waarschuwing zijn van mijn naderende ontbinding, zo neem ik, door genade, de waarschuwing ter harte; zij vindt mij levende, en ik hoop, eenmaal stervende, in het geloof des Zoons van God. De aardse tabernakel wordt weliswaar verbroken, maar de Heere doet zulks met zoveel tederheid en liefde, mij tevens verzekerende, dat Hij mij een huis heeft bereid, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Hij, Die dit voor mij bereidt en mij even zeer daarvoor, begeve of verlate mij niet; tot ik daar kom waar Hij is, Hem gelijk zijnde, en Hem tot in eeuwigheid verheerlijke! Nog maar een kleine, zeer kleine tijd geloof en geduld oefenende, en ik zal Jezus zien in Zijn heerlijkheid, wat voor mij de hemel in de hemel zal zijn.

O barmhartige en getrouwe Hogepriester, Jezus Christus! Ik loof U voor Uw genadige beloften aan de ouden van dagen gegeven. Gij bracht die naar Uw grote barmhartigheid in overeenstemming met al hun zwakheden, en Gij zijt hen steeds nabij om hen in tijd van nood ter hulpe te komen. Ik begin de treurige uitwerkselen van de zonde in mijn lichaam te bespeuren, die de eigenlijke oorzaak van de verzwakking zijn, en tot zijn sloping meewerken. Almachtige Jezus, op U is mijn oog gevestigd, tot verkrijging van Uw beloofde genade. Verleen mij die aanhoudende bijstand van Uw Geest, om uit mijn zwakheden te leren en mijn geloof in U te oefenen en te volmaken, opdat ik in die weg ootmoediger wordt en meer gelovig in het gebed; maak mij dankbaar, opdat ik te meer Uw lof verkondig. Zo min Uw arm verkort is, zal Uw mededogen ontbreken. Houd mij wakende en ondersteun mij naar Uw Woord! Sterk mij in Uw kracht, opdat ik dagelijks meer Uw liefde en macht de eer geef. Laat mij niet als mijn levenskracht vergaat, twijfelen aan Uw getrouwheid om mij te ondersteunen; en vertroost mij, als het U goeddunkt. Verleen mij Uw vertroostingen; want bezwijkt mijn vlees en hart, dan zijt Gij de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid. Als ik in mijzelf het zwakste ben, maak mij dan te sterker in de Heere, en is het Uw heilig welbehagen, dat ik gans en al hulpbehoevend word, of geheel kinds, dat ik mij dan in Uw hand overgeef, zonder morren of klagen; maar gelovende dat ik in U volkomen verlossing en de vervulling van al mijn verwachtingen bezit. Verleen mij dit Heere Jezus; laat mij ter wille van Uw barmhartigheid in het geloof sterven. Amen, ja Amen!'

NEGENDE HOOFDSTUK

(9) De overwinning van de gelovigen over de dood.

De mens bestaat uit twee delen: lichaam en ziel. Het lichamelijke leven is afhankelijk van het licht en de lucht van deze aarde, en de beweging, die zij veroorzaken en onderhouden; wordt dit verband verbroken, dan sterft het lichaam, het verliest alle gevoel en beweging en is dood. Evenzo is het ziele-leven afhankelijk van het licht en de lucht van de geestelijke wereld. Jehovah in Zijn Drievuldig bestaan is de Schepper, de enige fontein van al wat is, en daar kan niets onafhankelijk van Hem bestaan; Christus is het licht, en de Heilige Geest de adem of lucht van alle geestelijke leven; wordt deze betrekking verbroken, dan moge de ziel blijven voortbestaan, nochtans is haar zalige gemeenschap met God verstoord en geëindigd. De zonde, die grote moordenares, de zonde brengt de dood in het lichaam en in de ziel: 'Want, gelijk door één mens de zonde in de wereld is ingekomen, en door de zonde de dood; alzo is de dood doorgegaan tot alle mensen, in welken allen gezondigd hebben' (Romeinen 5:12). En wij lezen: 'De ziel die zondigt, die zal sterven' (Ezechiël 18:4,20), dat is: de zonde verscheurt de band tussen de ziel en het lichaam, en rukt haar daarenboven los van haar gemeenschap met de Vader der geesten. Op het ogenblik dat Adam zondigde onderging zijn ziel de geestelijke dood; want hij verloor de Geest des levens, en was dood in de misdaden en zonden; en van datzelfde ogenblik af, werd zijn lichaam sterfelijk, hoewel hij nog 900 jaren leefde. Zo hebben wij van de eerste Adam, die uit de aarde aards is, de zonde, de dood en allerlei ellenden; overervende op al zijn nakomelingen. Hoe dierbaar moest de zondaar in deze omstandigheden, niet de tweede Adam, de Heere uit de hemel zijn, Die het Hoofd is van de geestelijke wereld, opdat Hij Zijn gerechtigheid, Zijn leven en Zijn zaligheid mededeelt aan allen die in Hem geloven! Hij de Heere der heirscharen, kwam in onze natuur, om als onze kampvechter onze strijd te voeren en al onze vijanden te overwinnen. Immánuël is zonde voor ons gemaakt, en stierf voor onze zonden, naar de Schriften, toen de Heere ons aller ongerechtigheid op Hem deed aanlopen, en is begraven en ten derde dage opgewekt, naar de Schriften. In die Schriften vernemen wij Zijn verheven uitdaging aan dood en graf: 'Ik zal Mijn volk verlossen van het geweld des grafs[16]; Ik zal hen vrijmaken van de dood. O dood, waar zijn uw pestilentiën; O graf, waar is uw verderf? Berouw zal van Mijn ogen verborgen zijn' (Hoséa 13:14). Het was de overste Leidsman onzer zaligheid, HEERE der heirscharen is Zijn Naam, Die dit in de raad der eeuwigheid op Zich nam, en in de volheid des tijds door Zijn almachtige kracht ten uitvoer bracht. 'Overmits dan de kinderen des vleses en bloeds deelachtig zijn, zo is Hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat Hij door de dood tenietdoen zou dengene die het geweld des doods had, dat is de duivel; en verlossen zou al degenen die met vreze des doods door al hun leven der dienstbaarheid onderworpen waren' (Hebreeën 2:14-15). Welk een eindeloos diepe vernedering is dit niet! Welk een liefde, die de kennis te boven gaat. De allerhoogste God geopenbaard in het vlees, opdat Hij als God, in onze natuur, onze Borg kon zijn, om voor ons mensen en tot onze verlossing te handelen en te lijden. Dienovereenkomstig nam Hij onze zonden op Zich, droeg haar schuld en straf in Zijn eigen lichaam en ziel op het hout, en gaf Zijn eigen leven tot een rantsoen voor ons, opdat wij door Zijn dood zouden leven. Hij werd begraven, maar ten derden dage opgewekt, 'de banden des doods ontbonden

[16] Volgens de Engelse overzetting.

hebbende, alzo het niet mogelijk was dat Hij van denzelven dood zou gehouden worden' (Handelingen 2:24). In deze strijd met dood en graf, was 'berouw van Zijn ogen verborgen' (Hoséa 13:14). Hoewel Hij wist dat Hem zwaarder lijden en groter doodstrijd wachtte, dan iemand van ons kan denken, toch veranderde Hij Zijn genadig voornemen niet, zodat Hij gehoorzaam werd tot in de dood, de pijnlijkste, de smadelijkste, ja de dood des kruises. Het scheen Zijn vijanden, die Zijn graf bewaakten en de spelonk verzegelden, dat Hij nu in hun macht was; zo dachten zij ten minste; maar juist hier behaalde Jezus Zijn volkomen en eeuwige overwinning. Door Zijn opstanding verslond Hij de dood tot overwinning (Jesaja 25:8); want Hij werd niet opgewekt als een op zichzelf staande persoonlijkheid, maar als de Eersteling uit de doden, gevolgd door de volle oogst der ganse verblijde gemeente. De Heere is waarlijk opgestaan, als het Hoofd van het lichaam, namelijk der gemeente, en heeft de macht om al Zijn leden met een onvergankelijk leven te bezielen.
De apostel Paulus de bovenvermelde plaats Jesaja 25:8 aanhalende, juicht in het heerlijke vooruitzicht, dat al zijn vijanden overwonnen zullen zijn en niets dan zaligheid en overwinning hem wacht: 'O dood, waar is uw prikkel? O graf[17], waar is uw overwinning? De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet' (1 Korinthe 15:55-56). De wet wapende of voorzag de dood met haar prikkel, als het verdiende loon van de overtreding van de wet; maar Jezus, onze Borg, vervulde al de voorschriften van de wet door Zijn heilig leven, en boette haar straffen door Zijn dood. Hij stierf voor onze zonden, en door Zijn opstanding uit de dood, bewees Hij krachtig dat Hij haar prikkel had weggenomen, ja veel meer dan dat: want de dood is veranderd in het leven. 'Ik ben de Opstanding en het Leven', zegt de Heere, 'die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven; en een iegelijk die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid!' (Johannes 11:25-26). Door het geloof in Hem, hebben wij deel in de overwinning en roem Zijner opstanding, en is ons een nieuw lied in onze mond gegeven, waarmee onze harten op de liefelijkste wijze zullen samenstemmen, tot de adem ons begeeft: 'Gode zij dank, Die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus!' (1 Korinthe 15:57).
Dit zijn Schriftuurlijke beschouwingen van de almacht van Jezus. Door grondeloze barmhartigheid bewogen, nam Hij het op Zich Zijn volk van de werken des duivels, namelijk: zonde en dood, te verlossen. En dat heeft Hij gedaan! Het is volbracht! Door Zijn Zelfofferande droeg Hij de zonde weg en voltooide Zijn overwinning van de dood door Zijn opstanding. De eeuwen door had Hij Zijn getuigen van deze Evangeliewaarheden, die Hij uitzond, om in Zijn Naam bekering en vergeving van zonden te prediken. En wanneer het Hem behaagde de boodschap des heils met kracht uit de hoogte te vergezellen, dan maakte Hij haar tot een oorzaak van rechtvaardiging en leven, gelijk geschreven is: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven!' (Johannes 5:24). De Geest des levens in Christus Jezus heeft de gelovige vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods, en alzo in Hem een nieuw leven tot stand gebracht, Hij heeft hem een nieuwe geboorte voor de geestelijke wereld geschonken en tevens geestelijke zintuigen, die hem vatbaar maken voor geestelijke genietingen; want hij is daadwerkelijk overgegaan van de dood in het leven. Door de Heilige Geest, als de Werkmeester, en door het geloof als het werktuig, werd hij een kind van God, in vereniging met Christus, één met Hem, deel aan Hem hebbende, en zo innerlijk met Hem verbonden,

[17] Volgens de Engelse overzetting.

als de leden zulks zijn met het hoofd, ten einde waarlijk deelgenoot te zijn van alles wat Hij op aarde verrichtte en van hetgeen Hij nog in de hemel voor Zijn verlosten doet. Daarvoor heeft hij een volledige volmacht; want het is hem niet slechts vergund, maar het wordt hem zelfs bevolen van al de voorrechten en zegeningen persoonlijk gebruik te maken, die in de volgende genadige toezegging zijn vervat: 'Gij zijt in Hem (Christus namelijk) volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht; in Welken gij ook besneden zijt met een besnijdenis die zonder handen geschiedt, in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; zijnde met Hem begraven in de doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden en in de voorhuid uws vleses, mede levend gemaakt met Hem, al uw misdaden u vergevende; uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, hetwelk, zeg ik, enigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende; en de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelve (kruis) over hen getriomfeerd!' (Kolossenzen 2:10-15).
Bij deze beschouwing van de almachtige Overwinnaar van al onze vijanden, en van Zijn bekwaam-makende genade, waardoor Hij ons in staat stelt door het geloof achter Hem te komen, overwinnende en opdat wij overwinnen; welk een dank en lof moest Hem niet van ons geworden? Er is geen mogelijk kwaad, dat Hij niet voor ons heeft onschadelijk gemaakt en van ons verwijderd; en geen denkbaar goed, waarop Hij ons geen recht heeft gegeven en het bezit er van heeft gewaarborgd. Wij zijn in Hem ons Hoofd, volmaakt; besneden van hart, door Zijn besnijdenis, namelijk de uittrekking van het lichaam der zonde en in waarheid met Hem opgewekt door het geloof Zijner eigen werking; waardoor wij de eerste opstanding uit het graf der zonde deelachtig zijn, en eenmaal de opstanding des vleses uit het graf des doods zullen verkrijgen. Hij heeft ons nu reeds de eerste opstanding geschonken, als een waarborg en onderpand van de tweede. Hij wekt ons op uit het graf der zonde; bezielt ons met een nieuw leven, en schenkt ons daarnaast een levende hoop, dat wij eens bij Hem zullen zijn en Hem dan gelijk zullen wezen. Met deze hoop vervuld, gaven de verlosten des Heeren aldus hun blijdschap te kennen: 'Wij zullen juichen over Uw heil, en de vaandelen opsteken in de Naam onzes Gods, al onze vijanden trotserende; wij behoeven geen zonde of satan, dood of hel meer te vrezen! Onze Verlosser is sterk, HEERE der heirscharen is Zijn Naam'. Hij werd voor ons mensen en tot onze behoudenis, geopenbaard om de werken des duivels te verbreken. En Hij heeft ze verbroken! Hij stierf voor onze zonden en werd opgewekt tot onze rechtvaardigmaking. Zijn overwinning is volkomen behaald en wij triomferen in Hem! Wij behoeven slechts achter Hem te komen om de buit van Zijn verworven zegepraal te verzamelen. Door het geloof in Hem, werd de prikkel des doods uit het geweten genomen, en daarnaast de vreze des doods uit het hart verbannen. Een gelovige behoorde te kunnen betuigen, en als hij in de rechte stemming is, doet hij het met blijdschap en dankbaarheid: 'De HEERE is mijn Licht en mijn Heil, voor wien zou ik vrezen? De HEERE is mijns levens Kracht, voor wien zou ik vervaard zijn?' (Psalm 27:1). 'Ja, al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen; ik behoef niets of niemand te vrezen, want Gij mijn Heere en Zaligmaker hebt beloofd met mij te zijn; Uw stok en Uw staf zullen mij vertroosten' (Psalm 23:4).
Van welk een onfeilbaar tegengift heeft onze Jezus ons niet voorzien tegen alle mogelijke soort van vrees. Deze beloften voor Zijn stervende volgelingen kunnen niet

feilen. Hij, Die ze gaf, is machtig ze te vervullen, en tevens in staat ons te doen geloven dat Hij beide ondersteunen en vertroosten zal. Jezus, wonderlijk in Zijn Wezen, en wonderlijk in al Zijn werken en wegen, heeft de eigenlijke aard of natuur van de dood veranderd. Hij heeft haar veranderd in leven. Die in Hem gelooft, zal niet sterven, maar is alreeds overgegaan uit de dood in het leven. De Heilige Geest heeft hem nu reeds in het bezit gesteld van een leven dat in Christus gewaarborgd is, buiten het bereik van de dood. Sterft nu zijn lichaam, dan ontslaapt het in de Heere, en zijn geest gaat een eeuwige triomf van leven en heerlijkheid tegemoet, met de geesten der volmaakt rechtvaardigen.

Welk een verlossing is dit van de slavernij der zonde, en de verschrikkingen van het graf! Dit is het uitsluitende voorrecht van degenen die in Jezus geloven; want de natuurlijke mens kan niet anders dan de dood vrezen en hem als zijn vijand aanmerken. Zijn uitzichten en verwachtingen bepalen zich slechts tot dit leven. Zijn ganse geluk is in de tegenwoordige wereld, en in haar genietingen zoekt hij zijn heil. Hij vormt schone plannen, en hoopt ze nog bij zijn leven uit te voeren; hij streeft naar rijkdommen, leeft in het onbeperkte genot van de zinnelijke genietingen, verbeuzelt en doodt daarmee zijn tijd, en misbruikt de hem geschonken talenten, zonder zich om de eeuwige belangen te bekommeren, tot daar eensklaps een vijand verschijnt, die een einde maakt aan al zijn ontwerpen. Hij sterft. Wellicht is hij een scepticus (twijfelaar), die de zekerheid van een toekomstige staat in twijfel trekt: hij mag zich wijsmaken dat er na dit leven niets bestaat, het bewijs er voor te leveren, vermag hij niet; en indien hij tot het laatste toe blijft ontkennen, welk een schouwspel zal zich dan aan hem voordoen, wanneer hij in de tegenwoordigheid van een rechtvaardig en vertoornd God zal verschijnen!

Of is hij misschien een materialist, die zich streelt met de gedachte, dat wat wij ook beweren, zijn ziel na de dood in de ijle lucht zal verdampen; nochtans zegt de God der waarheid, ‘dat als het stof wederom tot de aarde keert, als het geweest is, de geest tot God wederkeert, Die hem gegeven heeft’ (Prediker 12:7). En in de morgen van de opstanding zal Christus het stof weder bezielen, en lichaam en ziel zullen herenigd worden om eeuwig te leven. Hij mag één van de zorgelozen zijn, gans en al onvoorbereid; toch moet hij, als de dienaar hem vat, meegaan, en wel ogenblikkelijk. Is hij een moralist (zedepreker), die op zijn eigen deugd vertrouwt; hij mag zijn grond zoeken in de stellingen en bewijsvoeringen van Seneca, zij zullen hem geen wapen aan de hand doen, proef houdende tegen de straf op de zonde, of de prikkel des doods. Hij mag hulp zoeken bij de valselijk genaamde wijsbegeerte; in de ure des doods, blijken haar aanhangers, die zichzelf uitgeven voor wijzen, dwaas te zijn. Iedere menselijke hulp of steun faalde, wanneer men ze het meest behoefde. ‘Welgelukzalig daarentegen is de man, die de God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting van de HEERE zijn God is; Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en al wat daarin is; Die trouwe houdt tot in eeuwigheid!’ (Psalm 146:5-6).

Dit is de nimmer wankelende steun van de christen, God, zijn Verbondsgod, heeft beloofd met hem te zijn, en zijn Verlosser in het uur van de dood te wezen. Jezus, zijn almachtige God en Zaligmaker, Die eeuwig trouwe houdt, is zijn enige hoop; beide in leven en sterven. Indien hij Christus heeft gewonnen, dan heeft hij zich zijn leeftijd ten nut gemaakt, en als hij sterft, zal Christus de dood voor hem in een vriend veranderen, en hem er mee verzoenen als het middel om tot de Heere te gaan, wat voor hem verreweg het beste is. Als men de dood nog als een vijand beschouwt, en hem vreest alsof hij ons iets zou ontnemen dat ons dierbaar is, of er nog aan twijfelt dat Hij ons niet in het eeuwige bezit zou stellen van alles wat ons ware blijdschap ver-

wekt, dan mist men nog het rechte gezicht in de opstanding van Jezus en onteert Zijn behaalde overwinning en miskent daardoor Zijn deelgenootschap aan Hem. Als onze Borg nam Hij het op Zich, om de dood voor ons te overwinnen, en Hij heeft het gedaan. Hij heeft de dood verslonden tot overwinning; ja hem tot een vriend en weldoener gemaakt, omdat Hij Zich verbonden heeft ons in onze laatste ogenblikken bij te staan. Hij stelde nimmer teleur en zal het ook nooit doen, dengene die op Hem vertrouwt. De ondervinding heeft alle eeuwen door Zijn getrouwheid bevestigd. Zijn krijgsknechten, die Hij sterk maakte in de strijd, een uitgelezen schare die niemand tellen kan, hebben roemvol de overwinning behaald, voor, in en na de dood.

Alvorens de dood komt, bereidt Hij hen voor om hem in het geloof tegen te gaan; want het grote doel van het Evangelie is, hen te wapenen tegen het oordeel over de zonde en de verschrikkingen van de dood. Zij slechts zijn goede krijgsknechten van Christus Jezus, die deze gehele wapenrusting aandoen, die de krijgsoefeningen hebben geleerd en door dagelijkse strijd hun wapenen schoon en blinkend houden, ziende op Jezus de oversten Leidsman hunner zaligheid, om van Hem bevelen, moed, kracht en overwinning te verkrijgen, zodat elke tegenstand voor hen moet zwichten. Hij stelt hen in staat de goeden strijd des geloofs te strijden; en naarmate zij meer de zonde overwinnen, te minder hebben zij te vrezen van de dood; want Christus Zelf is voor hen de gehele wapenrusting Gods en de verschillende delen van deze wapenrusting zijn de genadegaven van Zijn Geest, zegt de apostel in Éfeze 6. Daarmee heeft Christus de legerscharen des Heeren gewapend en toegerust ten strijde. Zij bezitten de waarheid van Christus, de gerechtigheid van Christus, de vrede Gods in Christus, het geloof in Christus, het Woord van Christus, de hoop in Christus en het gebed tot Christus om voortdurende bijstand van Zijn Geest, opdat Hij hen in staat stelt zulk een gebruik van hun wapenrusting te maken, dat zij de overwinning over zonde en dood mogen behalen, en Hij er al de eer van ontvangt. In deze heilige strijd is Hij alles voor hen, en zij van hun zijde vinden in Hem en ontvangen uit Zijn volheid, wat zij voor de vrede van hun geweten en de blijdschap van hun gemoed behoeven. De zonde is vergeven en de dood overwonnen. Zij ondervinden de kracht Zijner opstanding, en overgegaan zijnde uit de dood in het leven, hebben zij gelovige verwachtingen omtrent hun eigen ontbinding. Wij lezen van hun verlossing van de vreze des doods en wij hebben voorbeelden van de zodanigen die meer voor de zonde dan voor de dood vreesden, ja, die liever in een brandende oven van vuur gingen dan hun God te mishagen. Hoor hoe zij zegevierend uitroepen: ‘Onze God is machtig om te verlossen; maar zo niet, u zij bekend, o koning, dat wij uw goden niet zullen eren, noch het gouden beeld dat gij opgericht hebt, zullen aanbidden!’ (Daniël 3:17-18).
Hoor het getuigenis van een andere christelijke held, hoe hij geleerd had de dood te beschouwen: ‘De Heilige Geest betuigt mij van stad tot stad, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn. Maar ik acht op geen ding, noch houd mijn leven dierbaar voor mijzelven, opdat ik mijn loop met blijdschap moge volbrengen, en de dienst, welken ik van de Heere Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Evangelie der genade Gods’ (Handelingen 20:23-24). Deze zegepraal was groot; maar dit voorval is niet enig, in hetzelfde geloof stierf het eerbiedwaardige heir der martelaren, waarvan wij lezen: ‘Zij hebben de verklager der broederen overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot de dood toe’ (Openbaring 12:10-11).
En tot op deze dag geeft de Heilige Geest getuigenis aan dezelfde waarheid, en verzegelt haar aan het geweten der gelovigen in de ure des doods. Ik noem een

getuige, een grootwaardigheidsbekleder in onze kerk, een man van grote geleerdheid, zonder ooit van enige geestdrijverij verdacht te zijn; de dood nabij zijnde, liet hij zich aldus uit: 'Ik heb geen grond om te pleiten op een onbesmet leven, allerminst van mijn jeugd, ik sta geoordeeld te worden door een barmhartig God, Die niet wil aanzien hetgeen ik misdaan heb; en hoewel ik Hem van mijzelf niets kan voorhouden dan zonde en ellende, nochtans weet ik dat Hij mij niet aanziet, zoals ik in mijzelf ben, maar zoals ik ben in mijn Zaligmaker; en daar Hij mij juist nu enige verzekeringen door Zijn Heiligen Geest heeft gegeven, dat ik onder het getal Zijner uitverkorenen behoor, zo ben ik vervuld met blijdschap en zal in vrede sterven!'
Zodoende was de dierbare Jezus in het gezicht van de dood begeerlijker dan het leven zelf. Dat was Hij voor hen in het sterven. Al dezen stierven in het geloof. Zij waren Zijn getuigen dat Hij hen beveiligt, voor al hetgeen hen zou schaden, en dat Hij hen in triomf aan het einde van hun leven brengt. Die grote schare rondom Zijn troon, als overwinnaars gekroond, getuigen van Hem dat Hij hen nimmer een ogenblik begeven of verlaten heeft. Hij hield Zijn Woord aan hen gegeven; Hij verzachtte in ziekte hun smarten; Hij was omtrent hen vervuld met mededogen en wiste alle tranen van hun ogen af. Waren zij ontmoedigd, dan beschikte Hij hen krachtige vertroostingen; riep Hij hen om de dood in al zijn verschrikkingen tegen te gaan, hetzij de vuurdood, of om door wilde beesten verscheurd te worden, en al de martelingen te verduren, die de haat van vervolgers kon uitdenken, of de macht van geweldenaars kon ten uitvoer brengen, Hij was steeds met hen, en betoonde Zich hun God en Zaligmaker te zijn, Wiens tedere zorg en alles besturende macht, het meest uitblonken, als zij die het zeerst behoefden. Zijn vrede heerste altijd en op allerlei wijze, door Zijn genade, in hun gemoed, en deed hen ondervinden dat de lichaamssmarten Zijn liefde tot hen, niet kon doen verminderen, en wederkerig hun liefde tot Hem evenmin doen ophouden. Ik kan mij beroepen op een wolk van getuigen, om het medelijden van Jezus met Zijn verlosten in hun stervensuur aan te tonen, maar deze twee zijn voldoende: Dr. Thomas Goodwin lag op zijn sterfbed, toen zijn vriend Mr. Collins hem kwam bezoeken, om met hem te bidden. Hij betuigde hem, 'dat hij zich verheugde bij de gedachte, dat zijn sterfuur naderde en hij nu een volkomen en ongestoorde gemeenschap met God zou genieten'.
'Ik ga nu', zei hij, 'tot de Drie-Enigen God, met Wien ik gemeenschap oefende in mijn leven; Hij heeft mij uitverkoren, niet ik Hem. In een punt des tijds zal ik nu veranderd worden, verlost van al mijn verkeerde neigingen en verdorvenheden, die daar niet meer zullen zijn!'

Sprekende over de krachtige geloofshelden in Hebreeën 11 voorgesteld, zei hij: 'Alle dezen zijn in het geloof gestorven; ik had nooit kunnen denken dat ook ik zulk een mate van geloof zou bezitten, zoals ik nu in deze ure heb. Ook mijn boog is gespannen gebleven (Genesis 49:24). Is Christus gedeeld? O nee! ik ben Zijn volkomen gerechtigheid deelachtig. Ik ben in Hem gevonden, niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid die uit God is, door het geloof van Jezus Christus, Die mij liefgehad heeft en Zichzelf voor mij heeft overgegeven. Christus kan mij geen groter liefde betonen, dan Hij deed; en wat mij betreft, ik kan Christus niet meer beminnen, dan ik thans in mij gevoel; ik ben als verzwolgen in God!'
De geschiedschrijver bericht, dat zijn ziel, met deze verzekerdheid des geloofs en in deze volkomenheid van blijdschap, deze wereld verliet, en heenging om de wezenlijkheid van die gezegende staat van heerlijkheid te zien en te ervaren, waarvan

hij in het voorafgaande gesprek over dat onderwerp, zulk een levensvolle voorstelling had gegeven.
Het is mij vergund nog een ander getuige voor deze gezegende waarheid aan te voeren, een gelovige, die even voor zijn dood, zich aldus tot zijn vrienden uitliet: 'Komt u dit mijn geliefde broeders, niet zeer verwonderlijk voor? Wanneer ik, namelijk de heiligheid Gods overweeg, kan ik niet anders dan van mijzelf getuigen, dat ik onrein, gans en al bedorven ben; en ook, wanneer ik de rechtvaardigheid Gods beschouw, kunt gij het u best voorstellen dat ik overvallen word met de vreselijkste angsten voor het naderende oordeel en de verdiende straf. In plaats daarvan, vrees ik geenszins het laatste, maar heb te sterker begeerte naar het voorafgaande; ik verlang er naar om voor deze heilige en rechtvaardige God te verschijnen. Ik heb een gerechtigheid waarop ik mij verlaat, die volkomen is; want de heilige Jezus is mijn Borg, en daarom zal ik nooit beschaamd gemaakt worden; in Christus is de rechtvaardigheid Gods, mij een nog zekerder onderpand en waarborg, dan Zijn genade; want in Hem is een heiligheid, welke die van al de engelenscharen overtreft. Tegen mijn Verlosser is geen beschuldiging bestand van enige mogelijke zonde; ik weet dat ik ter wille van Jezus Christus mijn enigen Heere en Middelaar vergeving heb ontvangen; ik ben er van verzekerd, dat ik volkomen en vrijgunstig vergeving heb; weldra ben ik gans en al geheiligd en toebereid voor de eeuwige heerlijkheid. Mij ontbreken de woorden om mijn dankbaarheid uit te drukken, en mijn blijdschap te verhalen; ik aanbid God, mijn Heere en Zaligmaker! Het is Zijn werk alleen! Welk een onpeilbare liefde en eindeloos nederbuigende, onverdiende, ongehouden genade aan een snode overtreder bewezen! Ik verdien de hel; en ik geniet de zaligheid van de hemel!'

O gij die deze heerlijke getuigenis omtrent de liefde van Jezus tot Zijn stervende volgelingen leest, moge het ook uw voorrecht zijn in die tijd van nood, dat Hij u nabij zij! Indien gij waarlijk in Hem gelooft, twijfel er dan niet aan. Grijp moed en geniet vrijelijk van uw voorrechten. Vestig al uw aandacht op Zijn beloften; en let op Zijn getrouwheid in haar vervulling. Leun op Zijn arm; vertrouw op Hem en wees niet bekommerd. Nu Hij de dood heeft overwonnen, waarom zou u dan nog vrezen dat de dood u te machtig zou zijn? Is Zijn overwinning niet de uwe? Wat gij ook in uzelf gevoelt en gewaar wordt; indien uw natuur er voor terug beeft, en gij beangstigd wordt door menige ontroerende gedachten bij uw sterven; bedenk dat al uw heil in Hem en van Hem is; en dat Hij u vrijgunstig heeft geschonken de zaligheid en alles wat daar aan verbonden is. Hij nam de volvoering daarvan op Zich en heeft alles volbracht, Hij nam de zonde weg door Zijn Zelfofferande, Hij heeft de dood overwonnen! De dood is nu een verslagen vijand. In Zijn hand is hij de koninklijke weg geworden tot het Koninkrijk daarboven; ja de enige weg! Verlaat u op Hem, want Hij zal niet toelaten dat hij u enig leed doet. De adem van het leven mag u begeven, Jezus begeeft of verlaat u nooit. Hij heeft hen zalig gesproken, en Hij zal ontwijfelbaar zaligmaken, allen die in de Heere sterven. Geloof alleenlijk, en gij zult het ondervinden dat Hij stervensgenade en vertroostingen heeft voor Zijn stervende vrienden. Stervende leven zij. Hij zaligt hen, stervende; ja, tot bemoediging van het geloof van anderen, en tot aanbeveling van Zijn eigen genade, heeft Hij hen meermalen in het stervensuur verwaardigd met een voorsmaak van die heerlijkheid, welke juist nu stond geopenbaard te worden. In dit geloof verlaten zij de wereld, al hun zorgen en bekommernissen voor tijd en eeuwigheid, voor lichaam en ziel, op Hem werpende, Die voor hen zorgt.

Heere Jezus! in Uw handen beveel ik mijn geest; want Gij hebt mij verlost, Heere, God der waarheid! Ik geloof de opstanding des vleses; Gij hebt haar toegezegd, en ik verwacht de vervulling van deze belofte naar Uw Woord. Christus is de Eersteling; en daarna zij die van Christus zijn, in Zijn toekomst, wanneer Hij de blijde volle oogst met Zich wederbrengen zal; daarom stel ik in Zijn getrouwe handen ook mijn lichaam. Ik neem er in het geloof afscheid van. Het is niet mogelijk dat het graf iets meer van mij, dan van Christus mijn Heere zou houden; zodat ik niet slechts hoop opgewekt te worden uit het graf, maar ik zal er in triomf uit opgevoerd worden, in die wonderbare dag, wanneer Jezus Christus, onze grote God en Zaligmaker, dit mijn verdorven lichaam zal veranderen, en het aan Zijn verklaard heerlijk lichaam gelijk maken zal. Welk een ommekeer! Hoe groot is niet dit wonder! Ditzelfde lichaam, thans zondig stof zijnde, zal gelijk worden aan dat van de Zone Gods, Die het toonbeeld is van alle volmaaktheid; ja dit mijnzelfde lichaam zal gelijkvormig worden aan Zijn verheerlijkt lichaam. Hoewel het thans nog een huis is, dat door de melaatsheid van de zonde bedorven is, zodat het gesloopt moet worden, nochtans zal de Heere vanuit deze puinhoop een gebouw doen verrijzen tot Zijn eeuwige verheerlijking, ja het maken tot een woonstede Gods door Zijn Geest. Kom dan, gij gezegende des Heeren; welkom, welkom zijt gij mij o dood! Gij zijt de vriendelijke bode van mijn Jezus, die goede tijdingen van grote blijdschap brengt; van een zaligheid die bevrijd is van alle mogelijke kwaad en het ongestoorde genot van alle denkbare goed! In de zekere verwachting en hoop van deze volkomen en eeuwige zaligheid, geef ik mijn lichaam over in Uw handen, Heere des levens en Gever der eeuwige heerlijkheid; ik betrouw het U toe, om het te bewaren tot die dag, waarop God allen die in Jezus ontslapen zijn, wederbrengen zal met Hem. Eeuwige lof en eer zij de eeuwige en Drie-Enige God toegebracht voor deze verwachting, voor de gelovige uitzichten er van, voor de reeds verkregen onderpanden en de nu en dan genoten voorsmaken van de eeuwige heerlijkheid en vreugde. Amen.

Zodanig zijn de verwachtingen van de ware christen, welke hij gerechtigd, ja verplicht is te koesteren in de ure des doods; en waarmee God in Zijn oneindige genade Zijn volk daadwerkelijk begunstigt, tot versterking van hun geloof en tot verstomming van de ongelovigen. Nimmer openbaarde Hij Zijn getrouwheid meer zichtbaar dan in onze tijd. Menig voorbeeld zou ik kunnen aanvoeren, maar uit vele kies ik er één, die zich aldus aan zijn vrienden uitliet, die zijn doodsbed omringden:
‘Mijn ziel wordt overvloedig vertroost en verkwikt; mijn lichaam is stervende, maar mijn gemoed is nog krachtig en opgeruimd; ik voel de koude hand van de dood reeds over mij uitgestrekt, wat gij ook kunt bemerken, indien gij mijn voeten en benen maar aanraakt; zij keren weder tot stof. Geloofd zij God! de dood is voor mij geen koning der verschrikking; hij is mij een welkome bode, omdat hij door mijn hemelse Vader gezonden wordt. Hier ben ik Heere, doe met mij naar Uw welbehagen; ik ben bereid U te volgen, als Gij mij roept: Uw wil geschiede! Geloofd zij God, dat de doodstrijd dragelijk wordt gemaakt; mijn hoofd is helder en onaangedaan, en hoewel mijn hart de kilheid van de dood gevoelt, hoop ik in staat gesteld te worden tot dat werk, wat aan een sterfbed voegt. Nee het is geen legerstede van wegkwijning of verval alleen; dit arme overschot van het lichaam kan nauwelijks meer ondergaan, dan de vertering in het graf; welnu laat het daar vergaan. Wie zou het nog willen behouden, zoals het er nu mee staat? Het wordt mij nu tot een last, een beletsel voor mijn geluk, een hinderpaal voor een levende en geestelijke gemeenschap met God. Maar, o mijn

vrienden, het staat in betrekking tot Christus, en zal uit kracht daarvan eens een verheerlijkt lichaam worden. Dit verderfelijke zal onverderfelijkheid aandoen, en zo zal ik naar lichaam en ziel altijd met de Heere wezen!’ Gode zij dank voor zulk een getuigenis; moge mijn einde zijn gelijk het zijne!"

TIENDE HOOFDSTUK

(10) Het karakter van degenen die de meeste reden hebben, zich over de overwinning in Christus te verblijden.

Het zijn degenen die zichzelf het meest hebben leren kennen, en de diepste blik in de verborgenheid der ongerechtigheid hebben geslagen. De Heilige Geest heeft hen overtuigd van zonde, van de erfzonde, die de bron is waaruit al de stromen van dadelijke zonde, in gedachten, woorden en werken, voortvloeien. Deze overtuiging maakte Hij levend en krachtig; zij was oneindig meer dan een zedelijke overreding; Hij maakte haar vruchtbaar in de praktijk van het leven, en zij was blijvend. De Geest des levens in Christus Jezus maakt de dode zondaar levend, en bevrijdt hem van de wet der zonde en des doods, door hem het geloof van Gods uitverkorenen te schenken; terwijl Hij hem door het dagelijkse gebruikmaken en oefenen van dat geloof, meer gevoelig en vatbaar maakt voor zijn verplichtingen omtrent Jezus. Bij elke nieuwe geloofswerkzaamheid leidt Hij de gelovige van zichzelf uit, naar de Zaligmaker; Hij verootmoedigt hem opdat hij Christus zou verheffen; Hij ontledigt hem van zichzelf, opdat hij vervuld mocht worden met alle goed door Christus. Hij vernedert en houdt ten onder iedere hoogte die zich verheft tegen de kennis van God, en leidt elke gedachte gevangen tot de gehoorzaamheid van Christus. In Zijn hand en door Zijn zegeningen, gaat dit werk des geloofs en der zaligheid voorspoedig voort. ‘De hoogheid des mensen zal gebogen en de hoogheid der mannen zal vernederd worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn!’ (Jesaja 2:17). De mond der waarheid heeft betuigd: ‘Die zal Mij verheerlijken’ (Johannes 16:14), waarmee Hij het ambt en de bediening van de Heilige Geest aanduidde, om namelijk van Christus te getuigen en Hem te verheerlijken, door alles uit het Zijne te nemen, en de gelovigen in het bezit er van te stellen.

In deze school van verootmoediging is iedere blik die men op zichzelf slaat, vernederend; maar, naarmate de les meer en beter bij bevinding wordt gekend, de zonde in haar alles te boven gaand bederf meer en meer wordt ontdekt, en het gevaarlijke van haar karakter te levendiger wordt gevoeld, is de gelovige juist in staat meer in Christus Jezus te roemen, dan in het vlees te betrouwen; en al bereikt hij het toppunt van deze roem in Christus, voor zover men het in deze wereld bereiken kan, toch is en blijft hij de geringste in eigen oog, en wel:

> Wanneer hij terugziet en nagaat wat hij was van nature en in de praktijk;
> Als hij beschouwt wat hij nu is, hoewel hij door genade is veranderd;
> En wanneer hij vooruitziet naar hetgeen hij hoopt te zijn bij de verschijning van onzen Heere Jezus Christus.

Zodat de gehele leer van de Schrift en de Schriftuurlijke ervaring hem leiden tot deze gevolgtrekking dat hij moet uitroepen: ‘Zie ik ben onrein, daarom verfoei ik mij en heb berouw in stof en as’; zodat, wanneer hij in de verzoeking komt om te roemen, hem niets overblijft dan te roemen in de Heere, steeds in eigen schatting minder wordende, opdat Christus moge wassen.

Ziet hij terug op hetgeen hij vroeger van nature en in de praktijk van het leven was, dan zal hij zich te dieper verootmoedigen, naarmate hij meer zichzelf leert kennen, zoals hij was onder de wet en onder de zonde, en omtrent hetgeen hij nog voortdurend gevoelt van een lichaam der zonde en des doods. Oorspronkelijk was hij een schepsel van Gods alvermogen, uit niets voortgebracht; van al het geschapene onderscheiden door zijn verwantschap aan God en Zijn schepping naar Zijn beeld en gelijkenis;

waardoor hij in staat was, om in gemeenschap met Hem, al de genaden en zegeningen Zijner liefde te smaken. Hij leefde onder de beste wet, die er maar met mogelijkheid gegeven kon worden, en welker vervulling Gods eer en Zijn heil beoogde. Hij was gehouden haar volkomen en voortdurend te gehoorzamen, en aan zijn eigen wil en macht overgelaten, om haar zelfs niet in enig of het minste opzicht, te miskennen. Door haar overtreding werd hij genoodzaakt de bedreigde straffen en vloek van de verbroken wet te ondergaan, en te dragen. Iedere rechte beschouwing van zichzelf in deze toestand, moet de zondaar verootmoedigen en vernederen, en zij doet dit werkelijk, als die overtuiging door God gewerkt wordt. Dan bevindt hij, dat zijn natuur aards en zinnelijk is geworden; en dat hij door het gemis van de Geest, vervreemd is geworden van het leven Gods. Al zijn denken en doen is niet alleen ongeregeld en wetteloos, maar bepaald strijdig met en vijandig tegen de heilige wet. Zijn eigenlijke wezen is bedorven, geheel bedorven, en dat wel aanhoudend en bij toeneming. Zijn verstand is niet slechts onkundig omtrent geestelijke zaken, maar de duisternis zelve. Zijn wil is weerspannig en oproerig. Zijn genegenheden zijn afvallig van, ja in vijandschap tegen God. ‘Vernieling en ellendigheid is in hun wegen; en de weg des vredes hebben zij niet gekend; er is geen vreze Gods voor hun ogen’ (Romeinen 3:16-18). En hoewel dood en hel waren bedreigd en gereed staan, om hen het verdiende loon hunner ongerechtigheid te geven, nochtans zijn zij gans en al zorgeloos en in zekere zin gerust. Gelijk de godloochenaars vanouds, wanneer ze door de profeet gewaarschuwd werden voor hun naderend verderf, betuigen zij nog steeds: ‘Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij’.

Deze rechte kennis van het alles te boven-gaande bederf van de zonde, en de ware verootmoediging er over, ontstaan alleen door het geloof, en zijn er de echte vruchten en uitwerksels van. Een wettische overtuiging voelt alleen de schuld en slavernij van de zonde, en werkt daardoor een droefheid ten dood. Maar de overtuiging door de Heilige Geest gewekt, ontdekt het geneesmiddel tegelijk met en passende voor de kwaal, en werkt een droefheid in het gemoed, die onberouwelijk is, een bekering van de zonde tot Christus, terwijl zij ons dagelijks bij bevinding leert, wat wij in onszelven zijn en hoezeer wij zulk een almachtige Zaligmaker behoeven, en die ons leert op Hem te vertrouwen als onze grote Hogepriester, en onder Zijn genadeheerschappij, die de hoogste vrijheid is, heilig en gelukkig te leven. Iedere werkzaamheid van dit geloof is verootmoedigend. De gelovige gevoelt wat hem in zichzelf ontbreekt, waardoor hij gedrongen wordt zich aan Christus toe te vertrouwen en over te geven. Hoe meer hij nu bekwaam gemaakt wordt, om zich op Christus te verlaten, des te geringer wordt hij in zichzelf. En verlaat hij zich op Christus gelijk het behoort, is hij in Hem geworteld en gegrond, dan verstaat hij de taal van de apostel, die als zijn ervaring mededeelt, dat hij niet meer in het vlees vertrouwde maar in Christus Jezus roemde. Hierin bestaat de overwinning en roem van de christen. Hij werd in zijn wandel en strijd van stap tot stap er toe gebracht om van zichzelf uit in Christus het leven te zoeken; hij werd ootmoedig en klein in eigen oog, opdat hij de Zaligmaker te meer mocht verheffen; van zichzelf ontledigd, opdat hij uit de volheid van Jezus mocht leven, en daardoor leren ten allen tijde en voor alle dingen zich met zijn ganse hart aan Hem over te geven.

Met betrekking tot de zonde, die hem een dagelijkse last is, en waaronder hij altijd gebukt gaat, zo is het toch mogelijk dat hij in Christus altijd stof vindt om te roemen. Naarmate hij meer het diepe bederf en de snoodheid van de zonde leert kennen, wordt

Jezus hem te dierbaarder en te meer waardeert hij het bloed van het Lam Gods, dat van alle zonden reinigt. Gereinigd van het kwade geweten, kan hij met uitnemend grote blijdschap roemen, 'dat er nu geen verdoemenis meer is voor degenen die in Christus Jezus zijn' (Romeinen 8:1); want waar de zonde meerder is geworden, is de genade veel meer overvloedig geweest; opdat gelijk de zonde geheerst heeft tot de dood, alzo ook de genade zou heersen door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere!' (Romeinen 5:20-21). Zijn dankbare belijdenis is als de navolgende: Ik was eertijds als ieder ander, een kind des toorns en een erfgenaam der rampzaligheid; ik bewandelde zorgeloos en gerust de brede weg van het verderf. Toen ik het gevaar bemerkte waarin ik verkeerde, ontroerde ik, en toen Jezus mijn ogen opende voor de afgrond, waarin ik gereed stond neder te storten, greep een siddering mij aan, en bij het licht van Zijn Woord en Geest, mijn schuld en gevaar bemerkende, werd het een voornemen van mijn hart om de toekomende toorn te ontvlieden. O welk een aller-genadigste ontkoming aan dat gevaar! Ik kan er nooit aan denken, zonder de medelijdende en barmhartige Zaligmaker te aanbidden, Die 'mij in mijn nederheid heeft aangezien' (Lukas 1:48); want Zijn goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid! Hij heeft mij verlost van de hand van al degenen die mij haten; want Zijn goedertierenheid duurt tot in eeuwigheid! Niet mij, zelfs het geringste niet, maar alleen aan de alles te boven-gaande genade van mijn God, zij de eer! Omdat de Vader mij tot een voorwerp Zijner verkiezende liefde stelde; omdat Jezus, Immánuël, Zichzelf wilde vernederen, door Zich in het vlees te openbaren en gehoorzaam te worden tot de dood, en dat voor mij en mijn behoudenis; omdat de Heilige Geest mij een nieuwe geboorte wilde schenken in de geestelijke wereld, en mij in de gemeenschap met Jezus wilde levend maken, tot verheerlijking van des Vaders liefde in Hem; daarom zij de heilige, gezegende en volheerlijke Drievuldigheid, aanbidding en dankzegging toegebracht van eeuwigheid tot eeuwigheid.
O welk een rijkdom, welk een onnaspeurlijke rijkdom van genade, dat zulk een onreine zondaar, van alle zonden gereinigd zou worden; dat zulk een goddeloos schepsel om niet gerechtvaardigd zou worden, door Zijn genade; dat zulk een ellendige zondaar met alle geestelijke zegeningen en weldaden gezegend zou worden; dat zulk een zwak schepsel krachtig gesterkt zou worden door de Geest, naar de inwendige mens, en als ik mij het zwakst in mijzelf gevoel, dan juist te sterker ben in de Heere! Blijf bij mij, Geest des Vaders en des Zoons, en houd mij maar voortdurend afhankelijk van de frisse en steeds vernieuwde ondersteuning van Uw Goddelijke invloed. Geef mij door Uw dagelijkse onderwijzing een klaar gezicht in de diepte en de verborgenheid van de ongerechtigheid; het schuldige en zondige van de zonde, van mijn zonde, opdat ik door Uw heilige invloed meer leer leven door het geloof, en niets mij stoort of hindert in de toenemende gemeenschap met de Vader en de Zoon, tot ik verwaardigd word om die gemeenschap eens volkomen en eeuwig te genieten. Amen.

Op deze wijze met zelfverfoeiing nadenkende, over hetgeen hij was van nature, toen hij nog leefde onder de wet en onder de zonde, die de overtreding der wet is, der zonde levende maar dood voor God, zo wordt hij er nu toe gebracht om te overwegen:
Wat hij thans is, hoewel hij door genade is wedergeboren, een gelovige en een mens in Christus; hoe hij nu zichzelf bevindt, na meerder en dieper bevinding van zijn deel aan de zaligheid, en van het genot van de dingen die bij de zaligheid gevoegd zijn. Iedere dag en in alles vindt hij nieuwe stof tot de diepste verootmoediging. Hij ervaart dat hij nog steeds een mens in Adam is; dat hij nog een zondige natuur met zich

omdraagt, een oude mens zowel als een nieuwe, een lichaam der zonde met al zijn leden; hij bezit niet slechts de Geest, maar hij heeft ook nog het vlees, en wat uit vlees geboren is, dat is vlees, niets dan bederf; zoals dat wat geboren is uit Geest, geest is. De oude mens is nog vleselijk, met al zijn lusten en begeerlijkheden; de nieuwe mens is door de Geest des levens, dat in Christus Jezus is, levend voor God. In dezelfde persoon woont de zonde, gelijk wij lezen: 'Want toen wij in het vlees waren, de bewegingen der zonden, die door de wet zijn, wrochten in onze leden, om de dood vruchten te dragen' (Romeinen 7:5). 'En de nieuwen mens (leeft in hem) die naar God geschapen is in ware gerechtigheid en heiligheid' (Éfeze 4:24). De apostel Paulus betuigt niet alleen in Romeinen 7 dat hij op één en dezelfde tijd natuur en genade in zich had, maar ook beschrijft hij het daar breedvoerig. De inwonende zonde was hem tot gedurige smart en een ondragelijke last; hoewel een apostel in Christus zijnde, gevoelde hij niettemin de plaag van zijn eigen hart; dit was zijn dagelijkse kruis, wat hij genoodzaakt was te torsen; zijn bestendige vijand, tegen wie hij altijd in strijd was; aan vrede of wapenstilstand viel niet te denken; het vlees begeerde steeds tegen de Geest en de Geest tegen het vlees; en beide bestreden elkander nacht en dag zo aanhoudend, dat hij niet in staat was datgene te doen wat hij wilde, of wel zo volhardend en zo volkomen als hij begeerde. Hij beschrijft deze strijd zoals hij die bij eigen ervaring kende, het streven namelijk van deze beide kampvechters om de voorrang. Hij was een goed krijgsknecht van Jezus Christus, en zo goed onderwezen en toegerust tot deze strijd als immer een gelovige kon zijn, daar hij met de gehele wapenrusting Gods was bekleed; en nochtans was hij, vermoeid door deze dagelijkse, inwendige tweestrijd, gedrongen uit te roepen: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' (Romeinen 7:24). Hij kreeg geen verlossing in of uit zichzelf; want juist tegen zichzelf voerde hij de strijd en van zichzelf uit werd hij tot wanhoop gebracht. Maar ziende op Jezus, greep hij moed, en werd zichzelf bewust van een volkomen zegepraal en eeuwige overwinning in en door de oversten Leidsman zijner zaligheid: 'Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere!' (Romeinen 7:25). 'Zo dan', luidt de slotsom van zijn gehele beschouwing, 'zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde' (Romeinen 7:26).

Dit is nog steeds de ondervinding van iedere ware gelovige, door alle tijden en onder alle omstandigheden; hij heeft een praktikale verklaring van het zevende hoofdstuk van de brief aan de Romeinen in zijn eigen boezem; hij bezit een hartgrondige ervaring van de strijd tussen het vlees en de Geest; hij heeft een ontzaggelijke kamp te verduren, te zwaarder, omdat hij zonder ophouden gevoerd wordt, en die niet zal eindigen zolang vlees vlees is, dat is, zolang de gelovige nog in het lichaam en in de tegenwoordige wereld verkeert en leeft. De inwonende zonde rust nimmer; zij is gelijk aan de onstuimige zee, door altijd haar onreine bewegingen op te werpen; en juist dan het meeste, wanneer de gelovige het vurigst begeert er van bevrijd te worden. O welke verootmoedigende lessen heeft hij niet te leren in zijn gedurig naderen tot God! Hij kent zijn voorrechten; hij wenst er gebruik van te maken, en ... hij kan niet! Menigmaal als hij tot God wil naderen in het gebed des geloofs, is de geest wel gewillig, maar het vlees zwak. Begeert hij op gebogen knieën zijn zonde te belijden, en zich te vernederen onder de krachtige hand Gods, om vergeving af te smeken door de verlossing, die daar is in het bloed des Lams, terwijl hij er hoopvol naar uitziet, als de meest vrije genade die een arme zondaar kan ontvangen.

Helaas! helaas! zelfs dan moet hij met schaamte zijn aangezicht bedekken; want hoewel hij zijn gedachten voor afzwerven wil bewaren, en zijn gehele hart er bij wil bepalen, het is hem niet mogelijk, hij kan niet. Zijn verbeelding is niet te beteugelen; wil hij al zijn neigingen en gewaarwordingen verenigen in een vurig en gelovig werkzaam gebed ... tevergeefs; ijdele gedachten bestormen hem; hij drijft ze weg, gelijk Abraham het gevogelte deed, dat op het offer aasde en neerkwam, maar zij keren telkens terug. Hij betreurt, zoveel in hem is, deze verstrooidheid van zijn gemoed, en is er diep van doordrongen, dat de heilige God hem naar recht moet schuldig keuren en verdoemen, zelfs in zijn beste verrichtingen. Daarom wordt hij er vanzelf toe gebracht, om ze in de handen van de Middelaar over te geven, opdat Hij ze welgevallig mocht maken in de ogen des Heeren, door de wierook Zijner voorbidding en tussenkomst, en hij daardoor alleen genadige verhoring mocht vinden.

Even zomin als hij op zijn gebeden kan steunen, vermag hij dit te doen op zijn dankzegging en lof. Hij mag God trachten te verheerlijken zoveel hij wil en zo goed hij kan, nimmer zal hij Hem naar waarde kunnen roemen voor de weldaad van de schepping. Daar was een tijd dat ook hij niet bestond; hoe zou hij dan de grote daden des Heeren kunnen vermelden of Zijn lof kunnen verkondigen voor het wonder van de schepping, voor Zijn aanwezen in het groot heelal, en wat nog alles te boven gaat: voor zijn schepping als mens, waardoor hij in de beginne met het beeld en de vriendschap Gods bevoorrecht werd? Maar wie kan het bevatten, hoe groot en oneindig de weldaden en zegeningen van de nieuwe schepping zijn? Deze toch zijn allen giften van Gods genade, van verkiezende en vrijmachtige genade, geschonken aan zondaren als zondaars, voortgezet ondanks hun onwaardigheid, vermeerderd en uitgebreid niettegenstaande hun ondankbaarheid; wel gaan die genadegiften zo kostelijk van aard, zo machtig veel in haar sommen, het begrip te boven! De gelovige van deze gewaarwordingen levendig doordrongen, belijdt dat hij geringer is dan de minste van al de genadegaven Gods; ja, hij gevoelt het Goddelijke ongenoegen en Zijn gerechte toorn waardig te zijn, zodat de bede: ‘O God wees mij zondaar genadig!’ de grondtoon is van zijn beste dankzeggingen en lof. Wien het meest vergeven is, heeft ook het meeste lief. Hij die zich onder de voornaamste der zondaren voelt te behoren, voegt zich ook onder de voornaamste van die aanbidders, die hun gehele zaligheid toeschrijven aan God en het Lam. De nederigsten onder hen, gevoelen de meeste reden tot dankerkentenis te hebben. Nochtans zijn hun dankzeggingen geen betaling. Zij behoeven voortdurend nieuwe genade om God te kunnen verheerlijken en meerder genade om het steeds beter te kunnen doen. De schuld wordt meerder, naarmate de steeds vernieuwde genadegiften vermeerderen, zodat voor de gelovige niets anders overblijft dan te roemen in de Heere, en wel daarvoor: dat hij behouden werd, dat hij er de bewustheid van heeft verkregen, dat hij door het geloof de zaligheid reeds smaakt en ten slotte dat hij dankbaar is gemaakt en in die dankbare gemoedstemming gehouden wordt, door al de eer te geven Wien ze toekomt; dit zijn de weldaden en genadegiften die van eeuwige kracht zijn.

In deze school van zelfvernedering wordt hij gebracht, om verootmoedigd te worden wegens zijn gebrekkige kennis en gebruikmaking van de Schriften, hetzij ze gelezen, gepredikt of overdacht worden. Hoe zeldzaam is de aandacht bij het Woord bepaald, zoals de vergadering ten huize van Cornelius kon betuigen: ‘Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God, om te horen al hetgeen er van God bevolen is!’ (Handelingen 10:33). De voorbereiding van het hart was van de Heere. Hij maakte het hart van

Cornélius en zijn huis begerig, om het Woord op de rechte wijze te ontvangen, en onder het horen daalde Zijn Geest en zegen op hen neder, want: 'Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden' (Handelingen 10:44). En dit geschiedt nog even zo, wanneer er dezelfde afhankelijkheid is van Zijn genade, en het gebed des geloofs om Zijn onderwijzing bij het Woord. Hoe weinig vindt men deze afhankelijke stemming van het gemoed onder het horen van het Woord, hoewel het rechte voordeel er geheel en al van afhangt! Hoe zelden wordt het geloof gemengd bij het ontvangen en aannemen, waardoor het geheugen slechts een flauwe indruk van het Woord behoudt, en het niet vruchtbaar werkt op het hart, zoals het kon en moest. Vanwege dit alles treurt de gelovige en verootmoedigt hij zich voor God. Hij gevoelt de waarheid van de betuiging: 'Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet' (Romeinen 7:18). Hij staat voor al deze gebreken en verstrooiingen bloot, juist wanneer hij het meest strijdt, om er van verlost te worden. Hij nadert tot de tafel des Heeren, om versterkt te worden en een feestelijk onthaal te vinden, verzekerd als hij is dat hij één is met Christus, en Christus met hem. Hij wenst vreugdevol te delen in de vruchten en weldaden van deze vereniging door gemeenschapsoefening met Christus, bij het ontvangen van het Brood des levens, en de beker der verlossing, achtervolgens de heilige instelling van Christus. Hij nadert in het geloof om het vlees van Christus te eten en Zijn bloed te drinken, dankbaar Zijn gedachtenis vierende, gelijk hem is onderwezen: 'Het lichaam en bloed van onzen Heere Jezus Christus, wat voor mij gegeven is, beware mijn lichaam en mijn ziel ten eeuwigen leven; ik neem en eet dit brood en ik neem en drink deze beker, ter gedachtenis dat Christus voor mij stierf, terwijl ik door het geloof in mijn hart slechts dankbaarheid voor Hem wens te koesteren'. Bij deze godsdienstige handeling is het zijn innige begeerte, zijn gehele ziel over te geven, opdat niets voortaan zijn gemeenschap met zijn Geliefde meer verstore, maar ijdele gedachten welke in hem postvatten, komen op; en hoewel de meest onwelkome gasten zijnde, dringen zij door tot in dit feestmaal der liefde; zodat hij genoodzaakt wordt om uit te roepen: 'Heere Jezus! vergeef mij het gebrekkige van mijn heilige verrichtingen; Ik kom tot Uw genadetroon om barmhartigheid te verkrijgen, en meer genade te verkrijgen om mij in iedere tijd van nood bij te staan'.

Wordt hij er toe gebracht om naar de oorzaak van al deze gebreken onderzoek te doen, welk een vernederende les van verootmoediging heeft hij dan niet te leren! Hij ontdekt dat zij allen voortkomen uit de bittere wortel van het ongeloof, en de vruchten zijn van het overblijvende bederf; en dat zij alleen ten ondergebracht en overwonnen kunnen worden, wanneer de kracht van Christus door het geloof aangegrepen, op hen de overhand krijgt. Zelfzucht, eigenwaan en een wettische geestgesteldheid werken hen in de hand; zij bekomen hun aanzijn, hun werkzaamheid en kracht van deze vleselijke lusten die krijg voeren tegen de ziel en maken het gehele leven van de gelovige tot een aanhoudende daad van zelfverloochening. Hij heeft nog een lichaam der zonde met al zijn leden, dat zich tegen iedere plichtsbetrachting verzet, of die verwerpelijk doet zijn, zodat hij zijn geloof en hoop nimmer op de beste van zijn werken kan gronden. Het werk van Jezus op aarde en Zijn Middelaarschap in de hemel, zijn de enige grond van zijn vertrouwen op God. Zijn drijfveren zijn goed: hij wenst God in alles te behagen, hij begeert Zijn wil te doen en overeenkomstig Zijn wil te lijden met geloof en lijdzaamheid, zoals het hem betaamt. Zijn doeleinde is goed: hij wenst vreugdevol de ere Gods in het oog te houden, en al zijn doen daarheen te richten, zoals zijn oudere broeders in de hemel doen. Maar hij kan niet. Is de geest ook gewillig, het vlees is

zwak. Nu is hij echter niet zo ontmoedigd dat hij het zou willen opgeven, of zijn toegaan tot God zou nalaten, uit hoofde van zijn zwakheid en gebreken. Hulp van God verkregen hebbende, strijdt hij de goeden strijd des geloofs. Hij laat het gebed niet na, omdat hij niet zo geestelijk is als hij begeert te zijn; maar hij wordt veeleer ernstiger en dringender in het gebed. De Geest komt zijn zwakheid ter hulp en bewaart hem in een ootmoedige afhankelijkheid van Jezus, om van Hem te verkrijgen het rechte gevoel van zijn behoeften, de genadige verhoring en vervulling van zijn gebeden, de vergeving van het gebrekkige dat hen aankleeft, vermeerdering van geloof en ondersteuning tot volharding in het gebed, overeenkomstig de Goddelijke vermaningen: 'Dat men altijd bidden moet en niet vertragen' (Lukas 18:1). Dit vooronderstelt dat men steeds in een biddende stemming moet trachten bewaard te blijven, en daartoe de middelen behoort aan te wenden, die de heilige apostel Judas aanbeveelt, tot verkrijging van deze zegeningen en weldaden: 'Maar geliefden, bouwt gij uzelven op uw allerheiligst geloof, biddende in de Heiligen Geest; bewaart uzelven in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid van onzen Heere Jezus Christus ten eeuwigen leven' (Judas:20-21).

Wordt hij nu niet moedeloos vanwege zijn gebeden, omdat ze niet zo geestelijk zijn, als hij wel zou wensen, evenmin wordt hij het vanwege zijn dankzeggingen en lof, hoewel zij ontoereikende zijn om zulk een Zaligmaker naar waarde te verheerlijken, en hem ook geenszins voldoen, daar zij met geen mogelijkheid het innige dankgevoel van zijn hart uitdrukken. En daarom, omdat hij in dankzegging tekort komt, neemt hij juist toe in liefde. Hij krijgt een diep gevoel van zijn oneindige verplichtingen aan de Vader voor Zijn liefde, aan de Zoon voor Zijn verlossing, en door de bijstand van de genade des Heiligen Geestes, heeft hij een levendig besef verkregen, dat hij niet alleen geringer is dan de minste der Goddelijke weldaden, maar dat indien hem naar verdienste werd vergolden, hij zonder barmhartigheid geoordeeld moest worden. Dit legt de grondslag voor de hoogste lof en dankzegging! De getrouwe getuige voor Jezus, namelijk de Heilige Geest maakt de gelovige gewillig, om Hem niet slechts iedere genade dank te weten, maar zelfs te roemen in zijn afhankelijkheid van de volheid van Christus; Hij verleent hem genade voor genade, om Hem in alles dankbaar te erkennen; en overeenkomstig het welbehagen des Heeren in Zijn volk, legt Hij hen zelf de woorden in de mond, waarmee zij zich tot Hem moeten wenden, gelijk wij lezen: 'Neemt deze woorden met u, en bekeert u tot de HEERE; zegt tot Hem: Neem weg alle ongerechtigheid, en geef het goede, zo zullen wij betalen de varren onzer lippen' (Hoséa 14:3). Zodanig is de offerande van de gelovigen onder het Nieuwe Testament, die door Jezus de Middelaar, 'altijd Gode opofferen een offerande des lofs, dat is de vrucht der lippen die Zijn Naam belijden' (Hebreeën 13:15), terwijl zij dit biddende wensen te doen, met enige van die hemelse lof-verheffingen, zoals één hunner heeft gezegd: 'Ik zal gedurig hopen, en zal al Uw lof nog groter maken!' (Psalm 71:14).
Als deze gebeden en dankzeggingen gegrond zijn op het geloof in de Goddelijke beloften, maakt dit de gelovige een naarstig lezer en onderzoeker van de Schriften. Hij verwaarloost zijn Bijbel niet, omdat hij de volmaakte kennis van ieder deel er van nog niet verkregen heeft. Om die reden beoefent hij de Schrift te meer; hij maakt er een zaak van het gebed van en wordt dankbaarder voor de Goddelijke kracht, die dit onderzoek steeds vergezelt, en wordt daardoor te meer aangevuurd om in onderzoek en gebed te volharden, ten einde hij bij toeneming die kracht moge ervaren, daar de Schriften toch voor hem het middel zijn geweest, om hem 'wijs te maken tot

zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is' (2 Timótheüs 3:15). Ook bevindt hij het Woord een voedsel voor zijn geloof te zijn, het voedt hem en hij groeit daardoor. Hij hoort, leest, overdenkt en houdt aan in het bidden tot de Heiligen Geest, om de Schriften in zijn hart te schrijven, en zijn leven tot een getrouwe afdruk daarvan te maken. En hetgeen hij alzo leert, doet hem voortdurend in een rustige, afhankelijke stemming verkeren, omtrent Gods trouw in het vervullen van Zijn Woord en belofte. En daarin wordt hij nimmer beschaamd; hij ervaart, dat 'al de Schrift die van God is ingegeven, nog nuttig is tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is; opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust' (2 Timótheüs 3:16-17). Deze zegen bezit hij in zijn Bijbel. Naarmate hij meer geloof mengt met hetgeen hij leest, in diezelfde mate wordt hij hem dierbaarder. Zijn Bijbel is zijn boekenschat. Zijn bijbelstudie maakt hem wijs voor de eeuwigheid; ja van de alles overtreffende heerlijkheid van de bijbelkennis, zegt de opperste Wijsheid (namelijk Jezus): 'Welgelukzalig is de mens die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten Mijner deuren. Want die Mij vindt, vindt het leven, en trekt een welgevallen van de HEERE!' (Spreuken 8:34-35).

Alzo wordt hij in het aanwenden van de middelen nederig en afhankelijk gehouden, beoefenende de ware evangelische armoede des geestes in zelfvernedering; en in plaats van een beletsel daarin te zien, roemt en triomfeert hij veeleer in zijn zwakheden. De tegenstand die zij bieden, helpen hem juist voorwaarts: zij drijven hem altijd van zichzelf uit naar Christus en doen hem te meer de noodzakelijkheid gevoelen, van de bijstand des Heiligen Geestes, terwijl zij hem ijveriger maken in het gebruik, en ootmoediger houden bij het aanwenden van de middelen. Zodoende leert hij meer door het geloof in Christus te leven, en naar een vaste en innige gemeenschap met Hem en Zijn volheid te staan, in het bijzonder aan Zijn dis. Hij blijft er niet vandaan, omdat Hij er zulk een vaste, innige en duurzame gemeenschap niet genoot, als hij wel wenste, of omdat hij zich de laatste keer dat hij er aanging, niet zo levendig en opgewekt gevoelde als vroeger, of ook wel omdat hij zich onwaardig gevoelt, en zichzelf van veel moet beschuldigen. Hij heeft gesmaakt dat de Heere barmhartig en genadig is; deze smaak heeft zijn honger en dorst vermeerderd; het voedsel dat Hij behoeft vindt hij niet in zichzelf, dus ... hij gaat er heen om het te ontvangen. Wanneer hij de uitnodiging zijns Heeren verneemt: 'Neem en eet dit brood; drink van deze beker, doe dit tot Mijn gedachtenis', dan gehoorzaamt hij eenvoudig, en gelooft de belofte: 'Dit is mijn lichaam, wat voor u gegeven is; dit is mijn bloed, hetwelk Ik voor u vergoot'. Hoe meer hij geloof schenkt aan de belofte, des te meer zal hij begerig uitzien naar haar vervulling, en te krachtiger zal hij door dit geestelijk voedsel versterkt worden; want alsdan verbindt de Heilige Geest Zijn invloed aan de bestanddelen van het sacrament, zodat de communicant (of avondmaalganger) waarachtig het vlees van Christus eet, en Zijn bloed drinkt, en alzo in het brood en de wijn door het geloof met Hem gemeenschap heeft. Aan deze tafel wordt de gelovige verkwikt, onthaald en gespijzigd met het Brood Dat uit de hemel nederdaalt, en der engelen spijze is; want die dit Brood eet zal in der eeuwigheid leven, overeenkomstig des Heeren eigen belofte: 'Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage' (Johannes 6:54). De gelovige houdt beide in het oog, namelijk: wat het feestmaal nu reeds is, en wat het is als onderpand en waarborg, van hetgeen nog verwezenlijkt en vervuld moet worden. Het geloof merkt de beloofde en nog te verwachten zaken, als reeds aanwezig, aan;

het bezit, het onderpand en de waarborg er van; zo zeker als wij het één hebben, zo zeker zullen wij ook het andere bezitten. Een onveranderlijke en getrouwe God geeft ons deze verzekering: 'Een iegelijk die door het geloof met Jezus is verenigd, zal eenmaal aan de bruiloft des Lams aanzitten; al wie hier aan deze dis in het geloof eet en drinkt, zal ontwijfelbaar zeker met Hem eten en drinken aan Zijn tafel, in het Koninkrijk Zijns Vaders. De zekere en onwankelbare hoop hiervan maakt onze tegenwoordige viering van des Heeren avondmaal, tot een zalige voorsmaak van dat eeuwige feestmaal, als Hij ons verwaardigen zal aan de heerlijkheid en eer van Zijn tafel, en van Zijn Koninkrijk deel te nemen. O gezegende, aller gezegendste tijd! Het vooruitzicht is bemoedigend; het verheldert de donkerste dag van droefenis, beurt de geest op onder de zwaarste beproevingen, en is een wezenlijke hartsterking bij het diepste gevoel van de inwonende zonde. Waar Christus is, verandert alles in zegen. De vereniging en gemeenschap met Hem, is de hemel op aarde, en tot dit genot is de gelovige geroepen en gerechtigd; in alles wat hij is en heeft, mag hij zich in deze gemeenschap verblijden. Christus is één met hem; Christus zal hem niet begeven of verlaten; niets is in staat de leden van het Hoofd te scheiden! Hij die het goede werk begon, heeft de volkomenste verzekering gegeven; dat Hij het niet onvoltooid zal laten. Hij zal het voleindigen, want Hij Die het beloofd heeft, is getrouw!
En de apostel maakt gebruik van de woorden die tot Jozua gesproken zijn, en zegt dat zij ook tot ons gericht werden, opdat wij vertrouwen zouden en niet vrezen: 'Dat het boek dezer wet niet wijke van uw mond, maar overleg het dag en nacht, opdat gij waarneemt te doen naar alles wat daarin geschreven is; want alsdan zult gij uw wegen voorspoedig maken en alsdan zult gij verstandiglijk handelen. Heb Ik het u niet bevolen? Wees sterk en heb goeden moed, verschrik niet en ontzet u niet; want de HEERE uw God is met u alom waar gij heengaat' (Jozua 1:8-9). En hij trok uit, sterk in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Hij streed de oorlogen des Heeren, en was voorspoedig totdat het gehele land hem onderworpen was. 'Er viel niet één woord van al de goede woorden die de HEERE gesproken had tot het huis Israëls, het kwam altemaal' (Jozua 21:45). Evenzo zal het zijn met het ganse Israël Gods. Iedere goede krijgsknecht van Christus Jezus zal bewaard worden door Zijn almachtige kracht, en onder Zijn banier de goeden strijd des geloofs strijden, tot hij de beloofde erfenis verkrijgt, die onverderfelijk, onbevlekkelijk en onverwelkelijk is, en voor hem bewaard wordt in de hemelen. Christus heeft van haar, in hun naam en als hun Borg, bezit genomen; en niemand van hen kan of zal verloren gaan; want Hij bewaart de erfenis voor hen, en hen voor de erfenis; ja, de dag komt spoedig, wanneer Hij al Zijn verlosten de Vader zal voorstellen, met de betuiging: 'Uit degenen die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niet één verloren. Ziedaar, Ik en de kinderen die Gij Mij gegeven hebt'.

In al deze gevallen is het blijkbaar dat een gelovige dagelijks en in alles stof vindt, tot de diepste verootmoediging. Hij heeft nog een lichaam der zonde, inwonend bederf, dagelijkse zwakheden en tekortkomingen. Al hetgeen hij van zichzelf heeft, vernedert hem in eigen oog, zodat hij nimmer stof vindt om in zichzelf te roemen. Zijn zaligheid, met al de daaraan verbonden genade en zegeningen, is geheel afhankelijk van wat hij in Christus is. Op deze grondslag kan hij zich ten allen tijde veilig verlaten, hoewel hij niets van zichzelf bezit om in te roemen. De meeste van zijn misslagen en ellenden komen daaruit voort, dat hij gedurig weer onafhankelijk van Christus zoekt te zijn, hopende datgene in zichzelf, of in de wereld te vinden, wat alleen in Christus is. Onze eigenliefde is ongezind om Christus alleen alle goed dank

te weten; zij streeft er altijd naar om enigszins in het vlees te vertrouwen; maar de gelovige wordt vermaand en is geleerd om zichzelf te verloochenen, alles aan het kruis toe te schrijven, en dagelijks het eigen ik en het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden te kruisigen. Wordt Christus verhoogd, dan wordt het eigen ik vernederd. Zodra men Christus bemint, verloochent men niet slechts het eigen ik, maar men verfoeit het. De profeet Ezechiël beschrijft in het 36e hoofdstuk van zijn profetieën, het verheven standpunt van de ondervinding van een groot gelovige, die met de overvloed der genade des Heiligen Geestes is gezegend; waarvan dit de uitwerking is: 'Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelven hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen. Ik doe het niet om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend; schaamt u en wordt schaamrood van uw wegen, gij huis Israëls!'

Zodanig is de zuivere en wezenlijke werking van ware genade; zij werpt de zondaar neer aan de voeten van de Zaligmaker, en verootmoedigt hem tot in het stof. 'Zie ik ben onrein, ik verfoei mijzelf en heb berouw in stof en as!' Het gevoel van Gods onderscheidende en soevereine genade, brengt alle hoge gedachten van zichzelf in onderwerping aan Christus Jezus, en leert de gelovige ootmoedig te wandelen met zijn God; daar hij zijn gehele zaligheid en behoudenis toeschrijft aan de uitnemende rijkdom van Gods genade door Jezus Christus, tot prijs der heerlijkheid Zijner barmhartigheid over ons; opdat het zij, gelijk geschreven is: 'Die roemt, roeme in de Heere!' (1 Korinthe 1:31).

Alzo is het openbaar dat de gelovige, bij zijn terugzien van hetgeen hij was van nature, of als hij overweegt wat hij thans is door genade, hij niets in zichzelf vindt om in te roemen; en nochtans in deze tegenwoordige strijd tussen vlees en Geest, is het hem vergund in Christus Jezus te roemen, ja reeds een jubeljaar van blijdschap en triomf te vieren.

Maar de grote overwinning is nog komende. De uitnemendste roem in de Heere, die men hier beneden kan bereiken, is nog maar een voorspel van die grote verlossing en overwinning! Thans hebben wij reeds de ondertrouw met onze hemelse Bruidegom; maar dan wordt het huwelijk voltrokken! Nu wachten wij in hoop op de kroon der rechtvaardigheid; maar dan zal het onze kroningsdag zijn. Welk een dag zal dat wezen! Hoe wonderlijk en ons begrip te boven gaande, zal dat zijn! De uitnemend grote en dierbare beloften, zullen dan hun volkomen en eeuwige vervulling verkrijgen door een getrouw God, Die komen zal om verheerlijkt te worden in Zijn heiligen en wonderbaar in allen die geloven. Dan zullen wij Hem zien, aangezicht tot aangezicht, wij zullen altijd bij Hem zijn; wij zullen Hem gelijk en dan in staat gesteld worden om de heerlijkheid en rijkdom en zaligheid van Zijn Koninkrijk te genieten, in al hun volheid van zegeningen tot in alle eeuwigheid! Amen.

ELFDE HOOFDSTUK

(11) De eeuwige overwinning.

De voorname les die de gelovige heeft te leren, tot hij het einde van zijn geloof heeft bereikt, is: ‘Wat hem beloofd is en hetgeen hij hoopt te zijn, bij de verschijning van onzen Heere Jezus Christus. Dit is het middelpunt waarop al zijn ervaringen uitlopen, en daar hij dit in het oog houdt, zo bezielt en verlevendigt het dermate zijn verwachtingen en uitzichten, dat, er kome wat wil, hij ondanks dit alles zijn weg bewandelt, zich verheugende in de hoop der heerlijkheid van God. ‘Hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des mensen niet is opgeklommen, heeft God bereid dien die Hem liefhebben. Doch God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest’ (1 Korinthe 2:9-10). En door Zijn heilige bezieling en invloed, opent Hij de ogen van onze geest, beide om te verstaan wat geopenbaard is, en ook opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn. Want, groot en eindeloos als zij zijn, kan de natuurlijke mens de dingen die des Geestes Gods zijn, niet begrijpen; ook kan hij ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden; maar hij die geestelijk is, heeft geestelijke zintuigen verkregen, om die op geestelijke dingen toe te passen, en in aanraking mee te brengen; hij is zeker geworden van hun aanwezen; zijn geloof geeft een vaste grond aan de dingen die hij hoopt en is een bewijs der zaken die hij niet ziet; een hoop die nimmer beschaamt, een bewijs dat duidelijk en afdoende is. Bij tijden kan hij reeds roemen in de hoop der heerlijkheid Gods, wanneer de Heilige Geest de liefde des Vaders in zijn hart uitstort en grote vreugde en vrede in het geloven beschikt. Toch kent hij, die alzo van God geleerd is, slechts ten dele. Een apostel zelfs kent niet meer. Het beste van onze tegenwoordige vreugde is slechts een voorsmaak van het hemelse feestmaal. Evenwel is dit weinige van zulk een aard, en heeft reeds zulk een krachtige uitwerking, dat, wordt het slechts waarlijk geloofd, het de gehele mens bezielt, omdat hij niet aanmerkt de dingen die gezien worden, maar de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet zijn tijdelijk; maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig (2 Korinthe 4:18). Zij zijn niet zichtbaar met het oog van het lichaam, maar met het oog van het geloof, gelijk wij lezen: ‘Kom, smaakt en ziet dat de HEERE goed is’ (Psalm 34:9). Door dit oog des geloofs zag Mozes de Onzienlijke; en dit gezicht maakte zulk een indruk op hem, en had zulk een invloed op zijn hart en leven, dat hij voortaan, boven de wereld met al haar verzoekingen verheven, leefde. Dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof! Hetzelfde gezicht heeft nog steeds dezelfde uitwerking; het stelt de geestelijke en eeuwige dingen in haar rechte waarde voor ogen, en vormt het hart om de leefregel van de apostel lief te hebben en te behartigen, die daar zegt: ‘Mijn wandel is in de hemelen, waaruit ik ook de Zaligmaker, onzen Heere Jezus Christus verwacht, door Wien mij de wereld is gekruisigd en ik der wereld!’

In het uitzicht dat de Schrift ons opent van onze overwinning in Christus, zijn twee voorname punten op te merken, die in alles wat ons van onze eeuwige overwinning geopenbaard is, op de voorgrond staan, namelijk: de volkomen overwinning van al onze vijanden, en het volledige en eeuwige genot en bezit van alle mogelijke goed. Deze twee waarheden zullen thans door ons overwogen worden; en indien wij ze kunnen bepeinzen onder de invloed van de Heilige Geest, en met de openbaring er van, geloof kunnen mengen, zo zullen wij een krachtige waarborg er in vinden, om die

lofzeggingen aan te vangen, welke nimmer eindigen, en reeds nu in overeenstemming met al de verlosten ons eeuwig jubelfeest te bezingen.
Wanneer wij het einde van ons geloof verkrijgen zullen, namelijk de zaligheid onzer zielen, dan is onze overwinning, gelijk die beschreven is, een volkomen verlossing van alle kwaad, van de zonde en van alle lijden. De zonde toch heeft in de wereld alle lijden en moeite gebracht, ellenden in het lichaam, ellenden in de ziel, geestelijke boosheid, ontelbare legerscharen van vijanden, machtige overheden en machten, zij heeft duizenden, ja miljoenen hunner tot ons verderf gewapend, en ons in waarheid vijanden van onszelven gemaakt, door ons onder de slavernij te brengen van onderscheidene lusten en hartstochten, en ons ten prooi te stellen van aardse, zinnelijke en duivelse neigingen; en, alsof er nog geen lijden genoeg in de wereld was, zo heeft zij ons met menige ingebeelde angst en vreze vervuld, die ons een oorzaak van wezenlijk lijden geworden is. En ten laatste komt de bezoldiging der zonde: de dood met zijn verschrikkingen, de hel met haar kwellingen. O welk een Verlosser, welk een verlossing! Geen vijand meer overgebleven. Zij zijn allen ten ondergebracht en nedergeworpen, om niet weer op te staan. De overste Leidsman onzer zaligheid heeft hen allen voor ons overwonnen! Zijn overwinning is het onderpand en de waarborg van de onze. De Zijne was volkomen; evenzo zal de onze het zijn. Geen zonde of lijden kan de woonstede Zijner heiligheid meer naderen. Waarlijk, Hij leed eens voor de zonde; maar Hij nam haar weg door Zijn Zelfofferande. Door het geloof delen wij in het voordeel en de zegen van Zijn lijden, en verkrijgen daardoor: een geweten van de zonde gereinigd; geen verdoemenis die meer is te vrezen, noch beschuldiging van enige vijand. God Zelf rechtvaardigt ons, God Zelf zorgt voor ons, neemt ons aan, verheerlijkt ons in en met Zijn Zoon; want in die dag zal Hij ons de Vader voorstellen, zonder vlek der zonde, tot onze eeuwige behoudenis en zaligheid.

Van deze gezegende en volkomen overwinning over alle zonde en elk lijden, had de profeet Jesaja een heerlijke verwachting; welke hij in deze woorden uitdrukt: ‘En de vrijgekochten des HEEREN zullen wederkeren en tot Sion komen met gejuich, en eeuwige blijdschap zal op hun hoofd wezen; vrolijkheid en blijdschap zullen zij verkrijgen, maar droefenis en zuchting zullen wegvlieden’ (Jesaja 35:10). O geef dan eer en dankzegging aan de Heere HEERE; want Hij is goed en Zijn barmhartigheid duurt tot in eeuwigheid! Laten de verlosten des Heeren zo spreken, die Hij uit de hand van de vijand verlost heeft! Zij toch hebben hun Redder en Verlosser meer te verheerlijken en te prijzen, dan enig schepsel met mogelijkheid maar kan hebben. Zijn vrijgekochten waren eenmaal onder de macht der zonde, hulpeloze, ellendige, stervende zondaars; uit deze slavernij verloste, en kocht Hij hen met een onschatbare prijs, waardoor zij het volk van Zijn eigendom, een verkregen volk werden, die door Hem vrijheid verkregen, om weder te keren tot God en Hem voortaan op aarde te dienen zonder vreze, en Hem te loven dat Hij hen toestond om tot Sion te komen, tot de stad des levenden Gods, met gejuich van dankzegging en lof. Zij hebben eeuwige blijdschap op hun hoofd, als gekroonde overwinnaars; zij dragen de vreugde des hemels en de zaligheid der eeuwigheid in hun hart, die alle zorg en leed verbant; daar kan geen vreze meer binnenkomen, zelfs niet een zucht. De Heere Zelf is hun Deel, en zij zullen van eeuwigheid tot eeuwigheid met Hem regeren.
De geliefde Johannes werd eenmaal verwaardigd met een gezicht, van dezelfde eeuwige triomf die de vrijgekochten des Heeren, over al hun vijanden zullen hebben; en hij sprak daarvan op deze wijze: ‘Zie, de tabernakel Gods is bij de mensen, en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn, en God Zelf zal bij hen en hun God

zijn. En God zal alle tranen van hun ogen afwissen; en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan. En Die op de troon zat, zei: Zie, Ik maak alle dingen nieuw!' (Openbaring 21:3-5). Deze is Jezus, de Koning der koningen en de Heere der heren, Die als de Heere de almachtige God heerst, om dit doel te bereiken, opdat deze Schrift tot het laatste toe en tot in eeuwigheid vervuld worde. Hij is het Woord dat vlees werd en onder ons kwam wonen; Hij is die allerheiligste tempel, die God gebouwd heeft en geen mens; uit Wiens volheid de gelovigen alle genade en eer ontvangen; het mededogen en de ontfermingen van Jezus zijn eeuwig, en eindeloos gelijk Hijzelf. Hij bemint Zijn verlosten te zeer, dan dat Hij toelaten zou, dat enige zonde of zorg hen zou naken. Zij mochten op hun pelgrimsreis heilig treuren, als zij door het dal der moerbeziebomen doorgingen; maar thans heeft Hij weggewist al hun tranen, alle tranen van hun ogen! De vloek is door Hem weggenomen, die de oorzaak van deze smart was. De dood, welker bezoldiging zij verdienden, is door Hem veranderd in het leven. De pilaren in Zijn huis, die daar niet meer uit zullen gaan, zijn daarenboven verlost van rouw en gekrijt en iedere moeite; al de eerste dingen zijn weggegaan, de zonde is niet meer en de moeite is verdwenen. In het Koninkrijk van Jezus wordt niets van de oude mens binnen gelaten; want Hij maakt alle dingen nieuw. De Heere uit de hemel maakt al Zijn volk aan Zichzelf gelijk, overeenkomstig Zijn eigen beeld, in gerechtigheid en ware heiligheid. Een meer volkomen overwinning is wel niet denkbaar, om namelijk zijn vijanden zo overwonnen te zien, en wel alle vijanden, dat zij nimmer toegang zullen hebben tot het Koninkrijk van God en zijn Christus.

Als de gelovigen het einde van hun geloof verkregen zullen hebben, zijn ze niet alleen verlost van alle mogelijke kwaad, maar wie kan het indenken of bevatten, hetgeen alsdan hun wezenlijke vreugde zal zijn! Verlost te zijn van alle zonde, van al de gevolgen van de zonde, is reeds een onwaardeerbaar grote genade, doch dit is nog maar een deel van onze zaligheid. Maar ziende op de wereld die in het boze ligt, met haar ontelbare moeiten en ellenden, waarvan niemand verschoond blijft, geen levenstoestand ons beveiligt, daar het paleis er evenzeer van vervuld is, als de hut; de koninkrijken van deze wereld geschokt, het ongeloof zijn giftig en invloed verspreidende, en er naar strevende om alle wettig gezag en elke goede regering te verwoesten; de ouderdom zijn zwakheden en gebreken met zich voerende, en de dood in het verschiet; zeker, is het een grote verlossing te achten, dat niet een enkele van deze kwaden ons meer kan treffen. Geprezen zij God onzen Zaligmaker voor deze grote genade. Door Zijn barmhartigheid wordt Zijn rijk der heerlijkheid in onverstoorbare vrede bewaard; geen kwaad of vrees daarvoor, zal zelfs niet voor één ogenblik het geluk Zijner onderdanen verstoren. Maar wat is dit, vergeleken bij het werkelijke genot van alle denkbare goed? Wie is in staat volledig te verklaren wat dat zijn zal, bij de verschijning van onze grote God en Zaligmaker Jezus?
Wij moeten wachten tot de volle openbaring van de kinderen Gods; en toch is er reeds een groot deel geopenbaard voor ons en onze kinderen; hetgeen de Heilige Geest voor ons hart en leven wil vruchtbaar maken, indien wij het gelovig en biddend lezen, en steeds tot Hem opzien om onderwijzing en toepassing van hetgeen Hij ons geopenbaard heeft. Dan zal onze wandel in de hemelen zijn, en wij zullen beide de kennis en ervaring van de hemelse dingen verkrijgen; naarmate ons geloof wast en toeneemt. Het woord openbaring betekent: wegneming van de sluier die iets bedekt, opdat het klaar en duidelijk gezien wordt; overeenkomstig de betekenis van de Schrift is het: ontdekking of ontsluiering van de hemelse dingen, wat uitsluitend het werk is

van de Heiligen Geest, Die geestelijke zintuigen schept om de hemelse dingen te kunnen waarnemen. De natuurlijke mens kan er zich geen rechte denkbeelden van vormen; want hij kan niet verstaan noch ontvangen de dingen die ons vrijmachtig door God geschonken worden. Hij evenwel die van God geleerd is, heeft getuigenis gekregen van de werkelijkheid en zegen van die dingen, welke geopenbaard zijn en door het geloof genoten worden. Wanneer zulk één leest, hetgeen God aan Abraham heeft gezegd: 'Na deze dingen geschiedde het woord des HEEREN tot Abram in een gezicht, zeggende: Vrees niet, Abram, Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot!' (Genesis 15:1); dan leest hij dit met toepassing op zichzelf, hij eigent zich de belofte toe en vertrouwt er zo onwrikbaar op, alsof God haar met een hoorbare stem van de hemel tot hem had gesproken; want daartoe is hij volkomen gerechtigd, volgens het getuigenis van de apostel: 'Nu is het niet alleen om zijnentwil geschreven, maar ook om onzentwil'; daar geen Schriftuurplaats alleen een eigendommelijke toepassing heeft, maar van ieder gelovige geldt. De genadegift aan Abraham was niets minder dan een oneindig goed; want het was God Zelf: 'Ik zal uw God zijn'.
Wat door deze verbintenis wordt aangeduid, heb ik in de voorgaande delen breedvoerig behandeld. Het is alleen maar nodig hier bij te voegen, dat het de betrekking te kennen geeft waarin de heilige Drievuldigheid Zich plaatst tot de gelovigen, en de verbondsweldaden die er voor hen aan verbonden zijn. God is hun God; Hij is hun Vader; de Zoon is hun Zaligmaker; de Geest des levens heeft hen bekwaam gemaakt, de Zoon aan te nemen, waardoor zij met Hem verenigd zijn geworden. Hij maakt woning in hun harten door het geloof, en door Hem zijn zij één met de Vader, zoals de Heere zegt in Zijn gebed: 'En Ik bid niet alleen voor dezen (de apostelen), maar ook voor degenen die door hun woord in Mij geloven zullen, opdat zij allen één zijn, gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn!' (Johannes 17:20-21). Dit gebed was voor al de uitverkorenen des Vaders, die aan de Zoon gegeven, door Hem verlost en ter bestemder tijd door de Geest levend gemaakt zouden worden, en in dezelfde verbondsbetrekking gebracht, en deelgenoten van dezelfde verbondsweldaden en zegeningen zouden worden, gelijk Abraham was. Hetgeen hem beloofd was, gold in dezelfde mate voor allen die in de voetstappen van zijn geloof zouden wandelen, namelijk het gehele huisgezin en de ganse huishouding des geloofs. Het is alsof God had gezegd: Vrees niet gelovige: 'Ik Zelf, Jehovah, de Drie-Enige Verbondsgod, zal uw zaligheid zijn om u ten Schild te verstrekken, tegen alle zonden en vijanden; en Ik Zelf zal uw Loon zeer groot zijn! Wie kan het uitspreken, wat de gelovige alsdan zijn zal, wanneer deze belofte in vervulling gaat; wanneer hij de Godheid zo nabij gebracht zal worden, als voor een schepsel maar mogelijk kan zijn, namelijk: verenigd met de Heere Jezus door de Heiligen Geest, een woonstede Gods door de Geest en door Jezus met de Vader; wanneer hij in deze heilige en gezegende gemeenschap een hemel van eeuwige zaligheid zal smaken, een Loon zeer groot zal ontvangen? Wanneer hij dat ontvangen zal in zijn gehele uitgestrektheid en volheid, is het voor hem een Loon ja, maar een genadeloon, een gift van vrijmachtige genade, groot en enigszins waardig de grootheid van zulk een God, ja uitnemend, eeuwig groot gelijk Hij Zelf is. O Heilige Geest, houd deze hoop levendig in onze harten; maak haar elke dag levendiger, tot ik, door Uw genade er toe kom, om haar vervulling te smaken, gelijk het werkelijk zijn zal'.

De psalmist van deze gelukkige staat sprekende, richt zijn beschrijving er van in, naar onze tegenwoordige bevatting van geestelijke dingen, zoals wij ze ons voorstellen, namelijk enigszins lichamelijk. Al wat op onzondige wijze onze zinnen streelt, wordt

gebezigd om ons een denkbeeld te geven van dat geluk, hetwelk gegrond is in God; want het is alles in Hem; Hij is de hemel! Hem te genieten in heerlijkheid, dat is de hemel der hemelen. ‘Maar ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen, ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken’ (Psalm 17:15). ‘Gij zult Mij het pad des levens bekendmaken; verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwig!’ (Psalm 16:11). Deze heerlijke verwachting, groot en eindeloos als zij is, komt ten goede van hen die God tot hun Deel hebben; en worden zij eenmaal verwaardigd in Zijn tegenwoordigheid te verschijnen, dan zullen zij Hem gelijk zijn. O wondervolle ommekeer! Niet alleen in staat om hem te verblijden, maar die hem volle verzadiging van vreugde schenkt; want hij vindt daarin een volheid van blijdschap, liefelijkheden, Goddelijk groot en overvloedig; een beek van wellusten, ja een fontein van zaligheid springende tot in het eeuwige leven. Met al onze gewaarwordingen zullen wij dit heil genieten, en wel op het hoogst en voor immer! Geloofd en geprezen zij God voor Zijn onuitsprekelijke gave! Welnu, heeft Hij ons hierin geen stof van roem gegeven? Mag, ja moet de gelovige zich niet met een uitnemend grote blijdschap verheugen, daar hij zulk een verwachting in de toekomst heeft? Wie, meer dan hij die nog buiten de hemel omzwerft, heeft er zo veel reden toe? Bedenk dit, o mijn ziel, en vestig er uw blik nauwkeurig op. Onderzoek bij herhaling de beschrijving van de psalmist over dit onderwerp, en zie wat er aan toegevoegd kan worden, om het nog meer volkomen te maken. Indien dat nu niet mogelijk is, omdat God het zo volmaakt heeft gedaan, als Hij alleen dit vermag, welnu dan mag mijn hart bij toeneming uitzien naar de heerlijkheid die geopenbaard is, en roemen in de God mijner zaligheid.

Onze Heere geeft ons dezelfde beschrijving in deze woorden tot de apostelen gericht: ‘En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkerwijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft (dat is: op de zekerste, volkomenste wijze waarop dit maar geschieden kan), opdat gij eet en drinkt aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk, en zit op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls!’ (Lukas 22:29-30). De Koning van dit heilige land is Immánuël, de Godmens Jezus; Hij is de Koning der koningen, de Heere der heren, de Schepper van het heelal, op Wiens schouder de heerschappij over alles rust en in Wiens hart de namen Zijner verlosten zijn geschreven. Hij heeft voor hen in alles overvloedig voorzien, opdat zij met Hem aan Zijn dis kunnen feesthouden en uit Zijn volheid iedere genade kunnen ontvangen, die hen volkomen en voor eeuwig zalig maakt; want zij zullen met Hem zitten in Zijn troon en delen in Zijn Koninklijke heerlijkheid, terwijl zij Hem in hun eeuwigdurende triomfzangen zullen prijzen en aanbidden: ‘Hem Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader; Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen!’ (Openbaring 1:5-6).

De apostel Johannes wekt ons nu reeds op, om deze hemelse lofzang te beginnen; en hij wenst dat wij dit doen zullen met de liefelijkste samenstemming van ons hart, prijzende onze vrijmachtige Heere, Die onze natuur heeft aangenomen in vereniging met de Zijne, opdat wij wederkerig door Zijn Geest, met Hem ons verheerlijkt Hoofd verenigd zouden worden, en wij door het geloof Zijner heilige en Goddelijke natuur deelachtig zouden worden. Geen woorden kunnen meer volledig de heerlijkheid uitdrukken, waartoe wij uit kracht van deze vereniging geroepen worden, dan de navolgende; nee, het is thans niet te bevatten hoe groot die dan zijn zal: ‘Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij Hem niet kent.

Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Maar wij weten dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen; want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. En een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is!' (1 Johannes 3:1-3). Welk een verheffing is dat niet! Wat is op aarde hiermee te vergelijken? Kinderen Gods, wij kinderen van Adam, die door onze geboorte het beeld van onze aardse vader dragen, uitverkoren om het beeld van de hemelse te dragen? Dit is een heerlijkheid die alle begrip te boven gaat! Het is ons nog niet geopenbaard, gelijk dit de geliefde Johannes te beurt viel; hij kende er meer van, dan wellicht één der mensenkinderen; toch was het verreweg groter dan zijn kennis kon omvatten, hij kende het slechts ten dele. Hij was inderdaad bezield met de Heiligen Geest der belofte, Die het onderpand van onze erfenis is. Hoewel onze kennis nu nog ten dele is, is die toch een verzekering en een waarborg, dat wij bij de verschijning van Jezus Christus, onze grote God en Zaligmaker, in het volledige bezit er van gesteld zullen worden. Voor het tegenwoordige, bezitten wij in deze woorden, de belofte van de God der waarheid; en het geloof in Zijn belofte verwekt een hoop die nimmer beschaamt; want het houdt ons lijdzaam wachtende op de openbaring der kinderen Gods, wanneer ook wij zullen komen tot het eeuwige genot en bezit van al de rijkdommen, liefelijkheden en eer van ons kindschap, in vereniging met Christus ons verheerlijkt Hoofd!

De apostel wilde ons ten andere ook opmerkzaam maken op de fontein, waaruit al deze zegeningen ontspringen, namelijk: de Vader; welke grote liefde ons de Vader bewezen heeft! De liefde, door deze Vader-naam uitgedrukt, kan met niets vergeleken worden. Zij is van eeuwigheid tot eeuwigheid, en voert met zich uit haar eindeloze oceaan, al de stromen van genade die de stad Gods verblijden, immer voortvloeiende, tot zij met al de gezegende voorwerpen Zijner liefde, tot dezelfde grote oceaan wederkeert. De apostel wenst ons de wonderen van 's Vaders liefde te doen opmerken en aanbidden, een liefde die Hij zich had voorgenomen te openbaren en groot te maken aan ons, zondaren als al de anderen; waardoor wij tot eeuwigen prijs en roem Zijner genade, zijn uitverkoren, geroepen en daadwerkelijk overgebracht in het huisgezin en de huishouding des geloofs, door de Geest der aanneming en verheven tot de rang van kinderen Gods. Welk een verheffing en een voorrecht! Gemaakt te zijn tot kinderen Gods, erfgenamen van God en mede-erfgenamen met Christus; met Hem, Die een Heere is van alles, verwaardigd om deelgenoten te zijn in Zijn Koninkrijk, van Zijn kroon en Zijn eer; overeenkomstig Zijn eigen bede: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt; opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouwen, en alzo bij Mij zijn en Mij gelijk wezen'. Welk een bemoedigend uitzicht is hier voor de hoogste blijdschap des geloofs en der hoop. Christus heeft door het aannemen van onze natuur, in vereniging met Zijn Goddelijke, haar tot de hoogste waardigheid verheven, waarvoor zij vatbaar is; want dat is de hemel, om met Hem te zijn, waar Hij is, in Zijn heerlijkheid; Hem gelijk, en dus gelijkvormig aan die maatstaf van alle volkomenheid naar lichaam en ziel, volmaakt en eeuwig. Welk een hoop moet dit niet verwekken, welk een verwachting niet doen koesteren! Maar een hoop van heerlijkheid en onvergankelijkheid, die geheel overeenkomstig de raad en het verbond des Vaders, alleen de voorwerpen Zijner eeuwige liefde geldt: 'Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd de beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij tevoren verordineerd heeft, dezen heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij

gerechtvaardigd heeft, dezen heeft Hij ook verheerlijkt. Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen?' (Romeinen 8:29-31). Kan er groter genade ten toon worden gespreid, van de God aller genade? Kan daar hoger eer geschonken worden, dan die, om uit de diepte der zonde en ellende verheven te worden, tot de eer en heerlijkheid van het kindschap, ja tot gelijkvormigheid aan de Zoon van God? Welk een diep gevoel had die gezegende man daar niet van, toen hij zei: 'Ik zal Uw aangezicht in gerechtigheid aanschouwen; ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als ik zal opwaken' (Psalm 17:15); en: 'Gij zult Mij het pad des levens bekendmaken; verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, eeuwig' (Psalm 16:11). Gelijkvormigheid aan Jezus brengt met zich deze volheid van vreugde, en de hoop er op, is een werkzame en levende genade: 'Want een iegelijk die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij (namelijk Christus) rein is' (1 Johannes 3:3). Dit is het doelwit wat de gelovige in het oog houdt; hij staat er naar om Christus meer en beter te gelijken; hij wenst meer de kracht van het kruis van Christus te gevoelen, om in zich het lichaam der zonde te kruisigen, en meer de macht van de opgewekte Jezus, opdat er te krachtiger wasdom in hem zij; opdat hij in alles zodanig zijn hart en leven reinigt door dat geloof in Jezus, waarvan de apostel aldus spreekt: 'Broeders, ik acht niet dat ik zelf het gegrepen heb. Maar één ding doe ik, vergetende hetgeen dat achter is, en strekkende mij tot hetgeen dat voor is, jaag ik naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus' (Filippenzen 3:13-14).

Dit zijn enige Schriftuurlijke getuigenissen, waaruit deze gevolgtrekking kan worden afgeleid, dat een gelovige, hoe hij zichzelf ook beschouwt, hetzij, wat hij eenmaal was, toen hij nog dood was in zonde en misdaden, of wat hij thans is, nu hij levend gemaakt is door de Geest van Christus en door het geloof leeft, en evenwel nog onder het gevoel van zijn verdorvenheid moet uitroepen: ik ellendig mens, wie zal mij verlossen? Dat hij nochtans Gode kan dankzeggen, door Jezus Christus zijn Heere! Want hij is gerechtigd en het wordt hem bepaald bevolen, zich ten allen tijde in de Heere te verblijden, en te roemen in de God zijner zaligheid. En Hij heeft hem voldoende in staat gesteld dat krachtige geloof te oefenen, dat sterke vertroostingen mededeelt, ja grote, uitnemend grote blijdschap en vrede in het geloven verschaft; want het Woord van God kan niet gebroken worden, Zijn beloften zullen geenszins feilen, Zijn verbond is onveranderlijk en dit alles is aan de gelovige gegeven tot een onfeilbare waarborg, opdat zijn geloof niet bewogen worde, bij enige voorkomende moeilijkheid, maar hij, ziende op de getrouwe God, zijn weg mocht bewandelen in de hoop der heerlijkheid Gods.
Dit zijn enige van de gezegende uitwerkingen van het zien op Jezus en van het leven in geloofsgemeenschap met Hem en het dagelijks gebruik maken van Zijn volheid. In deze weg, vindt hij bij toeneming, oorzaak van roem. Laat de gelovige terugzien op zijn vorige toestand, op hetgeen hij was van nature, of op hetgeen hij thans is in zijn vernieuwde staat door genade, of vooruitzien naar de heerlijkheid die geopenbaard zal worden bij de verschijning van zijn Zaligmaker, wanneer hij met Hem zijn zal in het onbeweeglijke Koninkrijk en Hem gelijk geworden; als al Zijn leden zullen zijn als hun verheerlijkt Hoofd en deelgenoten van Zijn Goddelijke schatten, eer en zaligheden ... zeg mij, wat kan hier op aarde zulk een uitzicht en verwachting te boven gaan? Wat kan groter geluk verschaffen, dan de duidelijke en geopenbaarde getuigenis er van te bezitten? Wat is in staat het leven dragelijker en het einde van ons geloof begeerlijker te maken, dan zulke grote en zegenrijke dingen, die door vrijmachtige en

ongehouden genade, in de tijd zijn beloofd en geschonken; ja hen op de volkomenste wijze medegedeeld zal worden, in de eeuwigheid.

"Loof de Heere, mijn ziel, voor zulke genade, en al wat binnen in mij is, prijst Zijn heiligen Naam!
O Gij Die het Begin en het Einde, de Eerste en de Laatste zijt, Jehovah Jezus! Ik heb bij de aanvaarding van deze arbeid Uw Goddelijke voorlichting en onderwijzing ingeroepen; en thans, nu ik U dit voltooide werk opdraag, zie ik andermaal tot U op, om Uw vruchtbaarmakende zegen er over af te bidden. Het is een geringe gave, een penning, dat ik in Uw schatkist wens te werpen, als een getuigenis voor de waarheid en kracht van Uw Evangelie, dat ik tot mijn laatste ademtocht wens af te leggen. Het behage U, dit, met nederbuigende goedheid aan te nemen. Gij kent het hart van Uw dienstknecht, Heere! Wat er goeds in deze arbeid is, is van U, het eigen werk van Uw genade. Ik weet, er zijn gebreken in, maar die zijn de mijne; vergeef ze naar Uw grote barmhartigheid! Maak gebruik van deze geringe verhandeling, zoals het Uw Goddelijke wijsheid het beste voorkomt, tot bevordering van het geloof in Uw gemeente en tot verheerlijking van Uw Naam! Laat dit de vrucht zijn: dat Uw getrouwheid meer erkend worde, door er zich gelovig op te verlaten; en Uw volk in hart en leven meer en meer Uw beeld vertone. Verwaardig U, barmhartige Zaligmaker, de lezing er van tot dat einde te zegenen, met de invloed van Uw Geest, dan zal ik mij ruimschoots beloond achten. Daartoe zij Uw genade, de genade van onzen Heere Jezus Christus, en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes, met ons allen."

AMEN